ARHIVELE NAȚIONALE ALE ROMÂNIEI

P.C.R. ŞI INTELECTUALII ÎN PRIMII ANI AI REGIMULUI CEAUŞESCU (1965-1972)

BUCUREŞTI
2007

ARHIVELE NAŢIONALE ALE ROMÂNIEI

P.C.R. ŞI INTELECTUALII ÎN PRIMII ANI AI REGIMULUI CEAUŞESCU (1965-1972)

Ediţie de documente elaborată de:

ALINA PAVELESCU

LAURA DUMITRU

BUCUREŞTI
2007

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Redactor: Maria Ignat

Întocmire indici: Şerban Marin

Coperta I: Aspect de la manifestarea dedicată Centenarului Academiei R.S.R. – 26 septembrie 1966 (D.A.N.I.C., fond I.S.I.S.P., Fototeca Nicolae Ceauşescu, ds. 479/1966)

ISBN 978-973-8308-34-3

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Colivia de catifea.
Funcţia politică a intelectualului în comunism

Titlul acestui studiu introductiv este inspirat de binecunoscuta carte a scriitorului maghiar Miklós Haraszti[1], un „inginer al sufletelor" devenit disident şi participant, în 1989, la negocierile din jurul „mesei rotunde", pentru înlăturarea monopolului politic al partidului comunist de la Budapesta. Imaginea intelectualului în relaţie cu un regim comunist – pe care Haraszti o descrie din interior, cu un ochi critic demolator de tabu-uri – este, pentru cercetătorul regimului Ceauşescu, una foarte familiară. Caracteristicile sale principale sunt instituţionalizarea riguroasă şi reducerea la un rol strict funcţional a unei categorii sociale a cărei trăsătură fundamentală constă tocmai în capacitatea de a pune permanent sub semnul întrebării „realitatea înconjurătoare"[2]. Propunând cititorului nu o interpretare predeterminată a documentelor de arhivă, ci doar o schiţă a cadrului istoric general, indispensabilă pentru înţelegerea acestora, studiul de faţă încearcă să răspundă la o întrebare esenţială: care este funcţia politică a intelectualului în interiorul unui regim comunist, în general, şi a regimului comunist din România, în particular.

În tabloul de ansamblu al societăţilor comuniste, poziţia intelectualului pare să facă obiectul unui paradox. Pe de-o parte, unii exegeţi insistă pe marginalitatea necesară a intelectualului într-un regim totalitar, ca o condiţie indispensabilă pentru adevărata creaţie culturală[3]; poziţia exterioară politicului, pe care o presupune situaţia intelectualului în societatea comunistă, e privită, din această perspectivă, ca având un efect benefic asupra

---

[1] Miklós Haraszti, *The Velvet Prison. Artists Under State Socialism*, New York, A New Republic Book, 1987.

[2] Cf. Jean-Paul Sartre, *Plaidoyer pour les intellectuels,* Paris, Editions Gallimard, 1972, apud Doina Harsanyi, Nicolae Harsanyi, *Romania: Democracy and the Intellectuals*, în „East European Quarterly", vol. XXVII, nr. 2, 1993, p. 259. Pentru o perspectivă sociologică asupra apariţiei noţiunii de „intelectual", a se vedea Christophe Charle, *Naissance des intellectuels. 1880-1900*, Paris, Les Editions de Minuit, 1990. Pentru Louis Bodin, *Les intellectuels existent-ils?*, Paris, Bayard Editions, 1997, p. 13, intelectualul este acea persoană „care a fost aleasă să îndeplinească în câmpul social o funcţie intelectuală".

[3] Un exemplu în acest sens este oferit de articolul lui Andrei Pleşu, *Intellectual Life Under Dictatorship*, în „Representations", nr. 49, Special Issue: Identifying Histories: Eastern Europe Before and After 1989, winter, 1995, p. 61-71; Pleşu consideră că marginalitatea pe care regimul comunist i-o impune intelectualului se grefează, în culturile periferice din Europa centrală şi de est, pe un model analog, pre-existent comunismului, fapt care permite, în ultimă instanţă, păstrarea unei continuităţi la nivelul funcţiei sociale asumată de această categorie în cadrul societăţilor respective; cf. *ibidem*, pp. 67-68.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

funcției sale creatoare. Pe de altă parte, un curent sociologic important, reprezentat în principal de Gyorgy Konrad și István Szelenyi[4], analizează categoria socială a intelectualilor est-europeni din perspectiva apartenenței acesteia la nomenclatura tehnocratică a societăților comuniste, în faza socialismului dezvoltat.[5] Din perspectiva lui Konrad și Szelenyi, inteligheția societăților de tip sovietic din Europa centrală și de est face parte din elita conducătoare a acestor societăți și are tendința de a acționa ca o componentă a clasei dominante, respectiv a nomenclaturii comuniste[6].

Volumul de față ilustrează, prin documentele prezentate, ambele fațete ale rolului intelectualului în comunism. Constatăm, pe de-o parte, preocuparea deosebită a puterii politice de a controla cu strictețe, chiar într-o perioadă în care cuvântul la ordinea zilei părea a fi „liberalizare", o intelectualitate ale cărei tendințe de autonomie pot pune în pericol însăși baza ideologică a regimului. Pe de altă parte, din aceleași documente transpare interesul conducerii Partidului Comunist Român de a-și asigura sprijinul politic al intelectualilor și, în acest scop, disponibilitatea de a le acorda importante beneficii materiale. Utilizarea constantă a „binomului libertăți/limitări", remarcată de Ana-Maria Cătănuș în analiza discursurilor de început ale lui Nicolae Ceaușescu[7], ilustrează poziția reală a PCR în relația sa cu intelectualii din România pe tot parcursul așa-numitei perioade liberale a regimului: pentru intelectualii români, posibilitatea de autonomie în

---

[4] Vezi, în special, Gyorgy Konrad, István Szelenyi, *Intellectuals on the Road to Class Power*, traducere de Andrew Arato și Richard E. Allen, Londra, Harvester Press, 1979, 252 pp. A se vedea, de asemenea, Istvàn Szelenyi, *The Prospects and Limits of the East European New Class Project: An Auto-Critical reflection on The Intellectuals on the Road to Class Power*, în „Politics Society", SAGE Publication, 1987, vol. 15, nr. 103, pp. 103-144, și István Szelenyi, *The Intelligentzia in the Class Structure of State-Socialist Societies*, in „The American Journal of Sociology", vol. 88, Supplement: *Marxist Inquiries: Studies of Labor, Class, and States*, 1982, pp. S287-326. În acest din urmă studiu, Szelenyi aduce în discuție o distincție terminologică esențială pentru analiza poziției intelectualului în societățile Europei centrale și de est: aceea între „intelectualitate" (înțeleasă ca o categorie profesională adaptată jocului cererii și ofertei de pe piața culturală a societăților capitaliste și pentru care componenta de „abilitate tehnică" este dominantă față de aceea mesianică, de asumare a unei misiuni civilizatoare în interiorul unei societăți pe cale de modernizare) și „inteligheția" (un termen specific utilizat în special pentru a defini categoria intelectualului est-european, a cărei principală trăsătură este aceea „teleologică", de exercitare a unui misionarism cultural cu rol modernizator, „în societățile în care modernizarea nu coincide cu dezvoltarea societății civile și a capitalismului de piață"); cf. István Szelenyi, *op.cit.*, p. S308).

[5] Pentru conceptul de socialism dezvoltat, ca etapă în evoluția post-stalinistă a regimurilor comuniste europene, vezi Alfred B. Evans Jr., *Developed Socialism in Soviet Ideology*, în „Soviet Studies", vol. 29, nr. 3, iulie 1977, pp. 409-428.

[6] Cf. István Szelenyi, *op. cit.*, pp. S312-S313.

[7] Cf. Academia Română, *Sfârșitul perioadei liberale a regimului Ceaușescu: Minirevoluția culturală din 1971*, ediție îngrijită și Cuvânt înainte de Ana-Maria Cătănuș, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2005, p. 27.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

luarea deciziilor privind organizarea propriilor profesii, ca şi posibilitatea de a purta polemici de idei care se abat de la linia ideologică oficială rămân doar în stadiul de iluzii tolerate temporar, în spatele cărora se ascunde permanent vigilenţa cenzurii şi selecţia politică atentă a actorilor intelectuali favorizaţi de factorul politic într-o competiţie profesională profund influenţată de relaţia rigidă cu ideologia oficială.

Cheia înţelegerii poziţiei speciale de care intelectualii beneficiază în cadrul regimurilor comuniste se află în rolul fundamental al acestora ca vector de legitimare politică. Acest rol devine în mod particular vizibil la începuturile regimului Ceauşescu, odată cu transferul puterii politice de la o generaţie a nomenclaturii comuniste, legată de perioada sovietizării şi de relaţia cu URSS ca o condiţie obligatorie a supravieţuirii politice, la o nouă generaţie de lideri politici, „românizată" ca efect direct al iniţierii de către Gheorghe Gheorghiu-Dej a liniei comunismului naţional[8]. Acţiunea de legitimare politică a regimului Ceauşescu privilegiază, încă din 1965, două direcţii principale: rescrierea istoriei oficiale a partidului şi inserarea acesteia într-o nouă versiune, renaţionalizată, a istoriei oficiale a României[9]. Intenţia fusese deja enunţată de Gheorghiu-Dej în ultimii ani ai prezenţei sale la conducerea partidului[10], dar elementul de noutate adus de Nicolae Ceauşescu constă în transformarea ei dintr-o temă mai degrabă periferică, într-un element de centralitate la nivelul discursului oficial.

Intenţia de reinterpretare a trecutului cominternist al PCR şi condamnare a rolului negativ al Moscovei în evoluţia interbelică a partidului este anunţată încă de la Congresul al IX-lea, când, în discursul său, Nicolae Ceauşescu vorbeşte despre necesitatea de a admite existenţa unor erori comise de comuniştii români în perioada clandestinităţii şi solicită o „judecată obiectivă" a acestor erori[11]. Momentul simbolic ales pentru separarea explicită de erorile clandestinităţii l-a reprezentat sărbătorirea, în mai 1966, a 45 de ani de la crearea PCR. Expozeul prezentat cu această ocazie de secretarul general al partidului[12] – agrementat, în varianta publicată, cu note de subsol conţinând citate din documente de arhivă referitoare la activitatea PCR în perioada interbelică – respectă, dincolo de preocuparea de a crea aparenţele obiectivităţii

---

[8] Aşa cum remarcă Michael Shafir, *Political Culture, Intellectual Dissent, and Intellectual Consent: The Case of Romania*, în „Orbis. A Journal of World Affairs", vol. 27, nr. 2, summer 1983, p. 409, inteligheţia românească nu a fost niciodată mai funcţională în relaţia sa cu partidul comunist ca la începuturile regimului Ceauşescu.

[9] Cf. Robert R. King, *A History of the Romanian Communist Party*, Stanford, Hoover Institution Press, 1980, p. 124. Vezi şi documentele nr. 4, 8, 10 din prezentul volum.

[10] Vezi Gheorghe Gheorghiu-Dej, *Articole şi cuvântări. August 1959-mai 1961*, Bucureşti, Editura Politică, 1961, p. 177.

[11] Cf. *Congresul al IX-lea al PCR*, Bucureşti, Editura Politică, 1965, p. 92.

[12] Nicolae Ceauşescu, *Partidul Comunist Român – Continuator al luptei revoluţionare şi democratice a poporului român, al tradiţiilor mişcării muncitoreşti şi socialiste din România*, în Nicolae Ceauşescu, *România pe drumul desăvârşirii construcţiei socialiste*, vol. 1, Bucureşti, Editura Politică, 1968, pp. 335-415.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ştiinţifice, modelul clasic al criticii/autocriticii comuniste[13] şi referenţialul consacrat al limbii de lemn comuniste. Fără a reprezenta o inovaţie a formei în care adevărul oficial este exprimat în regimul comunist român, el operează totuşi o modificare radicală a paradigmei de interpretare a acestui adevăr oficial. Elementul central al acesteia constă în inserţia momentelor emblematice ale apariţiei PCR şi ale evoluţiei sale în perioada de până la preluarea puterii într-o perspectivă naţională, ca rezultat al „evoluţiei obiective" a condiţiilor economice şi sociale din România[14]. Această voinţă de indigenizare a istoriei partidului este dublată de desprinderea simbolică de imaginea PCR ca secţie subordonată a Cominternului, de interpretarea trecutului cominternist ca boală a copilăriei comunismului românesc şi de reabilitarea politică, potrivit unor criterii de selecţie adecvate noii tendinţe ideologice, a unor figuri autohtone ca Gheorghe Cristescu, primul secretar general al partidului, şi Lucreţiu Pătrăşcanu[15]. Într-o relaţie de complementaritate, discursul lui Nicolae Ceauşescu insistă asupra rolului negativ pe care l-au jucat în evoluţia partidului secretarii generali impuşi de Comintern, de alte naţionalităţi decât cea română, lipsiţi de capacitatea de a discerne realităţile româneşti şi, în unele cazuri, necunoscători ai limbii române[16]. Această operaţiune de delimitare a culpabilităţilor în funcţie de apartenenţa sau non-apartenenţa personajelor la spaţiul culturii naţionale are ca efect indirect restituirea unei legitimităţi politice exclusive grupării „comuniştilor naţionali", căreia Ceauşescu însuşi îi datorează poziţia de lider al PCR. Importanţa introducerii acestei modificări de paradigmă în interpretarea istoriei partidului se dovedeşte esenţială în condiţiile adoptării unei noi strategii de legitimare a comunismului românesc, având ca trăsături definitorii condamnarea erorilor politice comise în siajul Moscovei şi reconcilierea cu naţiunea română a unui partid care, până la jumătatea anilor '50, avusese drept principal obiectiv politic sovietizarea României. Această răsturnare spectaculoasă de perspectivă în relaţia PCR cu societatea pe care o domină creează premisele favorabile pentru legitimarea politică a regimului Ceauşescu ca unic reprezentant al naţiunii române – redefinită, la rândul său, ca „naţiune socialistă" – şi al interesului naţional.

În acest punct, relaţia regimului cu intelectualii capătă o importanţă aproape la fel de mare ca şi eliminarea rapidă şi eficientă a adversarilor politici ai noului lider al PCR. Reabilitarea specificului naţional în cultura românească[17] şi îndepărtarea explicită de constrângerile estetice ale realismului socialist creează premisele favorabile ale apropierii dintre noua conducere a PCR şi categoriile intelectualităţii autohtone.

---

[13] Vezi în acest sens Claude Pennetier, Bernard Pudal, *Autobiographie, autocritique, aveux dans le monde communiste*, Paris, Editions Belin, 2002, pp. 15-39.

[14] Cf. Nicolae Ceauşescu, *op. cit.*, p. 340.

[15] Pentru imaginea de „comunist naţional" a lui Lucreţiu Pătrăşcanu, a se vedea Florin Constantiniu, *PCR, Pătrăşcanu şi Transilvania (1945-1946)*, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2001, *passim*.

[16] Nicolae Ceauşescu, *op. cit.*, pp. 357-358

[17] Cf. expresiei utilizate de Anneli Ute Gabanyi, *Literatură şi politică în România după 1945*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 2001, p. 150.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Această deschidere a partidului către intelectuali este totuşi una atent controlată[18]. O demonstrează meticulozitatea rapoartelor de cenzură[19], dar şi maniera directă în care conducerea PCR se implică în organizarea instituţională a scriitorilor şi artiştilor, în conflictele profesionale, în stabilirea criteriilor de valorizare socială a producţiilor intelectuale, în funcţie de interesele ideologiei oficiale. Rolul atribuit intelectualului în noua construcţie de legitimitate a PCR este, în primul rând, acela de agent de difuziune şi doar în subsidiar de co-participant la recuperarea culturii naţionale, în măsura în care consimte să nu chestioneze monopolul ideologic al PCR şi să nu se transforme în factor de concurenţă pentru ideologia oficială.

Ambiguităţile discursului PCR asupra liberalizării în cultură devin chiar mai evidente după momentul de solidaritate naţională de care beneficiază partidul – şi Nicolae Ceauşescu personal – în august 1968[20]. Întâlnirea conducerii PCR cu membrii conducerii Uniunii Scriitorilor, la 6 noiembrie 1968[21], premergătoare adunării generale a uniunii, pare să anunţe, la nivelul discursului politic faţă de intelectuali, momentul de sfârşit al unei liberalizări abia începute[22]. Nicolae Ceauşescu vorbeşte, cu această ocazie, despre obligaţia scriitorilor de a nu confunda „coexistenţa paşnică între state" – un deziderat proclamat de propaganda oficială a partidului – cu „coexistenţa ideologică", inacceptabilă din punctul său de vedere.

Importanţa pe care regimul Ceauşescu o acordă prezervării monopolului ideologiei sale ca unică interpretare legitimă a adevărului naţional devine manifestă odată cu formularea „tezelor din iulie" 1971[23] şi iniţierea „minirevoluţiei culturale". Mesajul politic al „tezelor din iulie", considerat de mediile literare şi artistice ca o reîntoarcere brutală la practicile realismului socialist[24], a fost consemnat în istoriografia românească drept momentul de sfârşit al „perioadei liberale" a regimului Ceauşescu[25].

---

[18] Michael Shafir, *op. cit.*, p. 412, caracterizează perioada 1965-1968 ca fiind una de „liberalizare controlată" („guided liberalization") a vieţii culturale româneşti.

[19] Vezi, spre exemplu, documentele nr. 5 şi 6 din prezentul volum.

[20] Vezi, pentru o imagine generală asupra momentului, Adrian Cioroianu, *Pe umerii lui Marx. O introducere în istoria comunismului românesc*, Bucureşti, Editura Curtea Veche, 2005, pp. 403-411.

[21] Vezi documentul nr. 16 în prezentul volum.

[22] Opinia este împărtăşită de Ana-Maria Cătănuş, în Academia Română, *op. cit.*, p. 29.

[23] Vezi documentele nr. 27-28 din prezentul volum. Vezi, de asemenea, Nicolae Ceauşescu, *op. cit.*, vol. 6, pp. 185-195.

[24] Vezi, pentru o analiză generală a ecoului şi consecinţelor „tezelor din iulie" în lumea literară românească, Eugen Negrici, *Literatura română sub comunism. Proza*, vol. 1, Bucureşti, Editura Fundaţiei PRO, 2002, pp. 57-59. Reproducem aici concluzia lui Eugen Negrici referitoare la efectele minirevoluţiei culturale asupra mediului profesional al scriitorilor: „Spaima scriitorilor în faţa posibilei reîntoarceri la metodele literare şi mai ales la cele coercitive ale anilor '50 a reprezentat, totuşi, un factor de coeziune şi autorităţile s-au trezit în faţa unei neaşteptate rezistenţe."

[25] Există, spre exemplu, un curent de interpretare a evenimentelor din 1971 care stabileşte o legătură directă între debutul „minirevoluţiei culturale" şi ciclul de vizite ale cuplului

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Mary Ellen Fisher[26] rezumă de o manieră pertinentă conţinutul ideologic al „tezelor din iulie": centralizarea controlului politic asupra vieţii culturale, a educaţiei şi a propagandei în beneficiul exclusiv al aparatului de cadre al PCR; intensificarea activităţilor de agitaţie şi propagandă, în special în rândul tinerei generaţii, în scopul câştigării adeziunii acestei categorii de populaţie la valorile patriotismului socialist; realizarea unei sinteze ideologice specific româneşti, care îmbină doctrina marxist-leninistă cu naţionalismul şi care e concepută ca fundament pentru evoluţia de perspectivă a vieţii culturale româneşti.

În economia generală a discursului oficial practicat de regimul Ceauşescu, „minirevoluţia culturală" este, în fapt, previzibilă şi anunţată încă de la început de ambiguităţile binomului libertăţi/limitări, amintit mai sus. Mesajul concentrat în „tezele din iulie" 1971 reprezintă o reiterare, cu o forţă de persuasiune crescută, a semnalelor politice date de noua conducere a PCR încă din 1965, privitoare la intenţia fermă de a păstra într-o formulă nealterată rolul conducător al partidului asupra economiei, societăţii şi vieţii culturale româneşti. În august 1969, Raportul la Congresul al X-lea al PCR conţinea *in nuce* liniile directoare ale unei viziuni strict centralizate asupra culturii: partea din raport dedicată educaţiei politice şi ideologice menţiona fără echivoc necesitatea unei conduceri centralizate a vieţii culturale, a reformei sistemului de învăţământ în acord cu noua concepţie ideologică a partidului, intenţia de a reforma, potrivit aceloraşi criterii politice, domeniul ştiinţelor sociale. Limitele libertăţii de expresie literară şi artistică sunt definite limpede, prin raportarea la „accepţiunea

---

Ceauşescu în ţările comuniste din Asia (iunie 1971); în special contactul direct al lui Nicolae Ceauşescu cu realităţile comunismului chinez este considerat a fi reprezentat principala sursă de inspiraţie a „tezelor din iulie". Vezi, pentru o astfel de interpretare, Thomas Kunze, *Nicolae Ceauşescu. O biografie*, Bucureşti, Editura Vremea, 2002, pp. 238-239, şi Adrian Cioroianu, *Ce Ceauşescu qui hante les Roumains. Le mythe, les representations et le culte du Dirigeant dans la Roumanie communiste*, Bucureşti, Editura Curtea Veche, 2004, pp. 74-78. Această categorie de interpretări pare a fi dezminţită de memoriile foştilor lideri comunişti, ale căror explicaţii pun „minirevoluţia culturală" în legătură cu contextul politic intern al comunismului românesc; vezi, mai ales, Rodica Culcer, *Culpe care nu se uită. Convorbiri cu Cornel Burtică*, Bucureşti, Editura Curtea Veche, 2001, pp. 100-103, şi Dumitru Popescu, *Am fost şi cioplitor de himere*, Bucureşti, Editura Expres, 1994, pp. 197-201. O ipoteză originală este formulată de Florin Constantiniu, în Academia Română, *op. cit.*, p. 15. Constantiniu apreciază că semnele de ostilitate arătate de URSS României după 1968, în special manevrele militare sovietice la graniţa cu România în cursul anului 1971, s-au intensificat după vizita lui Nicolae Ceauşescu în China şi că „minirevoluţia culturală" ar fi reprezentat, în consecinţă, o încercare a liderului comunist român de a atenua ostilitatea Moscovei; Ceauşescu a ales, astfel, să facă unele concesii ideologie, reflectate în conţinutul „tezelor din iulie".

[26] Cf. Mary Ellen Fisher, *Nicolae Ceauşescu. A Study in Political Leadership*, Boulder & Lodon, Lynne Rienner Publishers, 1989, p. 180.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

filosofică dată de marxism necesităţii istorice înţelese"[27]. Ideile principale ale Raportului sunt multiplicate ulterior, cu diferite ocazii, pe tot parcursul anului 1970[28]. Aceste acţiuni confirmă ipoteza că „minirevoluţia culturală" din 1971 nu a fost un eveniment neaşteptat, care a pus capăt în mod brutal fazei liberale a regimului Ceauşescu, ci doar momentul renunţării explicite la ambiguitatea discursivă ce a caracterizat relaţia regimului Ceauşescu cu intelectualii, în perioada de tranziţie a puterii de la echipa Gheorghiu-Dej la noua echipă de lideri politici, o ambiguitate a cărei motivaţie rezidă, credem noi, în nevoia de legitimare politică a lui Nicolae Ceauşescu[29].

*
* *

Volumul de faţă cuprinde o selecţie de documente care reflectă conţinutul poziţiei oficiale a regimului Ceauşescu în relaţia sa cu intelectualii. Dată fiind vastitatea materialului documentar, selecţia făcută de editori nu este, desigur, exhaustivă. Am ales ca moment final anul 1972, pentru a oferi cititorului o imagine generală asupra efectelor imediate ale „minirevoluţiei culturale". De asemenea, date fiind dimensiunile foarte mari ale stenogramei şedinţei plenare a CC al PCR din 3-5 noiembrie 1971[30], dar şi importanţa ei istorică deosebită, am ales să o publicăm integral într-un volum aparte, ce va apărea ulterior sub egida Arhivelor Naţionale. Am ales, totodată, ca intervenţia editorilor în textele publicate să fie una minimală, pentru a nu condiţiona în nici un fel relaţia cititorului cu documentul istoric. În notele de subsol, am indicat cu asterisc intervenţiile autorilor documentelor şi cu cifre arabe, intervenţiile editorilor. Interpretarea conţinutului textelor prezentate, ca şi judecăţile de valoare asupra epocii istorice pe care ele o ilustrează revin în totalitate cititorului.

ALINA PAVELESCU

---

[27] Cf. Nicolae Ceauşescu, *Raport la cel de-al X-lea Congres al PCR. 6 august 1969*, Bucureşti, Editura Politică, p. 105.

[28] Vezi, spre exemplu, Nicolae Ceauşescu, *Cuvântare la aniversarea a 25 de ani de la înfiinţarea Academiei de Învăţământ Social-Politic „Ştefan Gheorghiu" de pe lângă CC al PCR*, în Nicolae Ceauşescu, *op. cit.*, vol. IV, Bucureşti, Editura Politică, 1970, pp. 660-670.

[29] Aşa cum reiese din mărturiile protagoniştilor „minirevoluţiei culturale", efectele acesteia asupra culturii româneşti nu au fost imediate şi nu au trecut fără a întâmpina rezistenţă din partea mediilor culturale; introducerea măsurilor de rigidizare a vieţii culturale româneşti, aşa cum erau prevăzute de conţinutul „tezelor din iulie", s-a făcut treptat, pe parcursul anilor '70; vezi, spre exemplu, mărturia lui Valeriu Râpeanu, în Academia Română, *op. cit.*, pp. 64-80. Vezi, pentru o imagine asupra intenţiilor politice de aplicare concretă a „tezelor din iulie", documentul nr.36 din prezentul volum.

[30] Cf. DANIC, fond *CC al PCR – Cancelarie*, dosar 127/1971, vol. I-II.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

LISTA DOCUMENTELOR

1. 1965, aprilie 7. Propuneri referitoare la modalităţilor de colaborare între diferitele Direcţii ale Direcţiei Generale a Presei şi Tipăriturilor în domeniul cenzurării revistelor social-culturale din provincie. **(p. 1)**

2. 1965, mai 7. Stenograma întâlnirii noii conduceri de partid şi de stat cu oamenii de ştiinţă. **(p. 2)**

3. 1965, mai 19. Stenograma întâlnirii noii conduceri de partid şi de stat cu oameni de cultură şi artă. **(p. 21)**

4. 1965, octombrie 14. Referat înaintat de Leonte Răutu către Cancelaria C.C. al P.C.R., cu privire la întocmirea *Istoriei Partidului Comunist Român.* **(p. 41)**

5. 1965, octombrie 22. Notă a Serviciului Radioteleviziune din Direcţia Generală a Presei şi Tipăriturilor către conducerea Direcţiei, referitoare la modalităţile de cenzurare a emisiunilor de radio şi televiziune **(p. 47)**

6. 1966, februarie 21-23. Proces-verbal al consfătuirii conducerii Direcţiei Generale a Presei şi Tipăriturilor cu împuterniciţii din provincie pe tema cenzurării revistelor literare. **(p. 49)**

7. 1966, mai 27. Stenograma întâlnirii conducerii P.C.R. cu membrii Prezidiului Academiei R.S.R. **(p. 62)**

8. 1966, octombrie 24. Referat întocmit de Institutul de Studii Istorice şi Social-Politice de pe lângă C.C. al P.C.R., cu privire la organizarea Institutului, a Arhivei C.C. al P.C.R. şi a Muzeului de Istorie al P.C.R. **(p. 87)**

9. 1967, martie 6. Schiţa tematică a organizării Muzeului Naţional de Istorie al R.S.R. **(p. 98)**

10. 1967, martie 7. Fragment din stenograma şedinţei Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., referitor la oportunitatea ca regimul comunist din

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

România să aloce subvenţii pentru sprijinirea unor activităţi culturale organizate de emigraţia românească. (p. 104)

11. 1967, octombrie 30. Stenograma întâlnirii dintre Nicolae Ceauşescu şi membrii Biroului Uniunii Artiştilor Plastici. (p. 105)

12. 1968, mai 22. Stenograma întâlnirii dintre Nicolae Ceauşescu şi conducerea Uniunii Scriitorilor din R.S.R. (p. 121)

13. 1968, iulie. Dare de seamă despre problemele discutate în cursul consfătuirii dintre conducerea P.C.R. şi intelectualii aparţinând naţionalităţilor conlocuitoare şi despre modul în care au fost soluţionate unele dintre problemele semnalate de participanţii la consfătuire. (p. 162)

14. 1968, octombrie 9. Notă a conducerii Uniunii Scriitorilor către C.C. al P.C.R., referitoare la pregătirea şi desfăşurarea celei de-a treia Conferinţe Naţionale a Scriitorilor. (p. 194)

15. 1968, octombrie 15. Fragment din stenograma şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R. în cadrul căreia s-a discutat despre organizarea celei de-a treia Conferinţe Naţionale a Scriitorilor. (p. 204)

16. 1968, noiembrie 6. Stenograma întâlnirii dintre Nicolae Ceauşescu şi membri ai conducerii Uniunii Scriitorilor din R.S.R. (p. 213)

17. <1968>. Notă întocmită în cadrul Direcţiei Generale a Presei şi Tipăriturilor, referitoare la evoluţia presei studenţeşti din România în cursul anului 1968. (p. 241)

18. 1969, martie 5. Fragment din stenograma şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R., cu privire la proiectul de Statut al Uniunii Scriitorilor. (p. 243)

19. 1969, mai 31. Referat înaintat Direcţiei Generale pentru Presă şi Tipărituri, cu privire la conţinutul lucrărilor de istoria României apărute în perioada 1966-1968. (p. 247)

20. 1970, martie 20. Hotărârea Consiliului de Miniştri privind înfiinţarea Muzeului de Istorie al R.S.R. (p. 253)

21. 1970, aprilie 16. Notă întocmită în cadrul Direcţiei Generale a Presei şi Tipăriturilor, referitoare la conţinutul unor emisiuni culturale ale Televiziunii Române. (p. 254)

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

22. 1970, iulie-august. Materiale referitoare la participarea unor istorici români la al XIII-lea Congres internaţional de ştiinţe istorice de la Moscova. **(p. 255)**

23. 1970, octombrie 22. Notă întocmită în cadrul Direcţiei Generale a Presei şi Tipăriturilor, referitoare la conţinutul unor emisiuni culturale transmise de Radiodifuziunea Română. **(p. 266)**

24. 1970, decembrie 18. Notă întocmită de Serviciul „Ideologie" din Direcţia Generală a Presei şi Tipăriturilor, referitoare la conţinutul compendiului *Istoria României.* **(p. 267)**

25. 1971, februarie 10. Fragmente din stenograma întâlnirii dintre Nicolae Ceauşescu şi oamenii de cultură şi artă. **(p. 272)**

26. 1971, februarie 12. Fragment din stenograma şedinţei Biroului Executiv al Consiliului Naţional al Frontului Unităţii Socialiste, referitor la contribuţia artiştilor plastici la educarea socialistă a tineretului României. **(p. 298)**

27. 1971, iulie 9. Protocolul şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R. referitoare la îmbunătăţirea activităţii politico-ideologice şi cultural-artistice. **(p. 303)**

28. 1971 iulie 16. Măsurile elaborate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., de aplicare a hotărârilor privind întărirea activităţii politico-ideologice şi cultural-educative. **(p. 306)**

29. 1971, septembrie 22. Protocol al şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R., privind numirea lui Paul Niculescu-Mizil ca responsabil al Secţiei Presă a C.C. al P.C.R. **(p. 312)**

30. 1971, octombrie 22. Stenograma şedinţei cu primii-secretari ai comitetelor judeţene ale P.C.R., referitoare la desfăşurarea activităţii politico-ideologice în rândul minorităţilor naţionale. **(p. 313)**

31. 1972, februarie 21. Stenograma şi protocolul şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R., privind desemnarea lui Cornel Burtică în poziţia de coordonator al activităţii secţiilor de Presă şi Propagandă ale C.C. al P.C.R. **(p. 315)**

32. 1972, iunie 1. Scrisori ale conducerii Uniunii Scriitorilor către Nicolae Ceauşescu, prin care se solicită reeşalonarea unor datorii ale Uniunii. **(p. 317)**

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

33. 1972, iunie 8. Notă întocmită de Secţia Relaţiilor Externe şi Secţia de Propagandă şi Agitaţie ale C.C. al P.C.R., privind măsurile referitoare la propaganda externă a României. **(p. 319)**

34. 1972, octombrie 5-14. Protocol, proces-verbal al şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R., privind măsurile de îmbunătăţire a activităţii Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste şi Planul de măsuri adoptat în urma acestei şedinţe. **(p. 321)**

35. 1972, noiembrie 22-23. Plan de măsuri elaborat de Secţia Propagandă a C.C. al P.C.R., stabilind priorităţile în domeniul artei, culturii şi ştiinţei din România pentru perioada 1973-1980. **(p. 333)**

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

DOCUMENTE

1. 1965, aprilie 7. Propuneri referitoare la modalităţilor de colaborare între diferitele Direcţii ale Direcţiei Generale a Presei şi Tipăriturilor în domeniul cenzurării revistelor social-culturale din provincie.

PROPUNERI

privind modul de colaborare între Direcţia „Instructaj-Control", Direcţia „Literatură" şi Serviciul „Ideologie", pentru rezolvarea revistelor social-culturale din provincie.

1) Revistele se trimit la D.G.P.T. Bucureşti în formă de şpalt, însoţite de o adresă.

2) De la registratura instituţiei revistele se repartizează Direcţiei „Instructaj-Control".

3) La secretariatul Direcţiei „Instructaj-Control" ele se iau în evidenţă şi se predau apoi la secretariatele celor două unităţi, menţionându-se în evidenţa Direcţiei „Instructaj-Control" data, cine a predat şi cine a primit revista (de la Direcţia „Instructaj-Control" revista va fi predată de către instructorul regiunii respective).

4) Transmiterea către împuterniciţi a observaţiilor la reviste se face telefonic – pentru cele lunare – şi în scris pentru cele cu periodicitate mai mare, astfel:

a) Transmiterea se face de către lectorul care a controlat-o pe baza notei, scrisă la maşină, discutată la conducerea instituţiei şi adnotată ca atare. Pe această notă se va adnota de către lector ce observaţii nu au fost făcute de împuternicit şi ceea ce el a sesizat în plus.

b) Un exemplar din notă, cuprinzând cele <de> mai sus, va rămâne la Direcţia „Instructaj-Control" şi va fi citit şi semnat de conducerea unităţii şi apoi de către toţi instructorii.

c) Discutarea la telefon a sesizărilor se va face primindu-se mai întâi observaţiilor împuterniciţilor şi apoi transmiţându-se cele stabilite în centrală.

d) La revista „Korunk" – Cluj observaţiile făcute la Bucureşti şi Cluj se vor discuta cu împuternicitul respectiv din Cluj care se va deplasa în acest scop la Bucureşti.

e) La revistele cu periodicitate mai mare de o lună, observaţiile făcute în centrală se vor definitiva după primirea şi discutarea referatului cu observaţiile împuterniciţilor respectivi. Acest referat adnotat de la Bucureşti va fi înapoiat împuterniciţilor anexat la scrisoarea cu observaţiile rămase definitive.

5) Între conducerile Direcţiei „Instructaj-Control", Direcţiei „Literatură" şi Serviciului „Ideologie" va exista o strânsă legătură pentru informare reciprocă privind revistele respective pentru rezolvarea lor operativă şi competentă. În acest scop se vor adopta şi următoarele:

a) Cele două unităţi de specialitate vor primi câte un exemplar – tipărit şi difuzat – din revistele ce s-au controlat la „T", pentru a vedea modul cum s-au

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

respectat cele stabilite cu această ocazie. Acest exemplar va fi înapoiat după 7-10 zile bibliotecii.

b) Conducerile celor două unităţi de specialitate vor informa conducerea Direcţiei „Instructaj-Control" operativ şi organizat asupra unor probleme de orientare sau cu privire la alte aspecte care nu constituie obiectul muncii noastre, dar cu care trebuie înarmaţi împuterniciţii şi instructorii.

D.A.N.I.C., fond Comitetul pentru Presă şi Tipărituri, dosar 28/1965, f. 36-37

***2. 1965, mai 7.** Stenograma întâlnirii noii conduceri de partid şi de stat cu oamenii de ştiinţă.*

STENOGRAMA

întâlnirii din ziua de 7 mai 1965 a conducătorilor de partid şi de stat cu oameni de ştiinţă

Din partea conducerii de partid şi de stat au fost prezenţi tovarăşii: Nicolae Ceauşescu, Chivu Stoica, Alexandru Bârlădeanu, Emil Bodnăraş, Leonte Răutu, Paul Niculescu-Mizil, Gheorghe Gaston Marin, Gogu Rădulescu.

Tov. Nicolae Ceauşescu:

Stimaţi tovarăşi,

Biroul Politic al C.C. al P.M.R. a considerat că este bine să organizeze un schimb de păreri cu tovarăşii care lucrează în domeniul cercetării ştiinţifice şi al învăţământului, cu privire la dezvoltarea cercetării ştiinţifice şi contribuţia oamenilor de ştiinţă şi din învăţământ la activitatea practică de construire a socialismului din ţara noastră.

După cum ştiţi, Comitetul Central al partidului dă o înaltă apreciere aportului oamenilor de ştiinţă la rezolvarea problemelor complexe ale dezvoltării economiei şi culturii noastre socialiste. Oamenii noştri de ştiinţă au continuat şi dezvoltat cu succes – în condiţiile avântului construcţiei socialiste – tradiţiile progresiste ale înaintaşilor ştiinţei româneşti, tot ceea ce a creat mai bun poporul nostru în trecut în ştiinţă, dobândind rezultate cu care, pe drept cuvânt, ne putem mândri. Realizările remarcabile obţinute, rod al muncii cercetătorilor, care şi-au pus întreaga activitate în slujba înfloririi patriei, au ridicat prestigiul ştiinţei româneşti, au făcut să crească contribuţia ţării noastre la patrimoniul ştiinţei mondiale. Nu dorim să facem acum un bilanţ al activităţii, probabil la Congres vom dezbate mai pe larg aceste probleme.

Merită relevate însemnătatea contactelor care s-au statornicit între oamenii de ştiinţă din ţara noastră şi cei de peste hotare, colaborarea cu savanţii din ţările socialiste şi alte ţări. Noi considerăm că acest lucru a fost necesar. Fără aceasta nu am fi putut ajunge la nivelul pe care l-am obţinut şi n-am fi putut să ne aducem contribuţia la dezvoltarea ştiinţei dacă n-am fi încurajat aceste contacte şi legături. Aceasta a creat condiţii ca ştiinţa noastră, cercetările noastre să se dezvolte la nivelul mondial contemporan.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Şi în viitor trebuie să se acorde atenţie folosirii în cercetare şi în activitatea practică a tot ceea ce ştiinţa şi tehnica mondială creează mai bun. Totodată, Comitetul Central al partidului, guvernul subliniază însemnătatea deosebită a cercetării ştiinţifice proprii şi consideră că trebuie manifestată toată grija pentru dezvoltarea în continuare a acesteia. A renunţa să cercetăm noi înşine înseamnă a rămâne în urmă faţă de dezvoltarea mondială. Construirea socialismului se face tocmai pe baza celor mai înalte cuceriri ale ştiinţei; în aceasta constă esenţa superiorităţii noii orânduiri – orânduirea socialistă.

Ştiinţa, care stă la baza construcţiei socialismului, poate şi trebuie să-şi aducă contribuţia activă la ridicarea la un nivel şi mai înalt a întregii noastre societăţi, la întărirea forţelor economice ale patriei. Este necesar să se îmbine în mod armonios cercetarea fundamentală, care-şi are rolul şi importanţa sa în munca ştiinţifică generală, cu cercetarea aplicativă legată de nevoile practice, concrete ale construcţiei socialismului. Aceste două domenii de cercetare nu pot fi separate între ele. Dezvoltarea ştiinţei la nivelul exigenţelor actuale presupune îndrăzneală şi spirit inovator, înlăturarea oricăror rigidităţi, vederi înguste şi lipsei de obiectivitate ştiinţifică, cere desfăşurarea unui larg schimb de opinii între toţi oamenii de ştiinţă, confruntarea deschisă a punctelor de vedere în sesiuni ştiinţifice şi în publicaţii de specialitate.

Dv. cunoaşteţi foarte bine ce s-a spus la timpul respectiv în domeniul ciberneticii şi ce rău au adus concepţiile neştiinţifice despre cibernetică, pentru toate ţările socialiste care au rămas într-un timp în urmă în acest domeniu. Cunoaşteţi, de asemenea, cât de mult au dăunat unele păreri greşite în ce priveşte cultura porumbului.

În ştiinţă, ca de altfel în toate domeniile de activitate, până la urmă viaţa, practica dovedeşte care din concepţiile sau tezele emise sunt juste sau nu. Dacă de la început se impune o concepţie sau alta în domeniul ştiinţei şi se recurge şi la autoritatea unui organ de stat sau de partid pentru a impune un anumit punct de vedere, aceasta nu poate ajuta la dezvoltarea ştiinţei. Cunoaşteţi că şi în domeniul ştiinţelor sociale – istorice, economice şi filozofice – au fost şi, din păcate, mai sunt încă destule teze rigide, încercări de a lua diferite aprecieri ca lucruri care sunt spuse o dată pentru totdeauna şi faţă de care nimeni nu poate să mai spună nimic. Dacă am lua ca exemplu numai teza referitoare la pauperizarea relativă şi absolută a clasei muncitoare în capitalism, în legătură cu care se spunea că capitalismul nu ar mai fi în stare să dezvolte forţele de producţie şi nici ştiinţa, teze care au circulat la noi şi care nu au făcut decât să îngreuneze abordarea de pe poziţii ştiinţifice a problemelor în acest domeniu.

M-am referit la aceste câteva lucruri în dorinţa de a sublinia că în activitatea noastră, în domeniul cercetărilor ştiinţifice, trebuie să ne debarasăm – dacă se poate spune aşa – de acest fel rigid, îngust de a trata problemele.

Partidul nostru îşi bazează activitatea pe concepţia ştiinţifică marxist-leninistă, care ne învaţă să vedem lucrurile în continuă transformare şi schimbare, să privim înainte, nu înapoi, să ne bazăm judecăţile nu pe anumite teze care ar fi imuabile, ci să ţinem seama de schimbările care se petrec în viaţă. Oamenii de ştiinţă din ţara noastră au adus o contribuţie însemnată la abordarea diferitelor domenii ale ştiinţei în lumina materialismului dialectic şi istoric.

După cum ştiţi, tovarăşi, mai avem două luni până la Congresul partidului. Acum este în curs de pregătire planul de dezvoltare a economiei pe anii 1966-1970.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Probabil, la sfârşitul acestei luni va fi publicat Proiectul Directivelor Comitetului Central în domeniul acesta. Mulţi dintre dv. aţi participat într-un sector sau altul la elaborarea planului.

Oamenii de ştiinţă pot să aducă o contribuţie preţioasă la perfecţionarea soluţiilor privind dezvoltarea în perspectivă a economiei şi culturii, la definitivarea Directivelor Congresului al IV-lea. În viitor, institutele noastre de cercetări ştiinţifice, oamenii de ştiinţă vor trebui să ia parte şi mai activă la rezolvarea diferitelor probleme ale construcţiei socialiste.

Poate va apare necesar ca după publicarea Proiectului Directivelor, în unele ramuri de activitate, în legătură cu unele capitole mai importante din Directive, să se organizeze dezbateri cu cei mai buni oameni de ştiinţă, specialişti în domeniul respectiv, şi acolo unde este necesar să se aducă îmbunătăţiri corespunzătoare, oamenii de ştiinţă vor trebui să contribuie mai cu seamă la elaborarea măsurilor care să asigure ca tot ceea ce s-a stabilit pe hârtie să prindă viaţă.

Eu nu vreau să subapreciez munca ce se face şi care trebuie făcută pentru elaborarea unor planuri. Este adevărat că dacă ele sunt prost făcute, aceasta are repercusiuni şi în realizarea lor, dar elaborarea este numai un pas; felul cum le transpunem în viaţă este hotărâtor. În această privinţă am dori un ajutor mai mare din partea dv., a tuturor oamenilor de ştiinţă.

Dezvoltarea ştiinţei cere unele îmbunătăţiri în organizarea activităţii de cercetare, o mai justă coordonare şi unire a forţelor din diferitele domenii. Vă revine dv. rolul de a găsi cele mai bune forme de organizare şi de coordonare a activităţii ştiinţifice, pornind şi aci de la ceea ce practica şi experienţa au arătat că este bun. Să găsim soluţiile cele mai corespunzătoare, fără să pornim de la vreo idee preconceputâ că dacă într-un anumit domeniu s-a spus aşa, nu este bine să spunem altfel. Să analizăm, să ne gândim şi să vedem care sunt cele mai bune soluţii pentru ca să obţinem rezultate bune. Poate că nu de la început vom găsi cele mai bune soluţii,dar le vom îmbunătăţi pe parcurs. Ceea ce este esenţial ca dv. să luaţi parte activă, să acordaţi un sprijin efectiv la găsirea celor mai bune soluţii. Şi tot aşa să faceţi şi după aceea în activitatea practică.

Trebuie să găsim forme organizatorice, metode de muncă corespunzătoare care să asigure obţinerea de rezultate tot mai bune în întreaga noastră activitate, o participare mai activă şi mai eficientă a oamenilor de ştiinţă la rezolvarea diferitelor probleme ale construcţiei socialiste.

Partidul nostru a asigurat o bază materială puternică cercetării ştiinţifice. Anual se cheltuiesc circa un miliard de lei. Pentru anii 1966-1970 sunt prevăzute câteva miliarde de lei în acest scop. Conducerea partidului şi a statului sunt hotărâte să facă în această direcţie eforturi şi mai mari tocmai pentru a asigura îndeplinirea sarcinilor pe care ni le propunem pentru anii viitori pentru a crea astfel condiţii şi mai bune activităţii de cercetare ştiinţifică. În cercetare lucrează astăzi aproape 20.000 de oameni. Ceea ce se impune este să îmbunătăţim şi să folosim cât mai bine şi cu cât mai mare eficienţă baza materială de care dispunem. Un obiectiv de seamă va trebui să fie pregătirea tinerelor cadre de cercetători, perfecţionarea şi specializarea acestora la nivelul cerinţelor actuale ale ştiinţei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Iată, tovarăşi, câteva din gândurile pe care noi am dorit să vi le exprimăm. Desigur, sunt probleme care trebuie studiate pentru a găsi cele mai potrivite soluţii. În analiza şi studierea lor să nu ne oprim în faţa anumitor practici de până acum, să ne orientăm, aşa cum am subliniat, spre acele forme de organizare şi metode de muncă pe care le considerăm cele mai potrivite, cele mai indicate pentru a asigura dezvoltarea în bune condiţiuni a muncii institutelor de cercetare. În faţa noastră stau sarcini mari atât în domeniul ştiinţei cât şi în toate domeniile de activitate.

Clasa muncitoare, poporul nostru aşteaptă din partea oamenilor de ştiinţă să-şi sporească aportul la mersul înainte al construcţiei socialiste. Nu poate fi mândrie mai mare decât aceea ca toţi să fim la înălţimea sarcinilor trasate de partidul nostru.

Să nu precupeţim nici un efort pentru a ridica patria noastră socialistă pe culmi tot mai înalte ale civilizaţiei, pe culmile socialismului! (Aplauze).

Tov. Ilie Murgulescu: Tovarăşi, ideea emisă de Marx în a doua jumătate a secolului trecut că ştiinţa este o forţă nemijlocită în producţie părea în epoca aceea o idee îndrăzneaţă. Ea însă s-a confirmat mereu în practică şi cercetarea ştiinţifică, mai ales la începutul secolului nostru, a luat un mare avânt.

Numeroase forţe de cercetare sunt angajate în această acţiune care se desfăşoară în ţara noastră. Paralel cu dezvoltarea cercetării a crescut mult şi eficienţa socială a muncii ştiinţifice.

Viziunea clară a conducerii partidului nostru despre rolul cercetării în dezvoltarea economică şi în dezvoltarea social-culturală a fost expusă de tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Cred că sunt în asentimentul tuturor să exprim gratitudinea oamenilor de ştiinţă pentru preţuirea deosebită pe care conducerea de partid şi de stat o acordă ştiinţei şi slujitorilor săi în R.P.R. De asemenea, cred că nu este cercetător care să nu întâmpine cu entuziasm, cu avânt chemarea aceasta la o participare tot mai activă, tot mai largă a oamenilor de ştiinţă la treburile ţării, respectiv la buna desfăşurare a economiei şi a vieţii sociale în general. Fireşte că entuziasmul pe care noi îl resimţim este un factor important, este o pârghie esenţială a succesului, a garanţiei contribuţiei noastre la opera măreaţă la care participăm.

Dar entuziasmul, dacă este necesar, nu este suficient. Pentru a avea succes este necesar ca activitatea de cercetare să fie organizată. Munca noastră, contribuţia noastră, trebuie să se desfăşoare într-un cadru perfect organizat.

Trebuie să spunem că la noi există o organizare a cercetării, dar această organizare este încă mult limitată. Ţara noastră are forţe nelimitate şi de aceea şi în domeniul cercetării posibilităţile noastre sunt de asemenea nelimitate. Cu modul de organizare pe care-l avem în prezent suntem departe de a fi epuizat rezervele interne de care dispune sistemul nostru de cercetare. De aceea, o primă sarcină care ne incumbă nouă, oamenilor de ştiinţă, este să participăm activ la opera de organizare a cercetării. Organizarea aceasta are implicaţii vaste. Ea implică o bună orientare a cercetării şi o justă corelare a acesteia cu cerinţele economiei îndeosebi, o dezvoltare judicioasă a unei reţele de unităţi de cercetare şi profilarea acestora în concordanţă cu orientarea cercetării, pregătirea de cadre pentru cercetare şi elaborarea şi aplicarea unei juste politici de cadre, lărgirea bazei materiale şi, în sfârşit, valorificarea cercetării, sub toate

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

aspectele sale. Nu este locul aici să detaliăm tehnica organizării cercetării. Un lucru însă rămâne stabilit, că partidul constituie o autoritate pentru îndrumarea, orientarea şi dezvoltarea cercetării în R.P.R. În afară de organizare şi paralel cu aceasta, trebuie vorbit şi de o dezvoltare a cercetării. Dezvoltarea cercetării implică şi o dezvoltare ritmică a forţelor de cercetare, lărgirea bazei materiale. Pe plan mondial, în ţările cele mai avansate, numărul cercetătorilor creşte cu aproximativ 7 la sută anual. Este cifra care se deosebeşte de creşterea oricărei alte categorii de lucrători. Este un ritm cu totul deosebit în cercetarea ştiinţifică. La noi posibilităţile de creştere în viitorul apropiat nu sunt prea strălucite şi aceasta din cauză că universităţile noastre pregătesc în general prea puţini oameni cu aptitudini.

Se spune că comerţul unei ţări depinde de profesori. Este, desigur, un mod figurat de a se exprima, prin profesori trebuie înţeles sistemul de învăţământ, şi într-o oarecare măsură adevărul acesta este verificat şi este valabil. Deci numărul absolvenţilor noştri care pot fi utilizaţi în cercetare este mic. În cel mai bun caz acest număr ajunge la 40-50 de oameni. Pe aceştia încearcă să-i recruteze în primul rând Ministerul Învăţământului, urmează institutele Academiei, institutele departamentale, uzinele ş.a.m.d. Credem că numărul acesta este mic din cauză că exigenţa la admiterea în învăţământul superior este scăzută. Am rămas uimit că anul acesta s-au prezentat condiţii de admitere la învăţământul superior mai uşoare decât în anii precedenţi. În afară de aceasta avem un rezervor mic de unde recrutăm studenţi pentru învăţământul superior. De aceea cred că trebuie să subliniez necesitatea dezvoltării şcolii medii şi mai ales prin înfiinţarea de şcoli medii în localităţi rurale. Am putea spune că talentele, forţele de cercetare care ar putea fi recrutate din mediul rural n-au această posibilitate pentru că la şcoala medie foarte puţine elemente se pot prezenta. Ştiu că în anii trecuţi se ajunsese la a admite în şcoala medie circa 70.000 de absolvenţi ai şcolilor elementare. Este o cifră foarte mică faţă de ceea ce ar trebui să fie.

În primul rând, cred că universităţile, care sunt principalele noastre izvoare de cadre de cercetare, ar trebui să fie degrevate de îndatorirea de a da cadre pentru învăţământul mediu. Procesul acesta va fi început şi cred că nu este cazul să ne grăbim pentru că în domeniul cercetării este valabil dictonul: „Să ne grăbim încet".

Ar urma apoi dezvoltarea bazei materiale. Este adevărat că cercetarea la noi are o bază materială, dar creşterea de care am luat cunoştinţă din proiectul planului de stat pe 1966-1970 cred că este cu totul insuficientă, deoarece pe lângă dezvoltarea normală a cercetării trebuie să se recupereze unele rămâneri în urmă, moşteniri ale trecutului.

Tovarăşul prim-secretar Ceauşescu a atins aici o problemă foarte importantă pe care îmi permit s-o subliniez. Este vorba de relaţiile oamenilor de ştiinţă din ţara noastră cu oameni de ştiinţă din alte ţări. Ştiinţa este prin excelenţă o chestiune cu caracter internaţional şi este bine să se ştie că primele încercări de organizare a ştiinţei s-au făcut la nivel internaţional. Îi datorăm Primului Război Mondial desfacerea primelor asociaţii de coordonare ştiinţifică pe plan internaţional şi revenirea la organe pe plan naţional. Nu este decât regretabil că în condiţiile de astăzi legăturile, organizarea din institutele de cercetare din diferite ţări la volumul actual şi la amploarea actuală de dezvoltare a cercetării este foarte redusă. Tovarăşul prim-secretar Ceauşescu a subliniat

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

necesitatea ca ceea ce este deja conturat pe plan internaţional să fie valorificat la noi, fără a pierde timp preţios cu refacerea la noi. Cercetarea la noi trebuie să înceapă de acolo de unde este lăsată pe plan internaţional. Cred că astăzi unele instituţii cum este Academia este aproape pregătită pentru relaţii internaţionale organizate. Legăturile acestea internaţionale, schimbul de experienţă, eventual colaborarea, nu sunt posibile fără o prealabilă organizare, fără un sistem de măsuri interne care să dea posibilitatea unor cercetări eficiente.

Din cauza limitării mijloacelor noastre, o problemă pe care trebuie s-o urmărim este restrângerea frontului de cercetare la domenii care interesează în mod deosebit economia naţională. Ştiinţa este vastă şi cuprinderea tuturor domeniilor cu aceeaşi amploare nu este posibilă nici de popoare numeroase şi cu mijloace materiale deosebit de dezvoltate. La noi din cauza unei coordonări încă incipiente există mare răspândire în cercetare, există o mare risipă de forţe în domenii care interesează mai puţin, în domenii care n-au sens să fie valorificate în mersul societăţii noastre înainte.

Aş vrea să subliniez că organizarea cercetării, coordonarea cercetării, mărirea eficienţei social-economice a acestora nu însemnează îngrădirea libertăţii de cercetare, de gândire ştiinţifică şi de exprimare ştiinţifică. Lucrul acesta tovarăşul prim-secretar l-a subliniat şi nu este cazul să insist.

Tovarăşi,

Suntem aproape de un eveniment important din viaţa partidului şi statului nostru, Congresul al IV-lea al partidului. Noi asigurăm conducerea de partid şi de stat că vom răspunde cu entuziasm la apelul lansat de conducerea de partid de a participa la discutarea Proiectului de Directive şi, în cadrul Congresului, de a lua parte activă la stabilirea măsurilor care urmează să fie aplicate pentru dezvoltarea vieţii noastre social-economice, pentru propăşirea ţării noastre prin muncă şi prin ştiinţă.

Tov. P. Constantinescu-Iaşi: Dacă ştiinţa este absolut necesară pentru construirea societăţii socialiste, socialismul asigură cea mai largă, cea mai complexă dezvoltarea a ştiinţei.

Partidul Comunist de la înfiinţarea sa a acordat o atenţie deosebită ştiinţei. În ilegalitate posibilităţile au fost mai grele. Oamenii de ştiinţă au fost întotdeauna atraşi, mai ales în publicaţiile organizaţiilor ilegale. În toate organizaţiile intelectualii şi-au adus contribuţia.

Mai ales după 23 August ce dezvoltare a luat întreaga viaţă culturală. În anul 1948, anul care fixează istoriceşte începutul dezvoltării revoluţiei populare, revoluţia culturală se manifestă prin două momente importante şi anume reforma învăţământului şi reforma fundamentală a forului considerat cel mai înalt – Academia. În vara lui 1948 Academia a fost complet reorganizată. Academia Republicii Populare Române nu mai este Academia Română. Mai sunt astfel de păreri că poate era mai bine dacă se păstra vechea denumire. Academia R.P.R. este o academie nouă, care nu a rupt legătura cu tradiţiile, academie în care oamenii de ştiinţă au toate posibilităţile.

Vreau să mai insist asupra rezultatelor pe care le-a căpătat dezvoltarea ştiinţifică în lumina concepţiei legăturii dintre ştiinţă şi viaţă. În ce priveşte partea practică a vieţii noastre, institutele Academiei îşi dau contribuţia lor. Munca colectivă trebuie întărită. Legătura cu străinătatea astăzi este necesară. Avem posibilitatea, avem drumul deschis ca să cunoaştem ultimele realizări, pentru a nu rămâne în urmă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Libertatea de opinii, discuţii libere sunt necesare. În acest sens, posibilitatea pe care partidul nostru ne-a creat-o, ca să ne îndeplinim misiunea noastră, este o obligaţie.

Tov. Mîrza Vasile: În primul rând, aş vrea să-mi exprim recunoştinţa faţă de conducerea partidului pentru această şedinţă care este foarte utilă. Am avut ocazia să auzim cuvântul partidului, cuvântul Biroului Politic exprimat de tovarăşul prim-secretar Ceauşescu asupra unui număr de probleme, printre care una asupra căreia aş vrea să mă opresc puţin – problema orientării. Felul cum a fost pusă problema de tovarăşul Ceauşescu este acela pe care l-am înţeles şi noi: să luăm critic şi de la răsărit şi de la apus însă să dăm şi noi lucruri de calitate. Pentru aceasta efortul pe care l-a făcut ţara noastră, partidul şi guvernul nostru de la eliberarea noastră este mare. Trebuie să constatăm un lucru foarte îmbucurător: nu s-a dat importanţă numai Capitalei şi pentru prima dată – cum spunea tovarăşul Gh. Gheorghiu-Dej, pe care îl regretăm cu toţii – „ s-a îndrăznit să se treacă la organizarea învăţământului superior în oraşe în care nu se petrecea nimic important". S-a întins Academia noastră şi în provincie. Este un lucru pe care numai Partidul Comunist, un partid legat de mase, a ştiut să-l facă în felul cum l-a făcut.

Ceea ce ar fi dorinţa mea ca unul care cunosc greutăţile din ţara noastră ar fi o foarte modestă rugăminte ca în privinţa cercetărilor ştiinţifice eforturile care s-au făcut pentru ridicarea provinciei să se intensifice, provincia considerându-se ca o pepinieră foarte importantă de cadre din toate domeniile şi acest lucru ne va duce la rezultate bune. Acesta este un deziderat vechi şi cred că exprimându-l aici spun ceea ce şi alţii gândesc şi vor. Tovarăşul Murgulescu a pus problema că suma, procentul din fondul statului pentru cercetări dacă se măreşte, noi ne luăm angajamentul şi noi promitem că la această formă de capital care este permisă într-un stat socialist să aducem procente cămătăreşti.

O problemă care este foarte grea este problema selecţionării cadrelor tinere. Noi ştim că efortul pentru crearea economiei naţionale este un efort de care suntem mândri cu toţii şi atât cât ne ajung puterile, deşi sunt de acord cu tovarăşul Ceauşescu că n-am făcut chiar tot ce putem face, ne luăm sarcina să muncim mai intens, însă, tovarăşi, ne ajung la noi la cercetări un număr prea puţin de cadre şi anume profesori vechi. Sunt cadre talentate, născute, ca să zicem aşa, pentru cercetare, şi nu le putem ţine lângă noi. Dacă ni s-ar da posibilitatea ca să le putem reţine lângă noi, ca să le creştem, va fi un câştig pentru toată lumea. A fost o necesitate de stat şi nu este rău, a fost bine făcut, însă în momentul de faţă etapa grea de început s-a considerat nu lichidată, dar într-o măsură îndeplinită şi să se dea într-o oarecare măsură posibilitatea de a reţine unele cadre pentru a le creşte.

Un alt lucru care pare secundar dar de care ne-am izbit este ridicat de tovarăşul prim-secretar Ceauşescu – problema contactelor cu ştiinţa străină. Să iau un lucru concret. Aceasta se face prin Academie, prin minister, în lumea noastră medicală prin Uniunea societăţii ştiinţelor medicale, bineînţeles tot pe socoteala statului. S-ar putea face mai larg, chiar pe socoteala tinerilor cercetători care ar putea să ia contact cu ce s-a făcut prin excursii organizate prin ONT. Noi am făcut câteva experienţe din acestea şi iată un prim rezultat – cercetătorii tineri au văzut somităţile mari din Occident. Contactul cu dânşii şi auzind cum pun problema au avut un rol pozitiv, dar şi-au dat şi

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

seama că ştiinţa în ţara noastră şi orientarea ei se face la un nivel destul de înalt şi că noi avem posibilitatea de a ne ridica şi mai sus. A crescut încrederea în maeştrii lor, în ştiinţa românească şi aceasta este un lucru foarte bun.

Un lucru care pentru noi este important este educaţia politică. Am să vă spun ca unul care mi-am adus şi eu contribuţia modestă ca activist de partid şi de stat. Am lucrat în alte domenii şi când m-am întors în domeniul meu de cercetare am văzut că pot să pun problema la un nivel superior. Concepţia pe care o pune practic partidul în organizaţia de stat este o concepţie ştiinţifică, bazată pe marxism-leninism. Eu cred şi îmi dau seama că educaţia politică care ni s-a făcut în universităţile de partid, în domeniul nostru este excelentă. Poate ar trebui găsite forme şi mai bune, deşi formele de acum sunt foarte bune, pentru că ea ne dă cheia şi ne învaţă să privim critic şi să fim noi înşine, pentru că din contactul cu străinătatea mi-am dat seama că ştiinţa la noi nu este la un nivel jos, ci ea este la un nivel înalt.

O problemă pe care a ridicat-o tovarăşul Murgulescu este problema salarizării. Este bine să spunem că în acest domeniu suntem câteodată handicapaţi de domeniile practice şi de domeniile economice, aşadar problema aceasta să fie analizată şi să se găsească o soluţie pentru ca în felul acesta şi oamenii tineri, pentru că toţi care am fost tineri şi am dus o viaţă amărâtă ştim că 1-2 sute în plus contează.

Tov. Emil Bodnăraş: N-ai precizat, tovarăşe Mîrza, pentru cine contează una-două sute în plus?

Tov. Mîrza Vasile: Pentru cei mici, pentru cadrele tinere care îşi încep activitatea.

În fine, tovarăşi, un lucru pe care îl aşteptăm cu mult interes sunt Directivele Congresului al IV-lea.

Voi relua problema ridicată de tovarăşul Murgulescu, de îngustare a cercetării, eu însă aş zice directivarea cercetării. Încă de la Congresele al II-lea şi al III-lea ale partidului nu numai membrii de partid dar şi nemembrii se simt obligaţi în fişele lor să pună fişa A, problemele partidului. Totuşi, tovarăşi, ca unul care încep să am cam mult păr alb în cap, îmi dau seama că fiecăruia dintre voi îi este dragă o problemă şi atunci poate că n-ar fi bine să-l rupi de lucru în acea problemă. Aş zice ca maestrul meu vechi, academicianul Parhon: una mie, una ţie, una mi-o faci din planul pe care ţi-l dau eu, dar îţi lăsăm şi posibilitatea, pentru că nu ştii niciodată, un domeniu de cercetare care astăzi pare rupt de practică ce dezvoltare va lua mâine şi fiecare are un domeniu care îi este drag şi să-i lăsăm şi lui posibilitatea de lucru mai departe.

Încă o dată eu mulţumesc cu emoţie conducerii de partid şi de stat pentru prilejul pe care ni l-a dat ca să ne spunem aici cuvântul şi sunt convins că noi şi în viitor vom da mai mult decât atât pentru că partidul ne conduce pe cel mai frumos drum – construirea socialismului.

Aş încheia cu o expresie auzită de la un tovarăş ilegalist, care, student fiind, în timpul verii trebuia să muncească ca zidar să strângă ceva bani să-şi facă studiile. M-a luat o dată şi mi-a spus: „Vasile, la casa aceasta şi eu am pus câteva cărămizi". Nu era a lui, dar omul era mândru că i s-a dat şi lui posibilitatea să-şi aducă contribuţia la construcţia ei.

Mulţumim partidului că ne dă posibilitatea să punem şi noi câteva cărămizi la construcţia socialistă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Horia Hulubei: Sunt mândru că am fost chemat să particip la această întâlnire.

Vă asigur că cel puţin în domeniul în care lucrez eu lucrurile vor merge bine. Se scriu sute şi mii de cărţi în ceea ce priveşte organizarea cercetării ştiinţifice, valorii proporţiei care trebuie dată în bugetul de stat cercetării ştiinţifice, încât noi este bine să pornim de la această organizare.

Cercetarea ştiinţifică este mijlocul cel mai bun de a forma cadre. După cum un matematician nu poate să înveţe matematica fără să facă exerciţii de matematică, tot aşa un fizician dacă nu caută să rezolve problemele în laborator nu este un fizician bun. Cercetarea ştiinţifică este la baza tehnicii noi. Formarea oamenilor prin cercetare ştiinţifică este esenţialul. Noi trebuie să dăm universităţii posibilitatea să fie centru de cercetare ştiinţifică în jurul cărora profesorii pot să crească oameni.

Nu vreau să insist, în această direcţie; probleme sunt multe.

La noi la institutele pe care le-am făcut în cadrul Academiei, în cadrul departamentelor am reuşit pentru că s-a făcut un efort foarte mare dat fiind posibilităţile de moment ale ţării noastre, ceea ce este foarte normal.

În general, institutele noastre, cum aţi spus dv., tovarăşe Ceauşescu, au rezultate bune, mai ales că avem încredere că lucrăm cu un popor deştept, inventiv şi harnic.

La institutele noastre de fizică s-au creat lucrări care sunt cunoscute în afară. S-au făcut cereri din afară ca să vină la noi în ţară să înveţe din problemele noastre. Cu vreo două luni înainte ni s-a cerut să dăm voie la cercetătorii noştri să se ducă să ţină cursuri la universităţi străine, de exemplu în Finlanda. Îi dă 800 dolari pe lună şi-i spune: „Să iei parte la viaţa noastră ştiinţifică".

Faptul că se recurge la noi este o dovadă că ştiinţa noastră capătă un cheag.

După aceea, partidul ne-a spus: băgaţi de seamă că nu există decât o cercetare ştiinţifică, este una singură. Dv. să vă gândiţi ca să vă axaţi pe domeniile care interesează ţara. În mare parte ne-am orientat să facem treaba aceasta. După beneficiar se spune că este vorba de ordinul sutelor de milioane, care s-a făcut în urma cercetărilor institutelor noastre de fizică. Zilele trecute s-a hotărât să se pună în funcţiune o staţie pilot pentru catalizatori ca rezultat al muncii ştiinţifice făcute la Cluj. Din experienţă putem spune că noi am făcut nişte catalizatori care sunt mai buni decât cei pe care i-am importat. Străinătatea dacă ne dă, ne dă în condiţii foarte grele. Aceasta aduce un venit de 18 milioane lei. Noi trebuie să mergem mai rapid cu dotările; asta este fără îndoială necesar şi cu promisiunile care ni le face conducerea de partid, credem că aceasta se va realiza. Atunci când se creează o unitate ea trebuie dotată. Dacă avem asta la îndemână, eu sunt sigur că o să se facă multe la noi.

Trebuie să facem o coordonare ştiinţifică, nu cu gândul că o să reuşim de la început. Fiecare ceas pe care-l pierdem în ştiinţă, gâfâim după aceea ca să-l recuperăm. Aci nu avem voie să pierdem vremea şi noi o ştim bine, cei care suntem în laboratoare.

Ceea ce vreau să vă asigur că oamenii de ştiinţă din meseria mea vor răspunde cu toată dragostea la cererea care a adresat-o partidul şi vă suntem recunoscători pentru că aţi recurs la noi.

Tov. Iorgu Iordan: La fel ca tovarăşii dinaintea mea, salut hotărârea conducerii partidului de a organiza această consfătuire de pe urma căreia sunt convins că munca

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

noastră ştiinţifică şi culturală va trage foloasele cuvenite şi se vor crea condiţii mai bune.

Eu vreau să pun o problemă din practică, anume legătura care există între institutele de cercetare ştiinţifică şi institutele de învăţământ superior. Cadrele tinere din cercetare se recrutează dintre absolvenţii institutelor superioare. Prin urmare, pentru ca munca de cercetare ştiinţifică într-un institut al Academiei sau departament să meargă cum trebuie, este nevoie ca cercetătorii, în primul rând cei tineri, pentru că asupra lor trebuie să ne îndreptăm toată atenţia, să fie cât mai bine pregătiţi nu numai din punct de vedere al cunoştinţelor pe care le capătă în universităţi şi politehnici, ci mai ales din punct de vedere al dragostei şi pasiunii pentru munca ştiinţifică. Acest lucru se întâmplă de multe ori, însă nu se întâmplă întotdeauna. Felul cum se face recrutarea şi a absolvenţilor care urmează să meargă la institutele de cercetare ştiinţifică şi felul cum se face recrutarea absolvenţilor din şcolile medii, prin forţa împrejurărilor, suferă de anumite lipsuri. Sigur că unele din aceste lipsuri se pot înlătura, însă toate, probabil, nu se vor înlătura decât cu greu din cauză că noi am rămas cu anumite rămăşiţe în ce priveşte aprecierea, mai ales privitoare la oameni. Intervin anumite probleme subiective care influenţează în recrutarea absolvenţilor în şcolile medii şi în institutele de învăţământ superior în vederea trimiterii lor la munca de cercetare ştiinţifică; indulgenţa profesorilor, în general, am observat că a crescut, în orice caz nu s-a redus şi sunt facultăţi (eu cunosc mai bine facultăţile din domeniul specialităţii mele) care se plâng de lipsa exigenţei din partea profesorilor. Cu ce se explică lipsa de exigenţă este altă problemă care urmează să fie cercetată în amănunt.

Eu aş face o propunere în ce priveşte pregătirea viitorilor studenţi de la institute, de la universităţi şi de la politehnici. Să se înfiinţeze un număr de şcoli medii care să le spunem „model" în care să intre cei mai buni dintre cei mai buni copii ai ţării noastre.

Tovarăşul Murgulescu a amintit de fapt că majoritatea studenţilor din politehnici şi universităţi se recrutează nu dintre fiii de ţărani, ci dintre fiii de orăşeni. Nu mai ştiu care este acum media între populaţia sătească şi orăşenească. Atunci, în cele 10-15 licee, aşa cum îmi imaginez eu, ar putea să intre cei mai străluciţi absolvenţi ai cursului elementar ciclul I, care să înceapă cu clasa a V-a, fosta clasă a I-a a liceelor. Bineînţeles, aceleaşi condiţii cu totul excepţionale trebuie să le îndeplinească şi profesorii care ar urma să lucreze la aceste şcoli. În felul acesta noi am putea să dăm multe sute de absolvenţi ai şcolilor medii asupra capacităţii cărora să nu existe nici un fel de îndoială. Mă refer la fostul liceu-internat de pe vremuri. Să mă ierte tovarăşii care n-au fost elevi la aceste licee. La unul din aceste licee mi-am făcut şi eu o parte din studii. Liceul din Iaşi era liceu modern în condiţiile dinaintea Primului Război Mondial în care numai o jumătate din elevii din clasă erau bursieri. Dădeai un concurs de admitere, în general foarte exigent, şi în urma concursului intrai bursier. Jumătate, câteodată chiar mai mult de jumătate din clasă era alcătuită din aşa-zişii solvenţi, adică copii cu stare materială care plăteau, şi plăteau o sumă foarte mare pentru ca să-şi facă studiile la acest liceu. Deci, deşi bursieri, elevii selectaţi mai ales pe vremea aceea alcătuiau în cel mai bun caz 50 la sută din numărul unei clase şi ei dădeau oarecum tonul general şi solvenţii se conformau într-o măsură mai mare sau mai mică şi urmau exemplul bursierilor. Şi am

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

putut constata că toţi colegii mei solvenţi, după 15-20 de ani de la terminarea liceului, au îmbrăţişat diverse domenii ale ştiinţei şi ştiau să citească nu numai franţuzeşte ci şi nemţeşte. Afară de aceasta liceul era internat, elevii trăiau împreună, munceau împreună, trăiau în colectiv cum spunem noi astăzi.

Dacă s-ar face o statistică în ceea ce priveşte oamenii care au însemnat şi însemnează şi astăzi ceva în ştiinţă şi în cultura românească s-ar vedea că de la liceele internat s-a recrutat un procent extraordinar de mare, ţinând seama de faptul că liceul avea cel mult 300 elevi în cele 8 clase. Numărul elevilor în fiecare clasă era sub 40 şi în toate cele 32 capitale ale fostelor judeţe existau licee, iar în unele existau două sau mai multe licee.

Cred că această propunere nu are nimic burghez în ea, să se gândească cineva că am în vedere pregătirea de elite intelectuale. Dacă vreţi putem să le spunem şi aşa, şi socialismul are nevoie de elite şi oamenii au tot ce le trebuie pentru ca munca să se desfăşoare în condiţiuni bune. În felul acesta cred eu că nu s-ar mai pune problema care se pune în fiecare an: câţi absolvenţi primeşte cutare institut al Academiei? Câţi absolvenţi rămân la catedră şi mai ales care este calitatea?

Tov. Nicolescu Miron: Tovarăşi, cuvintele tovarăşului prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român au tradus în mod deosebit de precis gândurile noastre, ale tuturor, au încălzit inimile şi ne-au încurajat în hotărârea de a merge pe un drum pe care noi îl avem precizat.

Vreau să dau asigurări partidului, vorbesc ca matematician, n-am mandat să vorbesc în numele matematicienilor, dar vorbesc ca matematician, ca cel puţin în domeniul matematicilor cerinţa exprimată de tovarăşul prim-secretar de a nu rămâne mereu datori ştiinţei străine, de a nu cere mereu ajutor din afară, să o realizăm cel puţin în acest domeniu.

Trebuie să se ştie că noi nu exportăm numai utilaj petrolier, nu exportăm numai maşini-unelte, nu exportăm numai conserve de fructe şi carne sau peşte, am început să exportăm în măsură destul de mare ştiinţă. Exportăm ştiinţă prin memoriile din ce în ce mai numeroase care apar pe toată întinderea planetei noastre, în SUA, URSS, Franţa, Japonia, India, Anglia etc. Aria acoperită de numele cercetătorilor noştri pe globul pământesc este foarte mare. Dar aceasta nu este o formă de export. Unii cercetători de la institutele noastre s-au apucat să caute lucrările matematicienilor care utilizează rezultatele românilor. S-au găsit la o cercetare sumară 426 de citări de lucrări matematice româneşti. Eu nu vreau să compar această cifră cu ceea ce se face în alte domenii în ţară la noi. Este enorm, este o creştere extraordinar de mare. Vreau să vă spun o situaţie de fapt şi nu vreau să trag nici o concluzie care să fie considerată ca o automulţumire, ci vreau să o consider ca un fapt mobil, ca un motiv de a înmulţi contribuţia lor la ştiinţa mondială.

Un alt raport îl au monografiile care ne sunt solicitate din diverse părţi ale lumii. Avem 14 monografii care vor fi publicate în limbi străine. Patru dintre ele vor fi scrise de membri ai Academiei. Patru în jurul vârstei de 40 de ani, restul de tineri sub 40 ani.

Noi nu numai că facem import de ştiinţă, dar facem şi export de ştiinţă, schimb de relaţii, în domeniul ştiinţei, între ţări, cu respectarea independenţei, respectarea personalităţii, un schimb avantajos.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Un fapt asupra căruia vreau să atrag atenţia Biroului Politic al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român este problema schimbului de mâine. Cei care sunt aci avem vârsta medie de 55 de ani, ca să nu se supere tovarăşii.

Din sală: 60 ani.

Tov. Nicolescu Miron: Noi reprezentăm ştiinţa. Contribuţia noastră se află mult în spatele nostru şi în ceea ce priveşte munca activă de pionierat în faţa noastră este mult redusă. Care este rolul nostru acum? Este să contribuim cu calitatea noastră de oameni cu experienţă, cu viziune largă care o avem asupra dezvoltării ca să pregătim tineri, să-i trimitem pe frontul de cercetare al matematicii. Aceasta este o mare îndatorire a noastră şi vreau să asigur conducerea de partid că vom face cele mai mari eforturi ca să pregătim un schimb care să fie mai sus cu câteva trepte decât suntem noi.

Înainte vreau să fac legătura cu nişte observaţii făcute aci de tov. Murgulescu şi de tov. I. Iordan, anume, problema schimbului de mâine. Aceasta este legată de problema asigurării unei bune selecţii, care trebuie pusă de la bază, adică din învăţământul mediu trebuie să pompăm din toate părţile „valorile", nu „elitele" ca să nu le spunem aşa, pentru că limba română este destul de bogată pentru a se găsi alte cuvinte pentru aceştia. Aşa cum căutăm şi pregătim să scoatem la iveală talente în muzică, în pictură, în artă, trebuie să scoatem la iveală şi talente în ştiinţă. S-au făcut şi se fac studii în Uniunea Sovietică, în Franţa, Belgia, Statele Unite de a se reorganiza învăţământul mediu pe alte baze, de a pregăti dirijat spre acele domenii care ne interesează pe noi, spre institutele de fizică, chimie, matematică, şcoli medii „pilot", cum spunea tovarăşul Iorgu Iordan. Acestea sunt observaţiile pe care am avut să le fac.

Tov. Grigore Moisil: Expunerea tovarăşului prim-secretar a găsit un ecou profund în inima mea şi a tuturor matematicienilor, pentru că ea a exprimat într-un mod clar anume gânduri pe care le avem în mai multe domenii, anume criterii de valoare pe care le-am avut şi care astăzi ştim că erau bune.

Viaţa aceasta a matematicii este încă de pe vremea profesorilor noştri o viaţă în lume, fără ca prin aceasta să neglijeze teoria. Sunt aproape 90 de ani de când Spiru Haret a trecut primul bacalaureatul în matematică la Paris. De atunci matematica a progresat mult în lume.

Eu o să-mi permit totuşi să vă înşir instituţiile matematice nou create după 1948, al căror număr este impresionant: Institutul de matematici din Bucureşti, Iaşi Institutul de calcul din Cluj, Centrul de statistică matematică, o parte din Centrul de logică care are secţie de logică matematică; facultăţile de matematică din Bucureşti, Iaşi, Cluj, care existau înainte cu secţii de câţiva studenţi, astăzi sunt facultăţi cu 8 secţii; noua secţie a Facultăţii de matematici din Timişoara, Centrul de calcul al Universităţii din Bucureşti. Nu ştiu dacă am mai uitat, dar sunt cel puţin atâtea. Aceasta corespunde unei creşteri organice a matematicii în ţara noastră legată de foştii noştri profesori şi de elevii noştri. Bucuria unui profesor, meritul său este atunci când este depăşit de elevii săi. Acest lucru l-a spus tovarăşul Murgulescu şi fără îndoială dacă trebuie să vorbesc în numele matematicienilor români trebuie să recunosc că el avea dreptate.

Această trăire pe plan internaţional trebuie făcută în spiritul ştiinţei actuale. Să nu ne închipuim că dacă pe lume acum avem televiziune, ştiinţa se face în 1965 la fel

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ca în 1923 când am intrat eu student la facultate. Ştiinţa merge către o mare specializare şi către necesitatea de continuă sinteză. Cercetătorii ştiinţifici într-un anumit domeniu trebuie să se întâlnească cu cercetătorii din alte ţări. Eu când eram student dacă citeam revistele care veneau la Iaşi în număr mare însemna că sunt la curent cu ce se întâmplă. În momentul de faţă sunt întâlniri foarte numeroase. Tipografia este totuşi o instituţie rămasă în urmă. Din momentul în care un om gândeşte ceva şi până îl scrie trece ceva timp. Din momentul în care îl scrie definitiv şi îl dă la tipar până apare este totuşi un an sau doi. Şi atunci până în momentul când apare într-o revistă au trecut deja un an sau doi.

Este nevoie, şi lucrul acesta se simte în toată lumea, de contacte personale. Atunci când, de exemplu, un tânăr cercetător de la Paris este trimis la Institutul de matematică de la Bucureşti, înseamnă că el ştie că este bine să vină să înveţe nu ce se făcuse la noi acum doi sau trei ani, ci ceea ce se face acum. Se fac acum întâlniri continue, seminarii lungi. Să nu ne luăm după cuvinte. Noi dăm la multe cărţi titlul de *Lecţii de....* Aceasta nu înseamnă că este un titlu rudimentar. Noi zicem când oamenii se adună să discute între ei – seminarii. Nu este seminarul teologic şi nici nu este seminar de liceu. Zice cineva să schimbăm numele. Schimbăm numele. Nu însă numele importă. Pe vremea profesorilor mei, Ţiţeica cu Pompei nu prea puteau vorbi de matematică împreună pentru că unul făcea matematică iar altul teoria funcţiilor. Acum sunt, ei le zic seminarii, putem însă să le zicem cum vrea secţia de lingvistică. Le discută între ei, le descifrează. Aceste lucruri sunt bune, dar ele nu trebuie să rămână pe ţară. Ele se fac şi în străinătate şi noi trebuie să participăm la ele, să învăţăm de la ei şi să arătăm ce se întâmplă. Să se poată organiza schimburi de tineri cercetători în grup. Noi suntem dispuşi să facem ciclurile de lecţii, conferinţe, expuneri în care să expunem oamenilor ceea ce se lucrează la noi, pentru că sunt interesaţi să înveţe de la noi şi dacă un tânăr vine să înveţe la noi câteva luni el va rămâne cu un respect, cu o dragoste pentru ţara noastră.

Sunt cu totul de acord cu tov. Mîrza pentru organizarea de excursii. Este o formă pe care noi am încercat-o. A fost o excursie la Harkov, Budapesta, Moscova, în Germania etc.

În toamnă avem un Congres internaţional al grupării matematicienilor de expresie latină. La acest congres delegaţia noastră va prezenta invitaţia ca viitorul congres să aibă loc în ţara noastră.

Eu cred că ar fi bine să facem o excursie în care pe lângă cei cărora le plăteşte Academia deplasarea să mai participe şi alţii. Asemenea excursii sunt bune, dar nu trebuie făcute unilateral. Este bine şi să primim grupuri de studenţi, iarna, vara, când vor ei. Pentru aceste lucruri orice om face sacrificii. Lucrează şi în vacanţă.

Există o necesitate urgentă la noi în ţară, un număr mare de dactilografe şi de maşini de multiplicat care să fie la dispoziţia unor instituţii ştiinţifice. Nicăieri nu se poate trăi numai cu tipografia. Scriu o lucrare, o dau la tipografie. Trec luni, ani până să apară. Modul acesta nu este cel mai bun. S-au inventat în ultimii ani o grămadă de mijloace care cred că l-ar încânta pe Gutenberg. Însă, există rapoarte care se fac pe moment. Noi am început să facem lucrări de acestea în Bucureşti, însă trebuie organizat modul în care să se facă fiindcă eu pot să bat la maşină, dar nu pot să alerg să

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

găsesc hârtie. Lucrul acesta este de extremă importanţă şi aceste rotaprinturi nu împiedică ca lucrările să fie tipărite, însă eu o fac cunoscută cu câţiva ani mai devreme.

Avem nevoie de o editură pentru matematici. Editura Tehnică nu are matematica decât ca ştiinţă auxiliară. Se tipăreşte mult, bine, dar este puţin. Editura Academiei nu reuşeşte să tipărească producţia matematică. În anul acesta există o carte a lui Bucur, Lascu, Marinescu, o operă a mea, o carte de lingvistică matematică care n-au putut intra în plan. Am ajuns la momentul în care să avem o editură pentru matematică sau matematică-fizică.

Difuzarea cărţii româneşti în străinătate este slabă; adică noi le trimitem cărţile gratuit. Schimburile nu sunt lucrări gratuite. N-au bibliotecarii noştri timp să adune să vadă cât de mulţi dolari se cheltuiesc cu schimbul la Bucureşti, Iaşi, Cluj ş.a.m.d. Dar revistele şi cărţile Academiei, Editurii Tehnice etc.? Cele în limbi străine prin coeditare nu sunt o afacere bună. Nu zic să interzicem, dar nu este lucrul cel mai bun. Noi ar trebui să avem edituri specializate pentru matematici, medicină etc., să avem în străinătate librării specializate în care să trimitem cărţile în româneşte. Apare expresia: „Cartea este scrisă în limba română, dar limba română fiind o limbă latină am putut s-o citesc". Pentru că o carte de matematici, fizică, chimie se poate citi şi atunci cărţile acestea nu se găsesc la îndemâna cititorilor din străinătate. Nu ştiu cât am câştiga băneşte, dar sunt anumite lucruri care nu se câştigă băneşte de la început, se câştigă mai târziu.

Dacă tinerii care au fost invitaţi să facă cursuri în străinătate (în America 3-4) s-ar duce, ar purta cu cinste numele poporului nostru. Noi zicem cursuri, dar sunt chemaţi oamenii să-şi expună lucrările lor.

Sunt de acord cu ideea care s-a lansat asupra unor licee dar aş adăuga că ar fi bine să fie licee profilate şi anume în Bucureşti, Iaşi, Cluj, Timişoara, unde există universităţi, sub directa supraveghere a universitarilor să existe licee cu exact acelaşi program ca şi celelalte licee, însă elevii să fie cei mai buni la matematici şi profesorii de asemenea cei mai buni.

Matematica este o ştiinţă care nu de mult era cea mai ieftină. Acum matematica a devenit ştiinţa cea mai scumpă. Are nevoie de maşini de calcul. O maşină de calcul nu poate fi cumpărată de un minister. Actualmente s-a creat o comisie care lucrează la un nivel mai înalt. Noi avem nevoie de o maşină din import, am cerut-o şi cerem sprijinul partidului pentru această maşină. În acelaşi timp este necesar să se gândească la dotarea în timp a Iaşului, Clujului, a Institutului de Ştiinţe Economice din Bucureşti, apoi a tuturor, pentru că noi trebuie să ne dăm seama că mergem spre a avea 2-300 de maşini de calcul la noi în ţară. Nu acum, că nu ştim să le folosim, dar aceasta în viitor. Se va merge mai repede, aşa cum ştim din trecutul altor ţări.

Ar fi de reluat crearea secţiei de lingvistică matematică la Facultatea de filologie. Lingvistica matematică a început să aibă un mare rol. Maşinile de calcul au nevoie să li se dea programa într-o anumită limbă, limba maşinii şi limba programului de informare. Există un articol al tovarăşului S. Cazacu în care arată importanţa limbilor întrebuinţate în butoanele pe care apasă cineva. Este nevoie deci de o secţie de lingvistică matematică.

Nu sunt de acord cu ideea restrângerii preocupărilor ştiinţifice. Adaug: există preocupări care costă mult şi atunci o să fie undeva un Minister de Finanţe care o să

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

spună: nu pot să dau atât şi n-am ce face, însă ca principiu noi nu trebuie să restrângem cercetarea ştiinţifică. Experienţa ultimei sute de ani a dovedit că exact disciplinele care se credeau mai puţin utile, acelea sunt utile în tehnică. Nimeni dintre noi n-ar fi crezut acum 10 ani că lingvistica poate să devină o disciplină care să se predea în şcolile politehnice, nimeni n-ar fi crezut că logica matematică va fi utilă în inginerie. Toată cibernetica, toată structura tehnicii noi este fondată pe logica matematică, numai traducerile automate care sunt o realitate tehnică, îmi pare rău că nu m-am gândit să vin cu un volum de câteva sute de pagini tradus din ruseşte în englezeşte cu maşina. S-a constatat că exact disciplinele care par că nu interesează, exact acelea sunt cerute de inginerie şi economie. Este teoria grafurilor, care era o disciplină foarte abstractă, care nu avea nici un interes, nici de realitate matematică şi care acum este curent întrebuinţată în economie, aşa-numita metodă per/IDT. Eu nu îndrăznesc să spun despre un capitol al ştiinţei că este bine să nu accentuăm cercetarea, fiindcă poate nu va fi nevoie de el, pentru că sunt sigur că istoria mă va contrazice.

În privinţa organizării, bineînţeles trebuie ca toate lucrurile să fie organizate. Actualmente în inginerie o problemă care este studiată de ingineri este a instalaţiilor automate cu autoinstruire şi cu autoorganizare. Această autoinstruire este o problemă studiată la Belsistem, o întreprindere internaţională de telefonie, şi este o problemă să înceapă să se programeze la maşini programe cu autoorganizare. Departe de mine ideea de a face vreo comparaţie între viaţa socială şi maşinile de calcul, deşi s-a făcut şi nu totdeauna a ieşit prost. Este ceva care mi-a venit în minte. Ceea ce poate fi periculos în organizare este să transferi ceva specific unei discipline în altă disciplină.

Trebuie să gândim foarte mult, deşi eu sunt convins că elanul ştiinţific al poporului nostru, bine condus de conducerea noastră, chiar dacă i s-ar pune piedici, totuşi va merge înainte.

Tov. Andrei Oţetea: Tovarăşi, principiile expuse de tovarăşul Ceauşescu găsesc istoriografia noastră într-un moment de cotitură şi indică direcţia de dezvoltare.

Rolul tot mai important pe care ţara noastră îl joacă în politica şi în economia internaţională a deschis gândirii noastre perspective largi şi ne-a obişnuit să considerăm din ce în ce mai mult problemele noastre într-o viziune internaţională. Principalele sarcini care revin istoriografiei noastre derivă din principiile expuse de tovarăşul Ceauşescu. Până acum, până în anul acesta din urmă, toată activitatea istoricilor noştri s-a orientat spre realizarea sarcinilor trasate de cel de-al II-lea Congres al Partidului – elaborarea Istoriei României, - care a absorbit toată puterea noastră de muncă şi bineînţeles preocupările noastre de istorie universală, în acest răstimp, au fost lăsate pe planul al doilea. Acum gradul de dezvoltare atins de ţara noastră impune şi istoricilor să-şi orienteze cercetările spre marile probleme care se discută pe plan internaţional, care se dezbat în congrese internaţionale şi care au puternice implicaţii politice care ating interesele ţării noastre.

Abandonând pentru un răstimp problemele de istorie universală, noi am rupt cu glorioasa tradiţie din trecut când Nicolae Iorga a jucat un rol important în istoriografia mondială şi alţii şi au izbutit să asigure un loc din ce în ce mai larg istoriografiei noastre, în istoriografia universală. Noi trebuie să reluăm aceste tradiţii, pentru că atunci când se discută la congresele internaţionale, aşa cum a fost cel de la

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Budapesta din mai anul trecut, Congresul de la Viena, New York, la care se pune problema orientării politice a țării noastre, noi trebuie să fim din ce în ce mai activi în domeniul istoriei internaționale. Noi trebuie mai înainte să procurăm toate cărțile publicate în specialitatea noastră. Trebuie să intensificăm cercetarea de arhivă. Deja dezvoltarea istoriografiei, interpretarea istoriei a mers paralel cu cercetările de arhivă, cu cercetarea documentară. Recent, arhivele au fost mult mai bine organizate, în toate părțile lumii s-au publicat cataloage care ne relevează existența unor documente importante pentru țara noastră. Nicolae Iorga a scris despre Ordinul Cavalerilor Teutoni. Aceasta a permis să se găsească peste 100 de documente noi. S-a crezut, de asemenea, că arhiva de la Genova a dat tot ce se poate da pentru unele epoci. Un cercetător a dat peste un document din 1360, în care un negustor venețian scria despre Chilia și despre întreaga regiune din Dunărea de Jos. Iată câteva exemple de ceea ce ne pot da arhivele pe care am întrerupt să le cercetăm și a căror cercetare stă în atenția deosebită a conducerii partidului. Noi trebuie să reluăm sistematic aceste cercetări. Recent, la Paris, am aflat că directorul Arhivelor din Paris și-a exprimat mirarea că primesc mulți cercetători din afară, din străinătate, în afară de români. Programul de lucru trebuie organizat sistematic. Este aici, pentru perioada pe care a deschis-o Biroul Politic al partidului nostru convocând această ședință, un întreg program de lucru care trebuie organizat sistematic și de la care putem aștepta rezultate foarte importante cu privire la dezvoltarea istoriografiei noastre. Se găsesc în străinătate o serie de bibliografii. La Roma se lucrează de mai mulți ani sub conducerea Institutului istoric italian bibliografia Pothast și se scoate o ediție nouă la curent cu noile realizări în domeniul istoriografiei. La această conferință noi am fost reprezentați întâmplător prin mine, care mă aflam invitat întâmplător în Italia. Am putut să asist la această conferință și prin simpla prezență să obțin rezultate extrem de importante. Bibliografia elaborată cuprinde 7 mențiuni numai pentru țara noastră când pentru Bulgaria, care erau reprezentați acolo, erau de zece ori atâtea mențiuni. Am obținut ca Transilvania să fie cuprinsă în istoria țărilor române în Evul Mediu. Prin aceasta am reușit să îmbogățim în mod considerabil bibliografia. Este nevoie de prezența noastră peste hotare pentru a ne apăra drepturile și prestigiul țării noastre și pentru a fi la curent cu ceea ce se pregătește în străinătate în legătură cu problemele noastre.

Pentru realizarea, pentru integrarea istoriei noastre în istoria universală și pentru tratarea la nivel universal este nevoie de formare de cadre. Problema cadrelor este de o importanță capitală. Lumea merge spre o specializare din ce în ce mai riguroasă.

La Congresul Federației Internaționale de la Moscova, din 1962, John Bernard a subliniat importanța covârșitoare pe care o are specialistul.

Este o problemă vitală și noi care atâtea secole am fost ținuți în urmă, noi nu putem să atingem în toate domeniile decât făcând din știință baza întregii noastre activități, care trebuie dusă spre specializare. Nimic nu primejduiește specializarea decât continuarea unei practici diletante și amestecul diletanților în învățământul superior. Matematica descoperă repede pe un nespecialist. În istorie este mai greu. Trebuie să mergem însă, și aci sunt de acord cu antevorbitorii mei, că atenția noastră trebuie pusă asupra selecționării elementelor celor mai înzestrate cu aptitudini științifice și, slavă Domnului, avem de unde alege. În fața comisiilor de examinare la concurs stau în față posibilitățile unui popor întreg și nu numai ale unei elite.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Trebuie să reluăm în mod activ politica burselor de specializare în țările cele mai dezvoltate în specialitatea în care vrem să formăm specialiști. Trebuie să nu ne mai mulțumim cu misiuni de 2-3 săptămâni. Aceștia sunt bani aruncați în vânt, pentru o călătorie de agrement. Trebuie să trimitem tineri riguros selecționați pe lângă institutele de cercetări științifice din toate țările lumii și să le punem problema ca în 2-3 ani să vină cu o sancțiune a institutului pe lângă care au lucrat. Numai așa putem să ne punem la curent cu metoda de cercetare științifică reînnoită.

Trebuie să avem și noi colective, de exemplu în Institutul de demografie, de statistică istorică. Trebuie ca cercetătorilor formați să le asigurăm un timp de reîmprospătare a cunoștințelor lor. În America se practică obiceiul ca fiecare profesor să aibă dreptul la un concediu plătit de un an de zile să meargă în țara în care vrea. Trebuie prevăzute termene ceva mai lungi pentru reîmprospătarea cunoștințelor și pentru cadrele formate.

Cercetările de arhivă trebuie organizate de oameni de specialitate. Descoperirile în domeniul arhivelor nu se fac la întâmplare. Descoperiri fundamentale n-au făcut decât specialiștii. Numai aceștia pot să știe care este valoarea unui document și acum avem posibilitatea ca să depistăm într-un timp relativ scurt o foarte mare cantitate de documente prin procedee moderne, filme, monografii și alte procedee.

O altă problemă pe care vreau s-o ridic, este ultima, care ne preocupă pe noi foarte mult și care frânează dezvoltarea istoriografiei noastre, este aceea de valorificare a lucrărilor noastre.

Institutul de istorie are peste 50 mii pagini dactilografiate pe care n-a izbutit încă să le vadă tipărite. Are o lucrare care zace în sertare, se învechește și învechindu-se pierde din valoare și autorul se descurajează. Nimic nu frânează mai mult activitatea istoricilor noștri decât faptul că numai o infimă parte din ceea ce produc vede lumina tiparului. Institutele noastre de istorie se văd în poziția paradoxală a unor întreprinderi de producție care nu-și pot valorifica producția. Aceasta aduce grave pierderi și morale și materiale în domeniul activității noastre.

Noi avem, de pildă, lucrări care prin extensiunea lor descurajează toate editurile. Avem o bibliografie care se compune din 10 volume care n-am reușit să o tipărim nici măcar la rotaprint. Suntem singura țară din lume care nu avem o bibliografie. Au lucrat colaboratori care n-au consemnat decât cărțile care le-au avut în mână. Lucrarea noastră este o lucrare capitală. Se tipărește o mulțime de alte cărți, de alte lucrări, s-a creat o bibliotecă a țării noastre, un consum de hârtie care a fost prost primită și la noi și în străinătate, dar o bibliografie care se găsește la baza întregii istorii n-a găsit un editor. Orice cercetător trebuie să-și întocmească el bibliografia. Cercetătorii străini sunt nevoiți să recurgă la fel de fel de expediente. Ei laudă bibliografia *Istoriei României*. Avem vreo două volume de însemnări de călătorii. Nici aci nu avem mare nădejde să le vedem tipărite.

Este o datorie de onoare a istoriografiei noastre să retipărim marele corpus de documente interne ale țării noastre. Am început dar nu sperăm să vedem cele 30 de volume tipărite decât peste 30 de ani, dacă se merge după planul de perspectivă al Academiei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Directivele tovarăşului Ceauşescu ne întăresc încrederea că vom fi ajutaţi, cum am fost ajutaţi în toate sarcinile mari. Fără ajutorul şi îndrumarea partidului noi n-am fi putut realiza opera capitală – *Istoria României* – de pe poziţia marxist-leninistă.

Sperăm că cu ajutorul partidului noi vom birui aceste dificultăţi şi vom putea să ne străduim nu să ajungem din urmă, dar să o luăm şi noi într-un ritm mai rapid ca să ne apropiem de ritmul pe care l-a luat ţara noastră în dezvoltarea ei în toate domeniile construcţiei socialismului.

Tov. Tiberiu Popovici: Tovarăşi, înainte de toate ţin să vă mulţumesc că mi-aţi făcut cinstea de a mă invita la o şedinţă atât de importantă pentru noi, oamenii de ştiinţă.

Consider aceasta o mare cinste şi din cauză că încă o dată se dovedeşte că partidul nostru şi conducerea sa s-au preocupat şi se preocupă în mod permanent de ştiinţă şi de promovarea ştiinţei la noi în ţară fiindcă ştie că această ştiinţă serveşte la munca noastră, a tuturor, la construirea societăţii socialiste la noi.

Înaintea mea, tovarăşii mai competenţi ca mine au vorbit despre o serie de acţiuni şi să-mi permiteţi ca foarte pe scurt să-mi spun părerea asupra unora dintre chestiunile care s-au ridicat aici.

Tovarăşul prim-secretar Ceauşescu, printre altele, a subliniat şi necesitatea şi importanţa legăturii dintre teorie şi practică. La Institutul de calcul pe care eu îl conduc la Cluj noi am avut de la înfiinţarea sa în vedere această maximă, legătura dintre teorie şi practică în matematică, fiindcă şi eu şi colaboratorii mei suntem încredinţaţi că nu există două matematici, există numai una, este matematica pe care trebuie s-o facem numai ca s-o punem în folosul omului. În cursul anilor noi am experimentat foarte multe metode de a ne pune în legătură cu tovarăşii din producţie. Una dintre metodele cele mai bune este contactul direct. Noi ne-am deplasat la uzine, am invitat tovarăşi de la întreprinderi să vină la noi, le-am arătat cu ce fel de probleme ne ocupăm noi, ne-au spus tovarăşii din întreprinderi ce fel de probleme au, unde este necesar ajutorul matematicii şi multe din aceste realizări ale noastre au fost popularizate şi prin presă, că am ajuns la rezultate foarte importante.

O a doua chestiune pe care am desprins-o din cuvântul tovarăşului prim-secretar Ceauşescu este că există posibilităţi şi la noi în ţară, şi noi am folosit aceste posibilităţi, şi în viitor cu siguranţă că o să avem încă mari posibilităţi pentru a face ceea ce este inutil să importăm din străinătate atât în domeniul teoretic cât şi practic.

La Institutul de calcul numai cu forţele noastre proprii am realizat o maşină de calcul şi pot să spun în faţa conducerii partidului că este o maşină excelentă.

Cu multe greutăţi, aceea că nici n-am avut suficiente cadre, nici n-am primit întotdeauna din import materialul de care am avut nevoie, am reuşit să realizăm o maşină excelentă. Este o maşină care în momentul de faţă satisface cerinţele industriei noastre. Eu nu zic că nu este nevoie de importat şi maşini mai speciale pentru rezolvarea unor probleme speciale, însă maşina noastră corespunde. Faptul că corespunde rezultă şi de acolo că în ultimul timp am primit o serie de cereri pe care le-am îndrumat la tovarăşul preşedinte al Academiei, de la Politehnica din Bucureşti, din Cluj, de la ministere, de la diverse întreprinderi, în care tovarăşii ar dori să reproducă această maşină în exemplare perfecţionate şi eu cred că dacă noi am

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

organiza într-un fel, nu ştiu unde, la Academie sau la nu ştiu ce unitate construirea unor modele perfecţionate ale acestor maşini, noi am putea să ajutăm o serie de întreprinderi şi o serie de instituţii care au în momentul de faţă nevoie de maşini de calcul.

Tovarăşi, în afară de lucrul propriu-zis cu maşina, care rezolvă problemele puse efectiv de întreprinderi din localitate, din Bucureşti, Timişoara, din toată ţara, Institutul de calcul este preocupat de multilaterala legătură pe care matematica, ramurile aplicative ale matematicii o au cu celelalte ştiinţe.

Tovarăşul prim-secretar a atins aici problema ciberneticii. Şi eu îmi aduc aminte că am luptat pentru cibernetică la un moment dat şi mi s-a spus să stau mai încet cu privire la cibernetică, dar s-a dovedit până la urmă că este o ştiinţă adevărată pe care trebuie s-o folosim. La Institutul nostru, unde funcţionează mai multe colective, s-a ajuns la un rezultat cu un colectiv de medici şi biologi în elaborarea unei maşini care să rezolve o problemă de diagnosticare a bolilor. Problema aceasta priveşte şi economia în general, nu numai din punct de vedere medical dar şi din punct de vedere al faptului că este o maşină menită să pună în evidenţă anumite inegalităţi care se produc în conducerea economică a unei unităţi mari cum ar fi în conducerea economică a ţării întregi.

Eu îmi permit să mă mai refer la o chestiune şi anume despre faptul că o să primim un ajutor mai mare. Noi suntem şi încurcaţi cu comenzile din afară, avem şi noi probleme de cadre, de ordin local şi sunt convins că până la urmă se rezolvă, dar, ca omul, aş vrea să se rezolve cât mai repede.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Mai sunt tovarăşi care doresc să ia cuvântul? Este ora cam înaintată! Poate pentru astăzi ne oprim aici.

Din sală se aud răspunsuri de aprobare.

Tov. Nicolae Ceauşescu: După cum aţi văzut, în acest prim schimb de păreri au rezultat numeroase probleme din domenii foarte diferite. Desigur, este greu într-o şedinţă scurtă să dezbatem sau cel puţin să enunţăm toate problemele. De altfel am spus de la început că nici nu ne-am propus o dezbatere largă pentru că practic aşa ceva nu este posibil de făcut în câteva ore.

Noi am dorit să avem acest schimb de păreri, mai cu seamă asupra problemelor organizatorice, a căilor pentru a îmbunătăţi în viitor activitatea de cercetare şi participarea oamenilor de ştiinţă la rezolvarea problemelor.

Cred că toţi tovarăşii de aici sunt profund interesaţi şi pot aduce o contribuţie la rezolvarea multor probleme, inclusiv a problemelor organizatorice. Desigur, va trebui să reflectăm şi noi şi vă rog şi pe dv. să reflectaţi asupra lor şi până la Congres să găsim soluţiile cele mai potrivite, ca după Congres să dăm şi o formă organizatorică mai corespunzătoare diferitelor domenii de cercetare, pentru a ne putea îndeplini sarcinile pe care le avem şi să obţinem maximum de rezultate în toate domeniile de activitate.

Noi vă mulţumim pentru participare, pentru faptul că în cuvântul dv., care de altfel este părerea unanimă a oamenilor de ştiinţă din patria noastră, există garanţia că oamenii de ştiinţă împreună cu întregul nostru popor vor munci cu tot elanul ca să ridicăm patria noastră pe culmile cele mai înalte ale civilizaţiei, ale comunismului.

▼

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. -Cancelarie, dosar 63/1965, f. 2-29

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

3. 1965, mai 19. Stenograma întâlnirii noii conduceri de partid şi de stat cu oameni de cultură şi artă.

STENOGRAMA

întâlnirii conducătorilor de partid şi de stat cu oameni de cultură şi artă – 19 mai 1965 –

Din partea conducerii de partid şi de stat au fost prezenţi tovarăşii: Nicolae Ceauşescu, Chivu Stoica, I. Gh. Maurer, Gheorghe Apostol, Emil Bodnăraş, Leonte Răutu, Ştefan Voitec. Au mai luat parte conducătorii uniunilor de creaţie şi ai unor instituţii culturale, oameni de artă şi litere, cadre didactice din învăţământul artistic superior, redactori-şefi ai unor ziare centrale şi ai publicaţiilor literare şi de artă (anexă: tabelul nominal cu participanţii la întâlnire[1].

Întâlnirea a început la ora 10.30.

Tov. Nicolae Ceauşescu:

Stimaţi tovarăşi,

După cum ştiţi, ne aflăm în ajunul unui mare eveniment în viaţa partidului şi a patriei noastre – Congresul al IV-lea al Partidului Muncitoresc Român, care urmează să facă un bilanţ al muncii creatoare desfăşurate de poporul român, al rezultatelor obţinute sub conducerea partidului în ridicarea măreţului edificiu al socialismului. În acelaşi timp, Congresul va trasa jaloanele dezvoltării viitoare a României spre culmile înalte ale civilizaţiei – comunismul.

O dată cu adâncile transformări social-economice din Republica noastră, creşte un om nou, stăpân pe soarta sa, care îşi făureşte în mod conştient viitorul, propria-i istorie.

Punând în centrul activităţii sale construirea unei puternice baze tehnico-materiale a socialismului, partidul acordă în acelaşi timp o atenţie deosebită dezvoltării ştiinţei şi culturii, pornind de la faptul că socialismul şi comunismul se pot clădi numai cu ajutorul celei mai înalte ştiinţe şi culturi.

Sunt cunoscute realizările obţinute în înfăptuirea revoluţiei culturale în patria noastră. În anii regimului democrat-popular creaţia literar-artistică s-a dezvoltat în mod impetuos. Oamenii de litere şi artă, români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi, au dat numeroase opere de valoare; aceste opere au intrat de pe acum în tezaurul cultural al patriei noastre. Ele exprimă artistic înfăptuirile din aceşti ani, prietenia dintre poporul român şi naţionalităţile conlocuitoare, care, împreună, au făurit şi făuresc socialismul. În aceste opere este ridicată pe o treaptă mai înaltă tradiţia progresistă a culturii româneşti.

Comitetul Central al Partidului dă o înaltă apreciere activităţii desfăşurate de oamenii de artă şi cultură, aportului pe care ei l-au adus la obţinerea tuturor victoriilor poporului român, la dezvoltarea multilaterală a conştiinţei socialiste a omului nou.

---

[1] Anexa nu se află în dosarul stenogramei.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Au fost create opere de valoare în proză, poezie şi dramaturgie, care oglindesc munca entuziastă, plină de avânt a poporului nostru, care exprimă năzuinţele sale spre progres.

Creaţia muzicală de toate genurile, cântecele de masă şi patriotice au înflăcărat poporul nostru în munca şi lupta sa pentru o viaţă mai bună.

Arta plastică redă într-o formă artistică aspecte ale muncii socialiste, ale vieţii oamenilor muncii, ale frumuseţilor patriei noastre socialiste.

Creaţia arhitecturală contribuie la înfrumuseţarea oraşelor şi satelor patriei noastre, care îşi schimbă cu fiecare zi înfăţişarea.

Oamenii de teatru redau pe scenele teatrelor din patria noastră opere create de dramaturgii noştri şi dramaturgi străini, contribuind prin aceasta la educarea oamenilor muncii în spirit socialist. Un rol important îl joacă în această direcţie cinematografia noastră în plină dezvoltare, care îşi aduce de pe acum aportul său la educarea întregului nostru popor.

Toate activităţile acestea au un rol important în creşterea conştiinţei socialiste a oamenilor muncii, făuritori ai societăţii noi.

Alături de scriitori, artişti plastici, compozitori, arhitecţi, oameni de teatru şi cinematografie, critici, cu o îndelungată experienţă în munca de creaţie, se constată un puternic aflux de forţe tinere. Au apărut numeroase nume noi, talente valoroase, cu frumoase perspective de creaţie. Împreună cu cei vârstnici, tânăra generaţie cu elanul ei creator este dornică de a da expresie artistică vieţii noi a poporului nostru; ea merită să fie stimulată şi ajutată pentru a merge mai departe pe linia marilor înaintaşi, pentru a crea noi valori culturale şi artistice care să exprime cât mai veridic realitatea societăţii socialiste.

Biroul Politic a organizat această întâlnire cu dv., care lucraţi în domeniul creaţiei literar-artistice, în scopul de a face un schimb de păreri asupra activităţii în toate domeniile creaţiei literar-artistice, asupra rolului educativ al acesteia, cât şi asupra căilor pentru ridicarea creaţiei la un nivel tot mai înalt, corespunzător exigenţelor sporite ale constructorilor societăţii socialiste.

În condiţiile făuririi socialismului creşte rolul social al creaţiei literar-artistice, menite să exprime realităţile şi aspiraţiile întregului nostru popor. Scriitorul, poetul, pictorul, muzicianul, actorul, care se identifică cu aspiraţiile celor ce muncesc, sunt chemaţi să exprime într-o formă artistică înaltă năzuinţele acestora. Noi considerăm necesară diversitatea de stiluri în artă, îmbogăţirea formelor de exprimare artistică. Diversitatea creaţiei literar-artistice, exprimarea în diferite forme a realităţii trebuie să slujească ţelului măreţ al cauzei socialismului şi păcii. Fără îndoială, este bine şi necesar ca artistul să-şi pună în opera de artă toată personalitatea şi individualitatea, dar opera sa va fi valoroasă în măsura în care va exprima realităţile în care trăieşte.

Partidul, întregul nostru popor aşteaptă de la oamenii de creaţie să făurească noi opere de o şi mai înaltă valoare artistică, cu un adânc conţinut social. Oamenii de litere şi artă sunt fiii timpurilor lor, participanţi activi la făurirea lumii noi, la viaţa spirituală a societăţii. Arta care exprimă idealurile poporului este întotdeauna apreciată de popor, ea îl ajută să se ridice pe noi trepte ale cunoaşterii. O operă cu un conţinut social sărac şi cu un nivel artistic scăzut are o viaţa scurtă şi nu-şi îndeplineşte menirea pe care trebuie şi dorim s-o aibă creaţia literar-artistică.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Suntem pentru o artă realistă, expresie a societății noastre socialiste, pentru o artă care prin optimismul și robustețea ei să reprezinte timpurile noastre și în care să vibreze viața și aspirațiile poporului român.

Ca și în alte domenii de activitate și în acest domeniu se confruntă diferite păreri; de altfel, după cum știți, din totdeauna arta s-a dezvoltat în lupta dintre nou și vechi, îndeosebi în lupta dintre realism și diferite alte curente opuse. Până la urmă s-au afirmat însă operele izvorâte din realitățile vremii, care s-au identificat cu năzuințele societății respective. Cei mai mari oameni de artă au militat și au apărat realismul. Cred că îmi veți îngădui să citez aici câteva cuvinte de Leonardo da Vinci: „Este mai sigur să apelezi la lucrurile naturale decât la acelea care imită cu multe scăderi acest (model) natural și să dobândești deprinderi mărunte și neînsemnate, căci acela care poate merge la izvor nu trebuie să meargă la ulcior". Este adevărat că se găsesc ulcioare frumos meșteșugite care te îmbie să bei din ele, dar oricât de atrăgătoare ar fi ele, nu pot egala niciodată izvorul dătător de viață; tocmai din izvorul care țâșnește din stâncile colțuroase sau șerpuiește lin pe nisipurile aurii au sorbit strămoșii noștri, în vremurile grele, vitejia și înțelepciunea care i-au ajutat să răzbată prin secole.

Dezvoltarea activității de creație cere forme de exprimare multilaterală. Fără îndoială, nu se poate impune nimănui un anumit fel de a scrie, de a picta, de a compune, dar ceea ce se poate cere oamenilor de artă este de a exprima întotdeauna realitatea, adevărul despre viață, și a sluji poporul din care fac parte.

De-a lungul timpurilor cei mai buni oameni de cultură și artă au exprimat realitatea vremii lor, au fost de partea poporului, pe care l-au ajutat și însuflețit în lupta pentru o viață mai bună, pentru un progres social.

Întregul nostru popor dă o înaltă apreciere operelor valoroase ale lui Eminescu, Caragiale, Alecsandri, Bolintineanu, Coșbuc, Sadoveanu, Rebreanu, Goga, Grigorescu, Enescu, Brâncuși și alții, care constituie nu numai o bogăție a culturii noastre naționale, dar au devenit și un bun al culturii universale, contribuind la ridicarea prestigiului patriei peste hotare.

Oamenii de litere și artă sunt chemați să continue și să ducă mai departe aceste tradiții, să-și aducă contribuția la îmbogățirea culturii noastre naționale și, în același timp, aportul la cultura universală.

Să-mi fie îngăduit să mă refer la unul din „tinerii" noștri poeți, care, deși împlinește peste două zile 85 de ani, este mereu tânăr prin poezia și prin elanul său, un exemplu pentru tineret. Permiteți-mi să exprim cu acest prilej poetului Tudor Arghezi sentimentele cele mai calde prin partea conducerii de partid și de stat și să-i urez viață lungă pentru a da patriei noastre, poporului, noi opere de artă. (Aplauze).

Cunoașterea a tot ce este mai bun în cultura universală, contactul direct dintre oamenii de cultură și artă, schimbul de valori culturale create de diferite popoare contribuie la o mai bună cunoaștere culturală, la dezvoltarea fiecărei culturi naționale și, în același timp, la îmbogățirea patrimoniului universal al culturii.

Au fost traduse și editate în țara noastră multe din cele mai de seamă opere literar-artistice universale. În același timp, s-au dezvoltat legăturile oamenilor noștri de artă cu cei din țările socialiste, ca o expresie a prieteniei care leagă popoarele noastre în cadrul marii comunități socialiste, precum și cu oamenii de artă și literatură din alte țări.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Considerăm că este necesar să continuăm şi să dezvoltăm şi pe viitor schimbul de valori artistice, contactul cu oamenii de artă din toate ţările. Desigur, schimbul larg de valori culturale nu presupune atitudine necritică faţă de tot ce vine din străinătate; dimpotrivă, acest schimb impune a avea păreri proprii asupra oricăror opere de artă.

Exprimarea părerilor proprii este, de altfel, o condiţie a dezvoltării artei şi culturii din partea noastră. În această privinţă un rol deosebit revine criticii noastre literare şi artistice, care este chemată ca, prin dezbateri principiale, libere, să îndrume creaţia literar-artistică, să sprijine şi să promoveze acele tendinţe şi acele opere care exprimă realităţile şi ideile înaintate ale societăţii noastre. Revistele de specialitate trebuie să dea dovadă de mai multă combativitate şi principialitate în tratarea problemelor creaţiei literare şi de artă, să facă loc în paginile lor exprimării diverselor păreri şi, în acelaşi timp, să ajute la orientarea cetăţenilor, la educarea gustului artistic, să exprime în paginile lor părerea cititorilor şi spectatorilor despre operele de artă. În analizarea tuturor operelor de literatură şi artă trebuie să pornim de la concepţia noastră despre lume şi societate, de la învăţătura marxist-leninistă.

În acelaşi timp, trebuie să înlăturăm manifestările de exclusivism şi rigiditate, de impunere a unui anumit stil, într-un domeniu sau altul al creaţiei artistice, care nu numai că nu contribuie la înflorirea artei, dar o şi stânjenesc.

Mai sunt în activitatea de creaţie probleme care trebuie să-şi găsească o rezolvare mai bună; unele dintre ele, după părerea mea, depind de dv. Aşa este, de pildă, mai buna cunoaştere a realizărilor, a vieţii oamenilor muncii, a activităţii care pulsează în întreprinderile, în oraşele şi satele noastre socialiste.

Trebuie să spunem, de asemenea, că sunt multe momente din istoria recentă a patriei noastre, care nu şi-au găsit redarea deplină în operele literar-artistice. Mă refer, de exemplu, la măreţul act de la 23 August 1944, la lupta pentru cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare, la anii construcţiei socialiste, la creşterea impetuoasă a industriei, la înfăptuirea revoluţiei la sate, care nu au fost redate în toată amploarea şi măreţia lor. Noi avem suficiente forţe de valoare şi suntem siguri că ele pot aborda cu succes aceste probleme, făurind opere care să rămână în patrimoniul culturii ţării noastre.

Sunt însă de rezolvat şi unele probleme care nu depind întru totul numai de dvs., ca, de exemplu, organizarea mai bună a editării operelor literare, organizarea manifestărilor de artă în domeniul picturii, sculpturii, muzicii, teatrului şi cinematografiei. Soluţionarea corespunzătoare a unor asemenea probleme va contribui desigur la stimularea creaţiei.

Dorim ca împreună cu dvs. să găsim formele cele mai potrivite pentru rezolvarea acestor probleme şi să asigurăm participarea şi mai intensă a oamenilor de literatură şi artă la întreaga activitate desfăşurată de poporul român pentru construcţia vieţii noi, socialiste.

Acestea erau cele câteva gânduri pe care am dorit să le exprimăm în faţa dvs. astăzi în cadrul acestui schimb de păreri, pe care-l considerăm ca fiind numai un început şi cred că putem spune un început bun.

Comitetul Central al partidului îşi exprimă convingerea că scriitorii, artiştii plastici, muzicienii, arhitecţii, actorii şi regizorii nu-şi vor precupeţi eforturile pentru a

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

făuri şi pe viitor opere valoroase care să îmbogăţească tezaurul cultural al poporului nostru, că vor participa şi mai activ, împreună cu întregul popor, la făurirea României socialiste. (Aplauze prelungite).

Au luat apoi cuvântul:

Tov. Demostene Botez, preşedintele Uniunii Scriitorilor:

Iubiţi tovarăşi din conducerea de partid şi de stat,

Aş vrea să răspund acestor îndemnuri, acestor directive, acestor chemări pe care domniile voastre le-aţi făcut oamenilor de literatură şi de artă. Din partea Uniunii Scriitorilor din R.P.R. vă rugăm să ne iertaţi dacă răspunsul nostru nu va corespunde din punct de vedere artistic unei definiţii. Noi n-am vrea să împodobim cu nimic realitatea care este vie şi frumoasă, cu podoabe care să-i dea un aer artificial. Cuvintele noastre sunt pornite din inimă, din dragostea pe care ne-aţi arătat-o.

Întâlnirea noastră de astăzi este plină de foarte multe sensuri şi încărcată de foarte multă eficienţă în ceea ce priveşte munca noastră de viitor. Noi artiştii mai bătrâni în îndeletnicirea scrisului nu suntem deprinşi să stăm la o masă cu conducătorii statului şi ai partidului. Noi am trăit rolul Cenuşăresei, am fost oameni fără identitate, fără stare civilă. Această întâlnire ne întăreşte neînchipuit de mult. Şi aş vrea să vă asigur cum nu se poate despre această solidaritate între partid şi între artişti, oameni din domeniul literaturii şi artei.

Noi suntem deosebit de sensibili la preţuirea, la ajutorul, la grija pe care partidul şi guvernul o au faţă de colectivitatea noastră care munceşte în domeniul artei şi al literaturii; este ceea ce întotdeauna a constituit un îndemn în munca noastră. Şi nu astăzi pentru prima dată se întâlneşte partidul cu oamenii de literatură şi artă; de-a lungul celor 20 de ani de la eliberare aceasta s-a petrecute de atâtea ori. Partidul a venit, ne-a adunat, ne-am sfătuit şi ne-a îndemnat pe calea cea mai bună pentru a atinge acea culme a artei şi literaturii la care ne găsim astăzi.

Tovarăşi, aşa după cum s-a spus, suntem în preajma celui de al IV-lea Congres al partidului. Cu acest prilej, urmează să facem un bilanţ, urmează să prevedem lucrările care sunt de realizat în viitor.

În ceea ce priveşte bilanţul, aţi folosit cuvinte măgulitoare la adresa oamenilor de literatură şi artă. Aceste cuvinte măgulitoare întotdeauna au însemnat pentru noi un îndemn în activitatea noastră. Şi eu personal şi foarte mulţi din prietenii literaturii şi artei de multe ori ne-am adus aminte de o expresie care a rămas nemuritoare în mintea noastră, aceea de ajutoare de nădejde ale partidului. Suntem cu tot sufletul nostru ajutoare de nădejde ale partidului într-un domeniu pe care partidul îl apreciază foarte mult, deşi ceea ce realizăm noi este mai puţin direct legat de viaţă.

Drumul pe care l-am parcurs în aceşti 20 de ani în literatură a fost un drum greu, pentru cei de vârsta mea, fiindcă în trecut ne îndeletniceam să înjurăm ceea ce era. Mărturisesc că a fost foarte greu să trecem a ne îndeletnici să apreciem ceea ce se face. Am făcut-o totuşi fiindcă am avut dinainte viziunea clară, deşi vagă, izvorâtă dintr-un simplu sentiment uman, dintr-un ideal pe care îl visam. Mare parte din intelectualii de altădată vă suntem recunoscători fiindcă ne-aţi scăpat sufletul, judecata noastră, sentimentele noastre de negurile unor teorii filozofice, care ne-au încurcat mulţi ani din viaţa noastră, şi ne-aţi luminat viaţa aceasta pe pământ spre un ideal înspre care mergem cu toată credinţa şi cu toată puterea noastră sufletească.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tovarăşi, noi am realizat foarte multe, dar acele fapte care au constituit culmile acestor 20 de ani nu au putut încă fi atinse în literatura noastră. N-am putut, iubiţi tovarăşi, fiindcă nu am fost deprinşi cu asemenea dimensiuni, nu am avut aparatele optice pentru a prinde acest câmp vast şi aceşti oameni mari. Dar este de netăgăduit că, chiar dacă generaţia noastră nu a izbutit să facă acest lucru, poporul nu va rămâne cu istoria sa nescrisă şi rămâne să se arate acei oameni mari care au purces şi care au dus greul înfăptuirilor acestora.

Tovarăşi, vreau să vă asigurăm că pentru viitor vom face totul pentru ca să putem răspunde acestor nădejdi pe care le puneţi în noi. Şi aceasta vom face-o îndemnaţi de dragostea pe care ne-aţi arătat-o, îndemnaţi de legământul intern, adânc, pe care îl avem, cu idealul pe care suntem chemaţi a-l slăvi.

Noi ştim că munca noastră în special se raportă la acea alcătuire umană a omului nou. Noi ştim că oamenii aceştia noi constituie temelia zidirii pe care partidul o construieşte. Noi ne dăm seama că, deşi în aparenţă este puţin vizibilă, opera aceasta a noastră a început să dea rezultate şi ea este o operă care pune ceva la temelia lumii noi care se construieşte.

Vă asigurăm că mai mulţi dintre noi ne vom lepăda de acea viziune lăuntrică a eului în momentul creaţiei. Am spus undeva, într-o formă cam rigidă, că Eul este un mare duşman al omului, că această preamărire a eului, această analiză, această desfacere a părului în 4 sau 10, a psihologiei celui care scrie, constituie un travaliu care îndepărtează pe cel care face o operă de artă, de a vedea omul, de a vedea mai departe de sine, de a vedea ceea ce constituie esenţa omului, a omului care este un element social, nu un obiect de analiză psihologică sau chiar patologică.

Dacă noi am izbutit să realizăm ceva în operele de literatură şi de artă, aceasta se datoreşte continuei îndrumări pe care ne-a dat-o partidul nostru şi dezvoltării realităţii socialiste din ţara noastră. Această dezvoltare uriaşă care a izbutit să inspire nu numai pe scriitorii români, dar chiar pe oamenii de afaceri străini care au venit în ţara noastră şi care din cauza proporţiilor şi frumuseţilor acestor realităţi, întorşi la ei acasă au uitat că au venit ca oameni de afaceri şi s-au întors ca adevăraţi cântăreţi ai realităţilor pe care le înfăptuim.

Este vorba să facem aici un schimb de păreri asupra scopului urmărit de noi, care a fost arătat şi în cuvântul dvs. Trebuie să vedem care sunt mijloacele de a atinge acest scop. Scopul este clar. Mergem către el cu paşi mai mult sau mai puţin siguri şi aceasta fiindcă bunăvoinţa în materia aceasta a artei nu constituie elementul hotărâtor. Poţi să ai bunăvoinţă să realizezi o mare operă şi ceea ce ai realizat la sfârşit să fie chiar penibil.

Mijloacele întrebuinţate în viitor sunt acelea pe care ni le-aţi indicat. Noi nu vedem altele chiar ca specialişti în materie. Nu vedem altele decât acelea de a pune în operele noastre realitatea, de a face cu toată dragostea pentru popor, cu gândul la aceia pentru care scriem, nu cu gândul la acela care scrie. Mijloacele sunt acelea care sunt definite de temperamentul, de calităţile fiecăruia.

Noi, ca scriitori, suntem foarte bucuroşi să privim cu deosebită încredere în realizările care se vor petrece în viitor, la această înţelegere deplină a actului de creaţie prin acordarea libertăţii de manifestare a temperamentului, a posibilităţilor de realizare

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

artistică a fiecărui scriitor sau artist. Aceasta însă, după părerea mea, constituie o libertate care degajă toate posibilităţile modalităţii de expresie, dar care nu ne desleagă de ceea ce constituie imperativul conştiinţei noastre – ca această varietate de expresii, cu toată libertatea ei – să meargă acolo încât să exprime în forme artistice realitatea şi scopul pe care le vom urmări. După această libertate scriitorii se vor conduce în viitor pentru a folosi mijloacele cele mai variate, experimentate, aci sau în orice altă ţară, pentru a exprima acele idei pe care vrem să le exprimăm.

Iubiţi tovarăşi,

Aş vrea să semnalez aici un punct care pune la grea răspundere conştiinţa noastră şi anume ideile şi conştiinţa pe care o avem fiecare că cuvântul pe care îl scriem noi are astăzi o imensă importanţă, că în lumea aceasta, pe lângă alte puteri înarmate cu tot soiul de arme de foc, există o putere fără arme de foc. Este puterea aceea a unei conştiinţe publice, a unei conştiinţe a maselor care a început să conducă lumea mai presus de orice altă înarmare. Conştienţi de aceasta, noi simţim şi mai mult răspunderea misiunii şi mesajului pe care îl avem. Avem un mesaj care nu ne îngăduie să rămânem departe de problemele actuale ale vieţii, de toate problemele care interesează cursul vieţii oamenilor, care interesează mersul înainte al lumii spre progres. Pentru aceasta, pentru a întări această forţă, noi nu vom precupeţi nimic. Ne dăm seama că realizările pe care le facem, în măsura în care ele vor răspunde acestei dorinţe a noastre, vor putea să constituie până la sfârşit o justificare a existenţei noastre.

S-a pus aici o chestiune care ne interesează oarecum direct şi în cel mai înalt grad. Noi am avut până acum diverse întâlniri la care am discutat problema aceasta. Daţi-mi voie să spun aici tot adevărul şi toată dorinţa noastră. Noi suferim de lipsă de hârtie. Cultura pe cale de publicaţie, literatura, are ca materie primă hârtia. Trebuie să dăm posibilitatea tuturor scriitorilor, oricât de tineri ar fi, să aibă un contact permanent cu cititorii, să aibă o verificare a propriei lor puteri creatoare, prin contactul acesta cu cititorii. Unii poeţi nu pot avea contact prin publicistică cu cititorii mai mult de 2-3 ori pe an. Este puţin. În literatură se scrie mult şi rămâne puţin, dar pentru ca această operă de selecţie să se poată face, trebuie să dăm posibilitatea tuturor elementelor să se manifeste, pentru ca timpul şi împrejurările vieţii să arate ceea ce este bun sau foarte bun şi ceea ce este rău.

Noi considerăm că este bine – aceasta însă depinde de dv. – ca în viitor să cercetaţi posibilităţile dacă nu s-ar putea face încă o editură. Fiind o singură editură pentru literatură, dacă nu eşti prea bine cu directorul editurii rişti să fii scos din literatură. În această materie putem lua o formulă care este leninistă. Să luăm de la vechi deprinderea a ceea ce a fost bun: concurenţa, înţelegând această noţiune în sensul ei bun, pozitiv. De ce să nu concureze o editură cu alta? De ce să fie sigură pe locul ei, orice ar face? Publicaţiile literare sunt puţine. Aceasta este una din urmări. Dacă este vorba de adus o contribuţie, noi spunem aici un adevăr pentru ca dv. cunoscând situaţia să vedeţi ce este de făcut pentru a aduce îmbunătăţiri în această privinţă.

Noi vă mulţumim foarte mult, şi eu personal pentru răbdarea cu care m-aţi ascultat şi în numele Uniunii Scriitorilor vreau să vă asigur că nu vom precupeţi nimic pentru ca acum în preajma celui de la IV-lea Congres al partidului, să scriem, aşa cum s-a convenit, acest nou capitol al epopeii de construire a socialismului în ţara noastră.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Ion Jalea, preşedintele Uniunii Artiştilor Plastici: Vă rog să-mi permiteţi ca în numele membrilor Uniunii Artiştilor Plastici să salut acest moment foarte important în viaţa noastră de artă, când cele mai înalte foruri de partid şi de stat îşi îndreaptă atenţia şi privirea către probleme legate de activitatea noastră, de dezvoltarea şi progresul artei în ţara noastră. Nu vom putea îndeajuns să subliniem însemnătatea acestei întâlniri pentru noi care ne arată importanţa pe care partidul o acordă şi a acordat-o dezvoltării artei din ţara noastră, care se încadrează în dezvoltarea culturii generale şi care formează trăsătura caracteristică a vieţii celei noi, a socialismului.

Încă din primele zile ale instaurării puterii populare în ţara noastră partidul şi guvernul au creat cele mai bune condiţii de susţinere, de dezvoltare a artiştilor în ţara noastră. Artiştii şi-au început activitatea lor de artă şi în scurt timp, 20 de ani, au făcut mari şi însemnate progrese.

Arta noastră preţuită în ţară şi-a găsit din ce în ce mai multă preţuire peste hotare şi contribuie la prestigiul de care se bucură ţara noastră în celelalte ţări unde şi-a cucerit locul ei de mare cinste pe care nu l-a avut niciodată în trecut.

Uniunea Artiştilor Plastici din ţara noastră este o organizaţie obştească, care a căutat de la început să se organizeze din ce în ce mai mult şi a devenit astăzi o formaţie foarte puternică care prin munca ei contribuie la viaţa de stat. În mişcarea noastră de artă, precumpăneşte activitatea generaţiei mijlocii şi mai ales a generaţiei tinerilor noştri artişti. Uniunea Artiştilor Plastici îi sprijină din toată puterea pentru că ei sunt artiştii care s-au născut în regimul socialismului, care au fost educaţi de partid. În acest sens Uniunea noastră face toate eforturile pentru a-i sprijini în activitatea lor.

Apar des discuţii şi un fel de discordii între modalităţile de a înţelege arta. Lucrul acesta se interpretează greşit de mulţi. Or arta, de când există ea, s-a dezvoltat în egida discuţiilor şi a încercărilor, şi nu înseamnă că discuţiile acestea sunt nefolositoare; ele ajută la limpezimea ideilor.

În această privinţă cred că este bine ca activitatea de artă să fie privită total, în ansamblu. Astfel se poate vedea că arta noastră a făcut mari progrese faţă de trecut. Mişcarea noastră de artă este aşa importantă încât nu există nici o comparaţie de făcut cu trecutul. Sunt realizări noi şi totale care n-au existat în trecut, dar care există astăzi.

Tovarăşi, nu mă gândesc să aduc nici un fel de teorii de artă. Sunt lucruri pe care le discutăm cu conducerea noastră care aplică directivele de partid şi se ocupă ca activitatea să se desfăşoare în lumina concepţiilor marxism-leninismului şi care la timpul potrivit – şi în măsura necesităţilor care se ivesc – noi le prezentăm întotdeauna forurilor de stat, Comitetului de Stat de pe lângă Consiliul de Miniştri cu care ne punem de acord şi care ne îndrumă.

Artiştii noştri entuziasmaţi pentru arta lor, însufleţiţi pentru socialism, aşa cum au fost de la început şi întotdeauna, îşi exprimă devotamentul lor pentru socialism, pentru patria noastră, pentru arta noastră, cu gândul să o dezvolte şi s-o înflorească în cea mai înaltă formă atât pentru ţara noastră cât şi pentru arta universală.

Artiştii noştri alături de ceilalţi oameni ai muncii sunt luptători pentru artă şi sunt cei care din toată puterea lor fac eforturi în sprijinul guvernului, în sprijinul partidului nostru.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Ion Dumitrescu, preşedintele Uniunii Compozitorilor: Sunt mândru că fac parte din acest colocviu de oameni de artă şi sunt mândru de atenţia care ni s-a acordat, de grija partidului pentru dezvoltarea artelor în ţara noastră.

În preajma Congresului al IV-lea al partidului, întâlnirea dintre conducerea de partid şi oamenii de artă, la 20 de ani de la eliberare, capătă semnificaţia a cărei însemnătate o înţeleg cu emoţie şi răspundere.

Revoluţia culturală din ţara noastră şi-a găsit în artişti, ostaşi dârji şi credincioşi care îşi aduc contribuţia la construirea socialismului şi ridicarea ţării.

În ansamblul creaţiei artistice, muzica, pe care noi o slujim, este o artă sensibilă care masele populare o iubesc, au îndrăgit-o întotdeauna. Niciodată n-am văzut un mai mare interes ca acum pentru muzica de toate genurile. În momentul de faţă, clădim, creăm pe o bază largă de inspiraţie.

A venit timpul să nu mai stăm mai prejos decât alte popoare. Trebuie să cunoaştem, să înţelegem tot şi să alegem ceea ce este mai bun pentru arta muzicală românească. Apreciem în consecinţă şi salutăm iniţiativele care ne ajută în acest sens. Aceste posibilităţi s-au înmulţit considerabil în ultima vreme şi ne străduim să profităm cu folos de ele. Poate că nu avem destul de clară viziunea gândirii operei pe care o înfăptuim. Cei mai buni artişti, artiştii adevăraţi, au fost întotdeauna creatori şi sunt în fundul sufletului lor modeşti şi timizi. Sunt încredinţat că generaţiile următoare vor simţi din plin eforturile noastre şi vor profita de ele. „Cel care poate să meargă la izvor, de ce să meargă la ulcior?" sunt cuvinte frumoase şi înţelepte pe care adesea la auzi.

Avem o creaţie populară de o limpezime, prospeţime şi sănătate excepţională. Să nu uităm acest lucru. Să bem din plin şi să ne răcorim inimile şi minţile care se înfierbântă şi este natural să se înfierbânte.

Trebuie să slujim realitatea, adevărul şi poporul nostru. Ne străduim să împlinim această îndatorire.

Congresul al IV-lea ne găseşte la lucru, în faţa planurilor de viitor. Putem răspunde la chemarea partidului alături de toţi oamenii cinstiţi din ţara noastră şi vom izbuti să realizăm ceea ce ne-am propus. Putem să-i ajungem, ba chiar să-i întrecem pe mulţi. De ce n-am fi optimişti?

Tov. Baraschi Constantin, artist al poporului: Sunt 40 de ani de când mi-am început activitatea artistică. Din aceştia 20 de ani i-am trăit în condiţiile regimului burghezo-moşieresc, iar ceilalţi 20 de ani în anii regimului de democraţie populară. Această împrejurare mă îndreptăţeşte să fac un bilanţ. Acest bilanţ mă obligă să arăt că în ultimii 20 de ani, datorită iniţiativelor şi măsurilor luate de PMR, şi viaţa noastră, a artiştilor plastici, se desfăşoară în condiţii din ce în ce mai favorabile. Astăzi artistul are posibilitatea să muncească şi să trăiască asigurându-i-se nu numai existenţa. O grijă deosebită se acordă artei în viaţa societăţii noastre.

În acest proces de modelare al vieţii noastre noi, noi artiştii trebuie să fim solidari şi să participăm activ, să ne aducem contribuţia fiecare, să fim cu conştiinţa limpede în faţa istoriei, deoarece – în împrejurările noi create de partid – între ideile artistice şi ideile societăţii socialiste nu există nici o contradicţie. Mulţi am înţeles acest lucru încă de la primele acţiuni ale partidului de după 23 August 1944 şi nu am aşteptat să fim chemaţi ci am venit noi în întâmpinare cu lucruri cu care să ne încadrăm pentru

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

totdeauna în frontul larg al luptei şi construcţiei socialiste. Prin aceasta am căutat să slujim cultura românească şi interesele patriei noastre.

Pentru moment, la ora actuală, sunt cel mai atacat artist din ţară. Mi se adresează invective. Confraţii mă discută în public, fără nici o jenă. Este normal ca opera unui artist să fie discutată, să aibă partizani şi adversari, dar ceea ce se întâmplă depăşeşte cadrul unei dispute principiale. La şedinţele plenare ale artiştilor plastici se vorbeşte mai puţin voalat. Se spune că a sosit momentul să fie lichidate anumite erezii în artă care au frânat timp de 15 ani dezvoltarea artei româneşti. Arta realistă a fost la modă în Occident acum 30-40 de ani. Încă nu s-a spus că arta realistă a ajuns să fie demodată. Personal am încercat să fac lucrări de artă cu caracter plastic de-a lungul carierei mele. Poate că nu întotdeauna am reuşit.

Astăzi la noi, şi acest lucru mi se pare grav, se încearcă absolutizarea unei singure tendinţe de un grup restrâns de critici de artă care se manifestă solidar.

În ce mă priveşte, ţin să-mi exprim hotărârea de a rămâne şi pe mai departe consecvent artei mele, afirmându-mi dorinţa să servesc cultura românească ca astfel să fiu de folos în opera de construire a socialismului.

Tov. Oprescu George, directorul Institutului de istoria artei al Academiei R.P.R.:

Tovarăşi,

Aş vrea să spun câteva cuvinte nu în legătură cu ceea ce s-a afirmat, dar în legătură cu comunicarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Tovarăşe Ceauşescu, aţi formulat un lucru care mi-a plăcut foarte mult ca critic de artă. Spuneaţi că trebuie ca o operă să nu se depărteze de om. După părerea mea sinceră, la care am ajuns după o activitate destul de lungă (după tov. Arghezi, probabil, sunt cel mai bătrân în această adunare), cred că ori de câte ori arta se depărtează de realitate riscă să fie sterilă şi în cele din urmă să moară.

Ar putea să fie o perioadă în care excentricităţile şi lucrurile care fac apel la indiscreţie sunt admirate, privite cu interes şi indulgenţă, dar după asta s-a terminat.

Este destul să privim câte mişcări artistice s-au perindat în artă în secolul XX, de la 1900 până astăzi. Am scris o serie de articole în „Contemporanul" în care am căutat să analizez aceste mişcări deosebite şi totuşi asemănătoare între ele; deosebite, fiindcă fiecare caută să atragă atenţia prin ceva spectaculos. Începeau prin a renunţa la ceea ce arta veche considera că constituie un fel de normă de la care nu trebuie să se depărteze artistul, normă care timp de secole, de milenii, în acelaşi timp l-au îngăduit pe artist, dar l-au lăsat şi liber.

Vedeţi dv., sunt în artă anume noţiuni abstracte care au nevoie să fie lămurite şi care nu sunt aşa lămurite cum le crede primul venit care le citeşte.

Cuvântul „realism" nu este un cuvânt aşa de clar încât să se impună de la prima vedere. Se poate discuta şi la discuţii se vede că sunt mai multe feluri de realism, unul util şi altul mai puţin util. Sau cuvântul „libertate"; ce se înţelege prin „libertate"? Prin libertate se înţelege ceea ce înţeleg unii din contemporanii noştri care aduc din arta Apusului şi imită lucruri care au avut o vogă acum 30-40-50 de ani. Cred că aceasta nu este o probă de libertate. Nu sunt creator, cum se zice cu un cuvânt pe care nu-l pot suferi. Eu sunt un beneficiar al artei, cum se zice la ziar, şi ca beneficiar al artei nu mi

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

se pare deloc un lucru extraordinar să te duci şi să iei dintr-o cutie, din alta, şi cu asta o să arăţi că ai ceva nou, la cel mai înalt nivel.

Cred că pornind de la cele ce a spus tov. Ceauşescu, arta trebuie să se ţină legată de om, căci dacă nu se ţine legată de om este menită pieirii şi sterilităţii. Însă în această tendinţă de a fi legată de om, tov. Ceauşescu a spus că nu se impune nimic. Este bine că nu se impune nimic deşi din când în când se fac anume declaraţii prin presă care seamănă nu cu o impunere, ci cu o stăruinţă.

Fiecare este liber să-şi arate individualitatea. Ce ne interesează pe noi cel mai mult când este vorba de o producţie artistică, este ca ea să exprime o individualitate precisă. Poţi să faci opere geniale dacă eşti geniu sau opere foarte proaste dacă nu ai talent. Eu nu sunt un partizan al lucrurilor excepţionale, dar nici nu zic că nu ar trebui să existe. După socoteala mea, toate experienţele acestea au ceva util în ele, chiar când nu reuşesc vezi că cutare experienţă artistică nu a reuşit şi s-a terminat, nu o mai repeţi a doua şi a treia oară.

Am analizat pe Picasso care este un artist excepţional de dotat, dar care nu-mi place. Acelaşi lucru pot să spun de Matisse, dotat cu multă experienţă artistică. Aceşti artişti au avut o foarte mare valoare artistică şi ştiinţifică. Dar şi cuvântul „ştiinţific" trebuie să fie lămurit. Deci care este concluzia: este bine să nu ne depărtăm de om atunci când facem orice fel de artă. În interpretarea omului să avem libertate, să fim personali.

Tov. Eugen Barbu, redactor-şef al revistei „Luceafărul": Eu am să vorbesc în numele unei generaţii de scriitori care este mijlocie şi care începe să devină bătrână şi în numele unei generaţii de tineri. Eu conduc o revistă de tineret care se numeşte „Luceafărul" şi un cenaclu care se numeşte „Labiş". Trebuie să spun că avem o serie de scriitori tineri foarte buni care, evident, au preluat tradiţia marilor noştri scriitori, care dau de pe acum acele lucrări pe care le aşteptăm de la dânşii. Au existat într-o vreme mici păreri care ar fi vrut să stabilească categorii între scriitori. Nu există o diferenţă între generaţii, toţi militează pentru aceleaşi idealuri, sunt strânşi în jurul partidului şi cu forţele pe care le dau acele cărţi, mai bune sau mai rele, pe care le citim. Unii scriitori sunt încurajaţi încă de la primele lor lucrări bune şi aceasta este şi un lucru rău, crezându-se genii de la o vârstă prea tânără. Avem în mijlocul nostru un exemplu de neîntreruptă ucenicie, care a debutat foarte târziu. Dar chiar acest debut în volum presupune o grijă. Nu tot ce se publică în revistă poate fi publicat în volum.

În munca cu tinerii scriitori sunt foarte multe de făcut şi mai ales la Uniunea Scriitorilor unde s-au şi luat ceva măsuri foarte bune.

Cred că noi am pierdut şi suntem în curs de a pierde o generaţie de scriitori foarte bună şi foarte instruită şi trebuie să ne gândim şi la tinerii scriitori care ar trebui să studieze în străinătate ani de zile. Este o problemă pe care noua conducere a luat-o în mod foarte serios.

Nu poate exista cultură fără o bază materială foarte solidă. Trebuie ani de zile, trebuie văzute acele lucruri care nu se leagă numai de literatură, trebuie văzute muzeele lumii după ce bineînţeles se cunosc realităţile din ţara noastră, şi aceasta este o necesitate stringentă a scriitorilor tineri.

În ţara noastră scriitorii tineri pot vedea orice, dar cred că nişte ani de studiu în mai multe ţări din lume le-ar folosi foarte mult.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Aici tovarăşul Demostene Botez a ridicat o chestiune foarte spinoasă care ne priveşte pe noi toţi. De la eliberare au trecut 21 de ani. Scriitorii s-au înmulţit, a crescut numărul lor, nu mai este cel de după eliberare. Am ajuns la peste 100 de scriitori pe care contăm. Deci volumul editurilor trebuie să crească. Nu se pot face piese sau poezii fără o confruntare a opiniilor cu publicul. Tirajele la poezii s-au redus. Volumele de poezii nu zac în librării, ele se vând. Sunt şi unele poezii foarte puţine, care nu interesează prea mult. Poeţii tineri sunt foarte căutaţi în librării şi cred că s-ar putea face ceva în acest sens.

Revista „Luceafărul" apare o dată la 2 săptămâni într-un tiraj foarte restrâns (12.000-13.000 exemplare). Credem că ar trebui şi alte reviste literare, adică cel puţin în Bucureşti ar mai trebui 2-3 săptămânale. De altfel în centrele culturale au reapărut unele reviste între care „Familia" de la Oradea, sau „Ramuri" de la Craiova care apare în condiţii foarte bune şi cu publicişti de întâia mână; la Iaşi şi Timişoara apare câte un săptămânal. Profităm de acest prilej să cerem aici şi cantitatea de hârtie care ne trebuie. Păcat că nu este cineva de la Ministerul Industriei Chimiei care ne-ar repartiza o cantitate de hârtie mai mare.

Vreau să mai vorbesc de acele influenţe care îşi fac locul în literatura tinerilor. Cunoaşterea tuturor curentelor şi şcolilor literare din lume are mare avantaj. Noi avem o revistă foarte bună, „Secolul XX", care publică lunar pe cei mai interesaţi scriitori din lumea contemporană şi care în foarte scurt timp a reuşit să-i pună la curent pe scriitorii tineri cu ceea ce este nou la ora actuală în această literatură.

Cred că nu există suficiente librării unde se aduc cărţi străine şi că aceste cărţi se aduc în cantitate prea mică. S-ar putea face nişte comenzi mai mari în limbile franceză, germană, engleză şi rusă, se pot aduce foarte multe cărţi, pentru că la librăria din Calea Victoriei se observă că este mereu coadă la cărţile străine.

Această cunoaştere a şcolilor de literatură străine conţine în ea şi o primejdie şi în cuvântul tov. N. Ceauşescu această problemă a fost atinsă. Când se imită ceva este bine ca această imitaţie să conţină ceva şi din suflul zilelor noastre. Dar când se imită ceva foarte vechi nu mai suntem de acord cu această imitaţie.

Noi ne străduim, la revista şi la cenaclul nostru, să-i convingem pe aceşti scriitori că în ceea ce priveşte politica literară a partidului nostru nu s-a schimbat nimic şi că ţinem foarte mult să publicăm acele opere care sunt legate de realitatea românească, de realizările pe care le vedem şi le trăim. Sunt lucruri care se cer reprezentate literar. Tov. N. Ceauşescu spunea că marile momente ale istoriei noastre nu au fost încă reflectate în istoria literaturii noastre.

Cred că noua conducere a Uniunii Scriitorilor va reuşi să-i însufleţească pe tinerii scriitori.

Aş mai spune ceva în legătură cu artele noastre surori.

Trăiesc într-un oraş socialist în plină dezvoltare, chiar în jurul meu văd o mulţime de clădiri foarte frumoase ridicate într-un timp record. Profit că aici sunt şi arhitecţi. Aş vrea să spun că am scris un articol despre întârzierea construcţiei Teatrului Naţional. Mi s-a dat o explicaţie.

Tov. Ion Gheorghe Maurer: Explicaţia a fost valabilă, dar nimeni nu a înţeles nimic.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Eugen Barbu: Există preocupare pentru locuinţe, pentru lucrări practice imediate, dar cred că este timpul ca după 20 de ani să pornim la ridicarea edificiului care poate face mândria unei culturi şi mai ales a unei culturi socialiste.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Tovarăşii care lucrează la proiectul Teatrului Naţional au pornit de la o sumă estimativă de 200 mil. lei şi au ajuns la 700 mil. lei, pentru că vor să facă trei săli, garaj subteran şi alte construcţii anexe, ca un fel de cetate.

Tov. Eugen Barbu: În cuvântul tovarăşului Nicolae Ceauşescu am auzit un lucru, foarte preţios, despre libertatea de exprimare. Noi nu vom înţelege acest lucru ca o rupere de realitate şi în ce priveşte Uniunea Scriitorilor nu ne vom trezi cu producţii care să deformeze realitatea noastră.

În ceea ce priveşte munca editurilor, putem aprecia că nu este tocmai ireproşabilă. Eu cunosc foarte bine acest lucru. Există foarte multă inerţie dar şi hârtie care este neîntrebuinţată. Ziarul „Scânteia" se prezintă foarte bine de o lună şi jumătate în ce priveşte descoperirea acelor lucruri care mai lâncezesc. Trebuie să spunem şi să arătăm deschis unde lucrurile nu merg cum trebuie. Într-o şedinţă de la „Luceafărul" se spunea că ziarul „Scânteia" a devenit un exemplu pentru noi toţi.

În ceea ce priveşte munca cu editurile, trebuie spus acelor tovarăşi de la edituri să nu confunde arta literară cu artele de fond. În toate poeziile, în toate lucrările să ne arătăm ataşamentul faţă de partid şi guvern. Aceasta există. Ei vor să facă din orice pagină o armă. Asta este o armă estetică, dar nu cu mijloacele primitive la care se recurge. G. Călinescu spunea că dacă cineva ar mânca toată ziua dintr-un butoi cu miere s-ar sătura de miere. Nu este bine ca editura să impună cum trebuie să se scrie.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Totuşi G. Călinescu a scris o poezie în care a arătat că trebuie să se coboare de sus şi să meargă alături de popor. Este greşit ca editura să indice scriitorului ce să scrie şi cum să scrie. Nici lui Rebreanu nu i-a impus nimeni să scrie pe *Ion* sau *Pădurea spânzuraţilor* şi totuşi în aceste romane el redă şi artistic şi frumos sentimentul de frăţie şi prietenie între oameni, între români şi maghiari. Acesta este un model de felul cum ar trebui scriitorii noştri să scrie.

Tov. Eugen Barbu: Sunt totuşi unii scriitori care se încadrează imediat în STAS.

În expunerea tov. N. Ceauşescu, mi-a plăcut să aud cuvântul combativitate. Vreau să spun că de la o vreme toate revistele şi ziarele noastre au devenit foarte combative şi discută lucrurile sincer, deschis. Mai există şi un conservatorism din partea celor care sunt criticaţi. Când spui cuiva că nu-ţi place poezia sau statuia nu înseamnă că vrei să-i iei viaţa sau să-l scoţi din viaţa publică.

Eu aş vorbi deschis cu tov. Baraschi. Eu mi-am exprimat la „Luceafărul" o părere despre statuia aceasta. Nu este vorba de maniera în care a fost făcută. Nu vreau să polemizăm în faţa conducerii partidului că nu este locul. Dar noi am lăsat ca în revista noastră să se publice părerile unor specialişti, unor oameni care se ocupă de arta plastică şi nu văd de ce este un lucru neplăcut dacă să discutăm sau nu. Forurile superioare vor hotărî.

Sunt foarte bucuros că particip la o asemenea şedinţă, că am fost ascultat cu atenţie şi sperăm ca foarte curând să vedem acele baloturi de hârtie sosind victorios pe rampa de la „Casa Scânteii".

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Spiru Chintilă, secretar al Uniunii Artiştilor Plastici: Pentru artiştii plastici este imensă bucuria acestei şedinţe de lucru alături de conducerea noastră de partid şi de stat.

Fac parte din generaţia acelora care sunt aproape de amândouă vârstele. Prin cele ce voi spune consider că voi fi alături de lucrurile spuse şi de maiştri noştri şi de cei tineri. Despre importanţa artei noastre plastice a spus foarte multe cuvinte frumoase tovarăşul N. Ceauşescu. Pentru noi ele sunt un îndemn. Aprecierile făcute ne bucură şi ne obligă să ne luăm angajamentul de a fi factori activi în acest front larg al culturii României socialiste.

Genurile artelor plastice contribuie toate la stabilirea profilului autentic pe care l-a căpătat după eliberare cultura noastră românească.

Pictura noastră capătă nişte sensuri noi. Există o preocupare permanentă pentru ca lucrările noastre să întrunească condiţiile de calitate. Ne ferim de a face pe gustul unui anumit beneficiar. Există dincolo de acest beneficiar o întrecere cinstită, o întrecere socialistă pentru a da lucrări de calitate la fel ca într-o întreprindere, într-o Gospodărie Agricolă de Stat sau într-o Cooperativă Agricolă de Producţie. Aceasta este una din premizele cu care oamenii noştri lucrează astăzi în ateliere şi îşi sacrifică nu numai cele 8 ore ci lucrează continuu. Acest lucru l-am învăţat de la profesorii noştri, de la Maeştrii noştri, de la înaintaşii noştri şi ştim că numai aşa putem realiza nişte lucrări mari.

Niciodată la noi nu s-au văzut lucrări de mari proporţii.

La timpul actual, prin grija dv., prin crearea acelui fond de artă monumentală care s-a mărit (tov. Constanţa Crăciun ştie), dar care este insuficient pentru amploarea construcţiei şi arhitecturii care capătă dezvoltarea pe care o are la ora actuală în ţară, sunt mult prea puţine cele 6 milioane.

Considerăm că oraşele noastre trebuie să fie nişte oraşe care să se impună printr-o concepţie şi gândire arhitecturală şi artele plastice să creeze acea platformă de renaştere a culturii socialiste.

Trebuie să avem grijă ca în fiecare cămin să existe un lucru frumos, ca gravura să poată circula. Nu mai vorbesc despre eficienţa gravurii publice care la ora actuală, când economia noastră capătă un profil mondial, trebuie să fie la un nivel corespunzător, trebuie să însoţească o expoziţie grafică publicitară.

Aş vrea să fac o invitaţie tovarăşilor arhitecţi ca atunci când discută o clădire, poate că nu ar fi minor să fie consultaţi şi artiştii plastici, cu toate că în ultimul timp aceste legături sunt deja stabilite prin grija Comitetului nostru de Cultură şi Artă, dar cred că ar trebui să fie întărite. Se pot găsi soluţii de înfrumuseţare a clădirilor şi la exterior şi chiar în interior. Bunul gust trebuie să domnească pretutindeni. Să fie prezent şi pe strada pe care circulăm şi în întreprinderea unde lucrăm, în incintele noastre de cultură, în locuinţa omului. Acest lucru îl face pe om mai bun, îi deschide o orientare, îi creează o anumită atmosferă. Avem datoria să facem aceasta.

Dacă scriitorii, confraţi ai noştri, au foarte multe edituri şi foarte multe organe de presă în care pot să-şi prezinte lucrările, să le discute, din acest punct de vedere noi suntem foarte vitregiţi. Am fost foarte bucuros când la o şedinţă de la „Contemporanul" la care am participat s-a spus că acest săptămânal politic, economic şi ideologic să

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

rezerve o pagină pentru problemele artelor plastice. Când a fost să se publice, ne-a explicat tov. Grigorescu că nu au hârtie. Noi avem un organ care se cheamă „Arta plastică", care apare o dată pe lună şi cu eficienţă foarte redusă. Are un tiraj de 4.000 exemplare din care 1.000 pentru Uniunea Artiştilor Plastici şi abonamentele care se fac la biblioteci, case de cultură; are deci o circulaţie foarte restrânsă.

Am considera necesar ca în afară de organul acesta oficial al nostru să mai apară un organ legat de probleme de artă decorativă şi de artă publicitară. În ultimul timp Uniunea Artiştilor Plastici a căpătat un majorat, trăieşte din venituri proprii, s-o susţinem noi. Trebuie să se găsească hârtie pentru acest organ care să apară de 6 ori pe an. Să nu trebuiască să mergem pe la toate tipografiile, editurile de artă, periodice să vedem dacă nu există un pic de hârtie să putem să ne satisfacem nişte necesităţi spirituale de foarte mare urgenţă.

Artele plastice trebuie să se adreseze nu numai specialistului, ci omului setos de cultură. Nu avem reflectat nici tezaurul nostru de cultură şi nici realitatea noastră contemporană. Sunt o serie de maeştri care nu au o publicaţie, de exemplu Lucian Georgescu, artist al poporului, în vârstă de 73 de ani, nu a reuşit să publice o carte. Nu mai vorbesc de alţii. Sunt nişte carenţe care ar trebui foarte serios rezolvate.

Mai sunt nişte necesităţi de ordin material. Noi culturalizăm masele pe linie estetică plastică cu ajutorul sălilor de expoziţii. În Capitală nu avem decât două săli şi jumătate de expoziţie (una are 25 m.p., ceea ce nu se cheamă o sală de expoziţie).

N-aş vrea să vă mai reţin relatându-vă despre discuţiile dramatice care sunt la Uniune în legătură cu planificarea acestor săli de expoziţii. Am ajuns să facem un fel de instrucţiuni ca numai după 3 ani să poată expune. Probabil o să prelungim termenul la 5 ani. Condiţiile sunt foarte vitrege. Prin noua organizare a C.S.C.A. regionale au nişte vicepreşedinţi cu problemele noastre, dar nu am văzut ca cineva să se intereseze şi să planifice, cel puţin să organizeze nişte săli de expoziţii, unde să putem să culturalizăm masele că numai aşa vom apropia pe tovarăşii noştri de oamenii muncii, de problemele noastre. Dacă nu ai o sală de expoziţie, acest lucru nu se poate realiza. Şi abia în Bucureşti, care a reuşit să se impună străinilor, noi avem două săli şi jumătate de expoziţii. Mie mi se pare mult prea puţin. Sfaturile populare ar trebui să fie mai atente cu noi.

Vreau să spun că pentru realizarea Combinatului Uniunii Artiştilor Plastici a trebuit ca tov. Chivu Stoica personal să rezolve această problemă; a vizitat aceste ateliere şi a rezolvat problema, lucru pentru care artiştii plastici îi mulţumesc.

Tov. Chivu Stoica: Înseamnă că şi sfaturile populare se ocupă de treaba aceasta.

Tov. Spiru Chintilă: Un alt lucru dificil la noi este problema atelierelor de creaţie. Dacă confraţii noştri scriitori sau compozitori pot crea acasă unde au un birou, noi trebuie să avem un spaţiu de lucru care să întrunească condiţii elementare de lumină şi volum. Aceste lucruri se construiesc cu mare greutate. Într-un timp am reuşit să facem 15 ateliere şi nu mai departe de aseară au avut loc nişte discuţii furtunoase câte ateliere să se repartizeze la grafică, pictură, sculptură. Este o situaţie care trebuie să fie rezolvată.

Un alt lucru care nu depinde de noi este problema învăţământului artistic. În privinţa învăţământului artistic trebuie gândit cu o altă concepţie. Noi am rămas în

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

privința organizării învățământului artistic la mentalitatea dintre cele două războaie, când se învăța pictură, sculptură, grafică și foarte puțină artă decorativă.

Condițiile vieții noi impun alte teze (trebuie să ne gândim la forme de artă decorativă industrială, grafică, reclamă).

Într-un viitor foarte apropiat ar trebui să se înființeze la noi un institut de arte decorative. Am vizitat un asemenea institut la Praga și este mult mai aproape de realitate.

Un alt lucru pe care vreau să-l spun este problema culturii plastice, pe care orice artist trebuie să o aibă. Ne bucură când colegii noștri au condiții din ce în ce mai bune ca noi, însă trebuie să avem grijă să le facem o cultură plastică. Știu că la Roma, Paris, Veneția avem trei case care stau goale. Ar trebui să ne gândim la niște burse în străinătate pentru cele mai valoroase talente. Mă gândesc la niște burse de studiu nu de 20 de zile, ci de câteva luni.

Prin grija dv. și a C.S.C.A. noi din ce în ce ridicăm volumul acestor călătorii, însă acestea au caracterul unor luări de contact, nu de studiu.

Tov. Niki Atanasiu, artist al poporului, prim-secretar al Asociației oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale: În numele Asociației oamenilor de artă și cultură din instituțiile teatrale țin, cu emoție și nespusă bucurie, să mulțumesc conducerii superioare de partid și de stat pentru această consfătuire la cel mai înalt nivel.

Tovarăşe prim-secretar Nicolae Ceauşescu,

Cuvântul dv. care ne-a arătat drumul pe care trebuie să mergem de aici înainte m-a determinat să iau cuvântul și să vă vorbesc în numele artiștilor de teatru despre munca noastră de interpreți, care ne străduim să valorificăm creația artistică a uniunilor de creatori.

Este necontestabil talentul poporului nostru. Din acest popor au ieșit aceste talente care fac fală țării peste hotare și contribuie la îmbogățirea culturii universale. Sunt necontestabile aceste succese ale noastre.

În august am împlinit 40 de ani de slujire a teatrului național și tot atunci am primit titlul de „Artist al poporului". Țin să vă mulțumesc și pe această cale.

În activitatea teatrelor noastre noi dobândim succese răsunătoare. Sigur, suntem conștienți că avem și neajunsuri, dar nu o să apreciezi succesul dacă nu o să ai și anumite slăbiciuni. Nu putem să spunem că în toate spectacolele noastre ajungem la cel mai înalt nivel.

Bătălia noastră trebuie dată pentru calitate. Și slujitorii scenei de toate genurile luptă pentru aceasta sub îndrumarea și grija părintească a partidului.

Vreau să arăt totuși că prin schimburile culturale s-a dat un impuls activității noastre. Aseară am avut plăcerea să vizionez "Theatre de France". (În același timp pe scena Teatrului Națiunilor din Paris s-a prezentat un colectiv de teatru fruntaș condus de artistul poporului Radu Beligan). Am plecat de la acest spectacol mândru că slujesc scena românească. Dar asta nu trebuie să ne îngâmfe.

Noi suntem conștienți de lipsurile noastre pe care luptăm să le înlăturăm.

Se promovează cu grijă și curaj tineretul în arta interpretativă. Noi ne mândrim cu acest tineret pentru că este un tineret conștient de datoria sa, un tineret crescut în

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

instituţiile noastre de cultură, înarmat nu numai cu talent, aşa cum se întâmpla în trecut, adică cu talent, dar fără cultură. Avem un tineret care are o bază solidă, clădită pe principiile teoriei marxist-leniniste, ale esteticii noastre, ale îndrumării noastre şi aceasta se datoreşte, în primul rând, grijii părinteşti a partidului.

Succesele pe care le-am dobândit atât în echipă cât şi individual dovedesc şi creşterea nivelului artistic al maeştrilor noştri.

Se apropie ziua istorică a Congresului al IV-lea al P.M.R.

Publicul nostru spectator iubeşte autorii noştri originali contemporani, iubeşte contemporaneitatea. Autorii noştri au idei bune, dar care sunt slab exprimate pe plan artistic. Să luptăm cot la cot pentru aceleaşi idei ridicând arta noastră pe o treaptă superioară. Dar şi d-lor să ne dea materia primă de care suntem însetaţi şi să punem şi noi să raportăm partidului că ne-am făcut pe deplin datoria.

Joc în piesa „Adam şi Eva" a prietenului meu Aurel Baranga. Au avut loc 200 de spectacole cu această piesă; dacă înmulţim 14 lei (costul celui mai scump bilet) şi 5 lei (biletul cel mai ieftin) cu 200, plus deplasările făcute, vedem că s-au realizat fonduri însemnate.

Marile realizări din trecut ale înaintaşilor mei Nottara, Gusti, Brezeanu, care au fost personalităţi remarcabile ale scenei româneşti, au fost înfăptuite pe baza dramaturgiei originale. Specialitatea cere în acelaşi timp în profesiunea noastră să interpretăm toate genurile. Am jucat în piese de al căror conţinut eram impresionat şi totuşi nu venea lume la teatru. Noi nu trecem prin acea criză de teatru cum se întâmplă în Occident şi în alte ţări. La noi nu se vând forţat biletele, nu se impune; de exemplu, dacă vrei să vizionezi un anumit spectacol să cumperi în mod condiţionat bilete şi pentru altele. Lăsând la o parte anumite interese personale trebuie să ne gândim că slujim poporul. Asta m-a şi determinat să iau cuvântul şi să vorbesc în numele artiştilor grupaţi aici.

S-a anunţat de prea multe ori construcţia Teatrului Naţional. Mulţi dispărem şi poate nu mai apucăm să punem piciorul pe scena acestui teatru. Oamenii au înţeles imperativul misiunii istorice şi politice, dar este necesar un teatru naţional aşa cum este necesară o operă atât în timp de pace cât şi în timp de război (ilaritate în sală).

Noi, slujitorii Teatrului Comedia, ne aflăm mereu în turneu. Scena Teatrului Comedia a fost o scenă şi un teatru comercial.

Eu sunt prieten cu arh. Maicu, care a vizitat multe ţări şi a văzut diverse mari construcţii de teatre. Au transformat Teatrul Naţional dintr-un edificiu într-un complex, luând de la fiecare câte ceva. Este nevoie şi de acest complex, dar este nevoie şi de Teatrul Naţional. Dacă vizitează mai mult, se adaugă mai mult.

Permiteţi-mi ca în numele tuturor artiştilor care interpretează şi valorifică operele noastre, în faţa celui de al IV-lea Congres, un act istoric în viaţa partidului şi poporului nostru, să fiţi convinşi tovarăşi dragi şi iubiţi şi respectaţi că vom fi strâns uniţi în jurul partidului, că vom face zid de neclintit, noi toţi slujitorii artei, ca în urma directivelor şi hotărârilor de partid să putem să raportăm şi noi Congresului al IV-lea că prin arta noastră ne-am făcut datoria de adevăraţi artişti cetăţeni.

Tov. Sică Alexandrescu, artist al poporului: Iubiţi tovarăşi,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Vreau să spun câteva cuvinte în ce priveşte problema clădirii Teatrului Naţional, problemă de prim plan în viaţa unei ţări, a unei metropole.

Pentru că proiectul viitoarei clădiri, cu care ne putem mândri şi pe care aş fi fericit să-l văd realizat, este prea costisitor, folosesc acest prilej să aduc menţiunea că Bucureştiul a avut un Teatru Naţional foarte izbutit.

Până se va putea construi noul şi măreţul teatru proiectat, ar fi ideal să ne gândim la reconstrucţia teatrului care nu ar cere sacrificii materiale atât de mari. Aceasta cu atât mai mult cu cât vechiul teatru se afla în piaţa unde s-au petrecut evenimente glorioase din viaţa partidului, evenimente care se numesc în istoria partidului „Luptele din Piaţa Teatrului" şi aşa se vor numi şi în viitor. Dar în Piaţă nu mai există teatru.

Tov. Horia Lovinescu, directorul Teatrului „C.I. Nottara": Ceea ce mi se pare foarte important la artiştii noştri este luciditatea şi maturitatea cu care privesc fenomenele generale de construcţie care caracterizează viaţa poporului nostru. Sunt conştienţi de realizările izbutite de până acum, dar şi de limitele acestora.

Fiind şi director de teatru şi scriitor voi încerca să mă refer la unele probleme care mi se par destul de importante. În momentul de faţă în dramaturgia noastră există un moment de fluctuaţie, de scădere, şi sunt necesare mari eforturi pentru a ridica dramaturgia la nivelul celorlalte arte.

În poziţiile ideologice ale scriitorilor de teatru nu există nici un fel de spărtură, dar în ceea ce priveşte exigenţa faţă de gravitatea problemelor pe care ar trebui să le înfăţişeze publicului s-a ajuns la o atitudine de concesie care nici într-un caz nu trebuie încurajată.

Tov. N. Ceauşescu vorbea aici despre influenţa care se exercită în meseria noastră artistică. Fără îndoială, că nici un artist cu adevărat mare nu poate afirma că opera lui nu o datoreşte, măcar jumătate din valoarea ei, unor influenţe creatoare. Există însă influenţe negative, superficiale, împotriva cărora critica noastră ar fi chemată să lupte cu mai multă eficacitate.

Nu trebuie să privim anumite accese drept îngrijorătoare; să le analizăm critic, dar să nu se dispere. Vorbim despre acest lucru pentru că în generaţia tânără de scriitori există un anumit mod de a se exprima ceva din alte generaţii. Nu este numai dorinţa de imitaţie, este ceva care ţine de o percepere, o curgere repetată a timpului. Au un alt mod de a înregistra realitatea şi nu trebuie să ne sperie acest lucru. Mi se pare puţin îngrijorător faptul că rândurile dramaturgilor s-au împrospătat foarte puţin cu oameni tineri care să înfăţişeze activitatea dramaturgiei noastre. Eu nu merg către forme de teatru de tip clasic cu 3 acte ci se îndreaptă către genul scurt, al monologurilor. Trebuie să găsim posibilităţile de a promova această literatură, ţinând seama şi de stagnările inevitabile.

În ceea ce priveşte spectacolele, cred că am intrat într-o fază nouă. Este evident că realizarea operelor creatoare ne supune la o muncă ştiinţifică şi trebuie să avem foarte mare grijă. Cred că în acest sens trebuie restudiat foarte serios modul de organizare a teatrelor şi în special trebuie rezolvată problema unor scheme foarte încărcate. Reducerea aceasta ar trebui să ne dea posibilitatea să eliminăm diletantismul. Trebuie menţinuţi în teatru profesioniştii de cea mai înaltă valoare.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Cred că am putea să ne gândim de acum şi la un festival al Teatrului românesc care ar fi de natură să atragă mai mult atenţia cercurilor de peste hotare.

Suntem foarte datori faţă de publicul nostru. Am avut ocazia să vin în contact aproape seară de seară cu acest public. Mi-am dat seama de schimbările intervenite în sensibilitatea publicului.

Având în vedere şi însărcinările obşteşti pe care le am îmi asum răspunderea, ca în numele oamenilor de teatru, să vă asigur de devotamentul şi dragostea noastră, de voinţa noastră de a face o muncă la înălţimea tuturor realizărilor din ţara noastră.

Tov. Aurel Baranga, redactor-şef adjunct al revistei „Viaţa Românească":

Dragi tovarăşi,

Îmi unesc şi eu glasul cu al tuturor tovarăşilor care au vorbit înaintea mea de a mulţumi conducerii partidului pentru iniţiativa acestei consfătuiri. Asemenea consfătuiri au darul să se soldeze cu sugestii menite să îmbunătăţească munca de creaţie.

Înainte de toate aş vrea să subliniez o realitate şi anume că poate niciodată frontul nostru literar nu a avut o asemenea rezervă de potenţial ca astăzi. În toate sectoarele creaţiei literare avem reprezentanţi de frunte aparţinând tuturor generaţiilor, de la maestrul Tudor Arghezi până la cel mai tânăr debutant, şi care nu au decât dorinţa de a sluji cât mai bine opera de construcţie a socialismului în ţara noastră.

Tocmai din această dorinţă izvorăsc şi nemulţumirile noastre, dorinţa ca operele noastre să fie la nivelul exigenţelor epocii. Noi suntem încredinţaţi cu toţii că este locul pentru cărţi tot mai multe şi tot mai bune. Printre cauzele care explică întârzierea acestor cărţi voi releva câteva care au fost amintite.

Tov. Demostene Botez a vorbit despre lipsa de hârtie. Voi insista şi eu arătând că apar prea puţine cărţi noi, că 3 publicaţii literare pentru Capitală sunt insuficiente. În fiecare lună revista „Teatru", în conducerea căreia lucrez şi eu, publică o dramă. Cele 50 de pagini trebuie să fie drămuite cu foarte mare zgârcenie. Acelaşi lucru se întâmplă şi cu celelalte publicaţii, „Luceafărul" şi „Gazeta literară". Va trebui să reflectăm la îmbogăţirea cu o publicaţie a vieţii noastre artistice, pentru că aceasta ar duce la însufleţire generală în munca noastră de creaţie.

În momentul de faţă în domeniul poeziei s-au publicat poezii foarte rare; există o tendinţă spre publicarea unei poezii „hermetice". Cred că în publicaţiile noastre ar trebui să-şi găsească locul şi poezii cu teme nemijlocit legate de viaţă, care au o largă adeziune la masele largi de cititori, poezii cu mesaj social care au o înaltă tradiţie artistică. Trebuie să stimulăm nu numai poezia dedicată unei minorităţi de iniţiaţi, ci şi poeziile tinerilor poeţi care să se facă auzite într-un concert cât mai amplu.

Există, tovarăşi, o problemă de ordin editorial. Aş propune o politică editorială mult mai economică şi comercială. Ce înţeleg prin aceasta? În Apus când apare o carte, acea carte este tipărită într-un tiraj mic, restrâns, este aruncată în librării şi dacă are succes se cumpără. Dacă este căutată de cititori se reeditează. Aş propune şi la noi această politică de confruntare cu gustul cititorilor şi nu de confruntare cu stocurile supranormative. Să se publice şi să se republice numai în măsura în care cititorii cer realmente şi cumpără realmente de bunăvoie volumele.

În problema dramaturgiei, tov. Horia Lovinescu a spus cam tot ceea ce am gândit şi eu. Nouă dramaturgilor şi partidul şi spectatorii ne-au spus că problematica

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

este măruntă şi în pofida succeselor reale care există este încă loc pentru marile drame şi tragedii, pentru uriaşele epopei inspirate din viaţă partidului şi a poporului nostru. Există, de asemenea, loc şi pentru marile satire care să polemizeze în mod deschis şi combativ.

În teatru au început să apară, ca şi în poezie, nişte manifestări care nu trebuie să ne lase indiferenţi. După ani de zile în care nu am dialogat suficient cu literatura universală, am deschis ferestrele acestui dialog care trebuie să se poarte de pe poziţiile noastre. Trebuie să ştim întotdeauna ce luăm din această literatură occidentală, pe cine serveşte ea şi cum s-o prezentăm pe scenele noastre. Tov. Leonte Răutu ştie că sunt printre primii care am susţinut şi am militat pentru reprezentarea piesei „Rinocerii" care este o piesă militantă, antifascistă, a lui Eugen Ionescu pe care îl cunosc bine.

Alături de „Rinocerii" sunt înscrise în repertoriu piese ale aceluiaşi autor care pledează pentru o filozofie care nu are nimic de-a face cu filozofia noastră, pentru o filozofie a resemnării, a abandonului, a sinuciderii. Opera despre care vorbesc nu este sinceră până la capăt şi nici autorul ei. Tov. Leonte Răutu ne-a atras atenţia foarte serios ca critica să-şi spună părerea, dar trebuie să se opereze înainte de aducerea pe scenă a acestor piese, pentru că după ce au fost reprezentate mi se pare că este prea târziu.

Tovarăşii de la C.S.C.A. ar fi bine să lucreze într-un stil mult mai selectiv şi să aleagă din aceste piese ale dramaturgiei universale numai acele lucrări care sunt îmbibate de suflul umanismului care poate să servească cauzei noastre.

Dramaturgii din ţara noastră lucrează intens. Cred însă că nu trebuie să transformăm întâmpinarea Congresului al IV-lea într-o campanie, aşa cum greşit s-a procedat altă dată, pentru că o campanie nu duce întotdeauna la lucrări de calitate superioară. Există în rândul dramaturgilor un suflu ca viitoarele stagiuni să fie cinstite prin piese bune, convingătoare, însufleţitoare, scrise la un nivel superior, în acest fel încercând şi noi să ne facem datoria de scriitori comunişti.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Mai sunt tovarăşi care ar dori să ia cuvântul? Şi nouă ne-ar face plăcere să mai discutăm, dar este ora 13. Am propune să ne oprim aici, pentru astăzi, urmând ca tovarăşii care au încă probleme de ridicat – eu înţeleg că aici era un prilej poate mai nimerit – să le exprime în scris sau dacă sunt probleme care necesită a fi spuse în mod nemijlocit în faţa conducerii partidului, vom crea aceste condiţii. De altfel, aşa cum am spus la început, considerăm că ar trebui ca aceste schimburi de păreri să fie mai dese şi cu rezultate ceva mai bune în activitatea de creaţie literar-artistică.

Am ascultat cu deosebită plăcere şi interes cele spuse aici de tovarăşii care au luat cuvântul. Sunt multe problemele pe care dvs. le-aţi ridicat şi cărora trebuie să le găsim o rezolvare cât mai corespunzătoare. Sigur, sunt probleme care vor putea fi soluţionate, unele ceva mai greu, dar o soluţie în orice caz trebuie să găsim pentru a crea condiţii din ce în ce mai bune pentru activitatea artistică literară.

S-a vorbit mult despre reviste; mai mult au insistat scriitorii. Desigur, tovarăşi, aceasta este o problemă. În ultimul timp s-au mai creat publicaţii şi se vor mai crea şi altele. Noi ne-am gândit şi am discutat ieri, la conducerea partidului, să creăm o revistă literară pentru tineret şi studenţi care nu au păşit încă în rândul scriitorilor ca

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

profesionişti. Probabil spre toamnă să apară această revistă chiar în ciuda greutăţilor cauzate de lipsa hârtiei.

Sunt şi probleme de relaţii; dvs. le cunoaşteţi mai bine. Sunt de rezolvat şi probleme organizatorice şi probleme de metode, de relaţii între edituri cu scriitorii şi va trebui să corectăm, să aducem îmbunătăţiri acolo unde lucrurile nu merg aşa de bine, pentru ca într-adevăr editurile să nu mai fraîneze, ci dimpotrivă, să ajute la selectarea lucrărilor de tot felul.

Problema Teatrului Naţional este o problemă care s-a discutat într-adevăr de multe ori. S-au pus până acum de câteva ori „pietre fundamentale". Noi nu venim acum să vă spunem că am mai pus încă o piatră. Ne-am gândit să mai discutăm cu tovarăşii care au făcut proiectul să vină mai la '48, mai aproape de realitate şi să găsim o soluţie pentru Teatrul Naţional, lăsând ca celelalte probleme cum ar fi construcţia unui complex să fie rezolvate ulterior. Sperăm că fără să mai punem o piatră fundamentală o să avem totuşi teatrul.

Cu acestea aş dori să închei discuţiile.

Exprim încă o dată convingerea conducerii noastre de partid şi de stat că toţi oamenii noştri de cultură, din toate domeniile artei, vor da mai mult decât până acum pentru a ridica cultura noastră la un nivel mai înalt, la nivelul cerinţelor poporului nostru.

Întâlnirea a luat sfârşit la ora 13,10.

▼

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. -Cancelarie, dosar 68/1965, f. 3-29

4. 1965, octombrie 14. *Referat înaintat de Leonte Răutu către Cancelaria C.C. al P.C.R., cu privire la întocmirea* ***Istoriei Partidului Comunist Român.***

REFERAT
cu privire la întocmirea *Istoriei P.C.R.*

În conformitate cu hotărârile Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român urmează să se întocmească o *Istorie a P.C.R.* Congresul a indicat ca această *Istorie*, pornind de la începuturile mişcării muncitoreşti, să prezinte întregul drum de luptă al clasei muncitoare, al Partidului Comunist Român – organizatorul şi conducătorul luptei pentru eliberarea socială şi naţională a poporului, în strânsă legătură cu realităţile politico-economice şi sociale ale fiecărei etape de dezvoltare a ţării noastre. Prezentând activitatea partidului din perioada ilegalităţii, *Istoria* trebuie să analizeze în spirit critic hotărârile Congreselor şi alte documente de partid, ideile şi tezele greşite pe care le cuprind în probleme importante de tactică şi strategie, să ţină seama de influenţa pe care au exercitat-o asupra activităţii partidului prezenţa în conducerea sa a unor elemente sectare, oportuniste, străine de popor, cât şi fenomenele negative din mişcarea comunistă internaţională.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Ţinând seama de marea importanţă a acestei lucrări, precum şi a întregii activităţi de cercetare a problemelor de istorie a partidului, propunem desemnarea unei *Comisii a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. pentru* ***Istoria partidului.***

Într-o primă etapă propunem să se întocmească o lucrare sintetică (schiţă a Istoriei partidului) de cca 200-250 pagini, care să înfăţişeze, în lumina indicaţiilor Congresului al IX-lea drumul parcurs de mişcarea muncitorească şi de partidul nostru.

Înfăţişând principalele evenimente istorice şi faptele cele mai semnificative care ilustrează activitatea partidului, această lucrare va acorda o deosebită atenţie aprecierii juste, ştiinţifice a liniei politice, a hotărârilor şi acţiunilor partidului în diferite etape.

Structura lucrării pe capitole este indicată în anexa 1.

La întocmirea lucrării vor lua parte lucrători ai Institutului de istorie a partidului, ai Institutului de istorie şi ai Institutului de economie ale Academiei R.S. România, ai Şcolii superioare de partid „Ştefan Gheorghiu", ai Editurii Politice, cadre de partid din ilegalitate.

Grupul redacţional al lucrării va avea componenţa arătată în anexa 2.

După redactarea proiectului de lucrare de către grupul redacţional, el va fi supus Comisiei Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R.

Menţionăm că în conformitate cu indicaţiile conducerii de partid, Institutul de istorie a partidului a înaintat în 1964 Comisiei Biroului Politic proiectul de periodizare a Istoriei partidului. Pe baza acestui proiect, Institutul a întocmit 15 texte, corespunzând fiecare unui capitol al proiectului de periodizare. Aceste texte, care cuprind un bogat material de fapte, vor fi utilizate ca material ajutător în munca de întocmire a schiţei de Istorie a partidului.

Propunem ca lucrarea să fie prezentată Comisiei Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. în trei tranşe, pentru a uşura examinarea ei de către comisie.

Pregătirea lucrării se va încadra în următorul plan calendaristic:

- Prezentarea tematicii lucrării ..... 20 octombrie 1965
- Prezentarea Capitolelor I-III (1858-1932) ..... 1 decembrie 1965
- Prezentarea Capitolelor IV-V (1933-1944) ..... 1 februarie 1966
- Prezentarea Capitolelor VI-VII (1944-1965) ..... 1 martie 1966
- Prezentarea întregii lucrări, refăcută conform cu observaţiile Comisiei..... 25 martie 1966
- Redactarea definitivă şi darea la tipar ..... 25 aprilie 1966

În acest fel considerăm că este posibilă editarea lucrării până la 8 mai 1966 – a 45-a aniversare a înfiinţării Partidului Comunist Român.

După apariţia lucrării de sinteză se va trece la întocmirea unei lucrări de mai mari proporţii: *Istoria P.C.R.*, a cărei întocmire s-ar putea încheia până la sfârşitul anului 1967. În acest răstimp, pe baza indicaţiilor ce se vor desprinde din discutarea lucrării de sinteză, vor fi refăcute şi editate lucrările aflătoare în prezent în machetă: „1933", „Insurecţia armată din 1944", noua ediţie a lucrării „Participarea României la războiul antihitlerist", precum şi alte lucrări monografice aflate în pregătire („Răscoala din 1907", „Greva generală din 1920", „Alianţa între clasa muncitoare şi ţărănimea muncitoare" ş.a.).

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

În ceea ce privește Muzeul de istorie a Partidului Comunist Român, acesta va putea fi gata, pentru o primă vizionare, la data de 15 martie 1966. A doua oară, cu refacerile respective, va putea fi vizitat la 20 aprilie 1966, urmând ca inaugurarea să aibă loc în preajma celei de-a 45-a aniversări a înființării Partidului Comunist Român.

Muzeul va avea în total 13 săli.

În prezent, sălile nr. 7-13 sunt organizate și se lucrează la refacerea lor în spiritul indicațiilor Congresului al IX-lea al P.C.R. Sălile nr. 1-6 sunt în curs de organizare.

De asemenea, în conformitate cu Hotărârea C.C. al P.C.R., va fi organizată o sală memorială „Gheorghe Gheorghiu-Dej".

În același timp propunem să se renunțe la organizarea Muzeului „Marx-Engels-Lenin". Muzeul de istorie a partidului să cuprindă 2-3 săli consacrate principalelor momente din istoria mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

Propuneri
privind Comisia Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R.
pentru *Istoria partidului*

1. – Nicolae Ceaușescu
2. – Chivu Stoica
3. – Ion Gheorghe Maurer
4. – Gheorghe Apostol
5. – Alexandru Bârlădeanu
6. – Emil Bodnăraș
7. – Alexandru Drăghici
8. – Paul Niculescu-Mizil
9. – Leonte Răutu
10. – Manea Mănescu

Anexa 1

Cuprins

Capitolul I : – Începuturile mișcării muncitorești din România. Mișcarea muncitorească în perioada 1893-1918

Capitolul II: – Perioada avântului revoluționar în România. Greva generală. Crearea Partidului Comunist din România (1918-1921)

Capitolul III: – Partidul Comunist Român în anii 1922-1932

Capitolul IV: – Luptele muncitorimii ceferiste și petroliste. Întărirea legăturilor partidului comunist cu masele. Lupta Partidului Comunist Român pentru apărarea libertăților democratice și a independenței României (1933-1940)

Capitolul V: – Lupta forțelor patriotice conduse de P.C.R. împotriva dictaturii fasciste și a războiului hitlerist

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Organizarea şi înfăptuirea insurecţiei armate antifasciste (1940-1944)

Capitolul VI: – Participarea României la războiul antihitlerist. P.C.R. în prima etapă a revoluţiei populare (1944-1947)

Capitolul VII: – Partidul Comunist Român în lupta pentru construirea bazelor socialismului (1948-1962)

Capitolul VIII: – Trecerea la desăvârşirea construcţiei socialiste. Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român

Observaţie:
Volumul capitolelor va varia între 25-40 pagini.

Anexa 2

Grupul redacţional

1. Ion Popescu-Puţuri
2. Gheorghe Zaharia
3. Nicolae Goldberger
4. Augustin Deac
5. Gheorghe Matei
6. Titu Georgescu
7. Ştefan Voicu
8. Valter Roman
9. Aron Petric
10. Ilie Rădulescu
11. Ion Stoian
12. Gheorghe Badrus
13. Mihai Petrescu
14. Vasile Vlad

Problemele menţionate aici vor putea fi analizate mai pe larg în lucrarea de mai mari proporţii.

În varianta prescurtată, ele vor fi tratate în mod sintetic.

Anexa 3

Notă
cu privire la unele probleme ce trebuie analizate
(consideraţiuni preliminare)

1. *Stadiul de dezvoltare social-economică a României în primele două decenii ale secolului*

– Locul României în cadrul sistemului imperialist mondial

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

– Principalele tendinţe şi idei în legătură cu perspectivele dezvoltării industriale sau „eminamente agrare"

– Aportul mişcării socialiste la dezvoltarea mişcării muncitoreşti, limitele ei ideologice. Poziţia partidului socialist în problemele strategice şi tactice (revoluţie sau reforme sociale, locul istoric al burgheziei române în etapa dată, programul de revendicări burghezo-democratice etc.).

În acest context, o analiză ştiinţifică a activităţii lui Gherea.

Prezentarea ştiinţifică, obiectivă a legăturilor internaţionale ale mişcării socialiste.

2. *Participarea României la Primul Război Mondial*

– Caracterul acestei participări

– Caracterul patriotic şi internaţionalist al activităţii partidului socialist (lupta împotriva intrării în războiul imperialist, rolul jucat în legătură cu Conferinţa de la Zimmerwald etc.). Totodată, analiza critică a confuziilor, inconsecvenţelor şi slăbiciunilor politice şi organizatorice.

– Poziţia mişcării socialiste de sprijinire a luptei de eliberare naţională a românilor din Ardeal, pentru înfăptuirea unităţii naţionale.

3. *În perioada valului revoluţionar 1918-1920*

– Poziţia mişcării muncitoreşti faţă de principalele probleme social-politice.

În mod deosebit, poziţia faţă de reforma agrară, de ţărănime, pentru a contribui la explicarea cauzelor care au dus la izolarea valului revoluţionar al clasei muncitoare de luptele revoluţionare ale ţărănimii pentru pământ, la nerealizarea alianţei muncitoreşti-ţărăneşti.

– Grupele comuniste şi alte formaţiuni revoluţionare în perioada premergătoare formării partidului.

4. *În legătură cu problema cadrelor*

Se vor analiza cauzele care au determinat ca după crearea P.C.R., vreme îndelungată în conducerea partidului să predomine elemente rupte de clasa noastră muncitoare, de poporul român.

Cauzele luptelor fracţioniste.

Problema celor condamnaţi pe nedrept în U.R.S.S. şi reabilitaţi ulterior.

5. *Rolul Cominternului în activitatea partidului nostru*

– Rolul Cominternului în crearea şi dezvoltarea mişcării comuniste mondiale.

– Consecinţele negative pe care funcţionarea şi metodele de lucru ale Cominternului le-au avut asupra liniei şi activităţii partidului, cât şi asupra politicii de cadre.

6. *Grave greşeli în problema naţională*

a). România „Stat multinaţional", Transilvania etc. „teritorii cotropite". Lozinca „autodeterminării până la despărţirea de statul român", a „încadrării României într-o federaţie a statelor balcanice".

b). Consecinţele politice şi organizatorice ale aprecierilor greşite.

7. *Aprecierile greşite în problema agrară*

– „Problema ţărănească un aspect al problemei naţionale" , „colectivizarea" etc. Urmările politico-organizatorice ale acestor aprecieri.

8. *Locul şi rolul Partidului Social-Democrat*

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

– Critica aprecierii că P.S.D. în bloc este partid social-fascist, agenţie şi principal sprijin al burgheziei. O analiză sintetică a principalelor curente, tendinţe şi manifestări afiliate din P.S.D.

– O justă prezentare a unor acţiuni organizate de sindicatele afiliate la C.G.M.

9. *Caracterizarea Congreselor partidului.*(În lumina celor de mai sus)

– Îndeosebi Congresul al V-lea. Arătându-se părţile pozitive ale unor hotărâri ale Congresului, se vor sublinia numeroasele teze greşite, în primul rând în problema naţională, în aprecierea social-democraţiei şi a tacticii frontului unic, în calificarea tuturor guvernelor şi partidelor burgheze, inclusiv a partidelor şi grupărilor democratice-burgheze, radicale, ca fasciste sau fascizante, ş.a.

– Subaprecierea primejdiei fascismului.

10. *În legătură cu lupta împotriva instaurării dictaturii fasciste (1934-1940)*

– Prezentând succesele partidului în realizarea unor importante acorduri şi acţiuni de unitate democratică, antifascistă, examinarea critică a lipsurilor şi greşelilor de apreciere în activitatea dusă pentru unitatea tuturor forţelor opuse dictaturii fasciste, expansiunii hitleriste, antrenării României într-un război antisovietic.

– Greşeli în caracterizarea etapelor şi procesului de fascizare a ţării.

– Greşelile organizatorice. (De pildă, desfiinţarea U.T.C.-ului în perioada de ilegalitate ş.a.)

– Examinarea obiectivă a rolului şi poziţiei internaţionale a României în diferitele momente ale acestei perioade, precum şi a celor precedente.

– Rolul şi influenţa capitalului străin. Influenţele externe în politica României.

– Tratarea într-o formă potrivită a urmărilor negative ale evenimentelor din 1939-1940 asupra stării de spirit din ţara noastră.

– Reflectarea activităţii desfăşurate de partid pe teritorii care în prezent nu fac parte din România.

11. *Rolul determinant al factorului intern în eliberarea ţării*

12. *În prezentarea perioadei de construire a socialismului;* sublinierea importanţei conducerii colective şi a muncii colective în activitatea partidului.

– Reflectarea aprecierilor critice privind unele aspecte ale activităţii partidului, făcute la Congresul al IX-lea al P.C.R.

13. *Criterii privind citarea în material a numelor de personalităţi care au participat la mişcarea revoluţionară.*

14. *Pentru întregul material, încadrarea istoriei partidului în istoria generală a patriei, relevându-se rolul clasei muncitoare şi a partidului său.*

▼

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. - Cancelarie , dosar 144/1965, f. 58-70

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

5. 1965, octombrie 22. Notă a Serviciului Radioteleviziune din Direcţia Generală a Presei şi Tipăriturilor către conducerea Direcţiei, referitoare la modalităţile de cenzurare a emisiunilor de radio şi televiziune.

NOTĂ

privind sistemul existent de primire a materialelor pentru viză şi de transmitere a observaţiilor

Normele de primire a materialelor pentru lectură şi de transmitere a observaţiilor nu sunt uniforme pentru toate redacţiile Radiotelevizionii, ele diferind atât în funcţie de specificul emisiunilor cât şi de forma de organizare a redacţiilor.

RADIO

I. Emisiuni controlate pe bază de text

1. Redacţia emisiunilor politice interne

a. Buletinele de ştiri, radiojurnalele, buletinele sportive, sumarul presei centrale, textul de comperaj de la transmisiile directe – toate aceste materiale ni se aduc pentru lectură de către secretarul de redacţie, iar eventualele observaţii se discută direct cu viza politică.

b. Comentariile politice, însemnările de reporter, reportajele şi alte foarte multe materiale redacţionale, împărţite pe emisiuni, ne sunt aduse pentru viză de redactori care în majoritatea cazurilor sunt autorii acestor materiale şi chiar viză politică. Observaţiile le discutăm cu aceştia, dacă sunt vize (responsabili) politice.

2. *Redacţia emisiunilor culturale*

a. Textele emisiunilor culturale de interes general (şcolari, tineret, adulţi) ni se aduc de către redactorii care răspund de emisiunea respectivă, redactori ce în unele cazuri sunt autorii integrali sau coautorii emisiunii. De asemenea, în unele cazuri îndeplinesc şi funcţia de viză politică. Observaţiile le discutăm cu viza politică, iar în lipsă cu redactorul responsabil al emisiunii.

b. Textele emisiunilor culturale specifice pentru copii şi şcolari ne sunt aduse pentru lectură de către redactorul care răspunde de emisiune şi care de obicei este şi autorul materialului. Observaţiile se discută de regulă cu redactorul responsabil de emisie, direct la ridicarea materialului.

3. *Redacţia emisiunilor şi formaţiilor muzicale*

a. Comperajele emisiunilor muzicale, anunţurile de crainic se aduc la lectură de curieri sau de către redactori. Observaţiile se discută cu redactorii responsabili.

b. Programele muzical-distractive, emisiunile de estradă cu momente vesele, medalioanele şi montajele muzicale etc. ni se aduc pentru lectură de către redactori şi foarte rar de către curieri. Observaţiile se discută telefonic cu viza politică.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

4. Direcţia secretariat – programe

a. Anunţurile, reclamele ni se aduc de redactori cu care discutăm şi observaţiile.

b. Materialele conţinând recomandări din program ne sunt aduse de curieri, iar obiecţiile le discutăm cu viza politică.

5. Direcţia coordonării studiourilor regionale şi a staţiilor de radioficare

a. Revista lunară „Îndrumătorul centrelor de radioficare" ne este adusă pentru lectură de viza politică cu care discutăm şi eventualele obiecţii pe loc.

b. Textul emisiunilor Studioului de radioficare Bucureşti este adus de secretarul de redacţie prin care comunicăm şi eventualele observaţii.

6. Redacţia emisiunilor politice pt. străinătate

Materialele sunt aduse de curieri, iar observaţiile se discută la telefon cu viza politică.

7. Direcţia Relaţii internaţionale a Radioteleviziunii

Textele, benzile şi filmele pentru străinătate se aduc la viză de redactorul responsabil, iar observaţiile se discută cu viza politică.

Adresele pentru export sunt aduse de curieri şi ştampilate pe loc.

II. Emisiuni controlate prin ascultarea imprimărilor fonice

Pentru vizarea acestor emisiuni, foarte multe la număr, suntem chemaţi în cabine, telefonic sau direct, de către redactorul responsabil. Eventualele observaţii le comunicăm direct, în cabină, după ascultare, vizei politice, în prezenţa redactorilor autori ai emisiunii.

TELEVIZIUNE

I. Emisiuni controlate pe bază de text

Textele buletinelor de ştiri, buletinelor sportive şi emisiunii pentru sate ne sunt prezentate pentru lectură de redactorii responsabili. Observaţiile se discută direct cu viza politică.

Restul textelor de la diferite alte emisiuni se ţin într-o mapă de texte la Secretariat de unde sunt luate de lectori pentru viză. Eventualele observaţii se discută cu viza politică.

II. Emisiuni controlate prin ascultarea imprimărilor fonice, a vizionării spectacolelor şi imprimărilor pe peliculă

Programarea orelor de vizionare ne este anunţată cu 24 de ore înainte prin „lista de vizionări". Când intervin schimbări de ore sau zile, suntem anunţaţi direct de către redactori sau telefonic de către dispecer.

După vizionare, observaţiile le comunicăm în faţa comisiei de vizionare formată de regulă dintr-un membru al conducerii Radioteleviziunii, redactorul-şef, viza politică şi redactorii autori ai emisiunii.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Atât la Radio cât şi la Televiziune observaţiile avute în materialele ce intră în nomenclatorul conducerii serviciului şi în materialele care se vizează de către tovarăşii din conducerea Radioteleviziunii („De toate pentru toţi", „Satira şi umorul", „Varietăţi" etc.) sunt discutate de către conducerea serviciului cu tovarăşii vicepreşedinţi ai Radioteleviziunii sau cu redactorii-şefi. Acelaşi procedeu se foloseşte şi în situaţia observaţiilor mai deosebite sau a acelor sesizări cu care vizele politice nu au fost de acord.

În rest, semnalările lectorilor, acceptate de conducerea serviciului, sunt aduse operativ la cunoştinţa redacţiilor de către lectori.

▼

D.A.N.I.C., fond Direcţia Generală a Presei şi Tipăriturilor, dosar 70/1965, f. 20-23

6. 1966, februarie 21-23. *Proces-verbal al consfătuirii conducerii Direcţiei Generale a Presei şi Tipăriturilor cu împuterniciţii din provincie pe tema cenzurării revistelor literare.*

PROCES-VERBAL
încheiat la consfătuirea cu împuterniciţii din localităţile unde se lecturează reviste literare, ţinută în zilele de 21,22 şi 23 februarie 1966

La consfătuire au fost prezenţi tovarăşii din provincie convocaţi, conducerile Direcţiilor „Instructaj-Control", „Literatură", Serviciului „Ideologie", instructori şi lectori, iar din conducerea D.G.P.T. a participat şi prezidat lucrările tovarăşul Ionescu Gheorghe.

I. Şedinţa din dimineaţa zilei de 21.II. a.c. (ora 9,30) a fost deschisă de tovarăşul Ionescu Gh. prin citirea programului consfătuirii şi apoi s-a dat cuvântul tovarăşilor Ghircoiaş V. – director al Direcţiei „Instructaj-Control" – şi Molho Florenţa – director al Direcţiei „Literatură" – pentru expunerea referatelor.

După expunerea referatelor s-a luat o pauză, după care au fost repartizate împuterniciţilor materiale pentru documentare şi studiu. Aceeaşi operaţiune s-a executat în după-amiaza aceleiaşi zile a consfătuirii.

II. În ziua de 22.II.1966 începând cu orele 8,30 au avut loc discuţii pe marginea referatelor prezentate şi a materialelor studiate de către împuterniciţi.

La discuţii au luat parte tovarăşii:

Nedelcu Florea (Serviciul „Ideologie") – a arătat că dânsul a lecturat câteva reviste ale Institutului de Istorie de la Iaşi şi Cluj care au prezentat câteva probleme greşite şi nesesizate a căror cauză – după dânsul – se află în felul de pregătire al împuterniciţilor. Tovarăşul apreciază că în studierea materialelor pentru pregătire în problemele de istorie, trebuiesc puse materialele de partid – actualmente Documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. – materiale cu reconsiderări care apar în publicaţiile de specialitate (exemplu: „Analele de istorie"). Ca efect negativ al necunoaşterii la zi a

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

problemelor reconsiderate, sunt unele aspecte nesesizate şi care au fost depistate de dânsul în Analele lecturate la Cluj şi Iaşi. În continuare, tovarăşul şi-a concretizat ideile cu exemple (care au fost evidenţiate şi în referate).

Copil Teodor (Oradea) – apreciază că schimbul de experienţă organizat va duce la îmbunătăţirea activităţii de lecturare şi a revistei „Familia", recent apărută la Oradea. Era bine dacă consfătuirea ar fi avut loc mai din vreme căci i-ar fi ajutat pentru evitarea unor lipsuri de la Oradea, existente, şi care, de fapt, au fost evidenţiate de referate. Dânşii, în vederea lecturării revistei „Familia", au luat unele măsuri pentru asigurarea pregătirii necesare. Crede că era mult mai util dacă doi tovarăşi de la Oradea ar fi făcut mai înainte practică în localităţi ca: Cluj, Craiova sau în altă parte pentru a se documenta pe viu cu problemele ce le ridică revistele literare.

Tov. Ardeleanu I. – apreciază că în cazul când apar reviste noi, tovarăşii ce urmează să le lectureze să fie chemaţi la Bucureşti pentru instruire. Acest lucru este necesar să se facă şi cu tovarăşii mai noi.

Tov. Copil T. – continuând, arată că revista „Familia" are tendinţa de a pune problemele mai temerar, poezia ce apare acolo este mai dificilă, şi de aceea apreciază că trebuie să fie mai bine instruiţi.

Având în vedere volumul şi forţele de muncă de la Oradea, propune să se analizeze situaţia, avându-se în vedere şi faptul că revista cere 10-12 zile pentru lecturare. După controlul tov. Ghircoiaş V. s-a stabilit ca revista să fie lecturată de dânsul şi tovarăşa Bölönyi E. *Propune* ca după terminarea lecturării în paralel la Bucureşti, să se discute revista la Oradea sau la Bucureşti, între tovarăşii ce au citit revista.

Referindu-se la îndrumarea lor, *propune* ca instructorul să vină la Oradea în preajma lecturării revistei. *Propune* ca la confruntările cu Bucureştiul să se indice cum trebuie urmărită o problemă sesizată în relaţiile cu redacţia sau organul de partid. Pentru că simpla formulă ce o primesc de la Bucureşti, „Să se lase la latitudinea organului de partid", nu dă posibilitatea susţinerii intervenţiei.

Tov. Opreanu Nicolae (Timişoara) apreciază că consfătuirea este utilă. Referindu-se la revistele literare ce se lecturează la Timişoara, apreciază că pentru dânşii acesta este domeniul cel mai dificil. La fel ca şi tov. Copil T. susţine ca la comunicarea observaţiilor tovarăşul de la Bucureşti să le dea şi motivarea, deoarece îi ajută în discuţia cu redacţia. *Propune* tovarăşilor lectori din centrală să acorde mai multă atenţie intervenţiilor comunicate de împuterniciţi pentru că, în genere, semnalările împuterniciţilor sunt expediate prin formula „Nu constituie problemă". Să se demonstreze prin mai multe argumente de ce nu au dreptate în problemele sesizate şi exemplifică printr-un caz întâmplat în urma lecturării revistei „Orizont" nr. 1/1966.

Tov. Ardeleanu I. (intervenind) recomandă împuterniciţilor ca să insiste în discuţia cu lectorul din Bucureşti pentru lămurirea problemei până la capăt.

Tov. Ghircoiaş V. – arată că încă nu a întâlnit situaţia când împuternicitul să fi insistat în acest fel.

Tov. Opreanu N. (continuând) *propune* să fie permanentizat lectorul care citeşte revista în provincie, pornind de la experienţa dânşilor şi care – socoteşte dânsul – a dat rezultate. Arată că în urma lecturării revistelor la Direcţia „Literatură",

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

instructorii ies din acest circuit şi de aceea lectorii de la Direcţia „Literatură" au şi un rol de îndrumători. În acest sens propune ca Direcţia „Literatură" să asigure o îndrumare mai susţinută a lectorilor din provincie.

Tov. Ardeleanu I. (intervenind) – instructorul este obligat să citească şi el revista pentru a nu se rupe de probleme şi pentru a asigura îndrumarea. Instructorul poate asigura îndrumarea informându-se asupra problemelor atât de la lectorul din centrală, cât şi la lectorul din provincie.

Tov. Opreanu N. – a pus problema îndrumării de către Direcţia „Literatură", deoarece lectorii de aici le impută că nu au semnalat probleme pe care, de fapt, dânşii le-au semnalat. Susţine, deci, ca la îndrumare să participe şi tovarăşi de la Direcţia „Literatură"; referindu-se la pregătirea lectorilor arată că aceasta se realizează prin instructori şi cu forţe locale. *Propune* ca înainte de unele evenimente să se facă unele informări pentru înarmarea împuterniciţilor cu problemele ce eventual le-ar putea ridica materialele în procesul de lectură. *Propune* ca lectorul din Bucureşti care lecturează revista să discute cu lectorul din provincie, şi numai cu el.

Propune elaborarea unor materiale de informare cu caracter didactic (pe teme: Kafka, Eugen Ionescu etc.), în care să se dea anumite jaloane sau de la care să se poarte discuţii.

Propune şi insistă să li se asigure o pregătire cu probleme din literatura maghiară sau pe probleme referitoare la lucrările apărute în Basarabia şi citate ca bibliografie în diverse materiale.

Arată că dânşii au asigurat pregătirea cu ajutorul unor cadre de la Universitate care le-au făcut unele expuneri, urmate de discuţii purtate între împuterniciţi.

Tov. Doxănescu E. (pentru clarificare) – spune că revista „Orizont" a fost transmisă de dânsa şi nu e rău ca rezolvarea să fie dată prin şefii de colectiv.

Tov. Ghircoiaş V. – *propune* permanentizarea rezolvării revistelor prin şefii de colectiv.

Tov. Ionescu Gh. – pentru lămurirea problemelor de istorie, artă etc. care au fost ridicate, este indicat ca acestea să se rezolve pe baza materialelor de linie care apar în „Scânteia", „Anale", „Lupta de clasă", deoarece în celelalte reviste problemele sunt în discuţii.

Tov. Andreescu E. (lector Direcţia „Literatură") arată că dânsa a lecturat „Iaşul literar", „Ateneu", „Familia". Referindu-se la relaţiile lectorilor de la Bucureşti cu împuterniciţii şi instructorii, arată că între aceşti tovarăşi nu trebuie să se manifeste atitudini polemice; esenţialul pentru toţi este de a conlucra la rezolvarea revistei.

Referindu-se la conţinutul actual al revistelor arată că acesta poate fi caracterizat prin diversitate şi prin multitudinea problemelor complicate ce le ridică. Lectorul acestor reviste poate să rezolve asemenea probleme numai prin pregătire. I se pare că se apelează prea mult la forme variate organizate prin instructori pentru pregătire.

Referindu-se la unele scăpări, arată că acestea se datoresc felului slab de lecturare, fără un simţ de sesizare viu asupra materialului, fără o gândire concretă asupra acestuia. Arată că oricât de documentaţi am fi, materialul viu încă ridică probleme. Mai sesizează faptul că tovarăşii cu care a discutat „Iaşul literar" şi „Ateneu"

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

se opresc la lucruri neesenţiale şi care nu au tangenţă cu problemele D.G.P.T. Întotdeauna a discutat cu aceştia şi le-a explicat punctul personal de vedere.

Arată că la revista „Familia' nr. 3 nu a mai avut ce discuta cu tovarăşii, deoarece aceştia au dat dovadă de o sesizare palidă a problemelor (exemplifică). În continuare arată că Direcţia"Literatură" a luat măsuri şi în momentul de faţă se asigură continuitate în lecturarea revistelor din provincie. De aceea *propune* ca şi în provincie să se asigure aceeaşi continuitate. *Propune,* de asemenea, ca consultarea organului de partid să se facă după schimbul de păreri cu Bucureştiul.

Tov. Ghircoiaş V. (intervenind) – tov. Copil T. a cerut să se dea eventuale soluţii la observaţiile ce se comunică în provincie pentru a se susţine discuţia cu redacţia.

Tov. Andreescu E. – pot fi date soluţii şi acestea trebuie delimitate pe intervenţii obligatorii şi probleme de îndrumare. Acestea pot fi mai pe larg argumentate, în vederea prezentării lor în faţa redacţiei.

Tov. Popa Margareta (lectorul Serviciului „Ideologie") arată că a lecturat revista „Korunk"- Cluj timp de un an. Din lectura în paralel şi-a dat seama că lectorii de la Cluj au muncit bine şi nu au avut greşeli de structură sau de text, lucru care a dus la eliminarea argumentaţiei suplimentare şi scurtarea duratei convorbirilor telefonice. Totuşi, având în vedere problemele dificile pe care le are revista, precum şi realizarea îndrumării, *propune* să se abandoneze sistemul rezolvării telefonice a revistei şi să fie chemaţi la Bucureşti. La Bucureşti, împuterniciţii să se încadreze în timpul când se discută referatele la conducerea Serviciului „Ideologie", să participe la întocmirea şi susţinerea notei de observaţii la conducerea instituţiei. În acest scop, *propune* ca împuterniciţii să lectureze revista în 3-4 zile, iar la Serviciul „Ideologie" în 6-7 zile (timp în care se include şi întocmirea notei către conducerea instituţiei). Timpul poate fi scurtat la Serviciul „Ideologie", dacă revista va fi citită de doi tovarăşi.

Mai *propune:*

1) Tovarăşii instructori de la Direcţia „Instructaj-Control" care răspund de revistă să se încadreze în anumite faze de discuţie, pentru cunoaşterea problemelor ce le ridică revista rezolvată.

2) Pentru creşterea experienţei tovarăşilor de la Cluj să se asigure lecturarea revistei cu câte doi tovarăşi în mod continuu, lucru care va duce la creşterea capacităţii lor de sesizare.

Referindu-se la felul cum redacţia rezolvă observaţiile, arată că acestea nu întotdeauna au fost respectate şi exemplifică cu articole din „Korunk" nr. 11 şi 12.

Tov. Ardeleanu I. – întreabă pe tov. Pîrcălab Fl. (Cluj) să explice cum se poate întâmpla aceste lucru şi dacă se urmăreşte cum se rezolvă observaţiile de către redacţie.

Tov. Pîrcălab Fl. – răspunde că e surprins şi spune că viza a fost dată de tov. Nemeth R., care a şi discutat revista cu tov. Popa M.

Tov. Ardeleanu I. – îi indică să urmărească problemele sesizate.

Tov. Popa M. – în continuarea discuţiilor relevă câteva tendinţe negative de conţinut din revista „Korunk", care reclamă cunoaşterea unor probleme privind literatura maghiară din ţara noastră.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Ardeleanu I. (intervenind) – referindu-se şi la unele întrebări privind literatura maghiară în ţara noastră, face precizări şi expune unele păreri personale cu privire la problemele actuale ce se ridică.

Tov. Grigorescu Al. (Bacău) – arată că schimbul de experienţă organizat va duce la îmbunătăţirea muncii de lecturare a revistelor. Referindu-se la lecturarea revistei „Ateneu", arată că până acum au fost experimentate câteva forme de lecturare. Şi dânsul arată că au fost deficienţe în transmiterea observaţiilor de către lectorii Direcţiei „Literatură", aceştia fiind tentaţi să scurteze durata convorbirilor. A rămas cu impresia că nu sunt luate în considerare intervenţiile pe care le-a făcut; pe parcurs s-a observat inconsecvenţă din partea conducerii direcţiei în aplicarea metodelor de muncă, în sensul că revista „Ateneu" obţine de la Bucureşti prea multe derogări pentru citirea paginilor, nerespectându-se timpul necesar unei lecturări atente.

Referindu-se la pregătirea lor profesională, arată că au luat măsuri pentru remedierea deficienţelor din ultimul timp.

Propune ca Direcţia „Literatură", prin instructori, să indice materiale de linie, care să-i pună în temă cu noutăţile din literatură. De asemenea, *propune* ca, periodic, şi ceilalţi tovarăşi să fie chemaţi la Bucureşti pentru perfecţionare. Referindu-se la Direcţia „Instructaj-Control" arată că a existat propunerea pentru instruire, însă în viitor rolul ei trebuie să crească în ceea ce priveşte instruirea împuterniciţilor. *Propune* ca în deplasarea lor instructorii să arate mult mai multă atenţie muncii în localităţile cu reviste literare, în sensul de a se deplasa acolo în zilele când se lecturează revistele (pentru a ajuta la discutarea materialelor) şi ca în deplasarea ce o fac să stea 6-7 zile în aceste localităţi.

Tov. Poiană V. (Serviciul „Artă") – în cuvântul său a venit cu probleme şi exemple ce s-au ridicat şi se mai ridică, legat de spectacolele de teatru şi film. Problemele şi exemplele date privesc unele intervenţii cu caracter politic, intern şi extern, intervenţii făcute în textele pieselor de teatru omagiale, la unele filme şi piese de teatru din Occident cu tematică obscenă, trivială etc. Referindu-se la împuterniciţi, ridică problema informării Serviciului „Artă" cu aspectele (ce sigur) apar în provincie şi care de câtva timp nu mai sunt aduse la cunoştinţa serviciului.

Tov. Ghircoiaş V. – au fost semnalate astfel de probleme la Direcţia „Instructaj-Control", însă aici nu s-a cunoscut obligaţia de a fi aduse la cunoştinţa Serviciului „Artă".

Tov. Brătescu C. (lector Direcţia „Literatură") lecturează de puţin timp „Steaua"- Cluj şi cunoaşte mai puţine aspecte din activitatea de lecturare paralelă. Arată că a colaborat bine cu tovarăşii din Cluj şi şi-a putut da seama că lecturează şi sesizează bine problemele. Totuşi, tovarăşii care au lecturat „Steaua" – nr. 12/1965 şi nr. 1/1966 – au avut scăpări (şi dă exemple: „Odă măgarului" şi alte texte), care se datoresc lipsei de discernământ. De aceea – apreciază dânsa – este necesară o îndrumare mai bună din partea Direcţiei „Intructaj-Control" care să se realizeze pe text şi pe baza colaborării dintre instructor şi lectorul de la Bucureşti. Tov. Popovici C. şi Hegedus L. au venit la dânsa să se informeze în legătură cu revista, dar este necesar ca Direcţia „Instructaj-Control" să realizeze o informare tematică sau de ansamblu a împuterniciţilor.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Referindu-se la pregătire, arată că documentarea individuală constituie principala metodă de înarmare profesională.

Propune ca pentru rezolvarea revistei deplasarea împuterniciților la București să se facă numai pentru acele numere care necesită discuții; când nu sunt probleme, revista să se rezolve și telefonic.

Referindu-se la intervențiile împuterniciților, arată că acestea nu sunt tratate fără interes; sunt aduse la cunoștința conducerii Direcției „Literatură" și nu se încearcă să se scadă competența împuterniciților.

Tov. Ghircoiaș V. (intervenind) – problema se referă la semnalările ridicate la telefon.

Tov. Brătescu C. – în asemenea cazuri se dă o dezlegare, dar soluțiile date sunt confirmate sau informate ulterior, după ce sunt aduse la cunoștința conducerii Direcției „Literatură".

Tov. Hegedus L. (instructor Direcția „Instructaj-Control") – își manifestă satisfacția că s-a organizat această consfătuire propusă și proiectată mai de mult. Referindu-se la o idee din referat, arată că încă nu există condiții de a se da voie împuterniciților de a asigura singuri lecturarea revistelor prin provincie. Susține că trebuie să se mențină actualul sistem de citire în paralel, luând ca bază experiența de la „Korunk" și alte reviste maghiare. Referindu-se la lecturarea paralelă, arată că au fost cazuri când lectorii din provincie au sesizat mai multe probleme decât cei din București și dă exemplu. Și – concluzionând – arată că nu e bine ca lectorii din București să expedieze pe cei din provincie sub formula de a rezolva problemele la organul de partid. Uneori, de la București, se cer intervenții care nu ne interesează și care cu greu pot fi susținute și explicate redacțiilor (exemplu: costul oului etc.).

Referindu-se la instructori, arată că au lipsuri, că deși la fiecare deplasare s-au înarmat cu probleme, totuși, nu întotdeauna au cunoscut în ansamblu întreaga revistă. S-au mulțumit să tragă formal la răspundere pe împuterniciți pentru intervențiile făcute. Apreciază că și lectorii de la Direcția „Literatură" trebuiau să manifeste aceeași grijă pentru informare, venind la instructori să se informeze cu problemele ce le ridică revistele. Referindu-se la revista „Korunk", arată că aceasta nu poate fi lecturată pe o perioadă lungă numai de același împuternicit.

Tov. Ionescu Gh. – S-a spus că timp de 3-6 luni.

Tov. Hegedus L.– Așa se practică. Referindu-se la propunerea tov. Popa M., arată că i se pare disproporționat timpul propus pentru lecturarea revistei: 3-4 zile pentru împuterniciți și 6-7 zile pentru lectorul Serviciului „Ideologie". E nevoie de operativitate și la București, mai ales că în ultimul timp redacția revistei s-a sesizat în acest sens. De asemenea, apreciază că nu e bine ca revista să fie discutată de către șeful de colectiv pentru că acesta, prin atribuțiile sale, nu poate lectura și cunoaște revista ca lectorul titular. *Propune* ca șefii de colective să rezolve revista numai la organul de partid și redacție.

Tov. Gidofalvi Z. (Tg. Mureș) – apreciază că majoritatea problemelor au fost discutate. Și dânsul apreciază că se manifestă lipsa unei colaborări cu Direcția „Literatură", datorită faptului că instructorii au fost excluși din ciclul de rezolvare a revistei. *Propune* ca cel puțin instructorii care se ocupă cu localitățile unde sunt reviste

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

să fie legaţi sau informaţi temeinic cu tematica revistei, pentru ca pe teren să poată asigura îndrumarea împuterniciţilor. Referindu-se la tovarăşul Hegedus L. – arată că deplasarea acestuia nu a coincis întotdeauna cu data primirii referatelor de la Bucureşti şi că ar fi bine ca tovarăşul să cunoască problemele din referat.

Referindu-se la transmiterea observaţiilor, arată că convorbirea durează exagerat de mult, datorită faptului că observaţiile se reiau de două ori. În încheiere, arată că va împărtăşi rezultatele schimbului de experienţă împuterniciţilor de la Tg. Mureş. *Propune* ca astfel de schimburi de experienţă să se organizeze şi între localităţi unde sunt reviste cu acelaşi profil.

Tov. Pîrcălab Fl. (Cluj) – schimbul de experienţă a fost folositor. Sectorul analizat este unul dintre cele mai grele. Schimbul de experienţă a scos la iveală aspectul pregătirii la nivelul lucrărilor lecturate şi în permanenţă, la curent cu tot ce apare. *Propune* ca dacă la Ideologie, Literatură, Artă etc. există materiale noi, să fie aduse şi la cunoştinţa împuterniciţilor.

Tov. Ghircoiaş V. – De acord.

Tov. Ionescu Gh. – Dacă acestea apar oficial.

Tov. Pîrcălab Fl. – Dunt anumite lucrări ce se tipăresc într-un tiraj mic (exemplu: „Mânăstirea neagră"), pentru care critica începe să-şi spună părerea, iar împuterniciţii nu le cunosc. *Propune* să se găsească calea – prin instructori – ca să fie informaţi şi împuterniciţii.

Referindu-se la răspunsurile date de la Bucureşti, arată că nu fiecare intervenţie trebuie să primească explicaţii, ci numai acelea făcute în centrală, pentru ca împuterniciţii s-o poată susţine. Referindu-se la discutarea revistelor, *propune* ca aceasta să se facă la Bucureşti.

Tov. Ionescu Gh. (intervenind) – să se respecte indicaţia dată mai înainte ca lectorii să se deplaseze fie la Bucureşti fie la Cluj pentru discutarea revistei. (Către tov. Popa M.) Tovarăşul Micu B. să respecte această dispoziţie cum s-a obligat.

Tov. Pîrcălab Fl. – renunţă la discuţie, făcând rezerva de a nu se veni numai de la Cluj la Bucureşti, pentru că se creează greutăţi în asigurarea celorlalte sarcini de serviciu.

Tov. Ionescu Gh.– Nu-i o problemă. Se va fixa.

Tov. Pîrcălab Fl. – arată că în ultimul timp revista „Korunk" şi-a făcut o practică, aducând revista în serie. Să fie ajutaţi pentru a se curma această indisciplină. Şi la Bucureşti să se primească revista în faza „bun pentru tipar".

Propune ca referatele de la unităţi să fie date şi în teritoriu, aşa cum a promis tov. Ionescu Gh.

Tov. Tanea Tr. (Iaşi). În mare, problemele au fost dezbătute. Crede că e bine să se facă un schimb de experienţă şi în probleme de organizare a muncii, deoarece la Iaşi, de exemplu, există un colectiv mic şi un volum de muncă mare. Am primit ajutor prin instructori, dar crede că ar fi necesar un ajutor concret, pe probleme de metode şi stil. Ar fi bine să se organizeze un schimb de experienţă direct cu localităţile Cluj, Timişoara, Craiova. Este bine să se dea atenţie reîmprospătării problemelor şi pentru ceilalţi tovarăşi din colectiv. Din materialele supuse discuţiilor, reiese că problema principală o constituie orientarea. Probabil că ar trebui ca în viitor să se organizeze

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

discuţii şi pe marginea intervenţiilor nejustificate, pe care le-au găsit în materialele studiate.

Tov. Ionescu Gh. – arată că probleme de orientare au fost cuprinse în materialul prezentat de tovarăşa Molho Fl.

Tov. Tanea Tr. – E necesară o linie mai clară pentru a nu se ajunge la echivoc, exemplificând printr-o situaţie creată pe marginea revistei lecturată de tov. Lăzărescu Gh. Arată că din lipsa documentării la zi a avut scăpări. Referindu-se la problemele de teatru, a arătat că în ultimul timp sfera de activitate a împuterniciţilor e restrânsă. Trebuie să se dea indicaţii în acest sens. Referindu-se la observaţiile primite de la Bucureşti pentru „Analele" din Iaşi, arată că acestea au fost de formă şi i-a pus în situaţii delicate la convorbirea cu redacţia.

Tov. Ghircoiaş V. – anunţă că după-amiază se vor discuta probleme de organizare. La fel, tovarăşul Schäffer Fl. va discuta a doua zi la orele 8,30.

Se ridică şedinţa.

III. La 22.II.a.c., începând cu orele 18,00 s-a trecut la discutarea unor probleme organizatorice.

Şedinţa a fost condusă de tovarăşul Ghircoiaş V.

Tovarăşul arată că scopul şedinţei este de a contura rolul şefilor de colective, sarcinile lor etc. Discuţiile se vor purta pe baza unor informări verbale ce se vor prezenta de către tovarăşii Pîrcălab Fl. (Cluj) şi Opreanu N. (Timişoara).

S-a dat apoi cuvântul celor amintiţi care şi-au expus informările. Pe baza acestora s-au pus întrebări şi au discutat următorii tovarăşi:

Tov. Popovici C. (întreabă) – Care este situaţia actuală cu privire la semnalările făcute comitetelor regionale P.C.R., deoarece aveau dubiu?

Tov. Opreanu N. – E convins că e bine şi va semnala şi în viitor unele probleme la organul de partid.

Tov. Badea N. – Cum îşi împarte timpul pentru a cuprinde întreaga activitatea ce se desfăşoară la Timişoara?

Tov. Opreanu N. – Zilnic sunt prezenţi la serviciu 3-4 oameni, iar dacă tovarăşilor nu le ajunge timpul pentru pregătire, citesc materiale pentru documentare şi acasă.

Tov. Ghircoiaş V. – Timpul liber din program să fie folosit pentru pregătirea profesională.

Tov. Banu Fl. – Dacă în sfera lor de supracontrol intră şi ziarele cotidiene, în special în perioadele când apar documente de partid şi de stat? Şi dacă fac confruntare sau lectură în paralel?

Tov. Ghircoiaş V. – În această problemă totul e reglementat; şefii de colectiv vor asigura supracontrol în nopţile când apar documente de partid şi de stat. Acest efort se cere şi şefilor de colectiv ce lucrează în tură.

Tov. Lupu M. (Craiova) – referindu-se la munca de la Craiova, arată că dânsul a împărţit munca în mod egal. A utilizat metoda de a folosi pe ceilalţi tovarăşi din colectiv ca propagandişti, lucru care îi stimulează să se pregătească cu exigenţă. De

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

asemenea, a mobilizat tovarăşii pentru audiere de conferinţe. Totuşi sunt în urmă faţă de unele materiale ce apar în „Ramuri" şi de aceea e necesar un control mai calificat din partea Direcţiei „Instructaj-Control", aşa cum s-a organizat în ultimele luni. Şi-a propus permanentizarea unui tovarăş din colectiv pentru lecturarea revistei „Ramuri". *Propune* ca prin Direcţia „Instructaj-Control" să se indice materiale mai noi în diversele probleme ce apar.

Tov. Grigorescu Al. (Bacău) – întreabă cum reuşesc tovarăşii să execute supracontrol în condiţiile în care lucrează în tură?

Tov. Ghircoiaş V. – Tovarăşii de la Cluj şi Timişoara au o situaţie diferită: sunt scoşi din munca de lectură ca şefi de colective. Dar la Bacău, în raport cu volumul de muncă, se poate organiza supracontrol la principalele articole din revista „Ateneu".

Tov. Tanea Tr. (Iaşi) – La Iaşi, supracontrolul este mai greu de realizat în raport cu volumul de muncă şi de aceea *propune* ca numai la Iaşi supracontrolul să se facă cu ajutorul unui al doilea membru din colectiv.

Tov. Ghircoiaş V. – Dacă necesităţile impun, se va mări schema. Reţine această problemă pentru a fi rezolvată la Iaşi la deplasarea din martie a.c.

Tov. Tanea Tr. – *propune* pentru pregătirea împuterniciţilor să se organizeze consfătuiri de acest fel cu toţi împuterniciţii. Consideră că e necesar ca, cu prilejul unor evenimente (exemplu: cea de a 45-a aniversare a P.C.R.) şefii de colective să fie chemaţi la Bucureşti şi instruiţi din timp cu unele probleme de bază, iar prin instructori să fie avizaţi când aceste probleme urmează să apară.

Tov. Ghircoiaş V. – Propunerile sunt bune, dar de ce n-au fost făcute instructorilor? Sunt propuneri care ar fi putut fi valorificate mai din timp.

Tov. Tanea Tr. – Ar fi bine dacă s-ar organiza consfătuiri şi pe alte probleme: cum să se orienteze în relaţiile cu redacţiile sau personalităţile; felul cum trebuie să abordăm problemele unde se intervine în relaţiile cu redacţia; la colectivele mici, să se discute felul cum şeful de colectiv reuşeşte să repartizeze echitabil munca etc. Apreciază că e recomandabil ca, periodic, cineva din colectiv să citească şi să urmărească revista, dar la Iaşi consideră că şi rotaţia e necesară, pentru că în acest fel fiecare e preocupat să cunoască revista.

Tov. Micu Bucur (Serviciul „Ideologie") – se referă în esenţă la metodele de pregătire a lectorilor şi recomandă ca metode verificate: însuşirea documentelor de partid şi a materialelor de reconsiderare apărute în publicaţiile centrale. Referindu-se la modul de rezolvare a materialelor lecturate, arată că acestea se rezolvă de la caz la caz: cu redacţia sau cu organul de îndrumare.

Tov. Pîrcălab Fl. întreabă: Cum se procedează cu materialele privind mişcarea muncitorească trimise spre rezolvare la Institutul de Istorie a P.C.R. S-a renunţat la această metodă?

Tov. Micu B. răspunde: Nu, procedăm diferenţiat, de la caz la caz.

Tov. Popovici C. întreabă: Cine trimite materialele?

Tov. Micu B. răspunde: E obligaţia redacţiei.

Tov. Tanea Tr. intervenind: La Iaşi problemele se rezolvă prin colectivul de istorie a P.C.R.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Doxănescu E. (şef serviciu Direcţia „Literatură") arată că în perioada relativ recentă profilul literaturii s-a schimbat, lucru ce a atras după sine schimbarea metodelor şi formelor de organizare, corespunzătoare aspectului variat al problemelor de literatură. Corespunzător acestei situaţii se cere mai multă orientare şi discernământ. În continuare, tovarăşa arată cum şi-a organizat conducerea Direcţiei „Literatură" munca spre a face faţă unui volum mărit de lucrări şi care prezentau o complexitate de probleme. S-a referit apoi la problema argumentării intervenţiilor, a rezolvării unor intervenţii în materialele unor personalităţi, la comunicarea observaţiilor în provincie, metode folosite pentru îndrumarea lectorilor etc.

Tov. Gidofalvi Z. (Tg. Mureş) – Reţine din cele spuse de tov. Doxănescu problema discernământului. Arată că dânşii folosesc metoda de a discuta forma definitivă a notei de intervenţii mai întâi la organul de partid şi apoi cu redacţia, pentru a se preîntâmpina eventualele probleme ce ulterior s-ar putea crea redacţiei.

Tov. Ghircoiaş V. – Nu avem obligaţii de acest fel în relaţiile cu redacţia.

Tov. Gidofalvi Z. apreciază că informarea privind mişcarea muncitorească se poate realiza şi prin Cabinetul regional de partid, unde se expun cele mai recente probleme din mişcarea muncitorească.

Tov. Ghircoiaş V. – Metoda trebuie reţinută, dar nu rezolvă întotdeauna metodele noi ce apar şi se tratează. Apoi, trebuie ca cineva să-şi ia răspunderea pentru apariţia acestor probleme.

Tov. Molho Fl. – propune ca după consfătuire să se mai discute cu unii tovarăşi problemele de conţinut, mai la concret.

Tov. Ghircoiaş V. – Da, după concluzii.

Tov. Molho Fl. – recomandă ca între Direcţia „Literatură" şi împuterniciţi să existe un spirit de colaborare, pentru că revistele le-au adus un volum sporit de muncă şi că rezolvarea lor s-a făcut cu dragoste şi răspundere. În consfătuire tovarăşii împuterniciţi au manifestat suspiciuni şi nu au apreciat o muncă depusă cu dragoste şi modestie.

Tov. Ghircoiaş V. – arată, în concluzie, că discuţia a fost folositoare şi problemele au trecut şi la conţinut.

În concluzie arată:

– referitor la repartizarea materialelor: repartizarea se va face de către şefii de colective în funcţie de:

a) pregătirea lectorilor şi

b) creşterea lectorilor;

– referitor la discutarea sesizărilor la Bucureşti, organul de partid şi redacţii: observaţiile se comunică în exterior numai de către şefii de colective, pentru că sunt oamenii cei mai pregătiţi. Nu trebuie înţeles acest lucru în mod mecanic în cazul publicaţiilor de limba maghiară, sârbă etc., însă în linii generale se va respecta principiul fixat;

– referitor la nomenclatorul şefului de colectiv: acesta diferă de la o localitate la alta, în funcţie de condiţiile de acolo. Se vor fixa sarcinile şi se vor comunica prin instructori la prima deplasare;

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

– referitor la lectura în dublura revistelor, pe plan local: nu e recomandabilă. Pentru asigurarea lecturii se va organiza supracontrolul şefului de colectiv. În cazul unor probleme mai dificile, se vor da în lectură mai multor lectori şi apoi se vor discuta în colectiv;

– referitor la formele folosite pentru pregătire: nu este de părere să se discute tratate de literatură, istorie etc. pe capitole, în şedinţe săptămânale; în colectiv să se discute probleme de activitate. Discuţiile colective să nu se limiteze la rezumate, ci şi la contribuţii personale şi opoziţii, expunere de puncte de vedere deosebite; formele pot fi variate ca la Craiova şi Timişoara, dar trebuie discutate şi piese de teatru, filme etc.;

– referitor la consultarea organului de partid, se stabilesc următoarele: intervenţiile obligatorii, de regulă, se comunică redacţiei ca intervenţii şi nu se discută; aceasta se comunică şi organului de partid sub formă informativă.

Cu ocazia semnalării la organul de partid se informează:

a) *probleme de îndrumare,* în care organul de partid decide când organul de partid nu e de acord, se informează la Bucureşti;

b) *problemele pentru care avem indicaţii de la organul de partid* şi care nu fac obiectul muncii noastre; acestea nu se semnalează redacţiei;

c) *problemele şi indicaţiile nescrise ale organului de partid* date în diferite ocazii, şedinţe etc.

Aceste probleme semnalate organului de partid, în mod normal se transmit redacţiei de către Comitetul regional P.C.R. pentru că nu sunt probleme pe linia dispoziţiilor noastre.

La orele 21,00, la propunerea tov. Ionescu Gh. şedinţa a luat sfârşit.

IV. La data de 23.III.1966, orele 9,00 au fost trase concluziile consfătuirii. În acest scop a luat cuvântul tovarăşul Ionescu Gh. care a arătat:

Necesitatea acestui schimb de experienţă s-a simţit de mai mult timp.

Împuterniciţii împreună cu lectorii din centrală au asigurat un control corespunzător materialelor din reviste dovedind discernământ, maturitate politică în aprecierea materialelor. Simţul de sesizare, competenţa şi pregătirea profesională au concurat la eliminarea unor materiale care, dacă ar fi apărut, ar fi constituit o greşeală.

Au fost date suficiente exemple în referatele prezentate, precum şi în setul studiat – de materiale eliminate din diferite publicaţii.

Asemenea rezultate pozitive ne bucură. Dar mai sunt însă unele lipsuri în metodele folosite la lecturarea revistelor. Aceasta a fost una din cauzele care au determinat organizarea acestui schimb de experienţă.

Sunt cazuri când împuterniciţii D.G.P.T. nu sesizează unele probleme în reviste şi acestea sunt sesizate numai de către lectorii din centrală (exemplu: Oradea, Craiova, Bacău). Una din cauzele acestei deficienţe este neatenţia. Pe baza faptului că publicaţia este lecturată şi la Bucureşti, împuternicitul nu lecturează cu atenţie şi răspunderea necesară. Acest lucru este cu atât mai surprinzător, cu cât publicaţiile în discuţie sunt lecturate în provincie de cei mai pregătiţi împuterniciţi. De aici concluzia că în aceste cazuri împuternicitul lecturează superficial şi fără lipsă de răspundere.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Din acest motiv, conducerea instituției nu poate lua hotărârea ca aceste reviste să fie lecturate numai în provincie.

Lacune sunt și în pregătirea împuterniciților. Este inexplicabil să se aprecieze că lectorii din București sunt mai pregătiți decât împuterniciții din provincie, deoarece au aceeași pregătire de stat și politică.

În plus, împuterniciții din provincie au o experiență mai vastă, așa că sunt toate condițiile pentru ca rezultatele lor în lecturare să fie din cele mai bune.

Tot atât de adevărat este și faptul că printre împuterniciți sunt și oameni cu o pregătire slabă; unii din ei s-au plafonat, au un vocabular scăzut și își îndeplinesc sarcinile profesionale cu oarecare greutate. La Oradea, spre exemplu, sunt serioase rămâneri în urmă la unii împuterniciți ca Nagyari V. și Opriș A.

Important pentru munca noastră nu este numai apărarea secretului de stat și militar. Materialele sunt mai complexe și pentru aceasta este necesară o bună documentare. Ne interesează ce fel de probleme abordează materialele și mai ales cum le abordează. Varietatea de materiale ne cere să fim multilateral pregătiți. Punctul de vedere pe care îl susținem în aprecierea materialelor trebuie să fie echilibrat, argumentat.

Există la ora actuală în D.G.P.T. o mai mare maleabilitate în aprecierea unor materiale. Aceasta însă nu trebuie să ducă la cealaltă extremă și să dăm drumul materialelor care ar aduce prejudicii. În ultimul timp vin la lecturare o serie de poezii care sunt pesimiste. Întrucât nu este vorba de o acțiune contrarevoluționară, în funcție de suita de materiale sau de materialul respectiv, le semnalăm organului de partid care, de la caz la caz, va hotărî operativ apariția sau nu a acestora.

În domeniul dramaturgiei sunt unele lacune unde noi avem un cuvânt de spus. Se vine pe scenă cu trivialități, cu pornografii.

Dar aceste operații de înlăturare le face organul de îndrumare. S-a hotărât ca la teatre noi să dăm aprobare numai pe texte. La vizionări nu mai participăm decât doar la spectacole de estradă.

Unele poezii pesimiste, cu simboluri sau alegorii, au diferite substraturi care sunt dăunătoare.

În aceste cazuri nu ne putem orienta dacă nu avem pregătirea necesară și un spirit de pătrundere adecvat. Există totuși puțină distonanță între sesizările efectuate la București și cele din provincie. În provincie, împuterniciții se leagă și de probleme care nu sunt esențiale. De aici rezultă necesitatea unei pregătiri mai profunde pentru fiecare împuternicit în vederea rezolvării sarcinilor profesionale cu maxim de competență.

Sun unii tovarăși care au terminat facultatea cu 5-6 ani în urmă. Atunci au fost însușite unele teorii care acum sunt depășite. De aceea e necesar să fim permanent la zi cu cele mai noi teze valabile în construcția de partid și stat, în construirea socialismului în general.

Studierea „Scânteii", „Luptei de clasă", „Analelor Institutului de Istorie a Partidului" este foarte necesară pentru înarmarea noastră cu linia partidului și statului. Dar pentru o pregătire multilaterală, nu trebuie să ne limităm la acestea.

Pentru o mai bună organizare a lecturării revistelor literare, s-au luat și unele măsuri ca răspuns la propunerile tovarășilor împuterniciți.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Astfel, îndrumarea tovarăşilor împuterniciţi se va face cu metode mai variate.

Pentru discutarea revistelor vor fi chemaţi la Bucureşti împuterniciţii care le-au lecturat, iar discuţia se va face prin confruntarea vie, nu prin telefon ca până acum.

Revista „Korunk"– Cluj va fi rezolvată la Bucureşti cu mai multă operativitate.

Direcţia „Instructaj-Control" va trebui să acorde mai multă atenţie îndrumării împuterniciţilor care lecturează reviste literare şi mai ales acolo unde acestea au apărut de curând. Împuterniciţii trebuie să fie aduşi la Bucureşti pentru a lucra în schimb de experienţă la unităţile de literatură şi ideologie.

Deplasarea pe teren a instructorilor se va face şi atunci când în localitatea respectivă se lecturează revista, pentru a face o mai bună instruire împuterniciţilor.

Propunerile făcute de tovarăşii împuterniciţi cu ocazia acestui schimb de experienţă vor fi studiate cu multă atenţie.

Instructorii, pe teren, vor merge cu sesizări deosebite pentru prelucrare.

În afară de deplasările normale, se vor face şi deplasări speciale de 1-3 zile pentru îndrumarea împuterniciţilor.

Se va acorda o atenţie mai mare îndrumării colectivului de la Oradea.

Direcţia „Instructaj-Control" va organiza participarea unui număr mai mare de lectori (instructori, împuterniciţi) la discutarea publicaţiilor cu conducerea instituţiei.

Tovarăşul Tanea Traian de la Iaşi se va deplasa la Cluj unde va lucra revista „Tribuna", care are un profil asemănător cu revista „Cronica", de curând apărută la Iaşi.

Tovarăşul Ionescu Gheorghe încheie apreciind încă o dată acest schimb de experienţă ca fiind foarte util.

*

* *

În continuare, tovarăşul Ghircoiaş V. recomandă şefilor de colectiv să informeze colectivele cu problemele discutate la această consfătuire şi să se ia toate măsurile pentru buna desfăşurare a lecturării revistelor literare şi social-politice.

Tovarăşul Schäffer Fl. face unele comunicări:

– Bibliografia cu titlurile „Academia R.P.R." se poate da.

Legat de aceasta, se poate face precizarea în bibliografie: editată la Cernăuţi, Chişinău.

– În bibliografie se dă titlul exact al lucrării: *Politica P.M.R. de industrializare socialistă a ţării.* Dar când vorbim în text de politica partidului în această problemă, pronunţăm denumirea actuală – P.C.R.

– În continuare, tov. Schäffer Fl. comunică indicaţia cu privire la casele memoriale: pe viitor nu se mai organizează case memoriale, ci se organizează săli în muzeele existente.

Se reorganizează muzeele de la Craiova, Iaşi, Tg. Mureş, Turda.

Se închid muzeele raionale: Sighişoara, Sf. Gheorghe, Caracal, Cîmpulung-Muscel, Gura Humorului, Bistriţa.

Lucrările consfătuirii se încheie la orele 10,30.

▼

D.A.N.I.C., fond Comitetul pentru Presă şi Tipărituri , dosar 39/1966-1969, f. 105-123

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

7. 1966, mai 27. Stenograma întâlnirii conducerii P.C.R. cu membrii Prezidiului Academiei R.S.R..

STENOGRAMA

discuţiilor avute cu ocazia întâlnirii conducerii de partid cu membrii Prezidiului Academiei Republicii Socialiste România în ziua de 27 mai 1966

Au participat tovarăşii: Nicolae Ceauşescu, Paul Niculescu-Mizil, Manea Mănescu, Roman Moldovan, Miron Nicolescu, preşedintele Academiei, Athanase Joja, Remus Răduleţ, Şerban Ţiţeica, vicepreşedinţi, Dumitru Dumitrescu, secretar general al Academiei, Gheorghe Vrânceanu, preşedintele Secţiei de ştiinţe matematice, Horia Hulubei, preşedintele Secţiei de ştiinţe fizice, Costin Neniţescu, preşedintele Secţiei de ştiinţei chimice, Elie Carafoli, preşedintele Secţiei de ştiinţe tehnice, Emil Pop, preşedintele Secţiei de ştiinţe biologice, Nicolae Cernescu, preşedintele Secţiei de ştiinţe agricole şi silvice, Sabba Ştefănescu, preşedintele Secţiei de ştiinţe geologice şi geografice, Aurel Moga, preşedintele Secţiei de ştiinţe medicale, C. Ionescu-Gulian, preşedintele Secţiei de ştiinţe psihologice şi juridice, Constantin Daicoviciu, preşedintele Secţiei de ştiinţe istorice, Alexandru Philippide, preşedintele Secţiei de literatură şi arte, Raluca Ripan, preşedintele filialei din Cluj a Academiei, Cristofor Simionescu, preşedintele filialei din Iaşi a Academiei, şi Nicolae Teodorescu, membru în biroul executiv al Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice.

Au luat parte de asemenea tovarăşii: Andrei Păcuraru, membru al CC al P.C.R., şeful Direcţiei Treburilor CC al P.C.R., şi Ştefan Bîrlea, membru supleant al CC al P.C.R., şeful Secţiei Ştiinţă a CC al P.C.R..

Discuţiile au început la orele 18,00.

Tov. N. Ceauşescu: Poate să ascultăm cum s-a apucat de lucru Academia?!

Tov. Miron Nicolescu: Tovarăşe secretar general, cred că nu este cazul să vă prezint noul prezidiu al Academiei noastre; deja îi cunoaşteţi.

Suntem la începutul activităţii noastre organizate. Astăzi am ţinut prima şedinţă de prezidiu, în completul său.

Tov. N. Ceauşescu: Este un moment istoric!

Tov. Miron Nicolescu: Am mai avut o şedinţă incompletă, însă astăzi a fost o şedinţă în completul său şi s-au dezbătut probleme destul de importante.

Poate ar fi bine să începem de la naşterea acestei administraţii a Academiei, naştere care a avut loc în luna martie a.c., când a avut loc o sesiune bogată în învăţăminte, o sesiune unde s-a dezbătut planul de cercetare ştiinţifică al Academiei, unde s-a ţinut seama în cea mai mare măsură posibilă de directivele Congresului al IX-lea, cât şi de indicaţiile date de dv., tovarăşe Ceauşescu, la sesiunea Marii Adunări Naţionale cu ocazia creării Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice. În sfârşit, avem impresia că a fost o sesiune în care toată lumea şi-a putut spune în voie părerile şi s-a putut ajunge la concluzii folositoare pentru munca noastră ulterioară.

După cum ştiţi, organizaţia noastră, Academia, este condusă de un prezidiu care cuprinde un preşedinte şi 4 vicepreşedinţi, un secretar general, precum şi

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

preşedinţii secţiilor şi filialelor Academiei. Din interiorul prezidiului s-a ales biroul prezidiului, care lucrează în şedinţe săptămânale, iar prezidiul Academiei lucrează în şedinţe lunare. În şedinţele de birou şi de prezidiu vin toate problemele care au trecut în prealabil prin cele 13 secţii ale Academiei, probleme care provin de la unităţile de lucru ale Academiei. Acesta este drumul pe care îl urmează toate problemele legate de activitatea Academiei.

În interiorul biroului prezidiului ne-am împărţit munca în felul următor: fiecare vicepreşedinte are în sarcina sa supravegherea şi coordonarea muncii unui grup de secţii care sunt înrudite prin activitatea lor; un vicepreşedinte care se ocupă de problemele tehnico-ştiinţifice, un vicepreşedinte care se ocupă de problemele biologice şi un vicepreşedinte care se ocupă de problemele de ştiinţe sociale. În felul acesta credem noi că se realizează dezideratul scump regimului nostru socialist, acela de conlucrare în colectiv şi de împărţire a sarcinilor, dar nu numai a sarcinilor ci şi a răspunderii. Fiecare în acest grup îşi are sarcina sa dar şi răspunderea sa.

Vă spun drept, tovarăşe secretar general, eu sunt nou în asemenea funcţie de o înaltă răspundere şi am concepţiile mele, propriile mele gânduri în ceea ce priveşte îndeplinirea acestor sarcini, gânduri care, cred eu, nu se pot realiza decât printr-o stabilire, printr-o confruntare a unor idei, de colegialitate, de adevărată democraţie; adică, pe scurt, stabilirea unui adevărat spirit academic, pentru că spiritul academic înseamnă realizarea în forma perfectă a unei democraţii totale. Noi suntem toţi egali; eu nu sunt decât delegat al colegilor mei pentru administraţia acestei instituţii şi doresc ca la sfârşitul acestui mandat pe care îl am din partea colegilor mei să mă pot uita în ochii fiecăruia dintre ei. Îmi pare rău că fac această mărturisire aici, însă consider că toţi trebuie să muncim pentru că toţi suntem angrenaţi în acelaşi cor. Cred că stabilirea acestui climat de încredere reciprocă va contribui în gradul cel mai înalt la o creştere a unei activităţi creatoare în interiorul Academiei. Numai prin încredere reciprocă între toţi membrii Academiei, între administraţie şi academicieni cred eu că se poate cere de la fiecare dintre noi maximum de efort, fără ca această cerere să constituie o constrângere. Această cerere să apară ca o cerinţă a dezvoltării noastre, a progresului total prin munca fiecăruia dintre noi.

Sunt bucuros să afirm aici că munca noastră este foarte mult ajutat de crearea şi existenţa Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice, unde deja s-a făcut o muncă uriaşă în ce priveşte coordonarea tuturor cercetărilor. Până acum lucram oarecum fiecare izolat; acum în răsfoirea acelui imens volum al cercetării ştiinţifice suntem foarte bucuroşi să vedem colaborarea dintre Academie, Universitate, cu un minister oarecare de structură tehnică ş.a.m.d. Această colaborare, această economie de forţe, această concentrare a eforturilor apare ca o cerinţă imperioasă a creării Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice. Bineînţeles că nu doresc şi nici nu pot face aici un raport complet. Noi funcţionăm de puţină vreme în calitatea pe care o avem aici.

Vă putem asigura nu numai de dorinţa noastră de a munci fără condiţii, de a da maximum ce putem pentru realizarea şi depăşirea planului, dar în acelaşi timp pentru ridicarea activităţii ştiinţifice la nivelul la care ea trebuie să existe. Nu spun că până acum nu a fost la acest nivel, dar am auzit, şi fiecare dintre noi am avut această impresie, că într-un fel oarecare, poate din vina fiecăruia dintre noi şi a tuturor la un

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

loc, acest nivel şi mai bine zis locul Academiei în munca globală în ţara noastră apărea mai puţin clar. Dorim din suflet ca Academia să fie aşa cum se scrie în articolul 1 al statutului nostru – organul cel mai înalt al cercetării ştiinţifice. Acest lucru nu se poate realiza decât prin munca fiecăruia dintre noi, prin disciplină şi printr-o muncă a tuturor membrilor Academiei, în general şi, în particular, a membrilor în sarcina cărora cade administraţia Academiei, a membrilor prezidiului de faţă.

Tovarăşe secretar general, poate ar fi cazul să vă reamintim că suntem în anul centenarului Academiei. Este un an istoric, un an în care s-au întâmplat multe evenimente; este anul în care am sărbătorit 45 de ani de la înfiinţarea Partidului Comunist Român. În cursul acestui an am fost martorii acestor evenimente şi suntem mişcaţi de interesul extraordinar pe care dv. îl acordaţi cercetării ştiinţifice, muncii ştiinţifice şi muncii oamenilor de ştiinţă din ţara noastră. Am fost teribil de mişcaţi de ideile cuprinse într-unul din ultimele dv. discursuri ţinut în faţa universitarilor din Iaşi. Aţi vorbit, tovarăşe secretar general, acolo de problema cadrelor. Aţi pus problema cam în felul acesta: baza materială prin ea însăşi nu poate crea ştiinţă, ci este nevoie de oameni de ştiinţă. Atenţia universităţii trebuie să fie îndreptată în primul rând înspre crearea acestor cercetători ştiinţifici de mâine. Eu aş adăuga că aceasta nu este numai sarcina universităţilor, dar şi a Academiei; este sarcina noastră a tuturor ca să valorificăm şi această materie primă – cea mai preţioasă din toate pe care le avem – inteligenţa poporului nostru.

Cu ocazia acestui centenar pe care o să avem deosebita cinste să-l sărbătorim la sfârşitul lunii septembrie, pentru care pregătirile sunt deja în curs – poate este un gând pe care îl am eu şi sper că şi colegii mei vor gândi asemănător – întocmai cum s-a făcut în multe alte domenii de activitate, aşa cum s-a făcut în poezie, literatură, istorie, să facem şi în Academie acelaşi lucru, să legăm activitatea noastră actuală, să o racordăm cu tot ceea ce este mai preţios din tradiţiile vechii noastre Academii. In felul acesta va apare mai evident continuitatea efortului depus din totdeauna spre mai bine, spre lumină de către poporul nostru.

Vă mulţumesc, tovarăşe secretar general.

Tov. Roman Moldovan: În condiţiile bine cunoscute în care evoluează revoluţia ştiinţifică şi tehnică, partidul nostru a pus în faţa oamenilor de ştiinţă cu tărie necesitatea de a promova cercetarea ştiinţifică şi de a-şi aduce în acest fel în continuare – şi mai pronunţat decât până acum – aportul la valorificarea unor rezerve pentru dezvoltarea intensivă a economiei, a culturii noastre. Aceasta pe lângă efortul care se cere de a dezvolta cunoaşterea ca atare, adică ştiinţa şi tradiţiile ştiinţei româneşti. Drept urmare, cunoaştem foarte bine cu toţii, a luat fiinţă un organ special care are menirea să coordoneze această activitate de cercetare ştiinţifică – Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice.

Eu aş vrea să folosesc acest prilej, pentru că sunt reprezentanţii celui mai înalt for ştiinţific de la noi din ţară, prin a începe a vă relata, tovarăşe secretar general, că, mai mult chiar decât m-am aşteptat, în condiţiile de muncă cu caracter de pionierat, adică în condiţii materiale destul de grele, şi în lipsa unei experienţe a fost un consens unanim al tovarăşilor care au fost solicitaţi în a-şi aduce întreaga lor contribuţie la lucrările care au fost întocmite până acum de către Consiliul Naţional al Cercetării

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Ştiinţifice; mă refer la prima încercare – şi aş crede reuşită dacă mi-e permis să spun acest lucru – în a elabora un program în care să stabilim problemele şi temele pe care le avem de cercetat în viitor. Am reuşit să precizăm cu deosebire nu numai conţinutul şi condiţiile materiale, dar şi colaborare, adică tocmai la ceea ce s-a referit şi tovarăşul preşedinte al Academiei. Eu cred că în acest fel se aduce un aport important în a promova cercetarea ştiinţifică de la noi în căutarea de noi forme de colaborare. Aceasta cu atât mai mult cu cât în condiţiile în care se desfăşoară cercetarea ştiinţifică la ora actuală este imposibil de a merge altfel decât de a forma echipe foarte complexe. Unele discipline sunt prezente aproape peste tot; de aici necesitatea acestei cercetări complexe şi de a promova colaborarea.

Eu vreau să vă spun încă o dată că propunerile care au venit de la ministere, colaborarea care s-a dus după aceea în toate etapele de lucru, când munca în principal s-a desfăşurat la Academie, la Ministerul Învăţământului, la ministere am fost primiţi cu multă căldură în a colabora şi după ce centrul de greutate a trecut la Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice, tovarăşii au venit întotdeauna şi ne-au dat întregul concurs, întreaga pricepere, competenţă şi dragoste în acelaşi timp. Am vrut să subliniez acest lucru pentru că este prima întâlnire cu noua conducere a Academiei şi, în acelaşi timp, este un prilej de a relata din munca noastră care, tot aşa, şi noi suntem tot o instituţie nouă şi suntem în căutarea de formule cât mai potrivite de muncă.

Eu am ferma convingere că vom merge în continuare în acest fel cu sprijinul oamenilor de ştiinţă şi sub îndrumarea şi cu indicaţiile date de partid cred că vom reuşi să ne ducem în cele mai bune condiţii munca la bun sfârşit.

Vă mulţumesc.

Tov. N. Ceauşescu: Poate mai sunt ceva probleme?

Tov. C-tin Daicoviciu: Probleme ar fi. Dacă îmi daţi voie, aş vrea să spun foarte pe scurt că convingerea mea, impresia mea este că am pornit la drum sub auspiciile cele mai bune. Îmi permit să relev libertatea discuţiilor de astăzi de la prezidiu, principialitatea cu care s-au luat hotărârile, justeţea acestor hotărâri; păreri au fost, dar am căzut de acord în modul cel mai principial asupra celor mai bune soluţii. Ceea ce mă temeam eu personal şi cred că şi alţii este că hotărârile luate de birou între şedinţele prezidiului ne-au adus plăcuta constatare că aceste hotărâri le-am considerat juste, principiale şi luate cu multă înţelepciune, încât n-am avut nimic de protestat energic sau mai puţin energic. De aceea eu cred că tov. preşedinte al Academiei are perfectă dreptate când crede că în asemenea condiţii de lucru de respect reciproc şi dragoste de muncă lucrurile merg şi vor putea merge înainte în cel mai frumos progres.

Tovarăşi, aţi fost în provincie; nu de mult aţi fost la Cluj. Oricât de multă vreme a trecut de atunci, noi n-am uitat vizita dv. Iar zilele trecute aţi vizitat Moldova. Sunt sigur că aţi văzut rezervele enorme de forţe, de putere care sunt în provincie şi care sunt încă nefolosite sau incomplet folosite.

Entuziasmul cu care aţi fost primit este o dovadă că unitatea acestui popor este unitatea în gând şi în fapt pentru ridicarea ţării noastre la cel mai înalt nivel. Noi nu ne plângem şi nu ne putem plânge pentru că ne considerăm prinşi în acest angrenaj al muncii generale. V-am ruga numai, şi vă rugăm foarte insistent, să ţineţi seama de

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

aceste nevoi ale noastre – eu vorbesc în numele provincialilor –, să ţineţi seama poate şi de sensibilităţile noastre sănătoase.

Tov. N. Ceauşescu: Chiar şi de cele nesănătoase.

Tov. C-tin Daicoviciu: Nu, de acelea nu.

În provincie sunt multe probleme care sunt bine cunoscute; noi le susţinem mai puternic. Vă rog să ne sprijiniţi în tot ceea ce vrem noi, fiindcă toată redacţia istorică ne arată că atunci când întreaga ţară, când cel mai îndepărtat colţ al ţării se simte angrenat, când sângele curge prin toate venele atunci întregul corp este sănătos.

Noi vă mulţumim pentru vizitele care le-aţi făcut la Cluj şi desigur că moldovenii sunt fericiţi şi recunoscători pentru ceea ce aţi văzut şi aţi îndemnat în Moldova.

Sunt multe probleme, dar credem că printr-o muncă tovărăşească, principială toate greutăţile le vom putea învinge. Şi eu împărtăşesc părerea tovarăşului preşedinte că din punct de vedere material noi mai avem multe de făcut; sigur, nu putem face totul acum, dar printr-o mai bună organizare a muncii, încălziţi de entuziasm şi de bunăvoinţă vom putea realiza mai mult. Aceasta este ceea ce trebuie să aducem noi acum până vom avea şi bogăţiile materiale care să ne ajute şi mai mult în această privinţă.

Eu mă declar foarte mulţumit de începuturile activităţii noului prezidiu al Academiei; principiile care stau la baza acestei activităţi mă satisfac pe deplin şi sunt încântat că vom putea lucra bine.

Ridic o chestiune măruntă, însă în asemenea chestiuni mărunte stau lucruri mari. Gândiţi-vă dv. la noi: noi trebuie să facem jumătate de zi sau o noapte întreagă ca să ajungem la Bucureşti la o şedinţă şi pierdem din munca noastră constructivă câte 2-3 zile chiar numai pentru o şedinţă de o jumătate de zi. Pe cât posibil v-am ruga să facem aşa încât aceste şedinţe normale, lunare să se ţină într-una din zilele de la sfârşitul lunii. Altfel este păcat de forţa noastră pe care o risipim şi de timpul pe care îl pierdem. Este o rugăminte de mic interes, însă de foarte mare importanţă şi nu este mare lucru să reglementăm această problemă. Fireşte, în cazuri excepţionale aceste şedinţe se pot ţine în oricare zi.

Tov. Emil Pop: Să se meargă şi în provincie.

Tov. C-tin Daicoviciu: Câteodată este bine să mergem şi în provincie să se vadă că şi noi suntem un factor în construirea Republicii Socialiste România.

Tov. Cristofor Simionescu: Deşi tov. Daicoviciu a vorbit în numele provinciilor, şi a făcut unele aluzii şi la moldoveni, eu aş vrea să adaug câteva sentimente izvorâte din vizita pe care aţi făcut-o recent în regiunea Iaşi. Să ştiţi că pentru toţi intelectualii şi oamenii de ştiinţă din Iaşi această vizită a reprezentat o adevărată şcoală, ne-a fost foarte plăcut să aflăm direct punctele dv. de vedere în legătură cu lipsurile noastre, cu perspectivele de viitor. Eu aş dori şi cu această ocazie să-mi exprim bucuria profundă pentru vizita dv. la Iaşi şi să vă asigur de toată dorinţa noastră fermă de a traduce în fapt, cât mai fidel, indicaţiile partidului, toate sarcinile care ne revin, de a ridica Iaşul la nivelul altor centre din ţară.

De asemenea, m-aş asocia la propunerile tov. academician Daicoviciu ca în sprijinirea provinciilor poate ar trebui făcute unele analize mai de adâncime. Eu am spus acest lucru într-un cadru public mai larg; aici se poate spune mai tovărăşeşte.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

În ceea ce priveşte Iaşiul sunt mai multe îmbunătăţiri de adus în unele sectoare, cum ar fi în domeniul filozofiei, în domeniul dreptului, al ştiinţelor sociale; este chiar de zâmbit că în aceste domenii, Iaşiul, care a dat mari figuri în trecut, a rămas totuşi în urmă. Avem rămâneri în urmă în domeniul artei şi literaturii, iar observaţia dv. cu privire la acest domeniu este extrem de bine făcută, şi am dori să fim sprijiniţi ca să putem lichida aceste rămâneri în urmă.

Sunt total de acord cu colegii mei că atmosfera existentă în prezidiu îmbie la muncă.

Încă o dată eu aş vrea să vă mulţumesc profund pentru sfaturile, pentru îndemnurile date cu ocazia vizitei dv. la Iaşi şi să comunic colegilor mei care nu au fost acolo despre căldura înflăcărată cu care aţi fost primiţi.

Vă mulţumesc.

Tov. Nicolae Teodorescu: Am deosebita cinste de a mă găsi în prezidiul Academiei în calitate de reprezentant al Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice şi aceasta îmi incumbă în acelaşi timp o mare răspundere.

Sunt matematician şi noi matematicienii de obicei suntem consideraţi că din punct de vedere al pretenţiilor materiale suntem mai modeşti. În munca pe care o desfăşurăm în cadrul Consiliului Naţional de la început a rezultat necesitatea nu numai pentru matematicieni, ci, dimpotrivă, pentru toate ramurile ştiinţei, pentru ca cercetarea complexă să poată fi promovată, ca şi matematica să aibă o revendicare de ordin material. Este vorba de dotarea cu maşini electronice de calcul.

Noi am creat o şcoală matematică care are o frumoasă tradiţie şi, în acelaşi timp, o mare adaptabilitate la necesităţile cercetării ştiinţifice. Mai mult decât atât, cercetarea matematică românească a avut întotdeauna o intuiţie justă în orientarea ei.

În ceea ce priveşte tehnica maşinilor de calcul şi disciplinele legate de ea, din ce în ce mai numeroase, putem să vă raportăm că noi am început să ne ocupăm şi am creat o şcoală fără să fi avut o maşină electronică de calcul. În momentul de faţă lipsa aceasta s-a acoperit, însă nevoile au crescut datorită progresului ştiinţei, pe de o parte, iar pe de altă parte, posibilităţile maşinilor electronice de calcul s-au dezvoltat foarte rapid, astfel încât în prezent ne găsim din nou în situaţia de a solicita dotarea cu maşini electronice de calcul. În cadrul Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice una din primele probleme pe care am abordat-o, cu acordul tovarăşului preşedinte, a fost tocmai problema maşinilor electronice de calcul pe care noi o studiem în ansamblu, în colaborare cu celelalte comisii care sunt interesate.

Tov. N. Ceauşescu: Asta pentru că sunteţi modeşti, aţi început întâi cu matematica!

Tov. Nicolae Teodorescu: Am început cu matematica, pentru ca într-adevăr matematica să fie utilă la cel mai înalt nivel tuturor ramurilor ştiinţifice, este nevoie să poată dispune de aceste mijloace care fac legătura directă între ea şi celelalte ştiinţe. Cred că nu am cerut pentru mine, iar ceea ce am cerut este în asentimentul tuturor, chiar dacă au considerat că am utilizat o abilitate pentru a o spune.

Tov. Raluca Ripan: Sunt perfect de acord cu colegul de la Iaşi în ceea ce priveşte dezvoltarea unităţilor noastre din cadrul provinciei, şi, în acelaşi timp, şi cu tov. academician Daicoviciu privind necesitatea să se acorde o atenţie sporită

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

dezvoltării unor unităţi rămase în urmă în cadrul filialelor, din punct de vedere material al instituţiilor şi din punct de vedere al cadrelor, al formării de cercetători.

Trebuie să spunem că ceea ce am resimţit în ultimul timp, în special de la Congresul al IX-lea al partidului, de la şedinţele pe care le-au avut oamenii de ştiinţă cu tovarăşul secretar general, am reuşit ca nu numai să activizăm entuziasmul tineretului nostru, al cercetătorilor ştiinţifici, în special pentru ştiinţele naturii, ci de a căuta probleme legate mai direct de o finalitate, mai aproape de aplicarea lor în producţie.

Câteodată înainte, deşi noi am luptat permanent pe această linie, osteneam mai puţin pe aceste probleme şi rămâneam entuziasmaţi mai mult de matematică, dar de matematica care nu se aplica la producţie. Acesta este un rezultat, însă ceea ce ne-a dat o oarecare satisfacţie este luarea de contact în ultimele luni cu producţia. Am simţit într-adevăr că s-a înţeles, pe baza acelor documente şi a atenţiei partidului nostru, ca să vină mai aproape şi mai des la centrele de cercetare, fie ale Academiei, fie ale Universităţii şi ni s-a întâmplat ca să ceară să colaboreze 2-3 ingineri mai puţin la curent cu ultimele rezultate ale problemelor pe care le făceam, ceea ce înseamnă că drumul este deschis. Cu temele organizatorice, cu relaţiile şi colaborarea cu diferite unităţi ale Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice, noi sperăm că vom putea să dăm ceea ce dorim. Suntem mult mai înţeleşi şi suntem şi ajutaţi.

Din contactul pe care l-am luat cu câteva uzine din regiunea Cluj ni s-au ridicat câteva probleme: lipsa cercetătorilor care să completeze laboratoarele lor uzinale. Concret la Ocna-Mureş ni s-a ridicat această problemă. Eu am întrebat: „Dar ce fac cercetătorii?" Zice: „Am unul singur". „Ai unul singur pentru că nu-i plăteşti." „Aş plăti acum dacă aş avea zece".

Îmi permit să ridic această problemă, ca o problemă în special pentru Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice pentru a dota cu cercetători laboratoarele uzinale care constituie cea mai importantă verigă între necesităţile imediate ale producţiei şi mai departe cercetarea aplicativă. Eu leg aceste probleme de realitatea de la Cluj. Aceste probleme mi s-au ridicat la Ocna-Mureş şi la Târnăveni. În speţă, noi avem 50 de chimişti. Aceşti chimişti absolvenţi sunt foarte puţini; aproape 70-80% trebuie să acopere necesităţile învăţământului; şi acolo este nevoie de cadre bune, dar poate ar fi bine să se analizeze la Ministerul Învăţământului dacă numărul celor care intră în anul I nu este prea mic. Se simte nevoia unor asemenea cadre, cum ar fi la Mediaş şi chiar la Târnăveni. Nu vorbesc de Moldova, unde laboratoarele uzinale sunt bine utilate cu absolvenţi cu care ne mândrim şi noi. Îmi permit să atrag atenţia tovarăşului preşedinte al Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice că laboratoarele uzinale trebuie foarte bine dezvoltate. Aceasta ar permite şi Universităţii şi laboratoarelor de cercetări trecerea la o etapă de cercetare mai înaltă. Când întreprinderile au nevoie de o documentare, atunci vin la noi cu probleme care ar putea fi rezolvate de laboratoarele uzinale.

Tot în problema cadrelor trebuie să spunem că anul acesta am ţinut vreo 50 de prelegeri cu o serie de chimişti, absolvenţi mai de mult, pe care i-am introdus în metodele mai moderne, unde au participat cursanţii aproape în întregime. Am făcut aceasta pentru ca, întorşi în uzină, aceşti chimişti să devină colaboratorii noştri. Eu am experienţa aceasta şi tov. academician Nenitescu are o experienţă mult mai mare în această direcţie.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Noi ne străduim, tovarăşe secretar general, ca într-adevăr să ridicăm nivelul cercetărilor ştiinţifice; avem un ajutor efectiv prin dispoziţiile şi prevederile care se întrevăd în cadrul conducerii noastre şi aşa cum a fost discuţia de astăzi, noi sperăm că pe parcurs vom putea să ne completăm şi noi anumite secţii începute şi care trebuie să le dezvoltăm. În primul rând, aceasta este legat de spaţiu. Cu mare satisfacţie trebuie să spunem că Sfatul popular al oraşului ne-a dat o clădire mică; are 5 camere, dar are un teren mare pentru secţia de ştiinţe tehnice, care a fost deja aprobat din sesiunea din 1964 însă nu putea să ia fiinţă pentru că nu avea un local, însă acum începem cu o singură secţie – secţia de pulberi metalice – care este o secţie vitală pentru regiunea Cluj, întrucât avem foarte multe întreprinderi metalurgice. Împreună cu unităţile respective vom putea contribui mult la necesităţile acestea, să se îmbunătăţească şi calitatea şi producţia propriu-zisă.

Noi asigurăm pe tovarăşi şi-i poftim să vină la noi, dar nu prea repede, ci mai târziu ca să avem ce le arăta.

Vă mulţumesc.

Tov. Şerban Ţiţeica: Eu iau cuvântul pentru că lipseşte tovarăşul Milcu, care este plecat peste graniţă, şi anume, iau cuvântul ca unul dintre cei care a făcut parte şi din vechiul prezidiu al Academiei.

Ce vreau să semnalez: experienţa acumulată de trei ani vreau s-o folosesc pentru următorii trei ani. Academia este greu de condus pentru că este o instituţie cu profile destul de variate – de la ştiinţele exacte până la artă, toate ştiinţele naturii, umanistice şi nevoile sunt nenumărate. Au şi început să apară câteva cereri, după cum vedeţi la şedinţa de astăzi. Mai am şi eu câteva cereri.

Când ai un institut, ca să dea un randament mai bun, îl profilezi; Academia nu se poate profila. Nu avem cum să punem teme comune; este imposibil, trebuie să lăsăm şi să păstrăm acest profil variat şi din cauza acestui profil variat, Academia are şi unităţi foarte variate care cresc şi se înmulţesc. Academia este o instituţie asemănătoare unei familii cu copii mulţi şi când cresc copiii trebuie să le cumperi haine noi chiar înainte de a fi uzate, pentru că nu mai sunt bune. La fel Academia are filiale şi atunci a conduce şi a împăca toate interesele diverselor ramuri de activitate din cadrul Academiei este o problemă grea.

Tov. N. Ceauşescu: Pe copii îi laşi să mai meargă şi cu mânecile scurte!

Tov. Şerban Ţiţeica: Îi laşi, dar copiii ţipă. Iar ca să împaci toate lucrurile, trebuie mai întâi creată o atmosferă unde fiecare să înţeleagă greutăţile celuilalt. Chiar astăzi am văzut o cerere foarte modestă a arheologilor, care nu erau mulţumiţi de cât li s-a dat. Vedeţi, matematicienii au nevoie de maşini electronice de calcul. Chiar astăzi am asistat la naşterea unei unităţi noi a Academiei, unitatea de cercetări economice şi de calcul.

Tov. Manea Mănescu: Este născută de acum 3 ani, dar acum a început să colaboreze cu Academia.

Tov. Şerban Ţiţeica: Da, dar de pe acum începeţi să cereţi; erau cereri foarte justificate. Noi trebuie să le cântărim pe toate şi vă rog să credeţi că a ţine cumpăna dreaptă este foarte greu. Vorbesc cu atât mai mult, cu atât mai liber, cu cât profesional îmi duc activitatea într-un institut care nu necesită mijloace materiale; prin urmare, sunt

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

obligat să cer pentru alţii. De aceea vă spun că nu-l fericesc pe tov. Miron Nicolescu pentru sarcina grea care o are, dar eu cred că-şi va duce cu succes sarcinile la bun sfârşit împăcând toate specialităţile.

Ne mai ajută acum Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice, însă în cadrul acestei activităţi ţin să menţionez o anomalie de care Academia este vinovată, şi în special cei care au lucrat în vechea conducere. În cadrul Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice am stabilit programul de cercetări ştiinţifice pe 5 ani. Academia nu are aşa ceva. Sistematic, în adunările generale ale Academiei, nu am discutat decât planurile anuale, niciodată n-am discutat un plan cincinal. Acest lucru s-a făcut la nivel de institute. Toate institutele au făcut acest plan, după câte ştiu eu, la cererea C.S.P., dar aceste planuri n-au intrat în discuţii la nivel mai înalt în cadrul Academiei.

La adunarea generală din decembrie n-am discutat şi planul de cercetări pe 5 ani la nivel de secţii şi adunare generală. Nu ştiu cum s-a întâmplat că noi n-am discutat şi n-am aprobat un plan de cercetare pe 5 ani, însă aceasta este situaţia. Totuşi, părerea mea este, şi noul statut prevede acest lucru, că planurile Academiei trebuie cumva discutate şi pe cincinal. Această anomalie există şi de aceasta ne facem vinovaţi şi noi cei care am făcut parte din vechea conducere a Academiei. Ceea ce a intrat în planul Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice a fost discutat, dar tematica Academiei nu a fost studiată nicăieri cu participarea secţiilor.

Tov. Horia Hulubei: Eu vreau să spun că tovarăşa Raluca Ripan a ridicat o problemă foarte importantă căreia trebuie să-i acordăm atenţie şi anume problema lipsei de cadre. Ele lipsesc nu numai în laboratoarele uzinale, ci în mai multe părţi. Trebuie să ajutăm universităţile mai mult ca să facă progrese în această privinţă. A venit acum un fel de dispoziţie în ce priveşte locurile de doctori în ştiinţe. Nu ştiu ce fel de promovare poţi face cu 250 de oameni. Probabil că Ministerul Învăţământului are motivele lui că a fost aşa de zgârcit; probabil că nu are cu ce şi unde să le crească, n-are cadre destule care să conducă doctoratele.

Tov. Manea Mănescu: Acesta este motivul.

Tov. N. Ceauşescu: Dv. faceţi parte din Consiliul învăţământului superior unde s-a discutat această problemă.

Tov. Horia Hulubei: Cifrele nu s-au discutat. S-a discutat numai unde şi ce să se facă, dar cifrele şi repartizarea nu s-au discutat.

O problemă foarte importantă este ca institutele de cercetări să ajute universităţile în formarea de cadre.

Tov. C-tin Daicoviciu: Uzinele trebuie să ajute şi ele la învăţământ pentru că ele sunt cointeresate.

Tov. Horia Hulubei: În ce priveşte doctoratul trebuie să mergem cu cea mai mare îndrăzneală. Cadrele de fizicieni noi le-am crescut în institut după cum şi dv. aţi crescut cadre de chimişti în institut.

Eu n-aş vrea să insist prea mult, însă aceasta rămâne o problemă.

Tov. Raluca Ripan: La această hotărâre a Ministerului Învăţământului este scris că aceia care consideră că mai sunt alte necesităţi să facă o adresă la Ministerul Învăţământului. Noi am şi făcut-o deja, pentru că la tot Clujul a dat un singur loc pentru doctorat la chimie anorganică, când avem acolo fabrica de la Turda şi mulţi

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

dintre specialiştii care lucrează acolo aşteptau doctoratul. Noi am scris la Ministerul Învăţământului din partea filialei Academiei, însă n-am primit răspuns.

Tov. C-tin Daicoviciu: Doctoratul nu dă dreptul să ocupi o funcţie, ci îţi dă numai dreptul să te prezinţi la concurs.

Tov. Miron Nicolescu: În completarea acestei idei, de la început am impresia că dacă se stabileşte numărul locurilor pentru doctorat, se creează un cerc vicios foarte periculos. Pe de o parte, se cere calificarea cadrelor şi întotdeauna trebuie să prezentăm cât mai mulţi oameni calificaţi; pe de altă parte, însăşi această calificare este frânată prin numărul limitat de locuri pentru doctorat. Să zicem că numărul burselor la doctoratul cu frecvenţă trebuie limitat din motive materiale, însă a celor care de pildă lucrează în institute, aceştia nu trebuie să fie scoşi din producţie şi de aici am impresia că este o limitare numerică. Să zicem că limitarea numerică ar fi produsă de lipsa unor cadre care să conducă aceste doctorate. Dar am impresia că nu s-a făcut apel la toate forţele existente, ci s-a făcut apel numai la cadrele cunoscute, deşi mai există mulţi cercetători, oameni deja formaţi, în vârstă de 40 de ani cu o activitate ştiinţifică recunoscută în toată lumea. La institutul meu, pe lângă cele 3 locuri care s-au dat – mie mi s-a dat cel de-al treilea loc – am mai cerut încă 13 locuri pentru că acestea corespund necesităţilor institutului.

Tov. Raluca Ripan: Eu am cerut 5 locuri.

Tov. Athanase Joja: Am ascultat cu deosebit interes pe antevorbitorii mei. Colegul meu, tovarăşul Ţiţeica, a spus că Academia este o instituţie greu de condus, dar nu imposibil. Academicienii sunt oameni susceptibili şi cu dorinţe, uneori justificate, de a avea laboratoare foarte dezvoltate pentru a-şi desfăşura activitatea. Academicienii devin imposibili când îi tratezi neacademic, şi academic înseamnă a aplica principiile de partid şi de stat la nivelul Academiei.

Just a remarcat şi tov. Daicoviciu şi tov. Cristofor Simionescu că într-adevăr în prezidiu dezbaterile se rezolvă în mod satisfăcător şi duc la înaintarea activităţii Academiei. Tovarăşul Miron Nicolescu este un om care respectă şi sunt convins că va respecta toate aceste norme academice, ceea ce va face nu numai să poată privi în ochii colegilor săi, dar sunt convins că colegii îl vor saluta şi îl vor stima.

Cred că am început-o destul de bine. Astăzi am asistat la prima şedinţă de prezidiu şi într-adevăr am constatat că limbile se dezleagă, că fiecare îşi spune părerea şi până la urmă s-a ajuns la o adevărată înţelegere.

Sigur, oamenii sunt oameni, au pasiuni, dar pasiunile personale trebuie supuse celor generale; oamenii au ambiţii şi eu cred că este bine ca oamenii să aibă ambiţii, însă ambiţii de promovare prin muncă în limitele regulilor morale şi de stat. Este adevărat ce spunea tov. Ţiţeica că Academia este foarte complexă, că sunt discipline foarte diferite şi foarte multe şi când ne adunăm în adunări generale fiecare aşteaptă să vadă ce se spune despre el şi despre secţia lui, iar despre ceilalţi îl interesează mai puţin. Prin natura ei administraţia este foarte necesară; birocraţia este bună şi necesară, însă birocratismul este rău; administraţia în Academie este un mijloc nu un scop.

În recenta vizită făcută de dv. la Iaşi nu eram în ţară însă am citit cu mult interes şi am reţinut ceea ce aţi spus dv. acolo ca să nu ne îmbătăm cu fraze şi cu succese pentru că mai avem încă multe de făcut. Într-adevăr mai avem multe de făcut.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Suntem un popor inteligent, însă trebuie să ştim şi să ne organizăm. Tovarăşul Daicoviciu arăta despre organizarea muncii – şi cea colectivă şi cea individuală; a spus că este meschin dacă îl aducem de 3 ori pe săptămână pentru că până la urmă omori oamenii şi acest lucru este adevărat. Oamenii trebuiesc menajaţi; trebuie să ţinem atâtea şedinţe câte sunt necesare, să vorbim ce trebuie şi fiecare să-şi creeze şi o organizare a muncii proprii pentru ca să dea randament. Cei mai tineri candidaţi se uită la tov. Hulubei sau la tovarăşul preşedinte şi dacă văd că nu se duc să-şi ţină lecţiile, că sunt obosiţi, nu o să aibă ce învăţa. Există o igienă a muncii ştiinţifice şi trebuie s-o respectăm; există o igienă a muncii colective şi de aceea biroul şi prezidiul Academiei trebuie să facă o muncă colectivă. Tovarăşul Ţiţeica spunea just: suntem unitari, dar suntem şi diferiţi. În această privinţă în ultimii ani mi-a încolţit o idee şi anume, poate ar trebui o oarecare descentralizare în cadrul unităţii. De exemplu în Franţa, instituţia aceasta este compusă din 5 Academii şi ei se întâlnesc pe grupe unde se ascultă şi au interes unul pentru altul. De pildă, există Academia de ştiinţe morale şi politice unde vin filozofi, jurişti şi alte câteva discipline; deci este un grup care are o coeziune mai mare. Există şi o Academie de ştiinţe, la care merge tov. Miron Nicolescu din partea Academiei noastre, şi au şi o Academie de francezi în care sunt reprezentanţii diferitelor pături sociale, unii sunt somităţi, alţii sunt numai popi.

Deci şi noi ar trebui să găsim un mijloc ca pe grupe, pe discipline să se discute problemele mai aproape unele de altele. Acest lucru nu este uşor de realizat; trebuie să păstrăm şi unitatea, dar în acelaşi timp să dăm posibilitate mai mare de concentrare şi disciplinelor.

În ce priveşte ştiinţele sociale, când am fost preşedinte am fost de mai multe ori acuzat că prea protejez ştiinţele naturii şi nu mă ocup de ştiinţele sociale. Nu am făcut acest lucru. Am sprijinit în primul rând pentru că aşa era linia partidului şi un preşedinte aplica linia partidului. Poate să aibă iniţiativă, dar linia trebuie s-o aplice. Tovarăşul Ţiţeica se referea la ultima conducere. Oarecum am avut impresia că tov. Daicoviciu a spus-o la ultima sesiune a Academiei şi eu i-am ţinut isonul: îmi pun întrebarea, mai este istoria o ştiinţă? Eu l-am asigurat că este o ştiinţă şi să meargă mai departe.

Ştiinţele sociale trebuie să aibă mai mult ajutor, pentru că ele au un rol important, în primul rând ele reflectă mai precis caracteristicile naţionale ale poporului respectiv, ele sunt expresie directă în gândirea sociologică, în gândirea filozofică şi aceasta are o mare importanţă naţională. În al doilea rând, ştiinţele sociale aduc o mare contribuţie pentru toată cultura şi pentru toată ştiinţa, pentru că uneori se ocupă în mod mai direct de metodele în general ale tuturor ştiinţelor. Nimeni nu se poate dispersa de concepţia despre lume. Astăzi nici chimiştii, nici economiştii, nici filozofii nu pot să realizeze nimic fără o concepţie despre lume.

Pe urmă ce ne arată experienţa internaţională, că în ţările unde ştiinţele umanistice sunt dezvoltate, acolo se fac şi mari descoperiri ale ştiinţelor naturii. De pildă, marele filozof Max Land se spune că a ajuns la teoriile lui pentru că a citit foarte mult teoriile greceşti.

Tov. P. Niculescu-Mizil: Şi dv. aveţi motive să-l credeţi!

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Athanase Joja: Şi alţi mari savanţi se ocupă şi fac incursiuni în domeniul filozofiei şi aceşti oameni scriu şi frumos. Înseamnă că sunt sensibili la toate frumuseţile. Se constată că acolo unde s-a dezvoltat armonios întreaga cultură, nu numai că ştiinţele sociale n-au pierdut, însă acolo s-au dezvoltat. Societate nu este ceva separat. Eu propuneam adineauri să ne întâlnim pe grupe, de pildă ştiinţele sociale sau ştiinţele fizico-chimice. Totul este legat şi dacă ştiinţele sociale nu capătă strălucirea pe care pot s-o aibă, vor suferi şi ştiinţele naturii şi celelalte ştiinţe. De aceea aş cere să se dea o mai mare atenţie acestei ştiinţe, mai multe mijloace. Aceasta este, după părerea mea, o problemă de importanţă naţională: valorificarea tradiţiilor noastre naţionale. Noi suntem un popor cu caractere speciale; fiecare popor are caractere speciale. Însă eu îndrăznesc să cred că acest mănunchi de daci au avut şi norocul să fie romanizaţi şi romanii erau un popor cu mari posibilităţi de organizare. Pe urmă în Dobrogea, grecii au fost cu o mie de ani înainte pe aceste meleaguri; un istoric francez a scris o carte în care spunea că poporul român este o enigmă. Într-adevăr este o enigmă, este de neînţeles cum putem să subzistăm; am produs oameni de mare valoare: avem unul dintre cei mai mari filozofi ai omenirii – Xenopol – cunoscut şi astăzi în lumea întreagă. Avem poeţi de mare valoare.

Sociologia există şi este o disciplină care are picioare proprii. Cred că trebuie să punem în relief moştenirea noastră în lingvistică şi în toate disciplinele; şi în filozofie avem oameni cu care ne putem mândri: marele Dimitrie Cantemir, care pe vremea lui a fost un uriaş, membru al Academiei de Ştiinţe din Berlin.

Aşa că eu cred că noi avem o bogată moştenire şi sub oblăduirea noii conduceri suntem datori s-o valorificăm şi cred că ştiinţele sociale îşi vor găsi locul ce li se cuvine. Aceasta va fi în interesul întregii ştiinţe, în interesul dezvoltării armonioase a ţării noastre şi cred că noua conducere a păşit cu dreptul şi va merge bine înainte.

Din cuvântarea dv. de la Iaşi eu am tras concluzia că omul se judecă după fapte; nu ne putem limita la cuvinte festive. Fiecare dintre noi trebuie să facă un mare efort să organizăm munca în Academie, a conducerii Academiei şi a fiecăruia dintre noi, să creăm condiţiile ca să putem lucra pentru că tinerii se uită la noi şi ei copiază uşor şi părţile bune şi părţile rele.

Poporul nostru în mod eminent este un popor inteligent. Aşa că dacă ştim să organizăm munca o vom scoate bine la capăt. Aceasta depinde de noua conducere a Academiei, depinde de Prezidiul Academiei, care este organul suprem; dacă prezidiul îşi exercită drepturile prevăzute de statut, dacă spiritul de partid va domni în relaţiile dintre noi şi ne va călăuzi în activitatea noastră, noi vom face treabă.

Eu personal vreau să vă spun că am dori să ne mai chemaţi să vă putem raporta despre ceea ce facem noi şi să ne spuneţi dacă mergem pe un drum bun sau nu.

Românul este inteligent dar nu este suficient asta; trebuie să ştii să şi organizezi; latinii nu excelează în organizare.

Tov. N. Ceauşescu: Avem norocul că pe aici au mai fost şi nemţi.

Tov. Athanase Joja: Au fost; ei au introdus meşteşugurile, dar noi nu prea excelăm în organizare şi de aceea avem nevoie să organizăm munca mai mult.

Înfiinţarea Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice a pus în faţa întregului corp al Academiei problema organizării şi de când s-a creat acest consiliu, la care eu

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

am contribuit foarte puţin prin natura împrejurărilor, acesta face o treabă serioasă şi poate să aibă într-adevăr o misiune istorică, aceea pe care i-aţi dat-o dv., în numele conducerii Partidului Comunist Român, aceea de a introduce spiritul de organizare, de a trasa direcţiile principale în ce priveşte cercetarea ştiinţifică.

Eu sunt convins că există toate premizele şi totul depinde de noi ca să putem realiza sarcinile care ne revin.

Vă mulţumesc.

Tov. Costin Neniţescu: Tovarăşe secretar general, eu am ascultat cu multă satisfacţie declaraţiile de principiu făcute de tov. preşedinte Miron Nicolescu, principii care de altfel le cunosc de multă vreme şi mă raliez la ceea ce au spus şi ceilalţi tovarăşi.

Daţi-mi voie să ridic două probleme la care nu am soluţii, dar de multe ori punând o problemă poate să fie începutul soluţionării ei.

Planuri am făcut în Academie; chiar dacă nu am făcut un plan cincinal discutat pe întreaga Academie, l-am făcut pe institute. Lucrul la care nu ne-am gândit şi poate nici acum nu ne gândim încă destul – care este rolul Academiei noastre în ansamblul activităţii ştiinţifice şi culturale a ţării. La noi în ţară s-a produs un fenomen foarte curios cu mulţi ani în urmă. Noi am despărţit cercetarea de învăţământ. Este un proces vechi şi în orice caz nu putem să revenim. Nu este o problemă că am făcut bine sau am făcut rău. Probabil că am făcut rău. Problema este cum putem drege această greşeală. În ce constă răul, acesta îl vedem tot timpul pentru că cercetarea şi pregătirea de cadre sunt strâns legate. Ştiinţa înaintează şi nu poate fi despărţită de cercetare. Or, toţi care avem ocazia să mergem mai mult prin întreprinderi ne dăm seama nu de lipsa numerică de cadre. Eu ţin curs în anul II la peste 200 de oameni, însă mulţi dintre ei nu ajung acolo unde dorim, pentru că noi nu pregătim oamenii aşa cum trebuie. Trebuie să avem curajul să spunem odată lucrurilor pe nume.

Sunt două probleme pe care vreau să le ridic.

Am început să vorbesc de încadrarea activităţii Academiei noastre într-un ansamblu. Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice nu ne poate învăţa lucrul acesta şi noi trebuie să găsim mijloacele cele mai bune ca în activitatea noastră – şi sunt aşa de diverse aceste activităţi, cum a spus tov. Ţiţeica – să găsim căile cele mai bune ca să colaborăm într-un fel oarecare. Asta nu înseamnă că trebuie să schimbăm profilul; nu ar fi o treabă ca Institutul de chimie să se apuce să rezolve probleme de tehnologie pentru care există alte organe; ceea ce face el trebuie să servească la ceva; dacă nu serveşte să-l desfiinţăm sau să-i reducem activitatea. A face cercetare fundamentală nu înseamnă a face lucruri inutile. O cercetare fundamentală care nu aduce ceva nou, care nu îmbogăţeşte puterea de gândirea a cuiva, care nu inspiră pe cineva este inutilă. Deci şi cercetarea fundamentală trebuie să încercăm s-o dirijăm ca ea să servească la menţinerea unui nivel ştiinţific.

În ce priveşte problema cealaltă, a învăţământului. Eu cred că trebuie să vină momentul în care să ne gândim şi la o schimbare fundamentală a sistemului nostru de învăţământ, cel puţin în materie de ştiinţe naturale.

Metoda noastră actuală este bazată pe memorizare; noi vrem să facem din fiecare student o mică enciclopedie şi studentul rămâne cu ideea că tot ceea ce a învăţat

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

în facultate este tot ceea ce trebuie să ştie. Noi nu-i învăţăm pe studenţi să gândească, nu-i învăţăm metoda de a rezolva problemele. Nu este vorba de a schimba câteva cursuri. La întocmirea planurilor de învăţământ, câteodată din motive meschine, zicem să dăm la unul câteva ore, să luăm de la altul câteva ore. Dar nu asta este problema. Noi trebuie să-l învăţăm pe student lucrurile fundamentale, să renunţăm la a-l învăţa toate chiţibuşăraiele.

Am remarcat în discursul dv., de la Iaşi, pe care l-am citit cu multă plăcere, că trebuie să facem o diferenţă între învăţământul mediu şi cel universitar; sunt două lucruri absolut diferite, care au absolut scopuri diferite. Învăţământul superior nu este un liceu mai bun şi mai amplu; este o şcoală de meserii, este mult mai limitată în anumite privinţe, dar care trebuie să-l înveţe o metodă. Învăţământul mediu trebuie să dea numai rezultatele la care a ajuns ştiinţa şi nu metodele, pe când învăţământul superior trebuie să arate metodele la care s-a ajuns în dezvoltarea ştiinţei. Trebuie să ne gândim la o schimbare, care îmi dau seama că nu se poate realiza dintr-o dată, decât în timp, pentru că şi cadrele didactice vor trebui la rândul lor să fie reeducate şi obişnuite cu noul. Va trebui o lungă şi serioasă muncă de lămurire a acestor cadre, care să nu predea acelaşi curs timp de 20-30 de ani.

Tov. C-tin Daicoviciu: Şi dacă studentul nu răspunde cu aceleaşi cuvinte, ca şi cursul respectiv, îl trânteşte. Să bagi în capul unui om de la preistorie şi până astăzi nu se poate.

Tov. Costin Nenițescu: Noi cerem studenţilor un lucru imposibil şi atunci ei au inventat o serie de mijloace pentru a ocoli aceste lucruri absurde pe care noi le cerem, învaţă 5 zile înaintea unui examen, iar după ce susţine examenul uită totul.

Mie mi se pare că toată problema învăţământului rezidă pe ideea învăţării poporului pe scară foarte largă. Aceasta este partea cea mai grea. Dacă avem cadre restul se va rezolva. Dacă vom avea cadre, întreprinderile vor da randamentul planificat, vom avea şi laboratoare şi institute.

Tov. Athanase Joja: Aş vrea să adaug că sunt complet de acord cu cele spuse de tovarăşul Nenițescu; vorbesc şi ca fost ministru al Învăţământului. Desigur, în ce priveşte învăţământul s-a făcut o mare greşeală pentru că a fost despărţit de cercetare. Înainte, un profesor universitar era şi cercetător. Sistemul care s-a creat în ţara noastră de a face institute speciale este bun, dar asta nu înseamnă că institutele Academiei trebuie menţinute. Câteodată tinerii asistenţi, zdrobiţi de munca didactică, nu pot face faţă la munca de cercetare, în timp ce un tânăr cercetător, chiar dacă este mai leneş, într-un an-doi începe să priceapă această muncă. Şi în Uniunea Sovietică şi în America se fac institute şi facultăţi. Însă cred că este o mare greşeală – şi tovarăşul Nenițescu are dreptate când spune că va avea mari repercusiuni asupra noastră dacă învăţământul nu va fi reformat. Este mai important să învăţăm pe studenţi cum să gândească.

Deci, concluzia mea este că trebuie reformat învăţământul, dar trebuie păstrate şi institutele Academiei pentru că ele dau rezultate.

Tov. N. Ceauşescu: Şi tovarăşul Nenițescu vrea acum să înfiinţeze un institut!

Tov. Gheorghe Vrănceanu: În legătură cu chestiunea aceasta, că s-a despărţit cercetarea ştiinţifică de învăţământ. Pentru a atenua, să zicem aşa, diferenţa între cercetătorii ştiinţifici şi tinerii din universităţi care iarăşi fac cercetări, o problemă care s-ar pune ar fi să se micşoreze numărul orelor.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

În ultimul timp am făcut planul pentru anul viitor. Un asistent trebuie să aibă cel puţin 10 ore. Dacă aceste ore sunt la cursuri fundamentale, despre care vorbea tovarăşul Neniţescu, asistentul învaţă pentru că se repetă seminariile în fiecare an. Însă, cel puţin în ce priveşte Facultatea de Matematică şi Mecanică există cursuri care se schimbă de la an la an şi atunci asistentul nu poate să se ţină la curent cu ceea ce predă profesorul care ţine cursul, din cauză că dacă el are ore la 5 cursuri separate, el trebuie să înveţe 5 materii separate. Noi, Facultatea de Mecanică, socotim că nu ne încadrăm în acele facultăţi care repetă aceleaşi cursuri. La noi cursurile se schimbă. Eu, de exemplu, de mulţi ani nu mai fac niciodată în acelaşi an acelaşi curs; dacă apar cercetări noi în acest domeniu eu mă pregătesc pentru anul viitor cu un nou curs. Din această cauză de multe ori profesorul este nevoit să-şi facă singur seminariile întrucât asistentul nu poate ţine aceste seminarii.

În ce priveşte problema doctoratului nu înţeleg de ce s-ar limita locurile la fără frecvenţă. Eu, de exemplu, am primit două locuri la fără frecvenţă. La aceste două locuri s-au prezentat 6 candidaţi, din care cel puţin 4 sunt foarte buni. Şi aceasta este o problemă foarte grea. În ce priveşte doctoratul cu frecvenţă este de înţeles limitarea locurilor întrucât acolo trebuie să se dea bani, însă pentru fără frecvenţă cred că s-ar putea găsi o soluţie.

Chestiunea aceasta a creării oamenilor de ştiinţă şi de profesori universitari este o creaţie nouă, cel puţin în ţara noastră, este o creaţie a regimului de democraţie populară. Institutele s-au creat la noi în ţară după 23 August. De multe ori nu prea se ţine seama de această distincţie şi uneori Ministerul Învăţământului încarcă oamenii aceştia cu diferite activităţi administrative.

Tov. Remus Răduleţ: Tovarăşe secretar general, sunt în situaţia neplăcută de a trebui să vorbesc din partea unor institute ale Academiei lipsite de o bază materială, iar numărul de cercetători din institutele noastre de ştiinţă este extrem de mic. Vorbesc din partea institutelor tehnice.

Sigur că cercetarea tehnică are nevoie de o anumită bază materială. Din păcate, această bază materială nu există şi deci rezultatele pe care le-a dat până acum cercetarea tehnică, în cadrul Academiei, au fost în multe privinţe destul de modeste şi pe bună dreptate au fost criticate de partid şi de stat. Problema care se pune este ce este de făcut pentru ca eficienţa cercetării tehnice să fie mai mare decât până acum. Desigur că primul lucru este crearea bazei materiale şi din acest punct de vedere eu am apreciat eforturile deosebite depuse de tovarăşul academician Cristofor Simionescu pentru a obţine un local pentru cercetare; mă bucur că tovarăşa Raluca Ripan a făcut acelaşi lucru pentru institutul care urmează să se înfiinţeze la Cluj. Problema care se pune este dotarea acestor institute. Sigur, institutele noastre cele mai vechi se şi autoutilează. Noi, fiind ingineri, putem face acest lucru mai uşor decât cei care nu sunt ingineri. La institutul nostru singuri am proiectat şi ne-am construit două calculatoare analitice pe care le folosim. Cu forţele noastre am ajutat Institutul de Fizică Atomică să ne construiască un calculator numeric pe care îl vom avea săptămânile acestea.

Este adevărat că cu aceste mijloace noi nu putem construi totuşi utilaje de cel mai înalt nivel pentru că nu suntem organizaţi pentru aceasta. Motivul pentru care, indiferent de aceste succese parţiale, aş sprijini o cerere a tovarăşului academician

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Teodorescu pentru a fi dotați, pentru nevoile mai dificile, și cu un calculator pe care nu-l putem produce în țară.

Institutul pe care îl conduc a făcut o lucrare pe care eu o consider de o mare eficiență economică și anume, a pus la punct o metodă de utilizare a balanței energetice a țării. Dacă se utilizează balanța energetică a țării de pe acest procedeu se vor obține economii de sute de mii de lei. Noi, neavând un calculator, a trebuit să ne adresăm altor țări care au asemenea calculatoare. Ne-am adresat Poloniei care s-a oferit să ne rezolve această problemă. Ei bine, experiența lor nu a fost suficientă ca să rezolve această problemă și astfel problema a rămas în vânt. Iată, prin urmare, că problema aceasta este deosebit de importantă, pentru că nu suntem în stare să ne utilăm cu utilajele cele mai de vârf.

De aceea, vreau să observ că în calitatea pe care o am și la Consiliul Național al Cercetării Științifice am constatat că pentru utilarea institutelor tehnice din Academie, pentru multe dintre ele nu se prevede în cincinal nici o sumă de investiții. Este o situație grea și greu de suplinit numai cu materie cenușie. De aceea este nevoie ca secțiile noastre tehnice să fie utilate mai bine. Tovarășa Raluca Ripan la secția pe care a creat-o are nevoie de oameni, dar și de utilaje. Situația este la fel și la Iași, unde am văzut că oamenii au făcut efort să utileze acest institut, dar totuși activitatea lui este limitată. Aceasta este una din probleme.

A doua problemă este problema cadrelor. Cadrele, așa cum am mai spus, se formează în timp și timpul de formare este destul de lung. Am arătat că situația institutelor de cercetare tehnică este deosebit de grea din cauza concurenței producției. Producția creează condițiuni ca oameni de capacitate egală să fie salarizați mai bine. Dar nu este numai acesta dezavantajul; mai există și acea dispoziție care încă mai este în vigoare ca oamenii să nu intre în domeniul cercetării decât după 3 ani de la absolvirea școlii. Adevărul este că dacă oamenii ar veni direct în cercetare, ar veni necăsătoriți și dorința de a face cercetare i-ar face să treacă peste anumite dezavantaje materiale, în timp ce dacă merg mai întâi în producție, își creează acolo o anumită situație și nu mai sunt încântați să vină în cercetare. Dacă vin după trei ani de la terminarea școlii, situația este și mai gravă întrucât vine cu soție și copil. Tovarășul academician Joja cunoaște că uneori am fost pus în situația ca din fondul Academiei să dăm anumite sume de bani unor cercetători care nu puteau face față situației materiale.

Deci, și din acest punct de vedere ar trebui să se facă ceva. Ce cred eu că se poate face? Întâi, cred că este util să existe o reglementare a circulației între cercetare și producție. Poate că nu este democratic să se procedeze așa de autoritar și mă gândesc la o anumită reglementare pentru oamenii care au beneficiat de ajutorul statului pentru ca să-și facă doctoratul. Oamenii aceștia primesc o bursă pentru doi ani de zile ca să-și facă doctoratul și după ce termină nu mai sunt obligați să lucreze în cadrul unității de unde au primit bursă pe timpul școlarizării. Așa cum Institutele Pedagogice obligă pe oameni să se ducă un anumit număr de ani la țară, tot așa cred că este bine ca după terminarea doctoranturii aceștia să fie obligați să meargă la instituția care le-a plătit bursa.

O altă problemă este aceea a doctoratului fără scoaterea din producție. Într-adevăr limitarea aceasta este neplăcută și în acest sens eu vreau să dau un exemplu.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Ministerul Învățământului mi-a repartizat numai două locuri pentru doctorat din care unul cu scoatere din producție și unul fără scoatere din producție. Însă la doctorat s-au înscris 6 oameni de mare valoare care au până acum lucrări care însumează o teză de doctorat. Când ceilalți au văzut că s-au înscris aceștia șase, nu a mai îndrăznit nimeni să se înscrie și au așteptat să vadă ce se întâmplă, deși dintre ei mai sunt mulți care au deja pregătită aproape jumătate teza de doctorat și prin urmare puteau să facă față. Fiecare dintre aceștia oameni au cel puțin două, dacă nu 6 lucrări publicate.

Deci, rezultă că limitarea aceasta de locuri îndepărtează pe oameni de la doctorat. De aceea, sunt de părere că dacă străinii ne primesc oricând la doctorat, de ce să nu primim și noi. Aceasta este o problemă.

În domeniul nostru al științelor tehnice, pentru a mări eficiența cercetării nu este nevoie numai de baza materială și de oameni, mai este nevoie și de o reglementare mai severă decât cea de până acum între cercetare, rezultatele ei și finalizarea tehnică. Eu am insistat asupra acestui lucru și la ultima sesiune a Academiei; nu există până acum o dispoziție care să lege rezultatul cercetării fundamentale, orientative sau aplicative, de problema finalizării tehnice, de problema introducerii în practică a rezultatelor cercetării.

Cred că este una din sarcinile noastre la Consiliul Național al Cercetării Științifice să găsim o soluție din acest punct de vedere, pentru că altfel oamenii fac cercetări și consideră că după ce și-au terminat lucrarea și au prezentat rezultatele s-au achitat de datorie și problema respectivă nu ajunge la finalizare.

Desigur că pentru aceasta este nevoie și de o înțelegere din partea unităților care urmează să facă această cercetare. Multe probleme s-au rezolvat, însă unitățile ne-au declarat că își dau seama că dacă ar aplica rezultatele, după un anumit timp ar obține și avantaje economice. Însă această chestiune împiedică unitățile de a-și acoperi nevoile pe care le au.

Sunt și state capitaliste unde există ceva asemănător pentru unitățile care aparțin statului.

De aceea, cred că ar trebui să existe o completare, pentru ca străduințele pe care le depunem la Academie în domeniul cercetării în sectorul tehnic să dea rezultate.

Acestea sunt cele 4 probleme pe care am crezut că este util să le prezint din partea institutului nostru de cercetări tehnice.

Vă mulțumesc.

Tov. N. Ceaușescu: Se pare că nu mai sunt probleme deosebite?!

Noi am vrut să avem așa o întâlnire pentru că am aflat că este ședința aceasta de început a activității noii conduceri a Academiei și am dorit să vedem cam ce probleme stau în fața Academiei noastre în viitorul imediat și ceva și mai îndepărtat.

Sigur, aici s-au ridicat foarte multe probleme, unele legate de activitatea Academiei, altele de învățământ; toate au importanța lor; unele sunt în curs de studiere și probabil că într-un fel sau altul vom găsi o anumită soluționare.

Ce aș dori să relev de la început? Noi ne găsim acum la începutul cincinalului. În ultimul timp definitivăm planul cincinal pe toate ramurile economiei și suntem cu această activitate spre sfârșit. Deci, avem posibilitatea de a cunoaște până în 1970 ce ne propunem în diferite ramuri de activitate să realizăm. Probabil în curând va trebui să

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

analizăm şi ce îşi propune Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice să realizeze legat de sarcinile generale ale dezvoltării economiei şi culturii. Aceasta va crea un cadru mai bun, după părerea noastră, ca Academia şi institutele de cercetări ştiinţifice să poată să-şi organizeze mai bine activitatea şi în perspectivă. Sigur, este bun şi planul anual, nici nu se poate fără el, dar în general a lucra numai pe un termen scurt în orice domeniu, dar mai cu seamă în domeniul cercetării ştiinţifice, înseamnă să nu poţi obţine rezultate bune. De aceea cred că va trebui ca în faţa Prezidiului Academiei să stea problema elaborării totuşi a acestui plan de ansamblu al cercetării, pentru sectoarele care le are Academia. Numai Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice nu va putea face acest lucru singur, deşi el trebuie să coordoneze această treabă, dar asta mi s-ar părea că este una din problemele foarte importante, de a face nu numai însumarea a ceea ce şi-au propus institutele Academiei, dar de a da şi o orientare care să ajute institutele şi centrele de cercetări ale Academiei în general. Deşi aveaţi prevăzute două sesiuni şi aţi ţinut numai una, să se găsească totuşi posibilitatea ca aceste probleme să fie analizate în mod temeinic.

O altă problemă legată de preocuparea aceasta de elaborare a planului cincinal pentru toate domeniile de activitate, care preocupă acum conducerea partidului şi statului nostru, este şi problema concentrării forţelor de cercetare ştiinţifică spre problemele ciberneticii.

Ţinând seama că Academia are o parte din forţe, este adevărat cele mai bune, dar o parte însemnată se găseşte în domeniul direct al producţiei, la departamente şi întreprinderi, şi o parte la învăţământ, munca aceasta de coordonare trebuie s-o facă Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice. Însă va trebui să ne gândim şi Prezidiul Academiei să studieze în strânsă legătură şi cu Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice problema cum să realizăm în cele mai bune condiţii această concentrare care – sunt de acord că nu se poate face printr-un HCM, şi nu se poate face mâine –, trebuie totuşi s-o realizăm. Noi avem în aceeaşi localitate – şi mai precis o să mă refer la Bucureşti – o mare dispersare a forţelor; chiar în aceeaşi ramură de activitate sunt foarte multe institute mici, ceea ce, după părerea mea, împiedică ca aceste forţe să poată da rezultate în raport cu capacităţile pe care le au. Eu sunt de acord cu tov. Joja că românul ştie să gândească, dar trebuie să fie şi organizat.

Să luăm numai domeniul ştiinţelor tehnice. Este adevărat, Academia are puţine. Noi, la Ministerul Construcţiilor de Maşini, am stabilit în ultimul timp să organizăm cam 6 centre sau institute de cercetări: pentru energetică cu electronica să facem un institut; pentru maşini-unelte, care este o problemă de bază, să facem un institut; acum se studiază pentru utilaj chimic, pentru utilaj petrolier şi celelalte care sunt necesare; unul pentru ramura aceasta de camioane, maşini, tractoare, care vor cuprinde un număr foarte mare de cercetători.

Sigur, aceste institute au într-adevăr un profil mai îngust, sarcini mai puţin fundamentale, care prin firea lucrurilor vor rezolva multe sarcini legate de o tehnologie, dar oricum va cerceta va trebui să gândească şi la perspectivă. Atunci ce să facem, să construim institute pentru aceste ramuri şi la Academie? Eu pun numai o întrebare. Nu vreau acum răspunsul, dar cred că ar fi bine să se gândească Prezidiul Academiei cum să îmbunătăţim această activitate.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

S-a vorbit mult de Franţa că în domeniul chimiei în acelaşi institut, la acelaşi grup de probleme, lucrează chimişti, fizicieni şi biologi şi după felul cum am înţeles eu, au dreptate; pentru a se ajunge la finalizare chimistul nu trebuie să lucreze izolat, fizicianul nu trebuie să lucreze izolat, pentru că sunt lucruri pentru care trebuie lucrat împreună.

La noi, chiar la Academie sunt fărâmiţate câteva institute pe ramuri, foarte înguste. Nici în cadrul Academiei nu le-am unit într-un singur centru pentru că colaborarea aceasta nu se poate face prin corespondenţă sau prin contract cum se face acum, ci lucrând direct. În Bucureşti avem şi institute de chimie care depind de Ministerul Chimiei. Şi aici trebuie să ne gândim, oare nu este mai bine să avem un singur centru de cercetări, unde să-şi găsească loc şi cele ale Academiei?

Dar şi în trecutul Academiei noastre şi în activitatea altor Academii din străinătate nu găsim tendinţa aceasta de a crea institute ale Academiei. Sunt institute de cercetări fie subvenţionate de stat, cum sunt în Franţa, fie subvenţionate de trusturi, unde lucrează academicieni şi cei mai buni oameni de ştiinţă.

Prezidiul Academiei, ca for de ştiinţă, ar trebui să se preocupe, şi să învăţăm totuşi şi din experienţa acestor ţări şi socialiste şi capitaliste pentru că în definitiv nu este nici un rău dacă ne uităm cum au ajuns la acest nivel, cu ce forme, ca să le folosim şi noi. Eu nu zic să le copiem, să ne uităm şi chiar să le perfecţionăm. La Academie – nu vreau să spun la conducerea nouă sau veche, ci spun la Academie în general – există tendinţa aceasta de fărâmiţare a ştiinţei, fiecare vrea să-şi facă un institut de cercetări. De exemplu, chiar astăzi în această sală s-a făcut dezbaterea planului pentru Ministerul Sănătăţii şi tovarăşii spuneau că trebuie să mai facem două institute de cercetări: unul pentru tovarăşul Spîrchez şi unul pentru tov. Nicolau. Institutele trebuie să le creăm noi, statul, dacă avem nevoie de ele, pentru că acestea sunt proprietate de stat. A spune „Eu vreau să am institutul meu" este puţin cam nu ştiu cum. Sigur, în capitalism institutele le creează într-adevăr trusturile, după cât au nevoie. De pildă în America trusturi ca Rockefeller, Morgan şi altele cumpără din Franţa, din Anglia, iau cercetători şi plătesc de 3 ori mai mult. Dar la noi creează statul aceste institute atât cât crede el că sunt necesare.

Cum dv. aţi vorbit deschis şi eu vă spun tot deschis. Noi trebuie să căutăm să ajungem la o înţelegere reală a lucrurilor. Eu înţeleg dorinţele şi ambiţiile fiecăruia, însă ambiţiile să fie îndreptate spre a da cât mai mult pentru societate, pentru ştiinţă.

Astăzi i-am criticat pe medici, pentru că numai în Bucureşti s-a ajuns la vreo 20 de institute care sunt rupte şi de spital şi de clinică. În străinătate centrele de cercetări sunt legate de spitale şi clinici, iar noi le facem în afară. Dacă cineva vrea să studieze o boală, să zicem cancerul, o poate face într-un spital unde are sute de bolnavi. Dacă lucrează într-un institut şi trece prin spital din când în când, cercetarea nu are nicio valoare. Deci tendinţa aceasta de izolare, ca Academia să-şi creeze institute proprii, duce la ruperea de viaţă şi cercetătorii încep din ce în ce mai mult să se închidă într-un turn de fildeş şi să cheltuim bani pentru aparatură.

Eu rog Prezidiul Academiei, în spirit academic, aşa cum s-au făcut aici referiri la Ministerul Învăţământului – şi eu sunt complet de acord – să se analizeze şi activitatea Academiei. După părerea mea, Academia nu trebuie s-o transformăm într-un

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

organ administrativ; creându-se zeci şi sute de institute, preşedintele Academiei devine mai mult decât un ministru, un funcţionar care rezolvă aceste probleme administrative, să semneze adrese şi hotărâri şi să dea colo 10.000, dincolo atât. Acestea sunt lucruri care ar trebui să le rezolve ministerele, iar Academia ar trebui să fie forul cel mai înalt, aşa cum se spune în statut, de dezbatere a problemelor fundamentale, a direcţiilor dezvoltării ştiinţei noastre, şi a bilanţului în domeniul ştiinţei.

Am citit raportul la sesiunea dv. şi nu vă supăraţi că vă spun, dar eu n-am înţeles totuşi care sunt problemele de bază ale cercetării ştiinţifice de care se ocupă Academia. Sunt de acord cu ceea ce au ridicat aici câţiva tovarăşi, că trebuie să dăm mai multă libertate, mai multă autonomie secţiilor Academiei, dar nu în sens administrativ, ci în sensul de a dezbate problemele ştiinţifice. Presupun că în Academie au fost aleşi cei mai buni oameni şi când se întrunesc să dezbată ce s-a realizat în domeniul respectiv, în ramura respectivă a ştiinţei. Eu nu cunosc bine activitatea secţiilor Academiei, dar nici n-am văzut ceva, n-a ajuns la mine un material în care să se arate că problemele acestea sunt dezbătute în secţii. Eu ridic aceste probleme deoarece cred că ar fi bine să vedem cum putem îmbunătăţi activitatea Academiei pentru ca ea să poată într-adevăr să ajute la dezvoltarea activităţii ştiinţifice, la rezolvarea problemelor ştiinţei. Aceasta este legată şi de ceea ce am spus, de a vedea şi toată puzderia aceasta de institute care duce la fărâmiţarea forţelor ştiinţifice şi cu rezultate nu dintre cele mai bune.

Nu mai spun de Cluj sau Iaşi, unde şi aşa avem puţine şi unde nu se poate pune problema că sunt dispersate. Va trebui să facem centre puternice de cercetare.

În elaborarea planului cincinal noi căutăm să asigurăm o amplasare cât mai bună a industriei pe teritoriul ţării. În curând vom avea terminată şi amplasarea aceasta, dar cred că ar fi bine ca şi Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice şi Prezidiul Academiei să analizeze pentru ca în raport cu dezvoltarea în anumite zone ale ţării a anumitor ramuri ale economiei, să vedem şi ce institute de cercetări trebuie să dezvoltăm acolo. Noi am avut la Iaşi până acum un institut chimic, dar în Iaşi nu am avut nimic în domeniul chimiei. Alta este situaţia la Cluj, dat fiind faptul că există şi o bază de producţie, într-adevăr s-au făcut lucruri bune. Eu nu cred că tovarăşii de la Iaşi nu pot să facă mai mult, dar rupţi de baza de producţie realizează totuşi puţin mai cu seamă în ştiinţele tehnice. Altceva este în filozofie, în ştiinţele economice, în lingvistică unde se pot dezvolta mai uşor, însă în ştiinţele tehnice, fără a ţine seama de baza de producţie nu se poate.

De aceea, eu aş ruga ca şi în stabilirea dezvoltării în viitor a centrelor de cercetare din diferite regiune ale ţării, să ţinem seama şi de direcţiile de dezvoltare ale regiunilor respective. De exemplu, la Iaşi noi nu ne gândim şi nu avem nici în perspectivă să dezvoltăm prea puternic construcţiile de maşini şi metalurgia, ţinând seama şi de lipsa de materii prime. În ce priveşte chimia, pentru că avem acolo deja un institut, ne gândim să amplasăm o întreprindere chimică de fibre. În Cluj sunt alte perspective în domeniul tehnic, ţinând seama că avem şi Câmpia Turzii, iar în Cluj avem întreprinderi constructoare de maşini care se dezvoltă. Deci, în sensul acesta eu aş ruga Prezidiul Academiei ca împreună cu Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice să stabilească un profil legat şi de tendinţele şi de posibilităţile generale ale regiunilor pentru ca să obţinem rezultate mai corespunzătoare.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

S-a vorbit foarte mult, aproape de către fiecare tovarăş, în spirit academic despre activitatea Academiei. Sigur, fiecare înţelege într-un anumit sens acest spirit academic. Şi până acum a fost spirit academic în Academie.

Tov. C-tin Daicoviciu: Să fim sinceri, nu l-am simţit, am fost funcţionari.

Tov. N. Ceauşescu: Eu cred că are foarte mare importanţă felul în care se dezbat problemele, însă să creăm şi condiţii organizatorice. Leg aceasta de ceea ce am spus mai înainte că dacă preocuparea de zi cu zi a preşedintelui şi a biroului permanent va fi să rezolve multe hârtii, spiritul acesta academic se va reflecta în hârtii; or, spiritul academic se poate reflecta numai atunci când are loc un schimb de idei, de păreri în problemele dezvoltării activităţii ştiinţifice. Problema că trebuie să dăm 500.000 lei, acolo, şi aici trebuie să-şi facă loc spiritul academic, însă nu este un lucru prea valoros. Însă să creăm condiţii ca spiritul academic să-şi facă loc, să creăm condiţii ca oamenii să creeze, dar şi condiţii ca oamenii să poată avea timp să se gândească, să se preocupe de aceste probleme în spiritul acesta de toleranţă de a nu respinge ideile, de a le asculta chiar când sunt greşite, de a le combate într-un mod care să ajute pe oameni şi a lăsa timp ca oamenii să se convingă, pentru că oamenii uneori susţin şi păreri bune, şi altfel de păreri, dar până la urmă viaţa dovedeşte cine are dreptate într-un domeniu sau altul. Atunci şi ştiinţele acestea sociale vor putea să-şi aducă într-adevăr contribuţia pentru că în definitiv oricât ar dori preşedintele să fie drept nu va uita că este matematician şi în gândirea sa se va ocupa în timpul liber de matematică. De ştiinţele sociale va trebui să vă ocupaţi dv. care munciţi în acest domeniu.

Tov. C-tin Daicoviciu: Înainte nu era spirit academic, cineva credea că le cunoaşte pe toate.

Tov. N. Ceauşescu: E greu de presupus că cineva ar putea să cunoască toate problemele. De aceea, într-adevăr să creăm aceste posibilităţi ca oamenii să poată să-şi spună părerea, şi preşedintele va putea atunci într-adevăr – după cum spunea tov. Joja – să privească deschis în ochii celorlalţi, că nimeni nu are de reproşat, pentru că a căutat să aplice linia generală.

Sigur, sunt şi probleme privind baza materială. Multe din ele vor fi rezolvate, inclusiv cu centrul de calcul, inclusiv cu baza de activitate a cercetării, dar încă o dată trebuie să spun că problema aceasta a bazei materiale este legată şi de folosirea la maximum a ceea ce avem. Eu aş putea să pun la dispoziţia Prezidiului Academiei o situaţie care arată că aparatura adusă din import pe dolari, în diferite institute tehnice – cred că cunoaşte şi Prezidiul Academiei –, stă închisă în lăzi, iar unii nici nu ştiu să umble cu ea. Hai să vedem, să facem şi o inventariere a ceea ce avem în ţară şi apoi să vedem ce trebuie să aducem. Eu sunt de acord să aducem şi un calculator şi altceva, nu sunt probleme de nerezolvat, dar să organizăm folosirea acestor aparate cât mai raţional. Deci, iată un alt domeniu de care Prezidiul Academiei şi Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice trebuie să se preocupe.

Eu sunt de acord că s-a început să se meargă pe un drum bun, atât conducerea Academiei cât şi Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice, însă începutul acesta de acum trebuie să meargă spre o anumită finalizare, cel puţin în problemele acestea de organizare. Nu mă refer la problema rezultatelor cercetării pentru că acesta este un proces, însă mă refer la rezolvarea problemelor pe care le-aţi ridicat pe bună dreptate aici.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Când vom analiza planul de cercetări pentru cincinal să vedem şi ce avem şi ce trebuie să rezolvăm din punct de vedere al bazei materiale pentru a asigura îndeplinirea programului care ni-l propunem în domeniul cercetării, şi vom găsi şi mijloacele necesare pentru a rezolva şi aceste probleme. Până acum eu nu cunosc, sigur lucrurile sunt încă în elaborare, nu avem o situaţie clară pentru că nu s-a prezentat: iată, asta avem, asta nu avem, asta ne propunem şi pentru astea ne trebuie aceste mijloace. Sunt domenii, cum ar fi energia atomică unde ni s-a prezentat o situaţie şi am luat măsuri; la fel şi în domeniul construcţiilor de maşini, dar acestea sunt grupuri dispersate, şi nu rezultatul unei sinteze. Noi am ruga pe toţi tovarăşii din Prezidiul Academiei, şi individual şi ca organ colectiv, să ne ajute pentru a putea să dăm o soluţionare cât mai bună acestui lucru.

În ce priveşte problemele învăţământului, sigur, ele nu fac obiectul întâlnirii noastre; este adevărat, se lucrează la un studiu. Mă miră problemele ridicate de către unii dintre dv. deoarece unii chiar faceţi parte din Consiliul acesta al Învăţământului superior, pentru că acolo, cel puţin după cât sunt eu informat, problemele acestea au făcut obiectul unei discuţii. După cât îmi închipui eu Consiliul Învăţământului cu aceste probleme ar trebui să se ocupe, cum să se organizeze mai bine ca învăţământul superior să dea rezultatele cele mai bune şi din punct de vedere organizatoric, şi din punct de vedere al numărului studenţilor, al programelor şi metodologiei, pentru a asigura desfăşurarea învăţământului. Sigur, trebuie şi o anumită bază materială. Dar aici foarte mulţi au ridicat nu atât problema bazei materiale, cât probleme legate de conţinut, de încărcarea programelor. De aceea este acest Consiliu al Învăţământului superior, să dezbată toate aceste probleme şi să vină cu propuneri cum să facem să fie mai bine.

Aţi ridicat problema doctoratului. Eu ştiu că această problemă s-a dezbătut în consiliul acesta.

Tov. Cristofor Simionescu: S-a ţinut o singură şedinţă în 4 ani de zile.

Tov. C-tin Daicoviciu: În Consiliul Învăţământului superior sunt 200 de oameni; în şedinţă se ascultă ce spune fiecare, iar după aceea ministerul face ceea ce crede.

Tov. N. Ceauşescu: Eu, de exemplu, dacă eram în acest consiliu aş fi spus: uite, noi am discutat, să se pună pe hârtie tot ceea ce s-a spus, să ni se trimită concluziile, iar peste două luni să ne întâlnim şi să vedem ce trebuie să facem.

Tov. C-tin Daicoviciu: M-a întrebat pe mine cineva câte locuri îmi trebuie pentru doctoratul în istorie?! Nu.

Tov. N. Ceauşescu: Cred că problemele acestea legate de învăţământ vor trebui să facă obiectul unei analize serioase cu cadrele cele mai bune din învăţământul superior. Eu nu-mi fac iluzii că tot ce se va stabili acolo va fi perfect, dar să căutăm totuşi să ne preocupăm să îmbunătăţim, pentru că altfel, dacă nu căutăm continuu să aducem îmbunătăţiri, ajungem în situaţia în care suntem astăzi. Deci, eu consider că şi Prezidiul Academiei şi Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice trebuie să se ocupe de această problemă.

Noi o să discutăm şi cu Ministerul Învăţământului, dar dv. nu trebuie să vă fie indiferent, pentru că sunteţi totuşi forul cel mai înalt al cercetării. Dacă cineva are altă

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

părere în aceste probleme şi Prezidiul Academiei are altă părere, de ce nu spunem aşa: hai să ne aşezăm şi să discutăm; este o problemă foarte importantă felul cum pregătim cadrele, felul cum pregătim tineretul, este o problemă tot de cercetare.

Tov. Miron Nicolescu: În problema doctoratului pregătim o întâmpinare.

Tov. N. Ceauşescu: Viaţa nu este întotdeauna cum se doreşte.

Eu sunt de acord să criticaţi Ministerul Învăţământului, tot în mod academic, însă reproşul pe care vi-l pot face este că nu-l criticaţi. Poate că tovarăşii care lucrează în învăţământ au părerea că problemele se rezolvă foarte bine. Întrebaţi-i şi o să vedeţi că o să vă spună că nici nu se putea mai bine. Este necesar să ne spunem părerea şi să ajungem la concluziile care consideraţi că sunt cele mai bune.

S-a ridicat şi problema cu numărul studenţilor. Este adevărat, în unele ramuri poate sunt suficienţi, în altele poate nu. Şi pe total nu este un număr corespunzător. Însă problema aceasta nu se poate rezolva într-un timp scurt, ci va trebui să depunem eforturi ca să rezolvăm această problemă în următorii 5-10 ani.

Deci, în domeniul acesta, ceea ce eu am vrut să relev este numai apelul la dv. de a nu vă mulţumi numai ca din când în când să vă exprimaţi anumite nemulţumiri, dar şi să acţionaţi, pentru că aceasta este una din sarcinile pe care le aveţi dv. ca cel mai înalt for al ştiinţei.

Tov. Şerban Ţiţeica: Eu acuma aflu că se construiesc 6 institute departamentale; nu avem informaţii despre aceste institute şi nu ştim de unde să le căpătăm.

Tov. N. Ceauşescu: Şi cine este de vină?

De abia îmi dau mie dreptate că vă rupeţi puţin de viaţă; chiar dv. ar fi trebuit să iniţiaţi construirea acestor institute departamentale. Când ne propunem să creăm o puternică industrie constructoare de maşini, să facem automatizarea, putem face aceasta fără a avea un centru de cercetare? Vrem să facem maşini-unelte, vrem să facem camioane, tractoare, vrem să facem un automobil – şi o să-l facem, până prin 1969, o să-l avem pe piaţă; vrem să facem utilaj chimic, minier, petrolier, pentru industria uşoară şi alimentară; putem să perfecţionăm continuu producţia aceasta fără a avea un institut sau un centru de cercetări?

Tov. Şerban Ţiţeica: Relaţiile noastre cu ministerele au fost foarte slabe.

Tov. N. Ceauşescu: Dv. ar trebui să nu întrebaţi ministerele, ci ca oameni de ştiinţă ar trebui să cunoaşteţi şi să împingeţi ministerele să organizeze activitatea şi să nu aşteptaţi să vedeţi ce fac ministerele. Dv. să fi venit la partid să spuneţi că trebuie cutare, că trebuie cutare. Noi vrem sprijin de la dv. ca oameni de ştiinţă. Noi pretindem de la Academie ca ea să analizeze nevoile economiei, legat de dezvoltarea generală, dar asta nu putem face dacă nu dezvoltăm institutele de cercetări. Aşa că din acest punct de vedere eu vă dau dreptate, că nu cunoaşteţi, dar vinovaţi sunteţi în primul rând dv. Poate nu am dreptate, dar eu aşa văd rolul cercetătorului, al omului de ştiinţă, ca el să ajute la organizarea activităţii de cercetare ştiinţifică. Pentru asta am şi creat Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice.

Tov. Roman Moldovan: Obiectivele cu caracter de cercetare ştiinţifică sunt avizate la noi.

Tov. N. Ceauşescu: Se vede că nici la Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice lucrurile nu merg bine. Şi la Prezidiul Academiei şi la Consiliul Naţional al

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Cercetării Ştiinţifice este o lipsă de informare. Eu sunt de acord că fiecare trebuie să cunoască domeniul său de activitate, dar să aibă şi o privire mai generală asupra întregii dezvoltări. Eu nu concep un Prezidiu al Academiei care să nu cunoască dezvoltarea economiei şi culturii în ansamblu, să-şi spună şi părerea, altfel fiecare se va ocupa de istoria antică, de Sarmizegetusa ş.a.m.d. Altfel nu se poate realiza ca acest for de ştiinţă să-şi aducă contribuţia la dezvoltarea întregii economii.

Tov. Roman Moldovan: Noi am organizat şi un ciclu de conferinţe unde am invitat toţi cercetătorii.

Tov. N. Ceauşescu: Nu trebuie ciclu de conferinţe, ci trebuie să informăm care este planul, care sunt tendinţele şi ce ne propunem pentru viitor. Cred că în sensul acesta va trebui să aducem îmbunătăţiri asupra felului cum trebuie să fie informaţi tovarăşii din conducerea Academiei şi Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice.

Tov. P. Niculescu-Mizil: Poate unii tovarăşi academicieni să lucreze în institutele acestea departamentale pentru ca ei să fie informaţi mai bine.

Tov. N. Ceauşescu: Eu am înţeles că să nu dăm fuga să creăm noi institute, ci să le întărim şi să unificăm pe cele existente. Dar n-am vrut să spun aşa pentru că tov. Neniţescu vrea şi el un institut.

În sensul acesta într-adevăr cred că trebuie să analizăm şi să găsim căile pentru îmbunătăţirea activităţii de cercetare ştiinţifică din ţara noastră.

În legătură cu centenarul Academiei. Sigur, o să pregătiţi în prealabil un program, îl vom cunoaşte. Această manifestare are o mare importanţă şi va trebui să-i dăm amploarea care o merită, deoarece este important de a prezenta şi oamenilor de ştiinţă, şi poporului şi tineretului nostru trecutul ştiinţei noastre, pentru că la mulţi s-a creat impresia că ţara noastră nu a reprezentat nimic, ci totul a început după 23 August şi că atunci a început importul. Sigur, prezentând trecutul acesta în toată amploarea sa va trebui să organizăm aşa încât să ne ajute de a înţelege mai bine şi perspectiva în domeniul acesta al dezvoltării ştiinţifice. Eu spun aceasta pentru ca în întocmirea planului de care ştiu că vă ocupaţi, să ţineţi seama pentru a nu se da numai o glorificare a trecutului, dar să analizăm şi prezentul şi să dea şi o perspectivă de viitor. De asemenea să folosim prezenţa invitaţilor străini, la care ne gândim să participe, pentru a face cunoscută activitatea trecutului şi prezentului ţării, şi ce ne propunem, pentru a dezvolta relaţiile noastre cu ştiinţa universală, fără de care nu se poate vorbi de mersul înainte.

În sensul acesta aş ruga ca să ne uşuraţi munca pentru că noi cam aşa ne gândim şi cred că suntem de acord în direcţia aceasta cu această sărbătorire.

Ne gândim pe urmă să organizăm la Bucureşti un Muzeu al Istoriei Naţionale a României. Sigur, aici Academia va trebui să ajute. Este o muncă serioasă. Noi ne gândim chiar să creăm în curând un comitet de organizare şi te rog, tovarăşe Mănescu, să discuţi cu Prezidiul Academiei despre formarea acestui comitet. Vom vedea şi cu clădirea, şi cu tematica care ne va ajuta să clarificăm şi multe probleme din istoria ţării noastre, pentru că în istoria noastră sunt multe lacune, multe lucruri false; istoria românilor a fost prezentată în fel şi chip şi este necesar să punem lucrurile aşa cum s-au întâmplat. Însă problemele acestea le vom discuta cu cei ce vor face parte din acest comitet.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Manea Mănescu: În două săptămâni vă vom prezenta toate materialele, în urma discuţiilor pe care le vom avea cu Prezidiul Academiei.

Tov. N. Ceauşescu: Deci sunt multe domenii unde Academia poate să ajute ca într-adevăr ceea ce ne propunem în diferite domenii de activitate să realizăm şi să contribuie la ridicarea nivelului general al activităţii ştiinţifice, la progresul general al întregii noastre societăţi. Numai atunci vom putea spune: iată Prezidiul Academiei a lucrat bine, a lucrat academic.

Tov. Miron Nicolescu: Tovarăşe secretar general, în numele Prezidiului Academiei eu vă mulţumesc din inimă pentru sfaturile atât de competente, atât de înţelepte, cât şi pentru criticile făcute la adresa activităţii Academiei.

Eu doresc numai un singur lucru: să ne daţi tot ajutorul în munca noastră pentru ca să greşim cât mai puţin. Noi vom avea toată grija.....

Tov. N. Ceauşescu: Pentru aceasta şi dv. să ne daţi tot ajutorul pentru ca şi noi să greşim cât mai puţin; noi nu suntem specialişti în toate domeniile de activitate; fiecare are un domeniu de specializare.

Tov. Miron Nicolescu: Este adevărat, sunt probleme de natură ştiinţifică care cad în competenţa noastră prin însăşi formularea noastră; sunt probleme de organizare şi de perspectivă la nivel republican care sunt de competenţa Prezidiului Academiei. Desigur că dv. de la înălţimea de la care priviţi lucrurile le vedeţi poate ceva mai corect decât le vedem noi. Noi le vedem mai de jos şi probabil de aceea există şi această dispersare. Vă dau un exemplu: un institut de mecanică a fost dispersat în două. Deci tendinţa aceasta de dispersare a existat tot timpul. Noi o să încercăm să reparăm şi în această idee o să analizăm lucrurile, dar nu în mod mecanic. În această analiză vă cerem ajutorul dv. ca să nu mai greşim şi a doua oară, să nu mergem de la o dispersare prea mare la o concentrare prea mare care iarăşi să ne facă greutăţi.

Eu n-am ştiut de chestiunea cu institutele tehnice, însă avem un vicepreşedinte care are responsabilitatea aceasta, tov. Răduleţ; poate într-o şedinţă a Prezidiului ne va informa şi pe noi despre aceasta.

Tov. C-tin Daicoviciu: Este bine ca la şedinţele de Prezidiu să existe un punct de informare generală.

Tov. Miron Nicolescu: Trebuie ca fiecare specialist, vicepreşedinte, să dea o informare specială pentru ca conducerea să cunoască care este situaţia.

Încă o dată vă mulţumesc foarte mult.

Şedinţa s-a terminat la orele 21,00.

▼

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. - Cancelarie, dosar 83/1966, f. 2-38

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

8. 1966, octombrie 24. Referat întocmit de Institutul de Studii Istorice şi Social-Politice de pe lângă C.C. al P.C.R., cu privire la organizarea Institutului, a Arhivei C.C. al P.C.R. şi a Muzeului de Istorie al P.C.R.

REFERAT

Prin Hotărârea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. no. 654/III, din luna martie a.c., Institutul de Istorie a Partidului a fost transformat în Institut de Studii Istorice şi Social-Politice de pe lângă C.C. al P.C.R.

Prin această hotărâre, Institutul a primit largi atribuţii de cercetare ştiinţifică, stabilindu-i-se următoarele sarcini principale:

1. Studierea problemelor privind istoria mişcării muncitoreşti şi elaborarea, sub îndrumarea Comisiei Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., a Istoriei partidului;

2. Elaborarea de studii cu privire la făurirea şi dezvoltarea orânduirii socialiste din ţare noastră;

3. Studierea problemelor de istorie politică, a problemelor social-economice, a curentelor de idei din epoca modernă şi contemporană a României, cât şi a istoriei luptei pentru libertate naţională şi socială din epocile istorice anterioare;

4. Studierea istoriei mişcării muncitoreşti din alte ţări, a organizaţiilor muncitoreşti internaţionale, a făuririi şi dezvoltării regimurilor socialiste, a mişcărilor democratice, progresiste şi a mişcării de eliberare naţională;

5. Studierea problemelor teoretice şi metodologice ale cercetării istorice, în legătură şi interpătrunderea lor cu alte ştiinţe sociale (filozofia, cercetarea sociologică concretă, ştiinţele economice, juridice ş.a.);

6. Analiza concepţiilor şi punctelor de vedere ale istoricilor marxişti şi nemarxişti privind istoria mişcării muncitoreşti, istoria modernă şi contemporană a patriei noastre, precum şi istoria universală modernă şi contemporană.

În întocmirea planurilor sale, Institutul de Studii Istorice şi Social-Politice va urmări să excludă paralelismele inutile, punând accentul principal pe domenii şi teme care nu sunt investigate de alte institute. De asemeni, va colabora permanent cu Institutul de Istorie al Academiei Republicii Socialiste România, Academia de Ştiinţe Social-Politice „Ştefan Gheorghiu", Editura Politică, Institutul de filozofie, de ştiinţe economice, de ştiinţe juridice şi cu alte institute de ştiinţe sociale; va întreţine contacte cu institute străine având o sferă de preocupări similară.

Până în prezent, Institutul a avut următoarele sectoare de cercetare:

- Începuturile mişcării muncitoreşti până în 1921;
- Istoria P.C.R., 1921-1944;
- Organizaţii de masă;
- Revoluţia populară;
- Internaţional;
- Informare şi documentare ştiinţifică;
- Militar.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

În afara sectoarele de cercetare, Institutul editează revista „Anale", are o arhivă şi un serviciu administrativ-gopodăresc. În schema Institutului se află şi Biblioteca C.C. al P.C.R.

În total, Institutul are 53 posturi de cercetare ştiinţifică (plus 6 posturi în oraşele Iaşi şi Cluj) şi 33 posturi de personal tehnic-auxiliar şi gospodăresc.

Corespunzător cu noile sarcini, propunem următoarea structură a Institutului (pentru schema detaliată vezi anexa 1):

I. Secţia *„Istoria patriei, a partidului comunist, a mişcării revoluţionare şi democratice din România"*, cu următoarele sectoare:

- Mişcările populare, secolele XV-XIX;
- 1821-1893;
- 1893-1918;
- 1918-1944;
- 1944-1947;
- Istoria organizaţiilor de masă;
- Militar.

Menţionăm că primele două sectoare se vor ocupa de probleme care până în prezent n-au intrat în sfera de activitate a Institutului.

II. Secţia *„Formarea şi dezvoltarea orânduirii socialiste din R.S. România"*, cu sectoarele:

- Politica economică a partidului şi statului;
- Viaţa de stat, structura socială, cultura.

Toate aceste sectoare sunt nou înfiinţate.

III. Secţia *„Probleme teoretice şi metodologice ale cercetării istorice"*, cu următoarele sectoare:

- Filozofia istoriei şi metodologia cercetării istorice;
- Documentare istoriografică internaţională.

Această secţie va avea în sfera sa de preocupări şi problemele teoretice cu care Institutul va participa la diferite întâlniri internaţionale.

Primul sector este nou înfiinţat.

IV. Secţia *„Probleme internaţionale"*, cu sectoarele:

- Istoria mişcării muncitoreşti internaţionale (inclusiv istoria rezistenţei) şi a făuririi şi dezvoltării regimurilor socialiste;
- Probleme ale mişcării de eliberare naţională;
- Probleme social-politice şi ideologice ale sistemului capitalist contemporan.

Cu excepţia primului sector, celelalte două sunt nou înfiinţate.

Institutul va continua să editeze revista *„Anale"* cu o apariţie de 6 ori pe an. Profilul revistei va fi lărgit, pentru a reflecta preocupările tuturor secţiilor şi sectoarelor Institutului.

De asemeni, va edita, periodic, *Buletinul informativ* (documentar) pentru uz intern.

Institutul de Studii Istorice şi Social-Politice va avea un *Serviciu de arhivă şi documentare*, cu sectoarele:

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

- Arhivă şi memorii;
- Bibliotecă;
- Fototecă-filmotecă;
- Laborator foto-xerox şi conservarea documentelor.

Pentru ca sectorul Arhivă şi memorii să-şi poată desfăşura activitatea în bune condiţiuni, este necesară aplicarea Hotărârii conducerii partidului din decembrie 1960, cu privire la transferarea de către Arhiva C.C. al P.C.R., Arhivei Institutului a documentelor specificate în Hotărâre, precum şi extinderea prevederilor acestei hotărâri şi asupra altor categorii de documente necesare activităţii Institutului (anexa 2).

Institutul este deservit, în prezent, de Biblioteca C.C. al P.C.R. Sarcinile noi impun *crearea bibliotecii proprii.* În acest sens, propunem ca o parte a fondului de cărţi al Bibliotecii C.C., corespunzător cu profilul Institutului, să treacă la biblioteca acestuia şi să se stabilească o diviziune a sarcinilor între cele două biblioteci.

Cele patru secţii de cercetare, serviciul de Arhivă şi documentare şi redacţia „Analelor" vor fi conduse de directorii adjuncţi şi secretarii ştiinţifici ai Institutului. Propunem suplimentarea schemei cu un post de director adjunct şi un post de secretar ştiinţific.

Institutul are în prezent 2 sectoare, cu câte 3 cercetători în oraşele Iaşi şi Cluj. Pentru studierea problemelor de istorie a partidului în toate regiunile ţării, propunem să se creeze în fiecare regiune colective de cercetători voluntari, având fiecare câte un secretar (cercetător), salarizat de Institut. Pentru regiunile Iaşi şi Cluj să rămână schema actuală.

Institutul răspunde de activitatea Muzeului de Istorie a Partidului Comunist, a mişcării revoluţionare şi democratice şi de Muzeul Doftana. Întrucât spaţiul Muzeului de la Bucureşti s-a mărit considerabil, iar colectivul acestuia a primit sarcini importante şi pe linia reorganizării muzeelor locale, este necesară suplimentarea schemei sale de organizare (anexa 3).

În raport cu numărul actual de 53 posturi de cercetători ştiinţifici, în noua schemă a Institutului se propun 76 posturi de cercetători ştiinţifici şi cadre redacţionale. Personalul auxiliar şi administrativ va creşte de la 33 la 49 salariaţi, îndeosebi pentru deservirea arhivei şi bibliotecii.

Schema de organizare a ambelor muzee va creşte de la 27 la 37 posturi de lucrători cu muncă politică şi de la 66 la 82 posturi administrativ-auxiliare şi gospodăreşti.

Propunem ca aplicarea noii scheme a Institutului să se facă în două etape: în prima etapă, trimestrul IV/1966, să se aprobe 25 posturi pe lângă cele existente (anexa 4). În etapa a doua, anul 1967, schema să fie complectată în întregime, conform anexei 1.

La muzee vor fi complectate în trimestrul IV/1966 toate cele 26 posturi noi propuse.

Ţinând seama de interesul mare ce există în ţara noastră pentru problemele de istorie, propunem ca Institutul să editeze, în colaborare cu alte institute de specialitate, o revistă lunară, de largă circulaţie, intitulată *„Magazin istoric".*

Revista va cuprinde materiale, într-o formă publicistică atrăgătoare, privind evenimente din istoria patriei, a partidului, a mişcării democratice şi progresiste din

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

toate perioadele, rezultate ale investigaţiilor arheologice şi istorice, documente inedite, biografii ale personalităţilor istorice, memorii, recenzii ale lucrărilor istorice din ţară şi din străinătate, numeroase ilustraţii, hărţi, facsimiluri, portrete. De asemeni va publica materiale privind principalele evenimente ale Istoriei universale, îndeosebi cele legate de istoria patriei noastre.

Reviste de acest gen există în numeroase ţări, printre care: Anglia, Franţa, Italia, S.U.A. ş.a. (numai în Franţa apar 6 reviste istorice lunare).

Anexa 1

Schema

Institutului de Studii Istorice şi Social-Politice de pe lângă C.C. al P.C.R.

	Aprobat în schema existentă	Proiect
Conducerea Institutului		
- Director.....	1	1
- Directori adjuncţi	3	4
- Secretari ştiinţifici	1	2
	5	7
I. Secţia *„Istoria patriei, a partidului comunist, a mişcării revoluţionare şi democratice din România"*		
Sectoare:		
1. Mişcări populare sec. XV-XIX.....cercetători	-	3 (1+2)
2. 1821-1893..... „	2	3 (1+2)
3. 1893-1918..... „	3	3 (1+2)
4. 1918-1944..... „	6	7 (1+6)
5. 1944-1947..... „	7	4 (1+3)
6. Istoria organizaţiilor de masă ..... „	4	3 (1+2)
7. Militar ..... „	4	3 (1+2)
	26	26
II. Secţia *„Formarea şi dezvoltarea orânduirii socialiste din R.S. România"*		
Sectoare:		
1. Politica economică a partidului şi statului ..... cercetători	-	4 (1+3)
2. Viaţa de stat, structura socială, cultura ..... „	-	3 (1+2)
		7

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

III. Secţia *„Probleme teoretice şi metodologice ale cercetării istorice"*		
Sectoare:		
1. Filozofia istoriei şi metodologia cercetării istorice ..... cercetători	-	4 (1+3)
2. Documentare istoriografică internaţională..... „	4	4 (1+3)
	4	8
IV. Secţia *„Probleme internaţionale"*		
Sectoare:		
1. Istoria mişcării muncitoreşti internaţionale (inclusiv istoria rezistenţei) şi a făuririi şi dezvoltării regimurilor socialiste ..... cercetători	4	5 (1+4)
2. Probleme ale mişcării de eliberare naţională ..... "	-	3 (1+2)
3. Probleme social-politice şi ideologice ale sistemului capitalist contemporan ..... "	-	3 (1+2)
	4	11
Arhivă – Documentare		
Sectoare:		
1. Arhivă şi memorii.....	8	10
2. Bibliotecă	7[x)]	9
3. Fototecă- filmotecă	-	3
4. Laborator foto-xerox şi conservarea documentelor	2	4
	17	26, din care: 10 cercetători 16 personal tehnic-administrativ
Revista *„Anale"*		
1. Redacţia revistei *„Anale"* şi Buletinul informativ (documentar).....	6	7 (1+6)

[x)] În prezent personalul bibliotecii deserveşte atât secţiile CC al P.C.R. cât şi Institutul.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Administrația Institutului

1. Serviciul administrativ:		
- Director administrativ	1	1
- Contabil-şef	1	1
- Economist	1	1
- Contabili	2	3
- Şef birou administrativ	1	1
2. Şef serviciu cadre	1	1
3. Serviciul tehnic:		
- Şef secretariat tehnic	-	1
- Secretar tehnic cabinet	2	4
- Stenodactilografe	1	4
- Dactilografe poliglote	-	2
- Dactilografe	7	7
- Curier	1	1
4. Personal de deservire	6	6
	24	33

Recapitulare

A. Schema existentă – *86 posturi*, din care:
- 53 cercetători ştiinţifici
- 33 personal tehnic, auxiliar şi administrativ

B. Schema propusă – *125 posturi*, din care
- 76 posturi de cercetare ştiinţifică şi
- 49 posturi de personal, tehnic auxiliar şi administrativ.

Cele 76 posturi de cercetare ştiinţifică vor fi repartizate astfel:

- Conducerea institutului:	5 director şi adjuncţi
	2 secretari ştiinţifici
- Secţiile de cercetare	52 cercetători
- Arhivă-Documentare.....	10 "
- Publicaţii periodice	7 cercetători-redactori

C. *În regiuni* faţă de 6 cercetători existenţi, se propun 19 cercetători:

- Iaşi	3 cercetători	(1+2)
- Cluj	3 "	(1+2)
- Celelalte regiuni	13 "	

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Notă

cu privire la aplicarea Hotărârii conducerii partidului, din decembrie 1960, în legătură cu organizarea Arhivei C.C. al P.C.R.

În anul 1960, pe baza Hotărârii Biroului Politic al C.C. al P.M.R., Arhiva Centrală a Institutului de istorie a partidului a fost reorganizată. S-au creat două arhive:Arhiva P.C.R. şi Arhiva Institutului de istorie a partidului.

Deşi au trecut cinci ani de la separarea celor două arhive, nici până în prezent Institutul nu a primit o mare parte din documentele referitoare la istoricul mişcării muncitoreşti din România, anterioare creării P.C.R., prevăzute în hotărâre, ca:

- dosarele complete cu documente referitoare la greve, demonstraţii, mitinguri, întruniri, răspândiri de manifeste şi alte acţiuni muncitoreşti din perioada până la 1921;
- dosarele privind mişcarea muncitorească din Transilvania până la 1921;
- dosarele privind acţiunile Batalioanelor revoluţionare din Odesa (1917-1921);
- dosarele cu privire la frământările şi acţiunile ce au avut loc în armata română în perioada 1917-1921;
- dosarele conţinând documente referitoare la manifestările de solidaritate ale oamenilor muncii din România cu revoluţia proletară din Rusia şi Ungaria (1917-1921);
- dosarele cu documente privind Greva generală din octombrie 1920;
- dosarele conţinând documente referitoare la grupurile comuniste;
- dosarele cu documente privind activitatea Partidului Socialist în rândurile sindicatelor din România până în anul 1921 etc.

De asemenea, n-au fost predate nici alte materiale ca: manifeste, broşuri, ziare, reviste şi alte documente cu caracter propagandistic, împreună cu notele referitoare la istoricul acestora (scoase în ultimii ani din dosarele întocmite de către organele Justiţiei, Siguranţei şi Jandarmeriei burgheze, între anii 1917-1944).

Faptul că materialele propagandistice nu sunt păstrate într-un singur loc (parte sunt la Institut şi parte la Arhiva C.C. al P.C.R.) creează mari greutăţi activităţii de cercetare ştiinţifică.

Ca urmare a extinderii sferei de cercetare şi a multiplelor sarcini ce au stat în faţa Institutului, este necesar:

a). Predarea de către Arhiva C.C. al P.C.R. către Arhiva Institutului a tuturor documentelor prevăzute în Hotărârea Biroului Politic din 1960;

b). În afară de documentele prevăzute în Hotărâre, să mai fie predate Institutului şi următoarele documente:

- scrisori, referate, informări ale C.C. al P.C.R. către Internaţionala a III-a, din 1921-1943;
- informări şi rapoarte ale organelor locale de partid, ale instructorilor P.C.R. şi instructorilor Internaţionalei Comuniste trimise Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste;

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

- instrucţiuni, circulare, aprecieri şi alte materiale emise de Internaţionala Comunistă şi trimise Partidului Comunist din România;

- diverse documente privind aprecieri ale Internaţionalei Comuniste asupra unor momente şi evenimente importante din mişcarea muncitorească din România: greve, demonstraţii, alegeri parlamentare, Front Unic etc.;

- documentele, stenogramele Congreselor III, IV, V ale P.C.R.;

- dosare privind mişcare muncitorească din România, mişcarea sindicală, de tineret, P.S.D., M.O.P.R., F.P., B.M.T., M.A.D.O.S.Z. şi alte organizaţii de masă;

- documente, rapoarte, instrucţiuni din Arhiva Profinternului, ale K.I.M.-ului şi ale M.O.P.R.-ului Internaţional;

- dosare cu documente referitoare la activitatea breslelor din România;

- dosare privind mişcarea ţărănească din 1921-1947;

- documente privind acţiuni ale intelectualilor;

- dosare privind starea de spirit în rândul populaţiei şi armatei, 1938-1944;

- memorii ale unor personalităţi: Argetoianu, Iorga, Titulescu, general Coandă, Gigurtu şi altele ce mai există în Arhiva C.C. al P.C.R.;

- dosare privind legăturile partidului nostru cu alte partide comuniste şi muncitoreşti şi organizaţii internaţionale;

- dosare privind luptele de rezistenţă din Spania şi Franţa şi participarea românilor la ele;

- memorii ale unor militanţi din mişcarea muncitorească ca: Bujor, Agiu, Nicolau, A. Constantinescu, precum şi dosarele privind activitatea lui C. Dobrogeanu-Gherea, Bacalbaşa, Muşoiu, I. C. Frimu, Ştefan Gheorghiu, Ivănuş şi alţii;

- stenogramele Consiliului de Miniştri din 1941-1944;

- documente şi amintiri în legătură cu pregătirea insurecţiei armate din România.

Anexa 3

Notă

cu privire la schema de organizare a Muzeului de Istorie a Partidului Comunist, a mişcării revoluţionare şi democratice din România şi a Muzeului Doftana

I. Schema Muzeului de Istorie a Partidului Comunist, a mişcării revoluţionare şi democratice din România, aprobată în 1965, cuprinde un director, 2 directori adjuncţi, un şef al grupului de lectori, 18 lectori (dintre care 6 lectori I), 3 cercetători muzeografi (dintre care unul principal) şi 62 funcţii auxiliare şi gospodăreşti.

Schema Muzeului Doftana, aprobată, cuprinde un director, un lector şi 4 funcţii auxiliare.

Ţinând seama de faptul că suprafaţa de expunere a Muzeului de Istorie a Partidului Comunist, a mişcării revoluţionare şi democratice a crescut de peste 3 ori (de la 1400 m^2 la 4500 m^2), că muzeul are sarcina de a organiza expoziţii, conferinţe, lecţii speciale pentru pregătirea propagandiştilor din învăţământul de partid din Bucureşti,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

îndrumarea activităţii secţiilor de istorie modernă şi contemporană de la muzeele regionale, editarea de albume, pliante, cărţi poştale, diapozitive, diafilme etc., că muzeul dispune de un bogat fond muzeistic în continuă creştere şi o bibliotecă de specialitate cu peste 4000 volume, pentru buna desfăşurare a tuturor acestor activităţi, propunem suplimentarea schemei cu următoarele posturi:

- 6 lectori (din care 3 se vor ocupa de organizarea şi îndrumarea muzeelor din regiuni)
- 1 responsabil cu fondurile muzeistice
- 1 specialist bibliograf
- 1 referent pentru munca de popularizare şi organizarea vizitării muzeului.

II. Schema personalului auxiliar şi gospodăresc a Muzeului de Istorie a Partidului Comunist de asemenea nu corespunde condiţiilor actuale, când instalaţiile diferite existente în clădire sunt în stare de funcţionare şi toate încăperile au o funcţie determinată. S-a creat astfel necesitatea de a se adăuga următoarele posturi:

- 1 mânuitor de cărţi
- operator cinematograf
- 3 supraveghetori de săli (custozi)
- 1 geamgiu pentru asigurarea întreţinerii cristalelor
- 2 portari (prin construirea noii clădiri s-au creat noi căi de acces în muzeu prin B-dul 1 Mai)
- 4 îngrijitoare
- 1 gestionar bilete (casier).

III. La Muzeul Doftana este necesară, de asemenea, suplimentarea schemei cu următoarele posturi:

- 1 lector
- 1 muncitor cu înaltă calificare
- 1 îngrijitor
- 1 gestionar bilete (casier).

x

Propunem spre aprobare următoarea schemă de organizare şi nomenclatorul de funcţiuni aplicat de Secţia Gospodăriei de Partid a C.C. al P.C.R. pentru posturile nou înfiinţate:

Muzeul de Istorie a Partidului Comunist, a mişcării revoluţionare şi democratice din România

Funcţii	Număr de personal	
	actual	*propus*
- Director.....	1	1
- Director adjunct.....	2	2
- Şef grup lectori	1	1
- Lectori	18 (din care 6/I)	24(din care 6/I)

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

- Cercetători muzeografi	3 (din care 1 principal)	3 (din care 1 principal)
- Responsabil cu fondurile muzeistice	-	1
- Specialist bibliograf	-	1
- Arhitect	1	1
- Grafician	1	1
- Machetist	1	1
- Caşerator	1	1
- Mânuitor de cărţi (bibliotecar)	-	1
- Referent cu munca de popularizare a muzeului	-	1
- Secretar-dactilograf.....	3	3
- Şef serviciu administrativ	1	1
- Şef birou administrativ-gestionar materiale.....	1	1
- Gestionar bilete (casier).....	-	1
- Custode	12	15
- Garderobier	2	2
- Operator cinematograf	-	1
- Tehnician poligraf	-	1
- Magazioner	1	1
- Tâmplar	-	1
- Geamgiu	-	1
- Electrician	2	2
- Mecanic instalaţii calorifer ...	1	1
- Mecanic instalaţii de apă	1	1
- Fochist	2	2
- Portari.....	4	6
- Îngrijitoare	26	30
	87	109

Muzeul Doftana

- Director.....	1	1
- Lector	1	2
- Muncitor cu înaltă calificare.....	-	1
- Gestionar bilete (casier).....	-	1
- Grădinar	1	1
- Ajutor de grădinar	1	1
- Îngrijitoare	2	3
	6	10

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Anexa 4

Propunere

de completare a schemei Institutului de Studii Istorice şi Social-Politice, precum şi a muzeelor, pentru trimestrul IV/1966:

Institut

- Director adjunct	1
- Secretar ştiinţific	1
- Şefi de sectoare	7
- Cercetători	10
- Redactori	1
- Dactilografe poliglote şi stenodactilografe	5
	25

Muzee

- Lectori	7
- Responsabil propagandă muzee.....	1
- Responsabil fonduri muzeistice	1
- Bibliograf principal	1
- Gestionar bilete (casier).....	2
- Muncitori cu înaltă calificare (operatori cinematograf, mecanic întreţinere, tâmplar-geamgiu).....	3
- personal auxiliar	11
	26

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R.- Cancelarie , dosar 143/1966, f. 23-37

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

9. 1967, martie 6. Schiţa tematică a organizării Muzeului Naţional de Istorie al R.S.R.

SCHIŢA TEMATICĂ A MUZEULUI NAŢIONAL DE ISTORIE AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

I. *Prezentarea generală*

Situaţia geografică a teritoriului ţării (harta Republicii Socialiste România); elemente introductive în istoria României; prezentarea circuitului muzeului etc.

II. *Orânduirea comunei primitive*

Geocronologia arheologică: condiţii naturale; apariţia omului, a colectivităţilor şi activităţilor omeneşti. Teritoriul Republicii Socialiste România, arie principală a antropogenezei (grupul de vânători australopiteci de la Bugiuleşti, cca 2 milioane de ani î.e.n. – prepaleoliticul).

Hartă cu descoperirile privind epoca străveche (paleolitic, neolitic, bronz şi prima epocă a fierului).

Paleoliticul – epoca pietrei cioplite (cca 600000 – 8000 ani î.e.n.).

- Tehnica cioplirii pietrei.

a) Paleoliticul inferior (anii 600000-120000 î.e.n.); Cultura de prund; Clactonianul; Acheuleanul; Abbevillianul; Levaloisianul.

b) Paleoliticul mijlociu (cca 120000-100000 î.e.n.): Mousterianul.

c) Paleoliticul superior (cca 100000 – 10000 î.e.n.): Aurignacianul.

d) Epipaleoliticul (trecerea de la paleolitic la neolitic); Holocenul, cca 8000-5600 î.e.n. (Swiderianul, Azilianul, Tardenoazianul).

Neoliticul (epoca pietrei şlefuite) înflorirea organizării gentilice matriarhale (5600-1900 î.e.n.).

- Noile tehnici: şlefuirea şi perforarea pietrei, olăria, tehnica construcţiilor, agricultura şi păstoritul. Prima mare diviziune socială a muncii.

a) Neoliticul timpuriu (5600-3500 î.e.n.); Culturile cu ceramică cardinală: Criş; cu ceramică lineară, cu capete de note muzicale.

b) Neoliticul mijlociu (3500-2800 î.e.n.); Culturile: Boian, Vinča-Turdaş, Hamangia, Tisa, Vădastra.

c) Neoliticul târziu (2800-1900 î.e.n.); Culturile: Gumelniţa, Sălcuţa, Cucuteni-Ariuşd, Petreşti, Bodrog-Keresztur-Decea Mureşului, Cernavodă – faza timpurie.

d) *Perioada de trecere de la neolitic la epoca bronzului* (1900-1700 î.e.n.); Culturile: Horodiştea, Folteşti, Coţofeni, Baden-Pecel, Cernavodă – faza târzie.

Epoca bronzului (începuturile societăţii gentilice patriarhale şi ale destrămării comunei primitive).

- Modul de viaţă al oamenilor (ocupaţii, organizare socială, aşezări etc.).
- Metalurgia bronzului. Problema reţelei de difuziune a metalurgiei bronzului.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

a) Epoca bronzului – perioada timpurie.

- Culturile: Stoicani II, Glina III, Otomani faza veche şi prelungiri Coţofeni târzii (cultura cu împunsături succesive).

b) Epoca bronzului – perioada mijlocie

- Culturile: Monteoru, Costişa, Tei, Verbicioara, Vatina, Wietenberg, Periam-Pecica, Gârla Mare, Otomani.

c) Epoca bronzului – perioada târzie

- Culturile: Noua, Suciu de Sus, faza târzie a câmpurilor de urne.

d) Problema depozitelor de bronz şi a trecerii de la epoca bronzului la epoca fierului.

Epoca fierului – Metalurgia fierului, răspândirea ei, problema fixării meşterilor itineranţi şi a apariţiei centrelor metalurgice stabile.

a) Prima epocă a fierului (Hallstatt). Epoca mijlocie a destrămării orânduirii comunei primitive. Constituirea Culturii Basarabi.

- Perioada separării daco-geţilor de restul tracilor. Grupul Bârseşti-Ferigele. Apariţia şi stabilirea coloniilor greceşti pe litoralul de vest al Mării Negre.

- Organizarea socială şi modul de viaţă al geto-dacilor, ocupaţiile. Viaţa social-politică în coloniile greceşti.

b) A doua epocă a fierului (Latène) 400 – sec. I î.e.n. Etapa târzie a destrămării comunei primitive.

- Cultura Latène în Dacia; comunităţile geto-dace; oraşele greceşti de pe ţărmul Mării Negre – relaţiile lor economice şi culturale cu daco-geţii.

III. *Apariţia şi formarea relaţiilor sclavagiste în Dacia*

- Harta Daciei

- Viaţa social-politică şi cultura la daci. Statul dac (sec. I. î.e.n. – I e.n.); domnia lui Burebista; domnia lui Decebal; cucerirea romană la sud de Dunăre. Dobrogea romană.

- Dacia romană (106-271). Războaiele daco-romane. Stăpânirea romană; reorganizarea economică, administrativă şi militară a Daciei – urbanizarea.

- Continuitatea populaţiei dace în perioada stăpânirii romane. Romanizarea Daciei. Dacii liberi din vest şi carpo-dacii din Moldova. Dezvoltarea şi legăturile lor cu cei din Dacia romană.

- Dezvoltarea elementelor de tradiţie provincial-romană în afara graniţelor provinciei Dacia – cultura Ipoteşti-Cândeşti.

- Extinderea sintezei daco-romane şi în regiunile Daciei care n-au fost sub stăpânire romană (Muntenia de Răsărit, Moldova de Nord şi Centru, Nordul şi Răsăritul Transilvaniei).

- Începutul procesului de formare a poporului român şi a limbii române.

- Cultura în Dacia romană. Creştinismul în Dacia înainte şi după retragerea aureliană. Acţiunea de creştinare – rolul şi importanţa ei.

- Bizanţul şi influenţa lui pe ambele ţărmuri ale Dunării de Jos.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Formarea limbii şi poporului român

Continuitatea populaţiei autohtone daco-romane în perioada de trecere spre feudalism (sec. IV-IX) pe teritoriul ţării. Viaţa social-politică a populaţiei autohtone. Relaţiile populaţiei daco-romane cu popoarele migratoare (goţi, huni, gepizi, avari, bulgari). Asimilarea de către autohtoni a unor grupuri etnice migratorii. Legăturile populaţiei romanizate de la nord de Dunăre cu românitatea sud-dunăreană. Încheierea procesului de formare a limbii şi poporului român.

IV. *Orânduirea feudală (sec. al X-lea – 1848)*

a) *Feudalismul timpuriu*

- Cristalizarea şi dezvoltarea relaţiilor feudale în secolele X-XIII. Constituirea primelor formaţiuni statale româneşti.
- Pătrunderea triburilor maghiare în Transilvania.
- Colonizarea saşilor în Transilvania. Ultimele valuri ale migraţiei popoarelor (pecenegii, cumanii şi năvălirea tătarilor).
- Formarea statelor feudale Ţara Românească, Moldova şi Transilvania.
- Apariţia târgurilor şi a oraşelor.

b) *Feudalismul dezvoltat* (secolul al XIV-lea – mijlocul secolului al XVIII-lea).

- *Dezvoltarea social-economică a Ţării Româneşti, Moldovei şi Transilvaniei în secolele XIV-XVI.* Nivelul de dezvoltare a forţelor de producţie în agricultură. Ocupaţiile principale ale populaţiei săteşti. Viaţa urbană.
- Relaţiile de producţie feudale. Principalele clase sociale. Formele de exploatare feudală a ţărănimii. Organizarea statelor feudale.
- Legăturile economice, politice şi culturale dintre cele trei ţări române, relaţiile lor internaţionale.
- Lupta de independenţă a poporului român (Mircea cel Bătrân, Iancu de Hunedoara, Vlad Ţepeş, Ştefan cel Mare, Ion Vodă) şi lupta antifeudală (Răscoala de la Bobâlna – 1437, Războiul ţărănesc condus de Gh. Doja – 1514). Înfrăţirea între poporul român şi masele asuprite ale populaţiilor conlocuitoare în lupta de eliberare socială.
- Realizarea primei unităţi politice a Ţărilor Române sub Mihai Viteazul.
- Dezvoltarea culturii în Ţările Române (literatura, începuturile scrisului şi ale tiparului în limba română, arta).

Dezvoltarea Ţării Româneşti, Moldovei şi Transilvaniei în secolul al XVII-lea - mijlocul secolului al XVIII-lea

- Dezvoltarea social-economică (agricultura, meşteşugurile, oraşele, breslele etc.). Schimbări în structura socială, lupta antifeudală (Răscoala seimenilor şi dorobanţilor).
- Organizarea statelor feudale româneşti. Legăturile economice, politice şi culturale între Ţara Românească, Moldova şi Principatul Transilvaniei. Relaţiile

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

internaţionale ale Ţărilor Române. Lupta împotriva dominaţiei otomane, iar mai târziu împotriva stăpânirii habsburgice.

- Cultura în Ţările Române în secolul al XVII-lea – mijlocul secolului al XVIII-lea (învăţământul, tiparul, literatura şi arta).

- Cristalizarea şi dezvoltarea conştiinţei unităţii de neam (contribuţia cronicarilor moldoveni, munteni şi a cărturarilor români din Transilvania).

c) *Destrămarea feudalismului* (mijlocul secolului al XVIII-lea – 1847)

- Apariţia şi dezvoltarea relaţiilor capitaliste. Criza orânduirii feudale.

- Lupta poporului român împotriva regimului politic turco-fanariot şi a jugului habsburgic. Lupta împotriva tendinţelor expansioniste ale Rusiei ţariste şi Austriei. Lupta de eliberare socială şi naţională (Horea, Cloşca şi Crişan, Mişcarea revoluţionară din 1821 condusă de Tudor Vladimirescu, mişcări premergătoare anului revoluţionar 1848).

- Cultura (învăţământ, ştiinţă, presă, societăţi culturale, arte). Formarea şi dezvoltarea conştiinţei naţionale. Ideologia statului naţional român, formarea naţiunii burgheze.

V. *Orânduirea capitalistă – 1848-1944*

a) *Perioada 1848-1878.* Lupta poporului român pentru unitatea şi independenţa naţională.

- Revoluţia de la 1848 în Ţările Române. Cauze social-politice şi culturale. Desfăşurarea revoluţiei în cele trei Ţări Române. Caracterul burghezo-democratic şi naţional al revoluţiei. Rolul maselor populare şi al conducătorilor (N. Bălcescu, M. Kogălniceanu, A. Iancu, S. Bărnuţiu, Gh. Barițiu, C.A. Rosetti etc.). Înăbuşirea revoluţiei de către intervenţia străină.

- Unirea Moldovei cu Ţara Românească, formarea statului naţional român. Rolul decisiv al maselor în înfăptuirea Unirii. Personalităţile de frunte (Al. I. Cuza, M. Kogălniceanu, C.A. Rosetti, D. Bolintineanu, C. Bolliac, C. Negri etc.). Ecoul Unirii Principatelor în celelalte provincii locuite de români.

- Organizarea statului naţional. Reformele burghezo-democratice din timpul domniei lui Al. I. Cuza.

- Reforma agrară din 1864 şi ecoul ei în masele ţărăneşti.

- Afirmarea pe plan extern şi creşterea prestigiului internaţional al tânărului stat român.

- Transilvania în perioada 1849-1878. Noile forme de luptă ale românilor în condiţiile reinstaurării absolutismului şi a instaurării dualismului austro-ungar.

- Dezvoltarea capitalismului în România între 1864-1878 (începuturile industriei moderne, baterea monedei naţionale, primele instituţii de credit, primele reţele de cale ferată).

- Începuturile capitalului străin în România.

- Viaţa social-politică în România între 1866 şi 1877.

- Războiul pentru independenţa de stat a României (1877-1878). Proclamarea independenţei la 9 mai 1877. Efortul militar, economic şi ponderea participării României la obţinerea victoriei. Intrarea Dobrogei în componenţa statului român. Lupta

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

pentru recunoaşterea şi consolidarea independenţei statului român. Lupta pentru recunoaşterea şi consolidarea independenţei statului român.

- Cultura naţională în perioada 1849-1878.

b) *Consolidarea şi dezvoltarea orânduirii capitaliste* între 1878-1918 în România.

Dezvoltarea industriei moderne şi începuturile protecţionismului. Cucerirea unor poziţii importante de către capitalul străin în industrie.

- Situaţia economică a României la începutul secolului al XX-lea. Stadiul dezvoltării industriale.

- Apariţia şi dezvoltarea proletariatului industrial şi a mişcării muncitoreşti şi socialiste în România între 1878-1918. Crearea P.S.D.M.R. (1893); reorganizarea P.S.D. în 1910; organizarea sindicală.

- Lupta ţărănimii la sfârşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea. Mişcări ţărăneşti şi Răscoala din 1888. Marea Răscoală ţărănească din 1907.

- Lupta pentru desăvârşirea unităţii naţionale oglindită în viaţa economică, social-politică şi culturală a României.

- Politica externă a României până la Primul Război Mondial.

- Transilvania în perioada 1878-1918. Dezvoltarea economică, social-politică şi culturală a Transilvaniei şi legăturile ei cu Vechea Românie. Ideea unirii cu patria-mamă – opinie de masă a întregii populaţii româneşti.

- România în timpul Primului Război Mondial. Principalele operaţii militare (luptele de la Mărăşeşti şi Oituz etc.).

- Desăvârşirea unităţii naţionale – operă a poporului de pe cuprinsul întregului teritoriu românesc.

- Cultura în perioada 1878-1918. Unitatea culturală a românilor. Contribuţia lor la tezaurul culturii universale. Aportul marilor figuri ale vieţii culturale ca şi a creaţiei maselor la dezvoltarea ştiinţei, tehnicii, literaturii şi artei mondiale.

c) *Orânduirea capitalistă în România între 1918-1944*

- Teritoriul, populaţia şi administraţia

- Situaţia economică a României în anii 1918-1921. Situaţia politică internă, reforma electorală, sistemul partidelor politice, evoluţia legiferării reformei agrare. Politica externă (tratatele de pace, noile tratate de alianţă).

- Luptele revoluţionare ale clasei muncitoare, ţărănimii şi ale celorlalte pături sociale; acţiuni de solidaritate cu Revoluţia din Octombrie.

- 13 Decembrie 1918; Greva generală din 1920.

- Procesul clarificării ideologice şi politice a mişcării muncitoreşti.

- Crearea P.C.R. şi importanţa sa istorică.

- Situaţia economică şi social-politică a României în perioada 1922-1924.

- Dezvoltarea industriei; evoluţia aplicării reformei agrare; comerţ, bănci, societăţi de asigurare şi transport.

- Constituţia din 1923.

- Clasele sociale, partide şi grupări politice.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

- Mişcările de masă din 1923-1928. Lupta P.C.R. Ilegalizarea P.C.R. Măsurile represive împotriva P.C.R. Sindicatele Unitare, Blocul Muncitoresc-Ţărănesc şi celelalte organizaţii legale conduse de P.C.R.

- Criza economică şi consecinţele ei asupra economiei româneşti, asupra nivelului de viaţă al maselor muncitoare de la oraşe şi sate. Congresul de la Timişoara al Sindicatelor Unitare.

- Luptele din Valea Jiului (august 1929).

- Luptele muncitorilor ceferişti şi petrolişti din ianuarie-februarie 1933.

- Lupta forţelor democratice în frunte cu P.C.R. împotriva pericolului fascist, pentru pace şi apărarea integrităţii teritoriale. Activitatea P.C.R. pentru crearea frontului popular antifascist.

- Instaurarea dictaturii regale. Lupta forţelor democratice în frunte cu P.C.R., pentru apărarea României împotriva pericolului agresiunii hitleriste. Acţiunile P.C.R. pentru închegarea frontului patriotic.

- Dictatul de la Viena. Ridicarea forţelor patriotice în frunte cu P.C.R. împotriva Dictatului de la Viena.

- Instaurarea dictaturii militaro-fasciste. Lupta forţelor patriotice, în frunte cu comuniştii, împotriva dictaturii militaro-fasciste şi a războiului hitlerist.

- Politica externă a României între cele două războaie.

- Contribuţia antifasciştilor români la mişcarea de rezistenţă din celelalte ţări.

- Ştiinţa şi cultura între cele două războaie mondiale.

VI. *România în perioada revoluţiei populare*

a) Prima etapă a revoluţiei populare (august 1944-30 decembrie 1947).

- Insurecţia armată din august 1944, organizată şi condusă de P.C.R. Pregătirea şi desfăşurarea insurecţiei. Importanţa naţională şi internaţională a insurecţiei.

- Contribuţia României la războiul antihitlerist.

- Lupta forţelor democratice conduse de P.C.R. pentru instaurarea guvernului democrat-popular (6 martie 1945).

- Reintegrarea nordului Ardealului. Reforma agrară.

- Măsuri luate de statul democrat-popular pentru refacerea economiei ţării, pentru consolidarea puterii populare. Conferinţa naţională a P.C.R. (octombrie 1945).

- Încheierea Tratatului de pace.

- Alegerile din toamna anului 1946.

- Înlăturarea reprezentanţilor burgheziei din guvern.

b) A doua etapă a revoluţiei populare.

- Instaurarea republicii.

- Prima Constituţie a R.P.R.

- Naţionalizarea principalelor mijloace de producţie (11 iunie 1948).

- Trecerea la planificarea economiei naţionale. Planurile anuale de stat din 1949 şi 1950.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

- Dezvoltarea economică în anii 1951-1955. Industrializarea socialistă, comerţ, transporturi. Desfăşurarea procesului de transformare socialistă a agriculturii. Creşterea nivelului de trai al poporului. Ştiinţa şi cultura.

- Congresul al VII-lea al P.C.R. Dezvoltarea economică în perioada 1956-1960.

- Congresul al VIII-lea al P.C.R. Succesele construcţiei socialiste în 1960-1965. Încheierea procesului de cooperativizare a agriculturii.

- România – factor activ în lupta pentru pace, democraţie şi progres social. Relaţiile externe ale României.

- Congresul al IX-lea al P.C.R. Adoptarea de către M.A.N. a Constituţiei Republicii Socialiste România.

▼

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. - Cancelarie, dosar 61/1966-1967, f. 24-32

10. 1967, martie 7. *Fragment din stenograma şedinţei Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., referitor la oportunitatea ca regimul comunist din România să aloce subvenţii pentru sprijinirea unor activităţi culturale organizate de emigraţia românească.*

STENOGRAMA
şedinţei Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. din ziua de 7 martie 1967

Participă tovarăşii: Nicolae Ceauşescu, Chivu Stoica, Gheorghe Apostol, Alexandru Drăghici, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeţ, Petre Borilă, Leonte Răutu, Gheorghe Rădulescu, Ştefan Voitec, Vasile Vâlcu, Iosif Banc, Petre Blajovici, Dumitru Coliu, Florian Dănălache, Mihai Gere, Petre Lupu, Manea Mănescu, Mihai Dalea, Vasile Patilineţ.

Şedinţa începe la ora 18,00.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Putem începe. Punctul 1) Cu privire la activitatea în rândul emigraţiei române.

Aţi citit materialul?! Dacă aveţi ceva întrebări, ceva de spus? Este adevărat, trebuia făcut mai mult în această direcţie.

Tov. Ştefan Voitec: Eu aş vrea să întreb dacă este o evidenţă la ambasade în ce priveşte personalităţile din emigraţie? Sunt foarte multe personalităţi române în emigraţie, dar greu de contactat de către ambasadele noastre.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Ambasadele nu s-au ocupat de această problemă, pentru că n-au avut-o în preocupările lor, decât aşa, sporadic.

Tov. Leonte Răutu: Nu ştiu dacă sunt cuprinşi şi saşii emigraţi din România?

Tov. Nicolae Ceauşescu: Sunt prevăzuţi. Aceştia editează ziare în favoarea României.

Tov. Dumitru Coliu: Sub ce formă se vor da subvenţiile acestea?

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Alex. Drăghici: Reviste, ziare, organizarea de ansambluri artistice ş.a.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Da, sub formă de filme, literatură, artă. Însă chestiunea aceasta cu 5.000 de dolari trebuie scoasă de aici. Se înţelege că propagandă nu poţi face fără bani.

Tov. Dumitru Coliu: De aceea, mă gândesc să fie scoasă din material această sumă.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Da.

Tov. Paul Niculescu-Mizil: Totuşi, acest material este un material intern.

Tov Petre Lupu: Nu ştiu dacă sunt prevăzuţi şi călugării?

Tov. Nicolae Ceauşescu: Da. În S.U.A. am trimis pe Mozeş, care a făcut mai mult decât ambasada.

Tov. Dumitru Coliu: Tovarăşul Burcă spunea că acesta a contribuit la Ajutorul Roşu.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Sunteţi de acord? (toţi tovarăşii sunt de acord) [...]

▼

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. - Cancelarie, dosar 29/1967, f. 6-7

11. 1967, octombrie 30. Stenograma întâlnirii dintre Nicolae Ceauşescu şi membrii Biroului Uniunii Artiştilor Plastici.

STENOGRAMA
întâlnirii tovarăşului Nicolae Ceauşescu cu membrii Biroului Uniunii Artiştilor Plastici (30 octombrie 1967)

Au fost prezenţi tovarăşii: acad. Ion Jalea, Ion Irimescu, Popa Eugen, Covaliu Brăduţ, Chintilă Spiru, Maitec Ovidiu, Anastasiu Anastase, Baba Corneliu, Biţan Ion, Caragea Boris, Ciucurencu Alexandru, Kazar Vasile, Perahim Julles, Popescu Mircea, Almăşanu Virgil.

La întâlnire au participat tovarăşii: Manea Mănescu, membru supleant al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Ion Stoian, şeful Secţiei Literatură şi Artă a C.C. al P.C.R., Ion Brad, adjunctul şefului de secţie, Nicolae Călinoiu, şef de sector, Alexandru Balaci şi Ion Moraru, vicepreşedinţi ai Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Am ţinut să avem un mic schimb de păreri în legătură cu problema conferinţei, pe care vreţi s-o ţineţi în luna noiembrie, şi să vedem dacă trebuie neapărat să o ţinem în luna noiembrie sau s-ar putea amâna.

După părerea noastră, conferinţa ar trebui să facă obiectul unor dezbateri ceva mai largi. Pregătirea acesteia ar trebui să se reflecte şi în presa noastră, atât în cea de specialitate, cât şi în presa cotidiană. Dezbaterile acestea să fie introduse în toate domeniile, să nu rămână numai în domeniul economic. În definitiv, această dezbatere democratică trebuie să cuprindă şi sectoarele creaţiei literar-artistice. Arta plastică este

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

un domeniu foarte important al creaţiei artistice, cu producţii bune, cu rezultate bune dar şi cu unele neajunsuri. Poate că ar fi bine ca, în pregătirea acestei conferinţe, întâi să fie elaborate tezele şi să fie publicate pentru a fi cunoscute în primul rând de cei care lucrează în domeniul acesta. Artiştilor plastici trebuie să li se creeze posibilitatea să-şi spună părerea şi public, în presă, să se facă un schimb de păreri în pregătirea conferinţei. Aceasta ar ajuta ca arta plastică să fie mai bine orientată, să se cunoască problemele care trebuie ridicate în conferinţă. În felul acesta s-ar crea şi posibilitatea ca publicul să-şi poată spune părerea în legătură cu creaţiile artistice, în cazul de faţă în legătură cu arta plastică. Aşa cum artiştii plastici îşi spun părerea în problemele economice, şi economiştii îşi pot spune părerea dacă le place o pictură, o sculptură, cam ce ar dori, ce ar aştepta din domeniul acesta, adică să fie un schimb de păreri de o parte şi de alta. Mai mult, legat de aceasta, să se facă şi o expoziţie unde să fie prezentate lucrările principale elaborate fie între o conferinţă şi alta, fie în ultimii doi ani, care să dea posibilitatea să avem şi o privire asupra rezultatelor, nu numai după ceea ce scriem pe hârtie, pentru că într-un raport pe hârtie poţi să scrii multe, dar când vezi pe viu, poţi să-ţi dai mai bine seama. Aceasta ar ajuta să se facă o analiză reală, oamenii să poată viziona expoziţia cu 2-3 săptămâni înainte şi să-şi spună părerea. Am putea deschide şi o carte de aur unde fiecare să poată scrie ce gândeşte, ce i-a plăcut mai mult în expoziţie, să fie un fel de anchetă. Ştiu că sunt multe expoziţii şi am auzit că în vară a fost în Parcul Herăstrău o expoziţie foarte interesantă. Ar trebui să se scrie cine a vizionat expoziţia, care este orientarea publicului pentru ca să-şi dea seama şi artiştii plastici ce le place şi ce nu le place, care sunt preferinţele publicului. Am auzit că expoziţia a rămas toată acolo.

Tov. Alexandru Ciucurencu: În general, expoziţiile nu prea se vând.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Da, dar asta a fost cu vânzare. Este şi acesta un semn care arată ce place şi ce nu place publicului. La artişti acasă merg prieteni, cunoscuţi, dar numai când e vorba să vinzi îţi dai seama ce se caută.

Tov. Alexandru Ciucurencu: Aici intervine şi altceva, pentru că sunt anumite procente pe care le ia Fondul Plastic.

În orice caz, tovarăşe secretar general, acasă vin mulţi solicitanţi şi, ceea ce este foarte îmbucurător pentru noi este că s-au creat noi colecţionari. Colecţionarii dinainte au murit şi eu, care am activat între cele două războaie, i-am cunoscut şi pe aceia, îi cunosc şi pe colecţionarii noi. Sigur, posibilităţile lor de achiziţionare nu sunt aşa de mari, totuşi oamenii adună colecţii foarte interesante.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Şi acest lucru este interesant, să vedem către ce se orientează cetăţenii.

Tov. Alexandru Ciucurencu: În general se orientează la flori, la peisagii.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Să vedem în ce măsură are căutare arta aceasta abstractă şi, dacă este apreciată, s-o dezvoltăm.

Tov. Alexandru Ciucurencu: În general preferinţele se îndreaptă către o pictură care se poate citi, adică se poate înţelege şi avem un public care gustă culoarea, suprafeţele frumoase.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Şi lucrurile acestea s-ar putea oglindi în presa de specialitate şi, chiar dacă se vinde puţin, trebuie să vedem ce place. Atunci când

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

dezbatem problemele la Uniunea Artiştilor Plastici să arătăm ce păreri şi-au exprimat cetăţenii, pentru că pictura noastră este şi pentru gustul propriu dar, dacă produci un tablou cu scopul de a-l vinde, trebuie să corespundă cât de cât şi cerinţelor. Legea valorii trebuie să acţioneze şi aici nestânjenită, adică cerere şi ofertă. Cel care produce trebuie să ţină seama de cerere, dar să i se arate ce dorim de la el, ce să creeze, în ce domeniu să se orienteze.

Ne-am gândit că, dacă veţi fi şi dv. de acord, să amânăm conferinţa, să o facem la sfârşitul lunii ianuarie 1968 şi până atunci să publicăm tezele, să facem o expoziţie cu lucrările din ultimii doi ani.

Să nu facem numai o conferinţă cu dare de seamă şi cu alegerea noului comitet, ci conferinţa să pregătească o dezbatere largă asupra felului cum s-a lucrat, să dea orientările până la conferinţa viitoare cu participarea largă a celor care lucrează în acest domeniu, dar şi cu cunoaşterea opiniilor acelora cărora le este adresată arta plastică. Este o formă foarte democratică şi cred că o să aibă şi rezultate bune. Iată, pe scurt, care este obiectul întâlnirii noastre de astăzi.

Tov. Ion Jalea: Eu sunt de acord cu aceasta şi cred că este foarte bine să clarificăm anumite lucruri, pentru că acum există o mică confuzie între artişti.

Vedeţi dv., acum, de curând, am avut Colocviul Brâncuşi. Brâncuşi este o lume, este o mentalitate, în general arta lui Brâncuşi tinde către abstracţionism. Eu însă am şi altă părere. Nu vreau să pledez că arta lui Brâncuşi este inferioară sau superioară. Este o formă de înţelegere, este un fel care poate să fie decorativ, care poate să fie altfel subtil, dar nu toată lumea este Brâncuşi, sau lumea lui Brâncuşi nu este singura lume de artă care poate să existe. Au fost în artă curente şi şcoli care au mers în anumite direcţii sau paralel însă epoca studiului de expresie şi figurativului este epoca care a durat mai mult decât toate. Au fost şi epoci când arta a declarat un fel de preferinţă pentru decorativ şi nu numai arta, au fost chiar regiuni întregi de pe lume. Mahomedanii nu au figurativ, ci artă decorativă. Confuzii se pot face tocmai în aceasta, şi cred că aceste lumi de artă sunt toate în continuarea artei şi se suprapun, nu se suprimă una pe alta. Dacă lumea lui Brâncuşi există, şi din fericire există chiar pentru noi şi ne lăudăm cu ea, pentru că aceasta a căpătat o mare înţelegere în toate părţile, nu înseamnă că altă lume nu mai există, că, dacă nu ar exista altă lume, ar fi de-a dreptul tragic. În vremea de astăzi este o preferinţă pentru abstracţiuni, peste 20-30-40 de ani poate să fie o preferinţă pentru alt fel de artă. Arta nu este numai o lume, arta este un univers întreg. Nu trebuie să socotim că arta dinainte a fost făcută de nişte oameni care erau inferiori, iar arta de astăzi este făcută de oameni superiori, că arta oamenilor inferiori se risipeşte şi arta făcută astăzi, abstracţionismul, rămâne în mod irevocabil. Arta se preface mereu, se schimbă mereu, nu putem spune că arta de astăzi este infailibilă şi nu se mai poate transforma în alt fel. Şi arta de astăzi se va transforma şi trebuie să credem că chiar trebuie să se transforme, că ar fi tragic dacă nu s-ar transforma, că dacă nu s-ar transforma ar rămâne pe loc, nu ar mai progresa. Noi l-am avut pe Brâncuşi iar arta abstractă este o modă în întreaga lume. Aici este greşeala noastră. Dacă privim mai bine cum stau lucrurile vedem că pentru arta abstractă este o preferinţă prezentă, dar în Franţa şi în alte ţări există şi arta de dinainte şi ea va continua să existe. Nu se poate să stea la Muzeul Modern nişte artişti pe care nu-i cunoaştem, despre care nu se vorbeşte,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

dar care sunt prezenţi acolo. Francezii au tradiţia lor, nu au dat totul peste cap. La ei există şi tineri care vor să continue acea artă şi nimeni nu-i opreşte. Fiecare are dreptul şi datoria să continue înainte, să-şi trăiască epoca, să facă cât mai mult şi noi îi ajutăm, trebuie să găsim oameni care să lucreze încurajându-i într-un fel sau altul. La noi a dispărut cu desăvârşire portretul sau statuia. Artiştii trebuie să fie ajutaţi să revină la ceea ce am făcut noi întotdeauna. Eu toată viaţa am făcut o artă figurativă care acum se socoteşte a trecutului. Eu nu sunt deloc de părerea aceasta şi chiar aveam de gând, la această adunare a noastră, să explic de ce nu sunt deloc de părere că este o artă a trecutului, pentru că există o permanenţă de artă. Lucrurile pe care astăzi le găsim extraordinare, noi, se pot răsturna. Eu am trăit atâtea răsturnări de artă în cei 60 de ani de activitate încât îmi dau seama că nu sunt chiar aşa de fixe. Trebuie să treacă un timp anumit ca să vedem dacă opera rezistă.

Eu cred că aveţi perfectă dreptate să propuneţi această amânare a conferinţei ca să avem timp să studiem toate problemele şi să prezentăm un material foarte bun ca să reuşim să îndreptăm lucrurile acestea.

Noi trebuie să lucrăm pentru străinătate. Facem parte din cea mai mare mişcare de artă internaţională, fiindcă niciodată nu a existat o singură mişcare de artă pe tot globul. Astăzi există o singură mişcare a artei. Suntem angajaţi şi deţinem un loc foarte bun. Tinerii noştri şi artiştii mai maturi obţin succese, este o vreme a lor, pentru că şi noi la vremea noastră am obţinut succese. În epoca de astăzi are loc cea mai mare expansiune de viaţă şi de muncă în Ţara Românească.

Consider că este bine să se amâne conferinţa ca să avem timp să studiem bine toate aspectele, să putem critica pe viu, să îndreptăm neajunsurile şi să obţinem rezultate bune.

Tov. Brăduţ Covaliu: Personal aştept de mult această întâlnire şi aş avea rugămintea ca, dacă reuşiţi să mai găsiţi un moment liber, să continuăm această discuţie.

Tov. Nicolae Ceauşescu: M-am gândit aşa: dacă facem o expoziţie, să ne întâlnim în ajunul consfătuirii la expoziţie, la faţa locului şi să discutăm pe ceea ce s-a făcut. Poate o să fim impresionaţi de ceea ce o să vedem şi atunci critica se atenuează, sau se îndârjeşte.

Tov. Brăduţ Covaliu: Mi se pare că propunerea dv. este foarte binevenită. Dacă analizăm cum arată materialele pentru conferinţă constatăm că sunt bune, sunt perfecte, dar nu sunt clare.

Vă rog să-mi daţi voie să spun că eu consider de cea mai mare importanţă această discuţie şi sprijinul pe care să-l dea partidul în această direcţie.

În tot ceea ce au făcut artiştii noştri au existat diverse influenţe şi aş considera ca un lucru foarte important dacă noi am avea un punct de vedere care să aibă o durată. Noi am avut foarte multe puncte de vedere care s-au discutat, aceasta a făcut să se simtă foarte multe influenţe care ne-au impulsionat din diferite direcţii. În ultimii ani partidul a vrut să vadă ce fac artiştii, ce vor să dezvolte, încotro se îndreaptă. Dv. ne-aţi făcut o serie de sugestii. Unii dintre noi v-am întovărăşit cu anumite ocazii care au fost binevenite şi instructive şi cred că am înţeles ce se doreşte de la noi.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Vreau să vă explic foarte clar care este situaţia. Noi am acceptat o arhitectură, am acceptat că trebuie să mergem înainte dar aici nu am introdus un stil românesc. Eu cred că trebuia să introducem nota noastră personală în această realitate nouă. Nu am introdus-o nici diferenţiat din motive obiective, economice. Aceasta este o realitate. Dar noi ieşim şi în afară, ne întâlnim şi cu altă lume. Cred că legea valorii trebuie să acţioneze şi în domeniul artei. Dacă noi facem o artă ea trebuie să trăiască, să fie vie, contemporană, să valorifice din tradiţii dar să aducă şi ceva nou, să fie totuşi o artă modernă.

Dv. aţi spus ca să facem o expoziţie unde să avem şi o carte de aur. Noi va trebui să ducem o muncă şi cu oamenii. Până în prezent încă nu avem un dicţionar al artiştilor români, nu avem o enciclopedie de artă care să explice o serie de lucruri. Noi o luăm de la Aman şi Grigorescu, ne întoarcem la Aman şi Grigorescu şi o luăm din nou de la cap. Sigur, sunt artişti foarte mari, dar asta nu este suficient. Problema care se pune astăzi nu se poate spune că nu mă afectează pe mine şi toată generaţia mea. Am vrea şi am ţine foarte multe să elaborăm nişte teze care să fie un drum spre viitor şi sper foarte mult în sprijinul partidului. Noi am făcut o serie de expoziţii slabe valoric şi slabe ca participare. Participarea artiştilor noştri nu a fost convingătoare. Problemele nu se pot aborda cu mijloacele de astăzi. Există punctul de vedere apusean care spune că astăzi arta nu trebuie să aibă subiect şi există artişti care vor să aplice aceasta, dar ei se întreabă până unde trebuie să meargă ca să fie înţeleşi. Este problema raportului dintre artist şi public şi dintre artist şi chiar organism de stat. În ultimii ani Ministerul Culturii nu a dus o politică clară, nu a dus de fapt nici un fel de politică în această problemă. Consider că trebuie să existe o politică de stat în încurajarea unei anumite linii în artă, şi faţă de necesităţi. Consider că trebuie să discutăm aceste lucruri, să vedem ce este valabil, care este viitorul nostru. Au apărut în ultimii ani câteva fenomene printre care Ţuculescu, care este un lucru valabil. S-a dezvoltat undeva, alături de linia pe care noi am încurajat-o, a ajuns la un lucru care a atins mai mult specificul ţării noastre în special prin note folclorice, este reprezentativ pentru arta noastră. A făcut-o singur şi are meritul că a simţit ce trebuie să simtă un român.

Vreau să mai spun un lucru: că ar trebui să punem lucrurile pe nişte baze ferme şi să pornim cu mai puţine oscilaţii, forul de stat şi uniunea trebuie să ştie foarte clar ce vor.

În ce priveşte părţile celelalte aş vrea să mai spun ceva. În aceşti 4 ani de când sunt la uniune am constatat că există un birocratism între uniune şi celelalte foruri cum este Comitetul de Stat pentru Cultură şi Artă. Pentru a trimite o expoziţie în străinătate sau pentru a pleca un om trec toate termenele până izbutim să facem formele şi să obţinem toate aprobările. Trebuie să simplificăm lucrurile, să dăm oamenilor răspunderi, sigur, vor face şi greşeli, dar eu nu cred că cineva cu pregătirea de astăzi va face greşeli capitale, dar să ştim că cineva răspunde. Datorită modului în care se procedează în prezent s-au ratat multe acţiuni, aprobările s-au primit cu mari întârzieri şi nu mai erau valabile.

Alt lucru. Noi facem expoziţii în străinătate, dar mai întâi trebuie să ştim cum facem aceste expoziţii. Sunt de părere că trebuie să ajungem să creăm o şcoală românească de pictură, care să nu fie stass. Vor fi diversităţi în ceea ce priveşte linia,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

după personalitatea fiecăruia, după stilul fiecăruia, dar trebuie să avem nişte obiective de la care să plecăm şi în ce se încadrează la un moment dat pictura istorică. Pictura istorică trebuie să ia în vedere trecutul şi prezentul realităţilor noastre socialiste. Personal aş face propunerea ca să facem din pictura istorică o expoziţie cu un caracter special. Nu ştiu dacă dv. personal, statul ar fi mulţumit dacă o pictură istorică ar fi nu prea clară. Atunci aş vrea să ştiu ca om ce vrea statul de la mine când se gândeşte la o pictură istorică. Dacă s-ar cere, de exemplu, un tablou cu intrarea lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia. Cred că artiştii nu ar avea probleme de confuzii dacă această linie ar fi încurajată, dacă ar şti că se face o expoziţie cu un profil istoric. Dacă am şti clar ce se cere de la noi, am şti şi noi cum să răspundem acestor realităţi. Eu cred că artiştii vor răspunde partidului şi ţării întregi făcând o expoziţie cu foarte bune calităţi artistice. Eu nu propun un compromis, dar propun să avem în vedere dezvoltarea artistului pe de o parte în raport de public, în raport de ce exportă şi ar trebui să exporte. Aşa mi se pare normal, să facem o expoziţie cu caracter istoric, pe care s-o anunţăm din timp şi să ştim ce vrem.

Alte probleme legate de susţinerea creaţiei. Artistul are un singur susţinător: statul. Nu este normal, dar aşa este şi vreau să mai spun ceva, că dacă vrem să facem o artă bună trebuie să o susţinem. Am văzut şi unele materiale în presă în care se vorbeşte că artiştii noştri au o situaţie foarte bună. Sigur, mai este câte un caz din acesta, dar, în general avem artişti care câştigă foarte puţin. Cred că şi în această privinţă trebuie să ducem o politică faţă de om şi faţă de direcţiile de dezvoltare. Pentru aceasta trebuie să avem o gamă mare de expoziţii. Expoziţia are şi obligaţia morală de a răspunde publicului imediat, trebuie însă ca opinia publică, omul să fie pregătit şi pentru un pas înainte. Să nu credeţi că eu mă pricep la tractoare, pot cel mult să-mi spun părerea cu privire la forma şi culoarea lui, dar eu cred ce spune specialistul că tractorul cutare are un randament mai bun. În concluzie, trebuie să se acorde o încredere şi artistului în artă.

Tov. Irimescu Ion: Aceste câteva momente pe care ni le-aţi acordat sunt de o mare importanţă pentru noi, pentru că, fiind în ajunul acestei conferinţe, eram foarte impacientaţi şi ne puneam întrebarea care va fi rezultatul acestei conferinţe, dacă ea va da posibilitatea unor dezbateri în sensul că să ştim ce avem de făcut în viitor în creaţia noastră sau va fi o simplă formalitate, o expunere a unui material, urmată de nişte discuţii cu unele atacuri şi cu o încheiere că am făcut o conferinţă la 4 ani conform statutului. Or, scopul nu este acesta, pentru că în momentul de faţă există oarecare confuzii care s-au accentuat mai mult în ultimul moment prin Colocviul Brâncuşi. Colocviul Brâncuşi a fost foarte interesant, dar problemele s-au dezbătut unilateral aşa cum şi expoziţia a fost organizată unilateral necorespunzând toate tendinţele creaţiei noastre. În momentul de faţă sunt confuzii nu numai în rândul artiştilor, ci şi în sânul criticilor. Criticii, în loc să fie acei oameni care să aibă mai clar, mai diferenţiat anumite puncte de vedere, cam toţi vorbesc acelaşi limbaj, or, tocmai aici ar trebui ca aceste dezbateri pe care dv. le-aţi preconizat să apară în presă, acest schimb de opinii să nu fie îndreptat în aceeaşi direcţie, pe aceeaşi linie. Aceste dezbateri, aceste ciocniri de opinii în materie de artă tocmai atunci vor avea mai multă eficacitate când vor porni de la mai multe poziţii şi vor ajunge la o anumită părere. Şi în privinţa publicului există o

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

mare confuzie, pentru că noi nu am avut grijă de publicul nostru, nu i-am creat posibilităţi pentru a înţelege unele probleme care fac parte din problemele estetice ale artei moderne şi de acest lucru nu putem face abstracţie.

Fiecare artist trebuie să-şi păstreze personalitatea. Expoziţia organizată cu ocazia Colocviului Brâncuşi a fost foarte interesantă, dar unilaterală şi la această expoziţie au fost o serie întreagă de artişti din plastica noastră. Din discuţiile pe care le-am avut cu diverşi oaspeţi din străinătate au spus că, privind lucrările şi-au amintit de diferiţi artişti din Franţa sau din alte ţări, adică nu am reuşit să ne impunem cu o artă mai autentică, mai personală a noastră. Cred că este absolut necesar ca în ajunul acestei conferinţe sau în timpul ei să desfăşurăm o acţiune tocmai în sensul acestor dezbateri, a unor clarificări în gândirea noastră, în atitudinea pe care trebuie s-o avem în creaţie, ţinând seama că nu putem neglija şi cerinţele publicului.

Dv. aţi preconizat o carte de aur. În măsura în care publicul în mod conştient îşi va spune sincer opiniile, fără ironii şi invective, această carte de aur va putea să dea rezultate bune.

Noi vom căuta să ţinem un contact strâns cu tovarăşii de la secţie care ne ajută în pregătirea conferinţei, pentru ca ea să-şi atingă scopul.

Tov. Spiru Chintilă: Antevorbitorii mei s-au referit la diferite probleme organizatorice. În ceea ce priveşte legile, consider că noi am rămas puţin în urmă faţă de viaţă. Raporturile dintre public şi artist nu trebuie să se rezume la expoziţie. Noi trebuie să avem o serie întreagă de săli de expoziţii, de spaţii unde artiştii să-şi poată arăta producţia, ca oamenii să vină în contact cu ea. Oamenii pot să-şi facă o educaţie artistică, arta poate să placă, poate să nu placă, dar să se dea ocazia iubitorilor de artă să-şi exprime părerile în presă. Datorită unui anumit birocratism, această aşezare a legilor duce la un paralelism care solicită o serie de aprobări, o serie de vize care uneori par inutile. Se solicită viză la Externe, la C.S.C.A., la Muzeu. Toate acestea s-ar rezolva dacă vizele ar fi date de o comisie. Ţara noastră se prezintă bine în contactele internaţionale dar câteodată este şi penibil că ajungem după termene şi nu mai figurăm în cataloage. Aceste lucruri trebuie să-şi găsească urgent o rezolvare.

Înainte de război erau 20 de săli de expoziţii. Acum avem două săli şi jumătate. Au fost mari insistenţe, am vrut să facem aceste lucruri cu banii noştri. Hotărârea ca uniunea să se administreze cred că este un lucru foarte bun.

Cred că noi nu facem destul pentru arta noastră. Mă gândesc că oamenii noştri au nevoie de frumos dar mă gândesc şi ce valută s-ar putea aduce ţării noastre. În 2 ani noi am adus 200.000 lei valută. La ora actuală noi nu prospectăm piaţa străină. Avem o rezervă de talent şi o rezervă de energie. Treaba aceasta o lăsăm la cheremul unor oameni care nu au ce căuta în domeniul comerţului de artă. Acesta este dat Cartimexului care la ora actuală exportă artă alături de brotăcei. Singurul şi masivul cumpărător de artă în proporţie de 80% este statul. Poate că nu ar trebui să fie aşa. Câteodată sunt condiţii obiective că nu putem demara. Trebuie create condiţii. La Cartimex nu sunt oameni cu pregătirea necesară. Este ridicol ca un inginer să răspundă de artă. La Rădăuţi un inginer chimist îi învăţa pe ţărani cum să facă ceramică neagră. Au fost discuţii, am intervenit şi eu şi ţăranii mi-au dat dreptate mie. Trebuie să facem cu pricepere acest lucru ca să fim competitivi. Lucrurile trebuie să fie serios analizate.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Zilele trecute am fost invitat la o şedinţă la tov. Cosma. Am ridicat nişte probleme care nu au plăcut O.N.T.-ului, nu au plăcut nu ştiu cui, dar mie mi se pare că un artist plastic, un estet are ce căuta pe lângă un arhitect. Calea Victoriei a ajuns calea croitorilor. Vis-a-vis de Athénée Palace, într-un spaţiu unde a fost o galerie de artă acum este o croitorie unde se vând costume la proba a doua. La Athénée Palace vin foarte mulţi străini, vor să cumpere diferite obiecte din ţara noastră, dar ce să cumpere şi de unde, pentru că în împrejurimi nu prea găsesc. Am cerut să se schimbe destinaţia spaţiului de lângă Air-France, nu să ni-l dea nouă dar să fie aranjat astfel încât să contrabalaseze decoraţia interioară a lui Air-France. Am cerut Sfatului Popular al Capitalei să constituie o comisie pentru reaşezarea spaţiului pe arterele principale. Trebuie să facem şi o educaţie publicului nostru pe care-l iubim, să-i creăm posibilitatea să vadă mai multe lucruri şi nu numai la expoziţii, trebuie să avem şi nişte galerii şi mai multe săli de expoziţii.

În privinţa planificării, la Uniunea Artiştilor Plastici oamenii sunt planificaţi pentru expoziţii în 1969. Omul are o supraproducţie în atelier, vrea să ia contact cu publicul, vrea să se verifice, să vadă pe cine place mai mult publicul, spre cine se vor îndrepta aprecierile. Şi apoi, aceste galerii înfrumuseţează.

Înainte noi nu vindeam către public nici de 10.000 lei într-un an, acum vindem de câteva milioane, dar nu se poate face o mişcare de 180^0 dintr-o dată. Schimbările bruşte sunt periculoase, trebuie să aibă loc o trecere normală. Totuşi, nu trebuie să mai aşteptăm. Artiştii plastici trebuie să fie angrenaţi, să fie solicitaţi într-o serie de lucruri. De la felul cum este concepută o carte care îţi face plăcere s-o iei în mână, întotdeauna suntem puşi în faţa unor judecăţi de valoare. Şi sunt multe alte lucruri de acest fel.

Acum doi ani, într-o şedinţă am cerut o pagină în plus „Contemporanului", ca să avem şi noi unde să ne dezbatem problemele. Fenomenele nu sunt cunoscute la zi. Dv. aţi fost foarte înţelegător şi am căpătat o foaie la „Contemporanul". Bineînţeles că suntem trimişi la subsolul paginii şi numai când este o problemă mai importantă ni se dă jumătate de pagină. Poate că ar trebui să se facă un jurnal săptămânal de cultură. Se editează o revistă de pediatrie care este cumpărată, să zicem, de 1.000 de medici. Cred că ar trebui să scoatem şi o revistă care să informeze ce se face în domeniul artei, să prezinte problemele la zi şi cetăţenii noştri să fie informaţi sub aspect cultural foarte repede şi foarte competent.

Altă problemă. La noi criticii şi istoricii de artă se confundă; când vrea este critic de artă, când apar probleme mai spinoase devine istoric de artă. Noi nu avem nişte oameni de curaj care să nu se direcţioneze după cum bate vântul.

Se fac şi greşeli, dar din greşeli se învaţă şi câteodată chiar greşim dintr-o dorinţă de mai bine.

În legătură cu tradiţiile, era o vreme când folclorul era ca pojarul, nu puteai deschide un ziar fără să nu dai peste folclor. Deodată, peste noapte folclorul a dispărut brusc.

Am vrea ca dv. să staţi mai mult în mijlocul nostru dar ştim că timpul dv. este foarte preţios pentru alte probleme şi arta este un sector inferior faţă de altele. Totuşi trebuiesc discutate şi lucrurile acestea. Faptul că vă simţim foarte aproape ne umple inimile de căldură şi de optimism. Suntem siguri că şi lucrurile acestea se vor rezolva.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Discutam cu un coleg că a fost pentru noi nu o perioadă neagră, ci o perioadă cenuşie în care am pierdut nu bani, că banii îi putem face, suntem o ţară bogată, dar am pierdut aceşti ani transformaţi în energie şi în capodopere. Din producţia anilor 1950-1960 nu găsim nişte lucruri care să fi rămas prin valabilitate, cu excepţia lui Lucian Grigorescu. Arta nu trebuie să fie ca moda, nu trebuie să despersonalizăm oamenii.

Este necesară o atenţionare mai mare, pe nişte probleme organizatorice şi să avem şi o răspundere. La Uniune conducerea nu trebuie să ocupe numai nişte fotolii, ci trebuie să fie puşi oameni care să răspundă de ceea ce li s-a încredinţat.

Repet încă o dată, avem nevoie de nişte săli de expoziţie.

Tov. Alexandru Balaci: Doresc să spun şi eu câteva lucruri.

S-a făcut aici afirmaţia că nu există o şcoală românească de pictură. Această şcoală există, se manifestă şi este înţeleasă şi de către cei de faţă şi de critici. Şcoala contemporană de pictură românească urmează tradiţiile marii şcoli de pictură, sculptură şi artă plastică românească care este atât de strălucit reprezentată în trecut şi în perioada dintre cele două războaie.

S-au spus aici multe lucruri despre expoziţia organizată cu prilejul Colocviului Brâncuşi, s-au arătat în special părţile negative. Eu am stat de vorbă cu unii străini care au venit la expoziţie şi care au făcut multe aprecieri favorabile. Deci nu sunt de părerea tovarăşului Jalea şi a celorlalţi.

S-au ridicat o serie de probleme care privesc Comitetul de Stat pentru Cultură şi Artă. Suntem de acord că birocratismul este foarte puternic înrădăcinat, dar s-au luat o serie de măsuri care sunt în curs de realizare. Dar, aş vrea să vă întreb pe dv., care sunteţi prezenţi aici, cine sunt aceia care fac achiziţii pentru acest client formidabil care este statul şi care cheltuieşte anual sume importante? Tot dv. sunteţi reprezentanţi în aceste comisii.

În legătură cu debirocratizarea relaţiilor dintre C.S.C.A. şi uniunile de creatori s-au ridicat o serie de lucruri cu care sunt de acord şi le consider juste, totuşi, lucrurile s-au prezentat unilateral, pentru că în toţi aceşti ani au plecat foarte mulţi creatori peste hotare. A existat o documentare serioasă care nici nu poate fi comparată cu trecutul apropiat. Avem sute de plecări în străinătate pentru documentare. În această privinţă, nu cred că problema documentării propriu-zise lasă de dorit. Librăria nr. 17 este, din acest punct de vedere, o librărie reprezentativă, în care în fiecare an se aduc albume şi cărţi în valoare de peste 1 milion lei valută şi ele pot fi preţioase instrumente de lucru. În acelaşi timp, în bibliotecile centrale din ţară, în centre universitare, există posibilitatea de a comanda orice carte doreşte cineva. Aţi ridicat o problemă în privinţa Cartimexului. Ministerul Comerţului Exterior va renunţa la Cartimex şi îşi va lua funcţionarii buni în minister. Noi am fost de acord cu lucrurile acestea, chiar am pus problema să ia ministerul toţi funcţionarii.

Tov. Manea Mănescu: Am propus ca în noua organizare acest comerţ cu arta să fie luat de C.S.C.A.

Tov. Alexandru Balaci: S-a ridicat şi problema unei reviste. M-a mirat acest lucru, pentru că acum există reviste în fiecare centru de regiune al ţării. Sunt reviste ale organelor de cultură cu cronică de artă plastică. Mai sunt revistele „Luceafărul",

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

„Gazeta literară" şi „Contemporanul". Aceasta din urmă acordă mai mult de jumătate de pagină artei plastice. Celelalte reviste au cronici permanente săptămânale.

Ceea ce caracterizează cultura contemporană românească este legătura ei puternică cu tradiţia. Este clar că caracterul de perenitate al artei îl acordă slujirea omului. Viitorul nu este în nici un caz al artei abstracte. Acesta a fost un experiment, nu a speriat pe nimeni, poate cel mult presa internaţională vorbeşte foarte mult despre abilitatea conducerii în politica culturală a partidului nostru.

S-a vorbit aici în sens negativ despre Colocviul Brâncuşi. După părerea noastră, Colocviul Brâncuşi a fost o importantă manifestare naţională, cu profund ecou internaţional şi faptul că a adus la Bucureşti 35 dintre cei mai mari critici de artă din lume şi teoreticieni, este un lucru remarcabil.

La acest colocviu, care a fost caracterizat foarte just ca fiind o artă culme s-a lansat ideea ca el să fie permanent o expoziţie cu participare internaţională. El s-a bucurat de un mare succes, chiar dacă unii străini s-au exprimat că la acest colocviu discuţiile au fost literaturizate. Trebuie să considerăm acest colocviu ca un succes şi părerea mea este că ar trebui să fie permanentizat.

Tov. Ion Jalea: Sunt absolut de părerea dv. şi n-am făcut nici măcar o aluzie negativă cu privire la acest colocviu pe care l-am prezidat eu, n-am vrut să scad nimic din importanţa acestui colocviu.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Tovarăşii au vorbit într-o formă autocritică.

Tov. Brăduţ Covaliu: Eu am spus că trebuie să avem o şcoală românească cu caracteristici proprii puternice, nu că nu avem o şcoală românească de pictură.

Tov. Spiru Chintilă: În legătură cu expoziţia organizată, când au fost criticii străini aici, am stat foarte mult de vorbă cu ei, au spus că expoziţia are multe lucrări care nu sunt figurative, însă din punct de vedere al limbajului, al tehnicii suntem în progres (?) S-a câştigat foarte mult în meserie în ultimul timp. Pentru acest lucru trebuie să mulţumim tovarăşului secretar general. Înainte din pictură sau sculptură trăiau 2-3 oameni, Petraşcu, Pallady, Medrea şi maestrul Jalea. Astăzi trăiesc 300 de inşi.

S-a amintit ceva de revista noastră. Este o nenorocită de revistă şi de foarte multe ori s-a spus că trebuie îmbunătăţită.

Eu consider că încă nu avem oameni cum trebuie pe posturile lor. Dacă am alege oamenii şi i-am pune unde trebuie, dacă cerem bani ni se dau; şi aceştia sunt suficienţi, am putea să realizăm lucruri mari. Să fie căutaţi cu atenţie oameni pentru posturile de răspundere. Conferinţa care va avea loc trebuie să pună la punct multe lucruri.

Personal am apucat două regimuri, am trăit şi atunci din pictură şi nu am avut suficient şi ştiu cum se trăieşte şi acum din pictură. Singurul lucru este că ar trebui să se facă o împărţire mai justă.

Tov. Brăduţ Covaliu: Cred că, atunci când se va ţine conferinţa noastră, artiştii noştri ar ţine foarte mult ca să aibă cu acest prilej o încurajare din partea statului ca, aşa cum s-a făcut Teatrul Naţional, să se facă şi un complex de săli de expoziţii de circa 20 de saloane în care să se organizeze expoziţiile noastre internaţionale şi, eventual, să se facă Bienala Brâncuşi. Ar fi bine să creştem din acest punct de vedere şi ţara noastră să ia iniţiativa în ceea ce priveşte organizarea unei bienale de artă internaţională, aşa cum se face cu Simpozionul George Enescu. V-am ruga foarte mult

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

dacă s-ar putea realiza ceva în direcţia unei săli; noi în general avem săli mici şi am avea nevoie de un complex. Tovarăşul Cosma se pare că este câştigat de această idee şi crede că s-ar putea face în Valea Plângerii sau în Floreasca. Aceasta ar conta foarte mult ca un stimulent pentru noi, să vedem că ne putem spune cuvântul într-un complex, decât să ne afirmăm prin diferiţi intermediari şi cred că iniţiativa de stat trebuie să fie a noastră, a uniunii.

În ce priveşte prospectarea pieţei şi trimiterile de artişti în străinătate, sigur că stăm mai bine ca înainte. Noi am trimis 300 de oameni pe an în ţările socialiste. Dar, aş vrea să mai spun ceva. Noi am făcut o şcoală şi am trecut prin diverse etape, ne-am făcut o cultură cum am putut, dar nimeni nu merge astăzi în străinătate ca să se specializeze cum trebuie, pe o durată mai mare. Eu am stat 12 zile la Paris. Pentru ca un om să se pregătească într-o direcţie trebuie să stea 6 luni sau 1 an de zile la Paris, la Londra. La congresele internaţionale merge maestrul Jalea, care a făcut studii de specialitate şi care vorbeşte limba franceză cum nu vorbesc eu sau altul.

Trebuie să avem nişte oameni care să fie mai departe reprezentativi pentru artele noastre plastice.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Dar înainte cum mergeau în străinătate?

Tov. Brăduţ Covaliu: Înainte mergea cine avea posibilitate.

Tov. Ion Jalea: Eu câştigam bine şi am plecat în străinătate.

Tov. Brăduţ Covaliu: Dv. aţi avut şi o leafă.

Tov. Ion Jalea: N-am avut nimic. Au fost bani câştigaţi din munca mea.

Tov. Brăduţ Covaliu: Să nu vorbim de Jalea, dar Petraşcu şi Pallady au avut posibilităţi materiale. Brâncuşi a plecat desculţ. Dar nouă ne convine să trimitem în străinătate nişte oameni aşa cum s-a prezentat Brâncuşi?

Tov. Alexandru Ciucurencu: Oamenii plecau în două feluri. După terminarea şcolii, din doi în doi ani se acorda o bursă. O dată a luat Irimescu bursa, altă dată am luat-o eu. Aceasta era realitatea. Pe urmă, plecau cei care aveau posibilităţi.

Tov. Ion Irimescu: Eu am fost ultima dată în Occident în 1938. Am plecat la Paris direct de la Sighetul Marmaţiei şi nu aveam bursă sau vreun susţinător. Se pleca mai simplu, nu se puneau probleme de paşaport, dar noi trebuia să căutăm să ne susţinem singuri acolo. Am reuşit să fac o mică expoziţie cu desene din Maramureş şi am vândut câteva. În acel timp era şi Vlasiu la Paris şi nici el nu avea bursă. Astăzi s-ar duce mulţi din generaţia de vârsta mea, şi mai tineri, dar trebuie create anumite posibilităţi, nu neapărat bursă.

Tov. Kazar Vasile: În legătură cu expoziţia organizată cu ocazia Colocviului Brâncuşi, văd că cei care au aprobat expoziţia, tot ei au şi criticat-o şi asta n-o înţeleg prea bine. În ultimii ani trăim într-o atmosferă creată de partid, nu mai sunt neajunsuri administrative, am văzut că se poate desfăşura într-un mod frumos şi echilibrat o artă care să reprezinte toate tendinţele şi, deşi avem aceste posibilităţi pe care ni le-a creat partidul, am impresia că nu ştim să trăim, nu ştim să le folosim. Se manifestă o anumită tendinţă de a unilateraliza lucrurile, adică o vagă dictatură a abstracţionismului şi de aceasta sunt vinovaţi în primul rând aceia care scriu despre artă. Scriu mai multă literatură decât cronică plastică. Se face un fel de istorie a artei literaturizantă. Dacă am

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

putea găsi mijlocul ca la conferința noastră să stabilim o anumită atmosferă, am putea să avem mari foloase.

Tov. Mircea Popescu: Noi mai avem încă de învățat. Este vorba de așa-numita artă industrială, un domeniu extrem de important în care suntem rămași în urmă. Ar trebui să creăm specialiști și o școală care să ridice problemele noastre la nivel internațional, să ne facă competitivi. Trebuie să ne gândim să trimitem oameni în Anglia sau în alte țări unde există o școală foarte serioasă ca măcar într-un deceniu sau două să se formeze și la noi specialiști. Este vorba de o specialitate care trebuie învățată foarte serios.

Și criticii de artă ar trebui să se specializeze o perioadă mai lungă în străinătate, pentru că și acest lucru trebuie învățat în muzeele mari ale lumii. Ceea ce se face acum este foarte mult în comparație cu acum 10 ani, dar trebuie să facem acest salt, pentru o specializare mult mai riguroasă.

M-am ocupat de Colocviul Brâncuși. Trebuie să stabilim că acest colocviu pe plan internațional și național a avut o serie de efecte. Reorganizarea Muzeului de artă a fost un mare succes. Acest lucru trebuie să-l spunem în mod foarte răspicat și acest succes de prestigiu internațional ar trebui să-l continuăm. Eu mă raliez dorinței tov. Covaliu de a se avea în vedere organizarea unor manifestări periodice internaționale pe această temă, ca să introducem mișcarea noastră în mișcarea artistică internațională și să ne gândim la organizarea acelui complex de expoziții, cu pavilioane mari care să permită adăpostirea unor manifestări de mare importanță.

În altă ordine de idei, trebuie să stabilim relații mult mai cordiale între artiști, care să permită dezvoltarea într-adevăr a tuturor personalităților, fără bănuială de conservatorism sau lucruri mai mult sau mai puțin grave în conștiința artistului. Principala problemă este să creăm o atmosferă mai colegială, de discuții creatoare, de încredere reciprocă, să se acorde credit tuturor artiștilor valoroși. Un lucru bun care s-a realizat în ultimii ani este că valorile autentice au fost mai bine promovate. S-au putut afirma și contura mai bine o serie de personalități artistice dintre tineri, există, ca să spun așa, baza materială de valori artistice pentru o dezvoltare serioasă în viitor.

Tov. Moraru Ion: În legătură cu acest complex de expoziții îmi permit să fac următoarea completare: fără îndoială că ducem lipsă de săli de expoziții, atât în București cât și în țară. S-au făcut eforturi, probabil că se vor da noi săli în folosință. Îmi exprim convingerea că se vor face noi progrese în viitorul apropiat, dar și până atunci cred că există loc de mai bine pe linia organizării unor expoziții și în alte centre ale țării, în centre culturale și chiar în centre industriale, unde cu lunile și chiar cu anii oamenii nu văd o expoziție de artă reprezentativă. Bineînțeles, că într-o oarecare măsură este justificată concentrarea expozițiilor în București, dar Uniunea trebuie să aibă în vedere întregul teritoriu al țării. Și în alte centre sunt oameni dornici să se înfrupte din binefacerile creației plastice.

Tov. Virgil Almășanu: Am făcut și eu parte din comitetul de organizare al Colocviului Brâncuși și am făcut parte din comisia de organizare a expoziției. Sigur că au fost și greșeli, cine face un lucru poate să și greșească. Mie îmi pare foarte rău de cele ce a spus maestrul Irimescu. Eu îl stimez foarte mult pentru vârsta și experiența pe care o are, dar a participat și dânsul la organizarea cât mai bună a acestui colocviu,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

credea şi dânsul că trebuie să ne prezentăm bine şi putea să spună la timp ce consideră că nu este bun.

Mai departe. Există nemulţumiri în masa de artişti şi le consider foarte fireşti. De unde vin aceste nemulţumiri? Noi am fi dorit ca această expoziţie să strălucească, am fi dorit lucruri bune. Am participat la reorganizarea Galeriei Naţionale. S-a purificat, acolo este într-adevăr o atmosferă de muzeu şi i-a impresionat pe străini. Muzeul a fost unul din succesele acestui colocviu şi era necesară această purificare. Noi toţi am dori să avem exponate în muzeu dar spaţiul nu permite. Am dori ca fiecare să avem o expoziţie personală în muzeu, dar nu se poate. Totul se învârte în jurul acestei probleme şi nemulţumirile vin de acolo că aceste competiţii atât de necesare la noi nu sunt posibile din pricina spaţiului. S-a vorbit mult, s-a scris mult, dar nu s-a rezolvat aproape nimic. Avem nevoie de un complex de săli de expoziţii. În Cehoslovacia se organizează din doi în doi ani expoziţii internaţionale. Noi avem câteva săli mici în Capitală, avem săli şi în alte centre din ţară dar aceste manifestări sunt inexistente. Am vrut să facem acest lucru cu banii noştri dar şi acolo avem dificultăţi.

Eu consider că Conferinţa pe ţară a început aici şi lucrul acesta este deosebit de bun. Mi se pare că au fost epuizate o serie de lucruri care acolo s-ar fi spus mai tare şi mai cam ca în familie.

Dv. ne-aţi sugerat ca în preajma Conferinţei să organizăm o expoziţie unde să aibă loc o dezbatere vie pe ceea ce ne interesează pe fiecare în meseria noastră. Se vor face teorii foarte multe, dar se vor vedea lucrurile şi concret.

Tov. Corneliu Baba: În momentul de faţă eu privesc mai de la distanţă problemele din plastica noastră, nu mai sunt în mijlocul acestei competiţii. Consider totuşi că am trăit un moment foarte important cu acest colocviu. Colegii mei mai tineri s-au prezentat exact ca nişte fete scăpate de la pension care vor să arate ce pot face atunci când sunt libere, dar cred că acesta nu este un moment care va rămâne. Fiecare a încercat să facă şi el cum se face la Paris sau în altă parte, a vrut să încerce această experienţă chiar dacă crede sau nu crede în ele. Am văzut că majoritatea au făcut lucruri frumoase şi la un nivel chiar de mare calitate şi cred că este normal ca din această căutare să înceapă să se contureze nişte personalităţi şi nişte curente mult mai utile. Eu nu-mi permit să aduc aici o critică, pentru că un moment era normal să se petreacă aşa. Cred totuşi că este foarte ciudat că în legătură cu această manifestare care a fost în cadrul Colocviului Brâncuşi presa noastră şi toţi criticii noştri tac din gură şi nu scriu nimic cu toate că au trecut deja 3 săptămâni. Probabil că nimeni nu ştie cam ce ar trebui să ştie şi vor întâi să vadă încotro bate vântul, încotro se poartă discuţiile. Eu sunt de părere că aceasta a fost o manifestare care a venit la momentul cel mai crucial al picturii noastre. Suntem acum în preajma Conferinţei şi noi vă mulţumim că ne-aţi convocat să discutăm tocmai despre acest lucru. Noi, cei care facem meseria aceasta, pictură sau sculptură, simţim mai greu unele lucruri şi cred că ar trebui să se dea mai multă atenţie celor care fac în jurul nostru atâtea teorii şi atâta literatură fără un conţinut valabil, aşa cum am constatat cu ocazia Colocviului Brâncuşi. Am făcut o constatare foarte tristă şi anume că există un decalaj foarte mare între felul cum vorbeau străinii la acest colocviu, prezentau nişte lucruri foarte precise, fără literatură

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

multă, fără poezie goală în comparaţie cu colegii noştri care nu s-au prezentat ca să le poată ţine piept. Se face o literatură încurcată, goală care nu ajută deloc nici artistului plastic nici celui care vrea să se lămurească. Ar trebui să se acorde mai multă atenţie acestui lucru.

Am văzut muzeul în noua lui formă şi cred că este foarte reuşit aşa cum s-a reorganizat. Are totuşi o lacună pe care au remarcat-o şi străinii. Nu avem nimic de la generaţia dintre cele două războaie. Se termină cu Ciucurencu şi pe urmă este un gol. Toţi au întrebat ce este cu pictura nouă. Am răspuns că este pe cale să se organizeze ceva. Ar trebui să ne gândim şi la acest lucru pentru că avem artişti de valoare care nu sunt reprezentaţi.

Tov. Alexandru Balaci: Comitetul de Stat pentru Cultură şi Artă are în intenţie fondarea unui muzeu de artă modernă.

S-a făcut remarca că încă nu s-a scris nimic despre Colocviul Brâncuşi. Au apărut până acum patru cărţi: a lui Pandrea, Paleologu, Mircea Eliade (apărută la Paris) şi se află sub tipar o carte a lui Comarnescu. Toate discuţiile vor fi însumate într-un volum al colocviului.

Se va ţine seamă şi de observaţiile făcute privind literaturizarea.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Când am vrut să avem această întâlnire am pornit de la această problemă actuală a Conferinţei şi, deşi ştiam că s-a lucrat mult, am propus amânarea ei pentru că totuşi perioada de 20 de zile cât ar mai fi fost până la Conferinţă mi s-a părut prea scurtă. Am vrut să vedeţi şi dv. dacă este posibil s-o amânăm.

După discuţiile de aici am rămas cu impresia că este chiar necesar s-o amânăm, pentru că dacă am ţine-o la 21 noiembrie aşa cum fusese stabilit, nu ştiu dacă ar avea rezultatele pe care le aşteptaţi dv.

Nu am avut de gând să dezbatem problemele şi nici nu cred că am discutat problemele orientării şi activităţii de viitor ale Uniunii Artiştilor Plastici. Sunt într-adevăr probleme serioase de orientare şi se pare că sunt şi probleme de alt ordin care ar trebui să fie în prealabil lămurite. Eu nu aş dori să răspund acum la problemele ridicate, pentru că ele totuşi trebuie analizate şi studiate.

În legătură cu problema orientării care s-a ridicat aici eu nu aş împărtăşi părerea unor tovarăşi că arta plastică la noi nu ar avea formulată o orientare, nu s-ar şti ce trebuie să se facă şi că ar trebui să dăm acum o orientare. Dacă ar fi chiar aşa ar însemna că într-adevăr stăm destul de prost. Părerea mea este că nu e chiar aşa. Este adevărat că au fost schimbări, vor mai fi schimbări dar nu în asta constă păcatul, pentru că noi niciodată nu vom putea stabili precis, să spunem, iată, acesta este drumul şi trebuie mers 20 de ani pe acest drum. Am ajunge în felul acesta la o uniformizare, la o sărăcire a artei plastice. Orientarea pe care îmi închipui că trebuie s-o avem şi care cred că există la artiştii plastici români este că arta trebuie să servească interesele întregului nostru popor ca, pe lângă preocupările destul de multe ale activităţii economice, ale activităţii materiale să contribuim să-i dezvoltăm şi acest gust estetic care să corespundă dorinţelor şi năzuinţelor lui. În definitiv, până la urmă în fiecare perioadă arta a servit societatea şi intereselor societăţii. Atunci când biserica avea rol dominant în societate şi din punct de vedere politic, arta a fost influenţată în mod hotărâtor. Mai târziu au intervenit schimbări dar niciodată nu a fost o uniformizare. Este normal ca şi

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

societatea de astăzi să pretindă ca arta să corespundă dorinţelor şi năzuinţelor sale, şi nu văd în aceasta nici un fel de îngrădire a libertăţii artistului din orice domeniu. Sigur, felul în care fiecare artist reuşeşte să exprime aceste năzuinţe, dorinţele societăţii, depinde şi de capacitatea de înţelegere a vremurilor pe care le trăim de către fiecare artist, dar şi de talentul şi priceperea de a da expresie acestei înţelegeri, iar aici nu poate interveni nimeni. Cât este partidul de forţă conducătoare, aici este neputincios, dar societatea poate pretinde ca lucrările de artă plastică să servească intereselor poporului.

Eu nu cred că acum trebuie să discutăm ce trebuie să fie o pictură sau o sculptură istorică. De ce să vă spunem noi cum a intrat Mihai Viteazul în Alba-Iulia? El a intrat în Alba-Iulia, a găsit o rezolvare tactică militară. Artiştii plastici trebuie să găsească cum să redea aceasta, dar nu vă poate spune nimeni cum să-l imaginaţi pe Mihai Viteazul intrând în Alba-Iulia. Aman şi l-a închipuit într-un fel, alţii şi-l închipuie în alt fel. Eu nu cred că există vreo limită ca acum să nu se mai facă lucrări istorice. Nu cunosc să se fi limitat, aşa cum nu cunosc şi nu cred că există în intenţia cuiva de a se exprima o anumită idee, o anumită concepţie. Poţi să redai ideea în nişte linii din care nu înţelegi nimic. Este adevărat că acela care a pictat şi-a imaginat că acolo reprezintă culmea în artă dar contemporanii artistului nu au ajuns la nivelul lui de înţelegere. Nici nu cred că trebuie să-i facem vreo vină artistului pentru că el a păşit cu mult înaintea contemporanilor săi, dar trebuie să se gândească că totuşi trăieşte în lumea asta şi dacă statul, cât este el de stat, nu o să-i mai cumpere picturile pentru că nu-i plac, atunci o să moară de foame. Trebuie să se gândească şi la asta până la urmă. Când Michelangelo a fost pus să picteze Capela Sixtină a pictat vreo 5 ani şi a trebuit s-o facă în ideea în care i s-a spus. Nimeni nu-i opreşte pe artişti să facă ce vor, dar nici nu poate nimeni să vină cu pretenţia ca să i se asigure existenţa şi să i se cumpere tot ce a produs. Numai în măsura în care arta serveşte oamenilor, artistului poate să i se dea ce doreşte. C.S.C.A., organele noastre de specialitate trebuie să fie mai active în ceea ce priveşte politica de artă, în ceea ce priveşte interesele societăţii. Nu trebuie îngrădită posibilitatea ca artiştii să creeze ce vor, dar pentru nevoile societăţii trebuie comandat şi până acum C.S.C.A. nu a comandat asemenea picturi. Să spună aşa: mie îmi trebuie aşa o pictură, pe aceasta o consider necesară pentru societate, pentru educarea societăţii, pe aceasta o plătesc. Artiştii pot să facă ce doresc şi cine doreşte să cumpere n-are decât să cumpere, dar nimeni nu poate să aibă pretenţia de la stat ca să oblige pe cineva să-i cumpere picturile. De ce pun această problemă? Eu sunt complet de acord cu plecatul în străinătate, dar nu în mare măsură pe socoteala statului. Sigur, trebuie să trimitem şi la specializare, dar să mai folosim şi metodele vechi. Vrea să meargă să picteze în Franţa, în Italia, să meargă. Şi Grigorescu a fost în străinătate. Vrea să meargă pentru o lună, pentru un an? Nu o să întâmpine nici o greutate la viză. Dar noi nu putem să dăm valută pentru întreţinerea în străinătate. Poţi să dai la unu-doi, pentru o perioadă scurtă. Dacă faceţi o expoziţie şi vindeţi în Franţa, în America şi luaţi dolari pentru picturi, atunci puteţi să mergeţi în străinătate cât vreţi.

Tov. Brăduţ Covaliu: Dar dacă se vinde ceva în ţară sau în străinătate şi artistul să aibă o cotă de valută.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Dacă dv. vindeţi în Franţa, să vă rămână tot ce vindeţi în Franţa. O să reglementăm acest lucru.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Mă refer acum în special la tineret. Poate să se ducă să se specializeze, să picteze pe malul Senei. România nu este un loc în care să-l ţii pe om cu forţa. Dacă cineva crede că în altă ţară poate picta mai bine poate să meargă pentru un an, sau mai puţin. Dar nu poate nimeni să vină cu pretenţia că vrea să stea un an în Franţa şi să-l întreţină statul român. Trebuie să înţelegeţi şi asta. Eu vreau să lămurim toate aceste probleme, să vedem ce este just în ele şi cum să le găsim soluţii. Să găsim care sunt soluţiile cele mai bune, cele mai echitabile ca să putem crea şi condiţii ca tineretul nostru să cunoască ce se întâmplă în alte părţi, dar în acelaşi timp să înveţe cum au învăţat şi artiştii mai în vârstă, că asta se face asudând serios, nu primind bani din ţară. Puţini artişti de valoare ai României au primit bani de acasă. Au trebuit să muncească şi să vândă, inclusiv în ţară. Pe Bd. Elisabeta era un gang şi lucrările se expuneau pe gangul acela. Să nu luăm lucrurile chiar aşa în roz că doar am trăit când se vindea pe gangul acela şi se vindea destul de ieftin. Sălile acelea multe de care s-a vorbit erau de fapt nişte ganguri. Erau multe săli dar şi ganguri. Acum nimeni nu mai expune în gang ca să vadă ce spun cetăţenii. Atunci era şi un contact nemijlocit cu publicul. Eu sunt pentru ca să creăm condiţii, nu ca în perioada aceea, dar şi pretenţiile dv. trebuie să ţină seama de posibilităţile economiei naţionale. Ceva s-a făcut, s-au făcut câteva ateliere, câteva săli de expoziţii şi în regiuni şi o să vedem ce mai putem face până în 1970. Trebuie să vedem şi cum să procedăm ca să crească rolul uniunii în îndrumarea activităţii de creaţie. Uniunea de artă plastică, uniunea de literatură, fiecare în domeniul respectiv trebuie să aibă un rol mai mare în rezolvarea problemelor care se pun. Să nu mai fie atâţi intermediari şi să lichidăm birocratismul, dar aceasta s-o facem în aşa fel încât să avem rezultate mai bune în ceea ce priveşte dezvoltarea activităţii. Trebuie să ne preocupe să avem o pictură care să ţină seama de cerinţele societăţii în care noi trăim, de nevoile oamenilor. Eu nu sunt de acord cu critica noastră care este slabă, nu orientează mai cu seamă tineretul. Cei mai în vârstă au o orientare clară şi bună, dar tineretul nostru nu este orientat. Aici este într-adevăr bâjbâială, lipsă de curaj de a spune lucrurilor pe nume, de a arăta ce nu este bun, ce nu corespunde. Întotdeauna critica artistică a servit tocmai acestei orientări. Noi avem o critică care ori laudă tot, ori omoară tot. Eu sunt de acord cu critica făcută în modul cum s-a organizat Colocviul Brâncuşi. Eu nu am înţeles că cineva a spus că nu a fost bun colocviul, dar au fost şi neajunsuri. Trebuie să arătăm ce a fost rău pentru a îndrepta şi a ajuta ca în viitor lucrurile să meargă bine. Eu nu consider că trebuie întâi să se aştepte ca să vadă ce se spune la secţie, să vadă în ce direcţie să orienteze critica. Dacă am lua din stenogramă părerea a doi mari maeştri ai artei plastice am vedea cum a mers Colocviul Brâncuşi. Critica trebuie şi ea să se orienteze. Dacă eu aş fi critic aş sta întâi de vorbă cu Irimescu, cu Jalea, cu Baba, cu Covaliu, dar nu aşa cum face presa noastră, merge să ia un interviu şi o să spună toţi că a fost frumos şi că lucrurile au decurs bine, ci i-aş întreba într-un mod mai intim ce gândeşte fiecare. Atunci într-adevăr lucrurile s-ar prezenta cum trebuie.

Eu am dorit să discut cu dv. dacă sunteţi de acord să amânăm Conferinţa pentru trimestrul I. 1968. Data precisă o s-o stabiliţi dv. Eu aş propune ca, în lumina celor discutate aici, să facem o listă cu problemele din acest domeniu al artelor plastice care ar trebui să-şi găsească o rezolvare. Să facem o inventariere a problemelor şi să ne

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

gândim cam în ce sens să le rezolvăm, pentru ca în pregătirea Conferinţei să găsim şi unele soluţii, iar la conferinţă să nu venim cu exprimarea unor dorinţe ci cu soluţii concrete şi orientări clare pentru rezolvarea problemelor până la Conferinţa viitoare. Să venim cu un program concret, să punem şi problemele generale de orientare şi problemele mersului în străinătate la specializare, toate problemele care consideraţi că ar trebui să-şi găsească o rezolvare. Dacă sunteţi de acord să pregătim şi o expoziţie cu lucrări fie din ultimii doi ani, fie dintre cele două conferinţe. Să organizăm Conferinţa în aşa fel încât să dezbatem nu numai probleme generale, dar să se refere şi la rezultatele din ultimii 4 ani; să se vizioneze expoziţia de către toţi participanţii, să facem o Conferinţă într-un mod mai deosebit, să fie o Conferinţă de lucru, poate chiar să se lucreze în comisii pe diferite specialităţi, pictură, sculptură, grafică, şi să se dea chiar posibilitatea de a intra în probleme de amănunt. Să fie o conferinţă de lucru în sensul de a vedea ce am făcut şi ce trebuie făcut pentru a asigura un progres tot mai mare al activităţii în acest domeniu, să venim cu un program de rezolvare pentru ca să marcăm într-adevăr un moment important în îmbunătăţirea activităţii noastre.

Noi avem foarte multe forţe, avem forţe bune şi în rândul tineretului şi nu trebuie să avem nici un fel de teamă pentru viitorul artelor plastice, dimpotrivă, considerăm că au un viitor bun. Trebuie însă să primim ajutor în acest domeniu şi ajutorul trebuie să vină mai ales din partea conducerii uniunii, din partea celor care au rezultate bune şi lucrări valoroase, care au o bogată experienţă proprie, pentru ca în felul acesta să contribuim cu toţii la dezvoltarea artelor plastice.

Ce aş dori? După ce se vor discuta toate problemele şi se va găsi o soluţionare a lor să ne mai întâlnim o dată înainte de Conferinţă şi pe urmă să ne întâlnim şi în expoziţie. Sunteţi de acord? (Da.) Atunci cu aceasta încheiem şi rog critica să nu se supere.

▼

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. - Cancelarie, dosar 151/1967, f. 2-27

12. 1968, mai 22. *Stenograma întâlnirii dintre Nicolae Ceauşescu şi conducerea Uniunii Scriitorilor din R.S.R.*

STENOGRAMA

întâlnirii tovarăşului Nicolae Ceauşescu cu tovarăşii din conducerea Uniunii Scriitorilor din R.S.R.
- 22 mai 1968 -

Din partea conducerii partidului a participat tov. Paul Niculescu-Mizil.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Tovarăşi,

Ţinând seama de faptul că vrem să facem şi Conferinţa Uniunii Scriitorilor, vrem să avem o discuţie, aşa, liberă, fără ordine de zi, asupra felului cum să începem această pregătire, ce probleme mai deosebite se ridică.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Ne-am orientat după experienţa cu Uniunea Artiştilor Plastici, care tot în felul acesta a început şi până la urmă au ieşit lucrurile bine, aşa că vrem să avem un schimb de păreri şi să vă ascultăm pe dumneavoastră, ce probleme mai deosebite sunt, cum credeţi că ar trebui făcut, cum ar trebui să începem pregătirile şi unele probleme mai concrete, dacă sunt de rezolvat între timp, ca să pregătim în bune condiţii această conferinţă, să vedem ce acţiuni să fie organizate până atunci de Uniunea Scriitorilor.

Tov. Zaharia Stancu: Noi vă mulţumim în primul rând pentru că ne-aţi chemat la această şedinţă şi ne-aţi dat anumite indicaţii cu privire la Conferinţa Uniunii Scriitorilor.

În momentul de faţă în lumea noastră, a oamenilor care ne ocupăm cu scrisul, starea de spirit este bună în sensul că majoritatea scriitorilor lucrează, pregătim cărţi aproape fiecare dintre noi şi eu am spus că situaţia este aproape bună.

Cred că ar fi situaţia foarte bună dacă la publicaţiile Uniunii Scriitorilor, şi în primul rând la publicaţiile din Capitală s-ar duce o muncă mult mai bună. În ultima vreme s-au strecurat în publicaţiile noastre materiale care nu aveau ce să caute acolo. S-a slăbit la toate publicaţiile noastre spiritul partinic în alegerea, cântărirea şi în publicarea materialelor, din dorinţa de a se face loc în publicaţiile noastre şi a unor scriitori care mulţi ani n-au putut să scrie, fie că n-au avut îngăduinţa să scrie, fie că s-au ţinut deoparte; ne-am pomenit la un moment dat în revistele literare ale Uniunii şi în revistele literare regionale cu materiale foarte curioase, de pildă un articol elogios la adresa întregii activităţi a fostului profesor de la Universitatea din Bucureşti, Nae Ionescu, o serie de articole în care se prelua în întregime opera lui Eliade sau a altor scriitori, publicarea în revistele noastre literare a unor materiale iscălite de oameni care altădată au avut cu totul altă poziţie politică şi acest lucru eu cred că nu trebuie să se întâmple cu atât mai mult cu cât oamenii aceştia au venit la publicaţiile noastre cu vechile lor păreri şi aici mi se pare lucrul cel mai greşit pe care l-am practicat.

Personal nu m-am aflat niciodată în paginile aceleiaşi reviste cu Constantin Maican. M-am pomenit că colaborez cu el, n-ar fi fost nimic, omul este foarte talentat, dar spune acolo nişte lucruri care nu sunt puse de pe poziţiile noastre. Am luat unele măsuri şi în ultimul timp aceste materiale nu au mai apărut.

Spuneam la început de starea de spirit, de atmosfera în care trăim noi. Ea ar fi foarte bună şi ne-ar ajuta să lucrăm mai mult şi mai bine şi cu mai multe puteri decât am făcut-o până acum dacă ar lipsi un lucru pe care noi ne străduim să-l alungăm din presa noastră literară. Apar încă articole neprincipiale, atacuri la adresa unor membri ai Uniunii Scriitorilor şi la familiile lor, se scriu articole în care se face aluzie la viaţa particulară a scriitorilor, lucru care învenineză atmosfera noastră şi produce o stare de spirit care este cu totul nefavorabilă creaţiei.

Este adevărat că asemenea lucruri între cele două războaie mondiale se practicau, însă în cu totul alte condiţii istorice, atunci era burghezia la putere.

Recent a avut loc o şedinţă cu câţiva din numiţii scriitori tineri. Unii din ei, eu am asistat la această şedinţă, au spus lucruri pe care fără îndoială nu trebuia nici să le gândească, nici să le spună acolo. Pe mine m-a surprins foarte mult acest lucru şi am fost foarte supărat. A doua sau a treia zi oamenii care discutaseră lucruri care nu trebuiau rostite într-o şedinţă de partid au venit şi au cerut scuze. La câteva zile după

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

această şedinţă s-au anunţat la mine un grup de nouă scriitori pe care i-am primit la Uniunea Scriitorilor şi am stat aproape 4 ore de vorbă cu ei. Această întâlnire cu oamenii aceştia tineri, talentaţi, m-a reconfortat foarte mult, întrucât au venit şi au spus că sunt împotriva vulgarităţilor care apar în presa noastră literară, sunt împotriva atacurilor nejuste, neprincipiale care se referă la viaţa personală a unor scriitori şi că ei sunt hotărâţi să ajute conducerea Uniunii Scriitorilor pentru pregătirea conferinţei. Ei au cerut, şi eu sunt de acord cu ei, ca în prima plenară pe care o vom ţine la Uniunea Scriitorilor să se pună în discuţie conţinutul revistelor literare pe care Uniunea Scriitorilor le subvenţionează cu o sumă care se apropie de 7 milioane pe an şi pe bună dreptate oamenii spun, revistele nu sunt ale oamenilor care le conduc, ci sunt ale Uniunii Scriitorilor, deci trebuie puse revistele literare ale Uniunii Scriitorilor în dezbaterea scriitorilor. Ei să vadă dacă este bine că apar în unele din publicaţiile noastre materialele care apar şi ei să dea directivele generale pentru mersul înainte al acestor publicaţii.

Unii dintre ei spun aşa: revistele Uniunii Scriitorilor sunt subvenţionate de Uniunea Scriitorilor. Echipele care le conduc deţin un mandat, dar cine le-a dat acest mandat pe viaţă, pentru că la unele reviste sunt conducători de 7-8 ani şi au început să considere aceste publicaţii ca nişte publicaţii care la aparţin; şi cer dezbateri foarte largi în jurul conducerii revistelor, a conţinutului revistelor noastre, şi care să hotărască încotro mergem cu aceste publicaţii.

Pentru cunoştinţa dumneavoastră, tovarăşe secretar general, am adus aici şi vă dau ca să cunoaşteţi măcar în linii mari cum stau lucrurile cu aceste publicaţii: „Viaţă Românească" – 681.000 lei pe an pierderi planificare; „Gazeta literară" – 932.000; „Luceafărul" – 1.200.000; „Secolul XX" – 262.000; „Steaua" de la Cluj 501.000; „Igazsag" de la Tg. Mureş – 578.000; „Neue Literatur" – 339.000 lei. În total Uniunea Scriitorilor cheltuie 6.272.000 lei pe an, sumă excesivă, luată din contribuţiile pe care scriitorii le varsă la Uniunea lor.

Personal consider că suma este mult prea mare, dar dacă această sumă se cheltuie într-adevăr publicaţiile pe care scrie „organ al Uniunii Scriitorilor" trebuie să fie publicaţii ale Uniunii Scriitorilor cu nişte conduceri alese şi numite acolo pe termen limitat, cu posibilitatea pentru Comitetul Uniunii Scriitorilor de a schimba aceste conduceri când ele devin abuziva.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Noi în Comitetul Central aşa procedăm. Când nu ne place redactorul-şef al „Scânteii" îl schimbăm.

Tov. Zaharia Stancu: Aceasta este, după părerea mea, problema cea mai arzătoare care trebuie rezolvată. Începând cu această problemă, cu însănătoşirea publicaţiilor noastre literare, plecăm mai departe la pregătirea conferinţei pe ţară, pe care o vedem pregătită foarte bine şi în aşa fel încât să constituie un puternic act de solidaritate al întregii lumi scriitoriceşti cu partidul, cu conducerea partidului, cu întreaga politică internă şi externă a partidului. Vrem ca conferinţa noastră să fie un adevărat model de conferinţă scriitoricească.

După aceasta ne gândim, după reorganizarea publicaţiilor pe care vrem s-o facem foarte curând, începerea publicării unor largi dezbateri pe teme pe care le vom fixa în viitoarea noastră plenară de comitet şi pe care le vom da publicităţii. Vrem să

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

atragem în discutarea asupra problemelor literaturii un foarte mare număr de scriitori de toate vârstele, şi vrem să atragem în discutarea problemelor noastre literare cercuri foarte largi de cititori, intelectuali, tehnicieni, muncitori ş.a.m.d. cum cu foarte mult timp în urmă se făcea.

Aceasta ar fi, după părerea mea, problema cea mai urgentă în momentul de faţă, aceasta a rezolvării publicaţiilor noastre. De la această reorganizare putem să mergem mai departe la pregătirea conferinţei.

Tov. Eugen Barbu: Tovarăşul preşedinte Zaharia Stancu a spus aici lucruri foarte interesante cu care în mare parte sunt de acord, dar eu n-aş vrea să deplasez această discuţie de la problemele principale care mi se pare că au fost escamotate.

Cred că problemele Uniunii Scriitorilor sunt mai mari decât cele enunţate şi ar trebui să le luăm pe rând şi în ordinea în care ele există de fapt.

După cum se ştie, biroul acesta foarte larg al Uniunii Scriitorilor, care numără 17 persoane, a fost ales la ultimul congres al scriitorilor în mod democratic şi se pare că el a reprezentat cât a putut interesele scriitorilor.

Vreau să spun că acest birou, şi nu este vina numai a biroului, poate şi a întregii mase scriitoriceşti, nu a reuşit ca timp de 4 ani de zile să stingă nişte contradicţii care sunt între scriitori şi care, probabil, vor mai exista şi după congresul de anul acesta.

Vreau să fac observaţia că acest birou este foarte numeros, care ar fi putut să asigure funcţionarea democratică, nu a făcut aceasta, nu s-a adunat la termenele prevăzute în statutele Uniunii Scriitorilor, s-a adunat la întâmplare, în termene foarte lungi şi comitetul care trebuie convocat de biroul Uniunii Scriitorilor a fost convocat o singură dată şi pentru probleme absolut nesemnificative. S-au anunţat o serie de şedinţe care n-au mai avut loc, consultarea largă a Uniunii Scriitorilor nu s-a făcut, statutul nu se respectă.

Am stabilit la o şedinţă ca aceste reuniuni ale biroului să aibă loc din două în două săptămâni, lucru care nu se întâmplă niciodată, dar ţinând seama de termenul care a trecut reuniunile sunt foarte puţine şi pare curios că preşedintele nostru nu este îngrijorat de această funcţionare neregulată a Uniunii Scriitorilor, un organ de conducere care nu se întruneşte conform statutului înseamnă că nu funcţionează bine. Este regretabil, pentru că dacă ne vom întâlni cu comitetul şi cu masa de scriitori vor putea să spună că n-au fost consultaţi. De aici şi erorile despre care spunea tovarăşul Stancu şi care sunt reale.

În ultimul timp s-au petrecut şi multe ilegalităţi, tovarăşul preşedinte este aici şi poate să spună dacă este aşa sau nu, vreau să avem o discuţie fermă, deschisă, care să ne aducă la puncte comune înainte de congres, unde acestea vor apare mai evident.

Vreau să spun că dacă se consultă minutele făcute de stenodactilografe se constată că şi-a făcut loc arbitrariul şi conducerea personală. Eu fac parte dintre cei care la ultimul congres am luptat pentru înlăturarea tovarăşului Beniuc, la viitoarea conferinţă am să spun că nici tovarăşul Stancu nu ne-a satisfăcut. Domnia sa este un om care a făcut o politică de împăciuire a grupurilor, pentru care l-am felicitat, adică de stingere a unor rivalităţi care nu vor fi stinse nici după congres. Cred că acesta nu este un lucru care trebuie să ne îngrijoreze. Noi n-am avut probleme mari cum au fost în

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

alte ţări cu scriitorii. Scriitorii au urmat întotdeauna partidul şi o vor face şi de aici înainte. Eu spun lucrul acesta dintr-o adâncă convingere. Însă este intolerabil ca 17 oameni care sunt membri ai Uniunii Scriitorilor, dintre care 5 membri ai Comitetului Central, să fie convocaţi în şedinţe atât de rar cât au fost, să ia nişte hotărâri, să semneze pentru ele şi să afle din oraş că un scriitor care trebuia să plece în Anglia a fost înlocuit cu un critic. Această bursă s-a transformat într-un scop electoral. Chiar politica cu tinerii scriitori este o politică electorală. Noi trebuie să avem scriitori care publică volume care nu au datorii. Aceasta este o politică literară. Pentru acest lucru trebuie să luptăm noi toţi şi să-l sprijinim pe tov. Stancu.

Este adevărat că la aceste publicaţii, cum a spus şi tov. Stancu, se cheltuie o mulţime de bani. Aceste sume aparţin unei contabilităţi trecute, care mergea pe principiul pierderilor planificate. Noi am spus în altă şedinţă că dacă vrem să facem propagandă trebuie să facem această politică a pierderilor reale. O revistă care apare în două culori nu costă în realitate numai 1 leu. Trebuie să facem două lucruri: ori să se revină la preţul real, ceea ce ar fi o scădere a numărului de cititori, ori să continuăm să susţinem cu fonduri de stat această revistă. Aici s-au citat nişte cifre, din care suma cea mai mare apare la revista „Luceafărul". Nu se spune că această sumă este calculată la apariţia de două ori pe an, o dată pe lună. Am cerut în nenumărate cazuri că acest statut de revistă bilunară să fie schimbat la săptămânal. Acest lucru nu s-a produs. Am vrut să publicăm reclame. Acest lucru nu s-a reuşit. Puteam cu aceşti bani să scoatem revistele în mod gratuit.

Ce mă îngrijorează este că întâlnim o rezistenţă foarte mare la organele acestea care decid soarta hârtiei, soarta distribuţiei ş.a.m.d. Eu iau numai lucrurile pe care le cunosc. Revista „Luceafărul" se tipăreşte vineri noaptea şi ajunge la Sinaia, la 124 km de Bucureşti, uneori marţea, la Bacău joia şi vinerea, adică la 6 zile. O revistă serioasă trebuie să aibă o zi fixă de apariţie, ori revistele noastre nu au această dată din cauza distribuţiei. Aceasta este greutatea pe care le-am semnalat-o de nenumărate ori şi nu s-au luat nici un fel de măsuri. Oficiul de distribuire a presei este foarte ineficient. Am cerut în urmă cu 6 luni ca Uniunea Scriitorilor să-şi facă un serviciu personal de distribuire care ar fi mult mai eficace şi mult mai ieftin.

Vreau să ne întoarcem la ceea ce numea tov. Stancu „regretabile atacuri publicate în revistele noastre literare". Sunt foarte surprins că tov. Zaharia Stancu, care este director al „României literare", că dânsul ca director al acestei reviste, deşi foarte îngrijorat de aceste nume care se înmulţesc în presa noastră literară care au avut o atitudine ostilă în trecut, a angajat în redacţie oameni cu care dânsul aici, în faţa noastră, spune că nu este de acord cu politica lor. Vreau să reamintesc că o măsură a dânsului a fost aducerea lui Ion Caraion, şi a adunat, în general, elemente ostile regimului nostru pe care le-a publicat cu o frecvenţă destul de mare. Când am atras atenţia în şedinţa de birou, dânsul a recunoscut că aşa este, dar nu s-a luat nici o măsură. Sunt surprins de această înfierare a lui Maican, pe care tot dânsul l-a publicat, şi nu aud nici o precizare în legătură cu aceste lucruri.

Este adevărat că şi la noi publică Vladimir Străinu, care a fost naţional-ţărănist, dar în ce priveşte materialele publicate cred că Vladimir Străinu susţine

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

politica noastră, susţine aceste opere literare care ne servesc. În măsura în care a dorit să publice şi alte lucruri, noi am căutat să-i modificăm, să-i împiedicăm anumite vederi.

În ce priveşte scriitorii vreau să spun că este foarte bine că se încurajează scriitorii tineri, dar nu în modul electoral în care o fac unii tovarăşi, chiar din conducerea Uniunii Scriitorilor. Se împrumută bani peste sumele permise. Sunt scriitori tineri, ca Adrian Păunescu, care au datorii care însumează peste 60.000 lei şi care sunt încurajaţi în continuare să facă datorii. La invitaţia de a publica şi în revista noastră, aceşti scriitori refuză cu înverşunare, din politică de grup, care este o chestiune care îi priveşte şi noi nu dorim să-i silim pe oameni. Nici eu nu public la alte reviste pentru că mă simt familiar la alte redacţii. Ajung la politica de grup. La ultima conferinţă s-a vorbit foarte mult despre această politică de grup. Eu cred că nici un grup de literaţi nu subminează politica regimului. Cred că toţi scriitorii, şi tineri şi bătrâni, susţin politica partidului şi acesta este un lucru pozitiv. Aşa-zisele grupuri se formează în funcţie de afinităţi elective.

Cred că viaţa noastră literară suferă de lipsă de reviste, de lipsă de edituri. Am spus-o nu numai eu într-o şedinţă de birou. În urmă cu 12 ani aveam acelaşi număr de reviste, dovadă, sunt redactori-şefi de 17 ani – Dumitru Mircea, de 12 ani – Dumitru Ignea la Iaşi.

Mediocritatea acestor reviste din provincie nu îngrijorează pe nimeni. Oamenii s-au obişnuit cu acele produse mediocre care apar de ani de zile şi lumea le ignoră.

În viaţa noastră literară nu vă ascund, tovarăşi, că există corupţie, că există cărţi care apar cu bacşişuri şi acest lucru a supărat pe o parte din scriitori, printre care mă număr şi eu. De aici discuţiile care au avut loc. Nu-mi place cum sunt conduse editurile. Sunt edituri care au un aparat învechit, corupt.

În ce mă priveşte, pentru că nu dau bacşiş cărţile mele apar cu mare întârziere, dar probabil că, de pildă, scriitori care apar numai în 3 săptămâni plătesc aceste bacşişuri. Aceste lucruri ne deranjează şi am căutat să publicăm diverse materiale în revista „Luceafărul". Cea mai mare parte n-au apărut. Adevărul supără, adevărul creează nişte monştri. Se fac imediat principii din cele mai mici lucruri. Dacă unui mic poet de la Timişoara i se spune că în volumul al doilea pe care l-ai publicat sunt locuri mai slabe decât în primul volum, printr-un prieten de la gazetă imediat îţi găseşte greşeli la volumul tău.

Ceea ce este mai oribil, şi ceea ce nu se spune, este responsabilitatea, pentru că sunteţi aici, tovarăşe Ceauşescu, şi cred că veţi face lumină, sper că veţi hotărî să se facă o anchetă foarte serioasă şi în lumea scriitoricească, şi în lumea teatrului. Corupţia este generală. Se întâmplă un lucru şi mai urât pe care tovarăşul preşedinte nu l-a spus şi pe care aşteptam să-l spună. Scriitorii care au curaj să spună adevărul sunt complet uitaţi, nu se spune un rând în presă despre ei. Dacă luăm presa veţi vedea că aceleaşi nume apar cam în aceleaşi gazete. Există o politică de grup, sub un aspect foarte democratic, se luptă pentru ca să nu-l jignească pe scriitor, să nu spunem lucrurile. Este adevărat că au fost jigniţi mulţi scriitori şi unul am fost eu. Vreau să vă spun aici că nu regret nimic din tot ceea ce am scris şi am semnat şi tot ceea ce am vrut să aduc la cunoştinţa opiniei publice. Poate m-am înşelat, poate am spus lucruri care nu erau bine cercetate, dar totdeauna m-a însufleţit această dorinţă de a spune adevărul, pentru că cei

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

mai mulţi dintre colegii mei îl ocolesc, ori pentru că sunt mediocri, ori pentru că n-au curajul să spună.

Atunci se spune că este atac la persoană. Nu este vina scriitorilor că nu avem o critică de atitudine, nişte oameni drepţi, cinstiţi, care să treacă peste prietenii, să-şi taie mâinile cu care scriu minciuni. La ce ne-a folosit nouă că A. Toma a fost făcut ani de zile mai mare ca Arghezi. Şi acum se publică în manuale opere de a doua mână. Tâmpim elevii. Aceste lucruri nu pot fi tolerate şi o spun cu toată răspunderea şi sunt fericit că am vrut de mulţi ani să fim aici să spun aceste lucruri cu voce tare, şi să fiu contrazis dacă mint. Despre aceste lucruri cred eu că trebuie să vorbim întâi. Dumneavoastră, prin organele de la secţie, ştiţi foarte bine că aceste lucruri există, că în teatru nu se face nimic, că în cinematografie se fac filme proaste, că scenariile se fac pe bază de prietenii. Aceste lucruri nu au ce căuta în viaţa normală literară. Se pierd 60.000 la un scenariu, dar hârtie, se pierd talentele adevărate, se înăbuşe din cauza acestei vieţi iresponsabile încurajate de către oameni care una spun la reviste şi la ziare şi alta fac în realitate.

În ce-l priveşte pe tovarăşul Zaharia Stancu, sunt foarte dezamăgit că una spune şi alta face. Conduce trei instituţii de mare importanţă: Teatrul Naţional, „Gazeta literară" şi Uniunea Scriitorilor. Este peste puterile sale. După cât sunt informat, nici la Teatrul Naţional lucrurile nu merg prea bine şi nici la Uniunea Scriitorilor lucrurile nu merg bine. Nu se respectă regulamentele, nu se respectă oamenii, sub un surâs se ascund cele mai mari ilegalităţi.

După cum ştiţi, tovarăşul Ion Lăncrănjan este un scriitor care are Premiul de Stat, este membru de partid, a fost multă vreme membru al Uniunii Scriitorilor. Este un scriitor care are mari defecte, ca şi mine. Eu sunt gata să le recunosc. Tov. Lăncrănjan a lucra în redacţia revistei „Luceafărul". Într-o zi a fost chemat la secţie şi trimis să meargă să întărească munca la „Gazeta literară" care era ca şi astăzi într-o mare degringoladă ideologică. Este un magazin literar şi nu este organul Uniunii Scriitorilor, cum ar putea. Tov. Lăncrănjan s-a dus cu bună-credinţă acolo şi a muncit, bine, prost, nu ştiu ce a făcut acolo, a muncit 6 luni sau un an de zile. Au început intrigile. S-a creat ceea ce se numeşte la noi o criză. Există crize mereu în viaţa literară. Tov. Lăncrănjan nu este un om flexibil şi a demisionat. A adresat această demisie biroului Uniunii Scriitorilor. Acest birou n-a fost convocat niciodată, această demisie i-a fost primită la Ministerul Culturii. S-a primit în grabă şi cu o secretă bucurie: se scăpase acolo de un om dificil. Tov. Lăncrănjan a rămas şi astăzi demisionat de la „Gazeta literară" şi au rămas tovarăşii care trebuie să apere politica partidului, şi au rămas nişte oameni care au făcut detenţie.

Aceste procedee au fost duse şi mai departe. Biroul Uniunii Scriitorilor în faţa acestei crize a fost convocat, s-a hotărât înfiinţarea „României literare", care nu ştiu de ce nu mai apare, au fost numiţi 3 adjuncţi, urmând ca director să funcţioneze tov. Zaharia Stancu. După câtva timp ne-am pomenit că avem un redactor-şef în persoana tovarăşului Geo Dumitrescu, care era adjunct. Nu înţeleg acest lucru. 17 oameni hotărăsc un lucru şi cu de la sine putere tov. Zaharia Stancu dă un salariu de redactor-şef tovarăşului Geo Dumitrescu. Ce a făcut tov. Geo Dumitrescu în calitate de redactor-şef? În primul rând a dat afară pe soţia tovarăşului Vrînceanu care era dactilografă

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

acolo. Acarul Ion Păun. A dat dovadă de o autoritate care întrecea calităţile sale şi din momentul acela n-au apărut nici un fel de recenzii ale tovarăşilor care lucrează la „Luceafărul". E drept că de păcatele acestea poate suferim şi noi şi nu este bine să se facă asemenea lucruri.

Sunt de acord cu tov. Stancu că conducerile revistelor trebuie schimbate, dar dacă privim harta acestor publicaţii observăm că aceiaşi colaboratori lucrează în toate redacţiile. Ceea ce jenează, tovarăşe Ceauşescu, este apariţia săptămână de săptămână a revistei „Luceafărul", care nu este de acord cu unii scriitori cu unele mentalităţi pe care eu le-am spus aici.

Eu regret foarte mult că în coloanele revistei „Luceafărul" au apărut uneori lucruri violente, atacuri la persoană. Îmi asum toată răspunderea şi sunt gata să sufăr şi consecinţele respective pentru acest lucru.

Vreau să spun, în acelaşi timp, că nu regret nimic din ceea ce am vrut să fac din această revistă şi că dacă în continuare aş putea să mai fac la revista aceasta, aş face acelaşi lucru, adică aş lupta împotriva corupţiei, împotriva imposturii. De mai multă vreme revista este supusă unui atac continuat la „Europa liberă", şi în diferite şedinţe care sunt convocate într-un mod misterios, unde sunt invitaţi şi oameni ostili partidului.

Se spune că revista „Luceafărul" nu este revista tinerilor scriitori. Vreau să-i asigur pe aceşti tovarăşi că deşi nu intenţionez în mod special acest lucru, pentru că o revistă nu trebuie să facă această eroare să împartă generaţiile în „căprării" – toţi scriitorii sunt şi tineri şi bătrâni, trebuie să-i publice deopotrivă pe toţi – , dar dacă cineva se îngrijorează de acest lucru vreau să-mi permiteţi să citesc ce poeţi au publicat în revista „Luceafărul" de-a lungul anilor: Ion Gheorghe, Marin Stănescu, Dumitru M. Ion, Ion Bunea, Paul Brumaru, Ana Blandiana, Elisabeta Niţă, A. Ghilia, Dan Zamfirescu, Ion Brad, Pop Simion, Virgil Ardeleanu, Mihai Drăgan etc. Această înşiruire de nume dovedeşte că nu este o revistă, aşa cum se insinuează, „de grup".

Sunt dispus să ascult şi criticile care mi se aduc, sperând că şi ceilalţi vorbitori vor vorbi tot aşa deschis despre problemele reale ale Uniunii Scriitorilor. Aş vrea să spun că dacă vrem să facem un concurs de amabilităţi la această viitoare conferinţă a Uniunii Scriitorilor, vom greşi foarte mult. Aş vrea ca acest viitor congres să fie o sărbătoare, o luare de cuvânt comună, dar nu putem trece peste ceea ce ne desparte, cinstea sau necinstea.

Tov. Zaharia Stancu: Nu aş fi vrut să iau cuvântul încă o dată dacă Barbu nu ar fi vorbit aşa cum a vorbit. Vreau să vă comunic tuturor că dacă nu mă aflam în sediul Comitetului Central şi dacă aici nu se afla tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Mizil m-aş fi ridicat după primele 5 cuvinte ale tovarăşului Barbu şi aş fi părăsit şedinţa.

Iată-mă, tovarăşi, la 66 de ani escamotator al adevăratelor probleme ale Uniunii Scriitorilor, şi acest lucru mi se spune faţă de secretarul general al partidului nostru, faţă de preşedintele Consiliului de Stat! Iată că mi se spune că la 66 de ani, în calitate de preşedinte al Uniunii Scriitorilor, am făcut o nesfârşită serie de ilegalităţi! Iată-mă manevrând banii Uniunii Scriitorilor într-un scop electoral, iată-mă călcând în picioare hotărârile biroului atunci când în străinătate, la o bursă UNESCO, a fost trimis nu Ion Alexandru, ci Matei Călinescu, iată-mă acordând bani persoanelor care nu aveau drept

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

să ia bani, iată-mă făcând o nesfârşită serie de lucruri incorecte! Vă spun că dacă numai 2% din ce spune tovarăşul Barbu ar fi adevărat, personal m-aş socoti un om profund dezonorat, care nu are ce să caute înăuntrul partidului şi înăuntrul societăţii socialiste.

Vreau să vă spun că tov. Barbu s-a folosit de un ton foarte tare cu care a încercat să acopere nişte lucruri neadevărate: bani acordaţi. Banii se acordă de la fondul de 2% de către tovarăşii din birou. S-a luat o hotărâre ca preşedintele Uniunii să nu acorde între două şedinţe de birou nici un ban. Iată însă că tov. Barbu a plecat în Statele Unite pentru aproape 5 săptămâni după ce îşi cumpărase o frumoasă casă pe Valea Prahovei şi iată-mă în biroul meu primind de la avocatul Beldeanu care îmi prezintă o autorizaţie de la tribunal prin care tov. Beldeanu este autorizat să ceară nişte fonduri în lipsa tovarăşului Barbu, şi cât lipseşte tovarăşul Barbu tov. Beldeanu cu aprobarea mea şi cu a altor tovarăşi din birou ridică sume peste sume. Dacă sunt pus în situaţia de a nu-l supăra pe Barbu şi de a-i da lui Barbu 20.000, cum am eu autoritatea morală când vine un poet necăjit şi nenorocit care sub alţi preşedinţi a făcut 2-3 mii datorii şi îmi cere 1000 lei că are familia bolnavă, pot eu să-l refuz? Cum este posibil să se spună despre mine aşa ceva. Sumele citate, cheltuite cu revistele noastre pe 1967 sunt luate de pe registrele contabilităţii şi sunt bani cheltuiţi. Ion Caraion a fost angajat ajutor de secretar de redacţie în urma cererii tovarăşului Ion Stoian, cerere pe care mi-a făcut-o în sediul Comitetului Central, un mic post la o gazetă care trebuia să apară. Cu această chestiune sunt pentru a şaptea oară atacat în şedinţe publice, că l-am trimis pe Matei şi nu pe Ion Alexandru. Bursa era UNESCO, ni s-a spus: faceţi recomandări, şi am făcut recomandarea nr. 1 Ion Alexandru, recomandarea nr. 2 Matei. Mi s-a spus că Ion Alexandru este încă student, nu putem să trimitem la studii în Occident un om care nu şi-a luat licenţa. Nu eu l-am trimis, mi s-au cerut două propuneri.

Pe Adrian Păunescu când am venit preşedinte l-am găsit cu peste 70.000 împrumut daţi nu de mine, şi 30.000 nevasta lui. Sumele au fost acordate când era la „Luceafărul" şi era asociatul dv.

Politica de grup. Nu ştiu, nu am auzit de redactori care iau bacşişuri.

Scriitori de curaj despre care nu se scrie. Nu sunt critic literar.

Dau mese cu scriitorii. Trebuie să fac o masă.

Conduc 3 instituţii! Am 66 de ani şi doresc să nu mai conduc nimic: nici Uniunea Scriitorilor, nici Teatrul Naţional, nici „Gazeta literară".

Cazul Lăncrănjan. Mi-a trimis prin Ghilia o petiţie către preşedinte că vrea să demisioneze. Eu nu m-am dus cu cererea de demisie a lui Lăncrănjan la cârciumă, nici la cafenea, am venit cu ea la legătura mea de partid. – „Lăsaţi hârtia la mine"! Peste 3 zile mi s-a comunicat: Mâine mergi la tov. preşedinte al CSCA, tov. Pompiliu Macovei, şi am fost şi i s-a adus la cunoştinţă că i s-a primit demisia.

Spuneţi că a fost dată afară nevasta lui Dragoş Vrînceanu. A fost luată de la „Gazeta literară" etajul I şi mutată jos la parter.

Tov. Eugen Barbu: La intervenţia noastră.

Tov. Zaharia Stancu: Eu am peste câteva săptămâni 66 de ani. Nu mai vreau să primesc palme. A venit tov. Lăncrănjan şi mi-a spus că mânui fondurile Uniunii în scopuri electorale şi că am adus la Uniunea Scriitorilor un grup de prieteni pe care i-am îmbuibat. N-am făcut altceva decât că am adus pe una din fetele lui Gib Mihăescu. Nu

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

am adus un om de serviciu, ca să nu mi se spună că mi-am făcut acolo oameni. Atunci cum pot să accept aceste afirmaţii ale dv. care sunt nişte afirmaţii neadevărate?

Noi am vorbit despre cazul Pătrăşcanu. Care este, după părerea mea şi după părerea a mii de oameni, morala? S-au scos la iveală aceste crime şi pentru comunişti şi pentru toţi necomuniştii care acţionează într-o parte a statului nostru să nu existe posibilitatea să se servească împotriva unui comunist sau necomunist de minciună, şi în această şedinţă în care noi am venit să vorbim şi ne-am legat să nu ne servim niciodată de minciună, tov. Lăncrănjan vine şi se serveşte de două ori de minciună la adresa mea.

Îmi spuneţi că l-am aruncat pe Carandino.

Tov. Eugen Barbu: Mă supără că înfieraţi o categorie de oameni dar vă folosiţi de ea.

Tov. Zaharia Stancu: Nu înfierez pe nimeni, înfierez pe cei care au venit în cămăşi verzi sub steagul partidului. Nu cred că aţi făcut bine când aţi vorbit aşa cum aţi vorbit.

Tovarăşe secretar general, am 5 cărţi începute şi nici una gata de mers la tipar. Sunt din 1949-1950, în urma faptelor care s-au petrecut atunci, foarte grav bolnav de diabet. În mai puţin de 3 ani mi-am pierdut vederea la ochiul drept, în curând nu voi mai vedea la doi paşi înainte. Nu vreau să mai fiu nimic. Dacă se vorbeşte în felul acesta, am eşuat. Nu mai am speranţa, după prelucrarea cazului Pătrăşcanu, când se vine într-o primă şedinţă la Comitetul Central, se vine aici cu asemenea lucruri, nu mai am speranţa că aş putea face lucruri bune şi rog să fiu eliberat şi să mi se dea voie să părăsesc şi oraşul. Nu se poate, tovarăşe Barbu, să vii aici cu o serie de neadevăruri, nu se poate să vii dumneata să mă faci necinstit pe mine. Eu am fost 20 de ani director al Teatrului Naţional şi nu s-au lipit de degetele mele două parale.

Şedinţele de birou, trebuie spus aici că şedinţele de birou sunt foarte rare, şi aduni foarte rar oamenii, pentru că sunt ocupaţi, plecaţi în străinătate şi rareori s-au ţinut, uneori cu 7-8 oameni. Oamenii sunt ocupaţi peste măsură în ţară, în străinătate, n-au putut veni. Să mă faceţi aşa, chiar albie de porci! Să chemăm pe scriitorii care au luat, sub o formă sau alta, ajutoare sau împrumuturi şi să spună unul dintre ei: Stancu mi-a făcut aceasta ca să-i dau votul!

Dau mese ca să fiu tradus, parcă cineva bagă dolari în cărţile mele pentru o masă.

Tov. Eugen Barbu: N-am spus asta, tovarăşe Stancu.

Tov. Geo Bogza: Tovarăşe secretar general al partidului, nu am obişnuinţa şedinţelor şi mai ales a şedinţelor la un nivel atât de înalt. Eu totuşi m-am ridicat în picioare să vă spun că am ascultat în modul cel mai obiectiv şi pe tovarăşul Zaharia Stancu şi pe tovarăşul Eugen Barbu, şi dacă tovarăşul Zaharia Stancu în cea de-a doua luare de cuvânt a spus că dacă n-ar fi fost în această sală ar fi părăsit sala după primele cuvinte ale tovarăşului Eugen Barbu, eu vă atrag atenţia dv., tovarăşe secretar general al partidului, şi tuturor tovarăşilor prezenţi aici asupra cuvintelor cu care tov. Eugen Barbu şi-a încheiat cuvântarea. Domnia sa a spus că sunt divergenţe între scriitori, că aceste divergenţe nu pot să dispară, că aceste divergenţe vor continua şi după Conferinţa scriitorilor, că ceea ce ne desparte este cinstea sau necinstea.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Am auzit aceasta şi a căzut asupra mea ca un trăznet. Dacă acest trăznet nu cădea asupra mea să mă ridice în picioare, probabil că nu m-aş fi ridicat de pe acest scaun şi n-aş fi avut curajul să deschid gura în faţa domniilor voastre.

Vreau să spun că este o afirmaţie de o gravitate excepţională, că personal mă simţ despărţit din cap până în călcâie de tov. Eugen Barbu, de tot ce domnia sa a făcut în literatură şi visează şi speră să facă în literatură, mă simţ despărţit de domnia sa, dar niciodată n-aş fi spus că mă desparte cinstea şi necinstea înţelegând că eu sunt cinstit şi domnia sa necinstit.

Vă rog foarte mult pe dv., tovarăşe secretar general al partidului, să reluaţi stenograma şi să vă referiţi în principal la această afirmaţie pe care eu o socotesc defăimătoare, dezonorantă pentru întreaga breaslă a scriitorilor, şi pentru mine în primul rând.

Tov. Ianos Szasz: Sunt scriitor de limbă maghiară şi lucrez în Comitetul Uniunii Scriitorilor, sunt membru al biroului organizaţiei de bază a Uniunii Scriitorilor.

Este o cinste şi o onoare pentru mine personal şi pentru noi toţi că putem să stăm de vorbă cu dv. şi să analizăm situaţia şi problemele care ne frământă.

Sigur, cuvântul adevăr este un lucru care se poate manipula. El se manipulează şi de pe poziţii de clasă şi de pe poziţii de luptă majoră şi se manipulează şi din cauza unor temperamente necontrolate, din cauza unor porniri care nu pot fi stăpânite ş.a.m.d.

Nu putem, după părerea mea, ca într-o perioadă când noi stabilim marile adevăruri în ţară, să ne jucăm cu aceste cuvinte. Aceasta pentru faptul că aici mai ales tov. Barbu a vorbit de foarte multe ori de adevăr. Motive subiective, sigur că concurează la aceste lucruri, totuşi măcar în faţa conducerii partidului, atunci când avem atâţia ani de zile de când ne-am dorit această discuţie, ar trebui, totuşi, dacă nu altceva, cel puţin onoarea meseriei, să ne măsurăm cuvintele şi să ne gândim totuşi că este o responsabilitate, aşa cum avem responsabilitatea de a scrie.

Aş încerca să fiu responsabil atunci când ridic unele probleme pe care le găsesc că sunt principale.

În primul rând există un cuvânt magic pe care noi îl întrebuinţăm – climatul. O să se vorbească despre îmbunătăţirea climatului, că climatul este viciat, că este sănătos. Tot timpul este ceva cu climatul. Cred că ar trebui făcut ceva şi nu facem nimic.

De exemplu, am avut o şedinţă de birou al organizaţiei de bază, în care de la ora 12,00 la ora 15,30 am discutat despre climat, că ce să facem, că ce să discutăm. Adevărul este că este foarte greu de respirat în categoriile noastre. Atunci când în ţară respiri din ce în ce mai uşor, la noi respiri din ce în ce mai greu. Ce se întâmplă? Având în vedere că vrem să sperăm că istoria începe de la naşterea lui Hristos şi după, la noi în literatură se spune de la Barbu şi după Barbu. De ce? Nu pentru că Barbu n-ar fi un scriitor de mare talent, însă ca personalitate literară, ca om de litere, ca animator este, după părerea mea, un om care de ani de zile face ca în orice şedinţă deschisă discuţiile să se ducă dacă a concediat-o tovarăşul Geo Dumitrescu pe d-na Vrînceanu sau nu – „problemă de mare principiu". Dar ce vă interesează pe dv. dacă tov. Adrian Păunescu a luat bani sau nu?

Am fost acum două luni în Occident. Aş vrea să vă spun că sunt foarte nemulţumit de felul cum se propagă cultura românească la Paris, unde am văzut Casa

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

de cultură libaneză – eu nu disprețuiesc Libanul sub nici o formă –, dar n-am găsit Casa de cultură a României. Am fost și la Roma. Acolo știam că există o casă de cultură, dar aici nu era nimeni. În schimb există niște instituții foarte informate asupra stării culturii românești și care emit zilnic știri foarte informate despre tot ce se întâmplă în ședințele noastre și francezul care n-are ocazia să meargă la „maison de la culture roumaine" le ascultă la „Europa liberă" că Geo Dumitrescu l-a atacat pe tov. Barbu. Bine am ajuns, tovarăși!

Dați-mi voie să vă întreb, se poate ca noi, comuniștii, sub numele adevărului să ne calomniem în așa măsură! Asta provocare!

Eu sunt membru al Comitetului și am dreptul să citesc stenogramele biroului și să fiu informat. Eu nu sunt de părere că marea problemă a Uniunii Scriitorilor este că unul este scos în 3 săptămâni și altul în 7 săptămâni.

Aproape de conferința noastră părerea mea este că dacă nu rezolvăm aceste probleme de climat o să fim de râsul lumii, o să vorbim de d-na Vrînceanu. Pe mine nu mă interesează că este vorba aici de tov. Barbu; este vorba de un fenomen – calomnia, neadevărul trebuie să iasă din viața noastră.

Să ne criticăm pentru că nu am scris cărți bune, dar în loc să discutăm despre literatură discutăm despre fleacuri, despre cancanuri, ce a făcut cutare, de ce a fost trimis nu Ion Alexandru și cutare și de nu știu câte ori a discutat tov. Stancu.

Viața Uniunii Scriitorilor nu este bine organizată și nu știu dacă aici numai tovarășul Stancu are vină, cred că are și el partea lui de vină, toți avem, și într-adevăr nu sunt respectate problemele democratice, ar fi cazul să recunoaștem deschis că nu facem ședințele, că secțiile noastre nu lucrează cu toate că pe baza statutului secțiile ar trebui să fie niște organisme vii.

Uniunea Scriitorilor este forma fondului literar. De ce? Pentru că din păcate momentan Uniunea Scriitorilor nu are viață de idei.

„Acolo se iau bani și împrumuturi!". Uite, tovarășe Barbu, și aici faci o greșeală. S-ar putea să se creadă că împrumutăm nu știu cât. Marea problemă este că nu putem, din cauza lipsei de hârtie, să dăm destul. Avem probleme de acest gen, printre altele și Legea dreptului de autor nu este bună, trebuie neapărat făcută o nouă lege care să fie făcută pe baza prețurilor care s-au mai mărit, chiriilor, căci s-a învechit, e normal. Dacă o să avem o nouă Lege a dreptului de autor, o să avem cu mult mai puține probleme.

Ca funcție la Uniune sunt scriitor în Comisia naționalităților. Sigur, ca multe secții ale Uniunii, nici aceasta nu este activă, vitală. Conducerea Uniunii nu este răuvoitoare, ba din contră este binevoitoare, democratică, este în schimb ignorantă, nu cunoaște aceste probleme. Necunoscându-le, nici nu acționează să le rezolve. Vicepreședintele Uniunii Scriitorilor, care face parte din conducere, și aceasta este o problemă de temperament, dacă tov. Barbu are prea mult temperament, dânsul are prea puțin.

Există o foarte mică problemă care se ridică, că nu avem bani. Dar problema este următoarea: nu se poate invoca tot timpul că nu sunt cititori. Este adevărat, nu sunt cititori prea mulți, dar dacă acești scriitori au rămas aici trebuie să le creăm condiții de publicare egale ca celor care au cititori mai mulți. Discutăm 3 ani despre situația editorială și nu putem să ajungem la o situație.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Ne străduim ca o revistă germană să apară de 12 ori pe an (apare de 6 ori) şi nu reuşim să facem acest lucru. Tovarăşii din conducere spun: „ Eu nu cunosc"! Eu cred că şi aceasta, ca şi toate secţiile Uniunii trebuie activizate, aşa cum scrie în Statut.

Eu am mai spus o dată la o şedinţă că dv. (tov. Stancu) nu mă chemaţi niciodată. Dacă eu vin să cer bani, dv. nu mă chemaţi, nu mă întrebaţi, ce mai scrieţi voi acolo. Nu discutăm şi nu este bine.

A patra problemă este următoarea: aici s-au făcut referiri la anumite greutăţi ce apar şi ce nu apar. Aş vrea să ridic problema îndrumării, care depăşeşte puţin problemele strict de organizare.

Noi am mai vorbit despre aceasta şi vreau să vă spun şi dv., tovarăşe secretar general, că unii scriitori care sunt angajaţi să scrie o literatură care să atace problemele contemporane, care n-au renunţat la misiunea socială a literaturii, întâmpină greutăţi din partea unui organ despre care nu este foarte bine să vorbeşti, dar despre care trebuie să vorbeşti. Acesta este un adevăr obiectiv. Toate instituţiile sunt trecătoare, aşa cum ne învaţă marxismul şi istoria. În 1966, ianuarie, Editura tineretului a trimis o carte de-a mea acestei instituţii – este vorba de Direcţia Presei –, ultima parte a unei trilogii care descrie viaţa unor comunişti din 1944 până în 1965. Primele două volume au apărut fără greutate. Ultimul volum, care era mai aproape, a stat din ianuarie 1966 până în noiembrie 1967 la tov. Ardeleanu, care l-a citit, l-a răscitit. Eu cred că nu este bine.

În primul rând dacă este nevoie de această instituţie, ea să lucreze bine, pentru că dacă nu este nevoie atunci sunt alte probleme, dar dacă este nevoie trebuie să lucreze atât de bine, nu poate să-şi permită să ţină pe tuşe scriitorii, să nu dea răspunsuri la timp. Părerea mea este că nu avem nevoie de această instituţie. Poate că nu am dreptate. Dacă situaţia social-istorică cere ca să avem această instituţie, ea să lucreze perfect, cu tact, repede, să discute principial. Să nu se discute în această ţară: „îmi stă cartea la Direcţia Presei". Dacă este nevoie de această instituţie, în trei zile să treacă cartea pe acolo. Să nu creăm posibilitatea imposturii şi mediocrităţii, pe de o parte, pe de altă parte să aibă un fel de paravan, iar pe de altă parte pentru acei oameni care vor să ajute partidul, care într-adevăr mai greşesc, părerea mea este că partidul este ajutat şi de cei care scriu despre trandafiri, dar ajută cei care scriu că au fost oameni care în anumite condiţii nu şi-au pierdut crezul. Dacă tinerii spun acest lucru nu vă supăraţi pe ei, ei nu ştiu să-şi cântărească cuvintele. Ei au dreptate, aceşti copii sunt copiii noştri, noi i-am crescut, ei cred în esenţa vie a partidului nostru, în ceea ce este într-adevăr reînnoitor în toată mişcarea noastră şi dacă pe ici pe colo mai sunt obraznici, nu aceasta este important. Ei vin după noi, şi dacă noi îi luăm ori cu Direcţia Presei, ori că nu s-a scos pentru că a spus pe ici pe colo câte ceva, aceasta este o metodă învechită. Nu ştiu cine a dat această dispoziţie, anumiţi oameni n-au voie să publice. Să dăm manuscrisul înapoi: „Domnule, nu ai dreptate şi eu îmi asum răspunderea, d-ta nu ai dreptate!". Aceasta este o chestiune de principiu. Ceea ce spun scriitorii, ceea ce spune partidul, aceasta este important.

Tov. Marin Preda: Aş vrea să-mi exprim regretul că elocinţa mea nu se poate face simţită, însă am făcut o sforţare să pot vorbi la această şedinţă, sunt foarte bucuros să pot să-mi exprim punctul de vedere faţă de conducerea de partid şi de stat, cu atât mai mult cu cât problemele din viaţa noastră literară s-au îngrămădit foarte mult, nu

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

mai depind de noi, la noi s-au discutat, s-au răsdiscutat de câţiva ani de zile aceste probleme.

Am ruga, şi cred că fiecare dintre noi nu vorbeşte numai în numele lui, reprezentând toată Uniunea Scriitorilor, ca aceste probleme să nu mai facă obiectul unor discuţii noi în Uniunea Scriitorilor, aşa cum a sugerat tov. Stancu ca aceste probleme din nou să fie reluate, ca nervii noştri să fie supuşi din nou la încercare în aceste condiţii în care unii se simt maeştri în aceste discuţii în care se calomniază, în care se persecută. Eu sunt unul dintre scriitorii care nu mă simt bine în acest climat şi aceste discuţii înseamnă chiar o ştirbire a forţei creatoare şi cei care ne pun în această situaţie, poate că în mod inconştient slăbindu-le forţa creatoare nu îi vine să stea locului acasă să scrie cărţile pe care le are de scris şi caută să împiedice în mod subiectiv, fără intenţie, însă, realitatea, se prezintă în momentul de faţă în acest fel.

Este aproape intolerabil că nu se adună la un loc un număr de scriitori în organizaţia de partid la Uniunea Scriitorilor, în şedinţe ocazionale în care să nu fi vorbit mereu despre acelaşi tovarăş Barbu care a făcut şi a dres şi continuă să facă. Consider acest lucru exact la limita care dacă se continuă, viaţa noastră literară riscă să crape undeva.

Tovarăşi, după această introducere aş vrea să revin la probleme mai speciale care au fost aduse aici. Unul din calul de bătaie despre care s-a discutat interminabil a fost apariţia revistei „România literară". Această revistă a fost boicotată neloial de către un grup al biroului – Barbu-Oprea, cărora nu le convenea acest lucru. Lor nu le place să mai existe şi alte reviste în viaţa noastră literară. De aceea aceasta trebuia reluat şi reluat şi aruncat tot în capul tovarăşului Zaharia Stancu.

Este timpul să spunem aici adevărul în legătură cu Ion Lăncrănjan. Este un scriitor foarte puţin meritoriu căruia i s-a dat Premiul de Stat pe nedrept. Cartea lui este o carte care nu arată viaţa ţărănimii noastre în acest secol. Meritele lui sunt merite pe care şi le arogă singur, el şi cu cei care-l susţin. A fost numit, nu de către birou, redactor-şef al „Gazetei literare". A creat acolo o atmosferă irespirabilă. În faţa acestei situaţii atât conducerea secţiei şi Comitetul Central s-au orientat foarte bine atunci când i-au primit demisia, exact aşa cum trebuia să se întâmple pe drept şi pe merit. De ce nu au fost de acord tovarăşii Oprea-Barbu cu apariţia acestei reviste? În practică întotdeauna au boicotat diversificarea vieţii literare şi diversificarea schimbului de opinii. S-a ajuns până acolo încât tov. Eugen Barbu a făcut chiar un titlu, „România literară", l-a pus ca un fel de supliment al „Luceafărului" şi s-a dus cu el poate scapă, poate apare ca în felul acesta să se compromită această revistă. Când a fost întrebat de ce a făcut aceasta a spus că a fost o glumă. Cu asemenea lucruri se glumeşte?

Revista „Luceafărul" a fost interesantă odată. Am avut o tresărire când am văzut că reia nişte metode greşite şi cu aceasta s-a terminat iniţiativa acestei reviste. Încetul cu încetul din revistă a Uniunii Scriitorilor a devenit o revistă personală a tovarăşului Eugen Barbu. În momentul de faţă ne aflăm în situaţia când fiecare scriitor se întreabă de ce s-a ajuns la această situaţie. Oare noi scriitorii nu suntem capabili să controlăm revistele noastre? La toate acestea conducerea revistei, respectiv tov. Eugen Barbu totdeauna a ameninţat pe scriitori: „Lăsaţi că eu sunt sus şi tare, eu sunt sprijinit şi nu o să aveţi ce să-mi faceţi". Spre regretul nostru mulţi scriitori s-au lăsat intimidaţi

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

de aceste ameninţări. Eu n-aş dori să vorbesc despre persoana tovarăşului Eugen Barbu, însă îmi daţi voie, el nu este numai o persoană particulară, este redactor-şef, este membru în biroul Uniunii Scriitorilor. Eu aş vrea să spun că nu o dată el a fost criticat la diferite şedinţe şi la diferite foruri, chiar cu conducerea de partid şi de stat, el a avut abilitatea să-şi facă autocritica, a spus că n-o să-i mai persecute pe scriitori şi a continuat în practică acelaşi sistem de intimidare şi de confuzie în viaţa literară. Părerea mea personală este că tovarăşul Barbu este un pesimist agresiv. Lui nu-i place nimic, nu iubeşte pe nimeni. Lui nu-i place nici Marin Preda, nu-i place nici Dostoievski, nici Goethe, nimic. Este dreptul fiecăruia, însă în momentul în care această viziune neagră începe să se imprime în viaţa literară şi la o revistă, acest lucru nu poate fi tolerat. Ce ar deveni conferinţa noastră dacă aceste probleme vom continua să le dezbatem după ce plecăm de aici şi s-a spus că va fi un spectacol nedemn de viaţa noastră literară şi de scriitorii noştri care sunt nişte scriitori buni.

Personal rog conducerea de partid şi de stat să ne ajute şi în această problemă să facem ordine la revista „Luceafărul" şi la celelalte reviste.

Tov. Oprea Alexandru: De la început vreau să spun că nu mă voi referi la faptele care au vizat direct persoana mea, că n-aş fi fost de acord cu apariţia „Gazetei literare" sau faptul că Ion Lăncrănjan n-a fost numit de biroul Uniunii, există stenograme, se ştie, n-a fost băgat peste capul Uniunii, dar eu consider că sunt câteva probleme, este adevărat, în lumea literară, dar ar fi foarte trist dacă n-am folosi acest prilej pentru a dezbate nişte lucruri puţin mai de ordin general.

Aş vrea să încep cu fraza tovarăşului Stancu, aceea că situaţia în literatura noastră în general este bună. Eu cred că aşa este şi cred că ar fi greşit dacă anumite fenomene care se petrec în viaţa noastră actuală nu ne-ar permite să vedem momentul actual în care se află literatura noastră şi perspectivele care i se dezvoltă literaturii noastre.

Aş vrea să folosesc acest prilej pentru a mulţumi conducerii partidului pentru faptul că totdeauna problemele care au privit literatura au fost discutate şi gândite cu toată seriozitatea, că hotărârile nu au pornit de la impresii sau de la anumite aspecte de suprafaţă, ci au mers în esenţa lor, şi, în sfârşit, faptul acesta care mi se pare foarte important, acela că în ţara noastră n-au avut loc procese cu scriitorii cum au avut loc în alte ţări. Nu este vorba de cine ar fi fost vizat, este vorba de onoarea literaturii noastre.

Eu consider că lucrul cel mai important care dovedeşte că se pot rezolva problemele care există în lumea literară îl constituie această identificare de vederi şi de interese între intelectualitatea noastră şi între partid. Din moment ce lucrul acesta, discutând foarte sincer, este greu în unele ţări să fie realizat, este la noi, după părerea mea orice apreciere pesimistă ar însemna că nu respectă o realitate de fapte.

În acelaşi timp aş vrea să spună că există o seamă de fenomene şi într-o discuţie cu un tovarăş care spunea: „Da, dar nu sunt fenomene îngrijorătoare", eu răspundeam: „Nu sunt probleme îngrijorătoare, dar ele trebuie să ne îngrijoreze".

Lucrurile sunt complicate pentru că avem de-a face cu scriitori, unii ştiu să vorbească mai bine, alţii mai prost, sunt mult mai subiectivi în raport cu alte categorii din ţara noastră.

Nu mi-a plăcut felul cum a vorbit aici tovarăşul Barbu şi cred că putea să se pregătească, dacă avea ceva de spus, să fie aplicat, nu aşa, aruncate la modul general.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Principiile acestea care acţionează în întreaga noastră viaţă socială, care ţin de principiul muncii colective, de principiul conducerii colective cred că trebuie să fie respectate totdeauna şi să fie aplicate totdeauna şi în viaţa literară.

Aici vreau să spun că n-am înţeles, eu am faţă de tov. Stancu o mare stimă, de altfel exprimată în scris prin cartea.... Vreau să precizez că dacă anumite lucruri le spun aici, cu care nu sunt de acord, acestea nu privesc în nici un caz personalitatea tovarăşului Stancu pe care toţi îl stimăm, nu privesc în nici un caz activitatea tovarăşului Stancu, care nu poate să fie negată.

Pornesc de la acest lucru pe care l-a spus dânsul aici. A spus că au venit la dânsul 9 scriitori tineri, am înţeles că erau chiar dintre cei care vorbiseră la Casa Scriitorilor, care şi-au oferit serviciile în ce priveşte îmbunătăţirea continuă a revistelor noastre. Tovarăşul Stancu propunea să aibă loc o şedinţa a Comitetului de conducere cu reorganizarea publică şi să se ia măsurile de rigoare. Prima nedumerire: dacă aceşti nouă oameni sunt dintre cei care au vorbit acolo, atunci nu sunt nici membri ai Uniunii şi mă îndoiesc că ar putea ajuta să se dea anumite directive. Sunt totuşi surprins de acest amănunt: potrivit Statutului Uniunii Scriitorilor, Statut care a fost votat la conferinţa noastră, se spune negru pe alb că biroul Uniunii este organismul însărcinat să discute problemele revistelor. Nu ştiu de ce tovarăşul Stancu trece direct la comitet şi neglijează biroul. Or, trebuie să spunem că în ce priveşte conducerea, în ce priveşte justa desfăşurare a muncii biroului, în ce priveşte conducerea colectivă, totdeauna lucrurile nu au stat cum trebuie să stea. Tov Szasz Janos a spus câteva lucruri, cred că se pot aduce şi altele, aceasta nu înseamnă nici un fel de proces de intenţii pentru că, tov. Stancu, la o şedinţă a Uniunii eu v-am spus câteva lucruri, câteva obiecţii, câteva critici care vă priveau şi pe dumneavoastră, dv. aţi anunţat imediat biroul că demisionaţi şi acum vă mărturisesc că nu am cum să privesc cu prea multă plăcere faptul că dv. imediat v-aţi fi ridicat şi aţi fi plecat. Este foarte greu să se desfăşoare o muncă în condiţii colective într-un organism, în momentul când la o observaţie a cuiva, fondată sau nefondată, sunt provocate asemenea reacţii. Trebuie fiecare să spună ponderat, dar trebuie să lăsăm ca fiecare să-şi spună cuvântul şi să mai şi critice, uneori se întâmplă să greşească, alteori nu, ori trebuie recunoscut acest lucru. Nu este o situaţie normală că, potrivit statutului, trebuie să aibă loc plenare din 6 în 6 luni şi acum a trecut un an şi n-am făcut această plenară. Nu este normal ca biroul Uniunii să fie convocat numai la distanţă de două luni. Era excesiv în două săptămâni, sunt de acord, dar trebuie să ne gândim la o altă formulă. Cred că acest birou nu este făcut ca să se adune şi să se discute ore întregi că cine anume să ia fondul de 2%. Aceasta este o problemă, după părerea mea, şi vreau să vă spun foarte sincer că într-o seamă de cazuri într-adevăr biroul Uniunii a discutat anumite lucruri care au rămas fără eficacitate, discuţii privind orientarea literaturii, care n-au avut nici un fel de urmări, după aceea anumite probleme şi chiar anumite hotărâri care au fost luate şi care n-au fost îndeplinite exact cum a hotărât biroul.

Problema este de spiritul în care trebuie să se desfăşoare, şi în care trebuie să înţelegem că dacă în birou, chiar dacă trebuie să spunem că ar exista această situaţie – preşedintelui Uniunii să nu-i placă oamenii, dacă nu totdeauna se întâmplă această situaţie fericită ca toţi oamenii unui organism să fie prieteni. Principala critică pe care

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

aş face-o biroului Uniunii, şi în această categorie mă includ şi pe mine, este că de 2 ani de zile problemele de creaţie, problemele de orientare a creaţiei nu au fost puse în dezbaterea Uniunii Scriitorilor. Sunt doi ani de zile. Cu ce s-a ocupat Uniunea Scriitorilor? O singură dezbatere pe probleme de creaţie, aceea cu critica literară, care a avut loc pentru că biroul organizaţiei de partid a fost foarte insistent să se facă această...[2].

Am avut 6 şedinţe de birou. Ce s-a discutat acolo? Problema Casei Uniunii Scriitorilor, problema unei edituri a U.S., problema aceasta a pensiilor. Consider că aceste probleme sunt toate foarte importante, mai ales că nu este membru al Uniunii care să nu fie sensibil la ele, dar eu cred că este mai bine ca aceste probleme să fie rezolvate, decât şedinţă de şedinţă să fie criticate. Eu am fost surprins când s-a întâmplat problema aceasta cu pensiile. S-au fixat comisii cât să dea fiecare om. Problema mi se pare că nu se poate pune aşa. Nu se poate pune totuşi carul înaintea boilor. Poate greşesc, însă ţin să-mi spun foarte deschis această părere, că dacă noi avem la ora actuală de discutat nişte fenomene care într-adevăr sunt negative şi care nu trebuie să se întâmple, că dacă am ajuns ca despre Nae Ionescu să se facă această lucrare apologetică cred că este o singură explicaţie, faptul că în aceşti ultimi doi ani problemele de orientare a literaturii noastre au fost lăsate cam la întâmplare. Uniunea Scriitorilor tinde să devină sindicat şi prea puţin este un organism care să se ocupe de întreaga literatură.

În ultimii ani nu ştiu prin ce miracol a scăzut foarte mult problema aceasta a atitudinii scriitorilor comunişti care au dovedit că sunt alături şi sprijină direct politica partidului. Eu am rămas uimit când am auzit că la Casa scriitorilor unii tineri au spus anumite lucruri şi acolo au fost comunişti care n-au răspuns, au fost unii membri în biroul organizaţiei de partid care n-au luat atitudine. Slavă domnului că şedinţa a avut loc după o lună şi jumătate după ce secretarul general al partidului afirmase că suntem pentru afirmarea propriei noastre ideologii. La Casa scriitorilor membrii de partid, unii cu stagiu vechi, stau cu mâinile încrucişate. Fiecare om are o anumită perioadă când mai calcă în strâchini. Nu problema este că nişte tineri pot să spună nişte prostii. Important este că noi ce facem? Îi lăsăm să spună?

În primul rând să nu se facă o insultă tineretului nostru, pentru că câţiva inşi, care unii sunt foarte talentaţi, unii nu se ştie ce vor fi; acolo au fost scriitori care au câteva cărţi, care deja înseamnă ceva în literatura noastră. Nu prea mă lămuresc cu problema aceasta. Eu cred că problema principală care se pune nu este aceasta. Au venit câţiva tineri acolo şi au spus câteva prostii.

În al doilea rând aici s-a spus în legătură cu scoaterea de materiale. Este bine că atunci când facem anumite afirmaţii să fie totuşi foarte bine fondate. Unii din aceşti tovarăşi nu prea scriu lucruri de care avem nevoie. În această perioadă au fost nişte evenimente importante, noi nu puteam să publicăm acum lucruri – interesante, de altfel, dar nelegate de problemele imediate. Deci problema nu trebuie umflată. Să se dovedească că un singur articol era legat nemijlocit de numărul acesta şi nu l-am publicat. Este cazul materialului lui Ivănceanu despre o povestire a lui Vasile Alecsandri. Am spus: „nu putem acum".

---

[2] Lipsă în text.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Aici aş vrea să spun din nou că există o uşoară tendinţă de a se crea probleme şi eu cred că dacă sunt să fie rezolvate la modul foarte concret.

Pe de altă parte este adevărat că nu puteam lăsa în revistele noastre ca anumiţi oameni să exprime anumite păreri. Aceasta constituie o problemă şi cu totul alta este problema care a fost ridicată acolo în ultima şedinţă când se spunea că au fost interzişi să publice nu ştiu câţi scriitori tineri.

Tovarăşul Stancu a explicat foarte bine că sunt anumite probleme şi în ce priveşte selecţionarea corespondenţilor. Nu există în Ţara Românească problemă a scriitorilor tineri, dar sunt totuşi o seamă de scriitori care puţin au o atitudine neprincipială, care uneori chiar incită pentru rezolvarea anumitor interese personale.

Problema este alta: ce ne facem totuşi, pentru că problema aceasta a tineretului este la modă şi atunci unii tovarăşi aşteaptă, chiar duc pe cutare şi pe cutare să înjure în dreapta şi în stânga, să susţină anumite interese personale. Cine sunt aceşti tineri? Au fost dintre colaboratorii „Gazetei literare" într-o anumită perioadă.

Tov. Marin Preda: Unde au publicat iniţial? Numai la „Gazeta literară".

Tov. Oprea Alexandru: Am să-mi spun părerea până la capăt. Este mult mai bine să stai deoparte, să umbli cu vorba şi la unii şi la alţii, este mult mai comod. Eu am simţit-o pe propria mea piele. Ce putem să facem dacă aceşti tineri au venit în redacţia „Gazetei literare" şi unul sau doi dintre ei au insultat colectivul de comunişti? După aceea unul dintre tovarăşii de acolo este invitat de tov. Geo Dumitrescu la o altă şedinţă şi fără să fiu consultat ca adjunct. Aş fi spus: „Nu te supăra, după ce comuniştii din redacţie au luat atitudine faţă de asemenea acte, nu este bine să-l invităţi din nou". Mai mult, i-am permis să facă şi afirmaţii ireverenţioase asupra unor scriitori comunişti. Cred că tineretul scriitoricesc nu are nevoie de linguşiri, ci să i se spună adevărul aşa cum este.

În legătură cu o altă problemă care a fost ridicată aici. Mi-e, de altfel, foarte greu să mă pronunţ, spre deosebire de alţi tovarăşi, pentru că am lucrat la „Luceafărul", pentru că am o mare stimă faţă de Eugen Barbu, şi o spun foarte răspicat, nu sunt de acord şi n-am fost de acord nici când am lucrat la „Luceafărul" cu anumite lucruri ale tovarăşului Eugen Barbu şi nici acum nu sunt de acord şi consider că prin temperamentul lui, şi printr-un anumit fel excesiv subiectiv chiar când are dreptate el face în aşa fel ca să nu aibă dreptate, în aşa fel le ambalează încât nu poţi să mai vezi ceea ce este subiectiv şi ceea ce nu este.

Eugen Barbu, din 10 lucruri pe care le scrie la „Luceafărul" 3-4 sunt strict personale şi uneori nedorit personale, dar între acestea sunt câteva în care, după opinia mea, sunt spuse şi nişte adevăruri pe care alţii nu au curajul să le spună. Şi m-am întrebat: nu ştiu pentru ce este urât Barbu, pentru cele 5-6 procente în care este urât sau acele lucruri în care spune adevărul. Totuşi, nu se poate simplifica chiar aşa problema vieţii noastre literare. Crede cineva că dacă revista „Luceafărul" este discutată, că dacă Eugen Barbu este dat afară, s-au rezolvat aceste probleme? În momentul când n-a fost Eugen Barbu au fost alţii şi să ne amintim de unele şedinţe ale Uniunii Scriitorilor.

În ce mă priveşte, problema care se pune la ora actuală este aceea a climatului, dar climatul nu se reduce nici la o singură publicaţie, nici la un singur om, şi dacă lucrurile se vor rezolva numai pe jumătate, se va ţine seama numai de anumite aspecte,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

după părerea mea nu va fi bine. La ora actuală sunt anumite centre de grupuri, care au în mână influența anumitor reviste în care dacă ești înjurat într-o revistă să fii sigur că ești înjurat în 4-5 reviste la rând.

Problema care există, știu că se pregătește în Occident o lege antitrust. Eu n-aș propune să se facă o lege antitrust, dar va trebui să ținem seama. Eu nu mă sperii de publicațiile care spun în mod deschis păreri. N-au decât să fie critici oriunde, dar să fie critici cu semnătură. Alt lucru mă mâhnește, e subiectivismul mascat, rafinat, care uneori est făcut cu frac și cu joben. Este de o mie de ori mai periculos.

Totuși, din păcate există la ora actuală o tendință a eliminării, o molimă a eliminărilor. Altădată erau anumiți activiști care aplicau în mod dogmatic și scoteau anumiți scriitori. Această metodă s-a mutat la Uniunea Scriitorilor. Este o tendință de a se elimina. Ceea ce este mai rău este că aceste lucruri au loc în această țară, că acest spirit al eliminărilor uneori are loc și este primit și de anumiți oameni care stau și observă și promovează concepții străine. Nu este întâmplător faptul că anumite cărți care tratează anumite teme sunt ignorate, după cum nu este întâmplător faptul că se fac diferite presiuni.

Eu am scris un articol în „Scânteia", vine un scriitor de la „Gazeta literară" și mă întreabă: „Cum ai putut să spui lucrurile acestea despre Manolescu"?

Trebuie să ne dăm seama că aceste lucruri nu au loc sub un clopot de sticlă. Molima eliminărilor nu se practică împotriva unor scriitori care nu știu ce prăpăstii scriu, ci împotriva unor scriitori care scriu niște lucruri de pe poziția noastră.

Tov. Letay Lajos: Tov. Szasz a ridicat o serie de probleme foarte importante despre care am vrut să vorbesc și eu. O să încerc să judec problemele așa cum cred eu că trebuie judecat și cred că pe linia aceasta problemele Uniunii Scriitorilor, problemele scriitorilor, în general, și problemele personale ale scriitorilor sunt probleme foarte importante, însă numai în măsura în care de ele depinde literatura noastră.

Trebuie să constatăm cu regret că în ultimul timp chiar și în biroul Uniunii Scriitorilor și în viața noastră literară aceste probleme organizatorice, administrative, personale s-au predominat și trebuie să spun autocritic că fiind vicepreședinte al Uniunii nici eu nu prea m-am zbătut ca problemele esențiale să fie ridicate și unele probleme despre care a vorbit tov. Szasz și nici problemele literaturii despre care trebuie să spun sincer că nu o cunosc.

Cred deci că trebuie ca viitoarea noastră conferință, dacă într-adevăr vrem să discutăm probleme esențiale, să discutăm problema literaturii în primul rând.

Ceea ce văd eu acum e că deși literatura noastră în ultimul timp, și trebuie să spun nu ca o lozincă ci ca un adevăr foarte profund, datorită politicii partidului nostru și îndrumării partidului nostru foarte nuanțate s-a dezvoltat foarte mult literatura noastră, însă există un mare pericol de care nu ne ocupăm așa cum ar trebui – pericolul mediocrității.

Exagerând puțin vreau să spun că la noi aproape fiecare om știe să scrie o poezie și sunt mai mulți poeți decât poezii. Este un fenomen foarte interesant și după părerea mea nu prea ne-am interesat de această problemă și ne lăsăm, chiar și redactori-șefi, ne lăsăm influențați de o presiune când mediocritatea sub masca modernismului ne apasă și ne influențează și noi ca să nu fim denumiți conservatori ș.a.m.d. dăm

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

drumul şi unor opere care nu sunt bune. Eu cred că critica noastră ar trebui să se ocupe mult mai mult de aceste probleme, mai ales că cititorii noştri în foarte multe cazuri stau miraţi în faţa acestor opere şi din cauză că acestea nu sunt de înţeles dar şi din cauza faptului că cititorii noştri n-au primit în ultimii ani sau mai înainte o educaţie mai complexă, mai nuanţată şi noi l-am orientat cam unilateral puţin şi acum simţim repercusiuni negative ale acestor fenomene. Deci, trebuie să vorbim foarte mult şi despre rolul criticii dar şi de fenomene care, după părerea mea există comentate de multe ori în goana aceasta după modernitate, după contemporaneitate şi nu numai în sensul pozitiv al cuvântului, fenomenul literar se judecă la Cluj într-un anumit fel şi la Bucureşti sau în alte părţi în alt fel.

Din cauza aceasta există şi un decalaj în judecarea fenomenului care contribuie şi el la atmosfera aceasta nu tocmai bună şi creatoare. Un scriitor nu publică, ori din cauza redactorului-şef, sau din alte motive, iar în alte ocazii este criticată opera acestuia şi din cauza aceasta intervine o instabilitate în această privinţă.

Aici ar trebui să accentuăm şi mai mult responsabilitatea redactorilor-şefi care, după părerea mea, am ajuns acolo să fim destul de maturi ca să putem judeca aşa cum trebuie un proces literar. Foarte bine că primim ajutor din partea tovarăşilor competenţi, însă nu putem ca responsabilitatea aceasta s-o trecem asupra altor oameni şi să nu ne asumăm noi răspunderea aceasta.

Aş vrea să fac o propunere concretă, ca, de exemplu, chiar şi cu onorariile în limita posibilităţilor redactorul-şef poate să manevreze după judecata lui pentru că se întâmplă? Din cauza legii destul de rigide a onorariilor, a publica un reportaj care se inspiră din realitatea noastră, de multe ori este plătit mai prost decât o poezioară mediocră, foarte cenuşie ş.a.m.d., iar dacă redactorul-şef poate să plătească după părerea lui justă o operă cum ar trebui, atunci noi am contribui de a sprijini literatura noastră actuală inspirată din realitate de care trebuie să spunem că ne lipsim din ce în ce mai mult de ea.

Eu nu vreau să spun că nu avem tinere şi bătrâne talente foarte preţioase. Avem şi ne bucură faptul acesta că într-adevăr vine o generaţie care vrea să se exprime altfel decât înaintaşii, însă sunt şi foarte multe abuzuri pe linia aceasta împotriva cărora noi nu luptăm aşa cum ar trebui.

S-a mai ridicat o problemă în ce priveşte revistele Uniunii Scriitorilor. În urma îmbunătăţirii organizării administrativ-teritoriale s-au înfiinţat o serie de ziare care fiecare are pagină literară. Nimeni nu poate să se plângă că nu are spaţiu unde să se afirme şi chiar noi trebuie să vedem în configuraţia care este reală revistele Uniunii Scriitorilor ca să ne străduim ca revistele noastre să apară într-o ţinută şi mai înaltă şi în ce priveşte fondul şi forma artistică pentru că acum talentele începătoare, unele chiar şi consacrate au unde să se manifeste şi nu ne mai putem plânge de acest fapt.

Aş sugera ca aceste ziare ale partidului să întărească paginile lor literar-artistice cu colaborarea celor mai buni scriitori pentru că de aici primeşte cititori nemijlocit şi trebuie să primească o literatură care să fie exemplară pentru cititori.

În ce priveşte cititorii, de foarte multe ori primim scrisori şi primesc şi alte redacţii, se uită foarte miraţi la fenomenul literar. Trebuie să ne ocupăm mai mult de cititori şi eu cel puţin aşa am să procedez, ca să găsim în revistele noaste cât mai multe

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

puncte de contact cu cititorii, pentru că altfel degeaba scriem noi orice literatură pentru că dacă nu este înțeleasă degeaba am făcut-o și aici se ridică problema accesibilității despre care se poate vorbi.

O problemă despre care s-a mai vorbit este difuzarea presei. Aici avem lipsuri foarte mari fiind vorba de accesul literaturii și al revistelor noastre în rândul cititorilor. Aici funcționează un organism care nu este satisfăcător. Uniunea Scriitorilor cheltuiește 1.890.638 lei pe an pentru aceasta. Trebuie să ne ocupăm foarte accentuat de problema aceasta și numai astfel putem menține tirajul care ni s-a aprobat; dacă nu ne ocupăm imediat scade tirajul și cred că trebuie găsită o rezolvare bună.

N-aș mai vrea să vorbesc despre alte probleme, deoarece au fost ridicate.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Să luăm o pauză de 15 minute.

Tov. Demostene Botez: Sunt foarte impresionat de discuțiile de astăzi, deși ca membru al biroului Uniunii Scriitorilor de mai mulți ani sunt foarte deprins cu această atmosferă fiindcă, de fapt, aici nu s-a făcut decât să se reediteze exact ceea ce se petrece la noi. E bine, totuși, că s-a întâmplat și asta, pentru ca dumneavoastră să vă dați seama și să dețineți răspuns la întrebarea pe care a pus-o tov. Oprea – ce-a făcut biroul? Cum s-a ajuns aici este greu să explic, atunci când dumneavoastră chiar ați arătat care este ordinea de zi a dezbaterilor noastre, care sunt problemele pe care trebuie să le discutăm.

Noi trebuie să pregătim conferința pe țară, să arătăm, așa cum ați spus dumneavoastră, care sunt tezele care ne preocupă, care sunt problemele de fond ale Uniunii Scriitorilor și am alunecat spre discuții din care v-am ruga, tovarășe secretar general, să nu considerați că acesta este în general și în majoritate climatul Uniunii Scriitorilor. Sunt aici 17 membri ai biroului Uniunii Scriitorilor. Dacă i-am lua pe rând, cea mai mare parte sunt în afară de acestea toate. Unii sunt în afară fiindcă au crezut că ele n-au importanța care se dă, alții au vrut să se ocupe de altceva. Dar eu nu cred că este vreun scriitor, chiar din cei care sunt în centrul acestor probleme, așa cum s-au dezbătut astăzi, pe care să-l fi împiedicat, care să fi fost împiedicat în activitatea lui creatoare de acest climat. El este, desigur, penibil, dar nu aceasta ne determină creația sau lipsa de creație. Aș vrea, deci, să considerați, că ceea ce ați văzut dumneavoastră desfășurându-se astăzi cu înțelegere, spun înțelegere ca să nu spun îngăduință, nu este caracteristic pentru viața noastră scriitoricească. Activitatea noastră, prin însăși natura ei, este o activitate care se duce în biroul nostru. Acolo nu pătrunde nimeni pentru ca să ne scoată din ceea ce constituie fondul nostru interior pentru lucrările pe care le facem.

În ceea ce privește problemele care ar urma să se discute, tov. Zaharia Stancu a ridicat mai multe.

Mai întâi este problema reorganizării revistelor. Acolo, desigur, în reorganizarea revistelor, climatul acesta joacă un rol mult mai mare decât în creația personală. Acolo este o arenă în care se înfruntă această luptă, între diverși scriitori, care vin fiecare cu oamenii săi sau cu grupul său și, desigur, asta este problema cea mai nevralgică legată de acest climat.

Tovarășul Zaharia Stancu a propus ca reorganizarea acestor reviste să fie supusă discuției comitetului care va avea loc în curând. Eu cred că ar fi mai bine altfel. Nu un comitet care pleacă să hotărască conducerea unor reviste care vor desfășura de

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

acum înainte activitate, ci comitetul care vine ca să fie în concordanţă cu conducerea revistelor. S-ar putea întâmpla ca comitetul care pleacă să dea o decizie în ce priveşte conducerea revistelor şi comitetul, biroul de mâine să nu fie de acord cu aceasta şi să necesite imediat o schimbare.

O altă chestiune este aceea a pierderilor revistelor. Revistele, după cum aţi văzut, pierd destul de mult. Cauzele acestor pierderi sunt multiple şi le-aş categorisi în trei. O cauză de natură administrativă, care este legată de problema difuzării revistelor. Difuzarea revistelor ne ia de la început 30% din costul revistei. Ce face pentru aceasta? Nu face nimic, tovarăşe secretar general. Chiar dacă noi, redacţia, dorim să avansăm ceva difuzării revistelor, dăm nişte afişe care să se pună pe chioşcuri, ele nu ajung acolo şi nu se expun niciodată. Difuzarea presei are nişte chioşcuri oficiale, dar sunt atât de oficiale încât niciodată nu găseşti pe cineva acolo. Eu, unde locuiesc, am un asemenea chioşc în apropiere şi mă duc acolo să cumpăr. Niciodată nu am găsit la chioşcul acela pe cineva. Parcă ar fi o vitrină pentru moda femeiască pentru că sunt în geam, afişate, la locul unde ar trebui să se găsească acela care vinde, nişte coperte de revistă foarte atrăgătoare.

Am fost la o comisie la Direcţia Presei şi am discutat ce se poate face să scadă cheltuielile revistei. Am cerut ca această revistă să fie desfăcută la debitele de tutun. Nu s-a admis acest lucru. De ce? Sunt cauze care depind de natura revistei, de profilul revistei, şi mă refer din acest punct de vedere la „Viaţa Românească". „Viaţa Românească", prin volumul ei, apare în circa 200 de pagini. Este singura revistă care poate să răspundă unei necesităţi de cultură generală.

Astăzi, specificul atâtor preocupări determină tot felul de reviste, dar oamenii, în genere un om de cultură nu poate să cumpere toate aceste reviste pentru ca să-şi facă o idee de ansamblu, şi atunci trebuie să existe o revistă care să răspundă nivelului culturii generale în ţara noastră. În concepţia mea, această revistă este „Viaţa Românească" care conţine pe lângă literatură, probleme de creaţie şi de critică. Aceste probleme, tovarăşe secretar general, nu pot fi dezbătute mai adânc decât în asemenea revistă unde i se poate pune autorului la dispoziţie 20 de pagini de manuscris ca să dezvolte o problemă. Aceasta răspunde unei necesităţi de a răspunde cerinţelor elevilor şi profesorilor din ţara noastră. Profesorii din ţară se interesează foarte mult pentru că „Viaţa Românească" constituie pentru ei un ajutor major în discuţia problemelor literare în faţa elevilor. Şi elevii se interesează foarte mult. Avem abonamente făcute de elevii de liceu pentru că ei au crezut că este bine să se aboneze la „Viaţa Românească".

„Viaţa Românească" are o serie de rubrici care răspund tuturor problemelor de literatură şi artă, de pictură, de teatru, cronici economice. În străinătate, asemenea reviste de formatul acesta – 200 pagini – sunt reviste care trăiesc pe contul editorilor. De ce o asemenea revistă trebuie să ceară o contribuţie de la cineva pentru a subzista?

O altă cauză este aceea legată de tendinţele aşa-zisei literaturi moderne. Adică tendinţa de a se face o literatură pe care publicul, în general, n-o înţelege, şi atunci când spune că n-o înţelege i se oferă îndemnul de a se pregăti că arta nu se înţelege aşa cu una cu două de oricine şi că trebuie să ai o anumită pregătire pentru aceasta. Muncitorul, funcţionarul, intelectualul, intelectualul care este de o altă profesie şi de alt profil nu vrea să aibă bătaie de cap să stea la o şcoală specială de literatură ca să înveţe

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

să înţeleagă ceea ce citeşte, mai ales că el este deprins să citească fără această şcoală. Aşa că una din cauze suntem chiar noi, scriitorii. Poate că ar trebui să ne îngrijim şi mai mult de acest fenomen, de divorţul între scriitori şi cititori.

Urmează, deci, ca la acea şedinţă de comitet pe care o propun după conferinţa pe ţară, să se analizeze încă o dată – noi am mai analizat o dată – care sunt cauzele care determină aceste pierderi ale revistelor.

Tovarăşul Zaharia Stancu a ridicat încă o problemă, foarte importantă după mine, şi anume aceea a unor colegi de-ai noştri care au avut în trecut o atitudine blamabilă, care au trecut prin ani de ispăşire şi care au revenit în mijlocul nostru. Aceştia trebuie împărţiţi şi ei în două. Sunt unii asupra cărora s-a abătut ceea ce ultima şedinţă a Comitetului Central a arătat, adică acea atmosferă de suspiciune, şi sunt, desigur, mulţi dintre noi care au fost scoşi din literatură pe baza unor abuzuri, dar sunt unii care au fost părtaşi sau chiar purtători de făclii a unor tendinţe de dreapta. Se pune problema libertăţii de a scrie. Dar ce se scrie? Să înceapă a face propagandă de pe aceeaşi poziţie în revistele noastre? Aceasta este problema. În ce mă priveşte, la „Viaţa Românească" eu am avut un trecut destul de tragic şi am cunoscut multe procedee care m-au ferit de a face aceste greşeli, şi să primesc pe Noica? Din redacţia „Vieţii Româneşti" s-a sinucis Petre Andrei, om curat, care n-a răbdat. Au mai publicat unii din ei pentru considerente care nu mă privesc. Sunt mulţi care cred că libertatea de a scrie este egală cu libertatea de a scrie orice şi în special să propage ideile lor. Ştiţi unde am ajuns? că am în redacţie un nou redactor numit fără ştirea mea care caută să introducă în revistă tot soiul de lucrări care ţin de altă ideologie.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Cine anume?

Tov. Demostene Botez: Negoiţescu. Atunci când acesta a adus un articol al lui Nemoianu care era în fond ecoul „Europei libere", care spune că de la '44 până acum nu e nimic valabil, cineva din redacţie îmi spune că într-o conversaţie cu el a spus – „Fiţi bucuroşi că vă tolerăm, voi v-aţi vândut ruşilor". Începem să fim terorizaţi de asemenea om. Este un salt negativ-calitativ de a trece la formarea de ideologie. Acestea sunt unele din problemele care într-adevăr merită să fie discutate, poate nu chiar în mod public, dar trebuie să avem din acest punct de vedere o foarte mare grijă.

Deşi dumneavoastră, tovarăşe secretar general, aţi trecut pe ordinea de zi a acestei şedinţe pregătirea conferinţei, până acum, după 3 ore şi jumătate, aproape 4 ore, încă nici un cuvânt nu s-a spus cu privire la aceasta.

Dumneavoastră aţi socotit că ar fi bine să facem un oarecare program în vederea acestei conferinţe, adică formularea unei serii de teze care să fie discutate liber în revistele literare şi care să constituie un fel de fond de discuţie pentru raportul care s-ar face la conferinţă, şi să constituie punctele care, strânse laolaltă, formează problemele de astăzi ale scriitorilor.

Este regretabil că în străinătate şi nu la noi s-a făcut o discuţie foarte amplă asupra subiectului – Scriitor şi societate. Iată o teză centrală pentru discuţiile conferinţei noastre. Am văzut într-o revistă străină, de asemenea, discutându-se despre literatura patriotică.

Vă spun drept, cu oarecare umilinţă, am ajuns ca la această revistă la care sunt director, să nu prea pot publica decât la zile mari – 1 Mai, 23 August – fiindcă acei care

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

se ocupă cu poezia mă consideră învechit, nu mi se adresează mie decât atunci când se cere într-un număr vreo poezie mai angajată, atunci mi se adresează mie sau lui Beniuc. Atunci mă gândesc ce sărbătoare o fi venind, mă uit în calendar şi găsesc imediat sărbătoarea corespunzătoare. Climatul acesta poate să dispară chiar în aspectele acestea mai restrânse, dacă se vor spori revistele. Nu vom găsi scriitori din Bucureşti care să accepte, asta este o ambiţie a lor, să se ducă să colaboreze permanent în provincie. Nu putem trece peste anumite psihologii, chiar dacă vrem. Trebuie făcute aici reviste şi poate am ajuns la timpul în care în jurul revistelor, nu cu interes de grup restrâns şi material, dar pe baza unor distincţii de concept asupra literaturii să se grupeze mai mulţi scriitori. O revistă trebuie să aibă un colectiv de scriitori, de colaboratori care să fie uniţi între ei pe un anumit aspect ideologic. Nu să fie reviste contra partidului sau pentru partid, ci care asupra unor modalităţi de expresie să fie de acord şi asupra altei modalităţi să nu fie de acord. Atunci fiecare scriitor îşi va găsi locul său. Fiindcă acum, tovarăşe secretar general, scriitorii tineri duc o luptă extraordinară şi sunt foarte demoralizaţi că la reviste nu pot începea decât făcând anumite lucruri pe care nu vor să le facă. Şi stau şi mă întreb, ce este de făcut? Ce face, unde publică? Fiindcă, chiar dacă se hotărăşte publicarea unei cărţi, există atâtea posibilităţi de a amâna această carte la calendele greceşti, încât nu va putea să încropească scriitorul pentru viaţa lui aproape nimic din scrisul său.

O temă, încă, pentru conferinţa pe ţară, bătută şi răzbătută, dar cu toate acestea în străinătate este reluată de multe ori la diverse simpozioane.

Revista „Nouvelle revue litéraire" a avut nu mai departe decât în septembrie anul trecut un articol foarte documentat şi foarte vast asupra problemei dezumanizării literaturii. Scriitorii care se ocupă de scaune şi de mese şi nu de oameni sunt foarte la modă.

Am fost acum trei ani la Rencontre international de Geneve. Obiectul discuţiilor era – robot, om şi animal. Un celebru cibernetician a prezentat la una din şedinţe nişte poezii şi a spus că sunt făcute unele de maşina cibernetică şi unele de poeţi şi a rugat să i se spună care sunt făcute de maşină şi care de om. Trebuie să vă spun că au existat vreo 30 care au făcut confuzii. Asta înseamnă nu că maşina face poezie ca omul, ci că omul face poezie ca maşina. Şi acesta este un fenomen de dezumanizare în literatură, adică o despicare şi scoatere din miezul ei ca din miezul unui ou, a acelui bănuţ care este bănuţul de viaţă care trebuie să-l conţină opera de artă.

O altă problemă dezbătută de multe ori şi la care noi mai facem încă greşeli, pe care le-aţi relevat şi domniile voastre aici, este valorificarea trecutului fără un spirit critic. Am asistat la Institutul de literatură la o conferinţă omagială pentru Mihail Dragomirescu, care a fost un predicator al estetismului. Foarte frumos că s-a făcut acest lucru să se arate care sunt meritele lui, dar n-am auzit acolo nici un cuvânt care să limiteze aceste merite la ceea ce are el bun prin ceea ce era neacceptabil pentru noi.

Ar fi încă o problemă, cuprinderea în literatură a tuturor aspectelor de viaţă. Desigur, nu într-o ordine dată de Uniunea Scriitorilor să se ocupe scriitorii de toate problemele acestea, dar prin discuţii, prin conferinţe, prin adunări ale Uniunii Scriitorilor să se creeze acel climat care să determine pe scriitori să introducă în literatură toate aspectele vieţii noastre. Eu atât aveam de spus.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Pop Simion: Pe parcursul consfătuirii noastre mi-am dat seama că cititorul este avantajat pentru că nu-l cunoaşte pe scriitor sau îl cunoaşte numai din pagina de carte. Dacă l-ar cunoaşte şi din viaţa de toate zilele, şi din discuţii la un nivel la care a fost şi această consfătuire, el ar fi foarte mult păgubit.

Alături de sentimentul de adâncă satisfacţie că putem fi aici la cel mai înalt nivel să discutăm problemele literaturii, simt un sentiment de adâncă mâhnire că nu putem da despre breasla noastră, a scriitorilor, o imagine reală, exactă. Eu cred că nici măcar nu trebuie să ne lamentăm prea mult şi nici nu trebuie să-l rugăm pe tovarăşul secretar să nu-şi facă o imagine greşită despre obştea noastră. Nu trebuie să recurgem la asemenea lamentări, ci să vedem cum ştim şi cum putem noi să răspundem menirii pe care o avem. Din acest punct de vedere cred că am dovedit, şi dovedim foarte des în consfătuirile noastre de breaslă, că scriitorii, nu ştim încă sau înţelegem în mod greşit şi prost mânuirea acestui instrument care se numeşte democratism, şi tocmai în clipa când pe suprafaţa întregii ţări acest instrument este din ce în ce mai bine mânuit. Mă refer la un lucru la îndemâna oricui – la faptul că zilnic presa noastră aduce o multitudine de veşti din toate sectoarele cum şi în ce mod lucrează toate categoriile de oameni în sensul şi pentru promovarea marilor ţeluri socialiste ale ţării şi pentru promovarea ideilor partidului.

S-a vorbit aici despre climatul literar. Eu cred că nu e lucrul cel mai important climatul. A discuta şi a tot răsdiscuta despre climat este o invitaţie să discutăm despre nimic sau interminabil. A tot discuta despre climat înseamnă a nu te referi la chestiunile fundamentale ale vieţii noastre scriitoriceşti. De ce spun asta? Pentru că de fapt noi antrenăm în acest climat nişte frecuşuri mărunte care, dacă există, ne arată incapabili să le soluţionăm şi care ne îndepărtează de problemele majore. Cred că ar fi mult mai important să lăsăm, suntem destul de istoviţi de când discutăm despre climat, cred că ar fi mai înţelept să discutăm despre chestiuni mai majore.

Sunt secretar al organizaţiei de bază şi pot să vă spun că biroul organizaţiei de bază a încercat în câteva rânduri să aducă în aria discuţiilor de partid aceste chestiuni şi nu ne-am dovedit în stare să intervenim cu tăria necesară ca să le rezolvăm. Nu este însă neadevărat şi un alt lucru. Cred că îmi fac datoria dacă spun aici că ar fi de dorit ca organele de partid ierarhice să nu ne tot tragă de mânecă pe noi de la organizaţia de bază atrăgându-ne atenţia să nu ne suprapunem conducerii Uniunii Scriitorilor.

Asemenea pericol nu există şi n-a existat niciodată pentru că noi cuprindem la organizaţia de bază un număr limitat de comunişti din ansamblul muncii literare şi nu se poate întâmpla acest lucru. În definitiv cine să se suprapună? Acei oameni din biroul organizaţiei de partid fac parte din organele conducătoare ale Uniunii Scriitorilor. Este o falsă problemă. Nu vreau să lungesc consfătuirea spunând că am avut destule cazuri când adunări generale de partid gata pregătite, cu referate elaborate judicios, n-au putut avea loc din cauza unor asemenea temeri. Nu vreau să spun că organizaţia de partid prin activitatea ei bună ar fi putut rezolva majoritatea sau toate problemele care intră în atenţia dumneavoastră aici, dar sunt ferm convins că dându-i o mai multă libertate de acţiune în sensul cel mai bun al cuvântului, credem că am fi putut veni şi în ajutorul Uniunii Scriitorilor, şi preşedintelui, şi a tuturor celor care suntem aici de faţă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

S-a vorbit aici despre tineret. Vreau să vă spun că după opinia mea nu există nici o problemă a tineretului în România. Nu există nici o problemă a aşa-ziselor conflicte dintre generaţii. Există altceva, tovarăşi. Se face din păcate o falsă problemă a tineretului. Această falsă problemă, cu voie sau nevoie, este alimentată negativ şi prin repetare, prin aţâţare, această falsă problemă devine chiar problemă. Să mă explic. Aşa-zişii tineri care sunt rebeli sau au idei stranii sunt în fond, după părerea mea, foarte puţini şi nu trebuie deloc să fim înspăimântaţi de asemenea fenomen. Este firesc ca în matca largă a unei literaturi să fie şi individualităţi tinere sau mai puţin tinere care să aibă nişte poziţii estetice deosebite, şi se poate ajunge la o clarificare a lucrurilor. Îmi permit să apreciez că acea discuţie cu tinerii care a avut loc la Casa scriitorilor a fost, după părerea mea, concludentă. Pe mine mă mâhneşte faptul că a fost convocată la iniţiativa organizaţiei UTC care are, după părerea mea, destule nereguli şi greşeli în felul cum munceşte, dar asta e o altă problemă, deci a lui Adrian Păunescu, fără să intereseze şi alţi factori care ar fi putut ajuta. Noi suntem într-o situaţie specială cu această organizaţie UTC la Uniunea Scriitorilor. Este foarte restrânsă, cuprinde foarte puţini tineri – 17. Foarte puţini sunt membri ai Uniunii Scriitorilor şi foarte puţini afirmaţi prin volume. Acest dialog a avut loc între tovarăşul ministru Iliescu şi un număr din aceşti tineri la care s-au mai adăugat alţi câţiva.

Ar fi fost bine ca la pregătirea acestei consfătuiri să fi fost consultată conducerea Uniunii Scriitorilor şi biroul organizaţiei de partid, pentru că dacă este vorba să vorbim de tineretul scriitoricesc, cred că majoritatea tinerilor scriitori afirmaţi sunt în organizaţia de partid, care este o organizaţie tânără. Din acest punct de vedere mi s-a părut deficitară şi n-a reprezentat, după părerea mea, tineretul scriitoricesc şi a decurs aşa cum a decurs. Pe bună dreptate se întreabă unii tovarăşi, de ce comuniştii care au fost de faţă nu au luat atitudine. În situaţia care s-a creat nu s-a putut lua atitudine. Eu am fost invitat înainte cu 3 ore de începerea adunării. Văzând că nu sunt întrebat şi că ajutorul meu a fost subapreciat m-am dus să-l întreb pe tovarăşul Iliescu în ce mod vede dumnealui această discuţie şi dacă putem aduce un ajutor. Mi-a spus – „Te rog să vii şi dumneata la adunare să vedem cum poate avea loc o asemenea discuţie". Mi-a transmis să-l invităm şi pe tovarăşul Stancu. La această consfătuire au fost foarte puţini tineri scriitori, şi din discuţie a reieşit că sunt câţiva care au păreri foarte stranii. Deşi s-au spus foarte mari prăpăstii nu cred că există nici un fel de temeri că tânăra generaţie evoluează în chip nedrept. Dar, niciodată n-am făcut şi nu ne-am propus să facem o discuţie deschisă cu tineretul scriitoricesc. Şi atunci suntem în situaţia să constatăm că discuţia care a avut loc între tineretul scriitoricesc şi ministrul tineretului s-a limitat la o platformă estetică a majorităţii celor care au luat cuvântul. Platforma lor estetică este – tot ce s-a produs înaintea noastră este opera istoriei, istoria începe de la noi. Platforma politică a lor este – dreptul la greşeală. Atât au înţeles unii din aceşti tineri scriitori din documentele de partid care sunt în discuţia întregii ţări. Am spus acest lucru în acest fel, apăsat, pentru a ne da seama că purtăm răspunderea unei discutări în chip deschis cu tinerii noştri colegi. Din acest punct de vedere ne-am propus să avem o discuţie despre tineret şi aş cere îngăduinţa să discutăm despre evoluţia tineretului scriitoricesc în literatură la organizaţia de partid. Acolo se pot exprima chiar idei greşite şi stranii şi se pot compara, confrunta cu alte idei şi pot fi combătute.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Aş vrea să mă refer în câteva cuvinte la problemele ridicate de tovarăşul secretar general la începutul şedinţei.

Părerea mea este că consfătuirea pe ţară a scriitorilor e bine să aibă loc anul acesta şi aş spera să nu fie prea târziu – noiembrie, decembrie, ci pe la începutul toamnei în luna octombrie, nu însă înainte de a avea una sau două dezbateri de mai mare însemnătate care să exprime cu claritate potenţialul scriitoricesc în ansamblul culturii noastre, în sprijinul politicii interne şi externe a partidului. În acest sens aş vedea, dacă veţi fi de acord, o dezbatere la o adunare generală de partid deschisă la care să participe foarte mulţi scriitori, membri ai Uniunii Scriitorilor, care să examineze cum slujesc şi pot sluji scriitorii politicii interne şi externe a partidului, să fixăm mijloacele prin care să ne arătăm sprijinitori activi ai dezvoltării României în perioada de faţă şi cum să cristalizăm profilul ideologic şi partinic al literaturii în momentul de faţă. Pe ici pe acolo se manifestă nişte concepţii străine de ideologia noastră, şi aceasta trebuie să ne atragă foarte serios atenţia.

De asemenea, propun, în afară de această adunare generală, deschisă, de partid care, subliniez, să-şi propună să fie chiar programatică, o discuţie deschisă la nivelul comitetului de conducere, despre multvânturata problemă a tineretului. La iniţiativa adunării în plenara comitetului Uniunii Scriitorilor cred că am putea discuta cu folos foarte multe din chestiunile care ne dor cu o singură condiţie ca de la început să stabilim că în plenara de comitet nu pot avea loc nici un fel de referiri la frecuşurile care s-au consumat sau nu s-au consumat în viaţa literară, pentru că altminteri suntem din nou ameninţaţi să eşuăm discuţia. Îmi exprim mâhnirea că sunt colegi chiar la această masă care se arată activi prin cuvântări în şedinţe şi în consfătuiri de asemenea ţinută, dar care vor trebui să meargă la lucru şi să lucreze în chip concret în condiţiile care s-au subliniat aici. Aş face un apel la colegii noştri, că acele bune intenţii pe care le exprimăm în cuvântări ar fi bine să se traducă în practică şi în viaţa dintre consfătuiri şi dintre momentele festive, pentru că uitându-mă împrejur şi văzând câţi oameni valoroşi mă înconjoară, sunt cutremurat când văd cât de singur sunt în viaţa de toate zilele. Tovarăşul Preda a spus că în chip obiectiv şi în multe privinţe problemele depind de noi. Probabil că este aşa. Aş zice să facem în aşa fel, ca toate problemele noastre să depindă de noi.

Tov. Mihnea Gheorghiu: Este regretabil că la nivelul conducerii superioare de partid, oameni cu o atât de mare pondere în viaţa ideologică a ţării au trebuit să participe la un schimb de păreri opus, care nu întotdeauna au fost principiale. E regretabil că individualităţi adverse şi-au creat în jurul lor, cu voie sau fără voie, unele bisericuţe care antrenează viaţa scriitorilor într-o ceartă sterilă. Când Ştefan cel Mare făcea bisericuţe după războaie, le făcea în cinstea unor victorii, iar noi facem bisericuţe pe marginea unor înfrângeri, până la urmă, ale spiritului de partid care trebuie să ne anime. Aceasta înseamnă că am adus până aici nişte probleme care n-au fost rezolvate, probleme, în fond, nesemnificative. Există, fără îndoială, şi probleme de fond care se ivesc din situaţia aceasta şi despre ele aş fi vrut să spun câteva cuvinte. Dacă impostura şi mediocritatea nu greşeşte pentru că oamenilor care fac aşa nu le pasă de ceea ce se întâmplă, e păcat ca problema adevărului şi problema greşelii să nu fie dezbătută de noi cu posibilităţile pe care le avem. Este regretabil, de asemenea, că în organizaţia de

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

partid a Uniunii Scriitorilor nu s-a reuşit de-a lungul acestor ani şi luni ca acest climat să fie determinat în sens pozitiv. Este, fără îndoială, şi vina scriitorilor, pentru că şi ei sunt membri de partid; este, fără îndoială, şi vina celor care au muncit direct cu organizaţia de bază a scriitorilor vreme foarte îndelungată. Membrii biroului Uniunii Scriitorilor sunt oameni cu o mare pondere ideologică, personalităţi din viaţa ţării noastre. Majoritatea au fost absenţi aici în dezbateri. Este bine ca în ziua când se va analiza munca biroului să se ia stenogramele să se vadă cum s-a desfăşurat munca biroului.

Aş dori să propun ca până când organizaţia de partid a Uniunii Scriitorilor îşi va recăpăta elanul şi forţa necesară pentru rezolvarea acestor lucruri care trebuie să dispară din viaţa noastră, să se instituie pe lângă conducerea Uniunii Scriitorilor Juriul de Onoare care a existat în trecut, ai cărui membri să se aleagă şi punctul lor de vedere să fie însuşit. Atunci, cu siguranţă există un fel de a educa oamenii care nu-şi stăpânesc forţele.

Aş vrea să spun că între membrii biroului Uniunii Scriitorilor a existat în repetate rânduri nu numai intenţia dar şi dorinţa afirmată ca să se discute cu comuniştii din birou – şi aici s-a făcut aluzie la membrii Comitetului Central din birou – nici unul dintre şefii de secţii n-au chemat membrii Comitetului Central într-o dezbatere liberă, deschisă. Sigur că şi din partea membrilor biroului era necesar să ceară acest lucru. Aş putea să spun că asemenea discuţii au avut loc şi fiecare se întreba cum am putea face să avem o asemenea dezbatere. A fost greu.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Nu cred că era chiar aşa de greu pentru membrii Comitetului Central să vină, mai cu seamă că nu o dată s-au şi pus în discuţie unele probleme.

Tov. Mihnea Gheorghiu: Tovarăşi, există o problemă de fond la care aş vrea să mă refer acum. În viaţa noastră artistică există un fel de recul ideologic şi cei mai mulţi dintre noi am mai vorbit despre asta. Acest recul ideologic porneşte de la faptul că unii, tineri în special, gândindu-se că abuză de o anumită terminologie, au alunecat pe nişte poziţii primejdioase. Adică, în presa noastră au pătruns nişte teorii şi ele îşi găsesc teren favorabil la tineretul nostru, crescut de noi – UTC-ul. Este în mare măsură vina acelor comunişti, acelor critici de artă şi literatură care n-au dezbătut deschis problemele noastre în evoluţia lor. Acest lucru a început abia după Congresul al IX-lea şi după ultimele plenare.

În vederea pregătirii conferinţei, propun să facem un fel de inventar al problemelor asupra cărora unii din tineri pun o seamă de întrebări. O problemă de fond, şi care a fost ridicată şi în plenara Comitetului Central de către un scriitor, este problema adevărului. Cineva spunea că n-a putut să scrie o perioadă pentru că n-a putut să spună adevărul. Adevărul a putut fi spus de oricine. Aceasta este o temă în jurul căreia se duc dezbateri şi cred că ar trebui duse în mod deschis. Este de datoria noastră să spunem ce înseamnă adevărul. Actualitatea, de asemenea, în conţinutul ei este teribil de importantă. Adică, lupta împotriva noţiunilor vechi să nu fie lupta împotriva ideilor noastre permanente. Lupta împotriva schematismului trebuie dusă în ideea ultimelor documente de partid. În aceste documente s-au ivit nişte idei noi, este vorba de noul conţinut al unor noţiuni fundamentale pentru noi – libertate, umanitate, care prin

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

experienţa practică a României au căpătat un conţinut nou. Ele trebuie să intre în bagajul spiritual al tineretului în această nouă formă şi ei nu se vor mai teme să vorbească despre umanism şi libertate. Rolul nostru şi al revistelor este de a interveni în aceste probleme pentru că cu ideologia nu ne putem juca.

O altă problemă este problema criticii profesionale care trebuie să intre în dezbaterile Uniunii Scriitorilor. Noi trebuie să încetăm cu acest gen de polemică care nu numai că nu este politicoasă, plină de curtoazie, dar ea învenineză nişte fundamente morale.

De asemenea, o problemă importantă este aceea că politica partidului nu este întotdeauna luată aşa cum trebuie în serios de scriitori. Scriitorii ar trebui să înţeleagă politica internă şi externă a partidului, şi dacă vor să-şi facă puncte personale de vedere, să şi le facă dar nu în numele obştii.

Tov. Eugen Jebeleanu: Aş vrea să mă situez la cel mai înalt nivel de sinceritate şi să atac problemele la acest nivel.

Niciodată posibilităţile pentru scriitori de a se dezvolta liber, fără intervenţii administrative, n-au fost mai largi decât astăzi. Asta este o realitate peste care nu se poate trece. Dar sunt unii din noi care cred că libertatea înseamnă nu libertatea de a promova, de a încuraja ceea ce e bun, progresist şi atunci când există un rău de a-l extirpa. Ei cred că se poate lucra cum se lucra pe vremea lui Mircea Damian. În treacăt fie spus, cu tovarăşul Barbu nu am avut nici un conflict, însă mă îndoiesc că tovarăşul Eugen Barbu ar avea curajul să citească aici, la Comitetul Central, în faţa tovarăşului secretar general al partidului nostru, ultimul său vitraliu. Dacă are acest curaj, eu îi pun la dispoziţie partea ultimă.

Tov. Eugen Barbu: Cu plăcere.

Tov. Eugen Jebeleanu: Vă rog, acest ultim pasaj care încape în mâna tineretului nostru.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Citeşte-l dumneata.

Tov. Eugen Jebeleanu: Da, să-l citesc eu, deşi îmi face rău să-l citesc. (Tov. Jebeleanu citeşte pasajul respectiv). Nici un scriitor n-are dreptul să se exprime pe acest limbaj, după părerea mea. Noi trebuie să creştem pe cititori şi pe tineri, să le dăm o educaţie. Afară de asta, eu mă întreb ce rost a avut, mai ales în aceste zile, toate aceste atacuri absolut fără nici un rost, această polemică cu care prilej este insultată nu Monica Lovinescu ci Lovinescu. Nu înţeleg. Tineretul trebuie crescut de noi, de scriitori, în spiritul onestităţii, al demnităţii şi al egalităţii. Probabil că vreţi să cuceriţi cititorii.

În legătură cu tineretul. Eu am asistat la acea şedinţă. Tovarăşul Eugen Barbu a fost invitat şi nu a asistat. Dânsul este directorul unei reviste, trebuia să fie de faţă. De asemenea, tovarăşul Oprea n-a fost de faţă. Majoritatea tinerilor de acolo, şi există stenograma, au făcut profesiune de credinţă în partid. Asta au făcut. Şi au vorbit, cei mai mulţi, la un nivel de judecată pe care mulţi dintre noi nu îl putem invidia. Luaţi, vă rog, stenograma. Citiţi-o şi o să vedeţi.

În legătură cu revistele noastre. Care este rostul lor? Eu cred, nu cred, sunt convins că revistele trebuie făcute pentru cititori şi nu pentru scriitori, pentru că atunci le tragem la şapirograf pentru membrii Uniunii. Ele sunt făcute pentru cititori, dar nu pentru cititorul amator de a vedea cum sunt criticaţi, nu duşmanii noştri ci comuniştii,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ci pentru cititorii care vor să aibă reviste sănătoase, scrise la un înalt nivel artistic, care să publice materiale de înalt nivel estetic. O revistă care nu reuşeşte să se impună nu este revista cititorilor şi nici a scriitorilor ci a unui om sau a 2-3 oameni. Revistele acestea sunt susţinute din banii noştri, din banii daţi uneori de copii, de tineri care câştigă 500 lei pe lună. Să dea pentru ca tovarăşul Eugen Barbu să aibă o revistă a lui?

Nu putem educa nici pe scriitori şi cu atât mai puţin masele de cititori folosind un limbaj necalificat. Nu am polemizat cu Eugen Barbu niciodată. Am polemizat pe vremuri cu Ion Barbu, dar cu Eugen Barbu nu vreau să polemizez, însă el face tot ce se poate face să aţâţe pe oameni, să-i scoată de la masa de lucru. Tovarăşul Eugen Barbu a atins pe mulţi, chiar şi memoria morţilor.

Tov. Eugen Barbu: Nu-mi amintesc.

Tov. Eugen Jebeleanu: Ai batjocorit memoria lui Alexandru Sahia şi-a soţiei mele.

Tovarăşul Barbu nu are nici un fel de scrupule. Are o mare sete de a ajunge.

Unde vrei să ajungi, tovarăşe Barbu? Dacă ne spui, poate te vom ajuta cu toţii.

Tov. Eugen Barbu: La cimitir.

Tov. Eugen Jebeleanu: Dumneata să nu vorbeşti de cimitir. O să mai trimiţi mulţi oameni la cimitir. Îţi dai seama că unanimitatea scriitorilor, în afară de 7-8, nu mai pot suporta prezenţa dumitale la „Luceafărul"?

Tov. Eugen Barbu: O să vă fac plăcerea să părăsesc şi Uniunea Scriitorilor.

Tov. Eugen Jebeleanu: Dânsul merge în străinătate şi face declaraţii penibile. Dacă ai fi făcut declaraţia pe care ai făcut-o la „Figaro Litéraire", cu dezgheţul, şi în „Luceafărul"... vai de mine!

Dumnealui a insultat pe Gheorghe Dinu, pe Nina Cassian, Maria Banuş, Geo Bogza şi mulţi alţii.

S-ar părea din această şedinţă că scriitorii sunt divizaţi, unii cu Barbu, alţii împotriva lui. Nu, tovarăşi. Unanimitatea scriitorilor se alătură de partid. Tovarăşul Eugen Barbu are deocamdată o revistă cu câţiva oameni pe care a reuşit să-i contorsioneze sufleteşte, dar nu există două tabere.

Conferinţa pe ţară trebuie să pornească de la o realitate sănătoasă, de la o însănătoşire în toate sectoarele a vieţii noastre. Sunt de acord cu convocarea în timp util a comitetului. În faţa conferinţei trebuie să ne prezentăm nu pornind de la ideea că trebuie să fim o apă şi un pământ, dar hotărâţi să discutăm ce trebuie să facem pentru continuarea activităţii noastre.

Aş vrea să fac o propunere ca tovarăşii din Comitetul Central, care se interesează de problemele noastre, să vină, chiar la invitaţia noastră, în mijlocul scriitorilor, să-i ajute în dorinţa lor de a realiza lucruri de mare folos.

Tov. Chiriţă Constantin: Eu, tovarăşi, nu am făcut parte niciodată din conducerea Uniunii Scriitorilor, şi nici acum nu fac parte. Am fost invitat ca membru în biroul organizaţiei de partid. Însă, am avut posibilitatea să observ nişte aspecte care din Uniunea Scriitorilor nu prea se văd.

Prima problemă care o ridic, dumneavoastră şi colegilor de aici, este problema structurii Uniunii. Mi se pare că această Uniune nu este a noastră ci a fost adusă de undeva, cândva, dintr-un loc de unde a fost chemată şi creată ca scriitorii să răspundă la

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

comandă. Pe parcurs, Uniunea Scriitorilor a dat naştere la nişte aspecte cu totul penibile şi neverosimile. Conflictul Petre Dumitriu – Beniuc devenea conflict naţional. După căderea lui Beniuc au fost alţii, un Mihali spre exemplu, care făcând parte din conducerea Uniunii Scriitorilor şi-au cucerit drepturi de scriitori mari, foarte talentaţi. Acestea au dus la formarea unei anumite concepţii în masa scriitoricească. O serie de scriitori simţeau că a fi în conducerea Uniunii te bucuri de foarte multe avantaje – locuinţă, salariu şi altele. Se întâmplau astfel de lucruri datorită formulei organizatorice a Uniunii Scriitorilor.

O problemă foarte importantă era problema de negaţie. Cred că dacă s-ar studia stenogramele şedinţelor de birou sau de comitet s-ar găsi nişte lucruri care ţintesc pe undeva, vă rog să mă iertaţi, puterea. Vorbesc ca un om care nu a făcut şi nici nu face parte din Uniunea Scriitorilor. Un om când scrie îşi neagă confraţii pentru a scrie mai bine decât ei. Eu cred că la conferinţă va trebui să găsim o nouă formulă organizatorică, mai judicioasă, mai democratică care să le ia scriitorilor această involuntară tendinţă de a nega confratele.

Cea de a doua problemă este aceea a culturii şi literaturii naţionale româneşti, originale. Eu cred că evenimentele acestea pe care le trăim noi din domeniul politic, economic, dar mai ales politic, trebuie reflectate neapărat şi în literatură. Trebuie să existe o acţiune de încurajare a literaturii noastre contemporane. Spun asta pentru că ajungem la nişte situaţii foarte stranii. Se scriu articole de estetică, de teorie, se fac referiri la critici străini, la scriitori străini. Am impresia că unora le este ruşine să discute cărţile noastre. Noi nu mai putem accepta lucrul acesta. La noi se naşte un fel de teamă cu privire la temele actuale şi reprezentarea lor în cărţi. Mai mult, în clipa când într-o carte apare cuvântul „partid" sau se vorbeşte de un activist de partid, în clipa aceea fuge orice critic.

Am fost şi eu în Occident şi am discutat acolo. În Occident în rândurile scriitorilor sunt mulţi care se interesează de frământările noastre, poporul nostru, concepţiile noastre, tot ce interesează în general în literatură. Eu cred că la noi sunt exemple foarte interesante. De pildă, un comunist ca Pătrăşcanu, care trăind ar fi dezvoltat gândirea marxistă, sau unii activişti de partid ar putea reprezenta nişte exemple foarte bune. Cred că noi trebuie să fim feriţi de această spaimă că atunci când scriem astfel de cărţi vom fi la stâlpul infamiei. Nu neg că poate să existe şi alte curente şi tendinţe, dar această literatură va corespunde mai mult stadiului de cultură al poporului nostru şi poate că ar trebui mult mai concret şi activ încurajată şi de partid. Nu neg individualitatea literaturii, dimpotrivă, dar trebuie să înţelegem că trăim într-o epocă în care fiecare îşi are locul său.

Tov. Geo Dumitrescu: Mulţumesc pentru cinstea ce mi se oferă de a veni în faţa conducerii supreme de partid şi de a-mi arăta părerea, mai ales de a asculta părerile şi îndrumările cele mai calificate. Ar fi foarte multe de spus, şi eu am acest caiet plin cu însemnări pe care le-am început în urmă cu 10 luni de când mă aflu în mijlocul vieţii scriitoriceşti de care m-am aflat multă vreme departe, o vreme din voia mea, alta nu din voia mea. De 11 luni mă aflu la „Gazeta literară", în plin viespar al lumii scriitoriceşti. În aceste 11 luni am înţeles o serie întreagă de lucruri şi am tras unele învăţăminte.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Întrucât şederea mea la revistă a fost foarte des întreruptă, fiind înlăturat din două în două luni prin nişte şedinţe în care deşi se discuta despre activitatea mea nu am fost niciodată chemat, m-am hotărât să pun pe hârtie diferite probleme mai importante şi să le prezint tovarăşului secretar Niculescu-Mizil. În pregătirea acestui document s-a ivit această şedinţă. Bineînţeles, n-aş putea să dezvolt toate aceste probleme, am să mă opresc totuşi la hotărârea de a le pune pe hârtie şi cu asta consider că mi-am făcut datoria.

Acum vreau să mă opresc puţin la problema tinerilor, despre care s-a vorbit destul de mult. După părerea mea nu sunt lucruri grave, antipartinice. Ei au venit cu probleme care, spre bucuria tuturor deschid nişte perspective foarte frumoase. Ei au spus că nu sunt de acord cu cenzura şi vor să se desfiinţeze. Şi eu gândesc la fel, şi nu cred că este cineva aici care să nu aibă acest ideal. Când e cazul ca ea să dispară, să dispară, şi în ce formă, vom vedea. Deşi mulţi dintre aceşti tineri au sărit peste cal şi s-au lăsat influenţaţi de nişte slogani, eu nu cred că trebuie să-i luăm la bătaie şi să facem ce s-a făcut. După acea şedinţă au fost scoşi din reviste şi din „Gazeta literară" nu numai cu lucrări proprii, dar Ivănceanu cu o recenzioară. De la radio şi televiziune la fel. Cine a dat semnalul? Cert este că s-a creat această stare, care eu cred că este excesivă, mai ales că n-are nici o valoare pedagogică.

Despre situaţia mea la „Gazeta literară", sper să se ivească o ocazie în care să putem discuta calm. Eu nu am părerea că sunt inviolabil, probabil că am făcut greşeli, dar am lucrat sub stare de asediu. Acolo există obsesia de a controla tot, de a stăpâni tot, de a face numai cum vor ei şi de a nu admite în ruptul capului decât ceea ce vor ei. Un fel de vătafi ai literaturii.

Exprimându-mi speranţa că voi fi chemat o dată şi vom discuta împreună la un nivel care să-mi permită prezentarea mai amănunţită a lucrurilor, mă opresc aici şi vă mulţumesc pentru atenţie.

Tov. Breitenhoffer Anton: Este o situaţie regretabilă că s-au discutat aici lucruri care nu sunt pozitive şi care nu justifică munca biroului Uniunii Scriitorilor. Pe de o parte, cred că aceste discuţii au şi o parte bună deoarece conducerea partidului nostru are deplină posibilitate să cunoască realitatea. Discuţiile care s-au purtat aici sunt o mică oglindă a ceea ce s-a petrecut în conducerea Uniunii Scriitorilor, a felului cum de ani de zile s-a lucrat în birou. Eu cred că aşa nu mai poate merge mai departe. Noi discutăm despre tineretul nostru. Ce pot învăţa tinerii scriitori de la confraţii lor mai vârstnici dacă privesc munca şi anumite aspecte ale muncii biroului? Nu cumva unele manifestări ale tineretului au fost încurajate de acest climat? În această situaţie şi eu personal mă fac vinovat pentru că mi-am dat seama că nu este bine şi am putut contribui la îndreptarea situaţiei.

Cred că rostul şedinţei noastre nu este ca să condamnăm, să desfiinţăm pe tov. Stancu, Preda sau pe tov. Barbu. Eu spun că nu este ăsta scopul şedinţei noastre de azi pentru că noi nu putem face nivelările talentelor, caracterelor, temperamentelor oamenilor. Nu acest lucru este important. Vreau să spun că biroul, după mine, a lucrat extrem de defectuos tot timpul. Acest lucru este vina principală pentru că am ajuns în această situaţie, şi după mine. Aici s-a spus că nu s-a lucrat suficient de colectiv. Au fost hotărâri, dar n-au fost aplicate. N-a controlat nimeni aplicarea acestor hotărâri.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

După mine, cred că nu membrii biroului s-au izolat de masa scriitorilor şi nici nu cunosc realitatea. După mine, nu este permis ca biroul să lucreze luni de zile fără să convoace comitetul, fără să se consulte mai pe larg în probleme esenţiale cu comitetul. Cred că este o defecţiune foarte mare în felul cum a lucrat biroul şi mai puţin să spunem că este vinovat cutare sau cutare, este o vină colectivă.

Cred că în această situaţie este imposibil ca biroul sau comitetul să se prezinte conferinţei pe ţară a scriitorilor. Cred că este timp să se înceteze o asemenea situaţie şi să fim îndrumaţi chiar de conducerea partidului. Aici s-au făcut propuneri destule şi valoroase şi vreau să fie într-adevăr aplicate în sensul de a pregăti o conferinţă bună.

Eu privesc în mod pozitiv şi pe tinerii scriitori, chiar dacă unii au anumite pretenţii sau păreri care nu le sunt clare, avem şi mulţi oameni tineri, talentaţi, inteligenţi, însă datorită felului defectuos în care a lucrat biroul, cred că tinerii nu au avut nici o îndrumare aşa cum trebuie, nu au avut de unde să înveţe.

Eu sunt convins că această şedinţă, tovarăşe Nicolae Ceauşescu, va constitui o cotitură nu numai în sensul pregătirii conferinţei pe ţară, dar şi în munca biroului, în sensul de a lucra mai colectiv, de a-şi alătura nu numai comitetul dar şi masa scriitoricească. Nu putem să mergem aşa mai departe.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Aş propune să încheiem discuţiile; numai dacă cineva are ceva deosebit de spus. Nu. Îmi daţi voie să spun şi eu câteva cuvinte.

Aşa cum am spus de la început, ne-am gândit să avem această întâlnire cu scopul de a discuta cum să începem pregătirea conferinţei Uniunii Scriitorilor. Discuţiile, însă, din şedinţa de azi au relevat o stare de lucruri care – să vă spun drept, pentru mine cel puţin, poate tovarăşii care se ocupă mai mult de această problemă au alte păreri, pentru mine au fost neaşteptate pentru că aveam unele informaţii de anumite stări de lucruri, anumite probleme personale, dar aveam impresia că ele nu sunt de natură să afecteze activitatea conducerii Uniunii Scriitorilor şi să constituie un factor de asemenea natură care să poată fi ridicat ca problemă de principiu pentru activitatea scriitorilor.

M-aş referi, în primul rând, la problemele ridicate de tovarăşul Eugen Barbu şi felul cum a ridicat problemele aici. Sigur că este un drept al fiecărui membru de partid, al fiecărui membru al Uniunii Scriitorilor, fiecărui om până la urmă, să-şi spună părerea într-o problemă sau alta.

Nu atât faptul că tov. Barbu a ridicat unele critici la adresa Uniunii Scriitorilor sau a conducerii pentru că se pare că şi alţii au obiecţiuni, şi sunt unele, dar felul în care a ridicat aceste probleme tovarăşul Eugen Barbu oglindeşte fie neînţelegere din partea dânsului a felului în care trebuie discutate între comunişti, într-un organ al Uniunii Scriitorilor, problemele care privesc activitatea, fie neînţelegerea a însuşi rolului scriitorului, al omului care ocupă o poziţie şi are un rol de îndrumare sau de conducere în anumite publicaţii, pentru că în fond, problemele puse în discuţie au îmbrăcat un caracter de răfuială personală şi care au avut drept urmare abaterea discuţiilor de la scopul pentru care ne-am întâlnit. Din acest punct de vedere, oricare au fost intenţiile tovarăşului Barbu, ele au contribuit ca să nu putem discuta problemele de fond.

În discuţia de astăzi s-au reflectat o serie de probleme care se pare că durează de multă vreme în conducerea Uniunii şi faţă de care nu s-a luat poziţie, nu au fost puse

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

la punct, şi acum au răbufnit aici. Din cele ce aţi spus, nu cred că sunt puse pentru prima dată. Asta înseamnă că conducerea Uniunii nu a desfăşurat o activitate aşa cum trebuie şi nu şi-a făcut datoria pentru a asigura o îndrumare eficientă şi corespunzătoare a activităţii scriitorilor. Dacă ar fi făcut acest lucru n-am asista acum la discuţiile acestea. De asemenea, nici organizaţia noastră de partid de la Uniunea Scriitorilor n-a acţionat cum trebuie, şi când tovarăşul Mihnea Gheorghiu s-a referit la membrii Comitetului Central care lucrează la Uniunea Scriitorilor, cred că nici tovarăşii n-au făcut ceea ce trebuia să facă ca Uniunea Scriitorilor să-şi desfăşoare o activitate constructivă, o activitate care să răspundă problemelor mari care frământă întregul nostru popor în momentul de faţă. Sigur, tovarăşul Mihnea s-a referit că n-a putut găsi o posibilitate să discute cu membrii Comitetului Central asupra acestei probleme. Poate o fi având şi tovarăşul Mihnea ceva de spus, deşi nu îmi amintesc ca vreunul din membrii Comitetului Central care lucrează la Uniunea Scriitorilor să fi ridicat altă dată, în vreo împrejurare, aceste probleme şi să nu fi fost ascultat. Până acum nu au ridicat şi asta înseamnă că şi aceşti tovarăşi n-au înţeles răspunderea pe care o au ca membri de partid, ca membri ai conducerii partidului, ca membri în conducerea Uniunii Scriitorilor pentru ca să asigure desfăşurarea unei activităţi cât mai bune în Uniunea Scriitorilor, în conducerea sa. Asta înseamnă, tovarăşi, că va trebui să analizăm serios şi să vedem cum trebuie să organizăm în viitor activitatea pentru ca să putem lichida aceste stări de lucruri anormale care n-au ce căuta în Uniunea Scriitorilor sub nici o formă şi să asigurăm desfăşurarea unei vieţi normale, constructive ceea ce trebuie să caracterizeze un organism de o asemenea importanţă, rolul pe care-l au scriitorii în societatea noastră şi care trebuie să se preocupe, nu de probleme de genul celor ridicate aici de tovarăşul Barbu, ci de probleme mari ale activităţii literare, ale rolului literaturii noastre în dezvoltarea societăţii, în formarea omului nou al societăţii noastre.

S-au ridicat aici mai multe probleme. Voi începe oarecum în ordinea în care au fost ridicate de cei mai mulţi tovarăşi, începând cu tovarăşul Zaharia Stancu.

Problema revistelor. Sigur, unii tovarăşi s-au referit la faptul că ar trebui mai multe reviste, s-au referit la probleme financiare. Eu nu de asemenea probleme vreau să mă ocup. Poate mai e necesar să mai facem o revistă deşi în ultimii doi ani am făcut un număr destul de mare de reviste. E adevărat că nu toate sub îndrumarea Uniunii Scriitorilor, dar niciodată n-au fost în România reviste numai sub îndrumarea Uniunii Scriitorilor. Acum avem un număr de 11 reviste sub îndrumarea Uniunii Scriitorilor şi un număr de 11 reviste care apar în regiuni şi în principalele centre culturale ale ţării noastre şi care ar putea fi ceva mai bine folosite şi oferă posibilităţi destul de largi. Dacă aş lua spre exemplu „Ramuri" din Craiova. În 1922-24 apărea într-un format destul de mic, nu cum apare acum. Era director Iorga. Din păcate, nu prea am văzut ca vreunul din scriitorii noştri de valoare să-şi publice aici operele, fără să se mute neapărat în Craiova. După câte ştim nici Iorga nu s-a mutat la Craiova şi era director. Avem un număr destul de mare de reviste şi aş putea spune că aceste reviste nu au o îndrumare corespunzătoare şi aceasta se face simţită în paginile lor. Poate că ar trebui mai întâi să facem o analiză a felului cum ne ocupăm şi cum îndrumăm aceste reviste, inclusiv a celor care apar în ţară, şi să facem o repartizare mai bună a forţelor ca să nu se mai întâmple ceea ce s-a întâmplat la Constanţa să apară asemenea lucruri la care v-aţi

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

referit. Nu este o laudă pentru dumneavoastră. Sigur, nu este o laudă nici pentru noi, mă refer la Secţia noastră şi la tovarăşii care îndrumează această revistă, dar asta e o altă problemă, nu este o laudă pentru Uniunea Scriitorilor că poate să apară asemenea lucruri cu care toţi nu sunt de acord, după câte am înţeles. De aceea, cred că propunerea făcută de tov. Stancu, şi se pare însuşită şi de alţi tovarăşi, ca încă în perioada de pregătire a conferinţei să aibă loc o analiză a activităţii revistelor, este bună, şi eu mă refer în special la conţinutul lor, la felul în care ele îşi îndeplinesc menirea pentru care sunt scoase şi sunt de acord cu ceea ce s-a spus aici de mai mulţi tovarăşi că ele trebuie să intereseze şi cititorii nu numai pe scriitori, să servească masei de cititori, să ajute la răspândirea unei concepţii noi despre lume şi viaţă în rândurile maselor largi. Ele au un rol important în crearea unei orientări ideologice, filozofice care trebuie să se bazeze pe concepţia noastră despre lume, pe materialismul dialectic şi istoric, care trebuie să reflecte politica noastră. Nu putem sub nici o formă să admitem ca în revistele noastre să-şi facă loc alte concepţii. Trebuie să fie clar, tovarăşi. Una este că putem admite ca unii oameni care în trecut au avut anumite concepţii greşite, să le dăm posibilitatea să scrie, dar nu de a-şi susţine concepţii lor, ci să le dăm numai în măsura în care aceştia s-au debarasat de vechile lor concepţii şi înţeleg că astăzi trebuie să militeze pentru concepţiile noastre socialiste, concepţia noastră despre lume cu tot ceea ce oglindeşte ea. Numai aşa aceştia pot să-şi facă loc în publicaţiile noastre de orice natură, altfel, oricât ar fi fost ei de talentaţi sau ar fi de talentaţi, n-au ce căuta în publicaţiile noastre de nici un fel; şi asupra acestui lucru eu consider că ar trebui să existe o claritate deplină şi în conducerea Uniunii şi în conducerile tuturor revistelor. Eu nu sunt să interzicem administrativ ca unul sau altul să scrie. Dar dacă scrisul lui este chemat să strecoare mai deschis sau mai puţin deschis anumite concepţii străine de concepţiile noastre, atunci nu putem să-i punem la dispoziţie nici o pagină din aceasta de hârtie, tovarăşi. Nu se poate spune că în presa noastră, mă refer la gazetele acestea ale Uniunii şi la cele care apar în regiuni, nu şi-au făcut loc în ultimul timp unele concepţii străine. Câţiva din tovarăşi s-au referit la ele. Eu consider că trebuie să le analizăm serios, de asemenea Comitetul de Stat pentru Cultură şi Artă trebuie să tragă învăţăminte, şi să luăm măsuri hotărâte. Aici m-aş referi şi la „Gazeta literară", „Luceafărul", „Viaţa Românească". Sigur, „Viaţa Românească" are un anumit caracter, „Contemporanul", un anumit caracter, „Luceafărul" altul, „Gazeta literară" altul. Însă, pot spune că în fiecare din ele, pe parcursul anilor, au apărut lucruri care nu aveau ce căuta. Nu o dată am discutat despre „Luceafărul". După câte ştiu, această publicaţie este creată pentru tineret; parcă aşa îi spune, că este o revistă a Uniunii Scriitorilor pentru tineret. Felul în care sunt reflectate unele probleme acolo, felul în care sunt tratate şi, pe urmă, şi limbajul în care sunt tratate nu e întotdeauna cel mai potrivit. Adevărat că în literatură se pot admite şi ştiu că unii din scriitori apelează la o serie de mari clasici şi de ai noştri şi ai literaturii universale pentru a demonstra că nu se poate pune anumite bariere. Este adevărat şi asta, dar totuşi în presă, în publicaţii, trebuie să existe şi o anumită etică şi morală, şi trebuie să ţinem seama că şi în societatea omenească s-a schimbat ceva, şi în felul oamenilor, că anumite vulgarităţi sunt mai greu de acceptat astăzi decât acum 20 de ani şi că, în fond, a încerca să reeditâm unele stări de lucruri care au fost făcute de oameni de mare valoare, nu înseamnă că prin aceasta, tovarăşii respectivi demonstrează

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

că se ridică la nivelul valorii acelor oameni de literatură de atunci. Eu ştiu că nu o dată s-a discutat cu conducerea „Luceafărului" această problemă. Am auzit că la şedinţa de partid tovarăşul Eugen Barbu s-a plâns că trebuie să scoată două feluri de „Luceafărul": unul care vine la tovarăşi aici şi altul pentru publicat. Este adevărat, dar nu din vina tovarăşilor ci din vina celor care redactează. Cititorii trebuie să găsească în „Luceafărul" lucruri care să-i ajute în înţelegerea fenomenelor vieţii noastre de astăzi, în orientarea în perspectiva de viitor. Din acest punct de vedere trebuie să spun că sunt de aceeaşi părere cu mulţi din tovarăşii care azi au criticat felul în care „Luceafărul" tratează o serie de probleme. Cred că este timpul ca Uniunea Scriitorilor să acţioneze cu hotărâre, şi trebuia demult s-o facă, pentru a pune capăt acestui lucru. Înseamnă că trebuie să se adreseze tineretului şi nu mă refer numai la tinerii scriitori, să joace un rol în educarea tinerei noastre intelectualităţi. Ne punem întrebarea: „Luceafărul" ar putea spune că îndeplineşte acest lucru? Cred că Uniunea Scriitorilor are o vină.

Iau de bun ce a spus tov. Geo Dumitrescu că o să ne trimită observaţii despre cum trebuie privită problema scriitorilor şi activitatea „Gazetei literare" pentru că şi aici sunt multe de făcut pentru ca „Gazeta literară" să-şi poată îndeplini rolul său.

Aş dori să spun că, după părerea mea, dacă vom întări răspunderea redacţiilor şi vom face ca redacţiile să înţeleagă menirea lor de a da reviste care să corespundă cerinţelor societăţii noastre, atunci şi amestecul Direcţiei Presei, fie că va exista sau nu, se va face aproape neavenit. Nu cred că tovarăşii din Direcţia Presei sunt chiar dornici ca în fiecare săptămână să scoată un articol sau altul. Chiar acum o săptămână, după şedinţa adunării generale, tovarăşul Eugen Barbu a venit cu o pagină întreagă care a trebuit scoasă. Sigur că dacă există un anumit autocontrol, o anumită răspundere în societate, nu mai este necesară Direcţia Presei. Un anumit control există şi a existat chiar şi în cea mai democratică ţară din lume, şi în democraţia burgheză. Eu m-am întâlnit cu câţiva mari conducători – chiar acum două săptămâni am avut ocazia să stau de vorbă cu Tomson care conduce aproape toată presa din Anglia şi are câteva sute de reviste în America. Mi-a spus: „Eu le dau multă libertate redactorilor mei în măsura în care oglindesc şi urmează îndrumările pe care le dau eu. Eu nu pot să văd fiecare ziar, dar dacă nu face aşa eu îl scot". E foarte bine. Dacă ar face un aparat de cenzură sau o Direcţie a Presei ar fi greu să controleze. Nu merge pe orientarea dată de el, îl scoate şi pune pe acel care îi asigură orientarea.

Şi la noi, în loc să avem două redacţii, una la revistă şi o Direcţie a Presei, să avem una şi dacă nu fac aşa, să punem pe acei care fac. Este clar că aceste reviste nu sunt proprietatea nimănui. Dacă cineva vrea să-şi facă o revistă, să şi-o facă, dar atunci când este pus în conducerea unei reviste, a unei organizaţii, trebuie să oglindească linia organizaţiei respective.

Eu consider că Uniunea Scriitorilor a greşit, că într-adevăr îţi face impresia câteodată că revistele acestea s-au transformat în proprietate particulară şi că oglindesc nu punctul de vedere al organizaţiei, al nostru, ci felul cum gândeşte un redactor sau altul.

Diversificare în literatură – asta nu înseamnă că trebuie să transformăm fiecare revistă în proprietatea unui grup. Atunci, aceasta devine foarte periculos şi dăm posibilitatea ca fiecare să facă ce doreşte, să-şi facă interesele sale. Cred că nimeni nu

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

doreşte acest lucru, şi am înţeles că nici biroul Uniunii nu doreşte acest lucru. Scriitorii, în orice caz, nu doresc acest lucru. Trebuie, însă, ca întărind răspunderea redacţiilor să întărim răspunderea conducerii Uniunii Scriitorilor de a face ca aceste reviste să-şi îndeplinească menirea şi rolul pentru care au fost create. În acest sens, eu consider că e bine să analizăm problema revistelor înainte de conferinţă şi să luăm şi unele măsuri ca să punem ordine într-o serie de domenii şi cred că, în primul rând, trebuie să punem ordine în activitatea revistelor – felul în care ele îşi desfăşoară activitatea. Vom avea mijloacele necesare cu care să putem acţiona în pregătirea temeinică a conferinţei din toate punctele de vedere.

S-au adus câteva critici în ceea ce priveşte problema reconsiderărilor necritice care şi-au făcut loc şi în publicaţii şi, după cât am înţeles, la Institutul Academiei, la Universitate, se oglindesc lucruri care, de asemenea trebuie să ne îngrijoreze. Sigur că nu pot reprezenta un pericol, dar dacă în publicaţiile noastre îşi fac loc concepţii idealiste, concepţii străine, dacă prin reconsiderare se ia tot în mod necritic, înseamnă că noi înşine punem la dispoziţie mijloacele noastre pentru propagarea concepţiilor străine, că noi înşine contribuim la redarea confuziilor ideologice şi este de înţeles că nu putem fi de acord cu asemenea stare de lucruri. Asta înseamnă că în acest domeniu de activitate există o anumită confuzie, o însemnată neclaritate. Poate unii au înţeles că dacă noi ne preocupăm să valorificăm tot ceea ce a fost bun, şi sunt multe lucruri bune în trecutul nostru, a fost o greşeală că am aruncat totul la o parte – nici nu se poate asigura dezvoltarea aruncând totul la o parte – de aceea partidul nostru acordă o atenţie deosebită reconsiderării şi punerii în valoare a trecutului în toate domeniile de activitate – istorie, literatură, artă, economie. Dar punând în valoare şi luând ceea ce este bun din trecut, nu înseamnă că trebuie să nu criticăm şi să nu luăm poziţie faţă de concepţiile negative. Sunt complet de acord cu tovarăşul Demostene Botez care spune că e greu să admită ca la „Viaţa Românească" să fie alături de dânsul şi de alţii şi conducători legionari. Într-adevăr nu putem admite asemenea lucru. Ar fi de neînţeles ca tocmai „Viaţa Românească", care în întreaga sa activitate a avut şi lipsuri şi nu vreau să idealizez, a fost o revistă care a militat pentru concepţii democratice, pentru concepţii umanistice, pentru concepţii sociale, iar acum să treacă cu vederea totul.

Mi-a plăcut cum a vorbit tovarăşul Mihnea, dar de ce în articolele pe care le-a scris, şi în ultimul timp a scris destul de multe, nu ia poziţie mai fermă în spiritul în care a luat aici? Nu este suficient când ne întâlnim între noi să dovedim că suntem foarte combativi, ci să dovedim aceasta în ceea ce scriem. Din acest punct de vedere eu împărtăşesc pe deplin părerea tovarăşilor care au pus problema felului cum facem reconsiderarea. Dacă s-au găsit oameni care să-l reprezinte pe Călinescu denaturat şi redacţiile respective au publicat fără nici un fel de discernământ şi au considerat normal să publice, sigur că se vor găsi oameni care să publice şi despre cei care au dispărut mai demult în mod denaturat. Credem că răspunderea faţă de tot ceea ce facem şi faţă de societate trebuie să fie ceva mai bine înţeleasă.

Tov. Paul Niculescu-Mizil: Şi „Luceafărul", şi „Gazeta literară", şi „Viaţa Românească" şi celelalte publicaţii ale Uniunii Scriitorilor se disting printr-o poziţie necorespunzătoare în problema moştenirii şi prin lipsă de poziţie atunci când intervin puncte de vedere care nu prezintă în mod concret, ştiinţific acest lucru. Se pot da nume

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

întregi de articole din aceste publicaţii în care problemele moştenirii culturale nu sunt tratate just.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Şi această problema consider că merită să stea în atenţia conducerii Uniunii Scriitorilor, să facă obiectul unei analize şi să se acţioneze în mod corespunzător.

Să nu se înţeleagă, cum mi-a făcut impresia că au spus câţiva tovarăşi, că dacă s-au criticat unii tineri pentru poziţia lor acum să nu mai publice. Când punem problema ca să vedem ce reconsiderăm şi cum, nu înseamnă să lăsăm la o parte totul ci să facem aceasta în aşa fel încât şi literatura, şi arta noastră să aibă de câştigat îmbogăţindu-se cu opere valoroase. Victoria concepţiei noastre a avut loc în luptă cu concepţiile idealiste, dar dacă noi le-am combătut în perioada anilor 30,35,40, cu atât mai mult le combatem acum. Sunt aici vreo câţiva tovarăşi care atunci, în perioada aceea, au avut o activitate foarte meritorie în acest domeniu şi care, într-adevăr, pot fi un exemplu pentru tineretul nostru, şi care pot şi astăzi să aibă o poziţie mai fermă. Eu sunt de acord, de asemenea, pentru că suntem la problema publicaţii, televiziune, radio, că de multe ori sunt respinse sau sunt ignorate, sau se dă de înţeles că n-ar fi chiar aşa de durată unele creaţii literare, unele poezii în care, cum spuneau unii, poate că mai spun şi acum, sunt un fel de manifeste – dv. ştiţi mai bine ce caracteristici aveau. Cred că ar trebui să discutăm serios cu toţi tovarăşii care lucrează în acest domeniu de activitate că nu numai că nu trebuie să respingem sau să lăsăm la o parte, ci trebuie să cultivăm literatura, poezia care este chemată să ajute la educarea în spirit patriotic, în spiritul creării unui elan în îndeplinirea marilor sarcini care le avem.

S-a vorbit aici ceva probleme literare, desigur de conţinut literar, foarte puţin pentru că a avut grijă tovarăşul Eugen Barbu să ne dea alte probleme de care să ne ocupăm. Cred, însă, că în pregătirea conferinţei Uniunii un loc central va trebui să-l ocupe problema orientării şi rolului literaturii noastre în societatea de azi, în crearea societăţii viitoare, a societăţii comuniste. Este de înţeles, tovarăşi, că noi suntem partizani, de la început până la sfârşit, ai unei literaturi militante şi nici nu putem să concepem un alt fel de literatură. Sigur, pot fi folosite diferite forme de exprimare, aici este greu să dăm o reţetă, ideea până la urmă trebuie să fie aceeaşi. În sensul acesta înţelegem noi literatura. Nu e vorba de diversitate de concepţii că mie îmi face impresia că la unii s-a înţeles diversitate de concepţii. Una este problema de formă, de exprimare, de metodă şi alta este concepţia care trebuie s-o conţină literatura noastră şi în această privinţă suntem împotriva oricărei diversităţi de concepţii. Concepţia nu poate fi decât una singură – marxist-leninistă, concepţia materialistă despre lume şi o atitudine militantă împotriva concepţiei idealiste, a tot ceea ce serveşte concepţiilor claselor exploatatoare.

Literatura noastră trebuie să servească creării unui om cu adevărat stăpân pe destinele sale, creării unei lumi în care să se simtă liber, să aibă toate condiţiile de dezvoltare, unde oamenii sunt egali, unde dispare asuprirea şi pot să muncească împreună pentru crearea unei vieţi demne de toţi. Asta este literatura pe care noi o vrem şi numai o asemenea literatură putem admite în ţara noastră. Sigur, se poate spune că atunci nu va mai fi libertate. Nici nu ne-am propus vreodată libertate pentru concepţiile idealiste, dimpotrivă, pentru acestea noi nu considerăm că trebuie să existe libertate.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Eu vreau să vă spun că noi pregătim o plenară a Comitetului Central care va avea loc probabil în iunie, unde să discutăm problemele ideologice, pentru că este necesar unele clarificări în acest domeniu. Noi concepem libertate deplină pentru toţi oamenii, dar nu putem admite libertate pentru cei care ar dori să reintroducă concepţii ale fostelor clase exploatatoare sau ale imperialismului. Noi concepem libertate pentru toate felurile de exprimare şi pentru a scrie în limbile maghiară, germană ş.a.m.d., şi idiş dacă vreţi, dar totuşi eu cred că e bine să scriem în limba în care se pot vinde. Dar literatura noastră în orice limbă, şi maghiară, şi germană etc., trebuie să servească aceluiaşi scop. Trebuie să creăm condiţii ca oamenii să citească în limba în care înţeleg cel mai bine, dar literatura trebuie să aibă acelaşi conţinut, să servească aceluiaşi scop, şi trebuie să acordăm în această privinţă o atenţie mai mare. Consider că în centrul pregătirii conferinţei trebuie să stea problema conţinutului şi orientării literaturii noastre. S-a discutat aici că unul a luat 500 sau altul 5000 de la fondul literar. Nu aceasta este problema literaturii noastre, problema este să facem o literatură care să servească dezvoltării progresului societăţii noastre. Pentru că vorbim de libertate, în sensul acesta trebuie înţeleasă şi democraţia noastră. Iată, s-au apucat tovarăşii cehoslovaci să scrie ce vor. Ce-au scris? Lucruri care le-au dăunat. Vedeţi, a avea libertatea să scrii, după mine înseamnă o răspundere mare şi în societate. Şi dacă societatea constată că scrisul nu foloseşte pentru a servi interesele sale, poate să nu-i mai dea posibilitatea să scrie.

Eu sunt împotriva măsurilor administrative, inclusiv măsuri represive. Nu ne gândim la acestea decât în măsura în care oamenii vor desfăşura o activitate intenţionat potrivnică. Mă refer la faptul că nu ne gândim că cineva poate fi pedepsit pentru că scrie prost. E dreptul societăţii să aleagă ceea ce se va publica. Libertatea trebuie să corespundă nu numai fiecărui om, dar să servească şi societăţii. Libertatea trebuie folosită în raport şi de condiţiile politice, sociale, naţionale. Nu tot ceea ce ar trebui spus se poate spune, chiar dacă sunt lucruri bune cum întotdeauna se pot spune, chiar dacă este adevăr absolut. Dumneavoastră spuneţi – eu sunt scriitor, eu scriu ceea ce gândesc eu. Dar ceea ce gândeşti dumneata, odată publicat, înseamnă că are şi asentimentul conducerii politice şi nu mai este potrivit că este gândit de dumneata. Or problema e ca ceea ce scriem şi ceea ce exprimăm să corespundă cerinţelor şi condiţiilor în care trăim. M-am referit la tovarăşii cehi că au scris lucruri care le-au dăunat. Numai aparent le-a folosit, în schimb le-a dăunat.

Aş dori să mă refer şi eu, mi-a făcut impresia că câţiva tovarăşi s-au referit la aceasta, eu am părerea că la unii scriitori se oglindeşte o anumită izolare de problemele vieţii, de problemele sociale şi politice din ţara noastră, o necunoaştere a realităţilor, a ceea ce frământă societatea şi de aceea nu redau suficient, nu reuşesc să înţeleagă, să ia parte mai activă la frământările societăţii noastre.

Nu e vina numai a scriitorilor, este vina şi a noastră că nu în suficientă măsură scriitorii au fost antrenaţi în toate problemele pentru a cunoaşte şi a înţelege mai bine toate preocupările, pentru că numai aşa poate să le redea. Atunci, unii s-au închis în cămăruţa lor sau în casa de creaţie, alţii mai ştiu eu prin ce locuri, şi scriu ceea ce înţeleg ei şi nu se poate face o lucrare care să aibă într-adevăr o valoare. Din acest punct de vedere eu cred că va trebui, de asemenea, să reflectăm, să ne gândim şi să

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

aducem ceva îmbunătăţiri în activitatea noastră. Mă gândesc la modul acesta – „ mă duc în documentare". Da, trebuie să participe activ în întreaga activitate care frământă societatea noastră.

Legat de asta, cred că au dreptate acei tovarăşi că prea mult redăm în unele publicaţii critica unor opere străine. Critica literară are un rol foarte mare dar la noi ea oglindeşte mai mult anumite influenţe şi relaţii personale. Nu este de natură ca ea să fie ceva mai independentă, ca să zic aşa, în sensul de a nu încerca să se pună bine cu toată lumea sau cu cei mai mari, sau cu cei cu care sunt în relaţii de prietenie dare să se pună bine cu concepţia şi orientarea şi să ajute la această orientare. Eu sunt un critic foarte vehement al criticii noastre literare. Dacă ar fi fost să ne referim la trecutul mai îndepărtat, la criticii noştri, Maiorescu de exemplu, cu toate limitele ei, critica literară avea un anumit rol în îndrumare. La noi citeşti câteodată critici literare, şi de teatru şi cinematografie, care nu sunt la înălţime şi cred că poate Uniunea Scriitorilor, conducerea sa, să se ocupe ceva mai mult şi de critica noastră literară, de a o ajuta să-şi îndeplinească mai bine rolul său de orientare şi îndrumare a activităţii noastre literare.

Aş dori să spun, înainte de a încheia, ceva despre tineret. După mine, s-a vorbit cam mult despre acea întâlnire, aşa-zisă întâlnire cu tinerii scriitori. Eu am auzit ceva, dar nu au fost lucruri care trebuie chiar să ne preocupe într-un fel. Sigur că sunt probleme care ar trebui să ne atragă atenţia; faptul că unii tineri care nici nu au terminat, de fapt, facultatea se şi consideră deja mari scriitori şi poeţi, au şi pretenţia de a fi trecuţi în rândul clasicilor şi cel puţin în manualele de literatură şi să se vorbească despre ei. Trebuie spus că unii fac versuri, dar care nu se deosebesc cu nimic de versurile pe care le face tot românul că doar românul e şi poet. Aici cred că şi Uniunea Scriitorilor are ceva vină pentru că îi încurajează. Aceşti oameni nu sunt îndrumaţi să studieze, să meargă undeva să muncească, că nu este o ruşine să meargă undeva să fie profesor. Nu serveşte literaturii faptul că gazetele şi critica noastră încurajează tendinţa de a fugi de muncă şi de a considera că de când a început să facă nişte versuri trebuie să trăiască din literatură. Să facă gazetărie. Sigur, a scris Eminescu, dar nu fiecare este un Eminescu. Şi el a făcut gazetărie. Se încurajează o metodă de a gândi care nu ajută la crearea unei generaţii de scriitori care să poată duce mai departe ceea ce aţi creat dumneavoastră. Au o concepţie că trebuie să scrie stând în Bucureşti şi nu mergând în mijlocul oamenilor, acolo unde se creează şi se dezvoltă întreaga noastră viaţă şi societate. Aici este pericolul principal. Nu faptul că unii spun un lucru sau altul. Aici cred că şi organizaţia de partid, şi Uniunea Scriitorilor ar trebui să se ocupe mai serios, şi noi toţi ar trebui să ne ocupăm de îndrumarea şi orientarea lor, să le dăm posibilitatea – sunt de acord – să publice, dar nu orice. Nu orice poezie şi nu orice schiţă trebuie publicată. Chiar dacă tovarăşii care scriu se intitulează poeţi sau scriitori, trebuie să avem puţină pretenţie de calitate. Eu nu vreau să apelez la nişte citate, să vă citesc poezie, că le citiţi dumneavoastră destul, dar sunt unele pe care eu personal nu le-aş publica în nici un fel şi n-au ce căuta în publicaţiile noastre. Faptul că le facem loc, totuşi, nu constituie un serviciu nici pentru cei care le scriu şi nici literaturii ci aceasta dăunează atât lor cât şi literaturii. În acest sens ar fi bine ca Uniunea Scriitorilor să analizeze şi să se gândească cum ar trebui să lucrăm mai bine.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Sunt de acord că din totalul acesta al tinerilor avem unii scriitori şi poeţi foarte buni care fac cinste, cărora trebuie să le creem toate condiţiile, care să simtă din partea scriitorilor consacraţi un sprijin, o înţelegere. Numai aşa vom reuşi să creem o atmosferă şi un climat bun. Eu mă aşteptam ca la scriitori să fie o atmosferă de prietenie, de colegialitate. Unde trebuie să găseşti dacă nu la oamenii care prin felul lor de a scrie sunt chemaţi tocmai să creeze un climat şi o atmosferă plăcută? Or, să spun drept, am rămas puţin deziluzionat din acest punct de vedere. Dar, ţinând seama că sunt învăţat cu multe deziluzii, ştiu că va trece, că se vor trage concluziile necesare şi se vor lua măsuri organizatorice şi nu ne vom mai întâlni cu asemenea aspecte indiferent unde vom lucra. Mă refer şi la tovarăşul Eugen Barbu; va trebui să se debaraseze de aceste lucruri. Poate că are intenţii bune, dar numai intenţiile nu ajută. Eu înţeleg că un om poate avea un temperament mai activ dar nu să-l folosească în jignirea oamenilor, a colegilor, să întreţină o atmosferă de ceartă, încărcată, ci să folosească temperamentul pentru a contribui la crearea unei atmosfere de stimă, de încredere, de colaborare, pentru că avem destule de făcut. Să ştiţi, nu te mai întâlneşti într-o conducere de cooperativă de rând cu asemenea stări de lucruri, dar aici, un membru al Uniunii Scriitorilor? La conducere? Vă rog să nu vă simţiţi jigniţi dar n-am întâlnit asemenea stări de lucruri. Cred că trebuie să lichidăm odată cu asemenea stări de lucruri. Conducerea Uniunii să dezbată şi să rezolve problemele mari pe care le aveţi.

Noi am prezentat şi la Conferinţa Naţională că conducerea Uniunii trebuie să ia parte mai activă la rezolvarea tuturor problemelor, nu numai în literatură, dar în întreaga noastră viaţă socială, pentru că societatea pe care noi vrem s-o construim cere participarea tuturor categoriilor. Nu să ne ocupăm de probleme mărunte, de intrigi, de lucruri care nu fac decât să scadă sub orice nivel rolul şi activitatea Uniunii Scriitorilor. Cred şi insist încă o dată, că organizaţia de partid trebuie să tragă învăţăminte serioase şi să acţioneze hotărât în a nu mai admite să se întâmple asemenea stări de lucruri, de a pune ordine şi a lua şi măsuri împotriva acelor tovarăşi care prin activitatea lor dăunează şi nu ajută la îndeplinirea sarcinilor şi rolului pe care îl are Uniunea Scriitorilor. Munca partidului nu este însă de a ţine şedinţe ci trebuie să se ocupe de problemele activităţii Uniunii şi nu sunt de acord cu tovarăşii care spun că este un pericol să vă suprapuneţi. Ocupaţi-vă de orice probleme. Nu trebuie să acţionăm administrativ în rezolvarea problemelor Uniunii, dar în dezbaterea problemelor ideologice de orientare – acesta este rolul partidului. Noi am combătut încercarea de a înlocui administrativ, dar de a asigura îndrumarea şi conducerea ideologică – este rolul principal al partidului, în asta constă una din problemele de bază de a creşte rolul conducător al partidului. Din acest punct de vedere nu văd nici o limită să dezbateţi orice probleme legate de îmbunătăţirea activităţii din domeniul creaţiei literare. Dimpotrivă, cred că este una din sarcinile principale în momentul de faţă.

În ce priveşte pregătirea conferinţei, tovarăşi, cred că ar fi bine ca Biroul Uniunii să schiţezi un program de activitate înainte de a ţine şedinţa pe care a pregătit-o Comitetul Central al Uniunii, în care să fie cuprinse problemele de fond, principale ale activităţii Uniunii Scriitorilor. Mi-a făcut impresia că câţiva din dumneavoastră aţi propus ca, poate, până la conferinţă, care va avea loc în toamnă probabil, să fie câteva consfătuiri mai largi unde să se dezbată o serie de probleme, ca în conferinţă într-adevăr

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

să venim cu problemele mai clarificate, să nu ne apucăm acolo să le clarificăm. Deci până la toamnă ar trebui să clarificăm o serie de probleme, chiar de orientare. E bine să pregătim nişte teze, să le dezbatem şi pe urmă să le publicăm; în jurul lor să aibă loc o dezbatere largă, publică, în aşa fel ca în conferinţă să fie o încununare a dezbaterilor largi, publice, nu numai cu scriitorii dar şi cu cititorii, cu toţi cei care vor dori să-şi spună părerea în publicaţiile dumneavoastră sau în presa noastră, despre ceea ce doresc de la oamenii de literatură. Astfel, conferinţa va putea să dea o orientare clară pentru activitatea de viitor. În această perioadă trebuie să lichidăm toate problemele acestea, să ne preocupăm şi de rezolvarea unor probleme materiale, dacă mai e nevoie de o revistă sau două şi alte probleme. Să luăm toate aceste probleme şi să le analizăm concret, să găsim soluţii în aşa fel încât să venim la conferinţă nu cu probleme care să facă obiectul dezbaterilor ci cu probleme clarificate, cu orientare clară, în aşa fel ca această conferinţă să ducă la creşterea autorităţii Uniunii Scriitorilor în viaţa societăţii. Cam în felul acesta gândesc eu că ar trebui să fie orientată conferinţa. Dumneavoastră cunoaşteţi mai bine problemele, eu mă refer la un cadru larg, dar cred că ar fi bine să formaţi o comisie care să întocmească acest program, şi să se poată într-adevăr trece la rezolvarea problemelor. Cred că şi tov. Stancu va renunţa de a-şi mai depune demisia şi să vă ocupaţi într-adevăr de rezolvarea tuturor acestor probleme.

Eu am încredere deplină că colectivul, chiar actual, atrăgând în muncă şi alţi scriitori, să nu vă limitaţi numai la cei din birou, e bine chiar şi alţi scriitori şi mai în vârstă şi mai tineri, şi vom putea să rezolvăm până în toamnă multe probleme, să creăm o atmosferă bună, şi să rămână episodul de astăzi ca ceva care nu a fost în viaţa Uniunii Scriitorilor. Cred că nu asta este caracteristic ci să putem să asigurăm o orientare bună.

Dacă sunteţi de acord, putem să încheiem. (Apaluze).

▼

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. - Cancelarie, dosar 86/1968, f. 2-65

13. 1968, iulie. *Dare de seamă despre problemele discutate în cursul consfătuirii dintre conducerea P.C.R. şi intelectualii aparţinând naţionalităţilor conlocuitoare şi despre modul în care au fost soluţionate unele dintre problemele semnalate de participanţii la consfătuire.*

Notă, listă de probleme privind consfătuiri cu intelectualii naţionalităţilor conlocuitoare, iulie 1968

LISTĂ DE PROBLEME
reieşite din consfătuirea cu intelectualii maghiari

Tov. Gall Ernö, redactor-şef la revista „Korunk":

„...Unificarea şcolilor şi a altor instituţii culturale aduc multe rezultate pozitive... Dar cred că trebuie să medităm asupra unor probleme, să găsim anumite garanţii pentru ca, această formă instituţională să nu frâneze pe alocuri activitatea şi dezvoltarea naţionalităţilor, să veghem ca această dezvoltare să nu depindă de buna sau reaua credinţă a unui conducător local.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

În legătură cu aceasta se ridică problema secţiilor maghiare din învăţământul superior care, în unele facultăţi sunt expuse pericolului atrofierii, dacă nu vom asigura şi ***nu vom preciza cifra de şcolarizare.*** Este vorba nu numai de numărul studenţilor ci şi de posibilităţile de promovare a unor elemente tinere, talentate în învăţământ superior.

- Pe plan republican se simte nevoia ***unui for de cultură menit să coordoneze activitatea culturală a naţionalităţilor.*** Consideră că a fost o greşeală lichidarea unor asemenea foruri cum au fost Direcţiile din unele ministere.

- În cadrul cercetărilor sociologice concrete propune ca tematica „ problemei naţionale, cum ar fi definiţia naţionalităţilor, relaţiile dintre naţionalităţi, problema limbii materne" şi alte probleme teoretice să fie incluse în tematica institutelor de ştiinţe sociale şi ***să se înfiinţeze eventual un sector special în cadrul unui institut corespunzător pentru a cerceta această problemă.***

- Salutând Hotărârile Plenarei C.C. al P.C.R. din aprilie 1968, vorbitorul cere să se facă dreptate unor cadre tinere; lectori, asistenţi şi studenţi care „pe baza unor înscenări, pe baza unor acuzaţii false au fost arestaţi, anchetaţi şi condamnaţi la ani grei de închisoare. Aceşti tineri intelectuali, aş putea să spun, elita generaţiei respective, azi sunt liberi, dar în multe cazuri trăiesc în condiţii extrem de grele – exemplu cazul asistentului Láko, doctor de 10 ani, care azi este pe drumuri".

Tov. Hajdu Győző, redactor-şef al revistei „Igaz Szó", Tg. Mureş:

„... În trecut s-au comis unele greşeli, unele încălcări ale Constituţiei în privinţa asigurării egalităţii în drepturi, a folosirii limbii materne, a vieţii culturale libere a naţionalităţii conlocuitoare. Acestea au creat o atmosferă nervoasă şi nesănătoasă în rândul naţionalităţii maghiare din România, a provocat discuţii în cercurile noastre intelectuale. Aşa, de exemplu: au fost schimbate în localităţile unde trăieşte naţionalitatea maghiară, majoritatea firmelor bilingve, inscripţiile comunelor şi satelor, o serie de denumiri de străzi care purtau numele unor personalităţi ale culturii naţionalităţii maghiare. Exemplu: ***schimbarea neîntemeiată a misiunii şi a caracterului Ansamblului Secuiesc de Stat din Tg. Mureş***, încetarea şcolilor prof. în limba maternă a naţionalităţilor, împiedicarea seratelor literare în limba maternă a scriitorilor maghiari din ţară, a tribunelor literare ale revistei „Igaz Szó" cu câţiva ani în urmă.

- Într-o perioadă în fosta Regiune Mureş Autonomă Maghiară a fost creată o atmosferă nesănătoasă încât ***oamenii n-au avut curajul să folosească în adunări de partid şi de stat, limba lor maternă.*** Chiar şi problemele revistei şi ale creaţiei literare trebuie să le discutăm în limba română.

- Roagă pe tovarăşul N. Ceauşescu să dea dispoziţie celor în drept ***ca dosarele intelectualilor maghiari fabricate pe vremea lui Drăghici să fie revizuite.*** „Este o convingere a mea, personală, că dacă asemenea personalităţi ca ***Nagy Istvan, Balogh Edgár,*** comunişti de 30 de ani, nu ocupă nici azi, ***pe măsura meritelor lor, locul cuvenit în viaţa noastră socială, în viaţa Uniunii Scriitorilor***, aceasta se datoreşte tot acestor practici şi influenţe nefaste, la fel cum s-a datorat arestarea şi condamnarea unuia dintre cei mai iluştri oameni de cultură, **Meliusz Jozsef**, vechi publicist comunist.

- Propune: Elaborarea amănunţită a unui ***statut al naţionalităţilor***, precum şi elaborarea cât se poate de amănunţită a ***raporturilor penale ale acestui statut,*** cu

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

aceeaşi grijă cu care s-a elaborat, de pildă, Legea muncii. Această lege ar codifica regulile convieţuirii, drepturile şi datoriile naţionalităţilor conlocuitoare, în domeniul vieţii sociale, politice, economice şi culturale. Propune ca conducerea partidului să ***alcătuiască, din cei prezenţi sau eventual din cei absenţi, o comisie care să reprezinte*** toate categoriile (şi cele sociale) ale tuturor naţionalităţilor conlocuitoare şi această comisie să elaboreze şi să înainteze Comitetului Central al Partidului Comunist Român, propunerile cu privire la statutul amintit.

În fruntea acestei comisii propune pe tov. Demeter Janos, prorector al Universităţii Babeş-Bolyai.

- ***În cadrul Academiei Române viaţa ştiinţifică şi culturală a naţionalităţii maghiare din ţară nu este reprezentată pe măsura rezultatelor.*** Aş putea numi aici multe personalităţi de seamă, dintre care cele mai multe ar fi demne ***să fie membrii ai Academiei.*** De exemplu, Jancsó Elemér, profesor universitar, istoric literar; Szabó T. Attila, prof. univ. lingvist; Balogh Edgár, prof. univ., istorician, critic; Kovács G., prozator; Horvath Imre, poet; Szemlér Ferenc, poet; Lázanyi Endre, prof. univ., biolog; Toth Imre, prof. univ., matematician; Jagamos János, prof. univ.; stomatolog, folclorist; Vendég Encz, prof. univ., cercetător; Daczi Pál, prof. univ., medic internist; Gúzner Svoiklás, prof. univ., Maros Tibor, prof. univ.; anatomist, Szàbo János, prof. univ., chirurg.

Tov. Szasz Janos – scriitor.

Arată că termenul de „scriitor român în limba maghiară" sau „scriitor de limba maghiară" care se foloseşte şi azi este profund neştiinţific, nemarxist, de esenţă dogmatică. Scriitorul maghiar din România nu se caracterizează numai prin limbaj, ci el aparţine naţionalităţii maghiare din România, prin trăsături sufleteşti, tradiţii etc.

- Structura actuală a Uniunii Scriitorilor nu permite conducerii ei o preocupare organică, permanentă şi eficientă. ***Comisia pentru literatura naţionalităţilor conlocuitoare de pe lângă biroul Uniunii Scriitorilor,*** al cărei secretar sunt, este un organism formal şi cu îndatoriri informative şi nu un organ cu drepturi şi îndatoriri similare cu celelalte structuri organizatorice ale Uniunii. Reprezentarea noastră în ***conducerea şi biroul Uniunii prin doi scriitori maghiari,*** un vicepreşedinte şi un membru al biroului, nu s-a dovedit eficientă.

Propune ca: în cadrul Uniunii Scriitorilor să se creeze un organ competent şi eficient care să se preocupe de problemele literaturii naţionalităţilor conlocuitoare, cu aceleaşi drepturi şi aceleaşi îndatoriri ca celelalte organe ale Uniunii. Şi numirea unui secretar care să se ocupe curent de aceste probleme. Aceasta va duce la lichidarea fărâmiţării organizatorice a vieţii literare a scriitorilor maghiari din România, redusă la nivel de filiale.

Problema revistelor „Utunk" şi „Igaz Szó" cu toate că poartă pe frontispiciul lor emblema organizaţiei noastre de breaslă, nu sunt în fapt organe ale Uniunii, nu sunt analizate şi îndrumate de Uniune, ci de organele judeţene.

Propune ca acestea să treacă sub controlul şi îndrumarea Uniunii.

- În legătură cu Legea dreptului de autor arată că: „o carte a unui scriitor maghiar de acelaşi număr de coli cu o carte a unui scriitor român nu a beneficiat de aceleaşi drepturi de autor din cauza diferenţei, evidente şi fireşti de tiraj. Trebuie soluţionată această anomalie dintre principiul rentabilităţii şi a principiului retribuirii

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

socialiste care se bazează pe muncă şi valoare în noua lege a drepturilor ce urmează să apară.

- Trebuie găsite soluţii noi în profilarea revistelor, a premierii anuale a celor mai bune opere, organizării colaborărilor de studii în străinătate, a traducerilor din limba română în maghiară şi invers etc.

Tov. Kovacs – scriitor:

Consideră că timpul a depăşit formele în cadrul cărora a fost organizată acum douăzeci de ani editarea cărţilor beletristice, unde există numai o editură pentru literatură, dacă facem abstracţie de Editura tineretului. Pentru aceasta consideră necesar să se treacă la ***sistemul mai multor edituri.*** Ca aceste edituri să devină rentabile, trebuiesc scăzute cheltuielile de la atelierul scriitorului până la masa cititorului. Fiecare editură ar putea să dispună de un aparat corespunzător, propice la difuzare şi acesta să fie cointeresat material.

Propune: ***să se înfiinţeze trei edituri beletristice*** în limba maghiară, în acele oraşe unde trăiesc majoritatea scriitorilor maghiari şi anume: ***la Bucureşti, Cluj şi Tg. Mureş.***

- Propune ***mărirea numărului de pagini al revistelor existente în limba maghiară şi înfiinţarea unei noi reviste literare, culturale şi artistice în limba maghiară şi în Capitală***, unde în ultimul timp scriitorii maghiari au crescut numeric.

- O altă problemă ridicată a fost în legătură cu ***predarea în limba maghiară la şcolile profesionale.*** „Oamenii consideră că este o încălcare a Constituţiei". Însuşirea cât mai desăvârşită a meseriei respective necesită predarea în limba maghiară.

- Cere să se analizeze problema primirii în Academia R.S. România. „Academia are în momentul de faţă un membru maghiar plin şi un membru corespondent, deşi sunt foarte multe cadre de ştiinţă şi cultură maghiare care merită acest titlu".

- Cere să se treacă la reabilitarea unor intelectuali maghiari, care se bucură de stimă şi care la timpul lor, ca urmare a încălcării legalităţii au suferit pedepse nemeritate.

Tov. Demeter Ioan, prorector al Universităţii Babeş-Bolyai:

„... Trebuie acordată mai multă atenţie felului în care directivele de partid, prevederile generale ale Constituţiei şi legilor ţării sunt traduse în viaţă, în activitatea de toate zilele a aparatului de stat.

- Ca om de şcoală mă izbesc în primul rând de ***practica Ministerului Învăţământului de a nu acorda şcolilor cu limba de predare maghiară numărul claselor solicitate de părinţi.*** Exemplu, Şcoala nr. 7 de la Cluj – de la înfiinţarea căreia vom sărbători în curând 400 de ani – care pe vremea tinereţii mele avea încă 4 clase, cu câţiva ani în urmă funcţiona cu 3 clase la clasa 9-a. În anul acesta nu s-a aprobat decât o singură clasă, deşi s-au prezentat copii pentru două clase, iar corpul profesoral avea certitudinea că va putea şcolariza 3 clase. Am cerut Ministerului Învăţământului înfiinţarea măcar a unei clase, dar acesta a refuzat.

Ar fi poate bine dacă s-ar acorda comitetelor de părinţi din diferite şcoli dreptul de a-şi spune cuvântul în privinţa înfiinţării sau desfiinţării claselor sau eventual să ne gândim la înfiinţarea ***unei comisii speciale de cunoscători ai***

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

învăţământului de limbă maghiară pe lângă consiliile judeţene, comisii al căror aviz în asemenea cazuri să fie obligatoriu."

- Susţine propunerea elaborării unui ***statut al naţionalităţilor***, care să reglementeze juridic drepturile şi obligaţiile naţionalităţilor.

- Oamenii maghiari sunt foarte preocupaţi şi de problema criteriilor de compoziţie naţională aplicate la angajări şi promovări, criterii introduse înaintea celui de al IX-lea Congres. Nu se ţine cont întotdeauna de compoziţia naţională a populaţiei.

Tov. Szilágyi Dezideriu, redactor la ziarul „Előre":

- S-a referit la problema recrutării cadrelor, a aducerii lor din provincie în Bucureşti. „Soluţionarea aducerii în Capitală a unui număr restrâns de redactori necesari pentru îmbunătăţirea muncii noastre, primind sprijin pe linia prozaică şi practică a locuinţelor şi a buletinelor, ar însemna un mare sprijin în munca de redacţie".

- O altă problemă este problema traducerilor în ziarul „Előre" a documentelor de partid. În prezent aceasta se face la Agerpres, la redacţie, la Editura Politică, la Buletinul oficial, adică într-o serie de locuri, iar noi cu ziarul cotidian activăm sub presiunea necesităţii apariţiei ziarului.

Propune să se ***concentreze într-un singur loc aceste grupuri şi grupuleţe de traducători pentru a avea forţe calificate suficiente.***

- Altă problemă este forma grafică de scoatere a ziarului care a rămas rudimentară deşi paginaţia a crescut.

- Propune studierea posibilităţii de a mări cu câteva pagini numărul de pagini cu care apare ziarul „Előre", pe motivul că el publică toate documentele de partid şi de stat. Propune 3-4 pagini care ar asigura o gamă mai largă de probleme şi ar îmbunătăţi suplimentul de cultură şi artă în general, editura informativă a gazetei. Aceasta nu ar solicita lărgirea schemei mai ales dacă s-ar debloca cele 20 de posturi blocate în prezent.

Tov. Domokos Géza:

„... Nu putem fi satisfăcuţi cu starea actuală a îndrumării culturii maghiare. Dacă baza materială a teatrelor, editurilor, revistelor, aşezămintelor culturale, muzeelor care oglindesc prezenţa populaţiei maghiare este asigurată cu aceeaşi generozitate ca şi cea a instituţiilor similare româneşti, ***îndrumarea lor, în multe privinţe lasă de dorit.*** Exemplu, până nu de mult în aparatul C.S.C.A. nu a lucrat nici un specialist de naţionalitate maghiară, deşi avem 6 teatre maghiare de stat. La Direcţia teatrelor, unde se aprobă bunăoară repertoriile, nu cunoaşte nimeni această limbă. Această situaţie se poate observa la Direcţia muzee şi la Direcţia răspândirii cunoştinţelor cultural-ştiinţifice. Aceeaşi situaţie este şi la Comitetul judeţean de cultură şi artă din Cluj, Oradea, Timişoara ş.a. A dat ca exemplu ***iniţiativa ţăranilor din satul Chiuruş, judeţul Covasna, care au solicitat conducerii ridicarea unui monument în cinstea marelui lor consătean*** orientalistul şi lingvistul cu renume mondial...[3] care are statui la Calcutta şi Tokio. În decembrie 1967, Secretariatul C.C. al P.C.R. a luat unele măsuri de imortalizare a memoriei savantului pe care însă Comitetul judeţean de cultură şi artă Covasna nu a făcut până azi nimic pentru îndeplinirea lor.

---

[3] Lipsă în text.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

- Arată că sunt unii activişti pe frontul ideologic şi cultural care sub masca luptei împotriva „naţionalismului minoritar" compromit politica marxistă a P.C.R., refuzând să vorbească chiar limba maternă crezând că astfel pot avea o serie de avantaje în plus.

Tov. Cehi Iulius:

Are o singură dorinţă personală, de a lucra în învăţământul superior, în critică, în literatură la nivel mondial.

Pentru a putea munci, trebuie să ştim care este nivelul mondial, şi pentru aceasta avem nevoie noi, literaţii, de la filologie, de carte, de revistă şi de unele deplasări şi contacte cu alţii.

- S-a ocupat apoi de problema însuşirii şi predării limbii române în şcolile minorităţilor care trebuie să continue treptat, pe toată perioada şcolarizării. A subliniat de asemenea problema predării limbii materne în şcolile de meserii şi profesionale. Arată că în şcoala românească se predau patru limbi, în şcoala maghiară se predau cinci limbi. „Eu consider că ar fi foarte bine dacă şcoala ar putea să înveţe bine o singură limbă".

- Arată că la Facultatea de filologie - la literatură – au fost ani la rând câte 40-45 candidaţi. Acum s-a fixat planul de şcolarizare la 15. Acesta este un plan real, fiindcă nu există mai mare cerere, dar trebuie reorganizate disciplinele de specialitate în cadrul acestei facultăţi.

- Cere să se verifice ce s-a întâmplat la Satu-Mare, cu tabla comemorativă a păcii de la Satu Mare de la 1713 (Francisc Rákóczy). La fel cu bustul şi denumirea liceului Borsay, care se schimbă mereu.

În continuare arată că o dată cu schimbarea denumirii străzilor din Cluj (care se face foarte des) a dispărut denumirea străzii Babeuf, Puşkin, Jokab Mauriţiu (autorul romanului *Fata neagră*).

- Este împotriva ţinerii sub orice formă a conferinţelor numai în limba română ca şi a luărilor de cuvânt.

- În încheiere arată că o parte din indicaţiile bune date de conducerea partidului după Congresul al IX-lea nu sunt realizate pe teren fiindcă mai există oameni cu obiceiuri vechi.

Tov. Süto András, redactor-şef al revistei „Uj Elet" (scriitor):

- Consideră că „desfiinţarea totală a reţelei de şcoli profesionale în limbile naţionalităţilor conlocuitoare – pe vremea lui Gh. Gheorghiu-Dej – este o ştirbire a Constituţiei. Are convingerea că în ceea ce priveşte unele aspecte ale şcolarizării noastre necesitatea cunoaşterii limbii române, necesitate absolut reală, istorico-etnică, în multe locuri s-a transformat într-o campanie care nu aduce nici un folos. Acei tineri care iau nota 4 la o temă a literaturii române cad şi de la posibilitatea de a deveni şoferi, dulgheri sau vânzători în magazine.

- Propune: crearea unor şcoli profesionale cu limba de predare maghiară în acele regiuni unde populaţia cere acest lucru;

- Predarea limbii şi literaturii maghiare în acele şcoli profesionale de limbă română unde se găsesc elevi maghiari suficienţi pentru aceste cursuri.

- În legătură un Uniunea Scriitorilor arată că defecţiunile organizatorice lezează scriitorii maghiari de un cadru organizatoric specific, legate de creaţia lor, de limba maternă, la nivelul unor conferinţe naţionale.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

- Întreabă de ce nici un tânăr scriitor maghiar nu a fost ***demn să primească vreun premiu al Uniunii Scriitorilor în acest an.*** Pentru a se evita unele interpretări propune să se ***organizeze pentru naţionalităţile conlocuitoare premii aparte.***

- Se face exponentul cererii unei noi reviste maghiare în ţara noastră, deoarece cele două reviste au devenit neîncăpătoare.

- O problemă foarte serioasă este aceea a reorganizării comisiei naţionalităţilor în cadrul Uniunii Scriitorilor, care trebuie să devină reală, să organizeze discuţii pe ţară cu scriitorii maghiari, germani şi de alte naţionalităţi.

- Cere să se reglementeze problema traducerilor atât în cadrul editurilor cât şi al Academiei R. S. România, care ori s-au desfiinţat ori nici n-au fost înfiinţate (este vorba de secţiile maghiare de la editurile Academiei).

În legătură cu munca în cadrul C.S.C.A.:

- necesitatea unui vicepreşedinte al C.S.C.A. care să se ocupe în mod direct cu toate posibilităţile lui organizatorice de fenomenele culturii maghiare din ţara noastră. În legătură cu aceasta nu este suficient o singură persoană ci este nevoie de lucrători care să răspundă de toate genurile pe compartimente (dă de exemplu revista „Művelödés", care a început acum să renască după ce era o traducere fidelă a revistei româneşti „Îndrumătorul cultural" care se ocupa pentru secui numai cu probleme din Oltenia şi Galaţi). Comitetul redacţional al acestei reviste, format din tov. Batez, George Rohin, Boscolov, Năsăureanu, Oniga, Calin etc., este formal.

- Propune pe linia radiodifuziunii lărgirea emisiunilor în limba maghiară la Cluj şi Tg. Mureş la toată ziua dacă este posibil.

Tov. Meliusz Iosif:

- Propune studierea de către conducerea de partid a ***punerii în funcţiune a unui institut de cercetare a problemei naţionalităţilor din România.*** Acesta ar putea să funcţioneze ca o secţie a Academiei la Bucureşti şi s-ar putea ocupa cu următoarele probleme: cercetări sociologice, istorice, lingvistice şi istoriografie literară, istoria culturii, probleme legate de o bibliotecă centrală de specialitate, documentaţie, probleme de arhivă, leticografie, editarea unei reviste de specialitate în limba română, maghiară, germană.

Tov. Fodor Sandor:

- Susţine propunerea înfiinţării unei „Gazete literar-culturale", în limba maghiară, la Bucureşti.

Arată că pentru populaţia românească, literatura scriitorilor maghiari de la noi este inexistentă, deoarece în presa literară românească se vorbeşte foarte puţin.

Ridică unele probleme în legătură cu învăţarea limbii române în şcoli: „a învăţa limba română nu înseamnă a renunţa la limba maghiară".

Profesorii de limbă maghiară refuză din teamă să conducă cercuri în cenacluri ale elevilor, mai ales după cazul de la Miercurea-Ciuc. Pentru aceasta cere revizuirea acestor procese care ar aduce un climat bun în şcolile şi secţiile cu limba de predare maghiară.

Tov. Erdös Pál (Satu Mare) :

Propune ca actuala şcoală de muzică şi artă plastică din Satu Mare să se transforme în liceu, existând condiţii în acest sens.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

- Mişcarea literară din judeţ s-ar putea concretiza cu această revistă într-un supliment literar care să apară sub auspiciile presei judeţene şi a Comitetului judeţean pentru cultură şi artă.

Să se înfiinţeze o secţie de teatru în limba română, în prezent la Satu Mare neexistând decât un teatru în limba maghiară.

Tov. Bodor Pál:

- A ridicat problema confuziei care se face între noţiunea separatismului naţional şi noţiunea formelor organizatorice. În loc să se cerceteze problema reală a conţinutului unor forme organizatorice s-a trecut la desfiinţarea lor. De exemplu: Casa de cultură „Petöfi" din Bucureşti, înfiinţată acum 110 ani de refugiaţii paşoptişti maghiari, renovată în ultimii ani, înzestrată cu biblioteci, împodobită cu minunata frescă a regretatului Szányi Istvan, despre Bobâlna, şi-a pierdut de ani de zile caracterul de locaş al culturii maghiare în capitala ţării, fiind desfiinţată. Azi muncitorii şi muncitoarele sezoniere, mai ales secui, îşi organizează petrecerile în camere închiriate în acest scop în suburbiile Bucureşti. Casa „Petöfi" nu constituie decât un exemplu. Deci nu formele organizatorice prezintă pericol în privinţa separatismului ci numai conţinutul care se dă acestor forme organizatorice.

- Ridică problema schimbării denumirii Gl. Bem purtată de o stradă din Timişoara sau a străzii Asztalos István la Cluj.

- Arată că la Editura tineretului tovarăşii puşi în munci de răspundere nu cunosc nici o vorbă din limba şi cultura maghiară şi din această cauză producţia în limba maghiară stagnează ba chiar este în regres. De aceea este necesară ***crearea unei edituri sau a unor edituri ale naţionalităţilor unde pe toată linia metodologică să lucreze literaţi maghiari, germani etc.***

La revista „Utunk" corpul redacţional al secţiei de reportaje este maghiar, iar şeful secţiei este român care nu cunoaşte limba maghiară.

Propune să se analizeze necesitatea încadrării unor cadre de specialitate în problemele culturii naţionalităţilor conlocuitoare. Aşa,de exemplu, sectorul de presă al C.C. al P.C.R. nu dispune de ani de zile de un activist maghiar, specialist în problemele respective. Din această cauză *Antologia de poezie populară erotică maghiară*, alcătuită de Szabo T. Attila, trimisă la Direcţia Presei în decembrie 1967, discutată şi la sectorul de presă al C.C. al P.C.R. să nu-şi găsească rezolvarea nici până azi, obiectivându-se printre altele nereliefarea influenţelor româneşti în acest volum, deşi editura noastră a tradus din folclorul românesc splendide volume de folclor („Flori alese" „Mioriţa").

Am pomenit de stagnarea producţiei maghiare la Editura tineretului. Dar aş putea vorbi de regresul – până la desfiinţare – de la Editura Ştiinţifică, Tehnică, Agro-Silvică, Meridiane, despre inexistenţa redacţiilor maghiare la Editura Academiei, Editura Muzicală etc. Noi propunem ca albumul şi micromonografia închinată marelui pictor Fixler Sandor scris de conf. univ. din Cluj, tov. Borghida, prins în plan la Editura Meridiane să apară şi în versiune maghiară.

În continuare a ridicat problema traducerii operelor scriitorilor maghiari în limba română. Sunt ani când a apărut o singură lucrare. În 1959 – un volum, în 1961 trei volume de nuvele, în 1964 două, în 1966 două etc. Aceeaşi situaţie se prezintă şi în

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ziarul „Scânteia" sau „Contemporanul" unde timp de 3 ani nu s-a scris aproape nimic despre fenomenul literar maghiar în România.

Tov. Nagy Istvan:

Susţine necesitatea unui statut, a unei legi, care să statornicească drepturile naţionalităţilor. Crede că după realitate trebuie revizuită şi situaţia de şcolarizare – şcoli profesionale, învăţământ de 10 ani etc. Trebuie să revenim în şcolile medii la predarea geografiei şi istoriei României în limba maternă.

Tov. Szabó Gyula:

Susţine cu toată tăria un statut al naţionalităţilor, pentru interpretarea şi aplicarea fermă a Constituţiei, creându-se totodată un organ special pentru studierea problemelor naţionale, pentru urmărirea şi aplicarea măsurilor necesare.

Tov. Kányadi Sándor:

Propune să se studieze şi problema emisiunilor de televiziune în limba maghiară (trei ori pe săptămână câte 4-5 ore).

Tov. Fazekas János, prof. univ.:

- Repartizarea cadrelor medicale să se facă ţinând cont şi de compoziţia populaţiei din zona respectivă.

- „Trebuie să nu existe nici o consecinţă că un cetăţean vorbeşte o limbă sau cealaltă limbă, sau are un şef ungur sau este şeful ungurilor un român".

- Să se publice în limba română lucrările specialiştilor maghiari care sunt traduse cu mai mare uşurinţa peste graniţă.

Tov. Csake Gábor, redactor-şef al ziarului „Ifjumunkas":

- Propune ca ziarul să-şi mărească tirajul de la 8 pag. la 16 pag., pentru a face faţă cerinţelor diferitelor categorii de tineri (la fel cum „Viaţa Românească" sau „Scânteia Tineretului" s-au mărit). Această gazetă în unele locuri este difuzată cu ajutorul organelor U.T.C. folosindu-se un anumit procentaj, de exemplu la Zalău, Braşov, Cluj, Timişoara, Satu Mare. În unele locuri activişti U.T.C. trăgeau concluzii despre calitatea muncii organizaţiei U.T.C. la sate cu populaţie maghiară, pe baza unui singur criteriu: câte cărţi au fost citite din biblioteca în limba română de către tinerii maghiari.

Tov. Iordáki Lajos:

„... Trebuie să accentuăm un lucru... că tot aşa cum naţiunea românească şi cultura românească este mândră că indiferent unde au trăit în secolul trecut românii, au reprezentat aceiaşi cultură, desigur că şi cultura maghiară tot aşa este unitară..."

„... În privinţa egalităţii în drepturi şi eu consider ... că trebuie constituit un organ, un comitet, o comisie, alături de partid sau alături de Preşedinţia Consiliului de Miniştri sau unul dintre locţiitorii primului-ministru să fie ministru al naţionalităţilor, organ de îndrumare dar şi de control, ca şi un statut sau un regulament care să controleze punerea în aplicare a legilor şi dispoziţiilor. Se vorbeşte că există un fel de comisie a naţionalităţilor în cadrul partidului. Eu nu ştiu, că eu am fost dat afară de 12 ani de peste tot şi din Uniunea Scriitorilor. Dacă este o comisie a naţionalităţilor, consider că trebuie schimbată în aşa fel ca să fie o comisie despre care să ştim şi noi că este un organ de muncă care este un fel de transmisie spre partid, un organ prin care unele doleanţe ale naţionalităţilor să ajungă la Comitetul Central al P.C.R.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

- De asemenea consider că viaţa culturală a unei naţionalităţi nu se poate reduce la literatură şi artă. Astfel în ţara noastră minoritatea naţională maghiară este dominată de literatură şi artă, probabil fiindcă literaţii şi artiştii noştri au mai multe posibilităţi, pe când cercetătorii ştiinţifici şi în general lumea ştiinţifică maghiară este încadrată în Universitate, Academie, instituţii foarte importante unde ***însă practic ştiinţa în limbile materne merge mult mai greu*** şi desigur nu numai din cauză că nu sunt cercetători sau nu sunt savanţi care lucrează, ci din cauza unei politici greşite sau a unei aplicări greşite a unei politici juste a partidului.

Consider că în cadrul Universităţii din Cluj, a filialelor Academiei din Cluj ***ar trebui să fie asigurate mai multe posibilităţi pentru cercetătorii maghiari care lucrează acolo, că mai ales temele care sunt legate de cultura maghiară să poată fi dezvoltate şi să le primească editura.***

Eu lucrez la Institutul de istorie al Academiei, în mod oficial nu pot să mă ocup în cadrul planului de muncă decât de unele **lucrări care nu sunt alese totdeauna de mine, ci sunt impuse** de sus de conducerea Academiei, care în ultimii ani nu prea a admis să se introducă în planul nostru unele teme din istoria culturii maghiare a Transilvaniei. Deşi eu cred că după aceste manifestări despre Gabor şi alte monografii putem să ne ocupăm (biserica italiană va serba 40 de ani). În problema învăţământului: dacă luăm statisticile din învăţământ sunt bune. În Cluj sunt 3000 studenţi maghiari printre cei 10 – 11.000 români, deci ca număr cred că este o proporţie justă, neluând pe ţară, ci pe Transilvania este cam 25-30%. Tot aşa din 1.500 profesori cam 400-450 sunt maghiari, şi aceasta corespunde. Asta însă înseamnă că sunt respectate drepturile individuale ale cetăţeanului? Fac o deosebire între dreptul individual şi între dreptul colectiv. Dreptul individual însemnă că sunt egal în faţa Constituţiei cu fiecare cetăţean. Cred că nici jumătate din studenţii din Cluj nu învaţă limba maghiară şi ştiu precis de la Facultatea de istorie, de filologie, că cei mai mulţi ţin cursurile în limba română. Foarte bine, şi eu aş fi bucuros dacă s-ar admite aceasta. Nu este admis însă. Tov. Răutu m-a asigurat la o şedinţă în 1957 că un an lucrezi la Academie şi după aceea treci la Universitate. Au trecut 12 ani şi sunt tot acolo".

- Este o greutate în privinţa pregătirii cadrelor viitoare. Catedrele de filologie, în 5 ani sunt 9 sau 11 studenţi pentru care sunt pregătiţi 16 profesori. Mă uit la perspectiva viitorului. În şcolile maghiare nu putem folosi o serie de oameni care după ce urmează facultatea în limba română pur şi simplu nu mai ştiu ungureşte (exemplu asemănător în Iugoslavia).

- Propune ca în oraşul Cluj şi în celelalte localităţi unde este o masă mare de maghiari, universităţile serale şi conferinţele de cultură generală să se ţină şi în limba maghiară.

- Cere să fie reabilitată şi cauza pentru care a fost condamnat şi să primească paşaport pentru Budapesta unde are un unchi, paşaport care i se refuză de doi ani.

Tov. Kantor Lajos:

... În domeniul literar ***există pericolul de a privi existenţa literaturii maghiare într-un mod protocolar*** şi nu preponderenţa sa reală în aportul real la crearea unei valori culturale a întregii ţări.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Deşi avem relaţii bune cu colegii noştri români, ***trebuie să spunem că gazetele literare: „Gazeta literară", „Luceafărul", „Contemporanul", „Viaţa Românească" se ocupă foarte rar de operele noi, valoroase ale scriitorilor noştri,*** apreciaţi şi peste hotare ca opere valoroase. Această situaţie se datoreşte în bună parte vieţii literare maghiare, care a creat un protocol nereal, care nu corespunde valorii artistice realizat în opere.

- Propune ca în cadrul Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România să fie asigurată convocarea sistematică sub o formulă organizatorică care să dezbată şi să rezolve problemele literaturii minorităţilor.

La Oradea – oraşul marelui poet Ady Endre timp de ani de zile – nu s-au organizat acţiuni culturale, consfătuiri ci din contră s-a încercat să se zădărnicească orice astfel de încercare. Timp îndelungat în organul regional de limbă maghiară al acestei regiuni **denumirea localităţilor a fost scrisă în româneşte,** fenomen unic în toată ţara.

Tov. Sijak Ernest:

- În problema învăţământului propune ca în ciclul inferior copiii să înveţe în limba maternă, pentru a-şi consolida cunoştinţele lor, în ciclul superior în limba română, în limba statului.

- Consideră că la Timişoara trebuie acordată o atenţie sporită vestigiilor trecutului, momentelor istorice, de cultură etc. care să fie marcate prin plăci memoriale (ca la Sibiu). În ultimii ani s-a pierdut un turn din sec. al XIII-lea din cetatea Timişoarei şi alte obiective valoroase din monumentele istorice. Există încă rămăşiţe ale zidurilor fortăreţii Timişoara care adăposteşte un garaj şi o întreprindere poligrafică. În acest loc s-ar putea crea un complex cultural-educativ. Mă gândesc la o secţie a bibliotecii, chiar o scenă în acest cadru medieval unde să se organizeze spectacole pe timp de vară sau un festival (la Braşov) în repertoriul cărora să intre şi spectacole în limbile naţionalităţilor (aceasta pentru aniversarea a 700 de ani de existenţă a oraşului Timişoara).

Există şi o monografie a oraşului Timişoara care aşteaptă certificatul de naştere.

Tov. Balog Edgard:

A ridicat ***problema lectoratelor de limbă maghiară*** la şcolile superioare, institutele politehnice, agronomice şi de medicină (o propunere mai veche). „Avem lectorate ruseşti, englezeşti, franţuzeşti şi nemţeşti, dar sunt convins că lectoratele maghiare ar fi alese de mulţi studenţi fără deosebire de naţionalitate, care vor să stea de vorbă cu agronomi, medici, ingineri, cu lectori maghiari şi chiar în limba lor maternă".

- Propune ***înfiinţarea unui comitet permanent pentru colaborare între instituţii şi publicaţii în limba maghiară*** din România cu scopul de a fi „coordonată munca lor desfăşurată în sprijinul naţionalităţii maghiare şi cu autorităţile conducătoare, încadrând naţionalitatea aceasta ca o legitate alcătuitoare în familia cea mare a cetăţenilor României Socialiste. Acest comitet poate fi cea mai bună garanţie pentru adâncirea patriotismului socialist..."

Tov. Erdyi Istvan (bibliotecă, „Teleki-Bolyai" Tg. Mureş):

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

„... Nu am văzut şi nu am simţit în ultimii 8 ani o îndrumare naţională, centrală, pentru valorificarea în măsură corespunzătoare a tezaurului care există în biblioteci ca: Academiei R.S.R., Biblioteca centrală din Iaşi, bibliotecile vechi din Cluj («Töröki», liceul «Bethlem», a muzeului etc.).

Noi nu avem în România o bibliografie a incunabulelor existente în bibliotecile R.S. România. La Biblioteca Academiei Catalogul incunabulelor a fost făcut în străinătate.

Ar fi bine dacă s-ar face unul naţional, continuat cu altele ca: Catalogul tipăriturilor din sec. al XVI-lea, cu o serie de cataloage care prezintă cărţile pe care noi le considerăm unicate şi care însumate la un loc pot să fie confundate cu celelalte cataloage din lume".

- Consideră că fondul excepţional de valoros al bibliotecii unde lucrează să fie pus în valoarea cercetării ştiinţifice.

- Informează că biblioteca „Teleki" nu are asigurate nici cele mai elementare măsuri de pază şi siguranţă. Nu are nici un fel de pază.

- Ridică problema predării ştiinţelor sociale în şcoli şi mai ales institutele de învăţământ superior unde este un haos. În fiecare an Ministerul Învăţământului schimbă programele şi durata.

Tov. Takács Ludovic:

„ În privinţa şcolilor pot spune că s-au înmulţit acele simptome care au arătat că unificarea şcolilor este interpretată de unii ***ca o abandonare treptată a învăţământului în limba maternă.*** S-au făcut presiuni asupra părinţilor maghiari (a participat şi Miliţia) să nu mai dea copiii la şcolile maghiare".

- Arată că în aceea perioadă ca o măsură de campanie au dispărut „inscripţiile în limba maghiară, s-au schimbat denumirile localităţilor şi instituţiilor de învăţământ, a străzilor, fapte care au fost interpretate ca o desconsiderare a limbii maghiare". Aceasta a ajutat biserica, religia etc. Aşa, de exemplu, la Cluj strada cu numele lui Apacsai Csere Ianos, o figură a trecutului ardelenesc, întemeietorul primei şcoli superioare la Cluj, a fost înlocuită cu strada „Călugăriţelor" pentru că Apacsai în limba română înseamnă călugăriţă.

Sau de ce Macsári Lajos, omorât de siguranţa maghiară la Oradea, nu poate să aibă un nume pe o stradă.

Sau la Cluj strada „Anonimus" să fie înlocuită cu strada „Butinului".

- În aceste aspecte negative se înscrie şi folosirea limbii maghiare în administraţie. Aceasta urmează să fie rezolvată nu prin acte „declarative" ci prin regulamente în amănunt. Am fost solicitat cu tov. Peter cu mulţi ani înainte să elaborăm statutul Regiunii Autonome Maghiare care nu numai că nu a luat fiinţă, dar nici al unei regiuni şi reglementări în amănunt lipsesc, nu numai în problema naţională, dar lipsesc în foarte multe sectoare ale administraţiei.

La Tg. Secuiesc nu este nici o inscripţie în limba maghiară. Au fost înlocuite toate inscripţiile nu numai ale denumirii străzilor, oraşelor şi comunelor, dar şi inscripţiile indicative.

- Practic limba maternă a fost neglijată în propaganda politică şi în propaganda ştiinţifică (vorbeam la Tg. Secuiesc, Sf. Gheorghe, Tg. Mureş, unui auditoriu care 99% era maghiar, în limba română).

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

După ce arată necesitatea imperioasă a învățării limbii române de către toți copiii și populația maghiară, vorbitorul arată că limba română să nu fie predată în școlile maghiare după aceleași manuale nu numai la clasele I-VIII ci și mai departe.

După o statistică din anul trecut, din școlile românești clasa a VIII-a au păşit în clasa a IX-a 23,1%; din școlile germane 24%, școlile maghiare 23,2%. Nu avem deci nimic de obiectat. ***Cerem însă ca învățământul profesional*** – spre care se îndreaptă tot mai mulți tineri – ***să fie organizat și în limbile minorităților naționalităților conlocuitoare.***

- Găsim neacceptabil ca învățământul ideologic să se facă în limba ***maternă numai în comune*** și propun ca acesta să se facă și la orașe. Aș propune ca în Universitatea Babeș-Bolyai și în alte institute din învățământul superior marxismul să fie predat în limba maternă.

Tov. Gálfalvi Zsolt:

În cuvântul său se referă la „lipsa de simț, lipsa de sensibilitate a unor cadre față de problemele legate de viața culturală a naționalităților conlocuitoare".

În legătură cu aceasta „vreau să vorbesc de activitatea Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă. Nu demult tov. din conducerea C.S.C.A. mi-au dat propunerile pentru ***noua lege a teatrelor.*** Eu am spus că ar fi bine ca într-un pasaj, legea să se ocupe și de problemele speciale ale teatrelor naționalităților conlocuitoare. Consider că trebuie asigurat ca ***directorii teatrelor maghiare din țara noastră să se întâlnească periodic și să discute problemele lor comune.*** Aceasta pornind de la faptul că trebuie coordonat repertoriul, deoarece turneele se fac în aceleași localități.

- În prezent nu este asigurat ***necesarul cadrelor de regizori*** pentru teatrele maghiare pentru că la Institutul de Artă din Tg. Mureș nu mai există o facultate pentru regizori. De asemenea consideră că numărul de studenți care sunt primiți la concursul de admitere de acest institut nu este satisfăcător (6-7 oameni pe ani din care 2-3 nu corespund).

Propune să se asigure pentru actorii de frunte condiții prielnice pentru a participa la activitatea de filmare, de la televiziune, eventual cu sincronizări, să participe și actorii maghiari mai ales la călătorii în străinătate.

Tov. Ionesd Elemer:

- Arată că o serie de cadre ca Szabo T. Attila au o serie de manuscrise în sertarele lor și nu pot publica. Numărul publicațiilor la Cluj este mic. Acum 100 de ani erau mai multe publicații. În special lucrările științifice nu sunt publicate. Cere posibilitatatea să se publice în toate domeniile, mai ales în lingvistică și literatură. Accentuează necesitatea schimburilor de experiență pe plan mondial (exemplu, savantului Attila de ani de zile i se refuză pașaportul).

La filiala Academiei din Cluj există o secție literară cu 5 cercetători români și 3 maghiari. Se simte lipsa de cadre și cere ca numărul acestora să se mărească.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Anton Breitenhoffer:

- A propus ca şi în conducerea judeţului Timiş, în cadrul căruia o pondere mare o are populaţia germană, să fie aleşi în funcţii de conducere şi reprezentanţi ai acesteia. La fel şi în conducerea municipiului Timişoara.

- Propune ca tovarăşii din rândul naţionalităţii germane (care au funcţii pe linie de partid şi de stat) ***să se preocupe în primul rând de problemele naţionalităţii respective;***

- Propune să fie revizuite şi completate listele cu ***oamenii bătrâni de la ţară expropriaţi şi fără întreţinători***, liste care au fost întocmite foarte repede şi superficial, pentru a putea beneficia de fondul de 9 mil. lei destinat acestui fapt.

- De asemenea, arată că decretul nr. 81/1956, care reglementează situaţia caselor de la ţară, nu se poate îndeplini în întregime din cauză că multe imobile sunt ocupate şi azi de C.A.P. sau alte instituţii. Asemenea probleme se ridică şi în legătură cu decretul 92/1950 în baza căruia ***au fost naţionalizate şi unele case***, mai ales în oraşe – Mediaş, Sibiu, Sighişoara, ale unor oameni cinstiţi şi fără altă avere.

- Propune ca perioada de timp cât unii oameni au fost ***la reconstrucţie în U.R.S.S. să li se considere timp util, prestat în câmpul muncii, pentru a beneficia de sporul de continuitate.***

- Propune ca în C.A.P. din Valea Hârtibaciului din Sibiu şi din jud. Mureş, unde câştigul la zi-muncă este de 13-14 lei, ***să fie lăsate să cultive ce au cultivat de secole şi să nu li se impună anumite culturi*** care nu dau rezultate.

- Propune ca ziarul „Neuer Weg" – fără să-şi mărească schema redacţională – ***să primească hârtie pentru a putea apare de 4 ori cu 6 pagini şi de 2 ori cu 8 pagini.***

- Propune să se ***revină asupra hotărârii neaplicate prin care Ministerul Învăţământului, în anul 1956***, atribuia unei şcoli din Braşov denumirea *I. Honterus*, unei şcoli din Timişoara denumirea *Lenau*, unei şcoli din Sibiu denumirea *Bruckenthal* etc.

Tov. Arnold Hauser:

Propune să se analizeze în una din cuvântările tovarăşului N. Ceauşescu problema deportării germanilor din România. (Tov. N. Ceauşescu a precizat că această problemă nu este actuală dar că trebuie scris despre faptul că populaţia germană din România nu a sprijinit în întregime pe Hitler.)

- Propune ca ***oamenilor vârstnici care au copii în R.F.G. sau în alte ţări să li se aprobe plecarea, dacă o solicită.***

Tov. Paul Schuster:

- Propune ca ***momentele de luptă comună a poporului român şi a naţionalităţii germane să fie scoase la lumină***, să fie publicate şi consemnate pe larg în manualele şcolare.

- Propune ***înfiinţarea unei comisii permanente sau chiar a unui institut, care să se ocupe exclusiv de existenţa naţionalităţilor conlocuitoare***, de problema specificului naţional (la Stuttgart activează un Institut pentru cercetări asupra Europei

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

răsăritene. Tot în R.F.G. există un alt Institut pentru probleme ale minorităţilor naţionale. ***La Viena un Institut care se ocupă în special de Transilvania etc.).*** Acest Institut să editeze reviste de mare prestigiu internaţional, documente, să organizeze conferinţe, schimburi de experienţă etc.

- propune o revenire judicioasă dar grabnică asupra problemelor legate de învăţământul în limba maternă.

- propune ***introducerea unor inscripţii şi în limbile naţionalităţilor conlocuitoare în toate oraşele şi satele cu populaţie mixtă,*** iar în oraşe denumirea unor străzi şi pieţe – nu prea mărginaşe – a unor personalităţi marcante, reprezentative pentru convieţuirea cu poporul român. Exemplu: Samuel Baron de Bruckenthal, Contele de Mercy, Stefan Ludwig Roth, Iohanes Honterus, Nicolaus Lenau, Mayer Graeze, Michael Albert, Conrad Haas, Sebastian Haas, Frederik Krasser, Valentin Wagner, Otto Alsher, Iosif Marlein ş.a. Propune ca şi la Bucureşti câteva străzi să poarte numele lui Petöfi, Bem, Ady Endre, Conrad Haas, Sebastian Haas ş.a.

- Propune instituirea unei noi modalităţi de lucru în căminele culturale, care să garanteze naţionalităţii germane din Banat şi din Transilvania ţinerea sărbătorilor lor tradiţionale (nu numai atunci când vor să plece în R.F.G.) fără aprobări speciale.

- A propus ***mărirea atât a colectivului cât şi a spaţiului tipografic al ziarului „Neuer Weg".***

- Propune reabilitarea grabnică, în public, a scriitorilor şi intelectualilor arestaţi pe nedrept, a tinerilor arestaţi pe nedrept, a tuturor cetăţenilor români de naţionalitate germană care au suferit pe nedrept.

Tov. Carol Göllner:

- A propus ca unele cărţi apărute în limba germană să se publice într-un tiraj mult mai mare de 800-1000, cât este în prezent, deoarece ele sunt solicitate de populaţia căreia se adresează.

- Arată că prezentarea istoriei minorităţilor naţionale în manualele şcolare şi în tratatele de istorie este schematică, fugitivă şi incompletă. Legat de aceasta Ministerul Învăţământului poate ***publica unele broşuri, de larg tiraj, 16-20 pagini, ca lecturi suplimentare*** în care să fie lămurit mai pe larg elevilor trecutul naţionalităţilor conlocuitoare. ***Propune ca Şcoala din Mediaş*** care până în 1947 a purtat numele lui „Stefan Ludwig Roth" să revină la această denumire. Susţine propunerea tov. C. Daicoviciu de a se ridica la Cluj ***un monument comun lui Baternay, Stefan Ludwig Roth şi unui martir maghiar,*** împuşcaţi la Cluj în 1849.

A propus să se examineze de ce ***Editura Meridiane şi Editura Didactică*** refuză categoric de a folosi numele de localităţi în limba germană. (Exemplu „Siebenbürgen" – Transilvania).

- Pe linia muncii politice arată că unele conferinţe nu sunt bine organizate, planificate, se suprapun, din care cauză lipseşte auditoriul.

Subiectele unor conferinţe sunt formale, conferenţiarii nu sunt pregătiţi. Noi am lăsat în general partea emotivă pe seama bisericii.

Tov. Carl Saal:

- Propune ca examenele de admitere la facultăţi să fie date în limba maternă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

- Arată că în ***sistemul bibliotecilor există azi o filieră atât de greoaie şi încurcată, încât o carte soseşte abia în 6 luni.***

- Propune ca şi la Braşov pe lângă Institutul politehnic să ***ia fiinţă o şcoală de subingineri în limba germană***, chiar cu cursuri serale.

- Propune ca *pe cheltuială proprie* să se poată pleca în străinătate pentru specializare în R.D.G. sau R.F.G.

Tov. Johann Wolf:

- Arată că la Anina, datorită unor deficienţe, nu mai există azi clase în limba germană sau la Dolass, la clasele V-VIII, peste 80% din copii sunt de naţionalitate germană dar limba de predare nu mai este cea germană. În judeţul Arad, unde trăiesc peste 40.000 de germani, din 31 de inspectori judeţeni nu este nici unul care să se ocupe de şcolile germane.

Tov. Hans Schuschnig:

- Propune să se găsească o formulă pentru ***a include şi teatrul german mai organic şi mai activ în circuitul mişcării culturale naţionale***. Se impune o colaborare cu regizorii de prestigiu din Capitală, cu oameni de teatru din R.D.G. sau alte ţări de limbă germană, pe linia unui schimb de actori, presa să publice despre activitatea lor nu o dată la 3-4 ani, cu totul incidental. Propune şi un turneu al teatrului de stat din Timişoara peste hotare.

Tov. Ewald Zweier :

- Cere ca Consiliul popular din Sibiu să nu le mai ceară ca fiecare material din ziar să fie tradus în prealabil. Propune ca ziarul să aibă pe lângă cele 12 pagini încă 4 pentru a putea publica materiale literare.

- Propune ca unele cărţi în limba germană să apară în tiraj mult mai mare. (Exemplu *Antologia de proză umanistică*, care urmează să reapară la Editura Tineretului, are un tiraj de numai 700 exemplare).

- Propune înfiinţarea unei filiale a Academiei la Sibiu fără să fie nevoie de suplimentări de fonduri.

Tov. Norbert Petri:

- A propus înfiinţarea unui teatru muzical în limba germană la Braşov.

Tov. Paul Schuller:

- Arată că populaţia germană din Sighişoara este nemulţumită cu noua organizare administrativă. Valea Târnavelor, care a fost o unitate economică şi administrativă de secole, orientată ca legături spre Sibiu-Braşov-Mediaş, este azi împărţită la 4 judeţe.

- Propune ca ***drepturile pentru naţionalităţile conlocuitoare să se transforme din „drepturi personale, individuale, în drepturi colective"***. Dă ca exemplu lipsa învăţământului în limba germană care a dus la situaţia că mulţi copii aparţinând naţionalităţii germane nu-şi mai cunosc limba.

- Propune ***desfiinţarea formaţiilor corale mixte ale căminelor culturale şi ale şcolilor.*** Să existe un stoc de cântece naţionale pentru festivităţi, iar restul să fie cântate de fiecare formaţie în limba ei maternă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Richard:

- Propune ca o stradă ***din Timişoara să poarte numele lui Johan Nepomuk Preyer*** – primar al oraşului Timişoara, figură reprezentativă a timpului său (mijlocul sec. al XIX-lea) şi a lui Wilhelm Mühle, horticultor renumit, întemeietorul parcurilor din Timişoara.

Propune ca ***Casele de creaţie să includă în tematica căminelor culturale liedurile*** – în special de Schubert, care în decursul anilor au devenit adevărate cântece populare.

- A propus ca revista din Sibiu.....[4] care apare de ***4 ori pe an, 2 numere să aibă profil săsesc şi 2 şvăbesc.***

- Propune îmbogăţirea colecţiei la casa memorială „Nikolaus Lenau" din comuna cu acelaşi nume.

- Propune redeschiderea casei memoriale „Ada Müller Guttenberg", autoarea romanului *Clopotele pământului natal*, în comuna Zăbrani.

- Propune sărbătorirea la Timişoara a 100 de ani de la înfiinţarea primei filiale a Internaţionalei I sub conducerea croitorului Gh. Ungureanu şi a lăcătuşului reşiţean Carol Forcoş.

Szekler Johan:

- Propune să se lărgească profilul teatrului german din Timişoara, înfiinţat acum 15 ani.

Aedi Hauser:

- Arată că la Editura Tineretului scriitorii germani nu pot publica mai mult de o carte pe an, fapt ce duce la o serie de anomalii. Scriitorii germani au greutăţi enorme cu tipografiile, care nu vor să execute lucrări în limba germană, deoarece au tiraje mici. Pe 1969 planul redacţiei germane este cu 69 coli mai mic ca în 1967. Cărţile pentru copiii mici în limba germană apar aproape toate cu ilustraţii ***tip a două culori*** (negru + o culoare). În legătură cu ***onorariul scriitorilor germani***, el este prea mic faţă de al scriitorilor români. La fel şi pentru cărţile exportate în străinătate. Exemplu pentru o carte de copii de 80 pagini, la export, editura plăteşte 400 lei dacă se exportă 500 exemplare, şi 800 lei dacă se exportă 10.000 exemplare. La fel se prezintă şi situaţia traducătorilor germani. Complet neştiinţific se stabilesc tirajele la colecţia „Biblioteca şcolarului" – 6 titluri pe an.

Tov. Eisenburger Eduard:

- Arată că de foarte multe ori *în* ***presă, film, lucrări literare şi ştiinţifice este negat adevărul istoric şi minimalizează contribuţia culturală a populaţiei germane.*** De exemplu, filmul documentar "Valea Oltului", prezentat în trei serii la televiziune, sau filmul documentar despre perspectivele judeţului Bistriţa-Năsăud nu pomeneşte nimic despre naţionalitatea germană.

Propune ca pe linia ***propagandei de partid să se muncească diferenţiat cu intelectualii de naţionalitate germană***. Se manifestă o reţinere faţă de unele adunări ale populaţiei germane.

- Arată că presa noastră informează târziu, birocratic, ştiri importante, întârziind faţă de alte posturi, iar aparatul de difuzare greoi mai întârzie şi el ştirile cu

[4] Lipsă în text.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

24 de ore şi ajunge practic în posesia ştirilor cu 24 de ore întârziere. În ceea ce priveşte emisiunile în limba germană, nici în momentul de faţă Radio Timişoara nu se poate recepţiona în bune condiţiuni în Transilvania.

- Arată că ***în faţa unor manifestări culturale cu caracter specific mai există încă unele reţineri,*** pe motiv că sunt acte de separatism. Exemplu, la Codlea unde simpozionul pe tema *Interferenţa între literatura română şi cea germană* la care au participat peste 400 germani a fost interpretată de unii ca „ o adunare a saşilor". Din această cauză o serie de manifestări culturale sunt coordonate de biserică (coruri bisericeşti, sărbătoarea coacerii recoltei, la Rupea, sărbătoarea majoratului, pe care biserica le organizează mai bine decât noi).

- ***Conferinţe, expuneri, simpozioane se fac foarte rar în limba germană.*** Foarte puţine întâlniri cu intelectualii, cu scriitorii în limbile materne.

- ***Editarea cărţilor este insuficientă,*** nu satisface cerinţele publicului. Din această cauză pătrund foarte multe cărţi din Occident care se citesc în masă.

- În legătură ***cu şcolile, este împotriva şcolilor gigant,*** a şcolilor unificate de 1.000 elevi. Elevii germani – care au de obicei profesori români – termină 8 clase, fără să cunoască folclorul şi tradiţiile culturii germane. La activitatea pionierească se vorbeşte numai în limba română. Planurile de lecţii ale profesorilor de limbă germană se cer traduse, pentru conducerea şcolii, în limba română.

- Pentru îmbunătăţirea muncii de partid şi cultural-educativă, crede că Comisia naţionalităţilor de pe lângă C.C. al P.C.R. să se facă mai mult simţită, să fie mai frecventă în rezolvarea problemelor care se ridică.

- Propune ca birourile comitetelor judeţene de partid, în raza cărora există populaţie a naţionalităţilor conlocuitoare, ***să analizeze cel puţin o dată pe an*** activitatea politico-educativă în rândul acestora.

- Să se dea indicaţii precise cu privire la felul cum trebuie ***desfăşurată activitatea cultural-educativă în satele cu populaţie mixtă.*** Să se clarifice această formulă de „mixt" care duce la foarte mult formalism, şi frânează această activitate.

- Să se ***organizeze mai multe acţiuni şi întâlniri cu oamenii muncii germani,*** pentru a-i lua bisericii această îndeletnicire, deoarece oamenii consideră că numai la biserică există un loc unde se poate vorbi în limbă maternă.

- Să se facă mai mult ***pentru cunoaşterea reciprocă a trecutului şi prezentului*** (traduceri din ambele limbi, evocări de figuri şi personalităţi etc.).

- Propune reorganizarea sectorului editorial corespunzător cu cerinţele vieţii (stabilirea tirajelor, ce trebuie tipărit prin investigaţii în opinia publică).

- Să se ***studieze posibilitatea îmbogăţirii publicaţiilor noastre,*** a folosirii mai bune a presei noastre. Să se studieze posibilitatea înfiinţării unor publicaţii destinate tineretului etc.

Tov. _____[5]

- Arată că la Timişoara, actualmente nu există nici un director de şcoală german. Propune să fie studiate mai mult aspectele pozitive, dar mai ales cele negative ale ***şcolii unificate.*** Manualele de istorie vorbesc fugitiv şi cu unele greşeli despre colonizarea saşilor şi şvabilor.

---

[5] Lipsă în text.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

- La Facultatea de Filologie din Timişoara, în „Analele Universităţii" nu este permisă publicarea unor articole în limba germană. *La sesiunile ştiinţifice, nu se admit comunicări în limba germană.*

- În librării nu sunt cărţi aparţinând clasicilor literaturii germane (o corelare între Cartimex şi între comenzi).

Tov. Nikolaus Berwanger :

- Arată că ***intelectualitatea germană din Banat nu este promovată în posturi de conducere.*** Exemplu în Timişoara locuiesc 30.000 de germani şi nu există nici un vicepreşedinte sau chiar nici un şef de secţie de naţionalitate germană. Aceeaşi situaţie este şi la judeţul Timiş şi la comitetul orăşenesc P.C.R. Timişoara nu există nici un secretar de naţionalitate germană.

- Propune ca ***în şcolile române din regiunile cu populaţie germană, limba străină modernă să fie cea germană.***

- Propune ***să se revină la vechile denumiri*** ale unor şcoli şi instituţii culturale.

- A propus să se studieze pe linia păstrării tradiţiilor seculare cultural-artistice, revenirea la unele din ele cum ar fi: chirvaiurile (balurile furtului). Să se lase în mod deschis să se facă aceste chirvaiuri – care ani de zile au fost interzise. Este adevărat că ele sunt legate întrucâtva de biserică, dar se pot organiza renunţându-se la această parte, ele fiind făcute la căminul cultural.

- În legătură cu programele culturale mixte consideră că ***acestea au desfiinţat în multe părţi o activitate culturală foarte bună.*** Este bine să se facă programe mixte, de dansuri, recitări, eventual şi coruri, dar s-a ajuns şi la teatru.

- Propune ca programele de televiziune, cel puţin din când în când, să-şi aducă aminte că mai există şi populaţie de limbă germană. (Nu se aminteşte nimic nici când se vorbeşte de Biserica Neagră sau alte vestigii istorice).

- Arată că postul de radio Timişoara în emisiunea de limbă germană, din 30 de minute, 20 le ocupă cu ştiri şi reportaje, iar 10 cu muzică populară românească.

C.C al P.C.R.
Secţia Propagandă
Secţia Presă
Secţia Învăţământ

NOTĂ
cu privire la soluţionarea unor propuneri făcute de intelectualii din rândul naţionalităţilor conlocuitoare maghiară şi germană cu prilejul consfătuirilor de la C.C. al P.C.R.

Probleme ridicate	Propuneri de soluţionare
I. Probleme ale activităţii social-politice	
1. Elaborarea Statutului Naţionalităţilor sau a unei legi-cadru privind naţionalită-	1. Drepturile şi libertăţile naţionalităţilor, ca şi ale întregului popor român,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ţile conlocuitoare. În acest scop, să se constituie o comisie condusă de prof. univ. Demeter János din Cluj.

sunt reglementate prin Constituţia ţării şi celelalte legi. Nu sunt lucruri particulare care să impună un asemenea Statut. Considerăm, totuşi, să se atragă atenţia organelor care propun reglementarea prin lege a diferitelor domenii de activitate, să ţină seama dacă sunt probleme specifice naţionalităţilor şi să le reflecte în lege.

2. Crearea pe plan central a unui organ permanent de coordonare a activităţii instituţiilor culturale şi a publicaţiilor de limbă maghiară. (Eventual să fie numit un vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri care să se ocupe cu aceste probleme).

2. Crearea unui asemenea organ de conducere nu este indicată. Propunem însă să se revadă componenţa Comisiei naţionalităţilor conlocuitoare şi să se lărgească această comisie, iar la dezbaterile pe care le organizează să fie atrase mai multe cadre de alte naţionalităţi.

3. Să fie numit un intelectual de naţionalitate maghiară în funcţia de vicepreşedinte al Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă. Totodată, să fie numite cadre de naţionalitate maghiară şi germană la unele direcţii ale Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă.

3. În prezent funcţionează ca membri ai Biroului Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă tovarăşii Domokos Géza (publicist) şi Hauser Arnold (scriitor), care îndeplinesc, totodată, sarcina de consilieri ai preşedintelui în problemele naţionalităţilor conlocuitoare.

- Până la 1 octombrie se vor face propuneri privind includerea a câte unui inspector maghiar şi unul german la Direcţia aşezămintelor culturale şi Direcţia pentru răspândirea cunoştinţelor cultural-ştiinţifice, iar la Direcţia muzee şi monumente istorice a unui inspector maghiar.

- De asemenea, până la 1 octombrie a.c. va fi revăzută componenţa comitetelor de cultură şi artă judeţene şi orăşeneşti, unde sunt naţionalităţi conlocuitoare, pentru a asigura o prezenţă corespunzătoare a acestora.

- Se va asigura ca la Ministerul Învăţământului să fie cadre valoroase din rândul naţionalităţilor maghiară şi germană.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

4. S-a propus ca în judeţul Timiş şi municipiul Timişoara, populaţia de naţionalitate germană să fie reprezentată în organele de partid şi de stat. În prezent nu mai sunt vicepreşedinţi de naţionalitate germană nici la Consiliul popular judeţean şi nici la Consiliul popular municipal Timişoara.

4. Secţiile Organizatorică şi Propagandă ale C.C. al P.C.R., împreună cu Comitetul pentru administraţia locală de stat, să analizeze această problemă şi să facă propuneri până la 1 octombrie a.c. pentru îmbunătăţirea situaţiei în acest domeniu.

- De asemenea, cu prilejul alegerii organelor de partid în toamna acestui an şi a deputaţilor în M.A..N. şi consiliile populare, anul viitor, vor fi propuse cadre de prestigiu din rândul naţionalităţilor maghiară, germană etc.

5. Să fie reabilitate public diferite persoane care au avut de suferit în trecut şi să se asigure încadrarea lor în muncă după merite. De asemenea, să se rezolve problema paşapoartelor pentru unii dintre aceştia. În legătură cu toate acestea au fost aduse în discuţie următoarele persoane:

- Meljusz Jozsef
- Iordáki Lájos
- Cehi Iulius
- Bálogh Edgar
- Kurkó Gyárfás
- Csögör Lájos
- Páskandy Géza
- Bözödi György
- Georg Scherg

5. În legătură cu aceasta arătăm următoarele:

- A fost rezolvată cererea scriitorului Georg Scherg, care a primit o catedră de limbă germană la un liceu din Braşov.

- Secţia pentru controlul muncii de partid la M.F.A., M.A.I. şi Justiţie să prezinte, până la 15 septembrie a.c. lista persoanelor din rândul naţionalităţilor maghiară şi germană care au avut de suferit de pe urma unor abuzuri din trecut. De asemenea, se va prezenta lista celor ce au cerut paşapoarte şi nu au primit.

- Ministerul Învăţământului va propune spre aprobare până la începutul anului de învăţământ măsuri pentru încadrarea în învăţământ a lui Iordáki Lájos şi a altora care au fost scoşi de la catedre ca urmare a unor abuzuri din trecut.

6. Să se ia măsuri pentru cinstirea unor figuri din trecut de naţionalitate maghiară şi germană.

6. Secţia Propagandă a C.C. al P.C.R. împreună cu Comitetul de Stat pentru Cultură şi Artă vor include în programul de aniversări şi comemorări asemenea personalităţi. De asemenea, se vor face propuneri, acolo unde este cazul, pentru monumente, busturi, statui sau case memoriale.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

7. Să se atribuie unor străzi şi şcoli nume ale unor personalităţi maghiare şi germane.	7. Consiliile populare judeţene şi Consiliul municipal Bucureşti să întocmească, până la 15 octombrie a.c., liste de propuneri privind atribuirea de nume româneşti, maghiare şi germane, acolo unde este cazul, unor străzi şi şcoli. Toate propunerile vor fi supuse aprobării Secretariatului C.C. al P.C.R.
8. În oraşele care au şi populaţie de alte naţionalităţi, firmele diferitelor instituţii, unităţi comerciale etc. să fie bilingve.	8. Nu considerăm necesar să se facă o campanie pe această temă. Consiliile populare municipale şi orăşeneşti să soluţioneze de la caz la caz această problemă, cu aprobarea Consiliului de Miniştri.
9. Unele localităţi din Transilvania şi Banat să poată fi denumite cu numele maghiar sau german avut în trecut.	9. Propunem ca în viitor să se publice atât denumirea românească cât şi cea maghiară sau germană (ex.: Cluj – Kollosvary, Sibiu – Hermanstadt, Transilvania – Siebenbürger).
10. Să se creeze un institut special care să cerceteze problemele naţionalităţilor conlocuitoare.	10. Propunem să se creeze la Institutul de studii istorice şi social-politice un sector pentru studiul acestor probleme. De asemenea, Centrul de cercetări sociologice şi celelalte institute de ştiinţe sociale, inclusiv filialele lor din Cluj, Timişoara şi Tg. Mureş, să-şi prevadă în studiu problemele specifice naţionalităţilor conlocuitoare.
11. Să se asigure folosirea limbii maghiare şi germane în administraţia de stat.	11. În prezent, fiecare cetăţean are dreptul a se adresa în limba maternă organelor de stat în probleme ce îl interesează. Propunem ca, Comitetul pentru organele locale ale administraţiei de stat, împreună cu Secţia pentru controlul muncii de partid la M.F.A., M.A.I. şui Justiţie să studieze această problemă şi să facă propuneri privind folosirea limbii materne la consiliile populare,organele M.A.I., ale Justiţiei etc.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

II. Probleme de presă, radio şi televiziune

1. S-a cerut înfiinţarea unei noi reviste literar-culturale în limba maghiară, la Bucureşti.	1. Propunem să se aprobe în principiu apariţia, la Bucureşti, a unui săptămânal social-politic-cultural, cu un profil şi format asemănător revistei „Contemporanul".
2. S-a cerut ca numărul de pagini al diferitelor publicaţii în limba maghiară şi germană („Előre", „Ifjumunkás" şi „Neuer Weg") să fie sporit. S-a propus editarea unei reviste pentru tineret în limba germană. S-a propus înfiinţarea unui supliment literar al ziarului „Szatmári Hirlap" din Satu Mare. S-a propus ca revista „Müvelödés", ediţia maghiară a revistei „Îndrumătorul cultural", să aibă un colegiu redacţional şi un profil propriu.	2. Până la data de 1 octombrie a.c. Secţia Presă a C.C. al P.C.R. va studia aceste probleme şi va face propunerile necesare, ţinând seama de întreaga reţea a publicaţiilor din ţara noastră.
3. Aducerea de cadre tinere din provincie la redacţia ziarului „Előre" şi la edituri este îngreuiată de dificultăţile obţinerii buletinului de Bucureşti şi a spaţiului locativ.	3. Propunem să se aprobe ca un număr de cadre necesare redacţiilor şi editurilor de limbă maghiară şi germană să se poată stabili în oraşul Bucureşti şi să primească spaţiu locativ.
4. S-a propus ca presa română, şi îndeosebi publicaţiile literare, să publice mai multe materiale despre creaţia în limbile naţionalităţilor conlocuitoare.	4. Cerea este îndreptăţită şi s-au luat măsuri ca redacţiile publicaţiilor româneşti să prezinte cu regularitate cele mai valoroase lucrări ale scriitorilor din rândul naţionalităţilor conlocuitoare şi să publice mai multe articole şi recenzii consacrate acestor creaţii. Se vor lua măsuri ca în redacţiile publicaţiilor româneşti să existe oameni care cunosc problemele artei şi literaturii maghiare şi germane.
5. S-a propus traducerea în limba română a mai multor lucrări literare maghiare şi germane din ţara noastră.	5. Cererea este pe deplin îndreptăţită şi se vor lua măsuri în acest sens.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

6. S-a propus lărgirea spaţiului destinat emisiilor radio în limba maghiară la Cluj şi Tg. Mureş, precum şi acoperirea cu emisiuni de radio în limba germană a unor zone în care staţia din Timişoara nu poate fi recepţionată. Totodată, s-a făcut observaţia că în emisiunile româneşti nu este suficient consemnată activitatea naţionalităţilor conlocuitoare.	6. Se vor lua măsuri ca activitatea cultural-artistică privind naţionalităţile conlocuitoare sa fie mai frecvent prezentată de posturile de radio şi televiziune. - Este în curs de elaborare un studiu privind crearea unei staţii de radio capabilă să acopere diferite zone ale Transilvaniei, unde audiţia este în prezent slabă. - Se vor face propuneri, până la 1 octombrie a.c., privind mărirea timpului afectat, în cadrul spaţiului actual, emisiunilor în limbile maghiară şi germană.
7. S-a propus înfiinţarea unei emisiuni de televiziune în limba maghiară.	7. Secţia Presă a C.C. al P.C.R. împreună cu Comitetul de Radio şi Televiziune vor studia această problemă şi vor face propuneri de soluţionare în cursul cincinalului următor, deoarece sunt necesare staţii care să acopere şi alte zone ale ţării cu programe de televiziune.

III. Probleme editoriale

1. S-a propus crearea unei edituri pentru naţionalităţile conlocuitoare şi sporirea tirajului la cărţile ce apar în limbile naţionalităţilor conlocuitoare. S-a propus,de asemenea, crearea unei secţii pentru cartea ştiinţifică la Editura Academiei.	1. Se va prezenta un studiu cu privire la organizarea reţelei editoriale, în care se vor face propuneri şi referitor la editarea cărţilor în limbile naţionalităţilor conlocuitoare. - C.S.C.A.,Editura pentru literatură şi Editura tineretului vor lua măsuri pentru a spori tirajele la lucrările ce apar, în concordanţă cu cerinţele pieţei. - În ceea ce priveşte lucrările cu caracter ştiinţific, problema va fi studiată şi se vor face propuneri adecvate.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

IV. Probleme în legătură cu Uniunea Scriitorilor

1. A fost criticată preocuparea protocolară, superficială a Uniunii Scriitorilor pentru problemele literaturii naţionalităţilor conlocuitoare. S-a propus crearea, în cadrul Uniunii Scriitorilor, a unei secţii pentru literatura maghiară.	1. Comitetul de conducere al Uniunii Scriitorilor va lua măsuri de activizare a Comisiei naţionalităţilor care funcţionează actualmente, urmând ca la apropiata Conferinţă a scriitorilor să-i îmbunătăţească componenţa. Se va examina posibilitatea ca unul din secretarii Uniunii să fie de naţionalitate maghiară, iar secretarul Comisiei naţionalităţilor să facă parte de drept din Biroul Uniunii.
2. S-a propus ca Uniunea Scriitorilor să instituie un premiu aparte pentru creaţia în limbile naţionalităţilor conlocuitoare.	2. Premiile Uniunii Scriitorilor se acordă după criterii de valoare artistică şi ideologică, indiferent de limba în care sunt scrise. Menţionăm că în decursul anilor numeroşi scriitori de limbă maghiară şi germană au primit asemenea premii. Din 1962 până astăzi au fost premiaţi 7 scriitori maghiari şi germani. De aceea, considerăm că nu este indicat ca premiile să se acorde pe criterii de naţionalitate. În acest sens, mai mulţi scriitori maghiari au considerat că premiile acordate pe criterii de naţionalitate ar reprezenta o excludere implicită a lor din aria unică a literaturii din ţara noastră şi ar semăna cu nişte premii de consolare.
3. S-a cerut ca dreptul de autor pentru lucrări în limbile naţionalităţilor conlocuitoare să fie corelat cu tirajul posibil în aceste limbi.	3. Noua lege referitoare la drepturile de autor, care este în pregătire, va lua în considerare problema ridicată.
4. S-a propus înfiinţarea unui teatru muzical în limba germană la Braşov.	4. Problema este în studiu. Dacă va fi necesar, se va putea crea secţie de limbă germană a teatrului din Braşov.

V. Probleme privind învăţământul

1. Ministerul Învăţământului nu acordă şcolilor cu limba de predare maghiară numărul claselor solicitate de părinţi. La liceul nr. 7 din Cluj, de exemplu, nu s-a	1. Pentru anul şcolar 1968/1969, Ministerul Învăţământului a repartizat pentru liceele şi secţiile cu limba de predare maghiară un număr de 128 clase a IX-a,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

aprobat decât o singură clasă a IX-a, deşi s-au prezentat copii pentru două clase.

Comitetele de părinţi să aibă dreptul de a-şi spune cuvântul în privinţa înfiinţării şi desfiinţării claselor de elevi sau să se organizeze comisii speciale pe lângă consiliile populare judeţene, al căror aviz, în asemenea probleme, să fie obligatoriu.

cu 4 clase mai mult faţă de propunerile consiliilor populare judeţene. La repartizarea acestor clase s-a ţinut seama de judeţele unde cuprinderea în licee a absolvenţilor şcolii generale este mai redusă (Covasna, Maramureş, Mureş).

La concursul de admitere în clasa a IX-a a liceelor cu limba de predare maghiară s-au prezentat, în sesiunea iunie a.c., 0,87 candidaţi pe un loc. La liceul nr. 7, „Brasoy Samuel" din Cluj pentru 40 locuri s-au prezentat 44 de candidaţi.

Pentru anii următori, Ministerul Învăţământului va aduce noi îmbunătăţiri reţelei şcolilor în funcţie de dinamica populaţiei şcolare, de noua împărţire administrativ-teritorială a ţării, de sarcinile stabilite în Directivele C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea învăţământului. În repartizarea în cl. a IX-a se va ţine seama şi de orientarea unor copii din rândul naţionalităţilor conlocuitoare de a urma studiile postgenerale la şcolile cu limba de predare română. În acelaşi timp se va face recomandarea să se respecte cu stricteţe dorinţele părinţilor în ceea ce priveşte limba în care învaţă copiii lor.

Întrucât, cifra de şcolarizare la învăţământul liceal de cultură generală şi de specialitate se stabileşte pe plan central, la propunerile consiliilor populare judeţene, în funcţie de nevoile economiei şi culturii, de cerinţele învăţământului superior, precum şi de populaţia şcolară existentă în fiecare judeţ, această problemă nu poate fi lăsată pe seama comitetelor de părinţi sau a unor comisii.

2. Şcoala generală de muzică şi arte din Satu-Mare să fie transformată în liceu.

2. Ministerul Învăţământului va studia posibilitatea dezvoltării treptate a acestei şcoli generale în liceu, începând cu anul şcolar 1969/1970.

3. În şcolile cu limba de predare maghia-

3. Ministerul Învăţământului, cu prilejul

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ră se studiază un număr prea mare de limbi străine.	elaborării noilor planuri şi programe de învăţământ, va lua măsuri pentru descongestionarea acestora şi dozarea mai raţională a cunoştinţelor.
4. Predarea istoriei şi geografiei României să se facă în limba maghiară.	4. În prezent, istoria şi geografia României se predau la clasa a IV-a în limba maghiară, iar la clasele a VIII-a şi a XII-a, în limba română. Predarea acestor obiecte în limba maghiară la clasele a VIII-a şi a XII-a nu se justifică, ţinând seama de necesitatea unei cunoaşteri cât mai bune a limbii române.
5. Predarea limbii şi literaturii române în şcolile cu limba de predare maghiară să se facă după manuale speciale.	5. Pentru clasele I-VI şi clasa a IX-a ale şcolilor cu limba de predare maghiară există manuale speciale de limbă română. La celelalte clase elevii folosesc manualele de la şcolile cu limba de predare română. Elaborarea unor manuale speciale de limbă română şi pentru clasele VII-VIII şi X-XII ar afecta volumul de cunoştinţe de limbă şi literatură română care trebuie însuşite de elevi, ar presupune editarea a trei rânduri de manuale (pentru şcolile cu limba de predare română, maghiară, germană şi celelalte naţionalităţi). La elaborarea noilor manuale de limba română, pentru şcolile cu limba de predare a naţionalităţilor conlocuitoare, Ministerul Învăţământului va consulta colective de specialişti. În acelaşi timp, Ministerul Învăţământului a stabilit noi măsuri pentru îmbunătăţirea metodelor de predare a limbii române, elaborarea mai multor materiale în sprijinul elevilor şi cadrelor didactice (metodici, planşe, discuri, benzi de magnetofon), perfecţionarea pregătirii personalului didactic.
6. Organizarea învăţământului profesional în limba maghiară şi predarea limbii şi literaturii maghiare în şcolile	6. În prezent, elevilor de naţionalitate maghiară li se asigură posibilitatea susţinerii examenului de admitere în

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

profesionale în care există un număr suficient de elevi maghiari ce doresc să urmeze aceste cursuri.

limba maternă la obiectele studiate în această limbă în şcoala generală. Întrucât, tinerii pregătiţi în şcolile profesionale şi tehnice vor lucra la întreprinderi şi pe şantiere răspândite pe întreg teritoriul ţării, desfăşurarea studiilor în limba română constituie o necesitate.
Pe măsură ce şcoala generală de 10 ani va da absolvenţi, în şcolile profesionale vor fi primiţi tineri care au terminat 10 clase. Întrucât elevii vor dobândi o pregătire de cultură generală mai cuprinzătoare şi vor cunoaşte mai bine limba maternă, în şcolile profesionale se va pune accentul pe însuşirea cunoştinţelor de tehnologia meseriei şi de specialitate.

7. În manuale şi cărţi de istorie să fie prezentată şi contribuţia populaţiei germane la dezvoltarea ţării noastre. De asemenea să se editeze şi broşuri care să trateze mai pe larg această problemă.

7. Deoarece manualele pentru anul viitor sunt tipărite, anul aceste vor fi publicate, în „Gazeta Învăţământului", în „Revista Învăţământului" superior şi în alte publicaţii, articole pe această temă, urmând ca la ediţiile viitoare ale manualelor să se asigure cuvenitele rectificări.

8. Stabilirea unor cifre de şcolarizare la secţiile cu limba de predare maghiară în învăţământul superior care să asigure continuitate în activitatea acestor secţii.

8. Planul de şcolarizare la secţiile cu limba de predare maghiară din învăţământul superior este stabilit în funcţie de necesităţile de cadre (îndeosebi personal didactic pentru şcolile cu limba de predare maghiară), urmărindu-se, totodată, continuitatea activităţii acestor secţii. Pentru anul universitar 1968/1969 s-au menţinut cifrele de şcolarizare din anul precedent (cu excepţia secţie de limbă şi literatură maghiară de la Cluj, unde cifra de şcolarizare a crescut).

9. La Institutul de Teatru din Tg. Mureş nu există o facultate pentru pregătirea regizorilor, iar numărul de studenţi care

9. Ministerul Învăţământului va definitiva, până în luna septembrie a.c., propunerile cu privire la structura, profilul şi

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

sunt primiţi în acest institut este nesatisfăcător.	durata învăţământului artistic de toate gradele.
10. Reorganizarea disciplinelor de specialitate în cadrul Facultăţii de limbă şi literatură maghiară.	10. Ministerul Învăţământului va elabora, pentru noul an universitar, planuri noi de învăţământ la toate facultăţile şi secţiile, inclusiv la cele cu limba de predare maghiară. Aceste planuri se definitivează de către Consiliile ştiinţifice ale fiecărei facultăţi.
11. Îmbunătăţirea predării ştiinţelor sociale în învăţământul superior. La Universitatea "Babeş-Bolyai" din Cluj şi la alte institute de învăţământ superior predarea materialismului dialectic şi istoric să se facă şi în limba maghiară.	11. Ministerul Învăţământului a înaintat conducerii partidului propuneri privind repartiţia ştiinţelor sociale pe facultăţi şi ani de studii, propuneri care urmează să se aplice începând cu anul universitar 1968-1969. Predarea materialismului dialectic şi istoric în limba maghiară nu se justifică.
12. Organizarea de lectorate de limbă maghiară în instituţiile de învăţământ superior.	12. În instituţiile de învăţământ superior sunt organizate numai lectorate în limbile de circulaţie internaţională. Organizarea de lectorate în limba maghiară nu se consideră necesară.
13. În cadrul Universităţii din Cluj să se creeze mai multe posibilităţi pentru cercetătorii de naţionalitate maghiară de a studia teme legate de cultura maghiară.	13. Ministerul Învăţământului va urmări ca în planurile tematice de cercetare ştiinţifică de la Universitatea "Babeş-Bolyai" din Cluj, Institutul Pedagogic din Tg. Mureş, precum şi de la alte institute de învăţământ superior să existe şi probleme de studiu pe teme legate de cultura maghiară.
14. Asigurarea unor posibilităţi mai largi de documentare şi deplasare în străinătate a cadrelor didactice de naţionalitate maghiară.	14. Ministerul Învăţământului va elabora, până la sfârşitul acestui an, un studiu cu privire la măsurile ce vor fi luate pentru îmbunătăţirea informării, documentării şi specializării tuturor cadrelor didactice din învăţământul superior, inclusiv plecările în străinătate.
15. La repartizarea cadrelor medicale să	15. Pe baza Directivelor C.C. al P.C.R.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

se ţină seama de compoziţia naţională a populaţiei din zona respectivă.	privind dezvoltarea învăţământului, ministerul a dat indicaţii comisiilor încă din acest an ca la repartizarea absolvenţilor pe judeţe şi localităţi să ţină seama şi de apropierea acestora de domiciliul părinţilor.
16. Se propune ca pe lângă Institutul Politehnic din Braşov să ia fiinţă o şcoală de subingineri în limba germană, eventual cu curs seral.	16. Dat fiind numărul mic de candidaţi, lipsa cadrelor didactice şi a materialului didactic în limba germană etc. nu se consideră necesară crearea unei asemenea şcoli.

VI. În domeniul activităţii culturale de masă

1. Să se renunţe la formaţiile culturale mixte din satele cu naţionalităţi conlocuitoare şi să se organizeze pe naţionalităţi.	1. În prezent funcţionează formaţii cultural-artistice mixte în localităţile cu populaţie română, maghiară, germană etc. În acelaşi timp, alături de asemenea formaţii mixte, în unele comune unde populaţia maghiară sau germană este mai numeroasă sau compactă, există colective coregrafice sau echipe de teatru în limba respectivă. O asemenea organizare s-a dovedit eficientă şi nu considerăm necesar să renunţăm la formaţiile mixte. Pentru viitor, în organizarea programelor artistice să se aibă în vedere ca acolo unde sunt formaţii mixte unele programe ca piese de teatru, brigăzi artistice de agitaţie să se facă în limba maternă, iar coruri, dansuri să se producă în formaţii mixte.
2. S-a cerut ca Ansamblul secuiesc din Tg. Mureş să poarte numele unui cărturar maghiar şi să se dezvolte mai mult.	2. Considerăm că nu este cazul să se atribuie vreun nume acestui ansamblu. În viitor va fi întărit colectivul ansamblului secuiesc de la Tg. Mureş şi se va studia posibilitatea trecerii lui la Miercurea-Ciuc sau la Sfântu Gheorghe. De asemenea se vor lua măsuri ca în cursul acestui an să se constituie o formaţie corală în limba săsească la Sibiu.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

3. În cadrul propagandei prin conferinţe să se organizeze mai multe acţiuni în limba maghiară şi germană.	3. În legătură cu aceasta se propune: a) În căminele culturale din localităţile cu populaţie germană şi maghiară să se programeze mai mulţi conferenţiari care să vorbească în limbile respective. b) Comitetele judeţene de partid vor lua măsuri ca în cadrul colectivelor de lectori să fie cuprinşi şi intelectuali de naţionalitate maghiară sau germană. c) Comitetul de Stat pentru Cultură şi Artă şi Ministerul Învăţământului, pentru a programa mai mulţi intelectuali români, maghiari şi germani din centrele judeţene, să facă expuneri în Bucureşti.
4. Să se dea posibilitatea populaţiei de naţionalitate germană şi maghiară să organizeze unele serbări populare specifice (balul portului, chirvaiul etc.)	4. Comitetul de Stat pentru Cultură şi Artă, împreună cu C.C. al U.T.C. vor studia obiceiurile de mase la maghiari şi germani şi vor face propuneri privind stimularea acelora care au conţinut laic şi concură la cultivarea sentimentelor patriotismului şi unităţii. Se vor face mai multe festivaluri ale cântecului, dansului şi portului, care permit acţiuni comune ale românilor, maghiarilor şi germanilor. (O experienţă bună în acest sens este la jud. Sibiu, unde se organizează festivalul portului, la care participă oameni ai muncii de toate naţionalităţile).
5. Bibliotecile din localităţile cu populaţie de mai multe naţionalităţi să capete fonduri suplimentare pentru a procura cărţi în limbile maghiară şi germană.	5. O dată cu reorganizarea reţelei de biblioteci corespunzător noii arondări a comunelor, se va avea în vedere să se asigure fondul de carte necesar în toate satele cu naţionalităţi conlocuitoare. Bibliotecile comunale vor fi unice, dar vor avea secţii în limbile germană şi maghiară.
6. Să se analizeze situaţia casei de cultură „Petöfi Sandor" din Bucureşti şi să se transforme în casă de cultură pentru naţionalitatea maghiară.	6. În prezent această casă de cultură, care nu mai poartă numele lui Petöfi, este Casa de cultură a Sectorului 7. Se va studia activitatea ei şi se vor face

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

	propuneri corespunzătoare. De asemenea, se va studia activitatea fostei case de cultură „Schiller" din Bucureşti şi a altor case de cultură ale naţionalităţilor conlocuitoare, făcându-se propunerile necesare.
7. Să fie prezentată mai pe larg tradiţia luptelor revoluţionare duse de MADOSZ sub conducerea P.C.R.	7. Se propune ca revistele „Anale", „Lupta de clasă" şi „Studii" să publice articole, iar Editura Politică să editeze o broşură. În 1969, cu prilejul împlinirii a 35 de ani de la constituirea MADOSZ-ului să se facă o sesiune de comunicări ştiinţifice. Institutul de istorie „N. Iorga" şi Institutul de ştiinţe istorice şi social-politice vor prezenta propuneri cu privire la diferite evenimente istorice care privesc cele două naţionalităţi.

Probleme privind ştiinţa

1. Să se creeze o filială a Academiei la Sibiu.	1. Se va studia posibilitatea organizării unei baze de cercetări, aceasta în funcţie de cadrele existente şi de necesităţile muncii ştiinţifice.
2. Să fie aleşi mai mulţi membri ai Academiei din rândul naţionalităţii maghiare.	2. Problema va fi analizată o dată cu propunerile ce se vor face pentru primirea în Academie.

Alte probleme

1. Să fie revizuite listele cu oamenii bătrâni de la sate de naţionalitate germană, care au fost expropriaţi şi nu au susţinători, pentru a putea beneficia de fondul de ajutor.	1. Propunem ca, consiliile populare judeţene care au asemenea cazuri să le prezinte spre soluţionare Consiliului de Miniştri.
2. Cetăţenilor de naţionalitate germană care au fost duşi la muncă obligatorie în URSS să li se considere această perioadă ca timp în câmpul muncii, pentru a beneficia de continuitate în muncă.	2. Ministerul Muncii să analizeze această problemă şi să facă propuneri.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

3. Carl Gal, de la Institutul Politehnic din Braşov, solicită să meargă pe cheltuială proprie la specializare în R.D.G. sau R.F.G.

4. Să se analizeze cererile unor cetăţeni vârstnici de naţionalitate germană de a merge în R.F.G. la copii, şi să se soluţioneze pozitiv, dacă nu au asigurate condiţii de existenţă.

3. Ministerul Învăţământului va studia această cerere şi va face propunerile necesare.

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Secţia Organizatorică, dosar 47/1968, f. 1-53

14. 1968, octombrie 9. *Notă a conducerii Uniunii Scriitorilor către C.C. al P.C.R., referitoare la pregătirea şi desfăşurarea celei de-a treia Conferinţe Naţionale a Scriitorilor.*

Notă
privind pregătirea şi desfăşurarea celei de a III-a
Conferinţe Naţionale a Scriitorilor

Biroul Executiv şi Comitetul de conducere al Uniunii Scriitorilor s-au întrunit, în vremea din urmă, în şedinţe de lucru şi au adoptat hotărâri menite să asigure pregătirea şi desfăşurarea în bune condiţii a celei de a III-a Conferinţe Naţionale a Scriitorilor.

Propunem ca cea de a III-a Conferinţă Naţională a Scriitorilor să-şi desfăşoare lucrările în zilele de 11-12 noiembrie a.c., luni şi marţi, eventual şi 13 noiembrie, miercuri, în Sala Mică a Palatului Republicii. Ordinea de zi a Conferinţei Naţionale:

1. – Raport de activitate al Comitetului de conducere privind munca Uniunii Scriitorilor între cele două Conferinţe. Raportor acad. Zaharia Stancu, preşedintele Uniunii.
2. – Raportul Comisiei de revizie.
3. – Discuţii la ambele rapoarte.
4. – Adoptarea statutului îmbunătăţit al Uniunii.
5. – Alegerea organelor conducătoare ale Uniunii.

Care sunt obiectivele pe care le urmăreşte Uniunea Scriitorilor prin cea de a III-a Conferinţă Naţională? Discuţiile pregătitoare care au avut loc au reliefat următoarele:

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

- Analizând situaţia de azi a literaturii române, liniile ei de dezvoltare de-a lungul ultimilor 3-4 ani şi perspectivele de viitor, Conferinţa Naţională va marca, în chip pregnant, rolul activ pe care îl au scriitorii de pe întreg cuprinsul ţării în opera de desăvârşire a socialismului, realizările şi îndatoririle Uniunii în contextul vieţii de azi a ţării, mijloacele specifice prin care contribuie scriitorii, în chip unanim, la promovarea politicii interne şi externe a Partidului, la edificarea destinului socialist al României. În rândurile scriitorilor domneşte, după părerea noastră, o stare de spirit propice pentru o Conferinţă de bună calitate, care să exprime cu claritate şi răspundere rolul şi menirile scriitorului român contemporan, sarcinile Uniunii Scriitorilor în condiţiile puternicului avânt economico-politic al ţării, în condiţiile actualului context al vieţii internaţionale.

Idei şi teme mai importante care pot intra, după opinia noastră, în atenţia Conferinţei Naţionale şi asupra cărora se va apleca mai în detaliu raportul Comitetului de conducere, au fost sintetizate de către un colectiv desemnat de Biroul Executiv şi Comitetul de conducere într-un text teoretic sub forma unor „teze", care va fi publicat în revista „România literară" din 17 octombrie a.c. (textul în anexă). Aceste „teze" exprimă, credem, în chip concentrat poziţia majorităţii scriitorilor din România în principalele chestiuni ideologico-estetice ale profesiunii, ale mesajului lor în ţară şi în lume. „Tezele" vor constitui, în intenţia noastră, cadrul general pe care se vor structura dezbaterile Conferinţei, climatul ei de opinie naţională şi internaţională.

Alt colectiv desemnat de Biroul Executiv a întocmit un proiect de statut îmbunătăţit al Uniunii Scriitorilor care va fi dezbătut, în mod democratic, în toate organismele Uniunii (în secţiile de creaţie, filiale, Biroul Executiv, Comitetul de conducere), după care va fi supus aprobării Conferinţei Naţionale. În noua sa formă, statutul Uniunii reflectă mai fidel democratismul vieţii publice şi literare, schimbările care au avut loc în ţară de la adoptarea statutului anterior, defineşte mai bine rolul crescând şi atribuţiile organizaţiei noastre obşteşti, statuează mai exact îndatoririle şi drepturile organelor ei alese, reglementează mai precis şi se pronunţă mai nuanţat asupra modalităţilor de dezvoltare ale vieţii literare în sprijinul muncii colective prin antrenarea tuturor forţelor înaintate ale literaturii. (Proiectul statutului îmbunătăţit în anexă).

Desemnarea delegaţilor la Conferinţa Naţională va avea loc între 14-26 octombrie a.c. (proporţie 1/3), în plenarele secţiilor de creaţie şi ale filialelor, ceea ce înseamnă că la Conferinţă vor participa aproximativ 230-240 de delegaţi cu drept de vot deliberativ din total de aproape 700 membri ai Uniunii. La plenarele de desemnare a delegaţilor participă un-doi membri ai Biroului Executiv, însărcinaţi să asigure democratismul în şedinţele de alegere a delegaţilor la Conferinţă.

Comitetul de conducere, Biroul Executiv au trasat sarcini adecvate presei literare. Organele săptămânale ale Uniunii publică integral textul de „teze", articole, opinii şi comentarii în legătură cu acestea, sugestii privind statutul îmbunătăţit şi structura viitoare a Uniunii, material beletristic de actualitate, publicistică axată pe ideile Conferinţei.

Propunem deschiderea, în rotonda Sălii Mici a Palatului Republicii (în colaborare cu Comitetul de Stat pentru Cultură şi Artă) a unei expoziţii a Cărţii româneşti. Se pot expune cărţile beletristice şi de critică (şi istorie literară) apărute în ultimii 3-4 ani, panouri privind viaţa editorială a ţării, fotografii ale scriitorilor ş.a.m.d.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Organizaţia de partid de la Uniunea Scriitorilor şi-a întocmit un program de lucru adecvat acestor pregătiri, stabilind sarcini concrete la nivelul Biroului organizaţiei de bază, al grupelor de partid şi al organizaţiei de bază. Se va constitui grupa de partid a Conferinţei Naţionale, formată din membri de partid delegaţi, care va activa în timpul lucrărilor spre a asigura un spirit de înaltă responsabilitate partinică a delegaţilor la Conferinţă.

Vă rugăm să aprobaţi programul de pregătire şi desfăşurare a celei de a III-a Conferinţe Naţionale a Scriitorilor în spiritul propunerilor de mai sus.

Preşedinte,
Acad. Zaharia Stancu

Proiect

STATUTUL

Uniunii Scriitorilor din România

CAPITOLUL I

Art. 1. – Uniunea Scriitorilor din România este organizaţie obştească profesională întemeiată din iniţiativa şi prin libera adeziune a scriitorilor de pe tot cuprinsul ţării.

Art. 2. – Uniunea Scriitorilor din România participă activ la lupta poporului pentru desăvârşirea construcţiei socialismului, pentru înfăptuirea politicii partidului şi statului, pentru un climat de pace şi bună înţelegere cu toate popoarele, pentru progres social în lume. Ea stimulează creaţia literară care contribuie prin valoarea sa artistică la ridicarea culturii României socialiste.

Art. 3. – Uniunea Scriitorilor din România activează pentru descoperirea şi dezvoltarea talentelor literare, a personalităţii artistice, pentru o literatură militantă, unitară în concepţie şi diversă în stiluri şi modalităţi de exprimare, pentru dezvoltarea tendinţelor novatoare şi continuarea celor mai înaintate tradiţii ale literaturii şi culturii poporului român şi ale naţionalităţilor conlocuitoare.

Art. 4. – Uniunea Scriitorilor din România organizează dezbaterea liberă a problemelor creaţiei literare şi a tuturor problemelor profesionale, contribuie la activităţile publice de educare estetică a maselor, ajută prin toate mijloacele confruntările de idei şi schimburile de experienţă cu scriitorii şi organizaţiile scriitoriceşti din toata lumea. Ia parte activă la munca de difuzare şi valorificare cât mai judicioasă a operelor literare în ţară şi peste hotare.

Art. 5. – Uniunea Scriitorilor din România reprezintă şi apără în mod direct drepturile de autor, morale şi patrimoniale, în raporturile cu instituţiile, întreprinderile, organizaţiile şi persoanele fizice din ţară şi din străinătate, participă activ la reglementarea acestor drepturi prin acte normative.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Art. 6. – Uniunea Scriitorilor din România îşi îndeplineşte sarcinile statutare prin propriile sale organe de conducere, şi se gospodăreşte singură, desfăşurându-şi activitatea potrivit principiului conducerii colective. Uniunea Scriitorilor din România este supusă controlului administrativ şi financiar al Consiliului de Miniştri.

CAPITOLUL II

Membri. Drepturi şi îndatoriri

Art. 7. – Uniunea Scriitorilor din România este alcătuită din membri şi membri stagiari.

Art. 8. – Membri ai Uniunii pot fi scriitorii de orice naţionalitate de pe tot cuprinsul ţării, cetăţeni ai Republicii Socialiste România (fără deosebire de rasă, sex sau religie), care aderă la prevederile prezentului statut, activitatea lor literară justificând această calitate.

Membrii stagiari ai Uniunii pot fi scriitorii începători activi, autori ai cel puţin unei lucrări publicate sau reprezentate, sau cu o activitate literară publică de trei ani şi care aderă la prevederile prezentului statut; condiţiunile sociale generale prevăzute în primul aliniat al acestui articol sunt valabile şi pentru calitatea de membru stagiar.

Uniunea Scriitorilor din România poate acorda calitatea de Membru de Onoare al Uniunii Scriitorilor din România.

Art. 9. – Primirea de noi membri se face individual prin hotărârea Comitetului de conducere al Uniunii, la propunerea Juriului şi a Biroului Executiv, de preferinţă din rândul membrilor stagiari.

Primirea de noi membri stagiari se face individual prin hotărârea Comitetului de conducere, la propunerea Juriului şi a Biroului Executiv, din rândurile celor mai talentaţi autori tineri.

Autorul care doreşte să devină membru sau membru stagiar al Uniunii va cere în scris acest lucru şi va pune la îndemâna Juriului date bio-bibliografice exacte cu privire la activitatea sa literară; va prezenta recomandări scrise din partea a trei membri ai Uniunii şi recomandarea secţiei de creaţie sau respectiv a filialei, dată individual şi adoptată cu o majoritate simplă a organelor respective.

Juriul este compus din 7 membri desemnaţi de Comitetul de conducere. El ajută Biroul Executiv, analizând propunerile de noi membri şi membri stagiari făcute de filiale sau secţiile Uniunii. Juriul se întruneşte în mod obligatoriu înaintea fiecărei plenare a Comitetului şi se conduce în munca sa după Regulamentul aprobat de Comitetul de conducere al Uniunii.

Calitatea de membru stagiar se pierde prin trecerea a cinci ani socotiţi de la primirea în Uniune, dacă în acest timp autorul respectiv nu a fost ales membru titular.

Art. 10. – Membrii Uniunii Scriitorilor din România au următoarele drepturi:

a) să aleagă şi să fie aleşi în organele de conducere ale Uniunii;

b) să participe la manifestările şi la discutarea oricărei probleme în şedinţele şi dezbaterile organizate de Uniune;

c) să participe la discutarea creaţiei lor de către organele Uniunii;

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

d) să obţină sprijinul Uniunii în probleme de creaţie şi să se folosească de calitatea de membru al Uniunii;

e) să primească pensie;

f) să se folosească de toate condiţiile de muncă şi creaţie, precum şi de mijloacele materiale de care dispune Uniunea; membrii Uniunii au dreptul de a primi ajutoare de creaţie, împrumuturi şi sprijin material pentru documentare, ajutoare materiale pentru incapacitate temporară de muncă, pentru prevenirea îmbolnăvirii, refacerea şi întărirea sănătăţii, în caz de maternitate şi ajutoare materiale familiei în caz de deces;

g) să primească, pentru ei şi familiile lor, asistenţă medicală, medicamente şi materiale sanitare;

h) să obţină, îndeosebi scriitorii tineri valoroşi, membri sau membri stagiari ai Uniunii, indemnizaţii, burse, premii, călătorii de studii în străinătate etc.

Art. 11. – Membrii stagiari ai Uniunii Scriitorilor din România au toate drepturile membrilor Uniunii enunţate în aliniatele b,c,d,e,f,g şi h din precedentul articol.

Art. 12. – Membrii şi membrii stagiari ai Uniunii Scriitorilor din România au următoarele îndatoriri:

a) să participe la îndeplinirea ţelurilor Uniunii Scriitorilor din România; să răspundă sarcinilor izvorâte din activitatea generală a Uniunii, stabilite de organele alese ale Uniunii.

b) să achite taxa de înscriere şi cotizaţia anuală fixată de Comitetul de conducere al Uniunii.

Art. 13. – Calitatea de membru sau membru stagiar al Uniunii Scriitorilor din România se pierde prin excludere sau radiere, hotărâtă de Comitetul de conducere al Uniunii, la propunerea Biroului Executiv.

Excluderea se poate pronunţa în următoarele cazuri:

a) dacă scriitorul pierde calitatea de alegător în Republica Socialistă România, prin hotărâre definitivă a organelor judecătoreşti sau dacă s-a făcut vinovat de activitate potrivnică intereselor Republicii Socialiste România;

b) dacă a săvârşit fapte incompatibile cu morala profesională;

c) dacă refuză să îndeplinească prevederile statutare ce-i revin în calitatea sa de membru sau membru stagiar al Uniunii Scriitorilor din România.

Radierea se poate pronunţa în următoarele cazuri:

a) pentru absenţă îndelungată şi fără motive întemeiate de pe tărâmul creaţiei;

b) pentru neachitarea timp de un an a cotizaţiei;

c) dacă cere el însuşi radierea în scris;

d) dacă pierde cetăţenia română;

e) în cazul prevăzut de art. 9, aliniatul ultim, pentru membru stagiar. Pronunţarea excluderii sau a radierii se face de către Comitetul de conducere al Uniunii, în urma examinării pe care o face Biroul Executiv, ori o comisie instituită de Birou în acest scop.

Art. 14. – Biroul Executiv al Uniunii Scriitorilor din România poate hotărî suspendarea pe un termen până la un an a calităţii de membru sau membru stagiar al

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Uniunii, pentru săvârşirea de alte fapte, de o mai mică gravitate decât cele care atrag excluderea sau radierea.

Timpul pentru care este hotărâtă suspendarea nu intră în calculul prevăzut de art. 9, aliniat ultim, pentru membrii stagiari.

Suspendarea poate fi hotărâtă numai după o prealabilă examinare a cazului de către trei delegaţi ai Biroului Executiv, cu participarea celui vizat.

Art. 15. – Împotriva hotărârii de excludere sau radiere se poate face contestaţie scrisă la Congresul (Conferinţa Naţională) Uniunii Scriitorilor din România. Aceeaşi cale poate fi folosită împotriva hotărârii de neprimire în rândurile membrilor Uniunii, dacă cererea de primire a solicitantului a avut avizul favorabil al secţiei sau filialei şi recomandarea Juriului.

Împotriva hotărârii de suspendare se poate face contestaţie scrisă la Comitetul de conducere al Uniunii, iar în caz de menţinere a hotărârii Biroului, contestaţie scrisă la Congresul (Conferinţa Naţională) Uniunii Scriitorilor din România.

În toate aceste cazuri contestaţiile se depun în termen de 30 de zile de la data comunicării scrise a hotărârii, la registratura Uniunii Scriitorilor din România. Hotărârea Congresului (Conferinţa Naţională) este definitivă.

Hotărârile Comitetului de conducere privind excluderea, radierea sau suspendarea, sunt executorii. Ele devin definitive fie prin necontestarea în termen, fie prin rezolvarea contestaţiei de către Congres (Conferinţa Naţională).

CAPITOLUL III

Structura organizatorică a Uniunii Scriitorilor din România

Art. 16. – Organul de conducere al Uniunii Scriitorilor din România este Congresul (Conferinţa Naţională).

Congresul (Conferinţa Naţională) se convoacă de către Comitetul de conducere al Uniunii o dată la doi ani. Comitetul de conducere poate convoca şi Congrese (Conferinţe Naţionale) extraordinare, prin hotărârea a cel puţin două treimi din numărul membrilor săi. Congrese (Conferinţe Naţionale) pot fi convocate şi la cererea unei treimi din numărul membrilor Uniunii, care se adresează în acest scop Biroului Uniunii.

Art. 17. – Congresele (Conferinţele Naţionale) sunt legal constituite prin participarea a două treimi din numărul total al delegaţilor şi hotărăsc valabil prin votul majorităţii simple din numărul total al delegaţilor prezenţi.

Delegaţii la Congrese (Conferinţe Naţionale) sunt aleşi de secţiile de creaţie (cenaclu de proză, poezie, dramă etc.) şi de filialele Uniunii, din rândurile membrilor Uniunii, câte un delegat pentru trei membri ai Uniunii.

Orice contestaţie asupra alegerii delegaţilor se rezolvă de însuşi Congresul (Conferinţa Naţională).

Art. 18. – Congresele (Conferinţele Naţionale) au următoarele atribuţii:

a) dezbat problemele profesionale şi ale activităţii organizatorice a Uniunii;

b) aleg Comitetul de conducere şi Comisia de cenzori;

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

c) apreciază activitatea Comitetului de conducere şi adoptă hotărâri pentru activitatea viitoare a acestuia;

d) hotărăşte asupra adoptării şi modificării Statutului;

e) face propuneri de acte normative în legătură cu activitatea organizatorică a Uniunii Scriitorilor din România;

f) hotărăşte asupra înfiinţării şi desfiinţării de filiale şi secţii de creaţie (cenacluri);

g) hotărăşte măsurile necesare cu privire la desfăşurarea activităţii sectorului administrativ-economic al Fondului Literar;

h) decide asupra contestaţiilor depuse conform art. 15 din Statut.

i) decide asupra oricărei alte probleme privind Uniunea Scriitorilor, ce îi este supusă de Comitetul de conducere, sau la cererea scrisă a cel puţin 1/5 din membrii Uniunii;

j) poate alege un preşedinte de onoare al Uniunii Scriitorilor.

Art. 19. – Comitetul de conducere al Uniunii Scriitorilor din România este format din 61-67 membri ai Uniunii. El conduce activitatea Uniunii Scriitorilor din România în intervalul dintre Congrese (Conferinţe Naţionale), în baza hotărârilor Congresului (Conferinţei Naţionale) şi are următoarele atribuţii:

a) alege din numărul membrilor săi Biroul Executiv al Uniunii, compus din 11-13 membri, iar din rândurile acestora un preşedinte şi trei vicepreşedinţi ai Uniunii; Comitetul mai alege din rândurile membrilor săi trei secretari;

b) organizează şi conduce pe toate planurile activitatea Uniunii Scriitorilor din România şi a unităţilor acesteia, prezentând Congresului (Conferinţei Naţionale) dări de seamă asupra activităţii sale;

c) analizează şi dezbate problemele scrisului şi ale activităţii Uniunii în sensul dezvoltării vieţii literare; analizează şi dezbate activitatea profesională a scriitorilor precum şi activitatea economico-administrativă a Uniunii Scriitorilor şi a organelor sale;

d) hotărăşte asupra primirii de membri şi membri stagiari în Uniune şi asupra pierderii definitive (excludere sau radiere) a calităţii de membru stagiar al Uniunii;

e) înfiinţează, fixează atribuţiile şi aprobă Regulamentul de funcţionare a Comisiei naţionalităţilor, formată din 15 membri ai Uniunii, desemnaţi de Comitet, pe baza propunerilor secţiilor de creaţie (cenaclurilor de creaţie) şi a filialelor Uniunii. Comisia are îndatorirea de a analiza periodic creaţia scriitorilor maghiari, germani şi alte naţionalităţi, de a organiza dezbateri profesionale, de a analiza activitatea revistelor Uniunii ce apar în limbile naţionalităţilor conlocuitoare, de a informa, de a prezenta sugestii şi propuneri Comitetului de conducere şi Biroului Executiv, asupra problemelor de creaţie ale scriitorilor naţionalităţilor conlocuitoare;

f) poate constitui, după necesităţi, comisii sau jurii alcătuite din membrii Uniunii, care să-l ajute în munca de conducere a creaţiei şi de rezolvare a problemelor administrative ale Uniunii;

g) analizează şi controlează activitatea organizatorică şi financiară a Uniunii Scriitorilor din România, a Fondului Literar şi a altor organisme similare aflate în nomenclatorul şi sub directa conducere a Uniunii;

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

h) înfiinţează, cu respectarea prevederilor legale, întreprinderi economice, edituri şi publicaţii, case de creaţie şi odihnă, precum şi orice instituţii anexe care se încadrează în specificul de activitate al Uniunii Scriitorilor din România;

i) ratifică pensiile în spiritul şi pe baza prevederilor înscrise în regulamentul privind acordarea pensiilor pentru scriitori, membri ai Uniunii Scriitorilor, ai Fondului Literar şi ai urmaşilor acestora; ratifică ajutoarele materiale stabilite de către Biroul Executiv al Uniunii;

j) acordă burse de studii şi documentare în ţară şi străinătate, premii literare din fondurile Uniunii şi aprobă reglementarea acordării acestora;

k) aprobă organizarea de concursuri literare dotate cu premii;

l) conferă calitatea de Membru de Onoare al Uniunii Scriitorilor din România;

m) stabileşte organele administrative şi atribuţiile lor;

n) stabileşte organele şi atribuţiile Fondului Literar şi aprobă statutul de funcţionare al acestui organism;

o) stabileşte cotele cuvenite Uniunii din remuneraţiile care se încasează prin Fondul Literar;

p) convoacă Congresul (Conferinţa Naţională) şi Congresele (Conferinţele Naţionale) extraordinare ale Uniunii Scriitorilor din România;

r) face propuneri de acte normative în legătură cu activitatea organizatorică a Uniunii Scriitorilor între două Congrese (Conferinţe Naţionale).

Art. 20. – Comitetul de conducere al Uniunii Scriitorilor din România se întruneşte trimestrial, la convocarea Biroului Executiv al Uniunii. Preşedintele Uniunii va convoca Comitetul în şedinţe extraordinare, la cererea a cel puţin 1/3 din membrii acestui Comitet.

Art. 21. – Comitetul de conducere al Uniunii Scriitorilor din România este constituit valabil prin prezenţa a cel puţin 2/3 din numărul total al membrilor săi.

Hotărârile sale sunt valabile cu majoritate simplă a voturilor membrilor prezenţi.

Hotărârile Comitetului de conducere sunt obligatorii pentru Biroul Executiv, secţii (cenacluri de creaţie), filiale, Fondul Literar, precum şi pentru toate celelalte organe, organizaţii şi instituţii anexe depinzând de Uniunea Scriitorilor din România.

Art. 22. – Coordonarea şi conducerea activităţii generale a Uniunii Scriitorilor din România între două şedinţe ale Comitetului de conducere este îndeplinită de Biroul Executiv, care se întruneşte de cel puţin două ori pe lună, la convocarea preşedintelui (vicepreşedintelui) sau la cererea a două treimi din membrii săi.

Biroul Executiv are următoarele atribuţiuni:

a) aduce la îndeplinire măsurile şi hotărârile Comitetului de conducere;

b) coordonează şi asigură conducerea operativă a tuturor sectoarelor de activitate ale Uniunii;

c) îndeplineşte prevederile înscrise în acordurile şi înţelegerile de colaborare pe care Uniunea le încheie cu organizaţiile culturale de peste hotare şi hotărăşte asupra trimiterilor de scriitori în străinătate pentru studii şi documentare, reuniuni internaţionale;

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

d) numeşte Juriul de onoare al Uniunii Scriitorilor din România, compus din 7 membri ai Uniunii şi care activează potrivit Regulamentului elaborat de Comitetul de conducere;

e) defineşte atribuţiile secretarilor Uniunii, fixează sectoarele de muncă de care se ocupă aceştia şi modul în care aduc la îndeplinire hotărârile biroului; unuia dintre secretarii Uniunii i se vor înscrie printre atribuţii şi responsabilităţi problemele privind literatura naţionalităţilor conlocuitoare;

f) supraveghează şi controlează gestiunea fondurilor Uniunii şi prezintă spre aprobare Comitetului de conducere rapoarte de activitate periodice şi planuri de muncă;

g) propune şi numeşte conducerea revistelor Uniunii;

h) numeşte conducerea administrativă a Uniunii şi Fondului Literar, precum şi organele administrative ale Uniunii;

i) reprezintă Uniunea Scriitorilor din România în faţa tuturor forurilor din ţară şi de peste hotare;

j) stabileşte pensiile membrilor Uniunii şi membrilor Fondului Literar şi ale urmaşilor acestora, potrivit art. 35 din Regulamentul privind acordarea pensiilor şi le prezintă spre ratificare Comitetului de conducere al Uniunii;

l) eliberează carnetele de membru şi membru stagiar al Uniunii.

Hotărârile luate de Biroul Executiv al Uniunii Scriitorilor din România sunt valabile cu majoritatea simplă din numărul total al membrilor săi;

k) În caz de inactivitate sau nerespectare a prevederilor statutare, Comitetul de conducere are dreptul şi datoria de a schimba pe oricare membru al Biroului Executiv şi de a alege dintre membrii Comitetului un alt membru al Biroului Executiv; în caz de nerespectare de către Biroul Executiv a statutului, a termenelor de întrunire, Comitetul de conducere are dreptul şi datoria de a revoca Biroul Executiv şi de a alege din rândurile membrilor Comitetului, prin vot şi cu o majoritate de două treimi din numărul membrilor Comitetului, un nou Birou Executiv.

Art. 23. – Comisia de cenzori este formată din 3 membri ai Uniunii, aleşi de Congresul (Conferinţa Naţională) Uniunii pe o perioadă de doi ani. Membrii Comisiei de cenzori nu pot face parte şi din Comitetul de conducere al Uniunii.

Comisia de cenzori alege din sânul său un preşedinte şi are sarcina de a verifica activitatea financiară, materială şi de gospodărire a mijloacelor Uniunii de către organele de conducere ale Uniunii.

Comisia de cenzori prezintă o dare de seamă asupra activităţii sale în faţa Congresului (Conferinţei Naţionale) Uniunii Scriitorilor din România.

Art. 24. – În localităţi în care domiciliază cel puţin 5 membri ai Uniunii Scriitorilor din România, în urma hotărârii Biroului Executiv, pot funcţiona filiale ale Uniunii, care se vor înfiinţa şi activa după normele prevăzute în Regulamentul elaborat de Comitetul de conducere al Uniunii.

Art. 25. – În municipiul Bucureşti activează secţii de creaţie (cenacluri de proză, poezie, dramă etc.) instituite de Biroul Executiv care se conduc după normele de înfiinţare şi funcţionare elaborate de Comitetul de conducere al Uniunii. Aceste organisme de creaţie au îndatorirea de a se întruni în dezbateri de specialitate cel puţin de două ori pe an. Secţii de creaţie (cenacluri) se pot înfiinţa de Comitet şi în cadrul unor filiale.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Art. 26. – Birourile şi preşedinţii filialelor, birourile şi secretarii secţiilor de creaţie (cenacluri de creaţie) se aleg de membrii acestor organe, sub rezerva confirmării lor de către Comitetul de conducere al Uniunii.

Art. 27. – Biroul Executiv al Uniunii, ajutat de organele administrative ale Uniunii, colaborează cu organele de Stat la stabilitatea tuturor prevederilor referitoare la dreptul de autor. Colaborează, de asemenea, prin reprezentanţi ai Uniunii Scriitorilor desemnaţi anume, cu toate instituţiile şi întreprinderile care se ocupă de editarea, difuzarea şi popularizarea operelor scriitorilor.

CAPITOLUL IV

Dispoziţiuni finale

Art. 28. – Uniunea Scriitorilor din România este o organizaţie obştească cu caracter social-cultural, persoană juridică de utilitate publică, cu sediul central în Bucureşti, şi se bucură de toate drepturile decurgând din această calitate, având toate obligaţiile prevăzute de legile în vigoare referitoare la persoanele juridice.

Art. 29. – Organul economic al Uniunii Scriitorilor din România este Fondul Literar al Scriitorilor din România, subordonat Uniunii Scriitorilor din România, a cărui activitate decurge din sarcinile şi necesităţile Uniunii Scriitorilor din România având drept scop crearea condiţiilor optime desfăşurării muncii de scriitor, stimularea şi valorificarea creaţiei literare, apărarea şi valorificarea dreptului de autor, acordarea de asistenţă socială şi juridică scriitorilor.

Fondul Literar este îndrumat şi controlat de către organele de conducere ale Uniunii Scriitorilor din România, funcţionând conform prevederilor statutului elaborat de Comitetul de conducere al Uniunii.

Art. 30. – Uniunea Scriitorilor din România poate fi desfiinţată prin hotărârea Congresului (Conferinţei Naţionale) Scriitorilor din România luată cu o majoritate de două treimi din numărul delegaţilor. În acest caz, bunurile materiale ale fostei Uniuni vor fi restituite membrilor, în raport cu contribuţia acestora, pe baza unei reglementări scrise care se va adopta în momentul luării hotărârii de desfiinţare.

N.B. Opinie separată a tovarăşului Cicerone Theodorescu la articolul 17. Propune următoarea redactare (rândurile 2-3): „... prin participarea a două treimi din numărul total al membrilor Uniunii Scriitorilor sau al delegaţilor..."

- Comisia pentru statut sugerează să se discute, în plenarele ce vor avea loc, despre eventualitatea înlocuirii actualelor secţii de creaţie cu cenacluri, pe genuri de creaţie.

▼

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. - Cancelarie, dosar 172/1968, f. 65-80

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

15. 1968, octombrie 15. Fragment din stenograma şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R. în cadrul căreia s-a discutat despre organizarea celei de-a treia Conferinţe Naţionale a Scriitorilor.

STENOGRAMA
şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R. din

ziua de 15 octombrie 1968

Au participat tovarăşii: Nicolae Ceauşescu, Chivu Stoica, Virgil Trofin, Leonte Răutu, Mihai Gere, Manea Mănescu, Mihai Dalea, Vasile Patilineţ.

Au fost invitaţi tovarăşii: Dumitru Coliu, Dumitru Popescu, Constantin Pîrvulescu şi şefii secţiilor C.C. al P.C.R.

La discutarea problemelor din sectoarele de activitate ce le coordonează au mai participat tovarăşii: Duminecă Petre, Sandu Constantin, Duduman Ştefan, Gluvacov Ion, Stoian Ion, Zaharia Stancu, Pop Simion şi Ghişe Dumitru. [...]

Tov. Nicolae Ceauşescu: Punctul 2. „Cu privire la pregătirea şi desfăşurarea celei de a III-a Conferinţe Naţionale a Scriitorilor.

– Proiectul Statutului Uniunii Scriitorilor din România".

Întâi cu referatul pe care-l propun aici tovarăşii. Când aţi propus Marea Adunare Naţională?

Tov. Virgil Trofin: Pe 11 noiembrie.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Consfătuirea compozitorilor când se propune?

Tov. Pop Simion: Pe 18 noiembrie.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Poate o să o facem în ianuarie sau în decembrie.

Tov. Ion Teoreanu: În decembrie când este vacanţa cadrelor didactice, pe 22 decembrie.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Pe la 10-15 decembrie.

Tov. Leonte Răutu: În prima parte a lunii decembrie.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Da, (zâmbind) poate amânăm fie sesiunea Marii Adunări Naţionale, fie Conferinţa scriitorilor.

Tov. Zaharia Stancu: Cât va ţine sesiunea Marii Adunări Naţionale?

Tov. Nicolae Ceauşescu: Vreo 3-4 zile. Dacă facem sesiunea Marii Adunări Naţionale pe 11 noiembrie, să facem Conferinţa scriitorilor pe 18 noiembrie.

Tov. Dumitru Ghişe: Se suprapune cu aceea a compozitorilor.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Compozitorii încă n-au stabilit-o. Să o facă în 25 noiembrie. Este adevărat că este cam repede una după alta. Avem apoi şi 1 decembrie când se împlinesc 50 de ani de la unirea cu Transilvania. Dar în 18 noiembrie se poate face.

Tov. Zaharia Stancu: Da, 18-19 noiembrie, două zile.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Da. Sau am putea-o face în 14 noiembrie. 14 este joi, să ţină şi vineri şi, eventual, sâmbătă.

Tov. Zaharia Stancu: (râzând) Nu pe 13.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Nu, nu, pe 14. Chiar am evitat 13 (râzând).

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Pop Simion: În cazul acesta, tovarăşe secretar general, compozitorii tot vor amâna 3-4 zile.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Aveţi joi, vineri şi eventual sâmbătă dacă este nevoie. Dacă am făcut masă cu artiştii plastici trebuie să facem şi cu scriitorii.

Tov. Pop Simion: Dacă merită.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Atunci facem Conferinţa pe 14. Restul la propuneri, aci cred că nu avem nimic de zis.

Tov. Zaharia Stancu: Vrem să organizăm o expoziţie a creaţiilor româneşti din ultimii ani.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Foarte bine, şi ţinând seama că o să avem mai multe decât picturile aţi putea face în toate centrele din ţară câte o expoziţie. Cel puţin în marile centre. Poate nu în toate capitalele de judeţ, dar în marile centre, de exemplu la Craiova nu aveţi filială.

Tov. Manea Mănescu: Unde sunt centre universitare.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Să faceţi în oraşe cum este Ploieşti, Brăila, în oraşe mai mari, nu în toate capitalele de judeţ. Cu ocazia aceasta popularizăm aceste creaţii.

Tov. Zaharia Stancu: Da. Cu câteva zile mai înainte trimitem scriitori în aceste centre ca să organizeze.

Tov. Nicolae Ceauşescu: N-am nimic împotrivă dacă puteţi cuprinde şi să faceţi în fiecare capitală de judeţ, în unele mai mari, în altele mai mici, că mai antrenăm lumea. Sunt acolo profesori, ingineri ...

Tov. Pop Simion: Ar fi şi un prilej să trimitem mai mulţi scriitori în judeţe.

Tov. Zaharia Stancu: O să o facem cam cu o săptămână mai înainte, cu fotografii ... Trebuie să cerem sprijinul Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă.

Tov. Chivu Stoica: S-o organizaţi împreună cu ei.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Bine. În legătură cu pregătirea mai sunt probleme de ridicat? Nu. Atunci să trecem la statut.

Tov. Zaharia Stancu: Statutul este numai un proiect pe care vrem să-l aducem în dezbaterea adunării generale.

Tov. Mihai Gere: La pagina 13, articolul 30. Se spune: „Uniunea Scriitorilor din România poate fi desfiinţată prin Hotărârea Congresului (Conferinţei Naţionale) Scriitorilor din România luată cu o majoritate de două treimi din numărul delegaţilor".

Întrebarea este: de ce punem aşa, problema desfiinţării?

Tov. Leonte Răutu: Toate organele constituite au asemenea prevedere.

Tov. Pop Simion: Este o prevedere juridică.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Şi în statutul Cooperativelor Agricole de Producţie scrie aşa, dar în statutul Uniunii Scriitorilor?

Tov. Zaharia Stancu: A fost părerea şi pentru transformarea Uniunii Scriitorilor în societate şi să-i schimbăm numele. Noi credem însă că nu este util.

Tov. Virgil Trofin: Eu am văzut cu foarte multă atenţie şi actualul statut, care, fără îndoială, este depăşit de realităţile actuale şi de modul în care se pune să rezolvăm problemele în perspectivă, şi am văzut şi proiectul statutului întocmit de tovarăşi; este superior din toate punctele de vedere.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Mie îmi face impresia însă că la prima parte, la capitolul I, care de fapt încearcă să stabilească care este rolul, locul şi sarcinile care revin Uniunii Scriitorilor, ar trebui eventual mai lucrat la el, pentru că, de pildă din acest capitol lipseşte totuşi ideea aceasta a necesităţii de ridicare a nivelului creaţiilor care să exprime veridic calităţile societăţii noastre socialiste.

Uniunea Scriitorilor prin întreaga sa activitate contribuie la formarea şi dezvoltarea conştiinţei socialiste, a personalităţii umane, la formarea omului nou. În actualul statut mi se pare că puţin s-a căzut în cealaltă extremă şi ar trebui mai clar fixat rolul şi locul Uniunii. În vechiul statut era o idee care ar trebui undeva să-şi găsească o completare şi nu numai aceea a necesităţii ca scriitorul să participe activ la întreaga viaţă politică şi socială a ţării noastre. Ideea ar trebui exprimată, sub o formă corespunzătoare, în prima parte. Aceasta este prima observaţie, că ar mai trebui umblat la prima parte.

Tov. Pop Simion: La definirea rolului organizaţiei.

Tov. Virgil Trofin: La definirea rolului şi a locului.

La Capitolul II.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Hai să ne clarificăm la prima parte.

Poate ar fi bine la prima parte, şi eu aveam aci observaţia aceasta, să fie ceva mai principială, să sublinieze unele lucruri. Nu spun să începem cu realismul socialist, cum era în vechiul statut, că n-are rost, dar să fie unele lucruri mai clare. Sigur, aici se spune pentru înfăptuirea politicii partidului. În esenţă sunt lucrurile, dar să fie mai larg exprimate.

În esenţă, când vorbesc de desăvârşirea construcţiei socialiste, sigur, intră totul. Când spui că Uniunea Scriitorilor participă activ la lupta poporului pentru desăvârşirea construcţiei socialismului, pentru înfăptuirea politicii partidului şi statului, pentru un climat de pace şi bună înţelegere cu toate popoarele, pentru progres social în lume, sunt cuprinse toate, dar poate legat de toate acestea să spunem ceva mai mult de educarea în spiritul patriotismului socialist, al internaţionalismului socialist ş.a.m.d., ideea aceasta care este prinsă în teze şi eu am spus la tovarăşi să o concretizăm mai bine şi ca perspectivă să ne referim la umanismul socialist, la contribuţia care trebuie să o aducă la crearea omului nou. Ceva aşa, că ce-şi propune literatura aceasta este puţin cam sec.

Prima parte aceasta să fie mai programatică, pentru că nu există un program şi să fie mai programatică.

Tov. Manea Mănescu: În teze sunt o serie de lucruri foarte bune şi ar fi bine să le punem aci, la care s-ar adăuga şi problema valorificării tezaurului nostru.

Tov. Virgil Trofin: Este ideea, dar trebuie mai dezvoltată.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Adică, prima parte să nu fie aşa sub formă de articole 1-2-3, ci aşa un preambul mai larg care să fie un fel de poziţie mai programatică. Luaţi din teze.

Tov. Manea Mănescu: Se simte nevoia unui preambul înainte de a se trece la articole.

Tov. Leonte Răutu: Se poate cuprinde ideea aceasta dezvoltând capitolul I.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Nicolae Ceauşescu: Este adevărat, poate capitolul I să nu înceapă pe articole. Capitolul I să fie un capitol programatic, că dacă începi: participă la dezvoltarea şi descoperirea talentelor, şi pui pe articole ..., aceasta nu este chiar articol. Partea aceasta primă să nu fie pusă pe articole. Pe articole să înceapă să fie puse drepturile şi îndatoririle.

Nu, tovarăşe Popescu?

Tov. Popescu Dumitru: Cred că aci sunt câteva idei care nu trebuie să lipsească. Se spune că Uniunea Scriitorilor activează pentru descoperirea şi dezvoltarea talentelor literare, a personalităţii artistice, pentru o literatură militantă, unitară în concepţie, dar nu se defineşte concepţia.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Da, să spunem cum este în teze.

Tov. Popescu Dumitru: Poate însăşi ideea rolului conducător al Partidului Comunist Român.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Acestea ar trebui să fie cuprinse tot în prima parte, dar nu scrise pe articole. Să se spună că Uniunea Scriitorilor îşi desfăşoară activitatea ideologică, politică sub conducerea Partidului Comunist Român, forţa conducătoare a societăţii noastre.

Tov. Constantin Pîrvulescu: Cred că tot în partea aceasta să se refere la combaterea diferitelor curente antisociale.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Nu, să nu începem aci să spunem şi asta.

Tov. Leonte Răutu: Trebuie de pus în sens pozitiv, aci în prima parte.

Tov. Nicolae Ceauşescu: În teze au ei acest lucru, să nu mai punem şi în statut. Eu cred că dacă spunem că militează pentru concepţia marxist-leninistă sau materialismul dialectiv şi istoric şi întreaga sa activitate este legată de umanismul socialist, arată ceea ce face, nu?

Şi eu n-aş pune aci că este supusă controlului administrativ şi financiar al Consiliului de Miniştri.

Tov. Vasile Patilineţ: Dar nici nu este în practică nici un organ obştesc supus acestui control, ca organele de stat.

Tov. Leonte Răutu: Probabil s-a avut în vedere problema subvenţiilor.

Tov. Vasile Patilineţ: Nu, aci este vorba de control.

Tot la capitolul I, la articolul 5, nu defineşte destul de clar, că Uniunea Scriitorilor din România apără în mod direct drepturile de autor. Apără drepturile de autor ale membrilor Uniunii sau ale tuturor scriitorilor?

Tov. Pop Simion: Apără drepturile de autor[6] ale tuturor scriitorilor.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Dar se înţelege.

Tov. Chivu Stoica: Ar fi bine să se scrie aşa pentru că sunt şi scriitori care nu sunt membri ai Uniunii.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Aceasta ar fi o latură.

A doua latură este mai mare. Aici la drepturi tovarăşii pun până şi faptul că vor primi ajutor medical, medicamente. Şi aceasta este o problemă, dar poate o punem într-un regulament de asistenţă medicală; aci trebuie puse lucrurile mai principiale.

---

[6] În text: *scriitor.*

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Virgil Trofin: Şi mie mi-a făcut impresia că se intră în foarte multe amănunte. Se intră până şi în atribuţiile vicepreşedinţilor. Aci însăşi viaţa vă va determina să mai umblaţi, să mai modificaţi şi atunci va trebui să convocaţi Congresul. Însă la capitolul II până la urmă s-a organizat acest capitol încât drepturi au ieşit vreo nouă şi îndatoriri vreo două (râsete).

Tov. Nicolae Ceauşescu: Tot ca şi în statutul partidului, drepturi sunt, dar îndatoriri nu prea.

Deci care este îndatorirea principală, să înfăptuiască politica partidului.

Tov. Virgil Trofin: Poate punctul *a*, de la articolul 12, să fie formulat puţin mai plin. Vedeţi, în actualul statut era o prevedere:

Art. 6, pct. a: „Să participe activ prin operele lor la construirea socialismului, să corespundă prin toată activitatea lor creatoare, obştească şi morală menirii înalte a scriitorilor în patria noastră".

Eu nu spun că punem mot-á-mot ca aci, dar ideea aceasta a participării la întreaga activitate e bine să se pună că altfel lasă impresia că au numai drepturi dar n-au şi îndatoriri.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Prima îndatorire este să fie scriitor (râsete).

Trebuie creat climatul necesar ca omul să scrie.

Tov. Virgil Trofin: Apoi, îmi face impresia că aci, punctul acesta cu privire la excludere, că se pot pronunţa excluderile în următoarele cazuri – şi se enumeră – este prea în detaliu.

Şi mai am câteva chestiuni aci, dacă pot să merg mai departe.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Da, într-adevăr, aci la îndatoririle acestea ...

Tov. Vasile Patineţ: Respectarea prevederilor statutului.

Tov. Virgil Trofin: Să răspundă sarcinilor izvorâte din activitatea generală a Uniunii, stabilite de organele alese ale Uniunii ...

Tov. Nicolae Ceauşescu: Acum hai să ne înţelegem aşa, ca o problemă principială. Totuşi Uniunea Scriitorilor este o organizaţie a unui stat care construieşte socialismul. Noi ne gândim, şi am pus acest lucru şi în Conferinţa Naţională, să crească rolul organizaţiilor noastre obşteşti. Acum ne gândim să discutăm la plenara partidului să creăm o formaţie mai permanentă din care să facă parte şi Uniunea Scriitorilor şi în care răspunderea pentru construcţia socialismului ar trebui să fie cumva mai precis pusă aici. Totuşi prin activitatea sa literară participă activ la construcţia socialismului. În teze se scrie foarte frumos. Mie mi-au plăcut tezele, în afară de sinteza aceea care face să nu fie clar ce avem de făcut. Dar să reiasă că este o organizaţie a cărei menire pe frontul literaturii este de a contribui la construcţia socialismului şi comunismului, la formarea omului societăţii socialiste şi aceasta este şi principala îndatorire a scriitorilor. Prin toată activitatea sa literară, cetăţenească trebuie să contribuie la realizarea acestei sarcini, sigur, într-o formulă aşa ... nu rigidă, nu seacă. Nu este un partid politic, dar orice organizaţie din ţara noastră trebuie acestui scop să-i servească.

Tov. Constantin Pîrvulescu: Să se încadreze în această mare operă.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Să facem un document frumos, să nu umblăm după multe, că într-adevăr, dacă stăm cu juriştii atunci ... că nu-şi achită cotizaţia pe un an ...

Tov. Zaharia Stancu: Mai sunt din aceştia care nu-şi achită cotizaţiile.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Nicolae Ceauşescu: Să spunem aşa: pentru neachitarea cotizaţiei ... dar nu *a, b,* că nu aceasta este esenţialul.

Tov. Virgil Trofin: În vechiul statut se menţiona la un moment dat faptul că organele de conducere ale Uniunii se aleg prin vot secret. N-am reţinut din acest proiect dacă intenţionaţi să menţineţi acest sistem de alegeri sau vreţi să renunţaţi la el. Mie îmi face impresia că dacă până acum aţi folosit acest sistem va trebui menţinut în continuare. Nu ştiu de ce nu e pus, sau poate a scăpat.

Tov. Zaharia Stancu: Da, am scăpat acest lucru. Părerea mea este că să menţinem acest lucru, ca alegerile să se facă prin vot secret.

Tov. Virgil Trofin: La capitolul acesta privind conducerea Uniunii Scriitorilor nu rezultă mai pregnant principiul acesta al muncii colective, al conducerii colective. Văd că nici nu se pomeneşte acest lucru. Ar trebui undeva trecut acest lucru. Dacă noi folosim acest principiu în toate activităţile, mai ales la scriitori trebuie folosit acest sistem, pentru că fără o muncă în comun nu se poate. Aci lipseşte această idee.

Eu v-aş ruga să reflectaţi asupra paragrafului „e" de la pagina 8. Se spune: „înfiinţează, fixează atribuţiile şi aprobă Regulamentul de funcţionare a Comisiei naţionalităţilor formată din 15 membri ai Uniunii, desemnaţi de Comitet, pe baza propunerilor secţiilor de creaţie (cenaclurilor de creaţie) şi a filialelor Uniunii. Comisia are îndatorirea de a analiza periodic creaţia scriitorilor maghiari, germani şi alte naţionalităţi, de a organiza dezbateri profesionale, de a analiza activitatea revistelor Uniunii ce apar în limbile naţionalităţilor conlocuitoare, de a informa, de a prezenta sugestii şi propuneri Comitetului de conducere şi Biroului Executiv, asupra problemelor de creaţie ale scriitorilor naţionalităţilor conlocuitoare".

Eu sunt de acord să avem o asemenea Comisie, care să se ocupe de creaţiile scriitorilor de naţionalităţi conlocuitoare – maghiari, germani – însă îmi face impresia că aşa cum este formulat aci se pune accentul pe analiza periodică a creaţiilor scriitorilor maghiari, germani. Eu cred că n-ar trebui pus accentul pe analiza periodică a lucrărilor lor, ci ca scriitorii, indiferent de naţionalitate, să participe activ la munca de creaţie.

Tov. Leonte Răutu: Aci este o prevedere organizatorică.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Aci la început spunem că sunt membri toţi scriitorii, indiferent de naţionalitate.

Tov. Virgil Trofin: Dar de aci ar rezulta că Comisia are rolul de a analiza periodic operele scriitorilor maghiari, germani. Vedeţi, expresia „de a analiza periodic" are un asemenea aspect.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Şi eu cred că nu e bine. Prima parte ar trebui să rămână. Partea aceasta cine ar trebui să facă ar trebui să o scoatem pentru că analiza creaţiilor scriitorilor trebuie făcută nu pe naţionalităţi. Dacă e vorba să analizăm diferite categorii pe filiale, de exemplu, de la Cluj, dar analiza creaţiilor scriitorilor dacă o lăsăm numai Comisiei naţionalităţilor nu e bine şi să scoatem, să reglementăm prin faptul că punem ideea că există o comisie, fără să spunem că este formată din 15 membri, că poate să fie şi din 13 sau din 17.

Tov. Virgil Trofin: Uniunea Scriitorilor are direct sub îndrumarea sa un număr însemnat de publicaţii şi are răspunderea directă pentru aceste publicaţii. Este un

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

mod foarte concret de exprimare a activităţii pe care o desfăşoară scriitorii în aceste publicaţii. Ar trebui puse obligaţiile pe care le au organele executive, principial, dar să spuneţi care sunt aceste obligaţii. La pagina 10 se intră în foarte multe amănunte.

Nu înţeleg prevederea „k" de la pagina 11. Se spune: „în caz de inactivitate sau nerespectare a prevederilor statutare, Comitetul de conducere are dreptul şi datoria de a schimba pe oricare membru al Biroului Executiv şi de a alege dintre membrii Comitetului un alt membru al Biroului Executiv; în caz de nerespectare de către Biroul Executiv a statutului, a termenelor de întrunire, Comitetul de conducere are dreptul şi datoria de a revoca Biroul Executiv şi de a alege din rândurile membrilor Comitetului, prin vot şi cu o majoritate de două treimi din numărul membrilor Comitetului, un nou Birou Executiv".

Nu ştiu dacă e neapărat necesar acest lucru?

Tov. Dumitru Ghişe: Neapărat necesar nu este, dar eu consider că în statut este absolut necesar să se facă asemenea precizări pentru ca să se asigure un democratism al activităţii acestui organ şi au cerut în mod expres să fie trecut. Sigur, se poate face şi o altă formulare. Ei au cerut ca conducerile revistelor să-şi depună mandat periodic.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Să-şi depună. Da, să-l lăsăm.

Tov. Virgil Trofin: Dar accentul pe ce cade aci?

Tov. Nicolae Ceauşescu: Aci se spune: „în caz de inactivitate ..." Dânşii cunosc mai bine că în practică biroul a fost să nu se adune (râzând). Deci fac aceasta din necesitatea practică.

Eu sunt de acord şi cu revistele, să-şi depună periodic mandatele şi să vedem răspunderea pe care o au aceste colegii de redacţie asupra a ceea ce se publică. Ele răspund pentru ceea ce se publică. Să fie clar. Răspund pentru orientarea şi pentru tot ceea ce se publică, că aceasta este în Legea presei. Acum dânşii spun că sunt ceva mai aparte, că sunt reviste. Atunci o să se uite, n-o să mai spună că acela răspunde, că dacă a făcut el e vinovat.

Tov. Virgil Trofin: Formularea poate că ar mai trebui puţin văzută. Când am lucrat şi la statutul partidului am tot spus organe, organe nu ştiu de câte ori încât la un moment dat ne-am încurcat în organe.

Apoi aveţi termenul de Congres şi în paranteză Conferinţă. Când faceţi Congres, când faceţi Conferinţă?

Tov. Nicolae Ceauşescu: Este acelaşi lucru, nu le fac pe amândouă.

Eu am o altă propunere. Sunteţi 700, poate veţi fi 800. De ce nu faceţi adunare generală a scriitorilor?

Tov. Zaharia Stancu: Eu sunt de acord, însă tovarăşii cu care m-am sfătuit au fost împotrivă. Eu cred că dacă suntem 700-800 putem face adunare generală.

Tov. Nicolae Ceauşescu: De ce nu faceţi aşa, Adunarea Generală a Scriitorilor din România?

Tov. Constantin Pîrvulescu: Şi este foarte democratic.

Tov. Zaharia Stancu: Eu sunt de acord.

Tov. Nicolae Ceauşescu: N-or să vină toţi, că unii mai sunt bolnavi, or să vină 600. O să se ţină adunarea cu majoritatea membrilor săi.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Zaharia Stancu: Acum sunt delegaţi şi ceilalţi sunt invitaţi.

Tov. Pop Simion: De participat tot participă într-un fel sau altul.

Tov. Nicolae Ceauşescu: O să fie mai greu la votare, dar n-are nimic. Eu sunt de acord să se facă adunare generală, nu ştiu Secretariatul?

Tov. Zaharia Stancu: Chiar acum?

Tov. Nicolae Ceauşescu: Da, chiar acum, să nu mai faceţi conferinţă. Dar să vă adunaţi comitetul, să hotărâţi, să nu spuneţi că aşa aveţi indicaţie de la conducerea partidului.

Tov. Zaharia Stancu: Eu sunt de acord şi cred că este foarte bine dacă introducem în loc de conferinţă cu delegaţi, adunarea generală.

Tov. Pop Simion: Şi hotărând acest lucru vom introduce şi o prevedere în statut – adunarea generală.

Tov. Zaharia Stancu: Totdeauna ne-am lovit de nemulţumirea oamenilor că unii sunt delegaţi şi alţii invitaţi.

Şi putem face adunarea generală la Ateneu, că începe.

Tov. Nicolae Ceauşescu: La Ateneu.

Tov. Zaharia Stancu: O să facem o şedinţă de comitet.

Tov. Chivu Stoica: O să fie foarte bine pentru toţi.

Tov. Vasile Patilineţ: Am propunerea ca în statut să nu se folosească mai multe feluri: Biroul Uniunii, Biroul Executiv.

În legătură cu faptul când se constituie legal congresele sau conferinţele naţionale, eu aş avea o obiecţie la articolul 17, pagina 6. Se spune: „Congresele (conferinţele naţionale) sunt legal constituite prin participarea a două treimi din numărul total al delegaţilor şi hotărăsc valabil prin votul majorităţii simple din numărul total al delegaţilor prezenţi".

Eu socot că dacă, de pildă, adunarea generală va fi din 600 de persoane constituită, prezenţi legali trebuie să fie 400, iar din aceşti 400 să poată să ia hotărâri cu majoritate 200 şi ceva. Înseamnă de fapt că o treime vor lua hotărâri obligatorii pentru toţi. Şi mă gândesc că şi pentru comitet ...

Tov. Nicolae Ceauşescu: Sunt forme unanim acceptate.

Tov. Virgil Trofin: Eu ştiu că la Uniunea Scriitorilor au fost multe discuţii ca să fie cât mai mulţi prezenţi. Nu ştiu dacă şi la comitet din 60 vor fi prezenţi 20 şi ceva.

Să se prevadă o majoritate simplă a tuturor comitetelor şi pe urmă dacă nu sunt prezenţi să fie o majoritate simplă dintre cei prezenţi. Eu cred că puţin se afectează aci rolul majorităţii în luarea hotărârilor.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Nu.

Tov. Vasile Patilineţ: Se vor isca discuţii că, domnule, au fost numai 20 ...

Tov. Chivu Stoica: Nimeni nu-i împiedică să vină toţi.

Tov. Mihai Dalea: Se constituie legal două treimi. În anumite probleme mari hotărârile se iau cu majoritatea membrilor organului respectiv.

Tov. Vasile Patilineţ: Aşa ar fi mai bine.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Aci este vorba să facem adunare generală.

Tov. Mihai Dalea: Aci este la comitet.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Vasile Patilineţ: 67 de membri, trebuie să fie legal constituit cu 40 membri şi majoritatea simplă poate fi constituită cu 20.

La pagina 10, articolul 21, se spune: „Comitetul de conducere al Uniunii Scriitorilor din România este constituit valabil prin prezenţa a cel puţin 2/3 din numărul total al membrilor săi". „Hotărârile sale sunt valabile cu majoritate simplă a voturilor membrilor prezenţi".

Tov. Pop Simion: Ne lovim uneori de cauze obiective, că scriitori importanţi sunt trimişi în străinătate cu misiuni importante şi de multe ori nu ne putem întruni. Dacă avem prevederea aceasta cu două treimi cred că se pot lua hotărâri cu majoritatea celor prezenţi, că altminteri am putea fi puşi în situaţia ca să nu respectăm prevederile democratice.

Tov. Mihai Dalea: În probleme mai largi s-ar putea adopta o asemenea prevedere.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Să se adune cu două treimi, dar se pot constitui valabil şi cu mai puţin de două treimi. Pentru a se lua hotărâri se cere majoritatea membrilor comitetului. Dar n-ar trebui să prevedem neapărat două treimi. Să spunem: hotărârile să se ia cu majoritatea membrilor comitetului.

Tov. Vasile Patilineţ: La pagina 8, litera *d*, nu ştiu dacă este cazul, dar se spune: „hotărăşte asupra primirii de membri şi membri stagiari în Uniune şi asupra pierderii definitive (excluderea sau radiere) a calităţii de membru sau membru stagiar al Uniunii".

Tov. Nicolae Ceauşescu: Păi da, există asemenea cazuri.

Tov. Vasile Patilineţ: O să piardă calitatea dar nu definitiv. Dacă din nou el activează bine poate fi reprimit. Expresia aceasta că îşi pierde definitiv calitatea de membru ...

Tov. Nicolae Ceauşescu: Spunând excluderea sau radierea nu înseamnă că nu mai poate reveni. Dar, într-adevăr, poate termenul de „definitiv" folosit aici la pierderea calităţii de membru nu e bine să se folosească, pentru că el după un timp poate fi reprimit dacă munceşte bine.

Deci să nu mai punem „definitiv".

Tov. Vasile Patilineţ: La pagina 11, litera *g*, se spune: „Biroul Executiv propune şi numeşte conducerea revistelor Uniunii". Eu propun să fie scos „propune", să rămână numai „numeşte conducerea ...", nu şi propune şi numeşte.

Atâta am avut de spus.

Tov. Nicolae Ceauşescu: (zâmbind) Văd că aţi studiat statutul scriitorilor mai bine decât scriitorii.

Tov. Leonte Răutu: Aci la articolul 25, la pagina 12, se vorbeşte despre secţiile de creaţie. Ştiu că în rândul scriitorilor sunt multe nemulţumiri în legătură cu inactivitatea cenaclurilor.

Schimbăm ceva în funcţionarea lor sau schimbăm numai denumirea, că aşa cum reiese de aci înseamnă că se schimbă numai denumirea. Este adevărat că nici nu prea era propriu numele de cenaclu.

A doua observaţie, în legătură cu Fondul Literar. Se vorbeşte de Fondul Literar al scriitorilor la articolul 29, pagina 13, dar despre el se mai vorbeşte cu mult înainte,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

pe la pagina 9. Eu cred că trebuie schimbată organizarea materialului. În repetate rânduri se spune: Fondul Literar are următoarele sarcini, dar ce este Fondul Literar?

Şi, în sfârşit, revenind la capitolul I care se va transforma într-un preambul, eu aş vrea să atrag atenţia asupra articolului 4, unde într-o singură frază sunt puse mai multe probleme de foarte mare importanţă şi diferite, ca de pildă:

1. dezbaterea liberă a problemelor creaţiei literare şi a tuturor problemelor profesionale;

2. activităţile publice de educare estetică a maselor;

3. confruntările de idei şi schimburile de experienţă cu scriitorii şi organizaţiile scriitoriceşti din toată lumea.

Sunt probleme mult prea importante ca să fie epuizate într-o singură frază.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Păi, ne-am înţeles cu acest capitol.

Tov. Leonte Răutu: Şi dezvoltând toate ideile care sunt aici, sunt totuşi de părere ca în acest preambul înainte de toate să se vorbească de problema stimulării creaţiilor artistice, pentru că aşa cum este în articolul doi, întâi vorbim de atribuţiile obşteşti şi pe urmă ajungem la atribuţiile ei specifice ...

Este Uniunea Scriitorilor, deci înainte de toate ea stimulează creaţiile literare şi pe urmă ne referim la atribuţiile obşteşti ş.a.m.d.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Nu, nu-i nevoie, trebuie să-i lăsăm pe tovarăşi să intre într-o anumită logică. Mie mi se pare că logica este bună la ei, că pornesc de la principiile generale. Mie mi se pare că au făcut o logică bună, numai că este prea sintetizat. De exemplu, articolul 1 să definească mai bine ce este Uniunea aceasta şi pe urmă să punem şi celelalte.

Mai sunt probleme tovarăşi?

Nu.

Tov. Zaharia Stancu: Vă mulţumim şi vă rugăm să primiţi asigurările noastre că vom face ce va sta în puterea noastră ca să iasă o conferinţă bună. [...]

▼

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar 172/1968, f. 8-33

16. 1968, noiembrie 6. *Stenograma întâlnirii dintre Nicolae Ceauşescu şi membri ai conducerii Uniunii Scriitorilor din R.S.R.*

STENOGRAMA

întâlnirii tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al C.C. al P.C.R., preşedintele Consiliului de Stat, cu tovarăşi din conducerea Uniunii Scriitorilor

– 6 noiembrie 1968 –

Au participat tovarăşii: Paul Niculescu-Mizil şi Popescu Dumitru.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Noi ne-am gândit, tovarăşi, să avem o scurtă întâlnire ca să discutăm cum merg pregătirile pentru adunarea generală şi cam ce

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

probleme mai credeţi dv. că ar trebui să fie avute în vedere ca lucrurile să meargă cât mai bine şi pe unele să le vedem aici.

Tov. Zaharia Stancu: Tovarăşe secretar general, tovarăşi,

Pregătirile pentru ţinerea adunării generale a scriitorilor au ajuns acum în ultima lor fază. Ne mai despart numai câteva zile de data la care a fost fixată conferinţa noastră. Între timp s-au publicat tezele care au fost primite cu mult interes şi au dat loc la discuţii în presă. Trebuie să subliniez că discuţiile care au avut loc în presa literară nu au fost satisfăcătoare şi s-au dat recent indicaţii publicaţiilor ca în numerele lor din săptămâna viitoare să se ocupe mult mai pe larg decât au făcut-o până acum de adunarea noastră generală.

Faptul că în loc să ţinem o conferinţă vom ţine o adunare generală, ceea ce va da posibilitate tuturor scriitorilor din ţară să participe la această apropiată întâlnire a noastră, a adus o mare satisfacţie printre scriitori. Este prima oară când scriitorii se strâng într-o adunare generală şi nu numai într-o conferinţă sau congres, când numai o parte participau la discuţii. S-au luat măsuri organizatorice ca scriitorii din provincie să fie în totalitatea lor prezenţi.

Au mai avut loc câteva şedinţe de birou şi o şedinţă de comitet la care s-au discutat foarte pe larg lucrările apropiatei adunări generale. Şedinţa de ieri a discutat foarte pe larg proiectul de raport prezentat de noi şi care, îmbunătăţit cu contribuţia tovarăşilor Eugen Jebeleanu, Titus Popovici, Szasz Janos, va fi prezentat adunării generale de către preşedinte.

Dorinţa noastră este să ne străduim în continuare pentru a prezenta adunării generale un raport bun şi, de asemenea, ne vom strădui în continuare ca lucrările adunării noastre generale să decurgă cum trebuie.

S-au dezbătut statutele, care sunt mai bune ca vechile statute, ceea ce va da posibilitatea Uniunii Scriitorilor să lucreze mai bine.

Considerăm că lucrările adunării generale trebuie să reprezinte un moment deosebit de important pentru analiza aplicată a fenomenului literar actual, pentru marcarea fermă a perspectivelor de viitor, a modului în care scriitorii îşi vor putea aduce o contribuţie dinamică, substanţială la educaţia estetică şi ideologică a cititorilor.

Suntem conştienţi de rolul social pe care poate şi trebuie să-l joace arta în viaţa societăţii noastre socialiste. Iată de ce considerăm că adunarea noastră generală va constitui un prilej foarte fericit de manifestare a conştiinţei politice a scriitorilor din ţara noastră, de manifestare a adeziunii lor depline la politica internă şi externă a partidului nostru.

Tov. Pop Simion: Aş vrea să vă reţin atenţia cu un număr de chestiuni referitoare la prezenţa membrilor la adunarea generală.

În Bucureşti se află o organizaţie de partid care cuprinde în sânul ei cea mai mare parte din scriitorime. Ne-am gândit că ea devine astfel răspunzătoare în mare măsură de ţinuta politică principială a lucrărilor adunării generale. Este cazul, ne-am zis, să aibă loc înainte o discuţie liberă, deschisă şi sinceră cu privire la natura şi ţelurile acestei participări active a membrilor de partid în adunarea generală. Desigur, nu va fi vorba de o îndoctrinare reciprocă şi ineficace de genul celor la care nu mai recurgem de multă vreme. Ne gândim să ne prezentăm în cel mai mare for al vieţii

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

scriitoriceşti cu puncte de vedere clarificate asupra dezvoltării activităţii scriitoriceşti, asupra rolului scriitorului; este şi o obligaţie care decurge din Statutul partidului.

Este bine ca membrii de partid să cunoască în prealabil raportul care va fi prezentat adunării de către tov. preşedinte şi să cunoască criteriile după care colectivul desemnat pentru alcătuirea noului statut s-a guvernat când a întocmit proiectul. Confruntarea noastră de partid va ajunge la concluzia de a nu da loc nici unor scăderi neprincipiale. Cred că lucrul acesta este posibil dacă ne gândim că această organizaţie de partid din Bucureşti, alături de celelalte organizaţii de bază din ţară, mai mari ca număr, cuprinde efectiv pe cei mai buni scriitori ai ţării şi membrii de partid reprezintă jumătate din numărul participanţilor la adunarea generală. Ar fi modul în care s-ar putea manifesta la nivelul nostru rolul de conducător al partidului. Spre deosebire de ocaziile anterioare noi convocăm acum adunarea generală a scriitorilor, adică breasla în întregimea ei. Dorim ca toţi scriitorii şi în primul rând membrii de partid să fie identificaţi asupra semnificaţiei acestui lucru, asupra largilor posibilităţi de exprimare a opiniei cu acest prilej, asupra marilor şanse de a adopta hotărâri şi măsuri care să exprime, dacă nu voinţa, unanimitatea voinţei marii noastre majorităţi. Ne dăm seama, deci, că este foarte important să mânuim cu pricepere, cu inteligenţă şi cu cap politic o seamă de pârghii ale acestei situaţii noi, deosebit de favorabile decurgând din procesul amplu de democratizare pe care îl promovează conducerea partidului nostru. Problema libertăţii este una din aceste pârghii. Credem că ea nu poate fi abordată altfel decât ca o coordonată socială şi nu ca o libertate de tip social.

Tot aşa problema democraţiei însăşi, poate fi, credem, grav prejudiciată dacă îi vom da în adunarea noastră o proastă înţelegere. Nu dorim s-o confundăm cu liberul arbitru sau cu demagogia.

Critica trebuie să se exercite asupra celor mai extinse teritorii ale vieţii noastre literare, începând cu organele Uniunii noastre până la colegi luaţi individual, cu condiţia ca această critică să fie constructivă şi să nu fie mânată de sentimente de răfuială. Suntem doritori ca ideea de unitate în gând şi acţiune să fie o dominantă a acţiunii noastre, unitate înţeleasă nu atât în sensul de bună înţelegere în mica noastră breaslă ci unitate înţeleasă în dimensiunile şi perspectiva largă a întregii noastre naţiuni, aşa cum a fost exprimat acest lucru cu claritate în ultima plenară a partidului nostru.

Cred că este potrivit ca adunarea generală să adopte o declaraţie de aderare la Frontul Unităţii Socialiste, dat fiind că Uniunea noastră, ca organizaţie obştească, are cinstea să facă parte din acest organism larg care cuprinde toate forţele înaintate ale naţiunii. Cred că trebuie abordate problemele legate de adunarea noastră generală de la o situaţie de fapt. Suntem conştienţi că nu toate forţele vieţii noastre literare sunt în chip real concentrate asupra celor mai importante probleme şi asupra conţinutului ideologic, politic al acestei adunări. Se mai cheltuie, de aceea, şi multă energie pentru latura electorală a adunării, desigur importantă, dar importantă numai conjugată cu celelalte laturi de care vorbeam anterior.

O părere cu privire la alegerile propriu-zise, dat fiind că de data aceasta suntem în faţa unui număr foarte mare de alegători. Cred că alegerea noului comitet trebuie să aibă loc în condiţiile şi în spiritul celui mai larg democratism, fără ingerinţe,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

să participe efectiv toţi cei 700 de alegători încă din faza propunerii de candidaţi; cred că este just ca fiecare secţie şi filială să aibă posibilitatea să-şi aleagă proprii reprezentanţi în comisia de propuneri care, după părerea mea, trebuie să fie cât mai largă în raport cu ponderea şi mărimea pe care o constituie în ansamblul organizaţiei. Elecţia ar urma astfel calea unui adevărat democratism pentru că candidaturile ar fi propuse de nişte scriitori care ei înşişi sunt aleşi în acest scop, care să fie propuşi apoi individual adunării şi să se treacă la vot secret. Am evita astfel tensiunile inutile şi imprevizibilul.

Vreau să semnalez două chestiuni de mai mare generalitate şi care nu se leagă nemijlocit de adunarea noastră generală, dar care este bine să stea în faţa acelor foruri care au o privire de ansamblu asupra culturii. Una este stabilirea confruntării cu publicul, stabilirea criteriilor acestei confruntări. Actualmente aceste criterii există şi nu există. Şi lucrările bune şi cele mai puţin bune se bucură în practică aproximativ de acelaşi tratament. Aceasta nu este de natură să consolideze gustul publicului şi afectează criterii de valoare. Mă gândesc că îmbunătăţind sistemul editorial, în concepţia şi în valenţele acestui sistem este bine să năzuim în a promova pe cât se poate în aceste relaţii scriitor – public cererea pieţii. Va trebui să ţinem seama tot mai mult de opinia şi receptivitatea cititorului, aşa cum de altfel se întâmplă în toate ţările cu tradiţie culturală avansată. Acest gust al cititorului a crescut foarte mult în ultimele două decenii.

A doua chestiune de generalitate – este vorba de un centralism excesiv care se poate constata în domeniul nostru de activitate, care se datorează nu numai fascinaţiei scriitorului de a locui şi lucra în Bucureşti, ci şi unui fapt real, că aici sunt concentrate practicamente toate mijloacele materiale şi spirituale, toate mijloacele de climat pentru o viaţă culturală de înalt nivel. Ar trebui făcut ceva, mă gândesc la un proiect de măsuri de lungă durată pentru a putea să se repartizeze în mod mai echitabil şi în mod mai echilibrat forţele scriitorilor pe întreaga suprafaţă a ţării, pentru a putea ridica şi alte oraşe şi centre din punct de vedere cultural.

Tov. Alexandru Jebeleanu: Şi la Timişoara s-au început pregătirile în vederea adunării generale a scriitorilor. Noi am organizat o seamă de întâlniri cu cititorii în preajma acestei adunări generale, de pildă astăzi are loc o întâlnire cu cititorii din oraşul Jimbolia, la care participă scriitori români şi scriitori de limbă maghiară şi germană, noi avem o întâlnire cu studenţii de la Universitatea din Timişoara şi apoi o întâlnire la o librărie din Timişoara. Vineri este programată o adunare la care să participe toţi scriitorii membri de partid şi toţi membrii Uniunii Scriitorilor care vor lua parte la adunarea generală.

În legătură cu pregătirile care se fac la Uniunea Scriitorilor, există de pe acum unele lipsuri. De pildă, statutul ar fi trebuit publicat mai din vreme ca să-l putem vedea şi noi, cei din provincie, şi să venim la adunarea generală cu propuneri, or dacă ni se va da în timpul adunării nu vom mai avea timp să-l analizăm cum trebuie.

Timişoara are o filială cu 22 membri. Cu toate acestea noi n-am avut reprezentant în Comitetul Uniunii Scriitorilor, nici în comisia de propuneri şi cu toate acestea s-a propus un reprezentant de la noi în grupa de partid, dar tovarăşii ne-au scos şi pe noi, de la Timişoara şi pe tovarăşii de la Iaşi aşa că noi am rămas fără reprezentant în comitet.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Am avut o foarte slabă legătură cu biroul Uniunii şi cu comitetul şi pentru faptul că tovarăşii din conducerea Uniunii Scriitorilor nu ne-au vizitat aproape deloc.

Mă bucură această intenţie a Uniunii Scriitorilor de a combate acest centralism excesiv, dar nici în propunerile care s-au făcut, probabil în raport să vedem nişte lucruri mai concrete.

În legătură cu sistemul editorial vreau să spun că şi Uniunea Scriitorilor are un lucru foarte mic de spus când este vorba de edituri, nu numai provincia. Noi, cei din provincie, avem şi mai multe greutăţi datorită faptului că prezentăm manuscrisele, tovarăşii de la editură ne trec în plan dar ne amână de la un an la altul, din lipsă de hârtie. În orice caz intenţia mă bucură şi vreau să văd cum se poate realiza.

Tov. Galfalvi Zsolt: Noi, scriitorii maghiari din România, dorim ca adunarea generală a scriitorilor să fie o afirmare a unităţii strânse a scriitorilor în jurul partidului. Pentru a afirma această unitate, raportul care va fi prezentat de preşedintele Uniunii Scriitorilor să se ocupe mai larg de problemele literaturii maghiare, germane ş.a.m.d. din ţara noastră.

Dv. ştiţi că în legătură cu unele fapte care s-au petrecut în ultimul timp scriitorii maghiari au luat o atitudine foarte fermă. Ca să evităm orice prilej de a interpreta cu totul eronat legăturile care există în ţara noastră între literatura română şi a naţionalităţilor conlocuitoare, cred că este necesar pentru conducerea Uniunii Scriitorilor să acorde o atenţie cât mai mare ca aceste probleme să fie exprimate în toată desfăşurarea conferinţei, începând de la raport până la alegerea organelor de conducere. De asemenea, consider că este foarte necesar ca noul statut al Uniunii Scriitorilor pe care noi nu-l cunoaştem şi sunt de acord cu tov. Jebeleanu că este bine să-l cunoaştem dinainte, să fie asigurate toate posibilităţile pentru o colaborare frăţească şi între scriitorii români şi între scriitorii din rândul naţionalităţilor conlocuitoare.

Cred că tot aşa cum hotărârea noastră este de a afirma în mod foarte pregnant adeziunea deplină faţă de politica internă şi externă a partidului nostru, faţă de frăţia dintre noi, de asemenea noi dorim ca aceasta să oglindească în măsură mai mare munca în Uniunea Scriitorilor.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Ar fi bine ca statutul să fie trimis la fiecare filială până la sfârşitul săptămânii, ca să poată tovarăşii să-l studieze.

Tov. Marin Preda: Vreau să spun doar câteva cuvinte, aşa cum înţeleg eu că este rostul acestei adunări şi să-mi spun părerea cu privire la această adunare pe care o pregătim, în sensul că eu mă gândesc că singurul lucru care mai interesează la ora actuală la această adunare este să vedem dacă pot apărea la adunarea noastră lucruri imprevizibile şi să discutăm dacă acest imprevizibil poate fi prevăzut.

Dacă trecem în revistă pe scurt principalele probleme care sunt de profesia noastră, cred că nu avem nici un motiv să nu decurgă adunarea noastră în condiţii foarte bune şi să ducă la rezultate teoretice şi literare foarte posibile.

Dacă ne gândim la edituri, este foarte posibil ca mulţi scriitori să fie nemulţumiţi de editurile noastre şi să ridice probleme de activitate, principial. Cred că aceste probleme se vor ridica şi este bine să se ridice şi este bine ca editurile să ia cunoştinţă de aceste probleme şi să le rezolve.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Dacă ne gândim la reviste. Este posibil şi acolo ca foarte mulţi scriitori să fie nemulţumiţi de revistele noastre, dar vom discuta şi vom vedea.

Cu privire la atmosfera literară. După părerea mea la ora actuală este foarte bună şi ca atare această adunare are perspectiva să fie o adunare foarte bună în care să aibă loc liber o exprimare de opinii şi de puncte de vedere literare de cea mai bună calitate.

Atmosfera politică: rar s-a întâmplat ca în rândul scriitorilor noştri să fie atmosfera politică aşa de bună, în sensul că fiecare scriitor este unit în jurul conducerii partidului şi statului nostru şi ca atare putem să spunem că va fi o manifestare de adeziune totală şi creatoare la politica partidului nostru. Aceste cuvinte am vrut să le spun. Mă bucur că nu sunt probleme care să trebuiască să fie soluţionate aici.

Tov. Radu Theodoru: Îmi permiteţi să fiu puţin mai sceptic cu privire la unele lucruri care ţin de viaţa intimă a Uniunii Scriitorilor în sensul că dacă la Bucureşti atmosfera poate fi mai festivă, noi o vedem mai de lucru şi mai la obiect în sensul că, aşa cum spunea foarte bine Alexandru Jebeleanu, în filialele Uniunii se ivesc o seamă de probleme de structură. Relaţiile acestea pe care noi le avem cu Uniunea Scriitorilor nu sunt totdeauna cele mai bune în sensul că învăţământul superior generează permanent nişte tineri care îşi caută spaţiu tipografic şi spaţiul acesta tipografic este foarte zgârcit. Un om care se afirmă în literatură trebuie să facă foarte multe stagii. S-au creat acele reviste de cultură şi artă de pe lângă comitetele de cultură şi artă. Unele dintre ele merg foarte bine, au oameni competenţi în redacţii ş.a.m.d. Însă sunt altele care sunt în afara preocupării pentru crearea de spaţii pentru manifestarea acestor tineri ş.a.m.d. Eu cred că la ceea ce spunea tov. Pop despre descentralizare aceste reviste pot să joace un mare rol în sensul că vor afirma pe tinerii scriitori.

Din alt punct de vedere, aş discuta această neopţiune pentru literatura angajată care pluteşte în presa noastră literară. Şi nu trebuie să sperie pe nimeni, eu văd aceşti tineri dezorientaţi pentru că nu văd această opţiune. Iată o problemă pe care o s-o ridicăm.

O altă problemă este aceea a structurii Uniunii Scriitorilor. Personal eu n-am decât să fiu recunoscător într-un fel unor oameni din conducerea Uniunii Scriitorilor, să spunem tovarăşului Zaharia Stancu, care ne-a întins o mână de ajutor atunci când am avut nevoie, însă structura Uniunii cred că este depăşită de viaţă, nu mai face faţă actualului nivel al dezvoltării forţelor scriitoriceşti pe toată ţara. Am propus şi reînnoiesc propunerea să se înfiinţeze o filială a scriitorilor din Bucureşti, pentru că nu văd de ce fenomenul literar pe întreaga ţară să fie organizat pe filiale şi la Bucureşti să nu fie o filială cu două reviste, ca Uniunea Scriitorilor din R.S.R. să se ocupe de problemele literaturii pe toată ţara, pentru că din viaţa practică se demonstrează că Uniunea Scriitorilor este Uniunea Scriitorilor cu problemele scriitorilor din Bucureşti.

În legătură cu activitatea editorială eu vreau să spun că nu ştiu de ce centre de mare tradiţie editorială cum este Braşovul este privat de posibilitatea de a desfăşura o activitate editorială competentă şi la nivelul pretenţiilor intelectualilor care lucrează acolo. Suntem un teritoriu cu peste 60% din populaţia activă încadrată în procesul de edificare a socialismului, cu învăţământ superior tehnic, cu un centru de cultură foarte viu şi nu ştiu de ce trebuie să rămânem în afara procesului acesta foarte viu şi foarte activ.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Adrian Păunescu: Nici tovarăşul preşedinte şi nici tovarăşul secretar al organizaţiei de partid nu au spus cele câteva probleme care circulă cu mare intensitate în lumea literară şi care nu se poate să nu-şi găsească o rezolvare, mai cu seamă că unele dintre ele sunt în principiu rezolvate, dar interesează aşezarea lor în practică. Mi-aş permite să rezum aceste probleme şi să dezvolt pe scurt pe fiecare dintre ele, probleme care vor fi unele din punctele de interes, de atracţie, de discuţie ale adunării generale.

O problemă care cred că n-a fost prea bine explicată de scriitori este problema revistelor literare, problema unor reviste literare diferite de cele pe care le-am avut până acum. Toţi scriitorii spun: „Ar fi bine să apară cât mai multe reviste şi conducerii Uniunii Scriitorilor i se explică că pentru aceasta trebuie noi bani, noi condiţii materiale şi totul trebuie de înţeles. Într-adevăr, apariţia unei reviste în forma în care a apărut până acum înseamnă pierdere, dar lucrul se întâmplă pentru că apar numai reviste de un anumit fel, reviste mari, enciclopedice, care doresc să cuprindă pe toţi scriitorii şi nu ajung să cuprindă pe nici unul. Dacă ne uităm în istoria revistelor româneşti, sunt reviste vii, unele de 4 pagini, reviste în care o parte a vieţii literare a epocii era foarte prezentă, ori în revistele noastre, din această dorinţă de obiectivare care este imposibilă la anumite reviste, se ştirbesc anumite drepturi ale unor personalităţi şi e nevoie de reviste mai simple, mai spontane, mai ieftine. Chiar apariţia unei reviste astăzi fără să se plătească colaboratorii ar fi primită cu bucurie.

În ce priveşte editurile, şi aici problemele sunt complicate pentru că într-adevăr există un centralism excesiv, există două edituri cu un aparat foarte greoi, cu foarte mulţi funcţionari, cu câte 10 urmăritori, dar cartea tot nu apare. Cred că adunarea generală nu va putea să ocolească problema editurilor care sunt foarte greoaie, sunt două edituri cu funcţionari foarte vechi, cred că dintr-o inerţie excesivă au depăşit de mult vârsta pensiei, nici nu pot convinge pe autor să renunţe la erorile pe care le are pentru că nu sunt oameni instruiţi. Cred că este posibil de data aceasta şi cu fondurile existente să se facă cât mai multe edituri, mai vii, mai spontane, în care să nu se aştepte un an şi jumătate-doi pentru apariţia unei cărţi.

Sunt secretarul organizaţiei de tineret de la Uniunea Scriitorilor şi vreau să transmit exact lucrurile. Ţinând seama de întregul context în care ne mişcăm, de greutăţile prin care, cum este şi firesc, trece ţara noastră, pentru a-şi rezolva un destin definitiv, ţinând seama de toate condiţiile economice în care trăim, toţi scriitorii tineri, cu orice prilej cum văd un om care i-ar putea ajuta, îl roagă să facă în vreun fel să plece la studii în străinătate. Condiţia, probabil, ca să existe în viitor mari universităţi în această parte a lumii este ca unii dintre oamenii aceştia formidabil de cinstiţi şi uneori cinstiţi să meargă în locurile unde să-şi consolideze talentul. Cred că este nevoie de aceste plecări, cred că şi pentru difuzarea culturii române acolo prezenţa unor oameni la faţa locului, prezenţa unor oameni care sunt printre puţinii care mai au sentimentul că pot să convingă, ceilalţi au ajuns la un oarecare realism, scriitorii tineri au poftă de a perora, de a convinge. Această poftă de convingere poate fi folosită şi în acele locuri în care cultura română încă nu este receptată la adevărata ei valoare. Deşi în mai mică măsură decât în trecut, dar şi generaţia tânără a avut în unele momente senzaţia că unele indicaţii generale pe care le primim, că unele din cuvintele de cea mai puternică strălucire pe care secretarul general al partidului nostru le spune cu privire la condiţiile

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

în care trăim, cu privire la rolul artei, toate aceste cuvinte au fost deformate de oameni dintre această masă de scriitori şi nu numai din această masă, deci până la această masă de scriitori unele indicaţii au fost transmise greşit, au fost deformate. Am crezut de cuviinţă ca într-un moment al vieţii noastre literare, fiind scriitori în organizaţia de tineret, organizaţie revoluţionară, care este sursa prin care se reîmprospătează partidul, am crezut că unele din aceste probleme să le aduc la cunoştinţa secretarului general al Comitetului Central. Pentru că mă simt solidar cu generaţia mea, chiar cu erorile ei, am rugat pe tov. Ion Iliescu să vină în mijlocul celor 100 scriitori tineri care i-au spus gândurile lor şi nici unul dintre ei nu a făcut altceva decât să încerce pe o cale proprie să se identifice cu politica partidului nostru. Toate erorile au fost izvorâte din faptul că problemele erau multe şi nerezolvate. Cred că există riscul ca şi dacă în continuare vom spune fraze generale riscăm să acoperim iarăşi probleme şi care păstrate câţiva ani să ne strângem iarăşi la un loc. M-am simţit dator să spun acest lucru pentru că după întâlnirea cu primul-secretar al U.T.C.-ului 12 scriitori n-au avut voie să publice până când s-a întâlnit tovarăşul Ceauşescu cu conducerea Uniunii Scriitorilor. Lucrurile s-au rezolvat, dar există acest pericol ca pentru onestitate să fii plătit cu pedeapsă. S-ar putea ca pedeapsa să fie mică, dar cred că generaţia mea poate trăi acest moment când pentru intrarea în probleme să nu primeşti pedeapsă.

Eu de pildă, am făcut o prostie. Am avut înalta cinste să fiu invitat de tov. Paul Niculescu-Mizil în ziua de 24 august. După aceea am fost în Sala radio, şi pentru că piesele erau sărace am fost interzis de la radio.

De ce cred eu că se deformează unele indicaţii? Pentru că biroul Uniunii Scriitorilor nu a făcut această transmisie exact între indicaţia generală şi faptul concret, n-a putut să rezolve la timp problemele pe care le aveam noi, scriitorii tineri.

Ieri în şedinţa de birou a Uniunii Scriitorilor la care am fost invitat s-a citit numele delegaţilor pentru Frontul Unităţii Socialiste. Sunt preferaţi oameni de mijloc, care nu sunt în stare, într-un moment cum am avut parte să trăim, să ia pe cont propriu o iniţiativă, care nu pot îmbogăţi o idee cu un amănunt nou, cu aburul acela al competenţei. Mai sunt oameni care cred că cenzurând o eroare înainte de a se face poţi să-i înlături rădăcina. Cred că orice eroare poate fi îndreptată numai prin confruntarea ei cu adevărul.

Toate lucrurile acestea le-am spus pentru a se echilibra ceea ce s-a spus aici prea roz, că toate lucrurile sunt clare. După părerea mea viaţa literară nu este prea roză.

Tov. Eugen Simion: Şi eu am convingerea, ca şi colegii mei care au vorbit mai înainte, că noi ne prezentăm la această adunare generală într-un moment foarte important din punct de vedere al evoluţiei societăţii noastre şi că cel puţin credinţa fiecăruia dintre noi este că această adunare se desfăşoară sub semnul unei unităţi între toate generaţiile de scriitori şi unei adeziuni totale la politica internă şi externă a partidului. Aceste lucruri par uneori spuse de convenienţă, însă ele nu sunt. După părerea mea, când noi am trecut anul acesta printr-un sentiment extrem de important, care ne-a maturizat deodată şi foarte puternic, fiecare dintre noi având credinţa că rostul nostru de oameni, de comunişti în această ţară este foarte mare şi de la fiecare se aşteaptă foarte mult. Nu este inutil a insista asupra acestei idei, că sub semnul acesta trebuie să se desfăşoare adunarea generală şi scriitorii şi că oricare din noi trebuie să ţinem la a spune foarte apăsat această idee.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Vreau să mă refer la 3 chestiuni pe care consider că e bine de a fi discutate în adunarea generală. Una dintre ele, foarte apropiată de preocupările mele, este aceea a criticii literare de care a vorbit şi tov. Pop Simion, făcând şi câteva recomandări în acest sens. Sigur că recomandări putem să facem oricând criticii literare, s-au şi făcut de nenumărate ori în adunările noastre, am fost şi criticaţi, însă eu nu neg că critica noastră are destule cususuri, ea nu are o autoritate şi nu este pe măsura talentelor care există la ora actuală în critica literară, că s-a întâmplat un lucru paradoxal şi foarte norocos pentru această literatură că au izbucnit deodată foarte multe talente tinere, cu perspectivele cele mai bune de dezvoltare. Însă cerând foarte mult la această critică, cred că o preocupare mai sistematică a conducerii Uniunii Scriitorilor şi a revistelor literare ar fi pentru formarea criticilor literari. Procesul de formare a unui critic literar este mai greu decât al unui scriitor care se naşte cu geniu şi luptă toată viaţa pentru a i se recunoaşte talentul. Criticul nu se naşte cu geniu, se naşte un intelectual. Pentru a avea nişte critici respectaţi şi cu autoritatea necesară, noi am avut critici de talie europeană, trebuie să ajutăm la formarea acestor critici. În ce sens? Punându-i sub tutela Uniunii Scriitorilor, punându-i să scrie despre cei de la care primesc salariul? Trebuie o privire mai atentă a acestei chestiuni pentru că nimeni nu se naşte erou, el trebuie să aibă acele condiţii în care activitatea critică să se desfăşoare în modul cel mai liber şi cu autoritatea necesară. Adrian Păunescu, care este un scriitor cu talent, s-a referit şi la o chestiune aparent paradoxală: de ce vor nişte tineri să plece în Occident acum, de ce vor să ia contact cu marile culturi. Desigur, acum când noi ne punem probleme economice, pare oarecum stranie această chestiune. Eu cred că numai aparent este stranie şi se pot găsi şi nişte soluţii care să nu necesite nişte sacrificii enorme. În anul 1923 trei tineri absolut necunoscuţi plecau în Europa: unul era trimis la Leipzig de Goga, altul era trimis de Cercul „Vieţii Româneşti" la Roma şi un altul era trimis de Onciul la .....[7]. Aceşti tineri s-au întors şi au devenit T. Vianu, Călinescu şi M. Ralea. De ce noi nu putem trimite aceşti tineri, nu ca să vină cu un Fiat, că acesta îl pot cumpăra şi în ţară, dar cu o cultură serioasă.

O parte din noi suntem cadre didactice la Filologie. Aici sunt burse pe baza schimbului între universităţile din România şi din toată lumea. În mod sistematic, cu foarte mici excepţii şi acele excepţii sunt foarte puţine, s-a putut să meargă nişte tineri cu o vocaţie evidentă. Sunt trimişi acei oameni care nu ridică nici un fel de probleme. Eu cred că a fost o iniţiativă foarte bună aici a tovarăşului Demostene Botez în timpul cât a fost preşedinte, să meargă la Ministerul Învăţământului să spună: „Mai trimiteţi şi nişte critici literari care sunt profesori. Eu am ridicat această problemă la Facultatea de Filologie spunând: în timp ce politica mare a României este discutată şi adusă la cunoştinţa oricărui cetăţean al ţării, de ce nu s-ar întâmpla şi acest lucru democratic, omeneşte, ca totdeauna când se pune problema unui schimb să se aibă o discuţie în cadrul catedrei. Totul are aspectul unei lupte de culise dintre preferinţe şi favoruri în acest sens.

[7] Lipsă în text.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Vă rog să mă scuzaţi că am insistat asupra acestui lucru; cred că este o chestiune foarte importantă pentru că dacă cultura română are nevoie de nişte oameni serioşi, trebuie să şi-i cultive.

Problema revistelor literare. Avem foarte multe reviste literare, s-ar zice că scriitorul are unde să publice, cititorul are unde să găsească literatura care îl interesează. Acest lucru este real şi trebuie să-l recunoaştem. Vreau să reţin o idee care a mai fost formulată şi care este foarte bună şi chiar în spiritul tradiţiei culturii româneşti. Noi am făcut din revistele literare nişte instituţii cu cabinete, cu secţii, cu şefi de secţii, cu secretari. Unde s-a mai văzut acest lucru? Am vizitat o revistă în Danemarca care are 2 redactori şi noi avem reviste cu 30 de redactori. Eu nu vreau să pun chestiunea că revistele literare constituie şi o sursă pentru un foarte mare număr de scriitori. Vreau numai să spun că revistele literare nu trebuie să îmbrace nişte forme din acestea instituţionale, trebuie să îmbrace nişte forme mai dinamice, nu atât de costisitoare. Eu militez pentru nişte reviste mai mici, mult mai apropiate de fenomenul literar şi aşa s-ar şi putea rezolva o idee pe care noi o susţinem – ideea diversităţii de stiluri.

Sunt de acord cu ceea ce a spus cineva aici că actualul sistem editorial tinde să uniformizeze creaţia noastră literară. Editurile noastre publică cam tot ce intră. Am vorbit cu cineva de la editură şi mi s-a spus că nu există posibilitate ca un manuscris să fie respins. Actualul sistem de a lua tiraje este defavorabil cărţilor bune. Pentru o carte foarte bună primeşti un tiraj de 15.000 şi o carte care nu se vinde nici în 5 ani primeşte tot 15.000. Ce sistem este acesta?

Eu cred că aceste lucruri pot fi rezolvate foarte uşor şi poate în organismele Uniunii Scriitorilor asemenea lucruri care sunt foarte apropiate de activitatea noastră.

Tov. Demostene Botez: Tovarăşe secretar general, tovarăşi,

Adunarea noastră generală pe ţară are loc într-un timp care îi dă chiar prin aceasta o importanţă deosebită. În primul rând se constată că de la conferinţa pe ţară trecută au trecut până acum aproape 4 ani şi aceasta este cauza pentru care foarte multe probleme, foarte acute, s-au adunat şi fac astăzi o sumă greu de rezolvat în cadrul unei şedinţe, chiar de două sau patru zile, mai ales că literatura noastră în acest timp a primit şi ea acelaşi ritm de dezvoltare care este ritmul de dezvoltare a ţării. Această adunare generală are darul de a pune problemele cele mai ascuţite ale timpului acesta şi a le rezolva aşa cum vor scriitorii. La această adunare generală preşedintele Uniunii Scriitorilor şi conducerea Uniunii sunt conştienţi că adunarea aceasta trebuie să se prezinte la un înalt grad de prestigiu în toată lumea şi este cu siguranţă că toată lumea care cunoaşte care sunt în alte domenii activităţile spirituale ale ţării noastre va urmări cu foarte mult interes.

Scriitorii în Ţara Românească sunt uniţi cu partidul ca nicăieri poate în altă parte a lumii. Aceasta pentru că partidul are o politică internă şi externă care corespunde întru totul convingerilor noastre cele mai adânci. Aşa fiind problemele, cred eu, care trebuie să se pună în primul loc sunt probleme de un ordin mai superior, desigur, fără ca să înlăturăm cu totul acele mici probleme gospodăreşti care de altfel se pot rezolva şi mai târziu de către comitet sau de către conducerea uniunii. Însemnătatea adunării noastre scriitoriceşti vine şi de acolo că ea se ţine într-un moment de manifestare foarte accentuată a unei mari unităţi naţionale, a unei strângeri de rânduri

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

în jurul secretarului general al partidului. Desigur că acesta este sentimentul tuturor scriitorilor, dar eu cred că el trebuie afirmat cu stăruinţă şi cu tărie în cadrul adunării scriitoriceşti pentru a se vedea pretutindeni că naţiunea aceasta românească este strânsă cu toate domeniile de manifestare, cu toţi oamenii din toate domeniile de manifestare în jurul partidului în toate problemele externe şi interne.

Aş vrea să mai relev că îndeobşte în ultimul timp în discuţiile care se fac cu privire la această adunare generală se pune foarte mult accentul pe varietatea de stiluri. Desigur că această varietate de stiluri constituie un imens progres artistic, estetic în manifestarea literară de astăzi, dar părerea mea este că nu aceasta este esenţial, că esenţialul este ce se exprimă prin această diversitate de stiluri şi cred eu că în ceea ce se exprimă trebuie să aibă loc un cuvânt care nu s-a pronunţat până astăzi, care nu s-a pronunţat nici în proiectul de raport şi anume cuvântul umanism. Nu există şi nu a existat niciodată literatură mare care să nu capete suflu din acest sentiment de solidaritate umană. În acest cuvânt există cheia principală a unităţii dintre partid şi noi, partid care se ocupă de bunul trai al tuturor oamenilor şi literatură care se ocupă de om în genere se întâlnesc în această grijă comună pentru a promova acest umanism socialist.

Trebuie, cred eu, ca adunarea noastră generală să pună accentul pe această preocupare a Uniunii Scriitorilor din ţara noastră pentru ca astfel să ne încadrăm într-un cadru superior studierii problemelor nu numai din ţara noastră, dar din întreaga lume. În ultimul timp, din discuţiile care s-au făcut, din unele atitudini şi din unele cuvinte întrebuinţate – poate că este, în ceea ce mă priveşte, un complex –, am avut impresia că se încearcă de către unii a se face un proces celor bătrâni, un proces pur şi simplu de vârstă. Tovarăşi, nu sunt vinovat că am ajuns la bătrâneţe. Vină aş avea dacă toţi aceşti ani mulţi i-aş fi irosit, dacă nu aş fi făcut nimic. Ceea ce trebuie să disjungă oamenii între ei nu este aceea de vârstă ci aceea de vrednicie, de fapte săvârşite în decursul acestei vieţi, pentru că nu este deloc mobilizator pentru un scriitor care mai scrie încă, să se vadă în fiecare zi tratat drept bătrân, drept pensionar şi cu toate acestea să mai aibă entuziasmul necesar pentru a crea o operă de artă. Eu cred că acest proces între tineri şi vârstnici nu este un proces real şi în orice caz trebuie să ne ferim de a face din anumite sentimente ale unora care cred că sunt ţinuţi în loc de aceste putregaiuri ale trecutului, să facem din aceasta un motiv de luptă în sânul naţiunii noastre.

Aş vrea să ating o altă problemă. Mai există o impresie pe care o am, poate şi aici este un complex, între scriitorii care înţeleg într-un mod, spun ei „superior" modalităţilor de altădată, servesc cauza socialismului astăzi prin operele lor şi cei care fac declaraţii foarte multe că servesc această cauză iar din opera care este pusă în coloana următoare se vede că nu o servesc deloc. Am ajuns la un moment dat chiar la un sentiment de inferioritate nu pentru că, ştiu eu, mi-ar fi scăzut cumva îndeletnicirea meseriei noastre, dar că această îndeletnicire este pusă în serviciul unei cauze care s-ar părea că este desuetă deja. Sunt printre noi oameni de a căror operă nu se mai ocupă nimeni pentru că este o operă care înţelege să servească mai mult regimului nostru. Mă iertaţi că spun aşa deschis lucrurile acestea, dar eu socot că dacă nu le spunem nici cu prilejul acestei adunări generale atunci degeaba cheltuim bani să facem această adunare generală. Dovada este că noi scriind cărţi multe, ocupând două edituri mari, declarăm

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

că aceste edituri nu au capacitatea suficientă pentru a ne publica. Poate că dacă s-ar analiza bine de către criticul Eugen Simion s-ar vedea că nu avem nici una care să fie o lucrare de actualitate. Eu îmi aduc aminte că în anul 1965 m-am prezentat la o editură din Franţa cu mai multe volume traduse aici în ţară pentru a fi date acolo şi mi-au spus: „Nu ne interesează decât dacă aveţi o operă care să cuprindă fenomenul, procesul de transformare din vechiul regim în orânduirea socialistă" şi la timpul acela nu am găsit nici una. Era un început doar în opera lui Emil Galan. Poate că astăzi sunt, dar sunt prea puţine faţă de obligaţiile pe care noi le avem faţă de poporul român.

Aş vrea să ridic o chestiune în ce priveşte şi problema cărţii şi problema revistelor. Este o mare deficienţă şi cea mai catastrofală deficienţă pentru tot ce facem noi în activitatea de difuzare a cărţii şi presei literare. Este, după mine, cel mai mare dezastru. Ne necăjim, stăm în casă ani de zile, tipografii stau şi lucrează cu plumb şi apare în sfârşit o carte şi după ce a apărut nimeni dintre cei care trebuie s-o releve marilor cititori nu o face. Eu cred că la apariţia unor cărţi şi mai ales a celor care sunt premiate, să se facă prezentări în toate judeţele din ţară prin comitetele de cultură şi artă din ţară, să se facă o întâlnire cu cititorii pentru prezentarea acestor cărţi şi am impresia că în felul acesta se va tripla, dacă nu se va înzeci tirajul cărţilor care apar.

Câteva cuvinte în ce priveşte trimiterea în străinătate pentru desăvârşirea culturii în raport cu climatul internaţional, a celor mai buni dintre criticii noştri. Este evident că aceasta interesează în primul loc criticii. Eu am făcut acest demers îndemnat de un cuvânt pe care l-a spus Geo Bogza în cuvântul său la conferinţa pe ţară din 1965. Abia se pierduseră cei trei: Vianu, Ralea şi Călinescu şi tov. Geo Bogza a spus: „Ce facem, cu cine îi înlocuim, ei nu se pot înlocui de astăzi pe mâine, o cultură ca aceasta cere timp, cere climatul acesta, trebuie să se facă în climatul şi într-un timp îndelungat". Am încercat atunci să fac un demers, am fost trimis la Ministerul Învăţământului şi chestiunea s-a împotmolit acolo nu din cauza mea. Acest lucru nu este târziu să-l facem niciodată şi cred că astăzi aducându-l la tovarăşul secretar se va obţine o rezolvare, mai ales că astăzi se dau asemenea burse. Acest lucru este cu atât mai necesar cu cât astăzi în toate domeniile – şi în ştiinţă şi în domeniile umanistice – se pune un accent cu totul deosebit pe o cât mai superioară dezvoltare a manifestărilor de cercetare. Spunea cineva astăzi că o ţară nu mai este bogată fiindcă are mine de aur, ci acea ţară care are cât mai mulţi oameni de ştiinţă şi de cultură care să poată duce cercetarea care să poată fi utilizată în cultura şi dezvoltarea naţiunii respective.

Aş vrea să termin cu câteva cuvinte în ce priveşte revistele. Eu sunt un scriitor care am intrat în redacţia unei reviste în 1913, din care nu am ieşit, cu intermitenţe, până acum, şi aud că aceasta este un mare cusur, că aş deveni un fel de stăpân al revistei. Eu fac apel la dumneavoastră. Eu am mai condus o revistă de tineret care se chema „Tânărul scriitor" şi am lista scriitorilor de atunci care au publicat pentru prima oară după indicaţia mea şi am mândria de a constata din această listă care cuprinde vreo 200 scriitori că nici unul nu a rămas de îndeletnicirea lui scriitoricească, cum ar fi Baltag, de pildă, Ilie Constantin şi câţi alţii. O revistă nu poate să aibă acelaşi profil cu o altă revistă şi aceleaşi preocupări. Nu poate astăzi fiindcă în activitatea noastră dezvoltată s-au ramificat o serie întreagă de preferinţe ale scriitorilor. Nu aş putea spune că avem curente literare, dar avem predilecţii literare, chiar nu ne înţelegem unii cu alţii, dar aceasta nu înseamnă să ne tăiem cuţitele ca să se facă otova un singur stil.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Viaţa literară prin tradiţia ei are, după mine, şi aceasta a fost girat de partid mai demult, misiunea de a constitui o revistă reprezentativă a culturii româneşti prin publicarea unor materiale mai vaste, prin publicarea unor studii, unor opere mai cuprinzătoare etc. Este un profil cu totul special şi eu cred că prin munca care se duce acolo această sarcină dată de partid a fost îndeplinită cu cinste. Nu mai departe decât zilele trecute a venit un scriitor de la Paris care după ce a venit de acolo a spus: „Eu de acum o să colaborez mai des la «Viaţa Românească», pentru că am constatat acolo că are un prestigiu deosebit la cititori."

Tov. Aurel Rău: Am ascultat cu atenţie acele luări de cuvânt care au atras atenţia asupra faptului că în bătălia de afirmare a unităţii de idealuri a scriitorilor din ţara noastră, conferinţa va fi şi un prilej de dezbatere pasionată de probleme ale literaturii, probleme profesionale, probleme de principiu. Cred că sunt foarte multe lucruri de spus la conferinţă şi lupta pentru adevăr, lupta pentru dreptul la adevăr, pentru înlăturarea suspiciunii faţă de rolul cuvântului şi a suspiciunii faţă de cuvânt trebuie s-o dea toate generaţiile.

Cred că aceste lucruri sunt foarte importante pentru dezvoltarea atât a prozei cât şi a poeziei din ţara noastră. Cred că faptele, cărţile decid acest lucru, însă în discuţii a aborda problemele acestea cu responsabilitate este bine şi necesar. Am auzit cu bucurie păreri de acestea, atât în discuţiile de aci şi în reviste, însă mă mâhneşte faptul că totdeauna oamenii tineri şi plini de entuziasm izolează restul scriitorilor din sfera aceasta a luptei pentru o literatură bună, izolează şi vor să transforme munca aceasta a întregii obşti, care este o organizaţie de breaslă, într-o afirmare strictă a câtorva tineri, instalarea lor pe nişte scaune. Vreau să spun că acest lucru este uluitor, pentru că în felul acesta nu se pot aborda cu toată forţa problemele mari ale literaturii ci se produce o fărâmiţare. Aşa se face că fiecare om se gândeşte la sine. Am citit două mici declaraţii în „România literară". Gabriela P. este de părere că această conferinţă trebuie să legifereze faptul că literatura din ţara noastră este o literatură a tinerilor. De ce nu există această reciprocitate şi dintr-o parte şi din cealaltă? Organizaţia fiind a tuturor scriitorilor, ea trebuie să dezbată problemele întregului front scriitoricesc, altfel ar trebui să se organizeze Uniunea Scriitorilor Tineri. Evident acest lucru nu-l aşteaptă nimeni.

O problemă interesantă a generaţiilor tinere este că ei trebuie să beneficieze de toate posibilităţile de a-şi forma o cultură puternică. Cred că există mulţi care cred că aici trebuie să înceapă o literatură. Nu militez pentru a nu merge oamenii, ci toţi acei oameni care sunt un talent real să fie sprijiniţi să meargă. De aceea cred că generaţia tânără, mai impetuoasă, mai curată în ce priveşte problemele materiale, mai puţin angajată în foarte multe gânduri gospodăreşti este mai răspicată şi este foarte frumos să asculţi lucrurile spuse cu dezinvoltură, însă dacă se consideră că un scriitor care a scris acum 10 ani în spiritul acelei vremi, astăzi trebuie să fie demascat; acest lucru l-am văzut în revista „Luceafărul" şi l-am regretat. Răutatea, ironia sunt foarte frumos folosite în limbajul criticii noastre literare.

Nu cred că critica literară este atât de nedreptăţită. Nu poate fiinţa la ora actuală un redactor-şef care să vină să taie ceva în articolul criticului literar.

Altă problemă este aceea a filialelor. Trebuie să mărturisesc că dacă citeşti cu interes revistele care se află în ţară şi dacă te afli într-un alt oraş nu eşti citit de confraţii

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

din Bucureşti. Ar trebui văzut dacă ne preocupăm realmente cu acelaşi interes cum ar trebui să ne ocupăm colegial. Nu este un lucru just; eu personal prin tot ce am încercat să fac m-am străduit să mă feresc de o separare regională. Există multe publicaţii cărora scriitorii din Bucureşti nu le dau colaborarea lor. Sunt foarte multe reviste. Probabil că trebuie desfiinţate câteva şi făcute altfel şi scriitorii care au o opinie puternică să fie sprijiniţi să facă ei o revistă. Au fost de multe ori reviste cu un tiraj mic şi ele au însemnat ceva.

Problema difuzării presei este complicată, este o problemă de stat care presupune o mare reformă. Începe campania de abonamente. Cine o face? Cred că atâta timp cât un om care porneşte în literatură crede că lumea începe cu el se înşeală. Fiecare om când porneşte în literatură trebuie să lupte. Au merite mari scriitorii din generaţia lui Arghezi şi poate că în generaţia după el nu s-au născut scriitori mari. Dar dacă ne uităm la francezi, de pildă, există pentru fiecare scriitor care şi-a conturat un drum înţelegerea pentru drumul său. Există scriitori calmi, care nu au succes de librărie, dar nu există dispreţul faţă de ei.

Tov. Radu Boureanu: Lucrul cel mai important pentru viitoarea noastră plenară este pregătirea unui climat sănătos în care să simţim valorile umanismului şi ale colegialităţii, să simţim că se pregăteşte drumul unei tradiţii literare care să ne facă cinste şi nouă, celor care o scriem şi care să fie profitabilă pentru întregul ansamblu al literaturii noastre.

Pentru acest lucru voi reveni şi eu la necesitatea de a fi nu formidabil de cinstit ci de a fi cinstit pur şi simplu. În cuvântul formidabil încape foarte multă dinamită şi când se produc explozii pot fi dărâmate principii solide. Să fie o punte între mine şi Păunescu şi între mine şi Simion. Este bine să punem întrebarea: „Cum a acceptat tov. Rău să ni se spună că este vorba de nişte scriitori pătaţi?" Să ni se spună cu ce suntem pătaţi. Este bine ca aceste adversităţi să nu se mai producă pentru că ele nu duc către nimic creator, nici măcar către crearea, nu numai a unei literaturi, ci a unei sudări între noi, membrii Uniunii.

Era vorba şi de spaţiul tipografic. El poate fi corectat, amplificat. Până în momentul de faţă nu ne putem plânge că nu avem reviste. Revistele noastre publică toate generaţiile. Revista „Viaţa Românească" în noua ei cămaşă, care ascunde permanenţa unei gândiri superioare, la nivel înalt, a adăpostit scriitori tineri ca Păunescu, Baltag, Ilie Constantin şi alţii, dar este o avalanşă şi mai mare de scriitori. Este bine să ne răspândim în toate revistele pentru că noi, cei care o conducem nu ne publicăm pe noi decât o dată pe an la insistenţa redacţiei.

Tov. Eugen Simion vorbeşte de critici sub tutela scriitorilor. Aş vrea să ne dea un exemplu despre această tutelă pe care a suferit-o dânsul la „Viaţa Românească". Mai spune domnia-sa că aparatura sau componenţa revistelor este încărcată – sunt directori, secretari, portar, la care vrea să mai adauge şi dânsul un al doilea şef adjunct.

Cred că pentru viitorul climat să ne gândim serios la aceste lucruri pe care poate le-am spus stângaci, dar totuşi să ne stea în faţă.

Tov. Laszloffy Aladar: Filiala din Cluj este o filială constituită din peste 100 membri români şi maghiari care au aceleaşi idealuri şi o înţelegere exemplară şi în privinţa cooperării care se realizează în primul rând în revistele clujene.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Cred că cu ocazia vizitei făcute la noi aţi putut constata o adeziune deplină şi din partea obştei scriitoriceşti.

N-aş vrea să insist asupra problemelor în legătură cu revistele, ci în legătură cu editurile, adică mai ales despre editura care ba se formează, ba nu se formează la Cluj. În acest an – 1967-1968 – au fost 99 editări de cărţi de 57 scriitori clujeni. Această cifră arată că este vorba de o activitate care ar cere o editură la Cluj. În ultima vreme foarte multe discuţii se poartă pe problema înfiinţării sau neînfiinţării Editurii „Transilvania". Marea masă a scriitorilor este frământată de aceste probleme şi permiteţi-mi să vorbesc şi despre aceste teorii în legătură cu secţia maghiară a acestei edituri. După cum reiese din primele proiecte, cum se aude s-ar înfiinţa această editură la Cluj care ar avea şi o secţie maghiară, însă se aude că totodată s-ar desfiinţa cele două subredacţii ale Editurii pentru Literatură şi Editurii Tineretului.

Dat fiind faptul că majoritatea scriitorilor maghiari din România trăiesc la Cluj, ar fi de dorit să se înfiinţeze o editură, însă să menţinem şi filialele Editurii Universale şi Editurii Tineretului.

În legătură cu pregătirile pentru adunarea generală a scriitorilor care şi în adunarea noastră au stârnit o activitate mai intensă, vineri vom avea o adunare generală cu toţi membrii în care vom pune în discuţie prealabilă să ne clarificăm în primul rând pentru noi toate problemele, unde se vor ridica anumite probleme specifice Clujului şi se mai leagă şi de problema ridicată de tov. Rău şi în privinţa acestei descentralizări au anumite păreri tovarăşii din Cluj, de exemplu ar milita pentru o dezvoltare a filialelor. Sperăm că în raport cu numărul scriitorilor din Cluj şi cu această ocazie a adunării generale în comisiile de propuneri vom fi şi noi prezenţi la dezbateri şi vor da rezultate foarte bune.

Tov. N. Breban: Suntem emoţionaţi că participăm la o întâlnire cu tovarăşul secretar general al partidului; acesta era un deziderat vechi al scriitorilor, probabil că discuţia ar fi avut loc şi mai devreme dacă evenimentele nu s-ar fi aglomerat într-un mod nedorit, totuşi mulţumim că această întâlnire s-a întâmplat şi acum. Acest lucru exprimă această legătură directă cu creatorii din diferite domenii de activitate. Îmi pare rău că deşi la această masă se găsesc mulţi tovarăşi prestigioşi, îmi pare rău că o serie de scriitori de primă mărime nu sunt aici să aibă această bucurie de a participa la această discuţie de o foarte mare importanţă. Sperăm că acest lucru nu se va întâmpla la adunare.

Aici au început deja un fel de preliminarii ale acestei adunări a noastre, a scriitorilor. Am rămas puţin uimit că s-a încercat din nou să se pună pe tapet o serie de probleme mărunte, care de fapt sunt depăşite, însă m-a bucurat că există o întâlnire sinceră şi complet neoficială.

Maestrul Demostene Botez a pus o întrebare care este importantă: Ce vor discuta scriitorii la conferinţă? Toată lumea, lectorii de pretutindeni şi din România se vor întreba ce vor discuta scriitorii la conferinţă, pentru că am mai avut câteva conferinţe însă cred că este prima care se întâmplă într-un cadru mai deosebit, este prima conferinţă a scriitorilor după Congresul partidului, este prima adunare generală care se întâmplă în forme puţin schimbate. Simţim aceasta începând de câţiva ani de zile, începând de la Congresul al IX-lea şi acest lucru este real şi eficace.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Va fi o dovadă a capacității noastre de a înțelege această noțiune de democrație. Noi ne vom întâlni într-un climat democratic. Acest climat sunt convins că conducerea partidului și toți lectorii din România și toți cetățenii României se așteaptă ca această noțiune noi scriitorii s-o înțelegem în mod adecvat.

Va fi important cum vom înțelege noi această noțiune[8], cum vom aplica această libertate care ni s-a dat. Este important și din punctul nostru de vedere ce vom face cu acest lucru care ni s-a dat. Deja aici ne-am lăsat antrenați puțin într-o formă de polemică mai măruntă, de guerilă neacceptabilă în preajma acestei conferințe.

Îmi închipui că la această conferință se vor discuta două feluri de probleme: probleme care țin de competența Uniunii Scriitorilor și probleme care nu țin de competența Uniunii Scriitorilor. În ultimii ani mereu s-au pus pe tapet aceste două tipuri de probleme. În ultimul timp s-au pus în mod confuz și de aceea noi n-am reușit nici până astăzi să ajungem la tipul acela de dezbatere specific scriitoricească, la tipul de dezbatere teoretică. Eu sper că noi vom ajunge, în sfârșit, să dezbatem lucruri specifice pentru profesiunea noastră, nu lucruri care nu ne pot defini pe noi ca spiritualitate.

Noi înainte de conferință, și încă o dată mă bucură și mulțumesc personal conducerii de partid că ne-a dat prilejul acestei întruniri foarte sincere și de lucru, este bine să delimităm foarte exact pentru că conferința noastră nu va avea numai rolul de conferință a scriitorilor din România, va fi și o manifestare de tip politic tocmai pentru că se întâmplă în acest timp. Tocmai pentru aceasta responsabilitatea noastră, care deși este foarte mare – aceea de scriitori, de reprezentanți ai conștiinței unui popor – este mărită și mai mult cu ocazia acestei adunări. Este o sarcină foarte grea, dar această adunare o putem intui, prevedea în mod lucid, de aceea cred că la conferință să degajăm tipul de probleme care privesc nu numai măruntele ranchiune, ci chiar să ne degajăm de problemele de administrație măruntă. Nu cred că servește nimănui, și nouă în primul rând. Sigur, există multe probleme de administrație măruntă nerezolvate. Eu sunt convins că oricât le-am discuta în conferință nu le vom rezolva nici acolo. Aceste lucruri le va rezolva numai viitorul birou și viitoarea conducere a Uniunii.

Mai există și alt tip de probleme – probleme tot de administrație măruntă sau administrație mai mare care nu țin de conducerea Uniunii Scriitorilor, și aici aș vrea să pun o întrebare care circulă foarte des între scriitori în ultima vreme: Ce a rezolvat conducerea Uniunii Scriitorilor între cele două conferințe. Trebuie să spunem că a rezolvat foarte puține lucruri, aș putea spune, reducând puțin didactic, a rezolvat o singură problemă – problema pensiilor. Este excelent că s-a rezolvat această problemă. Cred că tocmai scriitorii care au succes și se bucură de atenția criticii au această datorie morală să se preocupe de problema colegilor lor care n-au avut multe cărți sau o atenție deosebită a publicului. Este puțin curios că în această perioadă, între două congrese s-a rezolvat numai acest lucru.

Probleme care nu țin de competența Uniunii Scriitorilor, cum ar fi problema caselor, ca și pentru mulți cetățeni din România, pentru noi este nerezolvată. S-au făcut mari eforturi, sigur nu s-au făcut complet încă.

---

[8] În text: *acțiune.*

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

În cadrul Uniunii Scriitorilor este o problemă care este mai puţin rezolvată decât la alte categorii.

Este interesant că conducerea Uniunii Scriitorilor n-a reuşit să-şi pună în termeni foarte clari problemele scrisului. Eu sunt convins că noi avem talente de primă mărime europeană. Este foarte neplăcut că noi nu am ajuns să ne punem problemele majore şi fundamentale în toate adunările noastre, lăsându-ne antrenaţi în aceste probleme administrative. Este sarcina de a alege nişte oameni competenţi, capabili, dinamici, în stare să rezolve aceste probleme. Este neplăcut că venim în faţa conducerii partidului cu aceste probleme mărunte, este neplăcut că noi nu putem ajunge în sfârşit la fiinţa noastră şi la specificul nostru de afirmare. Adunările noastre în mod foarte neplăcut nu seamănă cu ceea ce scriem. Aceeaşi oameni care scriu foarte frumos, în adunări nu mai sunt de recunoscut tocmai pentru că ne împiedicăm în aceste mărunte probleme. Sunt câteva astfel de probleme care nu se pot rezolva în conferinţă, deşi ele trebuie propuse conferinţei, dar tocmai cu ideea că ele nu pot fi rezolvate acolo, că organele alese vor trebui să le rezolve.

Propaganda culturală externă a României lasă foarte mult de dorit. Există o problemă veche, o doleanţă veche a scriitorilor despre care nu există nici un semn că ar putea fi rezolvată, aceea a ataşaţilor culturali pe lângă ambasade, oameni necompetenţi, nu numai care nu sunt în stare să slujească cultura noastră, dar care n-o cunosc.

Cred că trebuie făcut ceva în acest domeniu, pentru că o ţară ca a noastră, în primul rând cunoscută acum prin marele prestigiu pe care l-a primit în urma politicii externe a partidului şi statului, are foarte mari şanse, prin vitalitatea talentelor care se nasc în această ţară să aducă mari servicii nu numai culturii, dar şi ţării întregi tocmai prin promovarea unor talente reale existente la noi în cultură. Mulţi români care au plecat în străinătate, începând de la Brâncuşi, au ajuns mari personalităţi ale lumii, în timp ce în România există cel puţin 8 sau 10 inşi care au acelaşi talent sau aceeaşi forţă de exprimare ca Brâncuşi sau Enescu. Cum să facem ca închisoarea să se spargă?

Acest lucru trebuie făcut în primul rând în plan extern. Eu aş propune ca la adunarea noastră să vină şi un reprezentant al Ministerului Afacerilor Externe pentru a dezbate împreună aceste probleme ale culturii. În ultima vreme cu foarte multe insistenţe s-a pus în discuţie această problemă şi cred că este un aspect important, împreună cu cel al burselor. Noi, desigur, nu putem rezolva totul, dar câteva lucruri care macină – problema editurilor, cum s-a spus aici, care îmbracă relaţia aceasta dublă între tipografie şi editură. Editura nu poate impune un regim de lucru tipografiei. Editura ţine de un for, tipografia de alt for şi atunci se creează un decalaj de tip administrativ, birocratic între tipografie şi editură. Acest lucru se întâmplă pentru că există un tip de birocratizare, o lipsă de legătură între aceste foruri şi scriitorii se plâng tot timpul de acest fapt. Există cel puţin 4 foruri pentru apariţia tirajelor, care fac acelaşi lucru – stabilesc ce carte apare şi tirajele. Evident că e prea mult. Aceste lucruri sunt de competenţa viitorului birou şi viitoarei conduceri a Uniunii Scriitorilor.

Eugen Simion spunea foarte bine un lucru dureros – acela al burselor în străinătate. Cultura burgheză a avut foarte mari lipsuri, dar a avut o mare calitate – a trimis oameni în străinătate la burse. Este imposibil ca noi să avem un al doilea Vianu, Pârvan, Călinescu fără aceste burse. Este adevărat că se trimit oameni, dar selecţia aceasta nu se face în mod democratic ci printr-un procedeu de culise.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Pentru că aceste probleme nu sunt rezolvate şi nici nu există premise ca ele să fie rezolvate, să ne prezentăm cu ele la conferinţă. În afară de aceste mici probleme de guerilă, despre care eu promit că nu mă voi atinge de ele la conferinţă, cred că felul în care abordăm problemele la conferinţă să fie întovărăşit de această dublă conştiinţă a faptului că noi scriitorii suntem acolo şi dezbatem şi, în al doilea rând, faptul că noi reprezentăm în ziua aceea o manifestare de un tip politic superior românească şi în acest sens chiar dacă nu vom rezolva toate problemele, să privim într-un mod mai general toată problematica românească.

Tov. Georgeta Horodincă: Aş vrea să spun câteva cuvinte în problema unui conflict care s-a accentuat aici, acela al relaţiilor între tineret şi generaţia mai vârstnică. Cred că avem un tineret foarte talentat. În acelaşi timp cred că există în educaţia marxistă a acestui tineret carenţe şi de acest lucru este vinovată generaţia mai vârstnică. Aş aminti şi eu un proverb: când părinţii mănâncă aguridă copiilor li se strepezesc dinţii. Dacă luăm literatura pe care o scrie tânăra generaţie, vom remarca foarte curând că există o tendinţă spre căutare formală şi mai puţină atenţie conţinutului propriu-zis şi că nu în mod întâmplător cel mai bun roman care a apărut în ultima vreme este scris de un scriitor care se preocupă mai puţin de găsirea unei forme de expresie noi şi mai mult de conţinut, este vorba de „Intrusul" lui Marin Preda, care a reuşit să scrie într-o formă foarte modernă un roman interesant şi prin felul în care este scris.

În primul rând această generaţie mai vârstnică a avut ghinionul să trăiască într-o vreme în care critica literară a practicat nişte metode care frânau literatura şi care în mod legitim a stârnit şi stârneşte şi astăzi reacţia tineretului şi este normal şi foarte bine că acest tineret este împotriva acestor metode şi împotriva practicilor incompatibile cu literatura, dar în acelaşi timp generaţiile mai vârstnice găsesc totuşi prilejul uneori să treacă la cealaltă extremă şi să cadă într-o greşeală opusă dar tot atât de primejdioasă care se reflectă în literatura şi în concepţiile tineretului.

Am asistat la o şedinţă la tov. Ghişe în care s-au discutat o mulţime de probleme legate de munca revistei şi am constatat cu surpriză că toate revendicările lor mergeau într-o anumită direcţie şi că protestele lor împotriva Direcţiei Presei nu erau îndreptăţite şi cu regret constatăm deoarece Direcţia Presei reprezintă o poziţie marxistă pe când ceilalţi dădeau dovadă de o largheţe nu prea indicată. Se spuneau nişte lucruri care se reflectă şi în orientarea revistelor noastre. Este vorba despre atitudinea pe care o avem faţă de o mulţime de filozofi şi scriitori care nu sunt marxişti şi faţă de care mult timp am manifestat o îngustime. Sunt de acord că în revistele noastre trebuie discutate personalităţi mari şi să se îmbogăţească teoria marxistă cu o serie de idei care pot să îmbogăţească gândirea marxistă, dar cred că nu trebuie să lipsească tocmai gândirea marxistă şi nu trebuie, chiar faţă de o mulţime de filozofi care trăiesc în momentul de faţă în lume.

Există, de pildă, o revistă de filozofie marxistă de renume mondial care apare în Iugoslavia şi pentru care n-am remarcat interes la noi, nu s-a bătut nimeni aşa cum s-a bătut pentru Heidegger sau Mircea Eliade. Există Lucaci, care a încercat să facă o critică estetică marxistă, deşi are limite. Dacă avem înţelegere pentru criticii nemarxişti de ce să nu avem înţelegere pentru criticii care fac critică marxistă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tovarăşul Eugen Simion spunea că critica literară nu are autoritatea necesară, dar eu văd că primul defect al criticii literare este faptul că ea reflectă o mulţime de tendinţe, se face o critică structuralistă, estetizantă, dar orice încercare de analiză marxistă sau de analiză sociologică a culturii este confundată imediat cu o critică sociologistă vulgară şi respinsă imediat fără nici un fel de alte comentarii. Mai mult decât atât, orice încercare de acest gen compromite pe cel care o face şi este socotit depăşit de evenimente, anacronic şi desuet.

Aceste lucruri le-am avut de spus şi cred că revine o responsabilitate foarte mare şi generaţiilor mai vârstnice care au făcut şi fac o activitate militantă şi care în privinţa aceasta dau uneori dovadă de o largheţe pe care tineretul este tentat s-o înţeleagă uneori greşit. Cred că la conferinţă este o problemă foarte importantă de discutat această orientare a revistelor în sensul în care spuneam.

Tov. Mihnea Gheorghiu: Scriitorii sunt în majoritate conştienţi de însemnătatea naţională şi internaţională, de ecoul internaţional profund pe care îl va avea adunarea noastră generală, expresie a unei poziţii importante pe care o ocupăm. Ea s-a discutat şi în biroul lărgit şi s-au făcut, după părerea mea, o serie de sugestii însemnate.

Cred că pe lângă problemele de creaţie, şi în cadrul lor va intra contribuţia scriitorilor bine făcută şi necesară la îmbogăţirea şi exemplificarea teoretică a democraţiei socialiste şi a aspectelor ei concrete în societatea românească, aşa cum a fost enunţată de tov. Ceauşescu, dezbătută şi consfinţită de ultima plenară.

Se ridică printre problemele practice, despre activitatea editorială, dar ea nu devine o problemă. După părerea mea ea se poate rezolva prin Comitetul de Stat pentru Cultură şi Artă. Reala problemă după părerea mea este de selecţie. Nouă nu ne trebuie literatură seacă, cenuşie. Tineretul autentic, indiferent de vârstă, este revoluţionar, socialist. Aprobăm o cercetare fundamentală şi o cercetare practică, numai trebuie să vedem dacă confuziile sunt fundamentale sau accidentale. Citez dintr-un articol apărut în „Luceafărul": „Într-o literatură este esenţial să coexiste onirismul (vechi cât ... Visul Maicii Domnului), realismul (vechi cât lumea), psihologismul (care nici el nu purcede numai de la Dostoievski) misticismul laic (cred că nu numai Patristica, ci şi mari efluvii incantatorii din epoci păgâne stau la temelia poeziei lui Ion Alexandru), precum şi numeroase alte curente a căror bună vecinătate şi numai ea poate constitui o epocă literară".

Tov. Nicolae Ceauşescu: Înseamnă că Direcţia Presei într-adevăr este foarte blândă. Aceasta nu poate fi acceptat într-o revistă a Uniunii Scriitorilor.

Tov. Geo Bogza: Fiindcă am ajuns la un moment în care s-au emis nişte păreri extrem de primejdioase pentru viitorul literaturii române, cred că trebuie să precizăm că trebuie să distingem între ceea ce scrie în articolul de fond al unei reviste şi ceea ce scrie pe alte pagini.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Nici o revistă a noastră nu poate fi pusă la îndemâna celor care pot propaga ideologia străină. Aceasta trebuie să fie clar pentru toată lumea pentru că noi nu putem să cădem de acord, să înţelegem libertatea şi democraţia pentru concepţii străine, de a le face ca un portdrapel. Că un om poate să scrie greşit, că poate să scrie bine sau mai puţin bine o poezie, dar aici nu este vorba de o poezie sau roman, este vorba de un articol care vrea să trateze teze de orientare în literatură.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Mihnea Gheorghiu: Nu vreau să susţin, alături de alţi tovarăşi de aici, că nu este vorba de ceva care se generalizează, ci că este vorba de o izbucnire, că nu este momentul să începem bătălia cu anarhismul. Disciplina intelectuală nu vine de ieri, de azi.

Cred că în dezbaterea noastră va trebui să intre şi problema dialogului între culturi, problema relaţiilor culturale între naţiuni şi aici rămâne de văzut dacă se poate vorbi despre închisoarea limbii române sau dacă versul bun trece prin Occident. Eu cred că versul bun poate să treacă prin toate părţile, dar luarea noastră de poziţie trebuie să se facă în apărarea culturii noastre socialiste.

Tov. Nicolae Breban: Eu cred că este bine să ne amintim că în ciuda unor diversităţi de opinii, în ciuda unor exagerări, în zilele foarte importante şi grele pentru ţara noastră care au urmat după 23 August, când s-au constituit gărzile naţionale, acest tineret care este uneori neînţeles, toţi au venit într-un singur rând acolo. Toţi scriitorii, nu numai scriitorii maturi, toţi suntem militanţi şi în aceste zile ale constituirii gărzilor patriotice, care n-au fost zile de paradă şi de fraze dogmatice, au demonstrat că tineretul nostru scriitoricesc este un tineret, nu în vorbe, ci în fapte, profund ataşat politicii partidului.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Mi se pare, tovarăşi, că s-au spus aici aproape toate problemele şi mai mari şi mai mici pe care scriitorii consideră că trebuie să le dezbată la adunarea generală. Când am gândit să avem această întrunire m-am aşteptat la o şedinţă ceva mai scurtă având în vedere că unele probleme le-am mai discutat, că în tezele care au fost discutate mi-a făcut impresia că s-a dat de Comitetul Uniunii Scriitorilor o orientare în ce direcţie trebuie pregătită această adunare a scriitorilor.

Sigur că trebuie să ne clarificăm, într-adevăr, cel puţin comitetul sau biroul şi aici sunt şi preşedinţii sau secretarii filialelor, asupra felului în care va trebui să orientăm această adunare generală pentru că ea, într-adevăr, poate să însemne un moment important în dezvoltarea activităţii viitoare a Uniunii Scriitorilor, dar poate să aibă şi urmări nu prea bune dacă nu vom veghea la orientarea, la felul în care se va desfăşura această adunare. Nu trebuie să credem că lucrurile vor merge chiar pe un făgaş normal, nu pentru că cineva ar pune sub semnul întrebării calităţile sau onestitatea de cetăţeni a membrilor Uniunii Scriitorilor pentru că sub acest aspect cred că toţi cetăţenii ţării şi scriitorii, care sunt şi ei cetăţeni, au aceleaşi drepturi şi aceleaşi obligaţii şi evenimentele care au avut loc au arătat poziţia tuturor cetăţenilor României faţă de regimul nostru socialist, faţă de cuceririle revoluţionare, faţă de hotărârea de a merge consecvent înainte în dezvoltarea patriei noastre, deci nu este vorba de acest aspect. Spun aceasta pentru că nu vreau să mai revin şi am vrut să şi lămuresc ideea aceasta, că s-a dovedit aceasta în înscrierea în gărzile patriotice. Aceasta este o problemă a fiecărui cetăţean. Aici este vorba că va avea loc adunarea generală, într-adevăr mi se pare că cel puţin după 23 August pentru prima dată când se adună toţi scriitorii ca să dezbată problemele privind activitatea de până acum şi de viitor a scriitorilor. Sigur, eu sunt de complet acord cu tovarăşii care au subliniat că această adunare generală are şi o importanţă politică pentru că fiind şi cetăţeni ai României, fiind şi scriitori, deci care cu scrisul lor contribuie la dezvoltarea unei anumite orientări a oamenilor muncii, felul în care se vor dezbate problemele în adunarea generală apare şi o importanţă politică şi

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

pentru noi şi fără nici o îndoială şi pentru străinătate pentru că tot ceea ce se întâmplă şi la noi şi în alte ţări şi în întreaga lume, aşa cum dv. priviţi şi vedeţi ce se întâmplă în literatura din alte ţări aşa şi alţii privesc ce se întâmplă şi ce orientare are literatura din România şi cum vor dezbate problemele acestea scriitorii în adunarea lor generală şi atunci într-adevăr se pune problema pe care a ridicat-o aici un tovarăş, ce vom discuta şi cum vom dezbate la această adunare generală. Vom începe să punem în discuţie tot felul de probleme care pe drept sau pe nedrept au frământat în ultimii 4 ani scriitorii şi s-a ajuns la unele ciocniri, după mine neprincipiale, şi la adversităţi care nu aveau ce căuta şi n-au ce căuta în rândul scriitorilor şi deci vom transforma adunarea generală de fapt nu într-un for de orientare a dezvoltării scrisului în România ci în dezbaterea unor răfuieli mai mult sau mai puţin de grup sau personale? Dacă vom face aşa, vom face rău, tovarăşi, şi nu vom atinge scopul pentru care a fost convocată adunarea generală.

După părerea noastră, a Comitetului Central al Partidului, adunarea generală a scriitorilor trebuie să pună în dezbatere problemele de fond ale activităţii de până acum şi ale activităţii viitoare a scriitorilor din România şi când spun probleme de fond includ aici problemele orientării filozofice, politice a scrisului românesc (când vorbesc despre scrisul românesc înţeleg şi pe scriitorii maghiari, germani).

În teze mie mi-a făcut impresia – le-am citit şi eu nu chiar în amănunţime – că dau un răspuns la câteva probleme şi dau o oarecare orientare în direcţia aceasta, urmând, desigur, ca dezbaterea în adunarea generală să dezvolte, să completeze şi să ducă la elaborarea unei rezoluţii, unui document final care să stabilească activitatea de viitor a Uniunii Scriitorilor, a scriitorilor din ţara noastră.

În primul rând, înainte să intru la problemele de conţinut aş dori să subliniez că consider că va trebui să renunţăm în adunarea generală, şi în general ar fi de dorit să renunţaţi în discutarea unor probleme privind activitatea scriitoricească, la abordarea unor probleme în spirit personal sau de grup care pe drept sau pe nedrept a făcut pe unii din tovarăşii chiar de aici să înţeleagă că ar fi vorba de a contrapune generaţia tânără celei mijlocii sau celei mai în vârstă, că s-ar privi cu suspiciune de către tineri cei mai în vârstă ş.a.m.d. Eu n-am avut impresia că Păunescu ar fi avut acest lucru, dar cum singur a spus că este formidabil de cinstit, deşi cum ştim cu toţii nu poţi fi decât cinstit, deşi a spus că poate fi şi formidabil de confuz, deşi şi aici nu poţi fi decât confuz, dar unele lucruri le-a spus confuz, poate şi din dorinţa de a fi mai original decât alţii şi să dovedească că mai iese din tiparele acestea. Sigur, este foarte bine să ieşi din anumite tipare, dar să spui lucrurile cu claritate şi fără confuzii ca să înţeleagă fiecare că orientarea este clară. Din acest punct de vedere eu cred că nu poate fi chiar lăudată întâlnirea aceea cu primul-secretar al UTC. Eu n-aş fi procedat ca Iliescu, aş fi procedat puţin mai altfel, adică aş fi luat poziţie mai fermă şi aş fi căutat să se înţeleagă că la o întâlnire a scriitorilor tineri unde participă şi primul-secretar al UTC-ului şi secretarul UTC-ului Uniunii Scriitorilor problemele trebuie să pornească de la principiile marxist-leniniste despre literatură. Aceasta pentru că mi-a făcut impresia că se doreşte să se spună că acolo lucrurile au mers cum trebuie. Nu au mers cum trebuie, nu în sensul că s-a ridicat cine ştie ce, dar pentru că nu s-a tras concluzia care trebuie că în activitatea de formare a scriitorilor din ţara noastră nu poate să se meargă decât pe literatura care să se bazeze pe concepţia ştiinţifică, marxist-leninistă, materialist-dialectică despre

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

lume şi viaţă şi că nu pot în nici un caz coexista, în concepţia noastră despre lume, alături şi Maica Domnului şi concepţiile filozofice şi eu v-aş ruga să citiţi, nu este vorba numai de un citat (este vorba despre articolul lui Dimov) şi că trebuie să considerăm ca ceva normal să trăiască tot felul de concepţii. Noi ştim că am dus o luptă în condiţii grele împotriva concepţiilor mistice, religioase şi de tot felul, în condiţiile în care acestea te duceau la închisoare. Mihnea a scos în 1940 o revistă, sub îndrumarea UTC, într-adevăr nu cu redactori-şefi şi cu secretari şi cu maşină, cu câţiva studenţi cu sprijinul tovarăşului Zaharia Stancu, al tov. Geo Bogza, Demostene Botez, Boureanu, care luptau pentru o concepţie marxistă, nu este numai de astăzi o preocupare sau după 23 August când avem Direcţia Presei. Nici nu se poate de a fi comunist şi să spui că „eu sunt partizanul unei coexistenţe paşnice între tot felul de concepţii şi că trebuie să le facem loc". Una este coexistenţa paşnică între state şi una este coexistenţa ideologică, filozofică. Este un lucru elementar şi aceasta trebuie să ne întrebăm – cum se poate admite ca în gazeta Uniunii Scriitorilor să-şi facă loc asemenea lucruri.

Noi nu putem, tovarăşi, şi nu trebuie să acceptăm, şi eu consider că problema aceasta trebuie să-şi facă loc şi să fie dezbătută foarte serios la adunarea generală a scriitorilor. Dar să punem, după părerea mea, lucrurile pornind de la faptul pe care l-au subliniat câţiva tovarăşi, că şi scriitorii mai în vârstă şi scriitorii de vârstă mijlocie sau tineri trebuie să servească aceluiaşi ţel, trebuie să pornească de la aceleaşi idealuri şi că nu poate sub nici o formă să fie contrapus un scriitor mai în vârstă unui scriitor mai tânăr pentru că concepţia însăşi, felul acesta de a pune confuz şi de a lăsa impresia aceasta este profund greşit şi nu poate fi în nici un fel admis.

Noi vorbim, şi tovarăşa a vorbit foarte bine aici, de moştenirea aceasta, de faptul că trebuie să preluăm ce este bun, dar apelăm mult, într-adevăr nu ştiu cum se întâmplă, la unii oameni care pe lângă calităţi au avut şi defecte filozofice şi politice şi în loc să facem discernământul necesar şi să dăm la o parte şi să combatem ceea ce a fost greşit în concepţia noastră, lucruri pe care noi le făceam şi în condiţii mai grele, înainte de 23 August, începem să luăm necritic şi să punem totul ca o moştenire care trebuie să fie oarecum certă şi de aici şi confuziile în care este educat tineretul nostru începând cu Universitatea, unde de acolo de pe băncile şcolii poziţia aceasta nu este destul de bine imprimată pentru că este totuşi un lucru cert că pe măsură ce tinerii care ies de pe băncile Universităţii cu multe confuzii încep să se lovească de viaţă, de realităţi, încep să vadă că trebuie să schimbe lucrurile pe care le-au învăţat, de aceea ar trebui să vedem, poate Uniunea Scriitorilor să facă şi acest lucru, să aibă o mai strânsă legătură cu facultăţile umaniste care, în fond, creează cadrele necesare şi se pare că nici acolo lucrurile nu merg cum trebuie din acest punct de vedere al poziţiei ferme faţă de o serie de poziţii filozofice, estetice externe.

S-au ridicat câteva probleme, ca să zic aşa, de gospodărie, cum le-aţi numit dv., care însă au importanţa lor legată de editarea de reviste şi unele probleme organizatorice. Sigur că ele nu pot fi ignorate de adunarea generală pentru că sunt probleme care trebuie să-şi găsească o rezolvare, însă dacă o să facem din ele problemele centrale în adunarea generală, iar vom abate lucrările conferinţei sau adunării generale de la scopul pe care îl are. După câte ştiu, este adevărat cu ceva întârzieri, tovarăşii de la C.S.C.A. lucrează la nişte soluţii care eu sunt de acord că puteau fi şi va trebui să fie

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

mai repede soluţionare pentru a crea condiţii mai bune în ce priveşte dispersarea pe teritoriu a editurilor care sunt concentrate în mod excesiv în Bucureşti, pentru că sunt două, dar dacă luăm volumul şi aparatul lor, ele reprezintă o concentrare. De altfel, eu i-am spus lui Popescu: „De ce nu faceţi voi la «Scânteia» o editură literară?" Sigur că va trebui să analizăm problemele acestea şi să găsim soluţii, însă într-adevăr nu edituri cum le-am făcut noi, un fel de complex, ci cu câţiva oameni, poate n-or fi 7, ori fi 14 la noi, dar nu cu sutele de oameni. Or înainte, dv. ştiţi mai bine, erau câteva edituri din acestea mici, era un singur editor, el se uita şi în text, şi dacă credea că o să aibă câştig scotea, dacă nu spunea scriitorului că nu-i convine şi nu se plângea nimeni de lipsa de libertate a scrisului şi se scoteau în 2.000 - 3.000 de exemplare şi dacă nu le cumpăra nimeni nu se mai scoteau. Deci va trebui, într-adevăr să rezolvăm problemele acestea. Este clar că în cadrul adunării generale soluţii nu se vor putea da, dar ele vor trebui puse, aşa cum se întâmplă şi cu tirajul. Eu sunt de acord cu acei tovarăşi care se plâng că nu găsesc hârtie, dar ce ne facem cu cărţile care se scot şi nu găsesc cumpărători. Noi procedăm nedemocratic că trimitem cooperativelor şi cluburilor culturale cărţi şi le obligăm să le plătească. Democraţia trebuie să funcţioneze în toate sensurile şi trebuie să mergem pe aceea ca tirajul să fie rezultatul cerinţei. Aşa cum vrem să punem în economie cerinţa pieţii, să punem şi aici necesităţile pieţii, ale cititorului. Dacă cititorului îi place poezia lui Păunescu, scoatem. Trebuie să pornim şi aici de la faptul ca să găsim şi soluţii care să nu ne ducă la tipărirea unor lucruri care pe urmă nu au valoare. Eu îl rog pe Păunescu să mă scuze, pentru că într-adevăr îmi plac unele din poeziile lui, dar am spus aceasta pentru a fi mai clar.

Trebuie să înţelegem că punând problema tirajelor trebuie să pornim nu numai de la faptul că să scoatem tiraje, ci să dăm posibilitatea ca publicul să cumpere. Este adevărat că pentru aceasta trebuie să organizăm şi prezentarea operelor bune, presa noastră literară, critica literară, avem acum şi televiziunea, să vină şi să ajute la orientarea publicului, să ştie când a apărut un roman sau o culegere de poezii patriotice care acum sunt considerate că aparţin trecutului şi n-au ce căuta, altele cu un conţinut mai general, aşa, mai puţin social şi să dăm posibilitatea să găsim soluţii ca până când vom rezolva în mod mai corespunzător şi problema editurii, tipografiilor cel puţin să folosim ceea ce avem în mod judicios şi în raport cu valoarea operei care se publică şi valoarea pe care s-o aprecieze şi critica dar şi cititorii, pentru că până la urmă judecătorul suprem al operei este totuşi cititorul. Sigur, eu sunt de acord că fiecare are părerea că ceea ce face el este bun; aceasta este dintotdeauna şi în toate domeniile – până la urmă cel care trebuie să aprecieze în domeniul literaturii este cititorul, dacă un roman este căutat înseamnă că corespunde, dacă nu, poate să aibă tovarăşul, sau chiar critica o părere bună – că şi critica uneori este destul de înţelegătoare şi caută numitorul comun ca să nu supere pe nici un tovarăş.

Eu consider că problemele acestea nu trebuie să stea în centrul preocupărilor şi lucrărilor adunării. Ele vor fi ridicate, dar trebuie mai cu seamă să preocupe în continuare şi mai ales după adunarea generală să-şi găsească cât mai repede o soluţionare bună, acceptabilă, ţinând seama de condiţiile noastre şi în ce priveşte editurile cred că problema va fi rezolvată corespunzător. În ce priveşte tirajele, aici va depinde mult de însăşi conducerea Uniunii şi de felul în care se va conlucra cu scriitorii pentru a da o orientare.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Reviste se pot scoate mai multe, dar trebuie să pornim şi aici de la cine le citeşte. Este totuşi o realitate că avem şi la Uniunea Scriitorilor şi în afară de acestea un număr destul de mare de reviste care nu duc lipsă de colaboratori; este adevărat, nu sunt în Bucureşti, dar nici nu putem să concentrăm toată activitatea literar-artistică în Bucureşti. Dacă luăm revistele pe care le avem pe tot cuprinsul ţării şi ne gândim la faptul că cele din Bucureşti n-o să se mute în Craiova, de exemplu, dar că ar putea să colaboreze la reviste din Craiova, Ploieşti sau Bacău, s-ar putea foarte bine ca aceste reviste să capete şi ele un conţinut mai bun şi să putem să asigure pentru un număr mult mai mare de scriitori să-şi publice operele, dar din păcate revistele acestea greu reuşesc să-şi găsească colaboratori în Bucureşti, deşi dacă m-aş referi la revista din Craiova, „Ramuri", care a apărut în 1922, l-a avut pe Iorga un timp a fost şi Gherea. De ce oare n-ar putea şi din tovarăşii noştri, Mihnea, tu cel puţin eşti craiovean, de ce nu poţi să colaborezi acolo. Deci posibilităţi sunt mai multe. Sigur, se poate adopta şi soluţia propusă de Păunescu să scoatem o revistă şi în 4 pagini. Eu să spun drept i-aş da lui Păunescu să scoată el, fără nici un redactor. Dacă această revistă va ajunge la 20.000 exemplare (mă îndoiesc, dar, sigur, pornind de la o revistă care să stea pe poziţiile noastre) eu aş fi de acord să facem, fiind secretarul organizaţiei UTC de la scriitori, el să conducă o asemenea revistă. Dar problema dacă să mai scoatem o revistă sau nu este legată în primul rând de a le folosi pe cele pe care le avem. Trebuie să pornim de la realităţi, şi trebuie să pornim de la ridicarea revistelor pe care le avem la Iaşi, Timişoara, Cluj şi în alte centre pe care le avem. Dar acestea sunt problemele mai speciale. Nu vreau să mă refer la problemele strict materiale ridicate de unii tovarăşi, cu locuinţele. Cred că problemele acestea, dacă o să le dezbatem la adunarea generală n-o să facă decât să împiedice dezbaterea problemelor de fond ale revistelor.

Să revenim totuşi la problemele de fond, tovarăşi, la ceea ce am dori noi să fie această adunare generală. Ea în primul rând trebuie să dezbată problemele activităţii scriitorilor, a conţinutului operelor, a orientării viitoare. Aceasta este, după părerea mea, sarcina principală a acestei adunări generale. Trebuie să pornească de la o analiză principială, justă, pe baza concepţiei materialist-dialectice şi nu pe împăcarea concepţiilor filozofilor de tot felul cu materialismul dialectic pentru că aceasta nu este posibil şi lumea şi din ţară şi din străinătate va judeca adunarea noastră generală în raport cu poziţia în aceste probleme principale, tovarăşi, şi va fi salutată ca o adunare generală care în condiţiile în care sunt, într-adevăr, pe plan mondial destule confuzii ideologice, filozofice ca o adunare generală a unor oameni care lucrează în domeniul scrisului care au dat dovadă de maturitate filozofică, politică, literară şi care au abordat problemele pornind de la concepţia noastră despre societate şi care au luat o poziţie fermă faţă de confuziile care sunt şi la noi, care sunt şi în lume şi de a ieşi reflectarea lor şi în ţara noastră şi faţă de care noi trebuie să luăm o poziţie fermă şi ceea ce cerem noi din partea comuniştilor şi tuturor scriitorilor din România este ca faţă de problemele orientării filozofice, estetice, a activităţii literare în România să se ia o poziţie fermă, principială, în spiritul concepţiei noastre.

Legat de aceasta vă rog să-mi daţi voie să mă refer la faptul că nu cred că trebuie să considerăm just că se trece sau se aruncă de multe ori o serie de epitete asupra literaturii create după 23 August până acum şi se încearcă câteodată cu multă

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

uşurinţă de către unii s-o eticheteze ca o literatură aşa sau pe dincolo şi cu aceasta se consideră că literatura începe acum. Trebuie să spun că după părerea mea literatura noastră de după 23 August, sigur, cu lipsurile ei, cu minusurile ei a avut un rol pozitiv şi a dat lucrări bune care au servit foarte mult cauza construcţiei socialiste în România şi de aici şi poziţia faţă de scriitorii şi poeţii pe care nu-i văd mulţi aici, dar care ar trebui să fie aici. Mă refer chiar la Dan Deşliu, Cicerone Theodorescu şi la alţii care nu pot fi chiar aşa uşor trataţi că au scris o literatură dogmatică sau politică sau sociologică sau mai ştiu eu cum şi trebuie să înţelegem, tovarăşi, că felul acesta de a judeca lucrurile nu serveşte dezvoltării literaturii. Sigur, fiecare epocă a avut şi lucruri bune şi lucruri rele. Dacă noi căutăm să luăm tot ceea ce este valoros în trecutul foarte, foarte îndepărtat al literaturii noastre, apoi cu atât mai mult nu putem să ignorăm această perioadă care a dat în condiţiile acestea oameni şi literatură care a îmbărbătat milioane de oameni în muncă, în activitatea lor. Trebuie să judecăm lucrurile, tovarăşi, în condiţiile istorice-sociale de atunci, în ce condiţii se desfăşoară activitatea începând din 1945 până în 1960, în condiţii sociale, în condiţii în care existau clase, existau capitalişti, în toată complexitatea aceasta pentru că uşor putem să spunem acum: „Păi, uite, domnule, dacă eram eu". N-ai fi făcut mai mult. Trebuie să discutăm lucrurile aşa, pentru că altfel eroi se găsesc mulţi în urma războiului. Eroii sunt cei care au ştiut atunci, în condiţiile respective, să lupte, au luptat şi cu scrisul lor au servit dezvoltarea societăţii noastre. Dacă aceste opere vor rămâne în istoria societăţii româneşti sau nu este încă devreme de spus. Vom vedea. După mine multe vor rămâne.

Eu aş dori ca la conferinţă, tocmai pornind de aici, de la această poziţie critică şi de considerare a trecutului nostru atât îndepărtat cât şi apropiat, să avem o înţelegere realistă, politico-socială şi nu poziţii din acestea care exprimă mult entuziasm, dar care sunt rupte de realitate, de înţelegerea, de cunoaşterea stărilor de lucruri din ţara noastră şi atunci vom face un lucru bun, tovarăşi, bun pentru literatura noastră de până acum şi bun pentru dezvoltarea în viitor a literaturii noastre.

Trebuie să punem cu toată claritatea problema literaturii care să servească prin întreaga sa fiinţă, sub toate aspectele, deci, cauza construcţiei socialiste în România. Până la urmă, tovarăşi, esenţial în aprecierea unei opere literare în condiţiile de astăzi şi prin aceasta mă refer şi la critica noastră literară, este în ce măsură această literatură serveşte cauzei construcţiei socialiste, dezvoltării nivelului general de cultură, a bunăstării poporului nostru sub toate aspectele. Numai în măsura aceasta o operă literară poate fi apreciată bună sau rea dacă serveşte acestui scop. Sigur că nu cred că este o contradicţie sau că trebuie contrapusă realizarea acestui scop cu o exprimare, cu găsirea formei celei mai bune de exprimare, dimpotrivă, normal trebuie, servind o cauză dreaptă, să găseşti şi forma şi expresia superioară pentru a putea să faci redarea în literatură, în poezie cât mai atractivă şi cât mai înţeleasă de oameni. Chiar şi condiţionează după părerea mea de a fi un bun poet sau un bun prozator ori dramaturg din punct de vedere al acestui meşteşug al cuvântului şi cu privire la conţinutul şi condiţionarea în mod reciproc pentru că numai un conţinut care serveşte cauzei poporului poate să ajute pe om să găsească şi forme de expresie cele mai bune şi care într-adevăr să ducă la crearea unei opere literare. În acest spirit noi considerăm că trebuie să fie tratate problemele în dezbaterea aceasta.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Sigur că sunt tot felul de forme de a scrie. Aici consider că lucrurile sunt clare şi nu este nici un fel de probleme şi nu aici trebuie să ne batem şi să insistăm mult; n-ar trebui chiar deloc să insistăm pentru că depinde de talentul, de priceperea fiecăruia, aici nu poţi şi nici nu trebuie să uniformizezi şi aici nici Direcţia Presei nici Editura nu aici trebuie să se preocupe pentru că aici ar fi cea mai mare prostie. Câteodată se face şi aceasta. Noi trebuie să ne punem problema conţinutului, orientării acestei literaturi a noastre şi aici nu putem decât să fim militanţi activi pentru filozofia noastră despre lume şi viaţă şi în toate operele noastre să răzbată acest lucru. Eu nu spun că neapărat în fiecare roman sau poezie să scriem despre materialismul dialectiv sau marxism-leninism. Nu în sensul acesta vreau să fiu înţeles, ci în sensul că în gândirea noastră toată concepţia trebuie să pornească de aici. Eminescu a scris şi el, mi se pare, poezii filozofice şi alţii au scris poezii filozofice. Eu spun aceasta pentru că au ajuns şi la mine unele zvonuri care spun că în poezie n-are ce căuta filozofia. Sigur că sunt poezii care aparent n-au nici o filozofie, care au o filozofie distructivă care distrage pe om de la realitate şi care încearcă să-i prezinte viaţa şi lumea ca ceva rupt de realitate, care este rezultatul unor visuri care se pot întâlni sau nu şi nu rezultatul muncii şi activităţii oamenilor. Asemenea feluri de a gândi nu le putem concepe în felul nostru de a judeca lucrurile. Insist asupra acestor lucruri pentru că aici problemele de fond n-au stat în faţa tuturor tovarăşilor, deşi câţiva tovarăşi le-au pus bine şi consider că ele trebuie într-adevăr să fie înţelese şi trebuie în felul acesta să orientăm activitatea de viitor a scriitorilor.

Sunt probleme în ce priveşte literatura naţionalităţilor conlocuitoare. Consider că este justă cerinţa ridicată aici ca în raport să-şi găsească o parte corespunzătoare aceste probleme pentru că literatura scrisă în limba maghiară, germană este o parte a literaturii noastre; ea trebuie să-şi găsească şi o reflectare în raport şi în ce priveşte felul în care s-a dezvoltat până acum şi cum trebuie să se dezvolte în viitor şi trebuie să găsim şi soluţiile legate de editură, dar la acestea consider că am răspuns, ca să putem ca şi practic să asigurăm condiţii necesare ca să poată să apară şi în limbile germană şi maghiară literatura de care vorbeam.

Consider juste problemele ridicate de tovarăşii din provincie sau de filiale. Cred că şi în raport problema aceasta ar trebui să fie reflectată şi în mod autocritic dacă corespunde realităţii, dar am avut impresia că filialele nu s-au bucurat de atenţie suficientă şi trebuie reflectat şi în mod autocritic pentru a evita criticile mai multe şi mai cu seamă a trage şi concluziile pentru viitor pentru că va trebui ca comitetul şi biroul care va fi să acorde un sprijin mai mare activităţii care se desfăşoară în toate centrele din ţară pentru că este cunoscut că atenţia aceasta a fost destul de mică până acum.

În acest cadru va trebui ca şi în conducerea Uniunii filialele să-şi găsească o reprezentare. Nu este vorba de a merge aici pe o reprezentare proporţională, dar este normal ca în toate centrele unde avem filialele să fie aleşi tovarăşi în conducerea Uniunii. Aceasta va uşura şi activitatea viitoare a conducerii care va fi aleasă, a biroului şi poate să ţină mai bine seama de problemele care privesc activitatea scriitorilor din ţara noastră.

Cred că în parte am răspuns la o serie de probleme ridicate şi mai cu seamă am încercat să spun felul în care considerăm noi că ar trebui orientată adunarea generală.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Nu înseamnă de a nu critica lipsurile, nu înseamnă de a nu critica activitatea conducerii de până acum, nu înseamnă de a nu face propuneri, dimpotrivă, de a porni în judecarea tuturor problemelor acestora de la cerința generală a faptului că consfătuirea trebuie să fie o manifestare a unității scriitorilor în lupta pentru o literatură bazată pe concepția marxist-leninistă despre viață și lume, împotriva concepțiilor filozofice de tot felul, de la faptul că trebuie să fie o manifestare a hotărârii scriitorilor din România de a-și pune talentul, priceperea, cunoștințele, tot ceea ce au mai bun în slujba construcției socialiste, a servirii poporului și prin aceasta va fi o manifestare politică. În aceasta înțeleg eu manifestarea politică și importanța politică a acestei adunări generale, în măsura în care va răspunde acestor cerințe pentru că nu este suficient sau nu este esențial dacă se va adopta în adunarea generală o moțiune că se sprijină Frontul Unității Socialiste sau nu. Aceasta este o parte, ca să zic, formală; în conținutul, în dezbaterea, în felul de activitate al Uniunii Scriitorilor să străbată ca un fir roșu unitatea deplină cu cauza poporului nostru, cu construcția socialistă și aceasta va fi de 10 ori mai puternică decât orice fel de apel și în faptul că în gazetele noastre, în activitatea viitoare literară aceasta să-și găsească o expresie în operele care să ajute tocmai la întărirea și manifestarea din plin a acestei unități. Numai în acest fel adunarea generală a scriitorilor va putea să însemne un moment important în viața scriitorilor noștri și eu trebuie să vă spun că sunt convins că se va realiza aceasta, tovarăși.

Cunosc și eu pe mulți dintre scriitori și operele unora și cred că și trecutul unora și prezentul altora și viitorul celor tineri care este legat de trecutul celor bătrâni și a celor de astăzi, că numai așa pot avea un viitor în literatura noastră, numai în măsura în care vor ține seama și de cei bătrâni și vor căuta nu să strige că cu ei a început literatura ci că doresc să dezvolte tot ceea ce este bun în literatura românească și s-o ridice la un nivel superior, să părăsească și să vegheze permanent ca ea să stea pe baza marxism-leninismului. Așa tineretul nostru într-adevăr va dovedi că este un bun urmaș al înaintașilor săi în literatură și după câte știu eu, în afară de faptul că unii au confuzii, toți doresc acest lucru și sunt convins că vor lucra în această direcție și așa cred că va trebui să și dezbatem și să punem problemele în adunarea generală. Eu sunt de acord, în condiții mai așa să spunem, dar când mergem într-o ședință publică omul vine și judecă de 10 ori ce se spune o dată, pentru că altfel numai aparent se va putea spune că am avut libertate, pentru că libertate înseamnă a ține seama și de interesele generale ale comunității și dacă la un moment dat libertatea ta personală vine în contradicție cu necesitățile generale atunci înseamnă că se transformă în anarhie și societatea este în drept să-și ia și măsurile necesare. Libertatea poate într-adevăr să se manifeste din plin în măsura în care ea nu vine în contradicție cu necesitatea de dezvoltare a societății în care ne desfășurăm activitatea și aceasta trebuie să fie clar pentru toată lumea, tovarăși, și trebuie și în adunarea aceasta să spunem clar. Noi înțelegem libertatea, dar trebuie să fie clar, eu nu vreau să se rămână aici cu nici un fel de neînțelegere, că noi nu vom înțelege în numele democrației și libertății să fie aduse prejudicii societății noastre. Mai bine facem, dacă va fi nevoie, o nedreptate unuia, decât să facem o nedreptate mai multor tovarăși. Totdeauna trebuie să pornim de la interesul general și nu particular. Atunci ne vom îndeplini îndatoririle și rog pe tovarăși să pornească de la a privi rolul pe care îl au în societate, de la răspunderea pe care o au în fața societății, de la faptul că

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ceea ce spun, ceea ce scriu trebuie să corespundă cu aceste interese şi luând, în general, interesele particulare nu pot, dacă izvorăsc dintr-o dorinţă sinceră de servire a cauzei poporului, să vină în contradicţie cu interesele generale, dimpotrivă, aşa ele se împletesc, coincid şi tocmai de aceea şi unitatea destul de largă între politica partidului nostru, guvernului şi popor, tocmai pentru că interesele generale corespund cu interesele particulare. Sigur că nu în fiecare caz în parte până la infinit, dar luând în general există o concordanţă între acestea şi în asemenea fel acţionând considerăm că adunarea generală a scriitorilor va marca un moment important în viaţa societăţii noastre şi va putea să aibă un ecou puternic şi în străinătate.

Nu m-am referit la problema plecării în străinătate, tovarăşi, pentru că cred că ea n-are ce căuta s-o dezbatem la conferinţă; este o problemă care şi-a găsit în parte rezolvarea – problema trimiterii unor scriitori ca ataşaţi de presă şi culturali s-a pus şi va fi şi rezolvată, problema unor burse este şi rezolvată; sigur, problema pe cine trimitem, cum alegem este o problemă foarte subiectivă, depinzând de cei care trimit, însă nu pot să nu spun la aceasta că nu putem fi de acord cu ce a spus tov. Păunescu aici, dacă am notat eu bine, că formarea unui scriitor de valoare trece prin Occident. Eu am înţeles că a fost o figură de stil, însă nu este bună nici ca figură de stil. Aceasta creează confuzii şi dacă mâine o să pui la adunarea generală şi o să apară în presă, acum va deveni o problemă politică. Una este că între noi putem să facem multe figuri de stil şi alta este ceea ce publicăm şi ceea ce scriem şi atunci a spune că formarea unui om de talent trece prin Occident este greşit, tovarăşi, şi politiceşte şi din toate punctele de vedere. Eu te-aş fi înţeles dacă ai fi spus că formarea unui om de cultură trece prin lupta pentru însuşirea concepţiilor înaintate, pentru a prelua tot ceea ce este progresist pentru toată lumea şi atunci te-aş fi înţeles, dar aşa o să se spună: „Iată un Păunescu, iată au şi românii oameni care încearcă renunţarea la poziţia socialistă". Nu se poate. Este confuz şi periculos dacă pui aşa, în afară de faptul că cultura înaintată nu este numai în Occident. Deci eu aş ruga ca fiind pentru varietate de stiluri să fim totuşi atenţi şi la stil, mă refer mai cu seamă la redactorii-şefi că sunt aici. Ştiu că au o situaţie grea, că au multe greutăţi dar trebuie să înţeleagă, tovarăşi, că au totuşi şi o răspundere – răspunderea aceluia care scrie dar este şi răspunderea redacţiei şi dacă nu este aşa de iubită Direcţia aceasta a Presei să facem să intervină cât mai puţin pentru că în primul rând fiecare care scrie să ţină el seama de aceasta şi redactorii-şefi şi aceste grupe de conducere să aibă în vedere acest lucru pentru ca să nu mai dea de lucru Direcţiei Presei pentru că eu sunt convins că tovarăşii ar fi mulţumiţi să nu aibă nimic de spus şi după cât îi cunosc şi eu pe unii dintre ei, acolo nu sunt oameni care ar dori să stea toată ziua să taie câte un rând sau două, dar se pare că va fi necesară această instituţie până când şi noi vom ajunge la un anumit punct de vedere cum să scriem şi cum să discutăm. Spun aceasta ca să nu fie nici aici nici un fel de neclaritate cu privire la existenţa acestei instituţii şi cu privire la rolul ei.

Cu aceasta închei şi vă rog să înţelegeţi că ceea ce am dorit noi a fost un schimb de păreri cu privire la câteva puncte de vedere asupra felului în care ar fi bine să se desfăşoare adunarea generală şi să-mi exprim convingerea, nu numai a mea, a conducerii partidului, că adunarea generală se va desfăşura pe această linie şi va fi o puternică manifestare a scriitorilor noştri pentru o literatură tot mai bună din toate

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

punctele de vedere – şi ale formei şi ale conţinutului – care să servească cauzei socialiste.

Tov. Zaharia Stancu: Vă mulţumim foarte mult şi suntem încredinţaţi că cuvintele dv. de astăzi ne vor ajuta foarte mult să ţinem, într-adevăr, o adunare generală care să ne facă plăcere şi cinste.

▼

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar 185/1968, f. 4-46

17. <1968>. Notă întocmită în cadrul Direcţiei Generale a Presei şi Tipăriturilor, referitoare la evoluţia presei studenţeşti din România în cursul anului 1968.

NOTĂ

În baza hotărârii Secretariatului C.C. al P.C.R. privind editarea unor publicaţii studenţeşti, Ministerul Învăţământului şi Comitetul Executiv al U.A.S. au aprobat apariţia unor astfel de publicaţii, începând cu anul universitar 1968-1969.

În trim. IV al anului 1968 au început să apară primele numere. Până în prezent din cele 35 de titluri anunţate au apărut doar 17 titluri. Dintre acestea majoritatea se află la cel de al doilea număr.

În urma unui sondaj efectuat asupra numerelor pe care le-am avut la dispoziţie din cele 17 titluri apărute, privind modul în care răspund aceste publicaţii scopului pentru care sunt editate, se desprind câteva aspecte:

– Deşi majoritatea publicaţiilor studenţeşti, în primul lor număr, prin articolele „deschizătoare de drum" enunţă coordonatele principale în care vor trebui să-şi desfăşoare activitatea, practic prea puţine şi-au găsit deocamdată făgaşul firesc. În toate se acordă un spaţiu foarte larg încercărilor literare, îndeosebi liricii, inclusiv de către revistele facultăţilor tehnice. Cele mai multe dintre ele au aspect de Magazin în care problemele interne, specificul fiecărei facultăţi, activitatea lor profesională, ştiinţifică şi obştească ocupă un spaţiu foarte restrâns.

De asemenea, din numerele apărute nu rezultă deocamdată preocuparea de a oglindi problemele de ordin politic. Ne referim îndeosebi la publicaţiile: „Forum Academiae" – Academia de Ştiinţe Economice-Bucureşti; „Amfion" – Institutul de Construcţii"; „Fulmen" – Institutul de petrol, gaze şi geologie; „Foaie pentru minte, inimă şi arhitectură" – Institutul de Arhitectură „Ion Mincu"-Bucureşti.

Revista „Echinox" – Universitatea „Babeş Bolyai"-Cluj se distanţează de celelalte reviste prin nivelul ridicat al materialelor, dar în acelaşi timp se menţine aproape exclusiv în afara profilului preconizat.

Un profil mai adecvat par a avea deocamdată publicaţiile: „Orfeu" – Conservatorul „Ciprian Porumbescu"; „Universitas" – Universitatea Bucureşti; „Semina" – Institutul agronomic „Nicolae Bălcescu"; „Forum" – Universitatea Timişoara.

– În ceea ce priveşte conţinutul materialelor, din puţinele numere apărute până în prezent pot fi creionate câteva idei:

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Unele materiale teoretice merg pe linia prezentării de curente, idei, personalităţi, expunând pur şi simplu „obiectiv" concepţia respectivilor teoreticieni, în cazuri izolate enunţându-se cu câteva rezerve, fără o analiză critică profundă. Ne referim, de exemplu, la articolul „Expresionism şi existenţialism" de Emil Moroianu (rev. „Universitas" nr. 2); la textul care însoţeşte materialul „Ce este filozofia?" de Martin Heidegger (rev. „Echinox" nr. 1); precum şi la materialele „Evocări", articol biografic despre viaţa şi opera lui Sextil Puşcariu, „Aron Cotruş şi vocaţia istorică", care prezintă opera acestuia şi influenţa exercitată asupra creaţiei sale din partea lui Octavian Goga; „Domnişoara Cristina", recenzie a romanului cu acelaşi titlu de Mircea Eliade din acelaşi număr al rev. „Echinox".

În general în articolele teoretice, în expunerea punctului lor de vedere se observă din partea autorilor evitarea unor referiri directe la marxism.

Poezia, foarte larg reprezentată în revistele studenţeşti, degajă în parte o atmosferă pesimistă, de nemulţumire, nerealizare, lipsa oricărei perspective. De exemplu: „Confesiune" din „Orfeu" nr. 1; „Acum" din „Universitas" nr. 2 şi „Clopot" din nr. 1 al aceleiaşi reviste, precum şi grupajul de poezii apărut în revista „Foaie pentru mine, inimă şi arhitectură" nr. 1.

Se observă o uşoară tendinţă spre o tratare obiectivistă, apolitică a problemelor şi îndreptarea atenţiei îndeosebi spre fenomene ale culturii occidentale. Această tendinţă este accentuată de faptul că lipsesc materiale care să dezvolte spiritul politic, combativitatea etc.

Câteva materiale din „Universitas" – Bucureşti şi „Semina" – Institutul agronomic „N. Bălcescu" depăşeau cadrul unor critici constructive.

Astfel, articolul „Pentru o istorie a filozofiei româneşti" de Şerban Cionoff – „Universitas" nr. 3 – nega în bloc lucrările de cercetare a filozofiei româneşti apărute până în prezent, autorul întrebând în concluzia materialului „... Unde şi când se va realiza acea autentică şi atât de necesară istorie a filozofiei româneşti? Care vor fi criteriile ei, dar mai ales cine o va scrie?"

În acelaşi număr, în cadrul rubricii „Microanchetă pe tema biblioteci şi bibliotecari", punându-se în discuţie accesul studenţilor la orice fond documentar al bibliotecilor – mai ales la cel secret – autoarea se întreabă „Cum este posibil ca nişte regulamente să fie folosite după bunul lor plac de câţiva funcţionari birocraţi, care-şi uită misiunea de îndrumare, în favoarea uneia de cenzurare a lecturilor studenţeşti?" cerând, în continuare, accesul tuturor studenţilor la fondurile documentare de orice natură.

În revista „Semina" nr. 2 în cadrul „Pluguşorului" apăreau şi astfel de versuri: „... Şi la timp de cină / Iată-i la cantină; / Paznici la intrare, / Paznici la mâncare, / Paznici la ieşire, / Ciorba e subţire, / Că de la un timp / S-a spus în Olimp / Că va creşte hrana / Şi-o să dea din mană / Zeiască neîntinată. / Mulţimea aşteaptă / Şi-i adevărat / Că mană n-au dat / Nu se ştie cum / Nici până acum/". „... Se frământă lumea / Zice că e culmea / Că-nainte vreme / De aste mari semne / Se mânca mai bine / ..."

Deoarece revistele studenţeşti sunt încă la început de drum, cele câteva remarci cuprinse în notă nu permit stabilirea unor concluzii cu caracter general. Cu toate acestea, considerăm necesară recomandarea câtorva criterii de care să se ţină seama în orientarea acestor publicaţii.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Revistele studenţeşti vor trata în principal următoarele aspecte: informarea studenţilor asupra unor activităţi ce se desfăşoară în instituţia respectivă şi în centrul universitar pe plan profesional, ştiinţific, politico-ideologic, cultural, artistic, sportiv; informarea studenţilor asupra unor reglementări privind organizarea procesului de învăţământ şi activitatea profesională a studenţilor; opinii ale studenţilor şi cadrelor didactice privind diverse aspecte ale activităţii ce se desfăşoară în instituţia de învăţământ superior; consultaţii acordate de către cadre didactice şi alţi specialişti în probleme care interesează pe studenţi; popularizarea studenţilor şi colectivelor studenţeşti fruntaşe şi a experienţei pozitive acumulate în activitatea profesională şi obştească; materialele specifice preocupărilor studenţilor.

Vor reflecta problemele politice mari şi de mare actualitate ale P.C.R.

Vor dezbate probleme filozofice, de etică, de estetică, de pe poziţiile marxism-leninismului.

De conţinutul corespunzător al revistelor răspund colectivele de redacţie şi cadrele didactice ce vor coordona activitatea acestora, în faţa biroului Senatului sau Consiliului profesional al instituţiei de învăţământ superior şi a Comitetului de partid. Acestea vor veghea ca revistele să aibă un caracter combativ şi să nu devină o platformă pentru elementele înapoiate politic.

Pentru revederea tuturor materialelor în lucru, numerele noi ale revistelor actuale, precum şi revistele noi vor apărea începând din prima săptămână a celui de al doilea semestru (15-22 februarie a.c.).

▼

D.A.N.I.C., fond Comitetul pentru Presă şi Tipărituri, dosar 91/1968, f. 10-14

18. 1969, martie 5. *Fragment din stenograma şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R., cu privire la proiectul de Statut al Uniunii Scriitorilor.*

STENOGRAMA
şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R. din ziua
de 5 martie 1969

Au participat tovarăşii: Nicolae Ceauşescu, Chivu Stoica, Paul Niculescu-Mizil, Virgil Trofin, Leonte Răutu, Mihai Gere, Dumitru Popescu, Vasile Patilineţ.

Au fost invitaţi tovarăşii: Dumitru Coliu şi şefii secţiilor C.C. al P.C.R.

La discutarea problemelor din sectoarele pe care le coordonează au participat tovarăşii: Gheorghe Apostol, Nicolae Giosan, Miron Constantinescu şi Virgil Trofin.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Punctul 1. „Proiectul Statutului Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România".

Dacă aveţi ceva de zis, tovarăşi?

Tov. Virgil Trofin: Părerea mea este că acest proiect de Statut corespunde spiritului adunării generale a scriitorilor.

Am următoarele două observaţii: la pagina 6, la articolul 8, se vorbeşte despre îndatoririle membrilor Uniunii Scriitorilor. Îndatoririle membrilor Uniunii sunt foarte

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

radical tratate şi se face în problemele de fond trimitere la capitolul introductiv, spre deosebire de partea cu privire la drepturile scriitorilor, care este tratată pe larg.

De aceea, eu mă gândesc dacă n-ar fi util să se umble puţin la acest articol, în ideea de a se preciza ceva mai bine şi îndatoririle pe care le au membrii Uniunii Scriitorilor. Aceasta este o problemă.

În legătură cu acest articol 8 mă gândeam ca să se precizeze mai bine obligaţiile profesionale, morale, politice ale scriitorilor în spiritul celor care sunt tratate la început.

La capitolul II, am studiat cu foarte multă atenţie şi nu se desprinde clar care sunt atribuţiile care revin asociaţiilor scriitorilor.

Măsura aceasta care se preconizează şi care s-a hotărât – foarte importantă – de a se crea aceste asociaţii, în acest Statut nu este dezvoltată în raport cu importanţa care ar avea-o aceste asociaţii. Adică, eu mă gândeam ca în acest capitol să se precizeze mai bine ce atribuţiuni revin acestor asociaţii, ce sarcini vor avea aceste asociaţii ţinând seama tocmai de faptul că ele vor constitui nucleul organizatoric de bază şi că în aceste asociaţii se va desfăşura în mod efectiv activitatea.

Tov. P. Niculescu-Mizil: Eu cred că Statutul este un Statut bun, care face un mare pas înainte şi creează condiţii favorabile dezvoltării.

Statutul nostru, spre deosebire de alte ţări socialiste, aş putea spune chiar că are importanţă şi internaţională pentru că aici se prevede dezvoltarea democraţiei. La polonezi mi-au spus tovarăşii că s-au adunat o sută şi ceva de oameni la conferinţa pe ţară, într-un orăşel undeva în provincie şi au ales 8 inşi.

Eu vreau să pun o întrebare şi să fac două observaţii:

În ce priveşte primirea în Uniune: mie mi se pare că cerinţele care se pun pentru primirea în Uniune sunt prea mici. La pagina 3 se spune: „Membrii stagiari ai Asociaţiei pot fi scriitori începători, autori cel puţin ai unei lucrări valoroase cu caracter literar (volume de poezie, de proză, piesă de teatru, volum de critică literară sau eseu literar), tipărită sau reprezentată, care au o activitate publică în domeniul literaturii de cel puţin trei ani şi aderă la prevederile prezentului Statut". Un volumaş de poezii, un eseu la noi se tipăresc foarte uşor şi dacă numai pentru aceasta îl primim în Uniunea Scriitorilor nu ştiu dacă facem bine. De ce spun aceasta? Pentru că cunosc cum erau statutele înainte în România şi mă întreb dacă sunt suficiente exigenţele la primirea scriitorilor, mai ales că aceasta se va face şi pe asociaţii. Or, primirea în Uniunea Scriitorilor este importantă şi din punct de vedere al profesiunii şi din punct de vedere financiar.

Adică, mie mi se pare că poate ar trebui puţin întărită exigenţa la primirea în rândul membrilor Uniunii Scriitorilor.

Tov. Virgil Teodorescu: Dar vedeţi că scrie că este vorba de o activitate publică în domeniul literaturii de cel puţin trei ani.

Tov. P. Niculescu-Mizil: Dacă se spune un volumaş de poezii, aşa se înţelege.

Întrebarea pe care vreau să o pun: noi spunem la un moment dat că un scriitor nu poate face parte decât dintr-o singură asociaţie şi după aceea spunem că se poate organiza şi după specificul de creaţie.

Tov. Virgil Teodorescu: Sigur că poate face parte numai dintr-o singură asociaţie.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. P. Niculescu-Mizil: Adică la Iaşi va fi o singură asociaţie teritorială?

Tov. Nicolae Ceauşescu: Să o luăm pe capitole, de la început.

La preambul.

Tov. Leonte Răutu: La preambul, alineatul 3, se spune: „Uniunea Scriitorilor, în consens cu procesul general de dezvoltare a democraţiei socialiste, stimulând şi susţinând creaţia literară pusă în slujba idealurilor umanismului socialist, ia parte activă, prin mijloace specifice muncii scriitoriceşti, la desăvârşirea construcţiei socialismului în ţara noastră, militează pentru un climat de bună înţelegere cu toate popoarele, pentru progres social, pentru cauza socialismului în lume".

După părerea mea, să nu se mai spună în slujba idealurilor umanismului socialist, să se spună direct, în slujba umanismului socialist.

Tov. Nicolae Ceauşescu: În primul alineat mie mi se pare că ar trebui să arătăm ce este Uniunea Scriitorilor, nu o definiţie, dar de arătat acest lucru.

Partea aceasta cu conducerea poate fi ceva mai jos.

Trebuie să vedem care este rolul Uniunii, pentru ce se creează ea. Este prea printre rânduri pusă problema aceasta.

Puneţi accentul pe descoperirea şi promovarea talentelor. Se descoperă chiar prea mulţi, şi unii fără talent.

Trebuie puţin mai clar. Restul e bine.

La capitolul I, într-adevăr, poate ar fi bine să fie ceva mai multă exigenţă.

Tov. Leonte Răutu: Acelaşi lucru este şi la pagina 4, unde se referă la trecerea de la calitatea de membru stagiar la cea de membru titular. Se spune că membrii titulari se primesc tot în sensul acesta de valoare, de contribuţia adusă la creaţia literară.

Tov. P. Niculescu-Mizil: Aci se spune despre aprecierile criticii, dar nu se spune că pe baza aprecierii cititorilor. Cu criticii se mai aranjează ... (râzând).

Tov. Nicolae Ceauşescu: Se spune: „să contribuie prin scrisul său la promovarea idealurilor socialismului, să participe la îndeplinirea ţelurilor ..." este prea vag.

Să scrie şi scrisul său să corespundă ţelurilor şi acesta să fie principiul. La articolul acesta nu sunteţi prea severi.

Tov. Leonte Răutu: După textul Statutului reiese că vom avea asociaţii teritoriale şi în acelaşi timp vom avea şi asociaţii pe ramură. Nu ştiu dacă această grupare pe ramură n-ar putea să fie numită altfel, că s-ar putea crea o confuzie. Se poate ca în cadrul unei asociaţii mai mari să fie comisii sau secţii. Ei sunt membri ai asociaţiei, dar fiind critici sau traducători pot fi grupaţi într-o comisie sau secţie, ca să nu se confunde.

Tov. Dumitru Popescu: Pe plan central sunt foarte mulţi traducători, mulţi dramaturgi, mulţi critici care ar putea avea asociaţia lor proprie, cu profilul lor propriu, pentru că între critic şi poet sau scriitor sunt deosebiri mari.

Tov. P. Niculescu-Mizil: Atunci nu va mai fi o asociaţie teritorială, va fi după specificul de creaţie. Eu ştiu foarte bine că sunt o serie de tovarăşi care doresc să se creeze asemenea asociaţii, pe genuri de creaţie, pentru că fiind o asociaţie generală nu au suficientă posibilitate să dezbată concret problemele genului.

Însă, trebuie găsită o formulă care să spună, în Bucureşti vom avea o asociaţie teritorială.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Nicolae Ceauşescu: Să avem o singură asociaţie şi în cadrul ei să fie secţii sau comisii, după specificul de creaţie.

Tov. P. Niculescu-Mizil: Secţii şi comisii au fost şi până acum.

Tov. Dumitru Popescu: Au avut o activitate foarte slabă aceste secţii.

Tov. P. Niculescu-Mizil: Adică să fie un organism, să aibă şi anumite drepturi, dar să nu fie numit tot asociaţie. Adică în cadrul asociaţiei să fie o formaţiune mai distinctă dar care să nu se despartă de ceilalţi, să facă parte din asociaţia teritorială.

Tov. Leonte Răutu: În text scrie că pot face parte numai dintr-o singură asociaţie. La Bucureşti vor fi dramaturgi, traducători; atunci toţi scriitorii să-i împărţim.

Tov. Virgil Teodorescu: Dacă e vorba de asociaţia scriitorilor din Bucureşti, intră toţi scriitorii din Bucureşti.

Tov. Leonte Răutu: Indiferent de gen.

Tov. Chivu Stoica: Se spune că asociaţiile de scriitori se pot organiza în localităţile în care există cel puţin 15 scriitori. Dar dacă nu sunt atâţia să se creeze o asociaţie şi pe câteva judeţe.

Tov. P. Niculescu-Mizil: Pe zone geografice, se spune. Lucrul acesta este clar.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Cu fondul acesta literar.

Tov. Virgil Teodorescu: Dacă observaţi un lucru, este indivizibil, nu se poate împărţi.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Este un regulament care stabileşte clar ce se dă şi cum. Să vedem, să hotărâm. Trebuie de văzut dacă acolo este rezolvată şi problema valutei, adică creat şi un fond valutar din încasările în valută ale diferiţilor scriitori; ei sunt obligaţi să verse o parte din valuta pe care o încasează.

Tov. Dumitru Popescu: La ora actuală cei mai mulţi se plâng că nu încasează absolut nimic.

Tov. P. Niculescu-Mizil: Nu există la fondul literar o subdiviziune la care să se depună de către scriitori ceva în valută.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Din încasările lor să se depună şi să lupte să încaseze o parte în valută şi din aceasta să depună. Atunci din fondul lor vor avea dreptul să trimită şi bursieri.

Tov. Dumitru Popescu: Vor trebui să existe şi condiţii de constituire a acestui fond. Adică, să nu plăteşti străinătatea ca să traducă pentru că atunci nu mai încasezi nimic în valută. Însă lupta este pentru a obţine fondul pe baza traducerii cărţilor.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Bine, puneţi şi aceasta.

Tov. Leonte Răutu: La articolul 20, nu ştiu de ce se fixează prin Statut numărul de membri ai Consiliului Uniunii Scriitorilor. Peste 3 ani se poate ajunge la concluzia că este nevoie de un număr ceva mai mare şi atunci trebuie schimbat Statutul.

Tov. Virgil Teodorescu: Aceştia sunt membri cum era înainte comitetul sau consiliul.

Tov. Vasile Patilineţ: La articolul 14. Nu ştiu dacă este bine când sunt 15 membri ai asociaţiei să se desemneze un comitet compus din 3-11 membri. N-ar fi mai bine să fie un birou? Adică acolo unde sunt 15 membri în asociaţie să fie ales un birou, nu comitet.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Virgil Trofin: La pagina 10 aveţi următoarea chestiune: comitetul alege secretariatul şi după aceea se spune că alegerea secretariatului se supune validării unei comisii de validare desemnată de Consiliul Uniunii. Nu înţeleg, dacă comitetul alege secretariatul de ce este nevoie să-l valideze această comisie de validare desemnată de Consiliul Uniunii?

Tov. Virgil Teodorescu: Pentru că aţi văzut şi alegerea membrilor în Uniune se face de către comitetul asociaţiei respective, dar această alegere a membrilor trebuie să fie validată de această comisie de validare.

Tov. P. Niculescu-Mizil: Este un fel de confirmare cum facem şi noi când confirmăm alegerea organelor locale.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Mai are cineva ceva de spus? Atunci, tovarăşi, să fim de acord cu observaţiile acestea.

(Toţi tovarăşii sunt de acord).

▼

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar 30/1969, f. 12-18

19. 1969, mai 31. *Referat înaintat Direcţiei Generale pentru Presă şi Tipărituri, cu privire la conţinutul lucrărilor de istoria României apărute în perioada 1966-1968.*

REFERAT
asupra unor probleme semnalate între anii 1966-1968 la lectura lucrărilor şi articolelor de istorie a patriei

În sinteza de faţă ne propunem să prezentăm unele semnalări mai semnificative rezultate la lectura înainte de tipărire a volumelor, studiilor şi articolelor de istorie, atât din producţia editorială cât şi din publicaţiile periodice de specialitate apărute în perioada ianuarie 1966-decembrie 1968. Exemplificările din anexă nu cuprind aspecte asemănătoare reieşite la lectura presei cotidiene şi altor periodice (decât cele de specialitate), ori a pieselor de teatru, a emisiunilor de radio şi televiziune. Cu excepţia câtorva articole din publicaţiile periodice, semnalate pentru orientarea lor generală necorespunzătoare, în toate celelalte cazuri – aşa cum reiese şi din anexă[9] – este vorba de observaţii care nu afectau ansamblul materialelor, ci numai anumite aspecte ale acestora, tratarea în mod greşit a unor probleme.

I. A. Semnalări determinate de prezentarea necritică a burgheziei şi a unor oameni politici din trecut în unele studii originale

Într-o serie de lucrări de istorie, apărute în perioada respectivă, a fost semnalat un mod greşit de a prezenta uneori burghezia, ca o forţă politică ce ar fi reprezentat

[9] Anexa nu există în dosar.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

întotdeauna interesele naţionale majore ale poporului român având un rol covârşitor în momente cruciale ale istoriei noastre.

Diferiţi politicieni burghezi erau prezentaţi în funcţie doar de anumite perioade din activitatea lor, fără a se reliefa laturile negative prin care aceştia au influenţat viaţa politică a ţării.

În lucrări şi studii dedicate semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România, se aglomerau o serie de date şi acţiuni care duceau la concluzia că rolul hotărâtor în realizarea Unirii l-a avut burghezia transilvăneană, Partidul Naţional Român. Chiar şi unele acţiuni şi atitudini evident potrivnice intereselor naţionale, în loc să fie analizate în spiritul critic indicat în documentele de partid, erau motivate, puse pe seama neînţelegerii de către mase a tacticii adoptate de Partidul Naţional, sau exclusiv pe seama condiţiilor grele în care P.N.R. şi-a desfăşurat activitatea. În aceste lucrări era evidenţiată, cu caracterizări superlative, activitatea pozitivă desfăşurată în vederea realizării idealului naţional, de către Iuliu Maniu, I.I.C. Brătianu – şi în general de familia Brătienilor – Take Ionescu şi alţii. Într-o măsură mai redusă şi într-o formă mai rezervată ori ambiguă, unele lucrări cuprindeau aprecieri pozitive asupra unor acţiuni la care şi-au adus contribuţia Al. Vaida-Voevod, Iuliu Hossu. Pentru perioada dintre cele două războaie mondiale, într-o lumină exclusiv favorabilă era prezentată, în unele materiale, activitatea politică a lui Ion Mihalache.

Cazuri de prezentare necritică, obiectivistă, au fost semnalate şi în materiale ce tratau aspecte ale politicii externe promovate de cercurile oficiale burgheze din România în perioada interbelică. Unii autori, subliniind în articole şi studii numai latura de opoziţie a politicii oficiale burgheze faţă de pericolul expansiunii hitleriste, nu arătau atitudinea duplicitară a unor politicieni români care au împins în cele din urmă România în braţele Germaniei, susţineau că politica externă a României nu s-ar fi schimbat nici chiar după demiterea lui N. Titulescu; s-a încercat în cazuri singulare acreditarea ideii că scopul final al intrării lui Antonescu în războiul hitlerist ar fi fost determinat de intenţia sa de a obţine în cele din urmă din partea lui Hitler o revizuire a Dictatului de la Viena. (Pentru aceste probleme, exemple în anexă, pct. I.A., pag. 1-18; pct. II, pag. 30-33).

I. B. Fenomene semnalate în culegeri selective de documente de epocă sau în scrieri reeditate ale unor istorici din trecut

În acţiunea de editare a unor volume antologice de documente au fost semnalate, în mai multe rânduri, tendinţe contrare indicaţiilor de partid în problemele reconsiderării valorilor trecutului şi anume de preluare integrală şi neselectivă a unor materiale. Pe aceeaşi linie în ceea ce priveşte procesul de reeditare a unor „pagini alese" din scrierile unor istorici mai vechi, cu prilejul lecturii a rezultat în unele cazuri lipsa unor criterii consecvent-critice de selectare a materialelor însoţită de obicei de trecerea cu uşurinţă în studiile introductive sau în notele editoriale peste teze greşite, afirmaţii neîntemeiate din operele propuse spre reconsiderare.

În astfel de antologii erau incluse documente sau fragmente din lucrări ale vechii istoriografii în care rolul burgheziei şi al unor politicieni din rândul acesteia era supraestimat. Era proslăvită îndeosebi monarhia, atribuindu-i-se dinastiei de

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Hohenzollern un pretins rol „binefăcător" în istoria țării. În aceste materiale Carol I era supranumit „Traian al II-lea", pentru că ar fi cucerit independența de stat a României și ar fi contribuit la ridicarea ei economică; Ferdinand apare ca „întregitor al neamului românesc", aducându-i-se nenumărate elogii pentru rolul deosebit pe care l-ar fi jucat în desăvârșirea unificării statului național român (în anexă, pct. I.B., pag. 19-25).

Din unele lucrări de revalorificare a gândirii istorice românești – prefețe la volume antologice, studii și comunicări din reviste de specialitate sau monografii cu caracter omagial – rezultă reconsiderări exclusiv elogioase ale unor istorici din trecut. Autorii unor asemenea materiale evidențiază pe larg fondul valoros de idei al scrierilor reeditate, al concepțiilor personalității studiate, dar trec în același timp în mod sumar peste limitele gândirii și activității istoricilor respectivi, nu realizează întotdeauna o analiză critică aprofundată a tezelor inacceptabile, ci recurg pentru menționarea acestora la formule stereotipe de genul: „cu toate limitele determinate de epoca și clasa căreia-i aparține ...", sau „personalitate contradictorie", „în ciuda contradicțiilor existente în concepția sa", după care este elogiat pe larg fondul pozitiv de idei.

II. Probleme semnalate în lucrări tratând despre istoria mișcării muncitorești din România

Unele lucrări de istorie a mișcării muncitorești tratau diferite momente, aspecte din lupta revoluționară, în mod unilateral, fără a ține seamă de aprecieri din recente documente de partid. Din asemenea materiale a fost semnalată editurilor, redacțiilor, tendința de a se pune un accent nejustificat asupra anumitor laturi negative din activitatea primelor organizații muncitorești din România, îndeosebi a P.S.D.M.R. și P.S.D., a unora dintre militanții de frunte ai acestor partide; s-a semnalat lipsa din câteva lucrări a unei analize multilaterale a condițiilor în care s-au desfășurat anumite acțiuni, fapte istorice sau că nu erau explicate cauzele ce au determinat limite în activitatea acestor organizații (în anexă, pct. II, pag. 26-28).

Autorii unor studii subapreciau sau prezentau confuz rolul jucat de mișcarea muncitorească în momente importante ale istoriei patriei. Astfel, din exemplele cuprinse în anexă rezultă că în unele studii și articole problemele legate de poziția adoptată de România în cursul războaielor balcanice erau tratate nediferențiat și contradictoriu, o serie de aspecte importante rămânând neclarificate. Alte materiale subliniau unilateral atitudinea socialiștilor români față de intrarea țării noastre în Primul Război Mondial, relatând fie numai poziții ale unor grupări sau militanți ai muncitorimii ce sprijineau intrarea în acțiunea armată, fie, dimpotrivă, numai declarații categorice de împotrivire față de război, dar în contexte legate direct de necesitatea Unirii Transilvaniei cu România (în anexă, pct. II, pag. 28-30).

Urmărind procesul de desăvârșire a unificării statului național român, autorii unor studii și articole – mai ales ale celor apărute cu prilejul aniversării semicentenarului Unirii – în timp ce atribuiau insistent un rol deosebit Partidului Național Român și fruntașilor săi, minimalizau contribuția mișcării muncitorești, a Partidului Social-Democrat în înfăptuirea acestui deziderat. În unele cazuri această subestimare a rolului P.S.D. se datora unei tratări sumare, de circumstanță, de către autori a acțiunilor și poziției față de problemele respective a mișcării socialiste; în

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

altele – în contrast direct cu aprecierile pozitive pe care le făceau asupra programului politic-național al P.N.R. și asupra influenței acestuia în rândurile maselor – această minimalizare se deducea din insistențele în tratarea unor slăbiciuni organizatorico-programatice ale P.S.D., raportate la efectivul numeric redus al partidului, la influența politică restrânsă a acestuia (în anexă, pct. II, pag. 30-34).

În altă ordine de idei, în legătură cu perioada anterioară Unirii din 1918, a fost semnalat faptul că – spre deosebire de studiile de istorie generală a patriei – unele lucrări originale sau culegeri de documente ale mișcării muncitorești cuprind într-o măsură cu totul insuficientă aspectele legate de dezvoltarea acestei mișcări în Transilvania, ilustrează în mică măsură legăturile dintre organizațiile P.S.D. din Transilvania cu cele din Vechea Românie, țelurile lor comune și colaborarea reciprocă în lupta de eliberare națională și socială (în anexă, pct. II, pag. 34-36).

În câteva cazuri, observațiile transmise editurilor sau redacțiilor au privit lucrări de istorie ce n-au reușit să trateze în suficientă măsură mișcarea muncitorească din România ca parte integrantă a istoriei țării (în anexă, pct. II, pag. 36-37).

Unele materiale lecturate, prin modul de abordare a problemelor legate de relații reciproce dintre mișcarea muncitorească din România și cea din țări vecine, puteau dăuna relațiilor noastre externe. Dintre exemplele cuprinse în anexă, menționăm în mod aparte semnalările determinate de includerea în antologiile ocazionate de aniversarea semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România a unor documente provenite de la reprezentanți ai cercurilor burgheze române de dreapta, reflectând din partea acestora aprecieri necorespunzătoare la adresa Marii Revoluții Socialiste din Octombrie (în anexă, pct. II, pag. 37-40)

III. Alte aspecte rezultate la lectura lucrărilor de istorie generală a patriei

Mai puțin frecvent decât în trecut, în cursul celor trei ani la care ne referim au fost semnalate totuși unele materiale ce tratau izolat – pe provincii – anumite evenimente, fenomene istorice ce se manifestau pe tot teritoriul țării, sau care se ocupau de mișcări și acțiuni separatiste cu caracter local, desfășurate în diferite momente istorice.

În capitolul anterior s-au amintit unele fenomene de acest gen semnalate în lucrări de istorie a mișcării muncitorești. Pe aceeași linie, a unor concepții izolaționist-provincialiste, s-a semnalat faptul că în unele lucrări asuprirea națională a românilor, lipsa de unitate și situația de împărțire politică în formațiuni statale deosebite erau puse pe seama inexistenței sentimentului național la români, conștiinței înapoiate a maselor românești (în anexă pct. III, pag. 40-43; pct. II, pag. 34-36).

Unele studii originale, recenzii la lucrări apărute cuprindeau aprecieri ce minimalizau rolul factorilor interni în desfășurarea evenimentelor din anumite momente istorice, reproduceau documente ce puneau într-o lumină devaforabilă personalități din trecutul nostru sau chiar întregul popor român, subliniau insistent aspecte negative în raporturile românilor cu popoarele vecine, în anumite împrejurări istorice (în anexă, pct. III, pag. 43-48).

O serie de sesizări au fost făcute în materiale legate de momente importante din trecutul patriei, care – în timp ce omiteau să abordeze, ori consemnau doar sumar,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

în formule stereotipe, lupta dusă de poporul român împreună cu naţionalităţile conlocuitoare împotriva asupritorilor – insistau asupra disensiunilor şi neînţelegerilor soldate cu represiuni şi incidente sângeroase; pentru relatarea unor astfel de fapte se reproduceau din scrieri ale vremii pasaje largi în care descrieri amănunţite ale masacrelor reciproce erau însoţite de calificative injurioase la adresa românilor, ori a unor naţionalităţi conlocuitoare (în anexă, pct. III, pag. 49-54).

În lucrări, studii ce dezbăteau aspecte privind desfăşurarea Revoluţiei de la 1848, semnalările făcute au fost determinate de modul unilateral şi contradictoriu în care erau prezentate uneori evenimentele. Spre deosebire de trecut, când în tratarea revoluţiei paşoptiste se semnala fenomenul abordării înguste – neunitare şi izolate, pe provincii, a problemelor – în intervalul de care ne ocupăm unele materiale acreditau ideea superiorităţii, sub mai multe aspecte, a Revoluţiei române din Transilvania, faţă de cea moldoveană şi munteană.

Pe de altă parte, Revoluţia din Transilvania apărea în unele cazuri mai ales sub raportul folosirii ei în scopuri diversioniste de către imperiali. În acest sens, au fost semnalate articole sau recenzii asupra unor lucrări editoriale româneşti despre 1848, incluse în publicaţii de limbă maghiară ce apar în ţara noastră, ce pierdeau din vedere probleme majore, de ordin naţional, pentru care luptau românii transilvăneni, subapreciau importanţa Adunării de la Blaj, rolul acesteia în întărirea conştiinţei naţionale a românilor, ignorau luptele revoluţionare ale românilor aflaţi în tabăra lui Avram Iancu, creând, totodată – prin formulări confuze ori ambigui – impresia condamnării acestei mişcări. În problema cauzelor care au împiedicat realizarea colaborării dintre revoluţionarii români şi maghiari, în timp ce astfel de articole subliniau cu precădere răspunderea factorilor din tabăra română, alte articole, studii – din publicaţiile în limba română – considerau ca singuri răspunzători de această situaţie pe revoluţionarii maghiari (în anexă, pct. III, pag. 54-58).

IV. Câteva dintre problemele supuse pentru aviz, pe considerente de oportunitate politică

Anumite aspecte rezultate la lectura unor lucrări, studii şi articole de istorie – probleme de obicei legate de oportunitatea politică a publicării lor – au fost supuse spre aviz organelor competente şi rezolvate în mod diferenţiat de către redacţii şi edituri în funcţie de indicaţiile primite pe linia îndrumării cercetării ştiinţifice istorice.

Din această categorie de semnalări fac parte, în primul rând, o serie de probleme de ordin teritorial, abordate atât în volume destinate specialiştilor, în manuale şcolare sau în cursuri universitare, dar şi în lucrări de popularizare a istoriei patriei editate pentru cercuri largi de cititori din ţară sau din străinătate.

Astfel, prezentând aria de răspândire a poporului român, autorii unor materiale includeau între provinciile istorice româneşti teritorii din estul Ungariei şi nord-estul Iugoslaviei, precum şi regiuni sud-dunărene locuite de românii macedoneni, trecând cu vederea repercusiunile unor asemenea puncte de vedere asupra relaţiilor actuale ale ţării noastre cu vecinii.

Din considerente de aceeaşi natură au fost depuse pentru aviz materiale care – prezentând evoluţia teritorială, de-a lungul secolelor, a provinciilor româneşti –

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

însoţeau referirile explicite la Basarabia, întreaga Bucovină sau la Cadrilater, ca părţi componente ale aceluiaşi ansamblu politic unitar – de comentarii şi argumentări ce dădeau acestei problematici o rezonanţă actuală. Uneori, în astfel de materiale erau citate documente ce deplâng răpirea unor teritorii româneşti sau zugrăvesc consecinţele grele pe care înstrăinarea acestora a avut-o asupra dezvoltării istorice ulterioare a poporului român. În altă ordine de idei, au fost semnalate unele documente reproduse sau chiar articole originale care – prin unele formulări – negau indirect caracterul etnic autentic al provinciilor amintite mai sus (în anexă, pct. IV, pag. 58-70).

Din aceleaşi considerente de oportunitate politică, în urma lecturii unor lucrări, au fost semnalate organelor competente probleme legate de modul de prezentare a influenţei exercitate de diverse ţări străine, mai ales de Rusia, asupra provinciilor româneşti şi – în general – de prezentare a relaţiilor dintre Principatele române cu Rusia ţaristă în diferite momente istorice (în anexă, pct. IV, pag. 70-72).

*

În legătură cu tematica volumelor de istorie, din cele constatate cu ocazia lecturii lucrărilor apărute între anii 1966-1968 rezultă – după părerea noastră – că faţă de titlurile prevăzute în planurile editoriale, în perioada respectivă au apărut un număr restrâns de lucrări pe teme de istorie contemporană, că unele titluri tratând aspecte importante ale acestei epoci au fost transferate în planurile editurilor de la un an la altul; considerăm că mai ales perioada de după 23 August 1944 rămâne, în laturile ei esenţiale, insuficient cercetată.

De asemeni, au apărut puţine lucrări de revalorificare a cercetării şi gândirii istorice româneşti din trecut, în momentul de faţă existând situaţia ca unii istorici de seamă – A. Xenopol, N. Iorga, I. Bogdan, de ex. – să fie reconsideraţi în domenii care au constituit pentru ei preocupări secundare (filozofie, economie, literatură ş.a.) şi în care au desfăşurat o activitate subordonată celei de istorici.

Lucrările şi studiile tipărite oglindesc într-o măsură foarte redusă prezenţa istoricilor români în dezbaterile internaţionale pe teme de specialitate. Din lectura lucrărilor de istorie ca şi a publicaţiilor periodice de specialitate rezultă o slabă informare prin aceste căi asupra întâlnirilor internaţionale la care istoricii români şi-au adus contribuţia, asupra preocupărilor şi concluziilor la care au ajuns istorici străini în cercetarea unor teme care interesează şi istoriografia română.

Unele lucrări, a căror apariţie este prilejuită de anumite aniversări, lasă impresia elaborării lor în grabă – ceea ce influenţează asupra valorii lor – şi apar cu întârziere, de multe ori după ce evenimentul în cauză a fost sărbătorit.

În general, lucrările din domeniul istoriei au un proces de tipărire îndelungat, din care cauză, pentru a fi la zi, suferă modificări repetate.

▼

D.A.N.I.C., fond Comitetul pentru Presă şi Tipărituri, dosar 17/1969, f. 139-148

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

20. 1970, martie 20. Hotărârea Consiliului de Miniştri privind înfiinţarea Muzeului de Istorie al R.S.R.

Consiliul de Miniştri al Republicii Socialiste România

Hotărâre
privind înfiinţarea Muzeului de Istorie al Republicii Socialiste România

Consiliul de Miniştri al Republicii Socialiste România hotărăşte:

Art. 1. Se înfiinţează Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România, instituţie cu personalitate juridică, având sediul în municipiul Bucureşti. Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România este subordonat Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă.

Art. 2. Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România este o instituţie ştiinţifică şi cultural-educativă menită să înfăţişeze cele mai reprezentative mărturii ale istoriei patriei noastre, ale luptei revoluţionare a poporului român pentru eliberare socială şi independenţă naţională, pentru realizarea statului naţional unitar, dezvoltarea economiei, ştiinţei şi culturii, pentru făurirea societăţii socialiste; să prezinte împreună cu istoria poporului român istoria dezvoltării naţionalităţilor conlocuitoare, tradiţiile comune ale luptei pentru libertatea şi progresul patriei; să prezinte contribuţia poporului român la civilizaţia umană; să înfăţişeze relaţiile de prietenie dintre România şi ţările socialiste, legăturile dintre poporul român şi alte popoare de-a lungul veacurilor, solidaritatea cu lupta de eliberare naţională şi socială dusă de alte popoare.

Art. 3. Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România are ca obiect al activităţii constituirea unui patrimoniu muzeistic de însemnătate naţională şi valorificarea acestuia prin:

a) cercetarea ştiinţifică, depistarea şi colecţionarea mărturiilor reprezentative referitoare la istoria poporului român;

b) valorificarea complexă a patrimoniului său în cadrul unei expoziţii de bază, a expoziţiilor temporare, prin publicaţii proprii, manifestări ştiinţifice şi alte asemenea;

c) conservarea şi restaurarea patrimoniului său muzeistic.

Art. 4. Patrimoniul Muzeului de Istorie al Republicii Socialiste România se constituie prin transferul de piese originale de valoare republicană aflate în administrarea instituţiilor muzeale, bibliotecilor, unităţilor de documentare ale Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă, Academiei Republicii Socialiste România, Academiei de Ştiinţe Medicale a Republicii Socialiste România, Academiei de Ştiinţe Agricole a Republicii Socialiste România, Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice a Republicii Socialiste România, ministerelor, altor organe centrale ale administraţiei de stat şi a comitetelor executive ale consiliilor populare, Arhivelor Statului, din obiecte şi documente originale obţinute prin donaţii şi achiziţii de la organizaţiile obşteşti sau persoane fizice, precum şi din rezultatele unor cercetări organizate special în acest scop.

De asemenea, Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România îşi va putea completa patrimoniul prin obţinerea din străinătate – în original sau în copie – a unor exponate şi documente care se referă la istoria României.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Art. 5. În vederea organizării Muzeului de Istorie al Republicii Socialiste România se constituie o comisie formată din persoanele prevăzute în anexa nr. 1, care va funcționa până la inaugurarea muzeului.

Comisia conduce întreaga activitate de organizare a muzeului, aprobă tematica, avizează asupra constituirii patrimoniului, precum și proiectele de realizare a expoziției de bază și de organizare a spațiilor afectate.

Art. 6. Se aprobă măsurile tehnico-organizatorice și financiare pentru amenajarea și organizarea Muzeului de Istorie al Republicii Socialiste România, prevăzute în anexa nr. 2.

Art. 7. Prevederile referitoare la înființarea Muzeului de Istorie Națională din Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1193 din 4 iulie 1955 și Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1448 din 6 iulie 1968 se abrogă.

PREȘEDINTELE CONSILIULUI DE MINIȘTRI,
Ion Gheorghe Maurer

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar 133/1970, f. 41-43

21. 1970, aprilie 16. *Notă întocmită în cadrul Direcției Generale a Presei și Tipăriturilor, referitoare la conținutul unor emisiuni culturale ale Televiziunii Române.*

NOTĂ

În ultimul timp în emisiunile culturale ale Televiziunii s-au făcut mai multe sesizări referitoare la modul subiectiv, descurajant și sumbru în care este, nu de puține ori, înfățișată realitatea noastră, lumea înconjurătoare.

Redăm câteva semnalări de acest gen:

În emisiunea intitulată „Primăvara României Socialiste", înregistrare a recitalului de poezie organizat la Atheneul Român de Uniunea Scriitorilor și Frontul Unității Socialiste, care s-a difuzat la 27 martie a.c., figurau și poeziile *Sămânță antizero – 1952* de Ben Corlaciu și *Rugăciune* de Eugen Jebeleanu.

În poezia *Sămânță antizero – 1952* este vorba de un poet care s-a sinucis, pentru că n-a rezistat oprimărilor din perioada dogmatismului. Lipsa de speranță era ilustrată prin faptul că deși mergea de mai multe ori pe zi la brutărie, niciodată nu-și putea procura pâine. Cauza era cel numit „genialul, domnul, împărat al dogmelor". Acest ultim vers revenea ca un leitmotiv în poezie. În continuare, poetul deplângea soarta tragică a celui care s-a sinucis, pentru că n-a putut aștepta atât cât ar fi fost necesar pentru ca „sămânța aruncată în pământ să devină gravidă", timp în care „împăratul dogmelor" a murit, pierindu-i „mustața împăienjenită". Se face apoi un apel pentru măcinarea tuturor oglinzilor în care au fost reflectate lacrimile noastre, pentru ca toate „dogmele" să fie transformate „în omletă", pentru a pieri amintirea „împăratului dogmelor".

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

În poezia *Rugăciune,* autorul se ruga pentru dezarmare, prin următoarele versuri: „Tatăl nostru, carele eşti în ceruri /, Dacă eşti coboară şi păzeşte-ne de vărsările de sânge" ... „Transformă armatele, în alaiuri civile / Amin!"

Poeziile au fost semnalate pentru aviz, ulterior au fost eliminate din emisie.

Într-o altă emisiune din ciclul „Primăvara României Socialiste", difuzată la 28 martie a.c., era cuprinsă şi poezia lui A. Păunescu intitulată *Cânt,* în care se spunea:

„... Stimaţi concetăţeni nu disperaţi / că nu se găsesc produse pe piaţă / Că azi nu găseşti una ..., mâine alta. Avem în schimb un viitor plin ... de promisiuni".

„Iar când duceţi la gură bucata de pâine / nu uitaţi că o împărţiţi / Cu părintele nostru care ne-a dezmembrat trupul şi ne-a prădat pădurile".

La semnalarea noastră, conducerea redacţiei a renunţat la difuzarea acestei poezii.

În emisiunea filmată „Arte frumoase", din 19 martie a.c. pictoriţa Tia Peltz explica tema circului abordată în lucrările sale drept un pretext a reda subiecte din viaţă. „În fond – spunea autoarea – viaţa e circ, trebuie să mimăm ca să lăsăm impresia că aprobăm, să facem echilibristică ca să ne menţinem".

Redacţia a eliminat fraza citată.

▼

D.A.N.I.C., fond Comitetul pentru Presă şi Tipărituri, dosar 22/1970, f. 11-12

22. 1970, iulie-august. *Materiale referitoare la participarea unor istorici români la al XIII-lea Congres internaţional de ştiinţe istorice de la Moscova.*

NOTĂ

privind participarea la cel de-al XIII-lea Congres internaţional de ştiinţe istorice

1. Între 16-23 august 1970 va avea loc la Moscova al XIII-lea Congres internaţional de ştiinţe istorice, organizat de Comitetul internaţional de ştiinţe istorice şi de Comitetul naţional al istoricilor sovietici. Programul acestui Congres cuprinde 86 de rapoarte, grupate în jurul unor probleme de metodologie a istoriei, de istoria continentelor, istorie a antichităţii, a evului mediu, precum şi de istorie a perioadelor modernă şi contemporană (Anexa 1).

Pe baza aprobării Secretariatului C.C. al P.C.R., în program au fost înscrise şi trei rapoarte care vor fi prezentate de istorici români:

– *Formarea şi dezvoltarea romanităţii orientale în Imperiul roman* (Em. Condurachi şi Gh. Ştefan);

– *Lumea barbară şi sfârşitul lumii antice* (I. Nestor);

– *Problema securităţii colective între cele două războaie mondiale* (E. Campus şi I. Oprea).

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Conform indicaţiilor superioare, istoricii din ţara noastră vor prezenta intervenţii la principalele probleme privitoare la istoria României pe marginea dezbaterilor Congresului (Anexele 2 şi 3).

Rapoartele şi intervenţiile ce urmează a fi prezentate de istoricii români vor fi văzute în prealabil de către conducerea Academiei de ştiinţe sociale şi politice şi la Secţia Propagandă a C.C. al P.C.R.

Dintre istoricii români au fost desemnaţi pentru a conduce lucrările ca preşedinţi de secţie: acad. C. Daicoviciu (la 18 august) şi acad. A. Oţetea (la 21 august), iar prof. D.M. Pippidi a fost desemnat ca expert la tema: „Problema echilibrului politic în lumea mediterană" (la 18 august).

S-a pregătit un volum de studii în limba franceză – „Nouvelles Etudes d'Histoire" – menit a reliefa realizările istoriografiei româneşti din ultimii ani, precum şi a exprima punctele de vedere ale istoricilor români în unele probleme ce urmează să fie dezbătute de Congres. Totodată, a fost pregătit un volum conţinând Bibliografia istorică a României din ultimul sfert de veac, precum şi un număr special al publicaţiei „Revue roumaine d'histoire", consacrat problemelor dezvoltării istoriografiei în România.

După informaţiile de care dispunem, la Congres va participa un mare număr de istorici din diferite ţări. Multe ţări socialiste din Europa – Polonia, R.D. Germană, Cehoslovacia, Ungaria, Bulgaria – intenţionează să trimită la Congres în jurul a 150 de oameni de ştiinţă.

Propunem ca *delegaţia română* să fie formată din 33 de istorici din care să meargă *30 pe cheltuiala statului,* iar *3 pe cheltuiala Asociaţiei de studii sud-est europene, care are buget aparte.*

De la Academia de Ştiinţe Sociale şi Politice

1. Miron Constantinescu – conducătorul delegaţiei
2. Constantin Daicoviciu – academician
3. Andrei Oţetea – academician
4. Ladislau Bányai – profesor universitar, Bucureşti
5. Emil Condurachi – directorul Institutului de arheologie
6. Gheorghe Ştefan – profesor la Universitatea Bucureşti
7. Eliza Campus – cercetător la Institutul de istorie „Nicolae Iorga"
8. Ştefan Ştefănescu – directorul Institutului de istorie „Nicolae Iorga"
9. Kurt Horedt – profesor la Universitatea din Cluj
10. Mihai Berza – directorul Institutului de studii sud-est europene
11. Francisc Páll – profesor la Universitatea din Cluj
12. Carol Göllner – directorul Centrului de ştiinţe sociale – Sibiu
13. Mircea Petrescu-Dâmboviţa – directorul Institutului „Al. Xenopol" din Iaşi
14. Ion M. Oprea – cercetător ştiinţific
15. Dan Berindei – cercetător ştiinţific la Institutul de istorie „Nicolae Iorga"
16. Vasile Liveanu – cercetător ştiinţific la Institutul de istorie „Nicolae Iorga"
17. Traian Lungu – cercetător ştiinţific la Institutul de istorie „Nicolae Iorga"
18. Vasile Curticăpeanu – conferenţiar, Universitatea Bucureşti

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

De la Ministerul Învăţământului

19. Dumitru Berciu – decanul Facultăţii de istorie Bucureşti
20. Dionisie M. Pippidi – profesor universitar
21. Ştefan Pascu – rectorul Universităţii din Cluj
22. Ion Nestor – profesor la Universitatea Bucureşti
23. Radu Manolescu – conferenţiar universitar, Bucureşti

Institutul de studii istorice şi social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R.

24. Augustin Deac – director adjunct ştiinţific
25. Gheorghe Zaharia – director adjunct ştiinţific
26. Damian Hurezeanu – secretarul Comitetului naţional de istorie

Academia de învăţământ social-politic „Ştefan Gheorghiu" de pe lângă C.C. al P.C.R.

27. Aron Petric – prorector al Academiei de învăţământ social-politic „Ştefan Gheorghiu"
28. Nicolae Petreanu – decanul Facultăţii de istorie a Academiei „Ştefan Gheorghiu"
29. Constantin Mocanu – conferenţiar – Academia de învăţământ social-politic „Ştefan Gheorghiu"

De la Asociaţia de drept internaţional şi relaţii internaţionale

30. Eugen Stănescu – conferenţiar universitar, Bucureşti
31. Nicolae Fotino – director adjunct ştiinţific A.D.I.R.I.

De la Centrul de studii şi cercetări de teorie militară

32. Constantin Antip – general, secretarul Consiliului politic superior al Forţelor Armate ale R.S. România
33. Bantea Eugen – colonel, directorul Centrului.

Pentru membrii delegaţiei, cheltuielile de deplasare şi taxa de înscriere (20 de dolari, putând fi plătită şi în ruble) vor fi suportate din fondurile instituţiilor în care aceştia lucrează.

Totodată, propunem să participe la Congres încă 45-50 de cercetători, cadre didactice, pe cont propriu. În acest scop, să se aprobe ca aceştia să schimbe valuta necesară (în ruble) pentru plata cheltuielilor de deplasare şi a taxei de înscriere la Congres. Lista celor ce vor participa pe cont propriu va fi fixată de prezidiul Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice, împreună cu Secţia Propagandă a C.C. al P.C.R. Întrucât suntem interesaţi ca aceşti istorici să participe la Congres, propunem ca ei, deşi merg pe cont propriu, să fie consideraţi plecaţi în interes de serviciu.

Pentru eventualele probleme deosebite care se pot ivi în timpul Congresului, propunem ca în cadrul delegaţiei să funcţioneze un birou format din tovarăşii: Miron Constantinescu, Constantin Daicoviciu, Aron Petric, Ştefan Ştefănescu, Constantin Antip.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

2. Înainte de deschiderea Congresului de istorie de la Moscova se vor desfăşura la Leningrad, timp de 7 zile, *lucrările Congresului Internaţional de Istorie Economică.* Congresul va dezbate probleme ale *istoriei economiei* şi ale *gândirii economice,* numeroase teme din perioada modernă şi contemporană. O atenţie deosebită se va acorda de către Congres problemelor *planificării economice.*

Propunem ca ţara noastră să fie reprezentată la acest Congres de o delegaţie formată din următoarele persoane:

1. Gheorghe Zane – membru corespondent al Academiei R.S. România
2. Nicolae N. Constantinescu – profesor la Academia de Studii Economice
3. Victor Axenciuc – conferenţiar la Academia de învăţământ social-politic „Ştefan Gheorghiu"
4. Gheorghe Surpat – cercetător ştiinţific la Institutul de studii istorice şi social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R
5. Gheorghe Dobre – cercetător ştiinţific la Institutul de cercetări economice.

Propunem, de asemenea, ca dintre delegaţii ce participă la Congresul de ştiinţe istorice de la Moscova să ia parte la dezbateri tovarăşii Miron Constantinescu şi Dionisie Pippidi. În cadrul schimbului de experienţă normal pe bază de reciprocitate tovarăşii P. Cernovodeanu şi S. Goldenberg îşi vor susţine comunicările prevăzute în programul oficial al Congresului.

Considerăm util să se dea posibilitatea participării pe cont propriu unui număr de 5-6 cercetători şi cadre didactice.

Propunem ca membrii delegaţiei oficiale de la acest Congres să participe şi la lucrările Congresului mondial de istorie de la Moscova.

Înainte de plecarea la cele două congrese, conducerea Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice şi Secţia Propagandă a C.C. al P.C.R. vor discuta cu membrii delegaţiilor şi cu toţi ceilalţi participanţi orientarea activităţii delegaţiei.

PREŞEDINTE,
Prof. univ. Miron Constantinescu

Anexa 1

PROGRAMUL
celui de-al XIII-lea Congres de istorie

I. MARILE TEME

Prima mare temă cu experţi. Metodologie. Istoricul şi ştiinţele sociale

1. Deosebiri între metoda istorică şi cea a ştiinţelor sociale
2. Metoda ştiinţelor sociale în cercetarea istorică
3. Caracterul relaţiilor istoriei cu ştiinţele sociale, cuprinzând şi metoda cantitativă
4. Istoria la punctul de întâlnire a ştiinţelor umane
5. Rolul cunoştinţelor istorice formatoare ale conştiinţei sociale

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

6. Limbajul şi istoria
7. Istoria evenimentelor şi istoria structurilor

RAPOARTE

A. **Numărul ca element de informaţie a istoricului**
1. Elaborarea automatică a informaţiei în serviciul ştiinţei istorice
2. Maşina şi cercetarea istorică
3. Utilizarea metodelor cantitative în mişcările populare şi sociale din secolele XIX şi XX

B. **Rolul şi locul biografiei în ştiinţele istorice**
1. Biografia şi ştiinţa istoriei
2. Biografia ca obiect al studiului istoric
3. Biografia şi autobiografia; problema izvoarelor şi a reprezentărilor
4. Istoricul şi interviul

A doua mare temă cu experţii: Istoria continentelor

Naţionalismul şi lupta de clasă în procesul de modernizare în Asia şi Africa
1. Naţionalismul şi lupta de clasă
2. Naţionalismul şi lupta de clasă în procesul de modernizare a Extremului Orient
3. Schimbările calitative în dezvoltarea statelor asiatice după al Doilea Război Mondial
4. Constituirea elitelor moderne în Africa începând cu mijlocul secolului al XVIII-lea
5. Statele africane sub amprenta colonizării şi decolonizării europene
6. Căi şi forme ale constituirii statelor în Africa şi Asia după al Doilea Război Mondial
7. Emancipările de sclavi. Studiu comparativ

RAPOARTE

A. **Locul Americii Latine în procesul istoric mondial în sec. XIX-XX**
1. Originile şi problematica mişcărilor latino-americane de guerillă în sec. XIX
2. America Latină şi procesul de evoluţie istorică mondială în sec. XIX-XX

B. **Impactul regiunilor de frontieră în istoria continentelor**

II. ANTICHITATEA

Mare raport cu experţi. Problema echilibrului politic în lumea mediteraneană
1. Problema echilibrului politic grec în lumea mediteraneană
2. Colonizarea greacă în Occident
3. Cetăţenia romană

RAPOARTE

1. Stratificarea socială a societăţilor antice, dinamism şi tendinţe

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

2. Probleme sociale ale urbanismului în aria mediteraneană în timpul antichităţii
3. Gânduri asupra evoluţiei economice în antichitate
4. Economia gospodărească în timpul antichităţii
5. Formarea şi dezvoltarea romanităţii orientale în Imperiul roman
6. Lumea antică şi Orientul
7. Conflict şi continuitate în Orientul Apropiat antic
8. Civilizaţiile italice
9. Lumea barbară la sfârşitul lumii antice
10. Structura politică a vechiului stat nomad din Mongolia
11. Mutaţia ideilor asupra antichităţii în secolul al XIX-lea

III. EVUL MEDIU

Mare raport cu experţi. Feudalismul ca moment istoric, ca mişcare socială, ca mod de producţie

1. Problemele genezei feudalismului în ţările europene
2. Problemele trecerii de la antichitate la feudalism în Europa de Sud-Est
3. Feudalismul ca structură politică, juridică, a societăţii medievale, ca mod de producţie, ca tip social
4. Căile istorice ale dezvoltării feudalităţii şi variantele societăţii medievale
5. Raporturile economice şi sociale în Europa Centrală şi Orientală în Evul Mediu timpuriu
6. Dinamica societăţii medievale
7. Caracterele speciale ale feudalismului japonez

RAPOARTE

1. Suveranitatea şi limitările ei în Evul Mediu
2. Structuri familiale în Evul Mediu occidental
3. Săracii şi societatea medievală
4. Cauzele răspândirii tardive a ideii creştinismului în Ţările Baltice
5. Misiunile răsăritene ale Bisericii occidentale şi greceşti în Evul Mediu
6. Bizanţul şi Rusia între sec. XI-XVI: Aspecte politice, religioase, economice, culturale şi artistice
7. Comerţul în Marea Neagră de la începutul epocii bizantine până la cucerirea Egiptului de către otomani în 1517
8. Economia Balcanilor şi Mediterana în sec. XV-XVI
9. Islamul şi creştinătatea în economia mediteraneană a Evului Mediu târziu

IV. ISTORIA MODERNĂ

Mare raport cu experţi. Problemele Europei în secolul XVII

1. Franţa şi conflictul constituţional englez de la mijlocul sec. XVII
2. Fenomenele de criză politică, socială, economică şi religioasă în sec. XVII
3. Problemele nobilimii în sec. XVII, îndeosebi în Franţa
4. Revoluţia socială şi ştiinţifică în sec. XVII

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

5. Secularizarea societăţii în sec. XVII
6. Europa Centrală în sec. XVII şi principalele tendinţe politice

RAPOARTE

1. Modernismul
2. Dezvoltarea spiritului de organizare şi a gândirii metodice în mentalitatea occidentală în epoca Renaşterii
3. Nobilime şi administraţie; formarea aparatului birocratic în Italia în epoca Renaşterii
4. De la supus la concetăţean; relaxarea statului suveran înaintea Revoluţiei Franceze
5. Structuri agrare ale Occidentului mediteranean din sec. XVI-XIX
6. Circulaţia argintului în Asia orientală în secolele XVI-XVII
7. Unitatea creştinilor şi unitatea Europei în perioada modernă
8. Conservatorismul Europei de Răsărit în secolul al XIX-lea
9. Probleme privind publicarea de izvoare turceşti, arabe, persane
10. În legătură cu tendinţa generală a istoriei Statelor Unite ale Americii
11. Gentry în S.U.A.

V. ISTORIA CONTEMPORANĂ

Mare raport cu experţi. Lumea între cele două războaie mondiale

1. Probleme de structură ale democraţiei parlamentare începând cu Primul Război Mondial
2. Semnificaţia şi realitatea democratizării: exemplul Germaniei
3. Mişcarea socialistă în Europa după 1914
4. Problema securităţii colective între cele două războaie mondiale
5. Problematica fascismului în perioada dintre cele două războaie
6. Creştinismul social

RAPOARTE

1. Mişcări ideologice în Europa de Sud-Est în cursul secolelor XIX şi XX până la Primul Război Mondial
2. Anul 1871, cotitură a istoriei universale
3. Puterile europene şi Balcanii la începutul sec. XX (1900-1914)
4. Mişcări ale claselor mijlocii în Europa şi în Statele Unite
5. Criza actelor de nesupunere militară pe diverse fronturi între 1916-1917
6. Bilanţul lumii, 1917-1918
7. Trăsăturile esenţiale ale „Revoluţiei culturale" în U.R.S.S
8. Schimbarea în structura socială a populaţiei U.R.S.S
9. Rolul statului în viaţa economică a Statelor Unite

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

VI. ORGANISME INTERNAŢIONALE AFILIATE ŞI COMISII

1. Mişcările ţărăneşti şi problema agrară la sfârşitul sec. XVIII şi până în zilele noastre (Comisia de istorie a mişcărilor sociale şi a structurilor sociale).

2. Masele de muncitori în efortul de război în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. (Comitetul internaţional de istoria celui de-al Doilea Război Mondial).

VII. ŞEDINŢE PLENARE

1. Şedinţa de deschidere: *Lenin şi istoria*

2. Şedinţa de închidere: *Arta în Rusia medievală şi în Occident*

Anexa 2

TEME NOI, INTRODUSE DUPĂ DISCUŢIA DIN SECRETARIATUL C.C. AL P.C.R.

– *Romanii în spaţiul carpato-dunărean*
Dumitru Berciu
Kurt Horedt

– *Civilizaţia daco-romană şi geneza poporului român*
Constantin Daicoviciu
Gheorghe Ştefan
M. Petrescu-Dâmboviţa

– *Formaţiuni politice prestatale în Transilvania*
Ştefan Pascu

– *Formarea statelor române feudale în contextul feudalităţii europene*
Ştefan Ştefănescu

– *Unirea Ţărilor Române la începutul secolului al XVII-lea – ca moment al procesului de constituire a statelor naţionale în epoca feudală*
Eugen Stănescu

– *Lupta poporului român pentru formarea statului naţional unitar român în secolul al XIX-lea*
Dan Berindei

– *Revoluţia din 1848-1849 şi relaţiile internaţionale*
Miron Constantinescu

– *Naţiunea şi rolul ei în epoca contemporană*
Constantin Antip

– *Securitatea colectivă europeană (relaţiile interstatale)*
Andrei Oţetea

II. **ALTE TEME ALE ISTORICILOR ROMÂNI**

La tema: **Metodologie. Istoricul şi ştiinţele sociale**

Se vor prezenta comunicările:

– *Istoria la intersecţia ştiinţelor umane*
Mihail Berza

– *Metoda ştiinţelor sociale în cercetarea istorică*

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Constantin Mocanu

– *Rolul cunoştinţelor istorice în formarea conştiinţei sociale*

Vasile Curticăpeanu

– *Istoria evenimentelor şi istoria structurii*

Miron Constantinescu

– *Utilizarea metodelor cantitative în studierea mişcărilor populare şi sociale din secolele XIX şi XX*

Vasile Liveanu

– *Rolul şi locul biografiei în ştiinţele istorice. Biografia şi autobiografia*

Dan Berindei

– *Istoricul şi interviul*

Constantin Antip

La tema: **Antichitatea**

– *Problema echilibrului politic în lumea mediterană*

D.M. Pippidi

– *Lumea antică şi Orientul*

Constantin Daicoviciu şi Gheorghe Ştefan

– *Cetăţenia romanică*

Kurt Horedt

– *Stratificarea socială a societăţilor antice; dinamism şi tendinţe*

Dumitru Berciu

La tema: **Evul mediu**

– *Problemele genezei feudalismului în ţările europene*

Şt. Ştefănescu

– *Problemele trecerii de la antichitate la feudalism în Europa de Sud-Est*

Constantin Daicoviciu

Dumitru Berciu

– *Feudalismul ca structură politică, juridică a societăţii medievale, ca mod de producţie, ca tip social*

Şt. Pascu

– *Raporturile economice şi sociale în Europa Centrală şi Orientală în perioada de început a feudalismului*

Şt. Ştefănescu

– *Suveranitatea şi limitele sale în evul mediu*

Francisc Pall

– *Misiunile răsăritene ale Bisericii catolice şi ortodoxe în evul mediu*

Francisc Pall

– *Bizanţul şi Rusia în secolele XI-XV*

Eugen Stănescu

– *Economia Balcanilor şi Mediterană în secolele XV-XVI*

Radu Manolescu

La tema: **Istoria modernă**

– *Europa Centrală în secolul al XVII-lea şi principalele tendinţe politice*

Eugen Stănescu

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

– *Fenomene de criză politică, socială, economică şi religioasă în secolul XVII*

Şt. Pascu

– *Secularizarea societăţii în secolul al XVII-lea*

C. Göllner

– *Modernismul*

Dan Berindei

– *Probleme ale publicării de izvoare turceşti, arabe, persane*

M. Berza

– *Unitatea creştinilor şi unitatea Europei în perioada modernă*

M. Berza

La tema: **Istoria contemporană**

– *Lumea între cele două războaie mondiale*

Mişcarea socialistă în Europa după 1914

Augustin Deac

– *Problematica fascismului în perioada dintre cele două războaie mondiale*

Ladislau Bányai

Aron Petric

– *Problema securităţii colective între cele două războaie mondiale*

Andrei Oţetea

– *Mişcări ideologice în Europa de Sud-Est în decursul secolelor XIX-XX, până la Primul Război Mondial*

Miron Constantinescu

Dan Berindei

– *Puterile europene şi Balcanii la începutul secolului al XX-lea – 1900-1914*

Nicolae Fotino

Damian Hurezeanu

– *Bilanţul lumii – 1917-1918*

Miron Constantinescu

Augustin Deac

Nicolae Petreanu

La Secţia a VI-a. Organisme Internaţionale afiliate şi comisiuni

– *Mişcări ţărăneşti şi problema agrară – sfârşitul sec. XVIII până în zilele noastre*

Damian Hurezeanu

– *Masele muncitoare în efortul de război în timpul celui de al Doilea Război Mondial*

Gh. Zaharia

Şedinţa plenară. *Lenin şi ştiinţa istorică*

Damian Hurezeanu

Constantin Mocanu

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

LISTA
temelor ce vor fi prezentate la Congresul Internaţional de Istorie Economică

(după discuţia din Secretariatul C.C. al P.C.R.)

– *Planificarea şi creşterea economică în România*
– N.N. Constantinescu
– *Industria în România în a doua jumătate a secolului XIX*
– Gh. Zane
– *Problemele productivităţii muncii în Grecia şi Roma*
– D. Pippidi
– *Economia urbană în lumea greco-romană*
– D. Pippidi
– *Perfecţionarea planificării în România în etapa actuală*
– Miron Constantinescu
– *Formarea economiei unitare româneşti în secolele XVIII-XX*
– Miron Constantinescu
– *Tendinţele principale în structura economiei româneşti, perioada interbelică*
– Victor Axenciuc
– *Schimbări în structura populaţiei active din România în anii 1948-1970*
– Gh. Surpat
– *Confruntări de opinii cu privire la direcţia de dezvoltare a economiei româneşti în a doua jumătate a sec. XIX şi începutul sec. al XX-lea*
– Gheorghe Dobre
– *Schimburile economice între Ţările Române şi Occident (1600-1750)*
– S. Goldenberg
– *Schimburile economice între Ţările Române şi Occident (1750-1821)*
– Paul Cernovodeanu

SECRETARIATUL C.C. AL P.C.R.

În atenţia tovarăşului secretar V. Patilineţ

Prin hotărârea Secretariatului C.C. al P.C.R. nr. 1961/1964 din 23 iulie 1970, s-au aprobat delegaţiile ţării noastre care vor participa la Congresul Internaţional de ştiinţe istorice (Moscova, 16-23 august) şi la Congresul Internaţional de istorie economică (Leningrad, 10-14 august).

Întrucât din motive de sănătate un număr de 4 oameni de ştiinţă nu se pot deplasa peste hotare, propunem să se aprobe următoarele modificări în componenţa delegaţiilor:

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

I. **Congresul Internaţional de ştiinţe istorice**

1. Tovarăşul Constantin Daicoviciu să fiu înlocuit, la propunerea sa, cu tovarăşul Nicolae Gostar, profesor la Universitatea „Al. I. Cuza" Iaşi.

2. Tovarăşul Francisc Pall să fie înlocuit cu tovarăşul Camil Mureşan, profesor doctor la Universitatea „Babeş Bolyai" din Cluj.

II. **Congresul Internaţional de istorie economică**

1. Tovarăşul Gheorghe Zane să fie înlocuit cu tovarăşul Costin Murgescu, membru titular al Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice.

2. Tovarăşul Dionisie Pippidi să fie înlocuit cu tovarăşul Bucur Mitrea, cercetător principal la Institutul de Arheologie Bucureşti.

Menţionăm că propunerile de mai sus asigură o acoperire corespunzătoare a tematicii congreselor, a diferitelor lor secţii şi comisii. În cazul în care vreunul dintre cei propuşi nu ar fi aprobat, s-ar putea lua în considerare deplasarea în U.R.S.S. a tovarăşului Vasile Mihordea, doctor în istorie, cercetător principal la Institutul de istorie „Nicolae Iorga" Bucureşti.

Secţia Propagandă a C.C. al P.C.R. este de acord cu aceste propuneri.

PREŞEDINTE,
Prof. univ. Miron Constantinescu

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar 81/1970, f. 67-84

23. 1970, octombrie 22. *Notă întocmită în cadrul Direcţiei Generale a Presei şi Tipăriturilor, referitoare la conţinutul unor emisiuni culturale transmise de Radiodifuziunea Română.*

NOTĂ

RADIO

Redacţia emisiunilor culturale. Emisiunea *„Dezbateri culturale"* avea ca temă „Actualitatea criticii lui T. Maiorescu". Invitaţi să-şi exprime opiniile erau criticii literari N. Manolescu, Eugen Simion şi Şerban Cioculescu. Majoritatea părerilor formulate în cadrul dezbaterilor elogiau activitatea lui T. Maiorescu fără să arate limitele poziţiei sale, concepţia idealistă, metafizică şi estetizantă în domeniul respectiv şi minimalizau valoarea aportului şi rolul lui C.D. Gherea în critica literară.

Vorbindu-se despre polemica dintre cei doi se subaprecia poziţia lui Gherea, iar în finalul dezbaterii, apreciindu-se destinul lui T. Maiorescu în cultura noastră, se recomanda în mod unilateral ca actuală necesitatea unei concepţii estetizante în aprecierea operelor literare.

Dintre aceste aprecieri spicuim:

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

N. Manolescu: „Cum poate fi socotit întemeietorul criticii româneşti acela la care latura distructivă predomină asupra celei constructive ... Gherea sfârşeşte prin a-şi pierde principiile făcând doar o critică analitică".

E. Simion: „Gherea ignoră factorul hotărâtor în analiza operelor literare care este cel estetic ... Actualitatea lui Maiorescu stă în spiritul criticii sale, în estetismul său".

Ş. Cioculescu: „Avem nevoie de un Maiorescu care să facă un fel de ecarisaj ... critica lui T. Maiorescu constituie până azi un model".

Redacţia a hotărât să refacă emisiunea.

▼

D.A.N.I.C., fond Comitetul pentru Presă şi Tipărituri, dosar 22/1970, f. 32-33

24. 1970, decembrie 18. *Notă întocmită de Serviciul „Ideologie" din Direcţia Generală a Presei şi Tipăriturilor, referitoare la conţinutul compendiului* ***Istoria României.***

NOTĂ

Compendiul ISTORIA ROMÂNIEI sub redacţia:
Miron Constantinescu, Constantin Daicoviciu, Ştefan Pascu

Editura Didactică şi Pedagogică
724 pag. tipo + 15 hărţi
20.000 ex. tiraj

Faţă de prima ediţie, tipărită în 1969, noua versiune a compendiului ce urmează să apară prezintă o serie de îmbunătăţiri.

Menţionăm, în primul rând, noua redactare a capitolului „Insurecţia armată din 23 August 1944"; faţă de prezentarea schematică făcută în vechea ediţie de I. Oprea, pe parcursul a numai 5 pagini, cea recentă, semnată de M. Constantinescu, dedică acestui moment 21 pag. ms. în care lupta poporului român condus de P.C.R. împotriva dictaturii fasciste este prezentată în toată amploarea ei, marcându-se momentele principale, subliniindu-se semnificaţia acestora, importanţa lor deosebită, rolul conducător pe care l-a avut P.C.R.; acţiunile iniţiate şi înfăptuite sub conducerea partidului sunt încadrate mai organic în contextul evenimentelor internaţionale, a luptei generale a popoarelor împotriva fascismului.

Apoi, printr-o reorganizare a materialului deja existent şi extinderea unor texte din vechea ediţie, s-a realizat o încadrare mai judicioasă în istoria patriei a unor probleme de istorie veche şi medie din trecutul Dobrogei şi Transilvaniei. Astfel, subcapitolele privind Dobrogea din capitolul „Evoluţia societăţii în sec. XI-XII" şi „Formarea statelor feudale: Transilvania, Ţara Românească şi Moldova" au fost mult

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

lărgite, prezentându-se formaţiunile politice autohtone existente în această provincie între sec. XI-XII, formarea statului Dobrogea şi dezvoltarea lui până în sec. XIV, când meleagurile dobrogene au intrat în stăpânirea lui Mircea cel Bătrân. De asemeni, paragrafe succinte şi disparate privind situaţia Transilvaniei în a doua jumătate a sec. XVI au fost reunite într-un capitol distinct, „Formarea principatului autonom al Transilvaniei". Restructurări de material s-au făcut şi în cap. „Formarea poporului şi a limbii române".

Pentru a sublinia importanţa unor momente istorice deosebite au fost adăugate pasaje de concluzii (de ex., la cap. privind Răscoala lui Horea, Adunarea de la Alba Iulia – 1 Decembrie 1918, Greva generală din 1920 ş.a.) ori au fost reformulate unele aprecieri (la 1821 în loc de „mişcarea revoluţionară" – „revoluţie").

Alte modificări urmăresc întărirea unor aspecte critice asupra unor domnitori (Barnovschi, Mavrocordat) ori personalităţi ale vieţii culturale (L. Blaga), au fost introduse unele pasaje necesare aducerii la zi a unor probleme (de ex. la subcapitolul „Transformarea socialistă a agriculturii" s-a adăugat un pasaj despre expunerea din noiembrie 1970 a tovarăşului Nicolae Ceauşescu asupra măsurilor privind îmbunătăţirea organizării, planificării şi conducerii agriculturii); în sfârşit, în numeroase pagini, au fost efectuate modificări de text în vederea explicării mai exacte a unor noţiuni, precizarea unor concluzii ale noilor cercetări, iar în câteva cazuri, corectării unor inexactităţi de ordin ştiinţific apărute greşit în ediţia anterioară.

*

În noua sa formă, volumul a fost lecturat prin sondaj. În afară de părţile modificate de colectivul de autori, au fost urmărite părţile din Compendiu la care am avut observaţii la controlul efectuat în coli tipografice în ianuarie 1970 (concretizate în nota de lucru a serviciului nostru din 26 ianuarie a.c.).

La recenta lectură a rezultat că unele din observaţiile noastre (de ex. cele privind prezentarea insurecţiei armate din August 1944 şi parţial cele privind ilustraţia şi indicele volumului) au fost rezolvate prin modificările făcute de autori.

Dintre problemele cuprinse în nota amintită şi nemodificate, unele privesc observaţii comunicate şi însuşite de coordonatorul lucrării în discuţiile din 29 iunie şi 3 noiembrie 1969.

Astfel, cu acele prilejuri, discutându-se asupra insistenţei şi modului cum sunt consemnate schimbările de ordin teritorial, intervenite în întinderea ţărilor române, s-a căzut de acord să fie revăzute unele formulări. În această situaţie era paragraful „Pierderea Chiliei şi Cetăţii Albe" (cap. „Epopeea românească sub conducerea lui Ştefan cel Mare") în care – pe lângă descrierea evenimentelor – se comentează în extenso acest moment, arătându-se între altele:

„Temându-se a se mai aventura în interiorul ţării, turcii încearcă să o slăbească economic, politic şi militar prin cucerirea celor două cetăţi de la Dunăre şi Mare: Chilia şi Cetatea Albă, socotite de Ştefan însuşi ca «Moldova toată şi Moldova cu aceste ţinuturi este un zid pentru Ungaria şi Polonia»; socotite cele două cetăţi, de asemenea şi de turci ca sprijinul cel mai de seamă al creştinilor: «Câtă vreme românii stăpânesc Chilia şi Cetatea Albă, iar ungurii Belgradul sârbesc, nu vom putea birui pe creştini»,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

declara sultanul Mahomed. Împotriva acestora trebuia, aşadar, îndreptat atacul. Încă o dată Ştefan este lăsat singur în faţa oastei turceşti care cucereşte, astfel, la 1484, Chilia şi Cetatea Albă.

Pierderea era grea nu numai din punct de vedere economic, ci în aceeaşi măsură şi politic şi militar. În aceste cetăţi-porturi se desfăceau mărfuri valoroase care aduceau venituri frumoase Moldovei. Prin pierderea acestor cetăţi ţara era descoperită pe de o parte, iar pe de altă parte acestea deveneau locuri de organizare a incursiunilor turceşti. De aceea, Ştefan a făcut eforturi repetate pentru recucerirea lor, fără succes însă" (pag. 167).

Deşi s-a convenit ca – pe considerente de oportunitate politică – să se efectueze reduceri în textul citat, el a apărut nemodificat în ediţia I-a, urmând să fie reprodus întocmai şi în cea actuală.

Semnalăm faptul că la pag. 648 („Tabel cronologic"), la anul 1812, în rubrica „Evenimentul istoric de pe teritoriul României" se scrie: „Anexarea Basarabiei la Rusia ţaristă".

În discuţiile cu coordonatorul lucrării, s-a atras de asemenea atenţia că toate capitolele Compendiului concep anul 1918 ca moment al „desăvârşirii unităţii naţionale" româneşti; în legătură cu această problemă s-a căzut de acord asupra necesităţii reformulării pasajelor în care noţiunea este impropriu folosită. Practic însă, în ediţia I-a nu au fost făcute decât câteva modificări în subcapitolul privind unirea Transilvaniei cu România, rămânând numeroase formulări similare celor modificate în toate celelalte părţi ale Compendiului. Nici în textul propus pentru noua ediţie nu au fost revăzute. Citâm spre exemplificare:

„Colaborarea tuturor forţelor sociale şi politice din rândurile poporului român a fost un factor de seamă care a contribuit la desăvârşirea unităţii naţionale", la 1 Decembrie 1918 (pag. 385).

„Desăvârşirea unităţii naţionale a României în 1918 şi recunoaşterea ei de către Conferinţa Păcii constituiau realizarea năzuinţelor de veacuri ale poporului român. Pentru a obţine de la Conferinţa Păcii recunoaşterea unirii provinciilor locuite de români, cercurile guvernante au desfăşurat o serie de acţiuni ... în urma acţiunilor guvernului român ... Consiliul Marilor Puteri ... a consfinţit în tratatele de pace de la Versailles desăvârşirea unităţii naţionale a statului român" (pag. 457).

„Unirea din 1859 a însemnat o etapă esenţială pe drumul unităţii naţionale, a cărei întregire deplină avea să se înfăptuiască în 1918" (pag. 342).

În subcap. „Apariţia relaţiilor capitaliste" se scrie că după Revoluţiile din 1821 şi 1848 „Naţiunea, lupta de eliberare naţională, unitatea naţională sunt tot atâtea caracteristici ale epocii moderne ..." (pag. 258).

„Alcătuirea naţiunii române a stimulat ... lupta pentru unitatea naţională, pentru formarea statului român modern şi pentru cucerirea independenţei, după cum şi formarea statului naţional român accelerează şi amplifică lupta pentru desăvârşirea unităţii românilor" (pag. 284).

Alte formulări similare la pag.: 344, 348, 350, 356, 381, 404, 407, 410, 412, 421, 428, 429, 436, 445, 453, 463, 532, 533, 539; lupta pentru „unitate naţională", în contexte similare, la pag.: 277, 293, 299, 316, 325, 329, 332, 339, 363, 411, 433.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

În nota prezentată coordonatorului volumului, în 1969, semnalăm faptul că din cap. „Revoluţia burghezo-democratică din 1848" rezultă că răspunderea pentru nerealizarea înţelegerii româno-maghiare şi – ca urmare – pentru înfrângerea luptei a revenit exclusiv conducerii revoluţiei maghiare. Coordonatorul nu a ţinut seama de argumentele aduse, neefectuând nici o modificare la ediţia I-a. Aceleaşi concluzii rezultă şi la lectura textului pentru ediţia a II-a în care, din nou, la pag. 292, 317, 325, 326, 327, 328 revin aprecieri negative asupra greşelilor făcute de conducătorii revoluţiei maghiare în general şi de Kossuth Lajos în special, deşi – pentru a schimba oarecum actualul mod de prezentare a poziţiilor celor două tabere – au fost efectuate unele atenuări în pasajele cuprinzând aprecieri exclusiv pozitive asupra conducerii revoluţionarilor români din Transilvania. (S-au eliminat cuvintele subliniate din pasaje ca: „Avram Iancu a fost un luptător *consecvent* revoluţionar-democrat", „burghezia română din Transilvania ... era la începuturile formării sale ... apropiată de popor *şi străină de şovinism ...")*. Menţionăm că după ce la pag. 326 se vorbeşte de încercările repetate ale unor revoluţionari români, care s-au adresat începând din septembrie 1848 naţiunii şi guvernului maghiar pentru a împiedica conflictul, nu au fost luate în seamă de guvernul maghiar, care „a dat dovadă de egoism", la pag. 327 se insistă asupra poziţiei revoluţionarilor maghiari în frunte cu Kossuth care – continuând să apere interesele nobilimii liberale – au îngreunat şi prelungit tratativele de pacificare româno-maghiare, iniţiate şi realizate de Bălcescu. „Ulterior, după înfrângerea revoluţiei, cei mai mulţi conducători maghiari au dovedit că actele lor pozitive în problema naţională, din iulie 1849, au fost dictate de presiunea contrarevoluţiei; ei au revenit la poziţiile anterioare, binecunoscute, faţă de naţionalităţi, aducând prejudicii grave cauzei luptei generale a popoarelor" (pag. 328).

În paragraful „Înfrângerea revoluţiei", revenindu-se asupra dezbinării forţelor revoluţionare române şi maghiare, care a constituit una din cauzele acestei înfrângeri, se scrie: „Conducătorii revoluţiei maghiare, proveniţi în marea lor majoritate din rândurile nobilimii liberale, nu au înţeles acest imperativ, intrând în conflict cu năzuinţele naţionalităţilor care formau majoritatea populaţiei; prin aceasta era subminată de fapt însăşi revoluţia maghiară ... Conducătorii români, în frunte cu Avram Iancu, considerând necesară colaborarea româno-maghiară în cursul revoluţiei, apreciau că această colaborare depindea de respectarea drepturilor naţionale şi sociale ale poporului lor. În Banat, colaborarea revoluţionară româno-maghiară a fost mai avansată, datorită condiţiilor social-politice din această provincie şi clarviziunii revoluţionarului Eftimie Murgu. Aceeaşi atitudine dăunătoare a conducătorilor maghiari a împiedicat însă dezvoltarea acestei colaborări şi în Banat". (pag. 328).

În legătură cu motivele care au determinat intrarea României în conflagraţie, în cap. „România în timpul Primului Război Mondial" după ce se fac referiri la tratativele purtate în perioada neutralităţii de către politicienii români cu ambele coaliţii, în vederea obţinerii unor avantaje cât mai mari, textul Compendiului se limitează la sublinierea doar a unui aspect al problemei:

„O asemenea atitudine era justificată de situaţia strategică şi politică a ţării noastre, situată între cele două tabere războinice, care avea ca principal obiectiv desăvârşirea unităţii naţionale ... Concomitent cu tratativele diplomatice, în interiorul

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ţării aveau loc puternice manifestaţii, menite să pună în lumină justeţea cauzei naţionale de eliberare a Transilvaniei de sub dominaţia străină. În cadrul unor impresionante mitinguri, glasuri tot mai puternice se pronunţau în favoarea intrării în război pentru eliberarea românilor transilvăneni, ceea ce a influenţat asupra adoptării hotărârii finale. La aceasta au contribuit şi tratativele secrete purtate cu puterile Antantei – prin care se promitea satisfacerea dezideratului unităţii naţionale ..." (pag. 411).

„România ... intra în luptă (aug. 1916) pentru realizarea dezideratului de veacuri al poporului român – unirea tuturor teritoriilor româneşti într-un singur stat" (pag. 412, cap. „Participarea României la Primul Război Mondial").

Vorbind despre împrejurările care au determinat România să încheie cu Puterile Centrale în decembrie 1917 Armistiţiul de la Focşani, Compendiul arată: „La dificultăţile de ordin intern ... se adăugau situaţiile nou create în tabăra aliaţilor; intenţiile guvernului sovietic de a încheia armistiţiul cu Puterile Centrale şi atitudinile rezervate faţă de România pe care le manifesta S.U.A. ..." (pag. 418, cap. „România la sfârşitul anului 1917").

Semnalăm unele pasaje insuficient de nuanţat formulate asupra unor politicieni burghezi:

Despre *Iuliu Maniu:* după ce la pag. 424 este înşirat printre alte 17 „personalităţi de frunte ce au avut un rol în înfăptuirea Unirii din 1918" (în actuala ediţie, pe lângă ardeleni, au fost adăugaţi 4 fruntaşi din Vechea Românie) – la pag. 472 se scrie: „O puternică regrupare a organizaţiilor politice ale burgheziei s-a realizat prin fuziunea Partidului Naţional din Transilvania, ai căror lideri de seamă erau I. Maniu şi Al. Vaida-Voevod, cu Partidul Ţărănesc (1926), cel mai puternic partid de opoziţie ..."

Dintre pasajele cu aprecieri – de asemeni pozitive – la adresa lui *I.I.C. Brătianu,* citãm: „În 1909 în fruntea Partidului Liberal a fost ales I.I.C. Brătianu, exponentul elementelor tinere, cu vederi mai înaintate în rândurile burgheziei liberale" (pag. 390). Din paginile următoare rezultă că tendinţele de apropiere de Antantă din partea României devin evidente după venirea în fruntea P.N.L. a lui I.I.C. Brătianu, fiind determinate îndeosebi de „dorinţa manifestă a desăvârşirii unităţii naţionale a poporului român" (pag. 404).

Din Compendiu lipsesc aprecierile critice necesare asupra activităţii politice a lui *Octavian Goga.* După aprecieri pozitive asupra meritelor politice ca fruntaş al P.N.R. care a militat pentru unire şi cele pe tărâm literar, despre activitatea sa politică în perioada interbelică nu se arată decât că „spre sfârşitul anului 1937 ... regele a adus la cârma ţării un nou guvern, sub preşedinţia lui O. Goga, şeful Partidului Naţional Creştin. Noul guvern, însă, n-a rămas la putere decât până la începutul lunii februarie 1938" (pag. 508). Alte referiri similare la pag. 519.

Deşi la pag. 507 se precizează că regele Carol al II-lea a manifestat între anii 1934-37 o atitudine tolerantă faţă de mişcarea fascistă, cu o pagină înainte (506) se afirmă, pentru aceiaşi ani, că „Armand Călinescu ... în înţelegere cu Palatul, ducea intransigent lupta împotriva hitleriştilor..."

În capitolul privind „Insurecţia armată antifascistă" se omite menţionarea consfătuirii conspirative din noaptea de 13-14 iunie 1944, în cadrul căreia a fost adoptat planul insurecţiei iniţiat de PCR; se aminteşte doar de acordul regelui la acest

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

plan, comunicat la 15 iunie prin gen. C. Sănătescu (pag. 552q). Dintre reprezentanții PCR care au participat direct la aceste pregătiri nu este menționat L. Pătrășcanu. În volum se folosește curent formularea „insurecție *națională* antifascistă" (pag. 547, 552 q, 552 i, 552 o, 727), se vorbește de „Comitetul militar *insurecțional*" (pag. 552 i).

În partea privind orânduirea socialistă, procesul de edificare a noii societăți este prezentat unilateral, neavându-se în vedere unele aprecieri cuprinse în documente recente de partid, în spiritul analizei întreprinse la Congresele IX și X ale PCR; doar în legătură cu reforma învățământului din 1948, se fac unele remarci critice.

Deși cuprinde un paragraf dedicat Congresului al X-lea al PCR, Compendiul nu definește nicăieri, în spiritul documentelor acestuia, actuala etapă pe care o străbate țara noastră, folosindu-se de obicei formula de „desăvârșirea construcției socialiste" (pag. 586, 592, 593, 595, 596, 601, 605).

Paragraful privind politica externă a României (pag. 597-600) se oprește în general la evenimentele anilor 1968 – începutul anului 1969. Sistemul de organizare al cercetării științifice nu are în vedere noile instituții create în ultimii doi ani (Academia de Științe Social-Politice, Academia de Științe Medicale, Academia de Științe Agricole, de exemplu), ultimul moment consemnat fiind crearea C.N.C.S. (pag. 610).

La pag. 540 se fac aprecieri necritice asupra creației literare din perioada interbelică a lui Lucian Blaga, iar la pag. 613 – într-o frază despre activitatea de după 1944 a unor literați români stabiliți în perioada anterioară în Franța – se vorbește despre Eugen Ionescu, ca unul dintre scriitorii „care se afirmă ca mari creatori dramatici". În afară de cele mai sus arătate, cu prilejul lecturii recente, a mai rezultat o serie de observații (inexactități, necesitatea unor aduceri la zi) ce vor fi transmise direct editurii.

Volumul se află la „bun de tipar".

▼

D.A.N.I.C., fond Comitetul pentru Presă și Tipărituri, dosar 59/1970, f. 228-236

25. 1971, februarie 10. *Fragmente din stenograma întâlnirii dintre Nicolae Ceaușescu și oamenii de cultură și artă.*

STENOGRAMA
întâlnirii tovarășului Nicolae Ceaușescu cu oamenii de cultură și artă

– 10 februarie 1971 –

Au participat tovarășii: Emil Bodnăraș, Paul Niculescu-Mizil, Gheorghe Rădulescu, Janos Fazekas, Dumitru Popescu, Leonte Răutu, Gheorghe Stoica, Miron Constantinescu, Mihai Gere, Ion Iliescu.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Tovarăși,

Ne-am gândit să organizăm această întâlnire, la cererea și a unor tovarăși din sectoarele acestea de activitate, pentru a mai face un schimb de păreri asupra ceea ce

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

am realizat în anii din urmă în domeniul literaturii, artei, artei plastice şi muzicii, fiind chiar şi la încheierea cincinalului poate vedem şi ce am făcut în cincinal şi ce ne gândim să facem în viitor, ce probleme mai deosebite se pun pentru a asigura o participare tot mai activă a acestor sectoare la dezvoltarea societăţii noastre, la formarea omului societăţii noastre şi, desigur, mai cu seamă ce ne gândim să facem în anul acesta având şi semicentenarul înfiinţării partidului şi 150 de ani de la Revoluţia lui Tudor Vladimirescu şi alte evenimente importante care merită să fie cinstite aşa cum se cuvine şi unde activitatea de creaţie din toate domeniile trebuie să-şi aducă o contribuţie importantă.

Cam în cadrul acesta ne gândim noi să-l avem în vedere în discuţiile de astăzi. Pentru a face un început ne-am gândit ca preşedinţii celor trei Uniuni să informeze pe scurt, urmând ca pe urmă să ascultăm pe ceilalţi tovarăşi, care vor dori să ia cuvântul. Poate că începem cu tovarăşul Zaharia Stancu, în ordinea mărimii, a numărului de membri, ca să nu se supere cineva să spună că în ordinea importanţei.

Tov. Zaharia Stancu: Iubite şi stimate tovarăşe secretar general, iubiţi şi stimaţi tovarăşi, începând de astă-toamnă activitatea Uniunii Scriitorilor a sporit şi aceasta în legătură directă cu evenimentul cel mai important al anului în care ne aflăm, al împlinirii a 50 de ani de la întemeierea Partidului Comunist Român.

În toată această vreme scriitorii noştri au lucrat şi dovada muncii lor poate fi văzută în librăriile noastre, iar uneori această dovadă nu poate fi văzută întrucât majoritatea cărţilor care au apărut de la începutul toamnei până acuma au dispărut după 3-4 zile din librării, iar unele dintre cărţile publicate în toamna şi în iarna aceasta aproape că nici nu ajung să stea 24 de ore în librării. Noi am fost stimulaţi să dăm cărţi mai bune decât cele pe care le-am scris înainte. Unii scriitori au izbutit să facă acest lucru şi cei mai mulţi, alţii au izbutit mai puţin. Scopul nostru principal a fost acela de a crea o asemenea atmosferă, un asemenea climat în lumea noastră literară, încât trierea operelor literare să fie cât mai mult înlesnită. Lucrând la cărţile noastre, desfăşurând activitatea noastră cetăţenească, nu am făcut altceva decât să slujim partidul nostru şi poporul nostru.

Stimaţi şi iubiţi tovarăşi,

Recent am fost cu un grup de 5 scriitori la Moscova, am întâlnit acolo delegaţii din 11 ţări socialiste. Am avut mult conversaţii cu oamenii care compuneau delegaţiile străine. Vreau să vă comunic că România este una din puţinele ţări în care între scriitori şi partidul nostru comunist nu există nici o disensiune. Noi am subliniat acolo şi am spus mereu despre relaţiile noastre cu partidul. Oamenii au rămas uimiţi şi nu puţini dintre ei ne-au invidiat. Nu ne-am pierdut nici unul din noi un singur prilej fără să vorbim despre unitatea poporului nostru şi a scriitorilor noştri, unitate desăvârşită cu partidul nostru. Am subliniat de nenumărate ori un adevăr, acela că scriitorii români ascultă de un singur for, ascultă de conducerea partidului nostru.

În acest spirit s-a desfăşurat întreaga noastră activitate acolo, în acelaşi spirit s-a dezvoltat întreaga muncă a scriitorilor din ţara noastră, în anul acesta. Climatul literar, sănătos este favorabil discuţiilor, este favorabil creaţiei cu toate că în această privinţă mai sunt, din nefericire, şi unele neajunsuri. Ele însă sunt pe punctul de a fi lichidate şi sperăm că nu vor mai exista cât de curând. Despre anul literar care a trecut, 1970,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

putem spune cu bucurie că la nenumărate lucrări de proză, lucrări de poezie, au apărut cărți de critică și în special cărți de critică scrise de tinerii critici, au apărut cărți de istorie literară, care unele din ele foarte importante. În editarea și răspândirea acestor cărți de critică, rolul criticii în viața noastră literară a sporit și noi suntem încredințați că sporirea rolului criticii în literatura noastră va face mari pași înainte în anul în care abia am intrat. Au fost nenumărate dezbateri, ele au scos în evidență necesitatea de a da un caracter și mai social, militant literaturii și în acest capitol putem cita mesele rotunde, care au avut loc în redacțiile revistelor „România literară", „Luceafărul", „Viața Românească".

Tendința literaturii noastre este de a cuprinde realitățile desfășurate sub ochii noștri și unele cu participarea noastră în ultimii ani. Scriitorii au devenit în ultima vreme, mai mult decât altădată, participanți activi la viața țării. Noi scrim nu numai cărți, și o simplă răsfoire a presei noastre arată că din ce în ce este mai mare numărul scriitorilor care scriu pe pagina I sau pe alte pagini ale tuturor ziarelor noastre din București și chiar din provincie.

Scriitorii în afară de munca lor literară au fost și vor continua să fie și mai activi, participând la emisiunile radio și abordând problemele literare și politice la aceste posturi de radio și televiziune.

Datorită încrederii acordate scriitorilor de către conducerea noastră de partid, datorită faptului că pot apărea cărți care n-ar fi putut să apară altădată, acest lucru ne face să păşim înainte cu și mai multă înțelegere, să sporim eforturile noastre și pe această linie a muncii obștești.

Editurile noastre s-au înmulțit. Editurile noastre au dat, în această iarnă, cititorilor noștri cărți nenumărate. Ele pregătesc, având programe speciale, o bogată recoltă literară care va fi editată până la aniversare, iar unele cărți mai lungi după aniversare, însă tot în cursul acestui an.

Conducerea Uniunii Scriitorilor a avut ședință la Uniune sau în alt cadru cu editorii. Înțelegerea dintre noi și editori este deplină, scriitorii având însă la acest punct și unele revendicări despre care voi spune mai târziu câteva cuvinte.

Am folosit aniversarea partidului pentru ca sub conducerea partidului nostru să mergem mai departe, să scriem cărți mai multe și cărți mai bune. Aș vrea să vă informez că Editura Uniunii Scriitorilor, căreia i-am dat titlul de „Cartea Românească", pentru că în primul rând se ocupă de editarea și răspândirea în țări a cărților de literatură românească, în puțin timp care a trecut de la înființarea ei și până astăzi, a tipărit peste 120 de titluri. Până în primăvară ea va depăși 200 de titluri, publicând în primul rând literatură și mai ales literatură scrisă de tinerii scriitori care au intrat în clubul literar în ultimii ani.

Editurile au înscris în programul lor, au editat și vor continua să editeze și lucrări de publicistică, scrise de scriitorii noștri, lucrări care ar avea încă o dată munca intensă a scriitorilor noștri, muncă dedicată în slujba partidului și a poporului nostru, muncă care este o urmare a încrederii pe care conducerea noastră de partid o are în scriitorii noștri. Editurile Minerva, Editura Eminescu, Editura Cartea Românească vor da până la aniversare multe și bune cărți, care fără îndoială vor îmbogăți tezaurul mai vechi al literaturii noastre.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Am căutat să realizăm o legătură strânsă între cititori şi scriitorii noştri. În acest scop Uniunea Scriitorilor a organizat şi a realizat, până în momentul de faţă, următoarele lucruri: am să citez numai cifrele generale pentru a nu ocupa prea mult timp. De la începutul anului şi până astăzi am ţinut cu cititorii 42 de întâlniri, unele organizate de Uniunea Scriitorilor, altele organizate cu acelaşi succes de revistele „Viaţa Românească", „Flacăra", „Luceafărul". De la începutul anului, deci, am avut 42 de mari întâlniri cu cititorii din 42 de localităţi. La aceste manifestări, stimaţi şi iubiţi tovarăşi, au participat 407 scriitori şi peste 18.000 de cititori. În continuare vom duce această muncă, în aşa fel încât până la aniversare să ţinem o foarte strânsă legătură cu cititorii. Dar nu numai până la aniversare, ci vom duce această muncă şi mai departe. În cele mai multe din aceste întâlniri, după lecturile poeţilor, ale unor pagini închinate Partidului Comunist Român şi patriei, realizărilor şi sufletului poporului român, în cele mai multe locuri au urmat discuţii vii între cititori şi scriitori, cititorii exprimându-şi părerile lor despre literatura noastră contemporană şi cerând de nenumărate ori scriitorilor să nu uite o clipă viaţa contemporană a poporului nostru, să nu uite o singură clipă munca, literatura închinată muncii constructorilor socialismului, cincinalului care s-a încheiat, cincinalului care începe. Vom continua, cum spuneam mai înainte, întâlnirile cu iubitorii de literatură, le vom mări numărul cu cât ne vom apropia de data aniversării şi vom organiza în ajunul aniversării la Bucureşti o mare întâlnire între cititori şi scriitorii noştri.

Pe plan extern, Uniunea Scriitorilor a avut o foarte bogată activitate. Nenumăraţi scriitori au mers în ţările socialiste şi în ţările nesocialiste, vorbind pretutindeni despre literatura noastră, despre partidul nostru, despre devotamentul scriitorilor noştri faţă de popor, faţă de partid, despre lipsa oricărei neînţelegeri între cei câteva sute de scriitori din ţara noastră, conducerea partidului şi conducerea statului nostru.

Am primit în cursul anului trecut mai bine de 150 de scriitori străini, iar uneori am primit şi ziarişti străini care ne-au fost trimişi din Ministerul Afacerilor Externe sau de alte instituţii, pe care i-am primit foarte bine, cu care am discutat despre aceleaşi lucruri, despre cincinal, despre aniversarea partidului, despre relaţiile noastre cu partidul.

Voiam să mai adaug cu privire la ultima călătorie a noastră făcută recent la Moscova, că în luările de cuvânt ale tuturor delegaţilor la această întâlnire, unde participam 11 ţări socialiste, în articolele publicate în revistele şi în ziarele sovietice, în declaraţiile făcute posturilor de radio sovietice şi televiziunii sovietice, noi am subliniat cu tărie cele spuse mai înainte. Am vorbit de aniversarea partidului, de spiritul în care se face această aniversare, de modul cum o întâmpinăm noi, scriitorii, am spus de nenumărate ori şi am subliniat cu tărie, unitatea puternică dintre partid, dintre conducerea partidului şi scriitorilor.

Am subliniat modul cum se realizează îndrumarea de către partid a literaturii noastre, prin muncă politică, prin convingere sau prin metode administrative. Am fost nevoiţi să repetăm de câteva ori acest lucru, întrucât preşedintele unei uniuni scriitoriceşti dintr-o ţară socialistă şi-a început cuvântarea sa prin mărturisirea că la el acasă, în ultima vreme, a fost nevoit să ia aspre şi dure măsuri împotriva unor scriitori.

Am spus că aşa ceva la noi nu există, şi întreaga lume scriitoricească este devotată cu trup şi suflet şi cu întregul ei talent, partidului nostru, patriei noastre.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Am auzit pe altul spunând, noi la Uniunea Scriitorilor ne-am pierdut răbdarea cu cei care nu merg pe drumul nostru şi-am luat împotriva lor măsuri foarte aspre. Noi am declarat când a fost potrivită să facem această declaraţie că nu ne-am pierdut răbdarea, că nu suntem dispuşi să ne pierdem răbdarea cu nici un caz care s-ar isca, că răbdarea noastră este nesfârşită şi că acesta este drumul prin care putem să chemăm oamenii lângă partid, în partid şi să-i convingem să scrie pentru ţara noastră, pentru partidul nostru.

Nu o dată prezentarea de către noi a situaţiei scriitorilor din România şi a situaţiei literaturii noastre a stârnit interesul, ba putem spune repetând chiar invidia. În acelaşi spirit, noi ne considerăm ajutoare ale partidului şi în activitatea internaţională. Vrem şi am spus-o de nenumărate ori să facem cunoscută lumii întregi literatura română şi prin ea ţara, ţara aşa cum este ea acum, aşa cum arată ea acum, România noastră Socialistă. Politica de pace, de colaborare culturală se prezintă activă pretutindeni, este politica pe care noi scriitorii români o practicăm. Suntem împotriva tuturor acelora care ar vrea să ne închidem în cutie, să intrăm în bârloagele noastre ca nu cumva să ne altereze conştiinţele şi credinţele noastre, legăturile cu lumea occidentală. Am spus-o acolo şi o repetăm şi aici, noi credem în justeţea ideilor partidului nostru, în justeţea ideilor noastre şi suntem capabili să le susţinem oriunde. S-a ridicat acolo problema rămânerii sau plecării din club. Noi am fost pentru rămânerea în club şi pentru activizarea secţiei româneşti a clubului pentru a ne arunca în bătălie atunci când va fi nevoie să susţinem părerile noastre, nu pentru a ne retrage de teama unor discuţii cum s-a propus de aproape toate celelalte delegaţii, cu excepţia delegaţiilor maghiare şi iugoslave, nu suntem dispuşi să stăm în bârlog ascunşi şi să ieşim să ne batem curajoşi pe arenele internaţionale ori de câte ori vom avea prilejul.

Am vorbit şi subliniez şi aici, despre democratismul vieţii noastre literare, căutăm să aplicăm în munca şi în viaţa noastră indicaţiile date şi în această privinţă de către conducerea partidului nostru.

Stimaţi tovarăşi, la discutarea problemei literaturii, vrem în continuare să antrenăm scriitorii, să antrenăm consiliul nostru să discutăm în 1971 în continuare problemele literare pe care le-am discutat în cursul anului trecut. Vom căuta să antrenăm un număr cât mai mare de scriitori în munca literară închinată patriei şi partidului nostru.

Considerăm că anul 1970 a fost un an bun pentru literatura română, considerăm, pe baza cunoaşterii câtorva manuscrise care se află la edituri, că anul 1971, adică anul în care noi vom aniversa 50 de ani la întemeierea partidului nostru, va fi un an şi mai bun. Nu considerăm însă că am făcut totul, nu considerăm că trebuie să rămânem liniştiţi, mai este necesară munca cu mulţi dintre scriitori şi este necesară munca de lămurire a unor probleme chiar cu scriitori ceva mai în vârstă, nu numai cu tinerii. Însă să mi se ierte, voi sublinia aici, că scriitorilor din România, cărora li s-au creat atâtea şi atâtea condiţii bune, mai sunt necesare câteva lucruri pentru ca îmbunătăţirea vieţii scriitorilor posibilitatea ca ei să scrie mai mult şi mai bine, să crească pentru fiecare. Nu vrem, ci dimpotrivă vrem să dezvăluim partidului, conducerii partidului unele situaţii care din nefericire n-au fost lichidate. Un număr important de scriitori nu au locuinţe corespunzătoare. Aş vrea să subliniem un lucru bine cunoscut că locuinţa unui scriitor nu este numai locuinţa în care el trebuie să

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

doarmă cu familia lui sau să stea câteva ore pe zi. Locuinţa unui scriitor este de fapt atelierul lui de lucru. Cărţile se scriu acasă. Casa trebuie să fie liniştită, trebuie să îndeplinească anumite condiţii de confort elementare.

Există o nemulţumire printre scriitori cu privire la tirajele cărţilor care se dau. Vreau să vă spun, stimaţi şi iubiţi tovarăşi, că dacă astăzi apare în librării o carte în 20 mii exemplare să zicem, şi până săptămâna viitoare ea se vinde, scriitorul, care a muncit la această carte uneori ani de zile, nu are posibilitatea de a-şi vedea cartea reeditată. Nu se poate scrie cărţi bune una după alta, este necesară uneori pentru scrierea unei cărţi o lungă perioadă de timp. Munca nu este răsplătită decât foarte puţin în condiţiile create astăzi. Trebuie să se dea de către forurile corespunzătoare mai multă hârtie editurilor noastre pentru cărţile româneşti. De multe ori vedem că o bună carte românească are 10 sau 12 mii exemplare tiraj, iar o carte tradusă din literatura străină, uneori o carte nu tocmai strălucită atinge tiraje cu uşurinţă de 100-150-200 mii de exemplare. Suntem deci, cu toată osteneala pe care ne-o dăm să scriem cărţi bune, puşi în situaţia de a ne vedea concuraţi de scriitorii străini în propria noastră casă.

Mai trebuie revăzută vechea lege a drepturilor de autor care funcţionează de peste 20 ani, dar care în ultimii ani, prin hotărâri ale unor foruri de stat a fost această lege, care iniţial a fost foarte bună, cu totul ciobită, ştirbită, aplicată numai parţial, iar uneori aplicată în afara oricăror legi existente.

Sunt mulţi scriitori buni care îşi câştigă cu greu existenţa. Cerem sprijinul partidului încă o dată, pentru ridicarea în cursul acestei ierni cât mai curând posibil a acestor lipsuri. Este încă greu la noi de trăit din literatură. Tarifele pentru articole şi colaborări la reviste şi ziare sunt cu totul necorespunzătoare faţă de necesităţile oamenilor care trebuie să trăiască din scris. Legea dreptului de autor e aceeaşi, însă ciobirea ei o face aproape nefirească, vreau să subliniem faptul că o literatură mai bună, mai citită are tiraje mici. Trebuie să ni se dea posibilitatea ca atunci când doi sau mai mulţi dintre noi scriem cărţi bune, pe care publicul le cere, uneori cărţi care sunt cerute şi peste hotare, tipărite în ediţii mari de către editorii străini, să fie retipărite, să existe posibilitatea unor rezerve de hârtie sau de spaţiu grafic.

Eu cred că nu este bine ca scriitorii din România să fie defavorizaţi în propria lor ţară faţă de scriitorii străini, care sunt tipăriţi în tiraje foarte bune.

Am vorbit câteva cuvinte despre relaţiile şi munca noastră în legătură cu relaţiile cu străinătatea. Considerăm că în cursul anului 1970 şi la începutul lui '71, am făcut bune treburi având relaţii strânse cu scriitorii străini care au venit la noi şi care întorşi acasă au scris de bine despre literatura noastră şi despre scriitorii noştri.

Stimaţi şi iubiţi tovarăşi, am expus în câteva cuvinte partidului realizările, lipsurile şi unele neajunsuri, aşa am fost obişnuiţi s-o facem, aşa am fost obişnuiţi să spunem deschis şi binele şi mai puţin binele. Suntem cu toţii încredinţaţi că spre noi se îndreaptă atenţia, solicitudinea, sprijinul Partidului Comunist Român şi sprijinul personal al tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Nu odată noi am găsit înţelegere, ajutor şi sfat la preşedintele Consiliului de Stat, la secretarul general al partidului nostru. Vom continua să cerem mai departe, în toate împrejurările, sfatul conducerii de partid şi vom continua să cerem la nevoie ajutorul conducătorului partidului nostru.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Activitatea noastră va continua, această activitate cetățenească a-şi putea să spun de legături cu cititorii până la aniversare, dar ea va continua şi după aniversare. Credem profund în crearea unei literaturi care să slujească partidului nostru comunist, poporului nostru, țării noastre.

În viitor ne vom da şi mai multă osteneală pentru ca cărțile noastre să fie mai bune, pentru ca ele să fie legate prin adâncul şi bogatul lor conținut de munca, de viața poporului nostru, de viața partidului nostru. [...]

Tov. Dan Hăulică: Sărbătoarea în fața căreia ne găsim cu toții, aceea a aniversării a 50 de ani de la înființarea partidului, se traduce pentru noi nu numai ca ocazia unui bilanț de tip deosebit şi de cifre, ci şi mai ales ca prilejul de a ne pune în fața unui examen serios, un examen care să privească eficacitatea muncii noastre. În sensul acesta eu cred că antevorbitorul care era sculptorul Apostu avea dreptate. Lumea se întreabă: „Unde ne sunt monumentele?" şi când spun monumente mă gândesc la fapte, unde sunt faptele care rămân. Noi ne-am învățat în ultimii ani – e un mare câştig al acestei epoci – să vorbim cu claritate, să punem în chip deschis problemele, problemele meseriei noastre şi ale activității culturale în general, dar vorbim uneori aşa de mult încât ne-am obişnuit parcă cu ideea şi ni se pare că dacă s-a vorbit mult despre un lucru el este şi rezolvat.

O să mă refer la câteva lucruri mai concrete care să ilustreze acest lucru, această situație. Eficacitatea pe care o am în vedere acum este aceea care privește rezonanța artei noastre, puterea ei de a pătrunde, de a se afirma. E o constatare. S-au făcut mari eforturi până acum, eforturi notabile şi cu toate acestea nu suntem destul de cunoscuți sau suntem întâmplător şi precar cunoscuți în străinătate. Era un film, unul din cele mai bune filme făcute în ultimii ani de Passolini, „Oedip", unde întreaga muzică era o muzică oltenească, muzică populară românească şi nimeni nu sufla nici un cuvânt, din producători. Acestea sunt detalii care ne pun în fața unei situații. Este un context complicat, nu depinde numai de noi, dar nici noi nu facem destule eforturi în această direcție.

Pot să spun că ne apasă încă un fel de complex de inferioritate; aproape ne-am resemnat să pătrundem pe scara de din dos în incinta marilor reputații europene. Şi mă gândesc spunând asta la felul, de pildă, prea modest şi până la urmă în felul în care organizăm expoziții internaționale, în care deci ne încredințăm confruntării internaționale. În 1967, când la Paris s-a făcut o expoziție sovietică intitulată „2000 de ani de artă rusă", artă rusă pornind din Altai, din 1500 de ani înainte de a exista poporul rus, s-a făcut o asemenea propagandă, s-au cumpărat numere întregi de revistă în „Nouvelle literaire", de pildă, cu zeci de reproduceri care puteau, într-adevăr, să intereseze publicul. Noi când am făcut expoziții importante, de pildă „Tezaure de artă românească", am rămas la un fel de modestie care nu-şi avea locul. Nu pledez pentru o politică culturală extravagantă, cu ambiții nemăsurate, dar faptul, de pildă, că am avut 200 de expoziții într-un an arată că politica aceasta culturală pe care o facem este fărâmițată, şi că ar trebui să fie mai sintetică şi mai concentrată spre eficacitate. Pentru că dacă vom păşi cu mai multă încredere în noi înşine, pentru manifestări cu adevărat semnificative vom putea avea efectul scontat. Avem norocul de a fi dat naştere, noi românii, lui Brâncuşi. Țara noastră a creat sculptorul care este la obârşia artei moderne,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

de la care începe, propriu-zis, sculptura secolului XX. În 1976, îmi permit să amintesc şi această fericită coincidenţă, va fi centenarul naşterii lui Brâncuşi. Ei bine, este ocazia de a ne concentra eforturile pentru ca sub acest semn, sub această emblemă, să organizăm o manifestare de artă românească care să poată vorbi despre noi cu adevărat avantajos şi puternic străinătăţii. De mai mult de un an de zile specialiştii şi Uniunea Artiştilor Plastici şi Comitetul de Stat pentru Cultură şi Artă solicitând concursul câtorva critici au făcut proiecte în această direcţie. Exista un precedent, în 1967 a fost un colocviu internaţional Brâncuşi care a reunit critici de mare prestigiu, *Argan de Pin de la Seine,* deci un mic nucleu care trebuia continuat. Lucrurile trenează, se manifestă îndoieli, se manifestă, îmi permit să spun, o, un fel de a amâna o asemenea confruntare, care nu pot crea decât o inevitabilă insatisfacţie între altele şi un sentiment descurajant de mediocritate. Pentru că aşa cum ştiinţa nu poate fi valabilă pentru un teritoriu limitat, cine ar face matematică numai pentru 20 de milioane de oameni, gândeşte la o anumită universalitate a cunoaşterii, şi arta trebuie să-şi propună o ţintă mai vastă.

Ştiţi, avem acest curaj al confruntărilor. Iată de ce ceea ce spuneam despre expoziţia internaţională Brâncuşi este un lucru nu numai foarte necesar dar mi se pare şi perfect realizabil. Am avut ocazia să umblu destul de mult în străinătate, am şi eu răspundere, sunt acum şi eu responsabilul, preşedintele secţiei româneşti a I.C.A. (Asociaţia Internaţională a Criticilor de Artă) şi m-am consultat cu o mulţime de artişti din străinătate; există mari sculptori care ar fi dispuşi să vină la noi pentru asemenea expoziţii. La Muzeul de Artă Modernă din New York ni s-a promis să ni se împrumute din depozitele lor opere clasice, ale clasicilor sec. XX, care vă închipuiţi ar da o seriozitate şi un prestigiu acestei expoziţii, care s-o facă, într-adevăr, remarcabilă.

Iată de ce o asemenea expoziţie pe care noi o gândeam ca o expoziţie în prima ei ediţie, o gândeam ca o bienală sau trienală, în prima ediţie consacrată lemnului, ar pune în valoare nu numai clasica putere creatoare a ţăranului român – Brâncuşi spunea că în afară de negri numai ţăranii români ştiu să sculpteze, să cioplească cu adevărat lemnul. În afară de asta, s-ar pune în valoare şi creaţia contemporană, pentru că avem ce arăta în materie, începând de la artişti mai în vârstă până la artişti foarte tineri şi ar fi o ocazie, de asemenea, de a prezenta expoziţii în aer liber, de a face în jurul unei asemenea manifestări la care am invita criticii cei mai importanţi din străinătate, să facem agitaţie în jurul creaţiei noastre contemporane, să facem expoziţii semnificative şi să înălţăm, în sfârşit, nişte monumente în această Capitală care suferă de lipsa monumentelor. Se pot realiza, ştiu că s-au făcut nişte demersuri în această direcţie, s-a început ceva, dar eu cred că trebuie să perseverăm să avem o replică a uneia din lucrările lui Brâncuşi, cocoşul brâncuşian, de pildă, care să anunţe auroral viitorul şi aici în Bucureşti, nu numai în marile muzee ale lumii. Putem mări monumentul lui Paciurea, putem să ne gândim la monumente ale tinerilor, unul admirabil, de pildă, electrificarea, se va înălţa în curând la hidrocentrala de la Argeş şi mai sunt asemenea proiecte asupra cărora ne putem concentra şi ar mai fi un mare avantaj. Cu o asemenea expoziţie nucleul unui muzeu de artă contemporană ar fi (constituit) pentru că veniţi aici sculptori de mare notoritate pot mult mai uşor să-i convingi să cedeze în patrimoniul românesc lucrări ale lor decât dacă mergi în atelierele lor de la Paris sau de la New York unde nu am avea mijloace să rezistăm condiţiilor internaţionale ale pieţii

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

şi nu e numai o chestiune care priveşte numai edilii din Bucureşti, dar prin asta putem contribui şi noi la acest muzeu de artă românească şi străină dar de artă contemporană.

Apostu, care vorbea înaintea mea, a fost solicitat la Grenoble şi a făcut un monument de piatră de aproape 10 metri la un simpozion internaţional. I s-a oferit un loc important şi eu cred că cu asemenea ocazie, adică cu ocazia unei asemenea expoziţii şi a unui asemenea colocviu internaţional Brâncuşi am putea face şi la noi asemenea monumente în aer liber. Există un început foarte promiţător la Măgura, dar aici în Bucureşti, în spaţiile verzi pe care le avem am putea gândi lucrurile acestea cu coerenţă şi cu noblețe. Cu ocazia olimpiadei de la Mexic s-a făcut un fel de drum al prieteniei cu vreo douăzeci de monumente, erau nişte sculpturi, arhitecturi, făcute să fie văzute în goana maşinii, semănate pe distanţe mari, de zeci de km. Un drum al prieteniei şi al colaborării fructuoase şi al cunoaşterii reciproce ar putea să fie şi drumul acesta al unor manifestări şi cu tot ceea ce presupun ele, de artă, legate de aspectul cel mai prestigios pe care l-a dat poporul nostru în materie de plastică şi dacă există dificultăţi economice nu mi se par insurmontabile; din tot ce ne-am consultat până acum şi îndrăznesc să spun, poate este o părere personală, dar dacă facem eforturi pentru „Cerbul de aur", de pildă, merită şi viaţa artistică a ţării acestea, pe care a onorat-o un Luchian sau un Brâncuşi, artişti care ne-au exprimat infinit spiritualitatea decât nu ştiu ce cântecele, merită şi viaţa noastră artistică nişte eforturi, nişte eforturi mai sistematice şi mai încrezătoare decât până acum şi nu cred, asta este o părere a mea, că se poate face o poziţie artificială între arta universală şi arta românească, nici în probleme de tiraj, nici în altele, altfel riscăm să cădem într-un provincialism fără perspectivă. Nu putem fi români decât fiind modern ancoraţi în curentul creaţiei contemporane, fiind modern acordaţi cu lumea.

Mi s-a întâmplat, am întâlnit la Paris una din pictoriţele cele mai celebre ale lumii, Diara Da Silva, care spunea că fusese în tinereţe în România şi-şi amintea de ţăranii din Oaş şi din Maramureş ca cei mai frumoşi ţărani pe care-i văzuse vreodată, nişte chipuri superbe de umanitate. Deci, citez asemenea lucruri pentru că am în vedere calitatea profund inspiratoare a realităţilor care ne înconjoară, dar, pornind de aici trebuie să ştim să stăm în curentul creaţiei contemporane, asumând şi reuşitele şi problemele acestei arte, asumându-le în chip dialectic. Şi calea unor asemenea confruntări bine organizate, bine chibzuite, unind curajul cu înţelepciunea, cred că este calea care ni se impune.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Are cuvântul tovarăşul Breban Nicolae, urmează tovarăşul Patriciu Mateescu.

Tov. Breban Nicolae: Stimaţi tovarăşi, orele sunt deja, e adevărat, puţin înaintate, şi cred că e obligaţia noastră şi trebuie s-o spunem noi înainte de a ne spune prezidiul, să fim mai scurţi în vorbire.

În primul rând, consider pe deplin satisfăcătoare această întâlnire a oamenilor de artă şi cultură din Bucureşti şi din toată ţara şi cred că ar fi bine şi de acum înainte prima întâlnire de asemenea fel, de acest tip la care asist eu şi cred că ar fi bine de acum înainte să mai iau cuvântul la asemenea întruniri, cred că ar fi binefăcător pentru noi toţi să ne întâlnim cât mai des în primul rând să ne cunoaştem. În primul rând pentru că noi, în afara unor întâlniri cu totul superficiale şi uneori chiar ipocrite, nu

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

prea ne cunoaştem şi nu prea ne înţelegem. Această întâlnire a noastră, a oamenilor de artă şi cultură cu conducerea de partid, este prilejuită de a cincizecea aniversare a înfiinţării Partidului Comunist din România care este o mare sărbătoare nu numai a partidului, ci a întregului nostru popor. Pe noi, oamenii de artă şi de cultură, pe noi scriitorii ne bucură că această mare aniversare a partidului se împleteşte şi se suprapune atât de perfect şi de organic pe o sărbătoare a noastră, a scriitorilor, îndrăznesc să spun, sărbătoarea unei creaţii plenare libere şi profund adecvate scrisului nostru naţional.

Nu este o sărbătoare şi pentru aceasta trebuie să aducem omagiu conducerii de partid, tovarăşului Nicolae Ceauşescu, nu este o sărbătoare formală, nu este o sărbătoare care se exprimă numai în fraze şi în sărbători, în cuvinte şi în omagioase toasturi, este o adevărată bucurie şi o adevărată împlinire. Aş putea îndrăzni de curând „România literară" la care lucrez chiar zilele trecute am fost că am avut întâlnire la Brăila cu oamenii muncii din judeţul şi oraşul Brăila, şi am fost întrebat de un jurnalist ce părere am eu în legătură cu această sărbătoare şi aniversare şi discutarea în presă a cincinalului acest loc care-l ocupă pe drept cuvânt bilanţul şi realizările cincinalului ce legătură şi ce părere poate avea un om de cultură în legătură cu aceasta şi am răspuns şi îmi permit să repet aici în faţa domniilor voastre că noi înşine, noi scriitorii, putem vorbi de un cincinal cultural. Vă rog să-mi iertaţi expresia, s-ar putea să vi se pară puţin forţată, eu nu o cred forţată şi vă voi explica în două cuvinte de ce. Acest cincinal cultural mi-aş permite să-l clasez altfel decât cincinalul nostru economic. L-aş începe în anul 1965 şi l-aş termina în anul 1970, adică anul în care suntem. Într-adevăr, pentru noi scriitorii şi oamenii de artă, nu numai că a fost un cincinal, dar eu cred că a fost primul nostru cincinal cultural, a fost prima oară când în cultura noastră românească s-a observat o adevărată selecţionare a artei şi culturii în sensul ei cel mai adecvat, mai specifice şi mai profunde. Acest lucru s-a realizat foarte rapid, neobişnuit de rapid pentru climatul şi specificul artei în opere atât de bogate şi de diverse şi mai ales într-o psihologie a omului de artă, a scriitorului sau omului de artă, o psihologie cauzată tocmai de acest nou climat politic. Profit de această împrejurare şi trebuie s-o facem cu toţii, să spunem încă o dată, să aducem mulţumiri conducerii de partid, tovarăşului Nicolae Ceauşescu personal, pentru aprecierea dată culturii şi artei din România, pentru această cultură, pentru această artă care se face astăzi în România. Şi la Congresul X, anul trecut, domnia-sa a găsit numai cuvinte calde, de îmbărbătare a culturii şi artei noastre şi noi, departe de a ne îmbăta în urma acestor cuvinte de îndemn şi de laudă, o luăm ca nici măcar ca pe o laudă binemeritată, ci ca pe o acceptare a felului în care înţelegem arta, în care înţelegem să slujim poporul nostru prin artă, prin vocaţia şi prin obsesia noastră şi ca un îndemn.

În cinstea aniversării partidului, aşa cum foarte bine a vorbit tovarăşul Zaharia Stancu, preşedintele Uniunii Scriitorilor, s-au făcut ample manifestări din cele mai importante şi mai interesante au fost, bineînţeles, aceste întâlniri cu publicul. Şi noi la „România literară" am făcut câteva astfel de întâlniri şi le-am legat şi de câteva mese rotunde în care am discutat tocmai aceste probleme legate de scris, de un fel de a înţelege arta mai aproape de cel care o citeşte, de un fel de recâştigare a cititorului, cum spuneam noi, cum vorbeam noi.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Am să trec şi am să vă spun foarte scurt câteva fraze doar despre unele probleme atinse şi de tovarăşul Zaharia Stancu. Mai sunt şi câteva neajunsuri la noi, la scriitori, şi în legătură cu editurile pentru că s-a făcut o reformă a editurilor, o reformă bună, s-au despărţit acele mari, acele colosuri editoriale, acele trusturi de carte s-au împărţit pe edituri mai mici, mai funcţionale. Vreau să spun că noi Uniunea Scriitorilor ni s-a permis să organizăm o editură care s-a numit „Cartea Românească" pe care o conduce Marin Preda şi care deşi este condusă şi în care lucrează oameni să zicem nespecialişti, după părerea mea, reuşeşte performanţe deosebite atât calitative cât şi de grafia cărţii. Şi noi, Uniunea Scriitorilor, suntem mândri de această editură a noastră încă tânără şi încă destul de mică. În restul sistemului editorial de stat, această împărţire de personal este bună, interesantă, funcţională, roadele însă se lasă aşteptate. În fapt şi pentru un lucru care, cred eu, că porneşte de la un fel de neînţelegere. S-a vorbit aici adineauri, a spus aici tovarăşul Zaharia Stancu, de acea concurenţă a cărţii străine, s-a vorbit pe de altă parte de drepturi de autor. E adevărat, cultura noastră este o cultură foarte vitală şi foarte originală, foarte personală. În afara părţilor native ale românului să spunem, care sunt puternice, această încărcare genetică puternică în domeniul artei, noi am mai beneficiat, să zic aşa, de o experienţă socială foarte personală, şi dramatică şi foarte nouă, foarte originală, o experienţă socială care şi prin faptul că ne-am găsit aici în mijlocul Europei, şi am traversat numai în acest secol două războaie foarte sângeroase e de natură, dacă-mi permiteţi să vorbesc aşa, să creeze o bogată experienţă afectivă şi emoţională a omului de artă, nu numai o omului de artă bineînţeles. Noi avem prilejul de a expune şi în mod personal această experienţă, această înţelepciune şi avem datoria s-o facem. De aceea, la noi în România, arta se leagă vrând nevrând atât de strâns, atât de intim cu istoria noastră, cu istoria poporului nostru. De aceea sunt de neînţeles uneori, şi am să revin la asta, unele producţii de ultima oră, de ultimii ani, producţii puţin goale, de miez şi slabe. Dar am să revin imediat.

Dar noi avem soarta, să zic eu, marcantă de a deveni un centru de interes european, în cultură. Dar pentru asta trebuie să facem aşa cum facem şi în alte domenii pe drept cuvânt, de a face un fel de politică cu drag de apărare a valorii naţionale, de apărare şi încurajare a valorilor noastre. În cultură, nu se pot câştiga bani. Este adevărat, asta nu înseamnă că noi trebuie să stimulăm acele oi care nu dau lână, de care vorbea tovarăşul Ceauşescu foarte bine, adică acest lucru nu trebuie să ducă la înflorirea unui anumit principiu care tot socialismul nostru l-a acreditat, acela că toată lumea poate să trăiască foarte bine pe socoteala statului. Acest lucru dăunează statului, dăunează poporului şi dăunează şi artei şi creatorului adevărat, adică cu acest lucru noi suntem perfect de acord.

Indicaţiile partidului şi ale conducerii sunt perfect valabile şi îmbrăţişate de noi cu toată căldura şi noi facem toate eforturile să le punem în aplicare. Ne lovim, însă, de o înţelegere puţin mecanicistă, cuvântul mecanicism, cu cuvintele noastre, cu ele vom trăi şi cu ele ştiu eu dacă ne vom dezbăra de toate, dar măcar de unele dacă ne vom putea dezbăra. De aici vom înţelege puţin neelastic, puţin, eu ştiu aş zice nepatriotic a unor foruri, s-a mai spus aici foruri financiare, din ţara noastră. E adevărat, trebuie să fie rentabile, toate aceste indicaţii de partid, aceste indicaţii cred eu că s-au dat în sensul care le-am spus adineauri şi sunt convins şi din discuţiile avute la

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

conducerea de partid, la sectorul de cultură şi artă, am rămas cu impresia şi sunt convins că aşa este şi aşa este într-adevăr.

Dar unii tovarăşi de la Min. Finanţelor sau de la Comitetul de Stat pentru Artă, nu ştiu de unde, au înţeles foarte simplist şi foarte nociv uneori acest lucru, au înţeles că acum trebuie arta să devină foarte rentabilă, aşa ştiu eu ca nu ştiu ce fel de industrie şi constat că se face, cum spunea un coleg al meu ieri, un comerţ cu hârtia, adică ies cărţi, aşa un fel ca să zic de Manchester, aşa, cărţi care sigur se vor face în 20.000 de tiraje şi atunci câştigul creşte de la 500.000 la un milion la o singură carte, sume foarte importante, dar nu trebuie, că oricât de rentabile ar fi nu poate să ajungă nici pe departe să rezolve unele probleme din economie sau din altă parte şi nici nu se doreşte acest lucru, sunt convins, de conducerea de partid.

Este la noi tendinţa de a trece în extrema cealaltă a unei probleme. Dacă există în primul rând nu este vorba despre aceasta.

În primul rând este vorba despre problema creaţiei de înalt nivel ideologic şi politic, o creaţie care să reflecte profund construcţia socialismului în România. Aceasta, cred eu, – din indicaţiile date de conducerea de partid. Aceasta este prima sarcină a cărţii şi a artei. Deci, nu tovarăşi de a se face bani cu ea. Pe de altă parte, la revistă se spunea aici că ar fi bine, spunea tovarăşul Zaharia Stancu, dar colaborările sunt de un nivel inacceptabil. Într-adevăr, noi la revistă cerem, şi aşa trebuie să fie, de multe ori articole de teorie literară, articole literare în domeniul politic, estetică, ideologică ş.a.m.d.

Nu putem să plătim aceste articole decât foarte puţin, ceea ce vine în contradicţie; un astfel de articol, tovarăşi, dacă-l cerem de la oameni de specialitate şi este un articol serios – noi încercăm să extindem la revistă colaborarea – noi trebuie asemenea materiale să le putem şi onora în măsura materialului pe care-l primim pentru că ei lucrează cel puţin câteva zile la un asemenea articol şi în măsura numelui de care este legat acest material. Noi nu putem să facem acest lucru, mai ales în ultima perioadă, când aceste colaborări beneficiază – să mă folosesc de acest cuvânt – de un impozit care creşte în progresie geometrică uluitoare.

Acest lucru noi l-am mai discutat într-o şedinţă a Consiliului Uniunii Scriitorilor şi problemele financiare – care îşi au rostul foarte importante nu ştiu dacă pentru noi sau la noi în profesiunea noastră, a creaţiei, îşi are cel mai important rol, nu ştiu dacă el îşi aplică în perfectă coordonanţă cu directivele de partid. Există în perspectivă aceste drepturi de autor, rămase în urmă, vreau să vă informez că noi într-o şedinţă a conducerii Uniunii noi vrem să schimbăm aceste drepturi de autor, însă cu foarte multă prudenţă, adică să le îmbunătăţim dacă se poate, dar cel mai bine ar fi să rămână aşa cum sunt.

Există, tovarăşi, un paradox în domeniul cărţii. La noi s-au schimbat foarte multe lucruri; unele lucruri s-au schimbat fundamental, unele idei s-au schimbat radical şi fundamental. Dar, tovarăşi, în legătură, de exemplu, – să spunem – cu plata la carte, editorii burghezi sunt mult mai înaintaţi decât noi: ei plătesc pe un scriitor de prestigiu, îl plătesc în pierdere, pentru prestigiul respectivei edituri; noi, autorii de prestigiu şi care scot cărţi bune îi plătim mai prost decât pe cei care scriu mediocru. Adică există o moştenire nefericită dintr-o perioadă mai veche, dogmatică, când se plătea la kilogram,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

la numărul de coli. O carte nu se plăteşte în directă corespondenţă cu valoarea ei, tehnică şi ideologică, pentru că astăzi cuvântul ideologic are un alt înţeles decât acum 15 ani, are un înţeles mai profund şi mai axat pe realităţile noastre româneşti.

De aceea, tovarăşi, există această discordanţă, de natură să niveleze valorile şi nonvalorile, să creeze un fel de matcă din care nu poate ieşi niciodată acel relief spiritual şi mândru care să facă cinste unei ţări.

În legătură cu filmul, un lucru interesant a spus aici Titus Popovici, în legătură cu această asociaţie – ACIL – şi eu sunt de acord că ar trebui înfiinţată o societate, mai cu seamă că acum regizorii şi alte categorii de creatori de film au intrat pe contract, să aibă şi ei un fond – ca şi Fondul Plastic sau Fondul Uniunii Scriitorilor –, care cu toate relele lor au şi foarte multe părţi pozitive şi să existe o organizaţie profesională şi de creaţie a cineaştilor.

Vreau să vorbesc puţin, tovarăşi, despre critica literară. Este un obiect asupra căruia noi ne exersăm atenţia şi la revistă şi în reuniunile noastre, de asemenea şi în întâlnirile cu publicul cititor. Critica literară, în reviste mai ales, şi în cărţi – dar în cărţi parcă e mai reuşită sau fenomenul nu este atât de bine cuprins dintr-o singură ochire – zic, critica literară la noi în revistă şi pot să spun şi critica de plastică şi de muzică, este un fel ciudat sau nu dacă vreţi, rămasă în urmă, cum ziceam, faţă de fenomenul literar, faţă de indicaţiile şi de climatul politic de la noi din ţară. Există o ciudată anchilozare a criticii literare. Sigur că la noi s-a întâmplat un lucru – iarăşi cum spuneam – din experienţa noastră foarte originală, socială, s-a întâmplat un lucru foarte interesant. Într-o perioadă a existat o critică literară dirijată într-un fel – nu tocmai foarte comunist – şi o critică literară care de fapt nu se axa pe realitatea artei şi a cărţilor; o critică dogmatică, cum spuneam eu.

După aceea, cum spuneam, a început acel cincinal cultural al nostru binefăcător, în care trăim şi în care ne realizăm noi astăzi, critica literară, tovarăşi, a rămas astăzi cu un pas în urma cărţii şi a climatului estetic şi politic. Critica literară din reviste însă suferă, şi eu vă spun aşa şi ca o formă de autocritică, în legătură cu revista „România literară", principala bătălie pe care o duc eu este cu critici literari din revistă şi cu cei care colaborează la revista noastră. Este vorba, cum spun eu, de o înviorare a criticii literare. În ce sens: în sensul de a ne apropia de acest teren pe care unii îl consideră cu mult scepticism, cu multă timiditate, o prea mare circumspecţie. Adică, tovarăşi, la noi critica literară se face – este adevărat cu un conţinut bun – însă valoarea afirmată iar nonvaloarea nu este negată, despre ea nu se vorbeşte, dar critica literară se face cu un conţinut bun, cu formule dogmatice. Este un defect comun critica literară, însă afirmaţia literară fără negaţie literară ... Or, critica cred eu, în revistele noastre se apropie cu prea multă timiditate însă de acest obiect al ei foarte important. La noi, la Uniunea Scriitorilor, mai este vreme – adică noi când încă noi nu participam la şedinţe eram socotiţi tineri scriitori – erau discuţii dogmatice în legătură cu arta şi foarte reale în legătură, să zicem, cu revendicările administrativ-materiale, – discuţiile în legătură cu revendicările au rămas şi în bună parte, în legătură cu casele sunt foarte nimerite şi foarte la obiect, aşa cum a spus şi tovarăşul Stancu, într-adevăr scriitorii români trebuie să obţină locuri în care să creeze potrivit. Aceste discuţii care spuneam înainte se duceau în mod dogmatic asupra obiectului artei, nu au primit reversul lor astăzi când

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

foarte multe lucruri au prins conținut real; nu s-a ajuns la discuție veritabilă pe idei și pe concepțiile care lucrează scriitorul. Cadrul politic de acum 15 ani, cred eu, era mai îngust decât era trăirea și inspirația scriitorului. Astăzi s-a întâmplat dramatism, să zic eu, astăzi cadrul politic este mai larg decât l-ar putea suferi teoria literară și chiar creația literară uneori. Există o timiditate, o șovăială a scriitorului și a criticului literar chiar în discuții și în cărțile lor de a aborda mai efectiv realul și ceea ce se întâmplă la noi în țară. Una din aceste exemple, Titus Popovici a spus-o foarte bine, este filmul de actualitate care a rămas puțin de-o parte față de sarcinile pe care le are, aceea de a reflecta construcția socialismului la noi. Se impune o discuție, cred eu, eu când zic discuție o spun cu toată seninătatea pentru că nu sunt un om care discută ci un om care scrie, dar este o mai veche teamă a scriitorilor români față de discuție, așa, ce să discutăm, hai să scriem; nu este adevărat, este fals pentru că tipul scriitorului superior este acel scriitor care își discută conceptele sale și uneltele sale, care devine lucid și conștient de ele și le poate astfel ... și exemplu ca Goethe sau Thomas Mann sunt suficient de înalte și de prestigioase ca să ne împingă la acest lucru și să ne amelioreze această șovăire și timorare. Deci, se impune o discuție despre toți acești termeni, o discuție mai hotărâtă, mai curajoasă despre termeni – realist, social, valoare. În definitiv ce este asta valoare? Există doar ... ce o determină? Există doar criterii reci estetice, pur estetice în determinarea valorilor ... oare noi, în țara asta în care trăim, în istoria asta în care suntem atât de implicați, atât de profund, de pasional și de dramatic implicați, există oare, poate veni un critic în România rece și detașat perfect și de a atribui o valoare estetică rece unei cărți sau altei cărți. La noi, de aceea am intrat așa de mult asupra criticii literare, la noi conceptul de valoare și valoarea astăzi în România implică o angrenare a unor factori care în aparență nu țin de valoare dar sunt foarte incarnați în acest concept al valorii. Adică, acest, nu știu cum se spune la noi, acest patriotism de care uneori s-a făcut mult caz și care uneori a acoperit realități nu perfect dense, dar care acum trebuie să-și regăsească din nou seva și legătura lor cu cititorul. Oamenii politici vorbesc de popor și ei reprezintă poporul. Noi scriitorii și oamenii de artă vorbim de cititor și noi vrem, ambiția noastră, ambiția mea cel puțin, da, ambiția noastră este de a-l recâștiga pe acest cititor, de a-l apropia de noi în sensul că, în sensul unei deschideri a artei noastre, în sensul unei coborâri a noastră de pe acest piedestal, de foarte multe ori important, neavând legături cu realitatea noastră organică. [...]

Tov. Nicolae Ceaușescu: Mai sunt înscriși 8 tovarăși la cuvânt. Am propune totuși să închidem discuțiile și am ruga pe tovarășii care s-au înscris să renunțe de bunăvoie.

De acord? (Toți tovarășii sunt de acord).

Stimați tovarăși,

Așa cum am spus de la început, ne-am gândit să organizăm această consfătuire pentru a trece în revistă activitatea depusă până acum și mai cu seamă problemele noi ce stau în fața creației din țara noastră – problemele activității în anul acesta și în anii următori.

Informările prezentate de președinții Uniunii Scriitorilor, Compozitorilor și Artiștilor Plastici, cât și cuvântul tovarășilor care au vorbit au evidențiat că în aceste sectoare importante ale activității noastre spirituale au fost obținute în ultimii ani

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

rezultate de seamă. Într-adevăr, literatura din patria noastră a cunoscut în aceşti ani o puternică dezvoltare, au apărut numeroase opere literare cu un conţinut bogat de idei, redând munca şi preocupările poporului nostru, avem romane mai multe şi unele mai bune, poezii, dintre care unele bune, piese de teatru şi chiar unele scenarii cinematografice, cu toată critica adusă aici de tovarăşii şi îndeosebi de tovarăşul Titus Popovici, activităţii cinematografiei. Avem în muzică rezultate bune, atât în muzică, cum se spune în limbajul de specialitate, cultă, cât şi în muzica de masă, în muzica populară, inclusiv în muzica uşoară care se pare că nu e agreată chiar de toţi tovarăşii.

De asemenea, cred că putem spune că şi în domeniul artelor plastice avem o serie de rezultate pozitive, atât în pictură, cât şi în sculptură, cât şi în celelalte ramuri de activitate din acest sector de activitate.

Ceea ce merită, într-adevăr, de subliniat, şi a făcut-o foarte bine tovarăşul Meliusz, este faptul că în aceşti ani arta – şi în artă cuprind toate aceste domenii, sau literatura şi arta, cuprinzând toate domeniile acestea la care m-am referit, au obţinut, de asemenea, o dezvoltare puternică. S-au arătat aici o serie de date, sunt cunoscute de noi toţi, nu doresc să mă refer la ele. Merită, însă, să subliniem într-adevăr faptul că aceste realizări şi în domeniul dezvoltării artei naţionalităţilor conlocuitoare sunt rezultatul politicii naţionale marxist-leniniste a partidului nostru, că ele se înscriu de altfel în contextul general al dezvoltării literaturii şi artei din patria noastră.

Îmi amintesc de prima întâlnire de acest gen, ceva mai restrânsă, din mai 1965. Sunt aproape 6 ani de atunci. Îmi amintesc de problemele şi de preocupările oamenilor de cultură şi artă la acea consfătuire şi le compar cu preocupările de astăzi. Nu aş dori să le reamintesc pentru că le cunoaştem cu toţii, ele se refereau, mai cu seamă, la luarea măsurilor necesare pentru a crea un climat propice unei manifestări depline a capacităţii creatoare a fiecărui om care îşi propune cu arta sa, cu priceperea sa să contribuie la ridicarea nivelului de cultură al poporului nostru, la făurirea omului nou socialist.

Putem spune că în această perioadă, într-adevăr, s-au creat condiţiunile favorabile ca oamenii de creaţie literară-artistică să-şi poată valorifica pe deplin aptitudinile, priceperea şi, acolo unde este, şi geniul lor. Deci, toate aceste rezultate în dezvoltarea literaturii, muzicii şi artelor plastice din România în aceşti ani sunt rezultatul până la urmă al lichidării unor neajunsuri şi stări de lucruri din trecut care încătuşau gândirea creatoare şi posibilitatea de exprimare liberă a celor care au şi doresc să spună ceva sau să transmită un mesaj şi să contribuie la realizarea ţelurilor societăţii noastre socialiste. Aceste succese sunt rezultatul faptului că politica partidului şi guvernului nostru au deschis larg posibilităţile unei munci creatoare tuturor care doresc, într-adevăr, în mod cinstit şi cu tot entuziasmul şi priceperea lor să facă totul pentru ridicarea culturii şi artei în România.

Nu aş putea să nu menţionez şi cu acest prilej faptul că în toţi aceşti ani, munca lor, creatorii de literatură şi artă au dovedit că înţeleg şi urmează neabătut linia generală a partidului nostru, sprijină activ politica internă şi externă a patriei noastre socialiste, politică care corespunde pe deplin intereselor întregii noastre naţiuni socialiste. Iată de ce dând o înaltă apreciere activităţii scriitorilor, muzicienilor şi artiştilor plastici, realizărilor pe care ei le-au obţinut în anii care au trecut şi pentru toate acestea îi felicităm din toată inima.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

După cum ştiţi o dată cu anul 1970 am încheiat şi cincinalul de dezvoltare economico-socială a patriei noastre. Încheiem aceşti ani cu rezultate remarcabile şi în domeniul dezvoltării economico-sociale a industriei, agriculturii, a ştiinţei, a ridicării bunăstării poporului nostru. Peste câteva zile vor fi date pe larg publicităţii rezultatele acestea în presă, ele s-au oglindit deja în bună parte, nu doresc să mă refer la ele acum. Ceea ce putem spune, tovarăşi, este faptul că în toate domeniile de activitate planul, directivele Congresului al IX-lea al partidului pentru anii care au trecut, 1966-1970, au fost realizate în condiţiuni bune. Că rezultatele pe care le-am obţinut şi condiţiunile create pentru dezvoltarea literaturii şi artei sunt nemijlocit legate de progresul general al patriei noastre, de ridicarea generală a bunăstării materiale şi culturale a poporului român. Iată de ce putem spune că tocmai aceste realizări au constituit şi constituie un izvor viu de inspiraţie pentru toţi cei care doresc să-şi pună toate forţele lor creatoare în slujba patriei, a poporului din care s-au născut şi în rândul căruia trăiesc. Priviţi tovarăşi o hartă a ţării noastre, priviţi realizările care sunt însemnate pe această hartă şi vă puteţi da seama ce freşti minunate ar putea fi făurite de oamenii de creaţie. Dacă, de exemplu, am pune pe sculptori să dăltuiască în marmură, care se găseşte greu, dar le-am da atâta cât au necesar, să facă o hartă care să cuprindă tot fundalul acestei săli, cred că ar fi greu să dăltuiască toate obiectivele industriale agricole şi culturale realizate în oraşele şi satele patriei noastre. Ar trebui multă fineţe, multă răbdare ca să poată într-adevăr să realizeze o adevărată operă de artă sculptând în marmură aceste realizări. Sau un pictor care să reuşească în culori să picteze toate aceste realizări, ar ieşi şi o frească minunată, dar ar trebui într-adevăr multe culori, multă imaginaţie şi o nuanţă de culori pentru a putea să distingi aceste multe şi multe realizări. Aşa cum ne trebuie, şi ar trebui o muncă destul de îndelungată unui scriitor să redea câte un roman, sau în poezii realizările, sau un muzician în muzică. Şi cu toate acestea, tocmai aceste realizări trebuie să stea la baza oricărei activităţi literar-artistice. Ceea ce merită însă să subliniem este, tovarăşi, faptul că alături de toate aceste realizări avem numai, poate mai de preţ ca toate şi anume, dezvoltarea sau făurirea mai bine zis a omului nou, a conştiinţei omului nou care este acela care a înfăptuit tot ceea ce avem în ţara noastră, a muncitorului, ţăranului, intelectualului român, maghiar, german şi de altă naţionalitate care înfrăţiţi ar realiza învingând multe greutăţi, tot ceea ce noi venim acum să admirăm şi să considerăm ca un succes remarcabil al patriei noastre pe drumul dezvoltării sale materiale şi spirituale. Tocmai acest om nou trebuie să fie redat de scriitor, de poet şi trebuie într-adevăr, tovarăşi, şi pricepere şi timp mult pentru a studia acest om, pentru a înţelege şi preocupările şi eroismul şi problemele intime şi tot ceea ce frământă omul socialist. Subliniez acest lucru pentru că de multe ori, chiar în critica literară, deşi voi vorbi mai târziu de ea, îţi face impresia că porneşte de la faptul că omul de astăzi ar avea preocupări mari, prea simpliste, că nu i-ar oferi creatorului de astăzi, poetului, omului de teatru sau scriitorului, un orizont, posibilitatea de a reda nişte suflete înaintate, şi deci e greu să găseşti în muncă, şi mai bine să căutăm în trecut, la omul de cafenea, la omul de bulevard, la omul din trecut de pe Calea Victoriei ce avea alt suflet, din păcate sunt de acord cu cei care au criticat că presa noastră mai face loc unei asemenea critici literare. Nu, tovarăşi, omul de astăzi, sufletul omului de astăzi, conştiinţa lui, priceperea lui este superioară cu mult oricărui om din trecut. Şi

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

tocmai acest om trebuie înţeles şi asta cerem noi creatorilor de artă, are preocupările, conflictele lor cu mult mai complicate decât conflictele de dragoste din trecut pe care le întâlnim nu de multe ori în romanele lor şi omul de azi are şi preocupări şi de dragoste, pentru că e un om de viu, trăieşte dar concepe şi dragostea într-un mod nou, o dragoste care într-adevăr este ruptă de tarele trecutului.

Iată de ce când vorbim de a reda ceea ce am făurit noi în societatea socialistă, şi din punct de vedere material şi spiritual ne referim tocmai de a reda şi acest nou care este omul, acest om care a făurit şi căruia îi datorăm tot ce s-a îndeplinit în România, muncitorul, ţăranul, intelectualul.

Desigur, tovarăşi, am realizat multe, dar ar fi departe şi ar fi greşit să spunem că nu mai avem nimic de făcut. Avem încă multe lipsuri, multe neajunsuri, dar pentru a înţelege bine şi ceea ce am realizat şi ceea ce mai avem de făcut, trebuie să privim întotdeauna de unde am plecat, pentru că numai uitându-ne de la locul de unde am pornit vom înţelege cât de mare, ce urcuş, pe ce vârf de munte ne-am ridicat, că toate acestea au cerut eforturi că au trebuit sacrificii, dar că, într-adevăr, am ajuns la o asemenea înălţime care dovedeşte că poporul nostru, stăpân pe destinele sale a ştiut să folosească toate mijloacele ce le-a avut la îndemână şi sub conducerea partidului să-şi făurească o viaţă aşa cum o doreşte el. Mai avem mult până la societatea socialistă deplină, până la comunism, dar mergem pe un drum just, pe un drum bun şi înţelegând acest lucru vom înţelege de ce fiecare dintre noi trebuie să facem totul împreună cu întregul popor, să asigurăm mersul tot mai ferm şi mai hotărât înainte al patriei noastre spre comunism (aplauze îndelungate).

În discuţiile de astăzi s-au ridicat o serie de critici îndreptăţite, după părerea mea, s-au evidenţiat o serie de neajunsuri. E drept că multe din ele mai prozaice, ca să spun aşa, de ordin, totuşi, mai material, decât spiritual, dar – până la urmă – şi aceasta dovedeşte că totul trebuie să se vadă şi prin prisma rezolvării juste şi a problemelor materiale, că şi artistul, oricât ar fi el de artist, până la urmă este un om şi că de rezolvarea problemelor acestea materiale depinde, până la urmă, posibilitatea de a trăi şi de a crea. Eu trebuie să spun că sunt satisfăcut de faptul că avem acum asemenea probleme de rezolvat, că nu avem probleme de altă natură aşa cum ne-a povestit tovarăşul Stancu şi cum ştim cu toţii că a constatat la întâlnirea scriitorilor din Moscova dintr-un şir de alte ţări socialiste, pentru că vom rezolva şi problema hârtiei şi problema marmurei şi a lemnului şi unt şi alte şi alte asemenea probleme, inclusiv a impozitului care între noi – nu o să o publicăm – nu este o problemă chiar esenţială şi până la urmă se reduce aşa tovarăşi, că luăm un milion de la artiştii plastici şi dăm 25 de la stat pentru artiştii plastici. Asta pentru ca să cunoască şi scriitorii şi compozitorii, iar criticile la adresa Sindicatelor, Tineretului şi Gospodăriei de partid sunt de ordin tot mai – ca să zic aşa – mai gospodăresc, de faptul că sunt pretenţioşi în a cumpăra şi a cheltui cele câte 5 milioane pe care noi am spus că poate să cumpere opere de artă şi tovarăşii spun că n-au găsit opere de artă. Sigur, eu sunt de acord că poate sunt prea pretenţioşi sau rigizi, sunt de acord şi cu asta, dar poate şi cei care trebuie să creeze opere de artă nu sunt destul de înţelegători să creeze ceea ce cere cel care vine şi comandă, pentru că asta a fost în toată lumea. Deci lucrurile şi criticile ar trebui de fapt împărţite şi adresate şi unora şi altora şi atunci vom găsi soluţia ca să cheltuim şi banii, aceştia dar să ne alegem şi cu nişte opere de artă care să rămână în istorie tovarăşi.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Dar spun că în cea mai mare parte aceste probleme sunt juste, că ele dacă conducerile – şi o să vorbesc şi de conducerile uniunilor, dar să spun acum de conducerea Uniunii Artiştilor Plastici, se ocupa şi de rezolvarea lor, puteau fi de mult soluţionate, tovarăşi, pentru că nu sunt probleme care să nu stea în puterile noastre şi nu ne pun nici un fel de probleme, nici materiale, nici financiare nici de nici un fel, tovarăşi.

Într-adevăr, nu ştiu, cineva s-a referit aici la faptul că se mânuiesc mulţi bani; într-adevăr, faţă de venitul nostru naţional, de produsul nostru social de 500 de miliarde, câteva milioane în plus sau în minus de la artiştii plastici sau faţă de milioanele de tone de materiale pe care le mişcăm, şi de lemn şi de asta, încă câteva mii de tone pentru Uniunea Artiştilor Plastici nu pun probleme şi ele puteau şi consider că este o lipsă şi a uniunii şi a Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă, că nu a acţionat pentru ca problemele acestea să fie rezolvate la timp pentru a înlătura şi aceste preocupări de ordin material care şi a crea o atmosferă cât mai bună de creaţie.

Cred însă că ele vor fi soluţionate într-un timp scurt.

Consider la fel că legea aceasta a dreptului de autor de care se vorbeşte de mult că ar fi timpul să fie odată prezentată pentru a putea să-i dăm drumul tovarăşi şi cred că ar trebui ca preşedinţii celor trei uniuni, împreună cu Comitetul de Stat pentru Cultură şi Artă şi cu tovarăşii de la Comitetul Central care se ocupă de aceste probleme şi de la Consiliul de Miniştri, să primească sarcina ca cel mult într-o lună de zile să prezinte la Comitetul Central această lege pentru a o pune în ordine. Elaborăm atâtea legi, mai importante, decât această lege, şi aceasta este importantă, dar atâtea încât nu e o problemă şi într-adevăr ea trebuie să găsească o soluţionare corespunzătoare.

În general, tovarăşi, cred că va trebui să ne preocupăm mai mult ca problemele materiale şi condiţiunile de muncă şi de creaţie ale scriitorilor, compozitorilor, artiştilor plastici să fie soluţionate mai rapid, să creăm într-adevăr condiţiuni ca fiecare să poată, în raport cu domeniul lui de activitate şi cu toate cunoştinţele sale să le creeze cât mai mult şi cât mai bun dacă se poate.

După cum ştiţi, tovarăşi, am început un cincinal nou. Ne propunem sarcini deosebit de mari pentru dezvoltarea patriei noastre. Iată de ce consider că şi obligaţiile şi misiunea uniunilor de creaţie cresc în mod deosebit. Ridicarea nivelului de viaţă al poporului impune totodată dezvoltarea tot mai mare şi a activităţii spirituale. Pretenţiile constructorilor socialismului cresc şi în domeniul de bunuri materiale dar şi în domeniul bunurilor spirituale. Totuşi noi am construit în cincinalul care a trecut 340 şi ceva de mii de apartamente în oraş, 260 de mii de case la sate. Oamenii aceştia doresc ca pe lângă casele acestea să aibă şi o carte şi dacă se poate bună, să asculte şi o muzică, dacă se poate bună, fie ea chiar uşoară, dar dacă se poate bună, să aibă şi o statuetă dacă se poate, dar nu prea se găseşte astăzi, să aibă şi un mic tablou, o mică pictură, poate sigur de dimensiunile camerei care este astăzi, dar şi în trecut s-au făcut şi sculpturi şi picturi nu numai de dimensiunile imense, de la cele mai mici până la cele mai mari, corespunzător cerinţelor populaţiei. Şi, desigur, că trebuie ţinut seama că omul vrea să aibă o sculptură sau o pictură suprarealistă, dar care să n-o înţeleagă, altul vrea să aibă un peisaj şi atunci cel care vrea să vândă să se ducă şi dacă cineva îi cere, domnule, pictează-mi vârful Omul, apoi sau pictează-mi un peisaj cu lacul Bâlea, sau

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

lacul Caprei, presupune să se ducă să-l şi vadă şi dacă e posibil chiar să-l picteze acolo cum fac mulţi pictori în lumea asta, şi dacă vrea să aibă o floare în casă apoi pictează şi flori. Trebuie să renunţăm la teoria aceasta că oamenii de astăzi nu mai au gust, că ei vor flori, cum a fost pe timpurile clasicilor aceştia pictori români, care însă sunt demodaţi. Se poate asta, adică trebuie să înţelegem în toate felurile, că până la urmă trebuie să facem şi ceea ce vrea cetăţeanul căruia ne adresăm. Dacă există cerinţă pentru artă suprarealistă, o cumpără cineva, vindeţi cât vreţi tovarăşi, dar ca să ne faceţi pe noi răspunzători că n-o cumpără omul, apoi tovarăşi aceasta nu se mai poate spune că este în legătură cu lipsa de libertate de creaţie, că are libertate şi cel care cumpără, să aleagă ce cumpără.

Eu sunt de acord cu tovarăşul Zaharia Stancu să scrie ce roman vrea, dar şi el trebuie să fie de acord cu mine că şi eu am libertatea dacă-mi place să-l citesc, dacă nu, nu! Sau ca să iau un poet, care este prezent aici, tot aşa sunt de acord să scrie orice poezie vrea, e vorba de Beniuc, şi în special scrie bine, mie îmi plac multe poezii ale lui Beniuc, dar şi el trebuie să fie de acord cu mine că dacă nu-mi place o poezie n-o cumpăr.

Deci, vrem şi aceasta şi cu muzica. Eu când îmi place închid televiziunea, şi spun ce muzică proastă au pus aceştia, şi critic pe cei de la televiziune, dar acum îmi dau seama că trebuie să-i critic pe cei care creează şi dau asemenea muzică la televiziune.

Deci, tovarăşi, problemele acestea ar trebui într-adevăr să le dezbatem din toate unghiurile de vedere pentru a înţelege şi dorinţele dv., dar de a înţelege şi dumneavoastră dorinţele spectatorilor sau cititorilor sau celor care vor să fie posesori de diferite obiecte de artă. Şi atunci poate vom ajunge mai uşor la o înţelegere ca să îmbunătăţim toate laturile de activitate.

Eu nu vreau ca prin aceasta să înţelegeţi că într-un fel nici ceea ce am spus înainte, că apreciem rezultatele bune obţinute şi avem lucruri, într-adevăr, minunate, dar mai avem din păcate şi unele neajunsuri şi ar trebui să le avem în vedere să le discutăm mai în amănunt inclusiv în coloanele revistelor şi presei noastre şi fără teamă că cineva se supără şi să le spunem lucrurilor aşa cum trebuie şi când nu e ceva bun să spunem, domnule nu-mi place, sau opera respectivă de artă nu corespunde, fără să-i înjurăm, dar poţi foarte bine să vorbeşti civilizat şi să spui ceea ce este rău şi ceea ce doreşti. Şi în acest sens cred că într-adevăr noi mai avem mult de făcut şi în domeniul creaţiei literar-artistice, aşa cum mai avem mult de făcut şi în domeniul producţiei, al producţiei de bunuri materiale, ştiinţifice şi de altă natură.

Noi aşteptăm însă ca oamenii de creaţie să răspundă tot mai bine solicitărilor poporului nostru, creatorilor societăţii noastre socialiste, care cum am spus, sunt minunaţi tovarăşi, şi care îşi sporesc pretenţiile şi pe bună dreptate, doresc să aibă în toate domeniile lucruri cât mai bune, cât mai frumoase, cât mai folositoare din toate punctele de vedere, că până la urmă şi arta trebuie privită şi din punct de vedere al unei necesităţi, deci în măsura în care ea satisface o necesitate, răspunde unei necesităţi, în măsura aceasta ea are şi valoare sau nu are valoare – pentru că s-a vorbit aici de problema valorii – într-un sens sigur mai larg, al valorii acesteia cultural-artistice, dar până la urmă şi valoarea aceasta este determinată şi de felul în care satisface o

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

necesitate şi de cantitatea muncii depuse pentru crearea acestei opere de artă, care presupune şi pricepere şi imaginaţie şi geniu şi tot ceea ce este şi cu cât o operă de artă satisface şi o necesitate şi cu cât conţine în ea şi o muncă creatoare mai mare, din toate punctele de vedere, cu atât este de valoare mai mare. Cu cât necesitatea pe care o acoperă e mai mică şi necesitatea, mă refer aici spirituală, dacă o literatură, un cântec sau o lucrare de artă plastică e săracă în idei, utilitatea ei pentru om, pentru societate este redusă, ea poate să satisfacă nişte lucruri de moment, dar aşa cum îmi spunea astăzi tovarăşul Zaharia Stancu şi alţi tovarăşi cu care am discutat cu ei, că iau romanul acesta uşor de aventuri, îl citesc şi îl aruncă, aşa se întâmplă cu orice operă de artă.

Deci, pentru a fi utilă o operă de artă trebuie să fie bogată în primul rând în conţinut, omul să înţeleagă că această operă este pentru el o necesitate, îl ajută de a se forma, de a se educa, de a se dezvolta, de a-şi lărgi orizontul general şi aceasta, cum am mai spus, când mai conţine şi pricepere, artă pe care o pune fiecare om în ea, o face să fie de o valoare mare şi atunci iată ceea ce vrem noi de la dumneavoastră şi care sunt cerinţele societăţii noastre de astăzi şi ele vor creşte tot mai mult în anii care vin, tovarăşi.

Noi dorim ca creatorii de artă să contribuie tot mai activ la făurirea omului nou, la lărgirea orizontului său spiritual, la formarea conştiinţei socialiste şi comuniste, la dezvoltarea umanismului socialist, a umanismului comunist, a acelor concepţii şi perceperi pe care le dorim, pe care poporul român într-un sens le are în sinea sa însăşi şi care presupune tocmai o contribuţie la formarea unui om care să fie gata să lupte pentru libertatea sa, pentru independenţa sa, pentru pace şi prietenie cu toate popoarele. (Aplauze).

Vorbim mult de educaţia patriotică. Şi aici auzim de multe ori că se spune „dar asta este demodată, a fost bună pe timpul lui Vasile Alecsandri, al lui Bolintineanu, hai să zic şi după 23 August, când Frunză, chiar Beniuc, când Deşliu au mai scris ei pe atunci, dar astea sunt demodate, aparţin trecutului, noi vrem altă poezie, vrem altă literatură, nu mai ... Oare aşa să fie tovarăşi? Oare este demodat într-adevăr Vasile Alecsandri? Oare sunt demodaţi acei scriitori şi acei artişti patrioţi care, prin arta lor, prin cuvântul lor au făcut totul pentru dezvoltarea naţiunii noastre, pentru realizarea unităţii naţionale a poporului nostru? Oare cei care în anii grei ai ilegalităţii au militat pentru o artă şi o literatură legată de eliberarea clasei muncitoare şi a omului de sub asuprire nu mai corespund astăzi? Oare acei scriitori şi artişti după 23 August care au militat pentru lichidarea stărilor vechi de lucruri din societatea noastră, pentru făurirea socialismului, nu mai sunt actuali? Se poate oare concepe felul acesta de a gândi? Sigur, când spun unii tovarăşi scriitori, artişti, sunt mulţi tineri, pricep altfel, este adevărat, dar tineretul trebuie să înţeleagă că ce au astăzi nu au căzut din cer. Că toate acestea sunt rezultatul luptei şi jertfelor pe care le-au dat înaintaşii noştri şi că ceea ce au ei de făcut, ceea ce avem noi şi ceea ce va avea tineretul, copiii noştri, strănepoţii noştri, este de a dezvolta aceste realizări, de a cultiva aceste tradiţii de luptă, de a face totul pentru a dezvolta unitatea naţiunii noastre socialiste. Asta înseamnă a fi patriot, tovarăşi. Numai acela care porneşte de la a-şi servi interesele poporului său prin tot ceea ce face merită să se înscrie în rândul adevăraţilor oameni de artă şi cultură din patria noastră şi exemplul trecutului acesta este, tovarăşi! (Aplauze).

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

S-a vorbit şi, mai mult, subliniat despre cultura naţionalităţilor conlocuitoare. Este un lucru de asemenea evident de înţeles pentru oricine, tovarăşi, că trăind şi muncind împreună, români, maghiari, germani, sârbi şi alte naţionalităţi, trebuie să creăm împreună, trebuie să cunoaştem operele care se creează şi de români şi de naţionalităţile conlocuitoare, trebuie să existe o îmbinare între aceste opere de artă, o cunoaştere şi a trecutului reciproc şi a prezentului reciproc, numai aşa vom dezvolta unitatea noastră în muncă şi în luptă, pentru făurirea socialismului şi comunismului. De aceea, eu consider pe deplin îndreptăţite şi juste propunerile, şi unele critici formulate chiar aici, legat tocmai de mai multe, de a face mai bine cunoscute reciproc tot ceea ce creăm împreună.

Tocmai în această îmbinare în general a tuturor lucrărilor de artă, cunoaşterea lor reciprocă, constă, eu văd şi dezvoltarea nouă a educaţiei patriotice a oamenilor muncii din ţara noastră. Pentru că nu se poate vorbi, de altfel noi niciodată nu am înţeles o educare patriotică decât pornind de la faptul că toţi cei care locuiesc pe un anumit teritoriu, indiferent de naţionalitate, muncesc, creează împreună şi trebuie să fie strâns unităţi în a-şi asigura dezvoltarea pământului, ţării unde s-au născut şi trăiesc. Aceasta este, de altfel, dezvoltarea, acesta este sensul patriotismului socialist pe care noi l-am creat, îl dezvoltăm şi care trebuie să stea la baza patriotismului din Republica Socialistă România. (Aplauze).

Aşa cum am mai spus, tovarăşi, inspiraţia pentru omul de cultură, de creaţie cultural-artistică trebuie să fie poporul, munca sa, omul constructor al noii orânduiri sociale, cu preocupările lui, cu visurile lui, cu dorinţele lui. Numai acesta este izvorul viu, dătător de viaţă, care poate să înnobileze şi să facă din oricare creator de artă un om de valoare, să-l transforme nemuritor. Cine vrea într-adevăr să fie un mare creator, să rămână veşnic tânăr, nemuritor, trebuie să bea apa limpede, răcoroasă şi înviorătoare a acestui izvor, să bea din seva continuu tânără a poporului nostru, a muncii sale creatoare. (Aplauze).

Suntem pentru o libertate de creaţie largă, dorim să avem o literatură şi o artă diversificată din punct de vedere al formei şi stilului şi ne pronunţăm hotărât împotriva uniformizării şi şlabonismului, a rigidităţii şi dogmatismului pentru că a admite o asemenea orientare în artă, a admite şablonismul şi uniformizarea, rigiditatea, înseamnă a sărăci viaţa spirituală şi culturală a poporului nostru. Este clar, tovarăşi, că activitatea creatoare a unui popor, în toate domeniile de activitate, şi în domeniul material şi spiritual poate avea loc numai în condiţiile când omul se simte liber şi stăpân pe destinele sale. Cunoaşteţi, şi s-a vorbit de drept aici de atenţia deosebită pe care partidul nostru o acordă lărgirii continue a democraţiei socialiste în ţara noastră. Noi am considerat şi considerăm că socialismul şi democraţia sunt noţiuni inseparabile, că numai înfăptuind socialismul care să creeze condiţiile satisfăcătoare tot mai depline a necesităţilor şi materiale şi spirituale, un climat de manifestare a omului în toate domeniile de activitate şi de participare activă a lui la făurirea societăţii, se poate într-adevăr făuri societatea pe care omul să fie gata în orice moment să o apere cu orice preţ, chiar cu preţul vieţii sale.

Ştiţi, şi sunt nenumărate exemplele, aş putea spune zilnice, a faptului că consultarea cu oamenii muncii, cu toate categoriile de cetăţeni, cu întregul popor,

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

constituie o constantă a activității partidului și guvernului nostru. Acționăm și ne preocupăm de a crea un cadru tot mai corespunzător organizatoric pentru participarea oamenilor muncii în toate domeniile de activitate la conducerea treburilor economice-sociale, la elaborarea hotărârilor, la îndeplinirea lor. Și tocmai rezultatele pe care le avem pe această cale a întăririi, a lărgirii participării oamenilor muncii la întreaga activitate de conducere economico-socială a și dus la întărirea unității dintre partid și popor, așa ca societatea noastră socialistă, națiunea noastră să fie unită și să urmeze neabătut politica partidului care este politica ei proprie.

Iată de ce consider că o adevărată artă națională se poate crea numai într-un climat de libertate de creație și de strânsă legătură cu viața socială a patriei, a poporului. În același timp trebuie să spun răspicat că suntem adversarii neîmpăcați ai concepțiilor reacționare, retrograde în toate domeniile de activitate, deci și în literatură și artă. Noi cerem creatorilor, fiecare prin mijloacele sale specifice să fie militanți activi împotriva concepțiilor retrograde, mistice, a oricăror încercări de a promova prin diferite forme concepții perimate, concepții reacționare. Am mai vorbit despre aceste probleme, consider că nu este necesar să insist acum asupra lor, dar cred că cu toții vom fi de acord, tovarăși, că acționând în slujba poporului care și-a luat soarta în mâinile sale și făurește orânduirea socialistă, trebuie în strânsă legătură cu el să acționăm împotriva tuturor concepțiilor opuse, să militäm pentru triumful concepțiilor noastre socialiste și comuniste.

S-a vorbit pe drept despre rolul criticii, despre succesele pe care le avem și în acest sector de activitate. În același timp s-au adus unele critici, după părerea mea juste, de asemenea, s-au adus critici unor reviste, în general presei, cât și radio și televiziunii. Este adevărat, tovarăși, că avem o serie de lucrări de critică literară artistică bune care au o contribuție însemnată la orientarea activității noastre în aceste sectoare de activitate. Dar apar și multe lucrări care nu numai că nu se ridică la nivelul etic și estetic corespunzător, sunt lipsite de un orizont clar, de un conținut de idei, dar conțin și unele teze și idei greșite, care, într-adevăr, trebuie să dispară din lucrările noastre de critică, din toate domeniile de activitate. Noi avem, după cum se știe, o tradiție bună în critica literar-artistică. Avem un Dobrogeanu Gherea, avem un Maiorescu care cu anumite limite are lucruri bune; sau am avut până nu demult pe Călinescu și alții care s-ar putea să-i pomenim care au adus o contribuție de seamă la o orientare generală în condiții grele ale literaturii și artei patriei noastre. Or, noi avem pretenția ca critica noastră literară de astăzi să se ridice la înălțimea și realizările poporului nostru, și la nivelul realizărilor din domeniul artei, al literaturii, muzicii și artei plastice și să-și aducă o contribuție mai de seamă la activitatea acestor sectoare de activitate. Noi dorim ca critica să trateze cu simț de răspundere creația literar-artistică, să contribuie la orientarea ideologică, estetică, artistică, să ajute pe creatorii de artă, îndeosebi pe creatorii tineri, să înțeleagă problemele artei, să înțeleagă sensul și orientările generale în acest domeniu de activitate și, totodată, să contribuie și la educarea și formarea cititorilor, a ascultătorilor, sau a auditorilor și a celor care sunt iubitori de arte plastice.

Dar poți face acest lucru numai, cum am spus, pornind de la o anumită concepție și această concepție este concepția comunistă despre artă și literatură.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Este necesar ca revistele noastre, presa, în general, radioteleviziunea să promoveze mai activ tot ce este bun în toate sectoarele de creaţie şi să nu tolereze nimic ceea ce nu corespunde concepţiilor noastre, nimic ceea ce ar avea anumite teze retrograde. În acest sens, consider că tovarăşii scriitori, compozitori, artişti plastici mai în vârstă, deci într-un anumit sens şi cu mai multă experienţă şi socială, şi de creaţie, şi politică să fie ceva mai activi, să se angajeze şi în această activitate de critică literară, de dezbatere a orientării activităţii noastre de creaţie şi să nu stea la o parte şi să spună lasă că acesta este rolul celor care în ultimul timp, cum mi s-a spus nu demult, au ieşit din facultate cu diploma de critici de artă sau literatură; pentru că s-a criticat într-adevăr aici faptul că scoatem nişte copii înguste în artă, nu ştiu dacă s-ar putea spune că cineva poate căpăta o diplomă de critic, în domeniul de activitate. A fi critic presupune întâi a fi creator, tovarăşi. Şi de abia după ce creezi trebuie să ştii să critici. Noi, consider că într-adevăr trebuie să revedem puţin învăţământul pentru că dăm nişte diplome, punem oameni care câteodată nu ştiu, cum se spune tot în vorba asta românească, să pună două beţe cruce, şi vor să dea sfaturi la altul cum să facă maşina electronică sau cum să facă un roman. (Aplauze puternice).

Eu, ştiţi bine, tovarăşi, sunt un admirator al tineretului, m-am ocupat mult timp de tineret, mă ocup şi acum, îl apreciez mult, năzuinţele, dorinţele tineretului, trebuie să promovăm şi să ajutăm tineretul, dar sunt pentru a face o activitate conştientă de formare a tineretului şi nu a lăsa aceasta la voia întâmplării.

Noi avem, mă refer aici şi la dumneavoastră, o răspundere şi de felul cum creăm şi îndrumăm tineretul patriei noastre pentru că de aceasta depinde viitorul patriei noastre, dezvoltarea ei, bunăstarea, independenţa ei. (Aplauze).

S-a vorbit aici, şi de la început de altfel am spus, că ne-am adunat să discutăm şi de felul cum vom aniversa a 50-a aniversare a creării Partidului Comunist Român. Desigur, tovarăşi, că în această privinţă s-a făcut mult, sunt proiecte multe în toate domeniile de activitate. Întregul popor se pregăteşte să sărbătorească această aniversare cu realizări în toate domeniile de activitate şi noi credem că şi creatorii de literatură şi artă vor face opere bune în cinstea acestei aniversări – fie că vor apare până la 8 mai sau 9 mai, fie că vor apare după 8 mai. Ceea ce aş dori, însă, să subliniez, tovarăşi, este că eu nu privesc problema aceasta ca un act în sine, ca legat de o anumită dată, de o anumită festivitate. Eu privesc sărbătorirea aceasta a 50 de ani a partidului nostru ca o trecere în revistă şi a ceea ce am făcut bun şi ceea ce am făcut rău, şi a unei perspective de îmbunătăţire a activităţii noastre pentru ridicarea nivelului ideologic, artistic, al activităţii noastre de creaţie. Consider, deci, că vorbind de aniversarea partidului, trebuie să pornim de la a privi puţin la felul cum am muncit şi la ceea ce avem de făcut pentru ca întreaga activitate a noastră în domeniul literaturii, muzicii şi artei să fie străbătută de spiritul comunist care nu înseamnă, tovarăşi, nici rigiditate, nici dogmatism, ci înseamnă spiritul creator, spiritul de a da liber imaginaţiei, totul, de a închina poporului, fericirii poporului. (Aplauze puternice).

Vom sărbători, cum am spus, şi 150 de ani de la Răscoala lui Tudor Vladimirescu, de asemenea, un moment important în istoria patriei noastre. În acest an avem peste o lună şi ceva sărbătorirea Comunei din Paris, mai sunt şi alte evenimente din istoria poporului nostru, a oamenilor muncii din patria noastră – şi români, şi

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

maghiari, şi germani. Noi trebuie, ca, sărbătorind diferite momente din istoria patriei noastre, să facem acest lucru nu formal scriind într-o revistă un articol sau sculptând sau pictând ceva sau compunând o muzică, ci privind şi trăgând învăţăminte de felul cum să muncim în general mai bine, cum să acţionăm pentru ca într-adevăr să contribuim la realizarea tuturor sarcinilor mari care stau în faţa poporului nostru. Pentru că fiecare om la locul său de muncă, fiecare creator de artă trebuie să înţeleagă că tot ceea ce face trebuie să fie în strânsă legătură cu poporul, să servească poporul şi atunci este în strânsă legătură cu partidul şi serveşte şi partidul.

E necesar să menţionez, sau doresc să menţionez şi faptul îmbucurător că în ultimii ani s-au lărgit mult contactele uniunilor de creaţie, ale oamenilor din literatură, din muzică, din arte plastice cu oamenii muncii şi, de ce să n-o spun, îndeosebi scriitorii au făcut aici mai mult în acest domeniu de activitate. Cred că trebuie să acţionăm şi să lărgim contactele acestea cu oamenii muncii, mergând la locul lor de muncă şi nu aşteptând să vină ei pentru că e greu, tovarăşi. Mergând în fabrici, mergând în sate, mergând în instituţii, acolo într-adevăr vom putea ajuta mult la lărgirea orizontului oamenilor muncii şi, de ce să n-o spun, adică nu-mi spun gândul până la capăt, toţi, fiecare va putea şi învăţa câte ceva şi înţelege câte ceva, tovarăşi. Din această legătură strânsă cu oamenii muncii va ieşi un lucru bun şi pentru oamenii muncii, pentru categorii, dar şi pentru creatorul de artă respectiv şi va câştiga şi arta noastră, şi cultura noastră pe care o creăm şi o dezvoltăm.

De asemenea, am dori ca oamenii de creaţie, uniunile să ia parte şi mai activă la întreaga viaţă economico-socială.

Mi-a făcut impresia că mulţi tovarăşi au adus anumite critici Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă, mă aşteptam ca preşedintele Comitetului să zică ceva şi să nu citească referatul cu care a venit scris de acasă, pentru că vorba românului, pentru că să spun şi eu un proverb, pentru că aici văd că e la modă, socoteala de acasă nu se potriveşte întotdeauna cu cea din târg. (Aplauze).

Desigur, tot ce a prezentat tovarăşul Macovei e just, nu i se poate aduce nici o critică, e complet pe linia partidului, tovarăşi, dar astea puteau fi spuse şi cu altă ocazie şi aicea trebuia răspuns la câteva probleme care le-au ridicat şi care nu le-au ridicat tovarăşii şi care unele îşi aşteaptă soluţionarea mai de mult. Şi pentru ca să nu mi se aducă acuzaţia că sunt îngăduitor faţă de tovarăşii de la partid, trebuie să spun că şi tovarăşul Popescu trebuia să discute cu tovarăşul Macovei, de aceste probleme şi ştiind mai de mult că dorim să ne întâlnim să se şi gândească şi să ştie ce răspunsuri şi cum să lămurim problemele, pentru că conducerea de către partid înseamnă tocmai a ne ocupa şi a soluţiona problemele pe care le ridică viaţa şi chiar dacă voi soluţiona totul, mâine, peste câteva luni, vor apare altele tovarăşi, pentru că n-ar fi viaţă, n-am fi oameni dacă am considera că odată rezolvate nu mai apar probleme, atuncea într-adevăr am putea spune că am ajuns în lumea în care nu mai este nimic de făcut, dar nu mai este nimic de făcut, dar niciodată nu vom ajunge acolo tovarăşi.

Deci, este necesar să tragem şi de aici învăţăminte şi în ce priveşte activitatea Comitetului de Artă şi Cultură, care trebuie să răspundă mai activ problemelor şi în ce priveşte felul cum tovarăşii de la partid se ocupă de probleme şi mai cu seamă dacă ţinem seama că Conferinţa Naţională ne-a atras atenţia de a lucra direct cu conducerile

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

organizaţiilor respective şi nu prin intermediul aparatului Comitetului Central, pentru că dacă s-ar lucra şi de Comitetul de Cultură şi Artă şi de tovarăşul Popescu direct cu conducerile uniunilor, problemele acestea trebuiau soluţionate tovarăşi. Ce trebuia să aşteptăm la o întâlnire cu secretarul general al partidului să discutăm de marmoră şi de lemn. Sunt probleme care cer ca într-adevăr să ne aşezăm fiecare, tovarăşi, unde suntem puşi să rezolvăm mai corespunzător problemele pe care le avem, deci presupune şi o îmbunătăţire şi sper că Comitetul de Artă va trage şi concluziile necesare.

Eu aş vorbi şi nu doresc să vorbesc de cinematografie, pentru că nu a făcut obiectul şi nu avem aicea în fond pe cei care lucrează în cinematografie, însă consider că multe probleme ridicate de tovarăşul Titus Popovici sunt reale şi că va trebui într-un timp scurt să analizăm serios şi să luăm măsurile necesare pentru a pune ordine în activitatea cinematografiei noastre. Noi cheltuim mult, e adevărat, în cinematografie, dar avem pretenţii mari la cinematografie, pretenţiile nu trebuie însă să sperie pe nimeni, dar trebuie să punem în faţa tuturor problema de a răspunde acestor pretenţii şi de a organiza în aşa fel munca încât să dăm filme care să corespundă cerinţelor societăţii. Avem, ce filme bune, între altele, pentru că n-o să fiu în seara aceasta la premieră dar am văzut Mihai Viteazu, vreau să anticipez aprecierile criticii, mie mi-a plăcut în general filmul şi consider un film bun şi care arată că cinematografia noastră, inclusiv scriitorii noştri pot crea lucruri bune, dar din păcate, tovarăşi, se cam numără pe degete lucrurile bune, şi ar trebui să obţinem o îmbunătăţire simţitoare, dar o vom analiza problema aceasta într-o reuniune cu tovarăşii care lucrează în acest sector de activitate. Consider însă că va trebui să ne gândim dacă nu va fi bine ca şi conducerile uniunilor de creaţie, îndeosebi scriitorii şi compozitorii, să ia o parte mai activă la conducerea şi îndrumarea cinematografiei, pentru că nu ca funcţionari, ci în sensul îndrumării ideologice şi artistice, în sensul de a contribui la elaborarea tematicii şi îndrumarea acestei tematici.

De altfel, aş dori, că în spiritul acesta ne-am gândit să aducem şi o îmbunătăţire la radio-televiziune, am hotărât ieri la Comitetul Executiv al Partidului să creem un Consiliu Naţional al Radioteleviziunii, obştesc e adevărat, însă din care să facă parte conducerile uniunilor de creatori, o serie de oameni, de artă şi de cultură pentru a da orientarea, a veghea la programele şi orientarea generală, pentru a nu lăsa această problemă numai în sarcina celor care lucrează zi de zi în acest sector de activitate. Considerăm că crearea unui organ reprezentativ, larg, care cel puţin o dată pe lună să analizeze şi să elaboreze liniile directoare ale programului radio-televiziunii trebuie să ducă la o îmbunătăţire serioasă în acest sector de activitate şi probabil în acest sens va trebui să ne gândim şi la cinematografia noastră, unde problemele, de asemenea, sunt vaste şi nu pot fi rezolvate numai de un om sau doi, pentru că ele implică şi pun probleme mult mai largi.

Aş dori să sper că şi activitatea conducerilor Uniunilor de Scriitori, Compozitori şi Artişti Plastici va trebui să mai sufere anumite îmbunătăţiri, că şi aceste conduceri vor trebui să tragă unele concluzii pentru activitatea lor din cele discutate astăzi aici, pentru a soluţiona mai corespunzător şi mai operativ un şir de probleme de care depind şi condiţiunile de viaţă şi de creaţie ale tuturor creatorilor de artă.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Pe drept cuvânt s-a vorbit aici de faptul că noi trebuie să avem în vedere lărgirea şi dezvoltarea relaţiilor noastre internaţionale. Cunoaşteţi politica externă a partidului şi guvernului nostru de dezvoltare a relaţiilor cu toate ţările socialiste, cu toate statele lumii, fără deosebire de orânduire socială. În acest spirit noi considerăm că şi activitatea organizaţiilor obşteşti, deci şi a uniunilor de creaţie, trebuie să se bazeze pe dezvoltarea relaţiilor atât cu uniunile respective din ţările socialiste cât şi cu uniunile, societăţile, cu oamenii de artă şi cultură din toate ţările. Este de înţeles, tovarăşi, că cunoaşterea valorilor culturilor universale este o necesitate, nu numai pentru cei care se ocupă de acest domeniu de activitate, dar pentru orice popor, deci şi pentru poporul nostru, că nici un popor nu se poate dezvolta, nu poate să aibă o cultură care să se înscrie în rândul civilizaţiei universale dacă se izolează, dacă nu cunoaşte tot ceea ce a creat mai bun cultura şi civilizaţia omenească. Aşa cum este necesar ca în tot ceea ce este mai bun în cultura patriei noastre s-o facem cunoscută peste hotare, să o facem să pătrundă în patrimoniul culturii şi civilizaţiei universale.

Iată de ce noi nu suntem partizanii izolării. Considerăm că a te izola, în orice domeniu de activitate, înseamnă a rămâne în urmă, înseamnă a da dovadă de slăbiciune, a nu fi stăpân pe ceea ce doreşti să realizezi. Nu avem de ce să ne temem de a ne confrunta pe plan mondial în toate domeniile de activitate, inclusiv în domeniul literaturii şi artei. Concepţia noastră este atotputernică. Ea s-a dezvoltat în lupta cu alte concepţii, cu alte ideologii. Ea poate să triumfe numai în luptă, în confruntări zilnice şi în afirmarea sa ca o concepţie superioară despre lume, despre organizarea vieţii economico-sociale, despre viaţa spirituală şi tocmai asta cerem noi tuturor lucrătorilor din domeniul ideologic şi din domeniul culturii şi artei, să fie mai activi, să militeze cu mai multă fermitate, pentru a şti să participe activi la această confruntare care are loc şi va avea loc, dar să acţioneze astfel, în aşa fel încât să facem să ne aducem contribuţia la triumful concepţiei noastre despre lume şi viaţă. Noi suntem convinşi de justeţea şi trăinicia ideologiei şi politicii interne şi externe a patriei noastre. Ştim că ea este apreciată şi ne-a adus prieteni pe toate continentele. Iată de ce, tovarăşi, suntem partizanii contactelor, lărgirii acestor contacte, suntem partizanii de a dezvolta relaţiile de colaborare şi prietenie cu toţi oamenii de cultură de pe toate continentele şi asta cerem tuturor uniunilor noastre (aplauze).

Iată, tovarăşi, câteva probleme pe care am vrut să le ridic în faţa dvs., a tuturor creatorilor de literatură şi artă din România.

Conducerea partidului şi statului are deplina convingere că uniunile de creaţie, că toţi oamenii de literatură, muzică şi artă plastică vor face totul pentru a obţine succese tot mai mari în domeniul lor de activitate, pentru a-şi aduce contribuţia tot mai activă la făurirea deplină a socialismului în patria noastră, la ridicarea bunăstării materiale şi spirituale a poporului nostru, la fericirea patriei noastre (aplauze).

În încheiere, vă urez dumneavoastră, tuturor scriitorilor, compozitorilor, artiştilor plastici, succese tot mai mari, multă sănătate şi fericire (aplauze).

▼

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar 14/1971, f. 3-124

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

26. 1971, februarie 12. Fragment din stenograma şedinţei Biroului Executiv al Consiliului Naţional al Frontului Unităţii Socialiste, referitor la contribuţia artiştilor plastici la educarea socialistă a tineretului României.

STENOGRAMA
şedinţei Biroului Executiv al Consiliului Naţional al Frontului Unităţii Socialiste din ziua de

12 februarie 1971

Au participat tovarăşii: Nicolae Ceauşescu, Paul Niculescu-Mizil, Virgil Trofin, Florian Dănălache, Janos Fazekas, Gheorghe Stoica, Ştefan Voitec, Vasile Vâlcu, Ion Iliescu, Nicolae Agachi, Mihai Drăgănescu, Eugen Jebeleanu, Ion Turcu, Mihail Levente, Vasile Potop, Ilie Alexe, Dumitru Bejan, Radu Beligan, Ion Brăduţ Covaliu, Constantin Dinculescu, Octav Doicescu, Marcel Dobra, Ion Dumitrescu, Eduard Eisenburger, Marin Enache, Suzana Gâdea, Mia Groza, Ignat Nistor, Nicolae Moraru, Miron Nicolescu, Istvan Péterfi, Valerian Popescu, Ilie Rădulescu, Zaharia Stancu.

Au fost invitaţi tovarăşii: Mircea Maliţa, Paler Octavian, Doca Gheorghe, Pop Valeriu, Pompiliu Macovei.

Şedinţa a început la orele 11,00 şi s-a terminat la orele 13,00. [...]

Tov. Nicolae Ceauşescu: Trecem la punctul 3: Contribuţia Uniunii Scriitorilor, Uniunii Compozitorilor şi Uniunii Artiştilor Plastici la educarea socialistă a tineretului.

Aţi văzut materialele, tovarăşi? (Da)

Tov. Constantin Dinculescu: Am studiat toate materialele şi aş dori să ridic numai o singură chestiune. Este foarte adevărat că trebuie să lăsăm să se dezvolte noile curente în artă, în muzică, în artele plastice. Eu sunt mai vârstnic, sunt poate mai rămas în urmă – să nu se supere tovarăşii, dar când văd nişte statui, în care formele nu sunt forme, în care piciorul este aşa de gros ca mijlocul, când toate acestea sunt deformate, mă supără. Or fi curente, dar eu am rămas tot adeptul vechilor sculpturi. Din acest punct de vedere nu ştiu cât sunt acestea de educative – vorbesc de aceste realizări deformate – şi mă întreb dacă nu ar fi bine ca uniunile de creaţie să meargă pe linia unor realităţi mai apropiate de construcţia noastră socialistă. Vă spun, nu sunt în meserie, dar vorbesc ca un cetăţean, ca un consumator de artă, dar care este şifonat, necăjit pe sculptori, pe faptul că fac nişte lucrări care nu le înţelege nimeni.

Dacă îmi permiteţi, am să vă spun ceva. Acum câtva timp am fost la Roma şi, într-o zi, Ligia Macovei m-a invitat să vizitez împreună cu ea Muzeul de Artă Modernă. Ce credeţi că era apreciat acolo ca cel mai bun tablou; pe o bucată de sac şifonată, erau aruncate nişte vopseli cu bidineaua şi era găurit din faţă în spate şi din spate în faţă cu nişte cârlige, şi fiecare însemna altceva. Ca să-l înţelegi trebuia să citeşti o carte – care era anexată – de 36 pagini. Vă spun drept că eu nu am înţeles nimic.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Dar tovarăşa Ligia Macovei a fost de acord cu tabloul?

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Constantin Dinculescu: Nici dânsa nu a fost de acord, dânsa realizează lucrări frumoase.

Din acest punct de vedere, eu spun, că or fi diferite curente în artă, dar că tot ar fi mai bine ca să se facă nişte monumente frumoase care să rămână. Vă spun că îmi recunosc incompetenţa, dar sunt şi pe Litoral nişte lucrări care am putea să ne lipsim de ele.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Le cumpără Comitetul de Stat pentru Cultură şi Artă. Noi am dat să administreze banii, să cumpere lucrări frumoase. Ei pot să creeze ce vor, sunt liberi, dar noi putem cere organelor noastre de stat să administreze aşa cum trebuie aceşti bani. Dacă fac lucrări proaste şi Radio-Televiziunea o dă, nu este de vină cel care a compus-o, ci cel care o dă; noi, într-adevăr trebuie să-i criticăm pe cei de la Radio-Televiziune şi chiar bătuţi pentru că dau o asemenea muzică. Toţi scriitorii pot să scrie, romane şi bune şi proaste, dar editurile noastre aici trebuie să intervină; câteodată mai au pretenţia să le şi răspândim în toate casele de cultură ale sindicatelor, numai ca să se vândă, deci aici nu mai sunt de vină cei care le-au scris ci, tovarăşi, cei care răspândesc aceste romane proaste.

Ar fi bine ca toată lumea să publice numai lucrări bune, dar noi nu putem să uniformizăm, omul vrea să încerce, dar noi trebuie să dirijăm din punct de vedere economic; până la urmă – să zic aşa – asta putem noi face.

Eu când îi cumpăr sau îi comand o lucrare pot să-i spun să-mi facă piciorul să semene a picior, noi nu putem să interzicem să picteze sau să sculpteze, dar trebuie să vedem cum acţionăm noi, cum organismele chemate să realizeze această politică din partea statului nostru se preocupă de acest lucru. Asta este problema principală.

Tov. Ion Dumitrescu: Nu vreau să mă amestec prea mult în problemele de artă, dar îmi spun şi eu o anumită părere.

Este adevărat şi sunt de acord că există un urât şi un frumos de când lumea, dar acest frumos şi urât este labil de interpretat. Problema nu presupune a arunca urâtul din societate. Există o limită de unde începe urâtul şi de unde frumosul. Tovarăşul Dinculescu a spus aici că nu se pricepe, dar dumnealui este inginer constructor şi cred că se pricepe şi la părţile de jos, şi la cele de sus.

Dar, eu vreau să spun, că fiecare epocă a fost reprezentată într-un anumit fel; Goya altfel vedea femeia frumoasă, pe când Botticelli altfel. La Goya, femeia frumoasă era plină, iar la Botticelli femeia frumoasă era cea vaporoasă, femeia graţioasă, sau dacă vreţi Brâncuşi al nostru, cu ouăle şi cocoşii lui. Deci nu putem pune o limită şi să spunem: de aici începe frumosul şi dincolo este urâtul. Dacă vom lua 300 de oameni fiecare va vedea în felul său frumosul şi o să ascultaţi tot atâtea păreri, fiecare are preferinţa lui, noi nu putem să le impunem. Mie mi-a plăcut foarte mult pictura, altfel pictam la 16 ani şi altfel acum, dar totuşi nu am ajuns să apreciez artistul. Dacă vreţi să vă spun, eu am văzut o pictură care se numea „tactilă"; trebuia să bagi mâna într-un sac, ajungeai la o blană de cârtiţă, era expusă chiar la sala „Apollo" în centrul Bucureştiului. Sau altceva, un compozitor a venit la Uniune, şi la un moment dat a început să scuture un lanţ – nu spun numele compozitorului, este un nume apreciat. L-am întrebat ce face şi a spus că scuturatul lanţului dă sensul progresist muzicii. Deci, tovarăşi, este greu să delimităm în mod oficial limita între artă-nonartă, între necesitate.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Principal este ce va rămâne din acest lucru, pentru că noi avem o mulţime de experienţe, în domeniul artei. „Traviata" şi chiar „Carmen" de la o singură reprezentaţie dată au căzut, şi acum este o muzică îndrăgită de toată lumea. Nu pledez pentru toate măgăriile. Despre ceea ce v-am spus eu, cred că până la urmă este o cârpă de vase. Nu sunt de acord ca nişte copii cu bărbi să ne înveţe cum să facem arta, să ne dea lecţii de artă. Snobismul este foarte uşor de molipsitor. Înainte, ţiganca cu sânii afară se vindea peste tot, şi acum oamenii de la periferie o mai au.

Tovarăşi, problema artei e foarte complicată, ideea genială este de a lăsa să se dezvolte, să fim mai îngăduitori şi să existe o mai mare bunăvoinţă, pentru că până la urmă se va selecta ceea ce este bun.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Într-o anumită limită.

Tov. Pompiliu Macovei: Sunt de acord cu tovarăşul Dumitrescu, fenomenul acesta există, este foarte subiectiv, personal apreciez că problema principală este aceea ca organele care au răspundere trebuie să şi-o exercite aşa cum trebuie. Nu trebuie să facem un compromis ci acest lucru trebuie făcut în mod rezonabil.

Sigur, noi suntem de multe ori în încurcătură, organele sunt sub presiunea artiştilor când se cumpără lucrări, dar nu toate lucrările pot să bată la poarta timpului. Din această cauză noi am constituit comisii, pe care le schimbăm din când în când, pentru achiziţionarea lucrărilor. În luna martie vom avea o mare expoziţie ...

Tov. Nicolae Ceauşescu: Să facem o dezbatere publică; să avem şi ingineri, şi profesori, şi artişti şi alţi cetăţeni, care sunt ceva mai rupţi de aceste probleme. Din comisii să nu facă parte numai oameni de specialitate, dacă o să luăm tot pictori şi sculptori în comisii, nu am făcut nimic. Şi dacă tovarăşul Dumitrescu vrea să fim îngăduitori, şi cred că va fi de acord şi el cu mine, trebuie să aflăm de la oamenii din afară, de la tineri şi bătrâni părerea; să luăm cele trei vârste – tineri, bătrâni şi vârsta medie, şi să vedem ce spun aceşti oameni.

Tov. Brăduţ Covaliu: Nu am darul de a vorbi ca colegul Dumitrescu, dar aş vrea să spun şi eu ca el că trebuie să existe o anumită înţelegere. Lucrurile nu sunt aşa de simple, în lume există această evoluţie a culturii şi acestei evoluţii a culturii nu i se poate aplica o ştampilă astăzi, noi nu putem să ne opunem. Nu trebuie să ne închipuim că o mare parte din artiştii care trăiesc în toată lumea, dintre care însă unii mor de foame, într-o altă lume vor fi oameni. De asemenea, eu vreau să spun că noi tot construind am ajuns acum să facem nişte blocuri cu formă geometrică. Tot ce facem, ce se construieşte are o anumită geometrie. Există, deci, această lume din jurul nostru care trebuie să fie pictată, să fie sculptată. Discutând cu tovarăşii din R.F. a Germaniei care se ocupă de aceste probleme, au spus că ei au ajuns la procesul invers, ei spun că au ajuns la saturaţie. Eu vreau să spun că din acest punct de vedere, în această evoluţie a culturii, noi trebuie să ne gândim la expresivitatea în idei; dumneavoastră vreţi ca frunzuliţa să fie aşa, dar noi trebuie s-o creăm într-o formă expresivă. În anumite lucrări trebuie redată o anumită expresivitate când exagerezi nişte lucrări. De exemplu, când este vorba de Hiroşima. Sau, dacă vreţi, ce este un afiş, este o idee sintetică. Nu am nevoie să facă o descripţie de 1000 de oameni, pot să-i sintetizez. Sunt de acord cu dumneavoastră că piciorul e prea mare, că piciorul e prea gros ...

Tov. Nicolae Ceauşescu: Dacă îi place un fel de picior.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Brăduţ Covaliu: Da, dar trebuie şi o anumită proporţie, şi un om trebuie să fie la curent şi cu evoluţia şi formele artei, aşa se pune problema astăzi, mai ales că acum există şi materiale traduse în această privinţă.

De asemenea, vreau să vă spun că expoziţia care va veni va avea puterea să demonstreze aceste lucruri, convingerea artiştilor noştri în partid, în societatea de astăzi în diferite moduri de exprimare, şi tovarăşul ministru al Culturii trebuie să ştie bine aceste lucruri.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Un om nu poate să influenţeze, şi nici nu putem ca numai oameni de specialitate să facă parte din aceste comisii, dar apelând la un colectiv larg – îi adunăm într-o sală mare – de exemplu 100 de oameni şi sunt de acord să mergem chiar la vot secret, dacă nu au curajul, şi bărbaţi, şi femei, aşa cum am spus, şi ce va hotărî această comisie – aşa cum am spus – chiar prin vot secret, acelea le cumpărăm.

Tov. Brăduţ Covaliu: Să ştiţi că sunt oameni care au altă reacţie, de exemplu, dacă o să ducem un ţăran într-o expoziţie el are o reacţie mai normală pentru că a fost legat de arta populară, el ştie că o stea înseamnă soare.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Să luăm şi colectivişti în comisie, sunt de acord şi cu asta.

Tov. Constantin Dinculescu: Nici un ţăran nu a intrat în vreo expoziţie de pe Bulevardul Magheru!

Tov. Nicolae Ceauşescu: Noi, tovarăşi, la ordinea de zi avem problema educării tineretului, cred că ar fi cazul să revenim la subiect. Dacă aceste probleme s-ar discuta acolo unde trebuie, de dimineaţa până seara, lucrurile ar sta altfel.

Tov. Vasile Vâlcu: Dacă îmi permiteţi, numai două cuvinte vreau să spun şi eu, pentru că este legat tot de problema educaţiei. Eu am fost în câteva expoziţii din Bucureşti – Calea Victoriei şi Magheru – trebuie, tovarăşi, să citeşti ce înseamnă. Ce fel de artă este aceasta şi mie mi se pare că la uniunile de creaţie respective este vina principală?! Aşa cum a spus şi tovarăşul Dinculescu, la Constanţa sunt multe sculpturi, unele foarte frumoase, de Medrea, Jalea, Boris Caragea, dar sunt unele, ale unor tineri care nu le înţelegi. Sunt de acord cu dumneavoastră să se facă artă cum vrea poporul, şi Medrea face piciorul gros, dar este sculptură.

Tov. Mircea Maliţa: În primul rând, vreau să mulţumesc pentru invitaţia de a participa la această şedinţă.

Într-adevăr, consider că pentru noi este o mare răspundere educaţia tineretului. De asemenea, sunt de acord cu propunerile care s-au făcut. Este foarte adevărat faptul că noi avem învăţământul artistic şi care nu este aşa cum trebuie. Noi vom face planuri şi programe şi cerem şi ajutorul uniunilor. Vreau să vă informez că noi vrem să creăm o comisie la Ministerul Învăţământului cu participarea şi a uniunilor de creaţie, pentru a ne ajuta în elaborarea programelor şi planurilor noastre legat de acest învăţământ.

A doua chestiune, noi dispunem de 60 unităţi şcolare în care învaţă 22.000 copii, care reprezintă un tezaur şi o pepinieră în materie de artă, este vorba de liceele muzicale, artistice şi şcolile generale cu program artistic.

Tov. Ion Dumitrescu: Toate aceste probleme – probabil că tovarăşul ministru este mai tânăr – noi le-am făcut. Am întocmit planuri, în care am arătat cum să fie făcut

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

acest lucru, dar până acum nu s-a făcut nimic. Nu s-a realizat nici problema îndrumării de specialitate a acestor licee de artă, pentru cei 22.000 de copii. Există în Ministerul Învățământului o singură persoană de specialitate. De asemenea, nu s-a realizat proiectul care era în legătură cu această problemă. Nu este învățământul universitar de vină. De multe ori vin tineri în institutele de artă cu forme sănătoase și este de vină suflul general care nu vine de la noi din țară, acest lucru trebuie spus și a fost discutat de mai multe ori.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Să se adune ministrul Învățământului cu președinții uniunilor de creație și cu președintele Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă să facă acest program, să-l punem la punct și să fie prezentat, să nu stăm, acum, tovarăși, să discutăm acum toate aceste probleme. Le dăm termen două luni, deci până în luna mai, pentru a putea intra din toamnă așa cum trebuie.

Tov. Ion Dumitrescu: Sunt de acord cu dumneavoastră, dar rugăm ca lucrurile care le hotărâm și le desăvârșim să fie puse în aplicare.

Tov. Nicolae Ceaușescu: De acord. Tovarăși, am mai discutat aceste probleme acum două zile, să nu începem, acum din nou, să le discutăm, sunt multe de spus, fiecare ar avea de spus câte ceva, un lucru este clar, tovarăși, până ce tânărul nu intră în facultate nu face așa ceva. Dacă te duci la o expoziție de arte plastice a elevilor vezi că are altă orientare. De asemenea, de acasă vin cu o educație sănătoasă, dar cum intră în facultatea de artă încep să-și schimbe orientarea, deci, sunt dificultăți în învățământul nostru superior, nu în cel mediu. Acolo trebuie să analizăm, în universități, pentru că sunt defecțiuni în organizarea lor, în programele elaborate, acolo nu merg lucrurile așa cum trebuie și nu sunt conduse așa cum trebuie. Aceasta este problema. Orice lucrare veți vedea nu veți vedea abstracționism la expozițiile care sunt organizate de copiii din liceele de specialitate, dar cum se gândesc să treacă la artă așa se întâmplă. Ce învață este artă? Nu învață că nu dau decât un singur examen; însăși studenții spun acest lucru, că nu învață nimic. De asemenea, o problemă este și la teatru, se plâng că nu învață nimic, este slab organizat, nu rămân oamenii cu nimic în cei patru ani de zile. Deci, așa trebuie să punem problema.

Deci, tovarăși, trebuie să punem ordine în acest învățământ de artă, de aici pleacă toate dificultățile. Nu vorbesc de tot învățământul, vorbesc de cel de artă; eu apreciez Conservatorul, are un alt caracter, un caracter de muncă. Dar învățământul de artă are mari dificultăți, acest lucru spun și criticii de specialitate inclusiv unii profesori din învățământ care sunt complect nemulțumiți de desfășurarea acestui învățământ. Dacă vom face un plebiscit, 99 la sută nu sunt de acord cu acest învățământ; putem să spunem noi că 99 la sută nu înțeleg, dar aceasta este realitatea.

Tov. Ion Dumitrescu: Noi avem tradiții; nu vreau să arunc pisici moarte în grădina altora, dar muzica se învață de la 4 ani, în învățământ nu intră dacă nu învață. Așa cum ați spus și dumneavoastră nu de acasă vin cu aceste mentalități, ci intră, pe undeva, pe fereastră ceea ce e periferic.

Tov. Nicolae Ceaușescu: Nu putem să închidem ușile și ferestrele în sensul larg, trebuie să acționăm, să ținem în mână. Ce m-a impresionat, tovarăși, la americani – am vizitat o serie de institute – este preocuparea pentru crearea unei tradiții culturale, pentru că ei nu au tradiție, toți sunt o adunătură, și din această cauză încep să se

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

preocupe şi ei. Ei înşişi recunosc defecţiunile societăţii americane, că nu au tradiţie, un trecut ca atare; se preocupă să creeze şi ei o anumită tradiţie. Iată, în Iran există o tradiţie. Ştiţi ce a făcut şahinşahul: a luat toţi oamenii de artă, i-a strâns într-o clădire, destul de proastă, nu ca ale noastre că sunt palate, şi i-a pus să lucreze arta persană, nu admite să se lucreze altceva. În Maroc, tot aşa, regele i-a pus să lucreze o moschee nouă după stilul vechi şi nimeni nu a pretins, tovarăşi, că este îngrădită libertatea artistică, lucrează toţi pe bază de proiect. Este foarte adevărat că îl costă mult – eu nu aş băga banii în ea – şi deci nu lasă la voia întâmplării.

La noi, cei care lucrează în domeniul artelor, puţini încearcă să se inspire din trecut, aruncă totul, dar nu vreau să mai insist asupra acestor probleme, noi o să mai discutăm.

Tov. Brăduţ Covaliu: Avem tradiţia noastră.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Şi artizanatul este o tradiţie aruncată, alţii o consideră minoră.

Tov. Constantin Dinculescu: Şi ce artă frumoasă este. Dar au început s-o deformeze.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Deci, tovarăşi, să nu mai discutăm aceste probleme, am stabilit măsuri şi la şedinţa de acum câteva zile.

Tov. Ion Dumitrescu: Două vorbe, dacă îmi permiteţi. Realizăm oraşe frumoase, cartiere întregi, cred că ar trebui să fie o sarcină a tovarăşilor care gândesc aceste lucruri, să le facă şi mai frumoase.

Tov. Nicolae Ceauşescu: O să avem Conferinţa arhitecţilor. Arhitectura noastră este apreciată în toată lumea ca o arhitectură destul de bună; şi specialiştii care vin apreciază stilul acesta modern. Sigur, că se pot face mai frumoase, depinde de fiecare om, dar acestea au şi o calitate că sunt foarte utile. Eu le accept. [...]

▼

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Secţia Organizatorică, dosar 6/1971, f. 2-27

27. 1971, iulie 9. Protocolul şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R. referitoare la îmbunătăţirea activităţii politico-ideologice şi cultural-artistice.

PROTOCOL Nr. 11
al şedinţei Secretariatului din ziua de

9 iulie 1971

Au participat tovarăşii: Nicolae Ceauşescu, Manea Mănescu, Paul Niculescu-Mizil, Gheorghe Pană, Dumitru Popescu, Mihai Gere, Ion Iliescu, Vasile Patilineţ.

Au fost invitaţi tovarăşii: Virgil Trofin şi Dan Marţian.

Şedinţa a început la orele 8,30 şi s-a terminat la orele 10,00.

A prezidat tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Secretariatul C.C. al P.C.R. a hotărât elaborarea unui plan de măsuri pentru îmbunătăţirea activităţii politico-ideologice şi cultural-educative, pe baza următoarelor propuneri ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu:

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

1. Editarea unei culegeri sintetice, pe probleme, conținând pasaje din documentele de partid care să ofere o imagine clară a orientării ideologice a partidului nostru în principalele domenii de activitate;

– elaborarea unor lucrări teoretice, sub conducerea directă a Secretariatului C.C. al P.C.R., care să dezvolte tezele de bază ale politicii și ideologiei partidului nostru. Aceste lucrări vor fi considerate ca documente de partid.

2. Pe baza propunerilor de măsuri prezentate de tovarășul Nicolae Ceaușescu și adoptate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. în cursul lunilor august-septembrie a.c., vor avea loc adunări generale deschise ale organizațiilor de bază ale partidului și plenare cu activul ale comitetelor de partid pe întreprinderi, unități agricole, instituții, comune, orașe, municipii și județe. În toate adunările se vor analiza aspectele concrete ale desfășurării activității politico-ideologice și educative și se vor adopta programe de măsuri;

– Comitetul Central al U.T.C., Consiliul Central al U.G.S.R. vor dezbate temeinic, în plenare organizate în cursul lunii septembrie a.c., problemele muncii politico-educative și vor adopta programe de măsuri corespunzătoare;

– În săptămâna 12-17 iulie se vor organiza dezbateri la ministere și instituții centrale, în ședințe lărgite ale comitetelor de partid și ale colegiilor, în legătură cu expunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința Comitetului Executiv și a guvernului de analiză a realizării planului de stat pe semestrul I 1971 și la consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologic și al activității politice și cultural-educative;

– În perioada august-septembrie, în ministere și organizații centrale se vor dezbate cu toți salariații măsurile de îmbunătățire a pregătirii politico-ideologice a cadrelor din aparatul de stat și de ridicare a spiritului partinic în activitatea acestora;

De asemenea, se vor organiza dezbateri la uniunile de creație și la filialele acestora cu toți membrii acestor uniuni.

3. Să se revadă structura politico-organizatorică a unităților Ministerului Afacerilor Interne și a Consiliului Securității Statului pentru a se asigura desfășurarea unei activități politico-educative unitare, pe baza unui plan central, a cadrelor din Miliție și Securitate.

4. Reorganizarea conducerii Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă și îmbunătățirea structurii și compoziției de cadre a C.S.C.A.;

– Până la 1 septembrie să se revadă și să se înainteze, spre aprobare, Secretariatului C.C., planul traducerilor de cărți străine, al importului de filme, precum și repertoriul instituțiilor teatrale și muzicale pe stagiunea 1971-1972;

– Se vor lua măsuri pentru revederea planurilor editoriale în curs de elaborare și tipărire;

– Se va înainta Secretariatului C.C. al P.C.R. un plan tematic pentru lucrări literare și artistice, piese și scenarii de filme care să fie comandate creatorilor;

– Se vor lua măsuri de îmbunătățire a orientării politico-educative a activității din cluburile muncitorești, case de cultură și cămine culturale, asigurându-se un sistem unitar de îndrumare a acestor instituții, indiferent de apartenența lor.

5. În cursul lunii iulie a.c. se vor lua măsuri pentru întărirea conducerii Ministerului Învățământului; reorganizarea direcțiilor educativă și de științe sociale

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

prin crearea unui sector special, încadrat cu activişti de partid, coordonat de un ministru adjunct, care să răspundă de pregătirea politică şi ideologică a cadrelor didactice, elevilor şi studenţilor, şi care să lucreze sub conducerea directă a C.C. al P.C.R.;

– Se va constitui un colectiv special care să analizeze sistemul predării ştiinţelor sociale în învăţământul de toate gradele şi în termen de o lună să prezinte propuneri pentru îmbunătăţirea planurilor şi programelor de predare a ştiinţelor sociale şi a compoziţiei cadrelor didactice de la această disciplină în noul an şcolar;

– Se vor prezenta propuneri pentru reorganizarea Facultăţilor de Filozofie, prin unirea colectivelor de la Universitate şi Academia „Ştefan Gheorghiu", prin îmbunătăţirea planurilor şi programelor de învăţământ şi a sistemului de recrutare a studenţilor. Vor fi elaborate măsuri similare de îmbunătăţire a activităţii celorlalte facultăţi de ştiinţe umaniste şi a instituţiilor de artă.

6. Se vor lua măsuri de îmbunătăţire a structurii Academiei de învăţământ social-politic „Ştefan Gheorghiu" şi a planurilor şi programelor de învăţământ, a criteriilor de recrutare a cursanţilor, în vederea pregătirii de cadre necesare organelor de partid şi pentru domeniul ideologic;

– Reorganizarea şcolilor interjudeţene de partid, din toamna acestui an, cu două secţii: una pentru pregătirea cadrelor de partid şi ale organizaţiilor de masă şi alta pentru cadre de stat şi din economie;

– Se vor face propuneri pentru înfiinţarea unei şcoli centrale de pregătire a cadrelor de conducere din aparatul de stat şi din economie.

7. Se va elabora o hotărâre a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prin care să se interzică promovarea în funcţii de conducere pe linie de partid, de stat, în învăţământ şi cercetare, a cadrelor care nu au efectuat un anumit stagiu în funcţie în profesia lor de bază.

8. În domeniul presei:

– Se vor lua măsuri pentru întărirea conducerilor redacţiilor cotidiene centrale şi locale, a publicaţiilor periodice cultural-artistice;

– Se vor lua măsuri pentru întărirea conducerii Direcţiei Presei şi îmbunătăţirea compoziţiei de cadre;

– Se vor lua măsuri pentru eliminarea cadrelor necorespunzătoare de la Radio-televiziune, pentru întărirea muncii de partid în această instituţie şi constituirea unui grup de control intern care să îndepărteze toate programele şi emisiunile ce nu corespund obiectivelor politico-educative ale partidului;

– Se va organiza un curs, cu durata de 1 an, la Academia „Ştefan Gheorghiu" (cursuri de zi şi serale) pentru redactori din presa centrală şi locală, a cărui absolvire va constitui o condiţie pentru angajarea sau menţinerea lor în presă.

Cursuri de pregătire pentru redactori din presa locală se vor organiza şi la şcolile de partid interjudeţene.

– Toate redacţiile îşi vor întocmi planuri proprii de măsuri pentru aplicarea în viaţă a indicaţiilor conducerii partidului cu privire la ridicarea activităţii politico-ideologice.

9. În domeniul muncii politice de masă:

– Se vor elabora recomandări pentru îmbunătăţirea muncii politice de masă din întreprinderi şi de la sate – asigurând conducerea unitară a tuturor acţiunilor din partea

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

organizaţiilor de partid. Se vor lua măsuri pentru extinderea mijloacelor moderne de agitaţie politică (gazete de perete unice, gazete satirice, panouri, diagrame, vitrine şi alte forme ale agitaţiei vizuale; centre documentare şi puncte de consultaţii; vor fi reactivizate staţiile de radioficare în fabrici, la sate şi în oraşe mici). Se va asigura folosirea televiziunii interne din uzine pentru munca politică de masă.

– Se vor prezenta propuneri de măsuri privind munca politică-educativă în rândurile naţionalităţilor conlocuitoare.

– Se vor lua măsuri de sprijinire şi îndrumare a organizaţiilor de partid în vederea îmbunătăţirii conţinutului tematic şi a bunei pregătiri a adunărilor de partid pentru transformarea lor în forumuri active de dezbatere a principalelor probleme ale muncii de partid, pentru creşterea spiritului critic şi autocritic, a combativităţii comuniştilor, pentru creşterea rolului lor educativ. Se va asigura prelucrarea în adunările de partid a principalelor hotărâri ale conducerii partidului şi a legilor ţării – în vederea cunoaşterii lor de masa membrilor de partid şi a aplicării lor în viaţă.

– Se vor prezenta Secretariatului propuneri de îmbunătăţire a sistemului de instruire a organelor şi aparatului de partid.

10. Se va constitui un colectiv al Secretariatului C.C. al P.C.R. care va începe redactarea raportului pentru plenara C.C. al P.C.R. asupra activităţii ideologice.

11. Secţia Organizatorică a C.C. al P.C.R. va lua măsuri pentru mai buna organizare şi urmărire a aplicării hotărârilor de partid. Secţia Organizatorică şi Secţia Cancelarie ale C.C. al P.C.R. vor lua măsuri de editare şi difuzare a unei culegeri, cuprinzând principalele hotărâri de partid.

12. Deplasarea membrilor Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., a activiştilor C.C. al P.C.R. pentru controlul şi îndrumarea comitetelor judeţene de partid se va face numai pe baza unei instruiri prealabile. Convocarea şedinţelor de birou sau secretariat ale comitetelor judeţene de partid, de către tovarăşii care se deplasează în judeţe, se va face numai cu aprobarea Secretariatului C.C. al P.C.R.

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar 82/1971, f. 2-6

28. 1971 iulie 16. *Măsurile elaborate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., de aplicare a hotărârilor privind întărirea activităţii politico-ideologice şi cultural-educative.*

MĂSURI
de aplicare a hotărârilor privind întărirea activităţii politico-ideologice şi cultural-educative

1. Elaborarea unor culegeri de texte, pe principalele probleme ale politicii partidului – din documentele de partid elaborate în ultimii ani, începând cu Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român.

Culegerile vor cuprinde următoarele teme:

– societatea socialistă multilateral dezvoltată;

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

– rolul conducător al partidului;
– rolul statului socialist;
– importanţa dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului;
– problema perfecţionării relaţiilor de producţie, ale organizării şi conducerii societăţii;
– probleme ale perfecţionării, organizării şi conducerii economiei;
– problemele repartiţiei şi ale echităţii socialiste;
– rolul clasei muncitoare în conducerea societăţii socialiste, întărirea alianţei cu ţărănimea şi intelectualitatea;
– probleme ale apărării naţionale şi legalităţii socialiste;
– naţiunea socialistă. Rezolvarea problemei naţionale în ţara noastră;
– problemele tineretului;
– activitatea sindicatelor;
– dezvoltarea şi perfecţionarea învăţământului;
– rolul ştiinţei în societatea contemporană şi îndeosebi în societatea socialistă;
– problemele artei şi culturii socialiste;
– problemele activităţii ideologice;
– probleme ale eticii comuniste;
– participarea maselor la conducerea societăţii – esenţa democraţiei socialiste;
– politica internaţională a Partidului Comunist Român şi a Republicii Socialiste România de promovare a colaborării şi unităţii ţărilor socialiste, a partidelor comuniste şi muncitoreşti, de sprijinire a luptei de eliberare naţională, a mişcării antiimperialiste, de colaborare între state, pentru securitate şi pace.

2. Academia de ştiinţe sociale şi politice va elabora până la 15 septembrie, în spiritul indicaţiilor cuprinse în cuvântarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la consfătuirea cu cadrele din domeniul ideologic, programul de teme prioritare de cercetare. La elaborarea acestor teme vor participa tovarăşi din conducere şi activul de partid şi de stat.

Tot până la 15 septembrie se va elabora o listă de lucrări ce urmează a fi publicate în cursul anilor 1971-1972.

3. Academia de ştiinţe social-politice va prezenta un program de dezbateri teoretice pe probleme fundamentale de mare actualitate, pe care să le organizeze în cursul anilor 1971-1972.

4. *Măsuri pentru îmbunătăţirea învăţământului de partid:*

a) Prezentarea de propuneri pentru îmbunătăţirea structurii Academiei de învăţământ social-politic „Ştefan Gheorghiu" (până la sfârşitul lunii iulie) a noilor planuri şi programe de învăţământ (în prima jumătate a lunii septembrie).

b) Prezentarea de propuneri privind înfiinţarea unei şcoli centrale de pregătire a cadrelor de conducere din aparatul de stat şi din economie (în cursul lunii iulie).

c) Reorganizarea şi îmbunătăţirea şcolilor interjudeţene de partid cu două secţii: una de pregătire a cadrelor de partid şi ale organizaţiilor de masă şi alta pentru cadre de stat şi din economie. Se va avea în vedere lărgirea recrutării de cadre de partid din unităţile economice (în special muncitori din producţie), precum şi instruirea cadrelor din sistemul instituţiilor culturale de masă. Se vor prezenta propuneri Secretariatului la începutul lunii august.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

d) Vor fi prezentate propuneri pentru îmbunătăţirea învăţământului de partid cu caracter de masă (până la mijlocul lunii august).

5. *Măsuri în învăţământul de stat:*

a) În cursul lunii iulie se vor lua măsuri pentru întărirea conducerii Ministerului Învăţământului, pentru reorganizarea direcţiilor educative şi de ştiinţe sociale – prin crearea unui sector special, încadrat cu activişti de partid, coordonat de un ministru adjunct, care să răspundă de toate problemele pregătirii politice şi ideologice a cadrelor didactice, elevilor şi studenţilor şi să lucreze sub conducerea nemijlocită a C.C. al P.C.R..

b) Se va constitui un colectiv special care să revadă tot sistemul predării ştiinţelor sociale în învăţământul de toate gradele, precum şi încadrarea catedrelor de ştiinţe sociale şi să prezinte propuneri, până la începutul lunii septembrie, pentru îmbunătăţirea planurilor şi programelor şi a compoziţiei corpului didactic pentru noul an şcolar. Se vor lua măsuri ca un număr de activişti de partid să predea la aceste discipline. Toate problemele privind compoziţia corpului didactic şi recrutarea noilor cadre se vor soluţiona împreună cu comitetele judeţene de partid.

c) Se vor prezenta propuneri pentru reorganizarea Facultăţilor de filozofie, prin unirea colectivelor de la Universitate şi Academia „Ştefan Gheorghiu", prin îmbunătăţirea planurilor şi programelor de învăţământ şi a sistemului de recrutare a studenţilor. Termen: mijlocul lunii august.

Vor fi elaborate măsuri similare de îmbunătăţire a activităţii şi altor Facultăţi de ştiinţe umaniste (istorie, literatură, drept, economie politică etc.) ca şi a institutelor de arte.

d) Se vor stabili măsuri pentru organizarea sistemului de pregătire politică şi ideologică a întregului corp didactic din învăţământul de stat, precum şi a unui centru de perfecţionare a cadrelor care predau ştiinţe sociale (pe lângă Academia „Ştefan Gheorghiu").

6. *Măsuri în domeniul culturii:*

a) Până la 15 iulie se va reorganiza conducerea Comitetului de Stat pentru Cultură şi Artă ca organ de partid şi de stat, răspunzător de întreaga activitate de cultură şi artă.

b) În cursul lunilor iulie şi august se va asigura îmbunătăţirea structurii şi a compoziţiei de cadre a C.S.C.A. Până în toamnă se va revedea şi compoziţia de cadre a comitetelor judeţene de cultură şi artă, care vor lucra sub conducerea nemijlocită a comitetelor judeţene de partid – răspunzătoare de întreaga activitate cultural-educativă de pe teritoriul lor.

c) Se vor stabili măsuri concrete de pregătire politică şi ideologică a tuturor lucrătorilor C.S.C.A. şi a comitetelor judeţene de artă şi cultură.

d) Până la 1 septembrie a.c. se va înainta spre aprobare Secretariatului planul traducerilor de cărţi străine şi al importurilor de filme pentru anul în curs.

e) Până la 1 septembrie a.c. se va prezenta spre aprobare Secretariatului repertoriul instituţiilor teatrale şi muzicale pentru stagiunea 1971-1972.

f) Se vor lua măsuri pentru revederea producţiei editoriale aflate în curs de elaborare şi tipărire, făcându-se o selecţie riguroasă în spiritul hotărârilor Comitetului Executiv.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

g) Până la 15 septembrie se va înainta Secretariatului un plan tematic de comenzi pentru lucrări literare şi artistice, scenarii de film şi lucrări dramatice, pe care le va lansa C.S.C.A. creatorilor, sub diferite forme (concursuri, comenzi individuale etc.).

h) Se vor lua măsuri de îmbunătăţire a orientării politico-educative a întregii activităţi din cluburile muncitoreşti, case de cultură şi căminele culturale, asigurându-se un sistem unitar de îndrumare a tuturor acestor instituţii – sub conducerea organelor locale de partid, C.S.C.A. exercitând îndrumarea unitară a acestora, indiferent de apartenenţa instituţiilor respective (consilii populare, sindicate, U.T.C., UCECOM, Centrocoop etc.).

7. *Uniunile de creatori*

a) Se va prezenta Secretariatului un plan de dezbateri ideologice în cadrul tuturor uniunilor de creaţie pentru anul 1971-1972.

b) Se va organiza în cadrul Academiei „Ştefan Gheorghiu" un curs seral de 1 an de pregătire politico-ideologică pentru criticii de artă – membri ai uniunilor de creaţie şi ai redacţiilor cultural-artistice centrale.

c) Se vor organiza pe lângă Comitetul municipal Bucureşti şi pe lângă comitetele judeţene de partid cercuri de studiu politico-ideologic şi al esteticii marxist-leniniste pentru membri ai uniunilor de creatori. Cursuri asemănătoare se vor organiza şi pe lângă uniunile de creatori. Academia de ştiinţe social-politice va sprijini desfăşurarea acestor cercuri şi va organiza dezbateri teoretice pe probleme ale culturii.

d) Organele de partid vor organiza un contact strâns, sistematic al creatorilor de artă cu colective de oameni ai muncii din industrie şi agricultură, precum şi informări politice regulate din partea unor cadre de partid şi de stat.

8. *Măsuri în domeniul presei:*

a) Se va asigura, până la 30 septembrie, întărirea conducerilor redacţiilor cotidiene centrale şi locale şi în mod deosebit a publicaţiilor periodice cultural-artistice.

b) Se vor lua măsuri pentru întărirea conducerii Direcţiei Presei şi îmbunătăţirea compoziţiei de cadre.

c) Se vor lua măsuri pentru eliminarea cadrelor necorespunzătoare de la Radio-televiziune, pentru întărirea muncii de partid în această instituţie şi constituirea unui grup de control intern care să îndepărteze toate programele şi emisiunile ce nu corespund obiectivelor politico-educative ale partidului.

d) Se va organiza un curs cu durata de 1 an la Academia „Ştefan Gheorghiu" (cursuri de zi şi serale) pentru redactori din presa centrală şi locală, a cărui absolvire va constitui o condiţie pentru angajarea sau menţinerea lor în presă.

Cursuri de pregătire pentru redactori din presa locală se vor organiza şi la şcolile de partid interjudeţene.

e) Toate redacţiile îşi vor întocmi planuri proprii de măsuri pentru aplicarea în viaţă a indicaţiilor conducerii partidului cu privire la ridicarea activităţii politico-ideologice.

9. *Munca politică de masă:*

a) Se vor elabora recomandări pentru îmbunătăţirea muncii politice de masă din întreprinderi şi de la sate – asigurând conducerea unitară a tuturor acţiunilor din partea organizaţiilor de partid.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Se vor lua măsuri pentru extinderea mijloacelor moderne de agitaţie politică (gazete de perete unice, gazete satirice, panouri, diagrame, vitrine şi alte forme ale agitaţiei vizuale; centre documentare şi puncte de consultaţii; vor fi reactivizate staţiile de radioficare în fabrici, la sate şi în oraşele mici. Se va asigura folosirea televiziunii interne din uzine pentru munca politică de masă.

b) Se vor prezenta propuneri de măsuri privind munca politică-educativă în rândurile naţionalităţilor conlocuitoare (în cursul lunii august).

c) Se vor lua măsuri de sprijinire şi îndrumare a organizaţiilor de partid în vederea îmbunătăţirii conţinutului tematic şi a bunei pregătiri a adunărilor de partid pentru transformarea lor în forumuri active de dezbatere a principalelor probleme ale muncii de partid, pentru creşterea spiritului critic şi autocritic, a combativităţii comuniştilor, pentru creşterea rolului lor educativ. Se va asigura prelucrarea în adunările de partid a principalelor hotărâri ale conducerii partidului şi a legilor ţării – în vederea cunoaşterii lor de masa membrilor de partid şi a aplicării lor în viaţă.

d) Se vor prezenta Secretariatului propuneri de îmbunătăţire a sistemului de instruire a organelor şi aparatului de partid.

e) Se vor lua măsuri pentru creşterea exigenţei organizaţiilor de partid la primirea noilor membri, pentru îmbunătăţirea pregătirii celor ce doresc să intre în partid, în vederea însuşirii principiilor de bază ale organizării şi activităţii partidului, a cerinţelor faţă de calitatea de membru de partid.

f) Se vor lua măsuri pentru lărgirea acţiunilor de informare politică sistematică a tuturor membrilor de partid asupra principalelor probleme actuale ale politicii interne şi externe ale partidului şi statului nostru, asigurându-se prezenţa activă a cadrelor de partid şi de stat la această activitate.

10. *Organizarea dezbaterii măsurilor de îmbunătăţire a activităţii politico-ideologice şi cultural-educative*

a) Pe baza propunerilor de măsuri prezentate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi adoptate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. şi a concluziilor tovarăşului Ceauşescu la consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. se vor organiza, în cursul lunilor august şi septembrie, adunări generale deschise ale organizaţiilor de bază, plenare cu activul ale comitetelor de partid pe întreprinderi, unităţi agricole, instituţii, comune, oraşe, municipii şi judeţe. În adunări se vor analiza aspecte concrete ale desfăşurării activităţii politico-educative în unităţile respective şi se vor adopta programe de măsuri.

– Adunările generale ale organizaţiilor de bază şi plenarele comitetelor de partid la nivelul unităţilor industriale, agricole, instituţiilor, comunelor şi oraşelor se vor desfăşura în perioada 1-31 august a.c.

– Plenarele lărgite ale comitetelor municipale şi judeţene se vor desfăşura în perioada 1-15 septembrie a.c.

b) La adunările generale şi la plenarele lărgite ale comitetelor de partid la toate nivelele vor participa şi activul organizaţiilor de masă – sindicale şi de tineret – care îşi vor elabora programe proprii de măsuri, în spiritul celor stabilite de organele şi organizaţiile de partid. În întreprinderi, instituţii şi la sate nu se vor organiza adunări speciale pe linie de sindicate ci la primele adunări ordinare ale grupelor sindicale se vor

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

prezenta spre aprobare planurile proprii de măsuri. Organizaţiile U.T.C. vor organiza adunări proprii de dezbatere cu adoptarea de măsuri concrete imediat după adunările respective de partid.

– La nivel judeţean – birourile judeţene U.T.C. şi comitetele executive ale consiliilor sindicale judeţene vor supune propriile programe de măsuri unor plenare ale activelor U.T.C., respectiv sindical.

– Comitetul Central U.T.C., Consiliul Central al U.G.S.R., Consiliul U.A.S.R., C.N.E.F.S. vor organiza plenare în cursul lunii septembrie în care vor analiza activitatea proprie şi vor adopta măsuri de îmbunătăţire a activităţii politico-educative.

În taberele de instruire ale secretarilor U.T.C. din şcoli generale, licee şi şcoli profesionale, ca şi în taberele de instruire a activului studenţesc se vor organiza dezbateri pe marginea documentelor de partid şi a măsurilor ce se impun pentru îmbunătăţirea activităţii politice în rândul elevilor şi studenţilor.

c) În şcoli şi institutele de învăţământ superior se vor organiza după începutul anului şcolar şi universitar adunări de partid cu participarea tuturor cadrelor didactice în care se vor dezbate măsurile de îmbunătăţire a pregătirii politico-ideologice a cadrelor didactice şi a activităţii politico-educative în rândul elevilor şi studenţilor.

Primele adunări ale organizaţiilor U.T.C. din şcoli şi ale asociaţiilor studenţeşti, după deschiderea anului şcolar, vor fi dedicate dezbaterii cu întreaga masă de elevi şi studenţi a măsurilor de îmbunătăţire a activităţii politico-ideologice şi cultural-educative.

d) În ministere şi în celelalte instituţii centrale de stat se vor organiza în perioada 25 august - 10 septembrie a.c. plenare ale comitetelor de partid cu participarea tuturor salariaţilor din direcţiile funcţionale, în care se vor dezbate măsuri de îmbunătăţire a pregătirii politico-ideologice a cadrelor din aparatul de stat şi de ridicare a spiritului partinic în activitatea acestora. În aceeaşi perioadă se vor organiza adunări de dezbateri la uniunile de creatori şi la filialele acestora cu toţi membrii acestor uniuni.

e) Comitetele judeţene, municipale şi orăşeneşti vor asigura participarea la toate adunările de partid a membrilor birourilor comitetelor respective, precum şi a altor cadre cu munci de răspundere şi pregătire corespunzătoare. Se va asigura în prealabil instruirea temeinică a acestora la comitetele judeţene şi repartizarea lor din timp pentru a sprijini organizaţiile de partid în buna pregătire a adunărilor şi plenarelor cu activul.

f) Membrii Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. vor participa la plenarele comitetelor judeţene de partid, la plenarele comitetelor de partid din ministere, precum şi la unele plenare ale comitetelor municipale, orăşeneşti, comunale şi pe întreprinderi.

Activişti ai Comitetului Central şi alte cadre din instituţiile centrale de partid şi de stat vor fi repartizate pe judeţe pentru a sprijini organele şi organizaţiile de partid în pregătirea şi desfăşurarea dezbaterilor.

g) Comitetele judeţene de partid vor lua măsuri ca atât în adunările generale şi plenarele de partid, cât şi în adunările cu ceilalţi oameni ai muncii să fie reţinute cu toată atenţia observaţiile critice, propunerile şi sugestiile ce vor fi făcute şi să se ia măsuri pentru soluţionarea lor. Observaţiile critice, propunerile şi sugestiile care nu pot fi rezolvate pe plan local şi care privesc instituţiile centrale vor fi trimise Comitetului Central al partidului.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

h) Pentru informarea operativă a conducerii partidului asupra desfăşurării acestei acţiuni, săptămânal, comitetele judeţene de partid vor înainta la C.C. al P.C.R., Sectorul informării de partid, note privind pregătirea şi desfăşurarea adunărilor generale şi plenarelor de partid. O dată cu aceste note vor fi trimise şi propunerile care trebuie rezolvate pe plan central.

i) Presa centrală şi locală, radioul şi televiziunea vor organiza dezbateri asupra problemelor activităţii ideologice şi politico-educative, vor reflecta dezbaterile care au loc în adunările generale şi plenarele de partid, în organizaţiile de masă şi obşteşti, în instituţiile ideologice şi culturale. În paginile ziarelor şi revistelor, la radio şi televiziune vor fi solicitaţi să-şi spună părerea asupra problemelor dezbătute cât mai mulţi muncitori din fabrici şi de pe şantiere, precum şi ţărani, intelectuali, tineri, femei, activişti de partid, de stat şi ai organizaţiilor obşteşti, cadre care activează pe tărâmul muncii ideologice şi cultural-educative.

11. La oficiile diplomatice ale R.S. România se vor organiza adunări de partid deschise, cu participarea tuturor cetăţenilor români cu muncă permanentă sau temporară aflaţi în oraşul de reşedinţă şi în localităţi mai apropiate.

Şeful oficiului va face o prezentare a concluziilor ce se desprind din planul de măsuri şi din cuvântarea tovarăşului N. Ceauşescu, după care vor avea loc dezbateri în strânsă legătură cu activitatea concretă a colectivelor respective. Se va adopta un plan concret de măsuri pentru întărirea muncii politico-ideologice şi cultural-educative în rândurile lucrătorilor români din străinătate.

Şeful oficiului sau secretarul organizaţiei de partid se vor deplasa în celelalte localităţi în care îşi desfăşoară activitatea grupuri de specialişti, stagiari etc. unde, în forme adecvate, se va prelucra însemnătatea măsurilor adoptate de conducerea partidului, se vor da răspunsuri la problemele pe care aceştia le vor ridica, indicându-se metodele pentru însuşirea temeinică şi aplicarea în viaţă a acestor măsuri.

12. Se va constitui un colectiv al Secretariatului C.C. al P.C.R. care să înceapă redactarea raportului pentru plenara C.C. al P.C.R. asupra activităţii ideologice.

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar 85/1971, f. 13-24

29. 1971, septembrie 22. *Protocol al şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R., privind numirea lui Paul Niculescu-Mizil ca responsabil al Secţiei Presă a C.C. al P.C.R.*

PROTOCOL Nr. 16
al şedinţei Secretariatului din ziua de

22 septembrie 1971

Au participat tovarăşii: Nicolae Ceauşescu, Manea Mănescu, Paul Niculescu-Mizil, Gheorghe Pană, Dumitru Popescu.

Şedinţa a început la orele 15,10 şi s-a terminat la orele 16,00.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

A prezidat tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Pe baza discuţiilor, Secretariatul C.C. al P.C.R. a hotărât următoarele:

1. Activitatea Secţiei Presă să fie îndrumată şi coordonată de către tovarăşul Paul Niculescu-Mizil.

2. Secţia Organizatorică a C.C. al P.C.R. să se ocupe de îndrumarea şi controlul muncii de partid în cadrul Uniunilor de creaţie şi la organizaţiile de masă centrale.

În acest scop se suplimentează schema de funcţiuni a Secţiei Organizatorice a C.C. al P.C.R. cu 3 posturi de instructori ai C.C. al P.C.R.

3. Participarea tovarăşilor din conducerea de partid la deschiderea anului de învăţământ superior în Capitală şi în centrele universitare din ţară.

4. Se aprobă propunerile cu privire la sărbătorirea Zilei recoltei.

N. Ceauşescu

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar 109/1971, f. 2

30. ***1971, octombrie 22.*** *Stenograma şedinţei cu primii-secretari ai comitetelor judeţene ale P.C.R., referitoare la desfăşurarea activităţii politico-ideologice în rândul minorităţilor naţionale.*

STENOGRAMA
şedinţei cu primii-secretari ai comitetelor judeţene de partid
(la Marea Adunare Naţională)

– 22 octombrie 1971 –

La şedinţă au participat tovarăşii: Nicolae Ceauşescu, Emil Bodnăraş, Manea Mănescu, Gheorghe Pană, Vasile Patilineţ, Petre Blajovici, Janos Fazekas, Mihai Gere.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Vreau să facem o mică discuţie, însă pe alte probleme decât cele discutate ieri, şi anume, pe probleme ideologice.

Am fost informat că de la Ministerul Învăţământului şi de la comisiile naţionalităţilor s-au dat o serie de indicaţii care în fapt contravin cu orientarea şi cu hotărârile Comitetului nostru Central, stabilite de Congresul partidului. În unele locuri s-au iniţiat nişte măsuri care sunt de fapt o încălcare a legilor statului. De exemplu, într-un judeţ s-au făcut propuneri şi au fost incluse, sunt informat, n-am controlat încă, în manualele de geografie denumiri vechi de pe timpul imperiului austro-ungar. Or, legea stabileşte că denumirea oraşelor, comunelor este aceea stabilită prin lege. Orice altă denumire înseamnă acţiune contrastatală. Mă mir cum au putut consiliile populare să admită aceasta.

Să fie invitat aci şi ministrul Învăţământului.

Cum a fost posibil să se facă asemenea lucruri?

Să citim legea.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. Petre Blajovici: „Art. 9: Unităţile administrativ-teritoriale: denumirea şi competenţa lor – municipii, oraşe reşedinţă de judeţ, comune şi sate reşedinţă de comune – sunt cele prevăzute în anexa la prezenta lege".

Şi aci avem anexa unde sunt stabilite comunele şi satele aparţinătoare.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Vă rog foarte serios să se intre în legalitate.

Consiliul de Stat, Secretariatul Consiliului de Stat, cu Comisia administrativă şi cu Direcţia noastră să exercite un control şi acolo unde s-a încălcat legea să se aplice sancţiunile corespunzătoare.

Să discutaţi în conducerea consiliilor populare, toţi primarii să cunoască legile şi toţi trebuie să respecte în întregime legile. Nu admitem nici o încălcare a legilor, sub nici un motiv, nici istoric, nici naţional. Legea este obligatorie pentru toată lumea, pentru toţi cetăţenii patriei noastre. Aceasta trebuie să se înţeleagă.

În al doilea rând, s-a discutat şi în Comisia naţionalităţii maghiare şi în cea a naţionalităţii germane, cu ambele comisii, că, acolo unde este necesar, să fie inscripţii şi în limbile naţionalităţilor corespunzătoare cu populaţia care trăieşte acolo, germană sau maghiară. Problema aceasta, de asemenea, este a consiliilor populare. Aci nu are amestec nici un organ central, nici o comisie centrală. Comisiile judeţene ale naţionalităţilor nu sunt subordonate şi n-au nici o legătură cu comisiile centrale. Nu am creat o organizaţie cu dublă subordonare. Comisiile judeţene ale naţionalităţilor aparţin exclusiv de comitetele judeţene de partid. Aşa este hotărârea. Ele sunt create pe lângă comitetele judeţene de partid şi lucrează numai şi numai sub îndrumarea comitetelor judeţene. Comisia centrală lucrează numai şi numai sub îndrumarea Comitetului Central al partidului pentru a ajuta şi a documenta cu problemele de care are nevoie Comitetul Central. Ca atare, rog să se pună capăt acestei încercări de dublă subordonare. Trebuie să înţeleagă toată lumea, şi de la centru şi de la judeţe, că hotărârile sunt obligatorii.

Problemele privind activitatea în judeţele respective sunt hotărâte de comitetele judeţene de partid şi de Comitetul Central al partidului. Am stabilit în şedinţă că primii-secretari ai comitetelor judeţene de partid au legătură directă cu secretarul general al partidului, între plenare. Numai de la secretarul general sau de la Secretariatul Comitetului Central şi când se hotărăşte în Comitetul Executiv, dar când mă refer la indicaţii, numai de la secretarul general al partidului le primiţi. Nimeni nu poate să se adreseze şi să dea vreo indicaţie. Oricine ar încerca, să nu luaţi în seamă. Aceasta este disciplina de partid şi este lege pentru toţi comuniştii, oriunde sunt puşi să lucreze.

Sunt, de asemenea, unele tendinţe pe care noi le-am combătut la timpul respectiv nu o dată, considerându-le nejuste, de a împinge iar la separarea activităţii politico-educative şi culturale. Noi am recomandat, în general să se ţină seama ca activitatea să fie organizată şi în limbile naţionalităţilor respective şi să se creeze şi echipe, şi avem asemenea echipe artistice, însă nu să se împingă şi să se ajungă la separarea pe naţionalităţi a activităţii politico-ideologice şi culturale.

Activitatea politico-ideologică şi culturală trebuie să fie una singură. Sigur, ea trebuie să se desfăşoare şi în limba maghiară, germană – dacă sunt asemenea naţionalităţi acolo – însă nu să ducă la separatism. Încercarea de separare este în contradicţie cu hotărârile Congreselor al IX-lea şi al X-lea ale partidului, şi nu trebuie

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

admis. Chiar acolo unde sunt echipe de dansuri maghiare, germane, ele trebuie să fie în aceeaşi unitate, să ducă activitate în acelaşi club. Poate să fie o piesă în limba germană, maghiară sau sârbă, dar nu un organism şi organizaţii separate, izolate. Toate să fie în cadrul organizaţiei unice de activitate.

În întreprinderi sindicatele conduc activitatea cultural-educativă, după câte ştiu. Deci, sub conducerea sindicatului în cadrul clubului sau organismului care se ocupă cu această activitate; sigur, să avem grijă, în mod corespunzător, să se desfăşoare, acolo unde este necesar şi unde există, nu fictiv, ci real, o necesitate şi nu să o inventăm dacă nu există asemenea populaţie acolo. Dar aceasta să se facă fără a merge la separare organizatorică a acestei activităţi pentru că aceasta nu poate decât să dăuneze unităţii oamenilor muncii, politicii noastre naţionale marxist-leniniste, apropierii şi dezvoltării unităţii întregului nostru popor.

Eu nu vreau acum să discutăm mai mult, pentru că trebuie să terminăm sesiunea Marii Adunări Naţionale. Când vom avea plenara cu problemele ideologice vom reveni şi asupra acestor probleme şi va trebui să clarificăm mai bine, că se pare că şi-au făcut loc anumite neclarităţi în problema aceasta naţională.

Să înţelegem mai bine orientarea şi hotărârile Congresului al X-lea al partidului.

Am ţinut – având în vedere starea aceasta de lucruri – să vă atrag atenţia asupra acestor probleme.

Iată pe scurt ceea ce am dorit să vă spun.

▼

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar 123/1971, f. 2-5

31. 1972, februarie 21. *Stenograma şi protocolul şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R., privind desemnarea lui Cornel Burtică în poziţia de coordonator al activităţii secţiilor de Presă şi Propagandă ale C.C. al P.C.R.*

PROTOCOL Nr. 4
al şedinţei Secretariatului din ziua de

21 februarie 1972

Au participat tovarăşii: Nicolae Ceauşescu, Manea Mănescu, Paul Niculescu-Mizil, Gheorghe Pană, Mihai Gere, Dumitru Popescu, Cornel Burtică.

Au fost invitaţi şefii secţiilor C.C. al P.C.R.

Şedinţa a început la orele 13,00 şi s-a terminat la orele 13,45.

A prezidat tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Secretariatul Comitetului Central al Partidului Comunist Român a hotărât următoarele:

1. Tovarăşul Cornel Burtică va coordona, în calitate de secretar al C.C. al P.C.R.: Secţiile Propagandă şi Presă ale C.C. al P.C.R.; Academia de Ştiinţe Sociale şi

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Politice; Academia „Ştefan Gheorghiu"; Institutul de Studii Istorice şi Social-Politice; Comitetul de Stat al Radiodifuziunii şi Televiziunii; Ziarul „Scânteia"; Revista „Lupta de clasă" şi Editura Politică.

2. Prevederile decretelor Consiliului de Stat al R.S. România, potrivit cărora preşedintele Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste coordonează şi activitatea Comitetului de Stat al Radioteleviziunii Române, se vor modifica în mod corespunzător.

N. Ceauşescu

STENOGRAMA
şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R. din ziua de

21 februarie 1972

Au participat tovarăşii: Nicolae Ceauşescu, Paul Niculescu-Mizil, Gheorghe Pană, Mihai Gere, Dumitru Popescu, Cornel Burtică.

Au fost invitaţi şefii secţiilor C.C. al P.C.R.

Tov. Nicolae Ceauşescu: Noi am avut o scurtă şedinţă a Secretariatului în legătură cu redistribuirea atribuţiilor în componenţa nouă a Secretariatului şi, sigur, problemele se pun de fapt nu numai în domeniul propagandei ci şi în celelalte domenii.

Am stabilit ca să treacă la tovarăşul Cornel Burtică următoarele: Secţia de Propagandă, Secţia Presă, Academia de Ştiinţe Sociale – deci şi Academia de învăţământ, care depindea de Propagandă –, Institutul de istorie, radio şi televiziunea şi, legat de aceasta, şi presa: „Scânteia", „Lupta de clasă" şi Editura Politică.

Acestea sunt sectoarele asupra cărora am stabilit să acţioneze hotărârea plenarei de concentrare a activităţii.

În fond aceasta era problema care era de prezentat. Restul rămâne aşa cum a fost până acum aşa că nu mai trebuie să le discutăm.

Despre problemele acestui sector cred că nu este nevoie să discutăm; le-am tot dezbătut şi se va mai discuta cu fiecare în parte.

Urmează să urăm tovarăşului Burtică succese şi sectorului de propagandă şi educaţie rezultate mai bune în muncă. Dacă am începe acum cu criticile, sunt prea multe şi ar însemna să lungim şedinţa.

Cu aceasta ridicăm şedinţa.

Şedinţa a început la orele 13,30 şi s-a terminat la orele 13,40.

▼

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar 18/1972, f. 2-3

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

32. 1972, iunie 1. Scrisori ale conducerii Uniunii Scriitorilor către Nicolae Ceauşescu, prin care se solicită reeşalonarea unor datorii ale Uniunii.

Tovarăşului
NICOLAE CEAUŞESCU
Secretar General al Partidului Comunist Român
Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România

Prin grija manifestată în mod permanent de către conducerea Partidului Comunist Român faţă de nevoile obştei scriitoriceşti s-a aprobat construcţia, contra cost, de către Oficiul Economic Central „Carpaţi" în staţiunea Mangalia Nord-Neptun, a unei vile, care să fie destinată drept Casă de Creaţie a Uniunii Scriitorilor din R.S. România.

Ca urmare a aprobării conducerii Partidului Comunist Român, s-a stabilit, printr-un Protocol, ca plata sumei de lei 5.750.000, ce reprezintă costul integral al Casei de Creaţie a Scriitorilor, să se facă eşalonat în trei rate.

Prima rată, de 2.750.000 lei, a fost achitată de către Uniunea Scriitorilor, în anul 1971, urmând ca restul de 3.000.000 lei să fie plătiţi, în cote egale, în anii 1972 şi 1973.

În prezent, Uniunea Scriitorilor are de rezolvat dificile probleme financiare, legate de:

– editarea celor 11 reviste ale Uniunii Scriitorilor, dintre care unele, ca: „Steaua" din Cluj; „Convorbiri literare" din Iaşi şi „Orizont" din Timişoara, şi-au schimbat periodicitatea, devenind din lunare în bilunare sau săptămânale, în baza aprobărilor de partid şi de stat, ca o necesitate reală a culturii române contemporane;

– aprobarea unor noi cereri de pensii scriitorilor şi urmaşilor scriitorilor;

– înfiinţarea recentă şi necesitatea asigurării bunei funcţionări a Asociaţiei Scriitorilor din Bucureşti, care numără aproape 700 de membri şi al cărei buget s-a întocmit după definitivarea planului de venituri şi cheltuieli al Uniunii Scriitorilor, pe anul 1972;

– alte cheltuieli legate de acţiuni interne şi externe, absolut necesare.

Vă rugăm călduros să luaţi în considerare cele arătate mai sus şi să binevoiţi a aproba ca Uniunea Scriitorilor să plătească Oficiului Economic Central „Carpaţi" al Gospodăriei C.C. al P.C.R. diferenţa de 3 milioane lei, până la acoperirea costului integral al Casei de Creaţie a scriitorilor din Mangalia Nord-Neptun, în 10 ani, începând cu anul 1975.

Odată cu cele mai vii mulţumiri, vă asigurăm, mult stimate şi iubite tovarăşe Nicolae Ceauşescu, de întregul devotament al obştei scriitoriceşti, strâns unită în jurul Partidului Comunist Român, al Comitetului său Central şi al iubitului nostru conducător.

PREŞEDINTE,
Acad. Zaharia Stancu

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tovarăşului
NICOLAE CEAUŞESCU
Secretar General al Partidului Comunist Român
Preşedintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România

Uniunea Scriitorilor din R.S. România, pe baza H.C.M. 1576/1971, a obţinut un credit bancar de 6 milioane lei, prin Banca Republicii Socialiste România, spre a putea face faţă nevoilor sale de la sfârşitul anului 1971 şi din primul trimestru al anului 1972.

Creditul sus-menţionat s-a acordat instituţiei noastre pe termen de 5 ani, rambursarea lui urmând să se facă conform H.C.M. 1576/1971, începând cu finele anului 1972.

Vă informăm că, după întocmirea planului de venituri şi cheltuieli al Uniunii Scriitorilor pe anul 1972, plan care se alimentează pe baza Decretului Nr. 977/1968 din taxa timbrului literar de 0,70 lei la tiraj de carte, fiind supus în mod obiectiv procesului de producţie editorială, s-au ivit sarcini noi, chiar începând cu primul trimestru al anului 1972, după cum urmează:

– înfiinţarea Asociaţiei Scriitorilor din Bucureşti care numără aproape 700 membri şi care are un buget propriu, conform Statutului Uniunii Scriitorilor;

– rezolvarea unui număr important de cereri noi de pensii pentru scriitori şi urmaşii scriitorilor;

– schimbarea periodicităţii unor reviste ca: „Steaua" din Cluj; „Convorbiri literare" din Iaşi şi „Orizont" din Timişoara, care au devenit din reviste lunare în reviste bilunare sau săptămânale, asigurând un climat cultural necesar zonelor geografice în care apar;

– obligaţii ale Uniunii Scriitorilor ocazionate de organizarea Conferinţei Naţionale a Scriitorilor din mai 1972;

– alte obligaţii de plăţi, cerute de sarcinile imediate ale instituţiei noastre, printre care, stimularea celor mai bune lucrări literare realizate în 1971, atât pe linie de Uniune, cât şi pe linie de asociaţii şi privind totodată şi lucrările realizate în limbile naţionalităţilor conlocuitoare.

Faţă de cele arătate mai sus şi în urma analizei reale a veniturilor Uniunii Scriitorilor pe anul 1972, ne vedem puşi în situaţia de a vă solicita aprobarea, pentru prelungirea termenului de rambursare a creditului bancar, eşalonându-se restituirea creditului bancar acordat într-o perioadă de 10 ani, în loc de 5 ani, aceasta, cu începere din anul 1975, în rate anuale de câte 600.000 lei.

Vă exprimăm încă o dată întreaga adeziune a obştei scriitoriceşti, vă mulţumim din inimă, mult stimate şi iubite tovarăşe Nicolae Ceauşescu şi vă asigurăm de întregul nostru devotament, pus în slujba Partidului şi a înfloririi patriei noastre, Republica Socialistă România.

PREŞEDINTE,
Acad. Zaharia Stancu

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar 71/1972, f. 64-67

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

33. 1972, iunie 8. Notă întocmită de Secția Relațiilor Externe și Secția de Propagandă și Agitație ale C.C. al P.C.R., privind măsurile referitoare la propaganda externă a României.

NOTĂ

Pe baza hotărârii Secretariatului C.C. al P.C.R. privind coordonarea propagandei externe, supunem spre aprobare următoarele propuneri:

1. Constituirea la C.C. al P.C.R. a Comisiei de coordonare a propagandei externe, în componența menționată în lista alăturată (anexa 1). Comisia va fi condusă de secretarul C.C. al P.C.R. cu problemele de propagandă și presă și secretarul C.C. al P.C.R. cu problemele internaționale.

2. Comisia să îndeplinească următoarele atribuții:

a) dezbate și avizează programul coordonat al activităților de propagandă în străinătate, inclusiv în rândurile emigrației, desfășurate de instituțiile și organizațiile centrale și îl supune spre aprobare Secretariatului C.C. al P.C.R.;

b) urmărește aplicarea în viață a orientărilor și hotărârilor Secretariatului C.C. al P.C.R. în domeniul propagandei externe;

c) coordonează și orientează acțiunile întreprinse de instituțiile și organizațiile centrale pentru a face cât mai larg cunoscute peste hotare politica internă și externă a partidului și statului nostru, momentele de seamă din istoria patriei, realizările economice, sociale și cultural-științifice ale României socialiste;

d) controlează modul în care instituțiile și organizațiile centrale înfăptuiesc sarcinile ce le revin din cadrul planului de propagandă externă, informând Secretariatul C.C. al P.C.R. asupra modului în care se desfășoară activitatea și asupra problemelor care apar pe parcurs în acest domeniu;

e) analizează îmbunătățirea formelor de organizare, a metodelor și conținutului propagandei pentru străinătate, în vederea ridicării eficienței și diversificării activității desfășurate, corespunzător obiectivelor și sarcinilor politicii externe a României, adaptării ei la specificul diferitelor zone și țări, al diferitelor categorii sociale cărora li se adresează;

f) urmărește îmbunătățirea muncii de selecționare, formare și perfecționare a cadrelor care lucrează în sistemul propagandei externe.

3. În vederea îndeplinirii atribuțiilor sale, Comisia va acționa ca instituțiile și organizațiile care au sarcini de propagandă externă să asigure îmbunătățirea conținutului și diversificarea formelor de activitate în următoarele direcții:

– editarea în limbi străine și difuzarea peste hotare a operelor reprezentative din literatura noastră social-politică, științifică și beletristică, precum și a lucrărilor de prezentare generală a României;

– stimularea editării în străinătate a unor cărți despre țara noastră;

– prezentarea corespunzătoare a României în enciclopedii, manuale școlare, anuare și alte lucrări de informare și sinteză;

– îmbunătățirea conținutului publicațiilor românești pentru străinătate (reviste, ziare, buletine, anuare ș.a.);

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

– elaborarea şi trimiterea în străinătate a unui număr sporit de articole, studii, materiale documentare despre diferitele aspecte ale vieţii economice, politice şi social-culturale din ţara noastră care să apară în publicaţiile de largă circulaţie din alte ţări;

– îmbunătăţirea emisiunilor de radio pentru străinătate;

– trimiterea de înregistrări radio şi filme de televiziune pentru a asigura o prezentare corespunzătoare a României de către posturile de radio şi televiziune din străinătate;

– activitatea de propagandă organizată cu prilejul expoziţiilor economice româneşti peste hotare şi participării la târgurile şi expoziţiile internaţionale;

– organizarea în străinătate de expoziţii documentare cu caracter social-politic, ştiinţific, cultural, artistic şi a altor expoziţii;

– popularizarea României prin filme documentare despre trecutul istoric al poporului nostru, realizările construcţiei socialiste, activitatea internaţională a partidului şi statului nostru;

– acţiunile de propagandă turistică peste hotare, precum şi în rândurile turiştilor străini care vizitează România;

– activitatea bibliotecilor şi caselor de cultură româneşti din străinătate;

– sporirea contribuţiei lectoratelor de limbă şi literatură română şi a catedrelor de istorie şi civilizaţie românească din străinătate la activitatea generală de propagandă românească peste hotare;

– intensificarea preocupărilor pentru constituirea de noi centre şi instituţii de popularizare a României în străinătate;

– marcarea peste hotare în forme variate a evenimentelor importante din viaţa partidului, a statului şi a ţării, precum şi a momentelor de seamă din istoria patriei;

– luarea unor măsuri de instruire a delegaţiilor care se deplasează în străinătate, în vederea folosirii prezenţei lor pentru popularizarea realizărilor economice, social-politice şi cultural-ştiinţifice ale ţării noastre;

– perfecţionarea activităţii de informare a ziariştilor şi corespondenţilor de presă străini şi a programelor de vizite şi întrevederi ale acestora în ţara noastră;

– organizarea vizitelor delegaţiilor străine în România, în aşa fel ca acestea să poată cunoaşte îndeaproape cele mai semnificative realizări ale ţării noastre pe plan economic, politic şi social-cultural;

– lărgirea preocupării pentru invitarea în ţară a unui număr sporit de autori şi editori de manuale şcolare, dicţionare şi enciclopedii, ghiduri şi alte lucrări de informare şi sinteză care au o arie largă de difuzare;

– propaganda în rândurile emigraţiei române; activitatea pe această linie a Asociaţiei „ROMÂNIA".

Obiectivele şi sarcinile prevăzute pentru toate aceste domenii în planul de propagandă externă, precum şi propunerile de îmbunătăţire a activităţii aprobate de Secretariatul C.C. al P.C.R. vor fi înfăptuite de către instituţiile şi organizaţiile de resort, cu sprijinul oficiilor noastre diplomatice, care vor lua măsurile necesare în acest scop.

4. În perioada iunie-decembrie 1972 Comisia va dezbate programul acţiunilor pentru marcarea în străinătate a celei de-a XXV-a aniversări a proclamării Republicii

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Populare Române şi va supune Secretariatului C.C. al P.C.R. spre aprobare propuneri privind:

– Locul şi contribuţia Institutului român pentru relaţiile culturale cu străinătatea în sistemul propagandei externe.

– Îmbunătăţirea profilului, conţinutului, prezentării grafice şi difuzării publicaţiilor pentru străinătate.

– Orientarea tematică şi sporirea eficienţei programelor radio pentru străinătate şi a emisiunilor de televiziune difuzate peste hotare; măsuri pentru lărgirea ariei de cuprindere a posturilor de emisie pentru străinătate.

– Planul de propagandă externă pe anul 1973, întocmit de Ministerul Afacerilor Externe, cu concursul instituţiilor şi organizaţiilor care au sarcini în acest domeniu.

– Programul de acţiuni în rândurile emigraţiei pe anul 1973, întocmit de Asociaţia „ROMÂNIA".

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar 71/1972, f. 16-197

34. 1972, octombrie 5-14. *Protocol, proces-verbal al şedinţei Secretariatului C.C. al P.C.R., privind măsurile de îmbunătăţire a activităţii Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste şi Planul de măsuri adoptat în urma acestei şedinţe.*

PROTOCOL Nr. 18
al şedinţei Secretariatului din ziua de

5 octombrie 1972

Au participat tovarăşii: Nicolae Ceauşescu, Manea Mănescu, Gheorghe Pană, Dumitru Popescu, Iosif Banc, Cornel Burtică, Mihai Gere, Ştefan Andrei.

Şedinţa a început la orele 17,30 şi s-a terminat la orele 19,05.

A prezidat tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

ORDINEA DE ZI:

– Unele măsuri privind îmbunătăţirea activităţii Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste, a instituţiilor de spectacole şi a presei culturale.

Analizând răspunderile ce revin Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste în legătură cu modul profund dăunător în care a fost pregătit şi pus în scenă spectacolul cu piesa „Revizorul" de N. Gogol la Teatrul „Lucia Sturza Bulandra" din Bucureşti, Secretariatul C.C. al P.C.R. a hotărât următoarele:

1. Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste va dezbate concluziile desprinse din greşelile comise în legătură cu spectacolul „Revizorul" de la Teatrul „Lucia Sturza Bulandra" şi va elabora un program de măsuri pentru îmbunătăţirea activităţii în toate instituţiile de spectacole din ţară. Totodată, va face o analiză mai amplă a activităţii

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

desfăşurate în perioada de la constituire şi până în prezent, a modului în care se traduc în viaţă hotărârile Plenarei C.C. al P.C.R. din 3-5 noiembrie 1971 şi va stabili măsuri pentru intensificarea activităţii de îndrumare şi control, îmbunătăţirea în continuare a stilului şi metodelor de muncă precum şi a componenţei de cadre a aparatului Consiliului.

2. Se va organiza o dezbatere cu întregul colectiv al Teatrului „Lucia Sturza Bulandra" privind gravele deficienţe din activitatea acestei instituţii şi se vor lua măsuri de îmbunătăţire a competenţei colectivului artistic. Directorul, directorul adjunct şi secretarul organizaţiei de partid de la Teatrul „Lucia Sturza Bulandra" vor fi eliberaţi din funcţii.

3. Se va analiza activitatea desfăşurată de tovarăşul Ion Brad în calitate de vicepreşedinte al Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste şi a tovarăşului Ilie Rădulescu în calitate de secretar cu problemele de propagandă al Comitetului municipal de partid Bucureşti şi avându-se în vedere lipsurile manifestate în îndrumarea şi controlul instituţiilor teatrale se va aprecia dacă mai pot fi menţinuţi în funcţiile încredinţate.

4. Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste împreună cu Secţiile Organizatorică şi Propagandă ale C.C. al P.C.R. vor organiza o Consfătuire cu activul de partid din instituţiile de artă în care se vor dezbate problemele actuale legate de activitatea pentru asigurarea unui climat politic şi moral sănătos în toate colectivele, de îmbunătăţire a vieţii politice din aceste instituţii. Se vor stabili măsuri, în cadrul fiecărei unităţi, care să conducă la îndeplinirea în cele mai bune condiţiuni a sarcinilor ideologice, politice şi artistice ce revin instituţiilor de spectacole.

5. În şedinţele de partid din luna noiembrie, organizaţiile de partid din instituţiile de spectacole (teatre, operă, operetă, estradă), sub îndrumarea secţiilor Organizatorică şi Propagandă ale C.C. al P.C.R. şi a Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste, vor analiza modul în care se traduc în viaţă hotărârile Plenarei C.C. al P.C.R. din 3-5 noiembrie 1971 şi ale Conferinţei Naţionale a Partidului, felul în care aceste hotărâri se reflectă în politica de repertoriu, în viaţa de partid, în atmosfera de muncă şi climatul etic din fiecare instituţie. Pe această bază organizaţiile de partid şi U.T.C. din fiecare instituţie vor alcătui programe de activitate educativă menite să asigure îmbunătăţirea pregătirii politico-ideologice a cadrelor artistice, crearea unui puternic spirit de partid în întreaga muncă, astfel încât instituţiile de artă să-şi poată îndeplini în mod exemplar sarcinile ce le revin, să-şi aducă o contribuţie sporită la formarea şi dezvoltarea conştiinţei socialiste a oamenilor muncii.

6. Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste va analiza situaţia cadrelor de conducere din instituţiile de artă şi, într-un termen scurt, acolo unde este cazul, va lua măsuri concrete de întărire a conducerilor acestor instituţii cu cadre care, pe lângă o bună pregătire profesională, au şi o temeinică pregătire şi responsabilitate politică.

7. Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste va lua măsuri în vederea creşterii rolului politic şi educativ al Asociaţiei oamenilor de teatru şi muzică, pentru ca această organizaţie să îndeplinească un rol mai activ în viaţa obştească a oamenilor de artă. Până la 1 noiembrie a.c., această organizaţie îşi va alcătui un program de dezbateri teoretice pe problemele actuale ale diferitelor genuri de artă interpretativă. În aceleaşi

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

scopuri, Asociaţia va trebui să-şi intensifice preocupările pentru ca toţi artiştii să aibă o atitudine civică şi o comportare etică înaintată, să-şi perfecţioneze continuu pregătirea lor profesională, politică şi ideologică.

8. Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste va studia şi va prezenta conducerii de partid propuneri privind îmbunătăţirea activităţii economico-financiare a instituţiilor de spectacole, precum şi pentru crearea condiţiilor necesare pentru ca acolo unde este posibil să se treacă la sistemul autofinanţării.

9. Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste va organiza şedinţe lunare cu toţi criticii de artă, creându-se un sistem permanent de îndrumare şi instruire politică şi ideologică a acestora, care să permită analiza periodică a modului în care se face aprecierea fenomenului artistic în articolele publicate, a criteriilor care stau la baza acestor aprecieri şi să determine o atitudine principială unitară a presei în aprecierea spectacolelor şi a diferitelor manifestări artistice de pe poziţiile politicii culturale a partidului nostru.

10. Secţiile Propagandă şi Presă ale C.C. al P.C.R., împreună cu Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste vor lua măsuri în vederea realizării unei instruiri periodice unitare pe problemele culturii a tuturor publicaţiilor din ţară.

Publicaţiile vor iniţia dezbateri largi cu privire la rolul şi funcţiile social-educative ale teatrului în societatea socialistă. Revista „Era socialistă" împreună cu Academia de Ştiinţe Sociale şi Politice vor organiza şi publica o dezbatere teoretică pe această temă. „Scânteia", „Contemporanul" şi alte organe de presă centrale şi locale vor publica, cu periodicitate, materiale pe probleme similare.

De asemenea, presa va analiza şi oglindi aspecte ale activităţii şi vieţii profesionale, politice şi morale a colectivelor din instituţiile de artă.

11. Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste va intensifica controlul asupra modului în care se realizează repertoriul aprobat pentru fiecare stagiune, urmărindu-se concepţia punerii în scenă până la finalizarea ei în spectacol. Înainte de premiera cu public se va organiza de către fiecare instituţie, pentru fiecare spectacol de teatru, operă, balet, estradă, operetă şi pentru fiecare nou film artistic de lung-metraj românesc, un spectacol de avanpremieră cu invitaţi din rândul activiştilor pe partid şi de stat, al oamenilor de cultură proeminenţi, al criticilor de artă.

12. Membrii Comisiei ideologice a C.C. al P.C.R. vor fi atraşi în mai mare măsură la exercitarea controlului asupra activităţii instituţiilor de spectacole, pentru a ajuta la orientarea acestora în aplicarea liniei politice a partidului.

13. Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste, Secţiile Propagandă şi Organizatorică ale C.C. al P.C.R., împreună cu Uniunile de creaţie vor întocmi, într-un termen scurt, programul activităţii Uniunilor consacrat organizării de dezbateri ideologice privind probleme ale teoriei marxist-leniniste ale literaturii şi artei, ale politicii culturale a partidului nostru. Se vor îmbunătăţi tematicile învăţământului de partid şi se vor lua măsuri de organizare a unor activităţi sociale şi obşteşti cu participarea activă a scriitorilor şi celorlalţi creatori de artă. Prin organizarea unor deplasări în întreprinderi şi unităţi industriale şi agricole, de întâlniri cu oamenii muncii din diferite sectoare de activitate se vor asigura contacte cât mai strânse ale creatorilor cu viaţa şi activitatea poporului.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. N. Ceauşescu: În legătură cu cele petrecute la teatrul „Lucia Sturza Bulandra" noi am mai discutat această problemă, de altfel am indicat şi măsurile pe care le cunoaşteţi.

Cum se poate ca după plenara din noiembrie anul trecut să se mai întâmple asemenea lucruri? Se vede că, Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste nu şi-a însuşit în mod corespunzător documentele plenarei, că nu a luat toate măsurile organizatorice şi politice pentru a se acţiona în spiritul hotărârii plenarei.

Personal sunt nemulţumit de felul în care activiştii Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste acţionează pentru aplicarea liniei politice a partidului în domeniile de care răspund.

Am dat indicaţii ca presa să critice în mod serios, cu fermitate cele petrecute la teatrul „Bulandra". Presa este datoare să ia o asemenea poziţie; să nu facem nici un fel de concesii politice deoarece procedând astfel nu putem decât să dăunăm.

Nu se poate tolera în continuare actuala situaţie care există în teatre. În acest sector de activitate nu s-a făcut cotitura dorită; trebuie odată să terminăm cu politica aceasta mioapă lipsită de principialitate.

Noi am fost puşi în situaţia de a interzice prezentarea spectacolului respectiv, dar se pune problema de ce am fost puşi într-o asemenea situaţie? Cine plăteşte banii cheltuiţi?

Un tovarăş m-a informat că în URSS teatrele din oraşul Riga se autofinanţează. Consider acest lucru foarte bun, nu aşa cum facem noi, cheltuind sume mari de bani, pentru a pune în scenă piese de teatru necorespunzătoare.

De altfel însăşi stagiunea teatrală a fost deschisă în acest an fără a se asigura un număr corespunzător de piese româneşti; în rândul oamenilor de teatru continuă să se manifeste concepţii cosmopolite, unii dintre aceştia continuă să-şi facă de cap.

Tovarăşii care răspund de acest domeniu de activitate uită îndatorirea pe care o au de a aplica cu fermitate linia partidului.

Tov. D. Popescu: Trebuie să declar în mod cinstit că îmi asum întreaga răspundere pentru cele întâmplate la teatrul „L.S. Bulandra". Greşeala mea principală este că am lăsat ca problemele legate de punerea în scenă a piesei respective să fie rezolvate de alţi tovarăşi. Aceasta deşi ştiam că există probleme pe care de altfel în primăvară le-am mai discutat.

Tovarăşii cu care lucrez la Consiliul Culturii m-au informat că problemele au fost rezolvate şi în consecinţă am aprobat ca spectacolul cu piesa respectivă să aibă loc.

A fost la mine şi Lucian Pintilie cu care am avut ample discuţii şi căruia i-am arătat în modul cel mai serios răspunderea politică pe care o are. Mi-a dat de înţeles că ei vor lucra acest spectacol cu atenţie şi nu vor fi probleme.

Repet încă o dată, greşeala mea principală este că nu am urmărit personal cum se rezolvă problemele şi m-am limitat să trimit un grup de tovarăşi de la Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste care m-au informat că este un spectacol normal. În aceste condiţii am acceptat să aibă loc premiera spectacolului.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Cunoşteam, pe de altă parte, că în teatrul „L.S. Bulandra" există o atmosferă nesănătoasă. Directorul teatrului, Liviu Ciulei, deşi este cunoscut ca un om cu calităţi, bine pregătit profesional, are numeroase şi grave slăbiciuni personale, este prins într-un păienjeniş de relaţii nesănătoase şi în consecinţă nu poate avea o atitudine principială şi fermă în numeroasele probleme pe care le ridică conducerea acestei instituţii.

Sunt deci principial vinovat deoarece nu am rezolvat aceste lucruri pe care le-am cunoscut. Sunt conştient că astfel am produs daune culturii şi politicii noastre.

Cauzele celor petrecute se datoresc şi faptului că noi cei care lucrăm la Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste nu am acţionat asupra conştiinţei şi mentalităţilor oamenilor care fac parte din colectivul teatrului respectiv pentru educarea lor în spiritul lichidării fenomenelor nesănătoase.

Ne gândim ca în vederea însănătoşirii acestui colectiv să luăm măsuri pentru dispersarea lui.

Tov. C. Burtică: Conform indicaţiilor primite de la tovarăşul Ceauşescu am pregătit două cronici în care se critică modul în care a fost pus în scenă spectacolul respectiv. Am avut discuţii cu unii tovarăşi şi am fost de părere cu toţii că acest spectacol nu poate fi prezentat, că trebuie interzis o dată cu plecarea colectivului teatrului în turneu. Între timp au apărut articolele cunoscute în „România liberă", „Informaţia Bucureştiului" şi „Scânteia".

Ce s-a întâmplat însă cu revista „România literară", care a publicat cronici elogioase despre acest spectacol?

A venit la mine Crişan, „directorul adjunct al teatrului", şi Toma Caragiu, secretarul organizaţiei de bază, care mi-au relatat că Lucian Pintilie este într-o stare de spirit deplorabilă.

În urma acestor discuţii am făcut următoarea reflecţie:

Ziarele „România liberă" şi celelalte cotidiene care apar în milioane de exemplare vor publica materiale critice la adresa spectacolului şi în felul acesta influenţa cronicilor din revista „România literară" care are un tiraj redus va fi foarte slabă. În consecinţă am fost de acord ca „România literară" să publice cronica cerând în acelaşi timp tovarăşilor de la „Scânteia" să critice articolele publicate în revista „România literară" pe tema spectacolului de la teatrul „L.S. Bulandra".

Din aceste motive am dat drumul cronicilor din „România literară", crezând că influenţa articolelor critice publicate în ziarul „Scânteia" vor rezolva problemele.

Tov. M. Mănescu: Situaţia care s-a creat influenţează viaţa teatrală. În trecut noi vegheam cu foarte mare atenţie la alegerea repertoriului teatrelor urmând ca aceştia să pună în seamă un număr corespunzător de piese româneşti, într-un cuvânt alegerea repertoriului se făcea cu mai multă exigenţă.

Se urmărea îndeaproape modul cum sunt puse în scenă piesele, lucru foarte important, deoarece de multe ori unele inovaţii cu care vin regizorii la punerea în scenă a pieselor duc la deformări cu implicaţii politice. Trebuie să procedăm în aşa fel încât prin politica de alegere a spectacolelor, prin modul în care piesele se pun în scenă să nu ajungem la implicaţii politice. Eu îmi aduc aminte că în trecut tovarăşul Ceauşescu deşi nu se ocupa de acest sector se interesa de problemele teatrelor, pentru a se preveni anumite neajunsuri.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Sunt de părere că ar trebui să organizăm vizionarea politică a spectacolelor teatrale noi, pentru că numai astfel vom putea evita asemenea surprize.

În concluzie, este necesar să se aleagă cu mai multă grijă repertoriul teatrelor, să se urmărească pe parcurs modul cum se realizează spectacolele şi să se organizeze previzionări înaintea premierelor spectacolelor.

Tov. Gh. Pană: Consider măsura luată de interzicere a spectacolului respectiv justă şi foarte importantă deoarece ea atrage atenţia Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste asupra gravelor deficienţe pe care le are în munca sa.

În acelaşi timp această măsură atrage atenţia şi altor amatori de a pune în scenă piese de teatru în modul în care au procedat Liviu Ciulei şi Lucian Pintilie. De asemenea ne atrage atenţia să nu uităm că şi în alte domenii se manifestă fenomene de acest fel, apar de exemplu cărţi care cam tot în aceeaşi manieră tratează problemele.

De ce s-a ajuns aici tovarăşul Ceauşescu a explicat: oamenii din conducerea Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste nu-şi fac datoria, au înţeles puţin din hotărârile plenarei din noiembrie 1971.

Numai astfel se explică faptul că tovarăşul Brad a dat drumul acestui spectacol cu totul dăunător. Am plecat bolnav de la acest spectacol de 4 ore de vacarm, de aluzii transparente la adresa politicii noastre.

Tovarăşul Popescu este vinovat, el nu trebuia să permită să se dea drumul la acest spectacol până ce nu se înapoia din Anglia şi nu îl viziona personal.

Sunt vinovaţi de asemenea tovarăşii de la Comitetul municipal de partid şi Consiliul Popular al municipiului Bucureşti. Tovarăşul Ilie Rădulescu care a fost cu mine la spectacol nu a reacţionat decât în momentul în care am început să-l întreb de ce spectacolul are această coloratură.

Va trebui să facem o analiză serioasă în toate teatrele să vedem cine conduce organizaţiile de partid. Toma Caragiu, care este secretarul organizaţiei de bază a teatrului, este şi el vinovat. El ar fi putut atenua lucrurile dacă îşi făcea datoria.

Tovarăşul Burtică a greşit când a dat permisiunea să se publice articolul din „România literară". El ar fi putut să se consulte cu secretarii Comitetului Central prezenţi la acea dată în Bucureşti. Nu a făcut însă acest lucru şi s-a grăbit să aprobe publicarea unor articole care nu trebuia să-şi găsească locul în presa noastră, care nu ne aduc nici un serviciu.

Va trebui să se discute în organizaţia de partid a teatrului această problemă şi să fie sancţionaţi acei membri de partid care acceptă să se pună în scenă piese de teatru într-o asemenea manieră.

Sigur că mai sunt şi unii tovarăşi care nu au o poziţie justă ca de exemplu tovarăşul Maliţa care a acceptat şi lăudat modul în care a fost pus în scenă spectacolul.

Tov. A. Ştefan: Măsura luată este justă însă în prezent toată lumea se întreabă cum de a fost posibil să se ajungă în această situaţie?

Se vede că tovarăşul Popescu nu a tras suficiente învăţăminte în urma plenarei din noiembrie 1971. El nu îndrumă şi nu controlează aparatul Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste. În teatre nu este o atmosferă sănătoasă. La teatrul „L.S. Bulandra" există un grup restrâns: L. Ciulei, T. Caragiu, C. Bertola şi încă câţiva care hotărăsc totul. Organizaţia UTC nu desfăşoară activitate. Din institute sunt repartizaţi tineri

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

buni, dar care ajunşi în acest colectiv se strică imediat datorită atmosferei nesănătoase care există acolo.

Există mulţi oameni cărora ani de zile nu li se repartizează roluri, dar care în schimb încasează salarii. Repertoriile teatrelor sunt sărace, se prezintă un număr foarte redus de spectacole în condiţiile în care oamenii îşi încasează salariile în mod normal.

Nu este bine ca funcţia de directori de teatru să fie deţinută de artişti ci mai curând de oameni de cultură care să poată avea o poziţie principială.

O problemă ar mai fi şi aceasta a cronicarilor care se fac vinovaţi prin faptul că în materialele publicate au creat o atmosferă potrivnică politicii partidului.

Tov. M. Gere: Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste ca organ răspunzător de întreaga activitate cultural-artistică ar fi trebuit să se sesizeze din timp şi să prevină cele întâmplate.

Exista înainte practica de a se trimite activişti de la Comitetul Central care vizionau spectacolele în premieră şi în acest fel se evitau unele cheltuieli şi daune politice.

Prin modul în care s-a procedat în acest caz ne-am creat probleme politice. Va trebui să se discute cu tovarăşii care au dat drumul acestui spectacol, deoarece se vede că nu au un nivel politic corespunzător, sunt oameni care cedează presiunilor acestor elemente.

Tovarăşul Popescu va trebui să-şi asigure în jurul său oameni capabili să exercite controlul politic corespunzător, care să fie în stare să ia măsuri chiar şi în absenţa sa.

Tov. I. Banc: Am făcut bine că am luat măsuri în legătură cu spectacolul respectiv. Mă întreb însă cum a fost posibil ca după Plenara de anul trecut care a pus cu atâta ascuţime problemele să fim în situaţia să luăm aceste măsuri?

Părerea mea este că tovarăşii de la Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste nu au tras învăţămintele cuvenite şi în consecinţă nu au luat nici măsuri. De aceea trebuie după părerea mea luate măsuri ferme, trebuie ca la Consiliul acesta să fie promovaţi oamenii capabili să exercite cu control corespunzător.

Eu sunt de acord cu cele spuse de tovarăşul Popescu că el este principalul vinovat. Este bine că el a luat poziţie faţă de aceste lipsuri. Cred în acelaşi timp că tovarăşul Popescu va lua măsuri radicale pentru prevenirea în viitor a unor asemenea fenomene.

Se spune că Lucian Pintilie este bun şi talentat. O fi într-adevăr aşa, însă eu îl consider un element foarte periculos. Dacă Liviu Ciulei şi Lucian Pintilie vor fi consideraţi ca fiind cei mai buni oameni de teatru din ţară va fi vai de noi.

Nu sunt de acord cu tovarăşul Burtică, care a permis publicarea cronicilor respective. Trebuie să fim mai exigenţi, să aplicăm cu mai multă fermitate cele hotărâte la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1971.

Tov. D. Popescu: Eu nu mi-am propus ca în această şedinţă să iau o poziţie generală în legătură cu activitatea mea şi a Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste.

Sunt de acord cu cele spuse de tovarăşul Andrei că nu mă ocup serios de îndrumarea şi controlul activităţii tovarăşilor care lucrează la Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste, că nu sunt în mijlocul lor. Eu cred că trebuie să fiu eliberat de alte sarcini şi să trec să lucrez la Consiliu permanent să fiu zi de zi în mijlocul oamenilor.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tov. N. Ceauşescu: Nu mi-am propus cu acest prilej să analizăm toate aspectele din activitatea Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste ci mai degrabă am dorit să avem o mică discuţie în cadrul căreia eu atrag atenţia că situaţia este gravă deoarece constatăm că a putut fi pusă în scenă o piesă care ridică numeroase probleme politice şi care pot crea probleme în relaţiile cu Uniunea Sovietică.

În piesa respectivă, în felul în care a fost pusă în scenă găsim accente antisovietice, antisemite; ea are un caracter net reacţionar.

În această piesă, „Revizorul", critica lui Gogol era în fond o critică progresistă, dar ea a fost denaturată prin felul în care a fost pusă în scenă.

Este clar că cei care au admis montarea şi adaptarea piesei respective în acest mod nu pot conduce mai departe domeniile de activitate încredinţate.

Un aspect deosebit de grav este că tovarăşii care conduc acest domeniu de activitate, al culturii şi educaţiei, respectiv tovarăşul Popescu, nu au exercitat un control corespunzător.

Conducerea partidului a fost pusă într-o situaţie foarte proastă. Secţiile Propagandă şi Presă nu şi-au făcut datoria. Prin modul cum a procedat dând drumul cronicilor din „România literară" au apărut asemenea lucruri că tovarăşul Burtică şi cei de la Propagandă şi Presă sunt oameni foarte înţelegători, iar secretarul general al partidului este exigent, rău şi opreşte publicarea articolelor.

Tovarăşul Burtică a ridicat problema tirajului. Aici însă nu este vorba de tiraj, dacă este mai mare sau mai mic, ci este vorba despre ce se poate sau nu se poate publica în presa noastră!

În tratarea unor astfel de probleme ca activişti de partid trebuie să manifestăm o exigenţă deosebită. Relaţiile de prietenie nu trebuie să joace în astfel de probleme nici un rol.

Tovarăşul Burtică avea posibilitatea să discute cu mine, să clarificăm împreună lucrurile.

Trebuie să se înţeleagă de către noi toţi că prin concesii ideologice nu pot fi conduse aceste sectoare de activitate. În domeniul ideologic trebuie să avem o fermitate de fier.

Plenara Comitetului Central din noiembrie anul trecut a dat o orientare clară întregii activităţi politice şi ideologice.

Pentru noi nu are nici un fel de importanţă ce spune Lucian Pintilie şi alţii de teapa acestuia, felul cum operează ei cu anumite probleme. Pentru fiecare activist este importantă şi hotărâtoare aprecierea şi orientarea stabilite de conducerea partidului.

Nu este permis să lăsăm pe nimeni să-şi facă de cap. Nu ne este permis să ne lăsăm influenţaţi de istericalele unora. În acest sector există influenţe de tot felul, există şi elemente reacţionare care sunt gata întotdeauna să folosească slaba noastră activitate organizatorică, ideologică şi de îndrumare a acestui domeniu de activitate.

Va trebui să analizăm situaţia Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste.

Tovarăşul Brad nu mai poate conduce domeniile de activitate încredinţate, de altfel acest lucru l-am mai spus şi cu alt prilej. Trebuie să căutăm un alt om de cultură, eventual un profesor care să se ocupe în mod serios de domeniul respectiv de activitate.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Trebuie de asemenea analizată activitatea lui Ilie Rădulescu, deoarece se vede că el nu a tras suficiente învățăminte din cele discutate în trecut și, în consecință, nu poate conduce munca de propagandă la nivelul capitalei.

Va trebui să facem o analiză și pe această bază să organizăm o dezbatere în organizațiile de partid din teatru asupra orientării pe care o dă partidul în acest domeniu a repertoriilor și a altor probleme specifice, pentru înțelegerea mai deplină a liniei partidului.

În ce privește Toma Caragiu, el nu este corespunzător ca secretar al organizației de bază.

În funcția de directori de teatre, în general, să nu numim artiști. Acolo unde vom înlocui pe unii din actualii directori de teatru să le arătăm în mod clar motivele politice pentru care îi înlocuim.

Consiliul Culturii și Educației Socialiste va trebui să elaboreze un program special care să cuprindă măsuri concrete privind munca de educație în rândul oamenilor de teatru.

Va trebui să se analizeze activitatea ideologică și educativă desfășurată de Asociația Oamenilor de Teatru și să se stabilească măsurile necesare pentru îmbunătățirea activității acesteia.

Să pregătim o consfătuire cu directorii teatrelor din întreaga țară pentru a dezbate problemele și a da o orientare clară activității acestora.

Să luăm măsuri ca în presă să publicăm dezbateri pe teme ideologice adecvate pentru clarificarea tuturor problemelor.

Tovarășul Popescu îndeplinind funcția de secretar al C.C. al P.C.R. să lucreze pe viitor la Consiliul Culturii și Educației Socialiste în mijlocul colectivului de acolo.

Consiliul Culturii și Educației Socialiste va trebui să acționeze, conform celor stabilite, ca un organism de partid și în acest sens trebuie luate toate măsurile pentru a-și îndeplini în bune condițiuni sarcinile ce îi revin. El trebuie să-și asigure o strânsă conlucrare cu Secția Propagandă precum și la nivelul secretarilor Comitetului Central al partidului.

Comisia ideologică trebuie să elaboreze un program privind măsurile ce trebuie luate în domeniul teatrelor. Este necesar ca membrii Comisiei ideologice să devină mai activi, să fie repartizați să controleze instituții teatrale, să vizioneze spectacole să ajute la orientarea activității teatrelor.

Este necesar ca din cele întâmplate să tragem concluzii valabile și pentru alte sectoare.

Trebuie să se ia măsuri de înlăturare a risipei și a cheltuielilor nejustificate, în teatru. Să se ia măsuri de reducere a cheltuielilor mari care se fac în prezent cu punerile în scenă pompoase cu decoruri și costume costisitoare, să existe mai multă simplitate în montarea spectacolelor.

Va trebui să trecem în mod hotărât la autofinanțare în teatre, să nu mai tolerăm situația actuală când activitatea teatrală ne costă anual câteva sute de milioane.

Să se reducă numărul locurilor prevăzute pentru Institutele de teatru și să se ia măsuri pentru mai buna folosire a forțelor de care dispun teatrele.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Să se elaboreze un plan de măsuri privind sarcinile ce revin presei, îndeosebi celei de specialitate şi cronicarilor de teatru.

Să se elaboreze de asemenea un program de măsuri în domeniul educaţiei ideologice a cronicarilor de teatru; să se asigure dezbaterea cu aceştia în fiecare lună a unor probleme de specialitate.

Secţiile Propagandă şi Presă ale Comitetului Central vor trebui să asigure în mod sistematic îndrumarea ideologică a acestui sector şi să exercite un control corespunzător.

Va trebui să analizăm periodic felul cum se traduc în viaţă hotărârile Plenarei din noiembrie 1971 de toţi cei care sunt răspunzători de aplicarea lor.

Să se introducă practica organizării unei avanpremiere a tuturor spectacolelor noi la care să participe activul de partid în vederea prevenirii în viitor a unor neplăceri.

Este necesar să ne ocupăm în mod mai temeinic de membrii de partid şi UTC care activează în instituţiile teatrale, pentru ridicarea nivelului lor politic şi ideologic, creşterea combativităţii şi fermităţii, să dăm organizaţiilor acestora o orientare clară privind aplicarea politicii partidului.

Tov. C. Burtică: De acord cu criticile ce mi-au fost adresate; recunosc că m-am orientat greşit. Asigur că această atitudine se datoreşte lipsei de orientare, fără a urmări să dovedesc că sunt un om bun şi să pun astfel într-o situaţie nefavorabilă conducerea partidului.

Tov. N. Ceauşescu: Problema nu se pune dacă a vrut Burtică sau nu a vrut, în mod practic însă procedând astfel a făcut să apară o contradicţie între organul partidului, ziarul „Scânteia", şi organul Uniunii Scriitorilor, „România literară", primul fiind învinuit de poziţie dogmatică, celălalt elogiat pentru înţelegerea dovedită.

Aparatul nostru, tovarăşii care răspund de activitatea în domeniul ideologic trebuie să exceleze prin grija deosebită pentru aplicarea cu fermitate a liniei partidului. Prefer mai bine ca ei să fie ocupaţi de prea mare exigenţă şi fermitate.

Dacă este vorba să manifestăm mai multă înţelegere să lăsăm această problemă pe seama conducerii de partid şi de stat, a Comitetului Executiv care este în măsură să aprecieze dacă este cazul să se manifeste înţelegere. Este vorba deci de o problemă a conducerii partidului şi nu a aparatului. Deci în felul acesta se pune problema.

Tovarăşii Pană, Popescu, Burtică şi alţii să treacă deci de îndată la elaborarea în cadrul Comisiei ideologice a unui plan de măsuri în spiritul celor discutate aici.

6 octombrie 1972

11 octombrie 1972

Tovarăşului Nicolae Ceauşescu
Secretar general al Partidului Comunist Român

Vă înaintăm spre aprobare Programul de măsuri pentru îmbunătăţirea activităţii politico-educative în instituţiile de spectacole.

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

14 octombrie 1972

Vă comunicăm că a fost aprobat Planul de măsuri alăturat privind îmbunătățirea activității Consiliului Culturii și Educației Socialiste, a instituțiilor de spectacole și a presei culturale.

CANCELARIA CC AL PCR

PLAN DE MĂSURI
privind îmbunătățirea activității Consiliului Culturii și Educației Socialiste, a instituțiilor de spectacole și a presei culturale

1. Organizarea unei dezbateri cu întregul colectiv al Teatrului „Lucia Sturza Bulandra" privind gravele deficiențe din activitatea acestei instituții și luarea unor măsuri de îmbunătățire a componenței colectivului artistic. Eliberarea din funcție a directorului, a directorului adjunct și a secretarului biroului organizației de partid de la Teatrul „Lucia Sturza Bulandra".

2. Consiliul Culturii și Educației Socialiste va dezbate concluziile desprinse din greșelile comise în legătură cu spectacolul „Revizorul" de la Teatrul „Lucia Sturza Bulandra". Totodată, va face o analiză mai amplă a activității desfășurate în perioada de la constituire și până în prezent, a modului în care se traduc în viață hotărârile Plenarei C.C. al P.C.R. din 3-5 noiembrie 1971, luându-se măsuri de îmbunătățire în continuare a stilului și metodelor de muncă precum și a componenței de cadre a aparatului Consiliului.

3. Consiliul Culturii și Educației Socialiste împreună cu Secția Organizatorică și Secția de Propagandă a C.C. al P.C.R. vor organiza o consfătuire cu activul de partid din instituțiile de artă în care se vor dezbate problemele actuale legate de activitatea pentru asigurarea unui climat politic și moral sănătos în toate colectivele, de îmbunătățire a vieții politice din aceste instituții. Se vor stabili măsuri, în cadrul fiecărei unități, care să conducă la îndeplinirea în cele mai bune condițiuni a sarcinilor ideologice, politice și artistice ce revin instituțiilor de spectacole.

4. În ședințele de partid din luna noiembrie, organizațiile de partid din instituțiile de spectacole (teatre, operă, operetă, estradă), sub îndrumarea Secției Organizatorice și a Consiliului Culturii și Educației Socialiste, vor analiza modul în care se traduc în viață hotărârile Plenarei C.C. al P.C.R. din 3-5 noiembrie 1971 și ale Conferinței naționale a partidului, felul în care aceste hotărâri se reflectă în politica de repertoriu, în viața de partid, în atmosfera de muncă și climatul etic din fiecare instituție. Pe această bază se va alcătui un program de activitate educativă în fiecare instituție menit să asigure îmbunătățirea pregătirii politico-ideologice a cadrelor artistice, crearea unui puternic spirit de partid în întreaga muncă astfel încât instituțiile de artă să-și poată îndeplini în mod exemplar sarcinile ce le revin, să-și aducă o contribuție sporită la formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii.

5. Consiliul Culturii și Educației Socialiste va analiza situația cadrelor de conducere din instituțiile de artă și, într-un termen scurt, acolo unde este cazul, va lua

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

măsuri concrete de întărire a conducerilor acestor instituţii cu cadre care, pe lângă o bună pregătire profesională, au şi o temeinică pregătire şi responsabilitate politică.

6. Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste va lua măsuri în vederea creşterii rolului politic şi educativ al Asociaţiei oamenilor de teatru şi muzică, pentru ca această organizaţie să îndeplinească un rol mai activ în viaţa obştească a oamenilor de artă. Până la 1 noiembrie a.c. această organizaţie îşi va alcătui un program de dezbateri teoretice pe problemele actuale ale diferitelor genuri de artă interpretativă. În aceleaşi scopuri, Asociaţia va trebui să-şi intensifice preocupările pentru ca toţi artiştii să aibă o atitudine civică şi o comportare etică înaintată, să-şi perfecţioneze continuu pregătirea lor profesională, politică şi ideologică.

7. Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste va studia şi va prezenta conducerii de partid propuneri privind îmbunătăţirea activităţii economico-financiare a instituţiilor de spectacole, precum şi pentru crearea condiţiilor necesare pentru ca acolo unde este posibil să se treacă la sistemul autofinanţării.

8. Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste va organiza şedinţe lunare cu toţi criticii de artă, creându-se un sistem permanent de îndrumare şi instruire politică şi ideologică a acestora, care să permită analiza periodică a modului în care se face aprecierea fenomenului artistic în articolele publicate, a criteriilor care stau la baza acestor aprecieri şi să determine o atitudine principială unitară a presei în aprecierea spectacolelor şi a diferitelor manifestări artistice de pe poziţiile politicii culturale a partidului nostru.

9. Secţiile de Propagandă şi Presă ale C.C. al P.C.R. împreună cu Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste vor lua măsuri în vederea realizării unei instruiri periodice unitare pe problemele culturii a tuturor publicaţiilor din ţară.

Publicaţiile vor iniţia dezbateri largi cu privire la rolul şi funcţiile social-educative ale teatrului în societatea socialistă. Revista „Era socialistă" împreună cu Academia de Ştiinţe Sociale şi Politice vor organiza şi publica o dezbatere teoretică pe această temă. „Scânteia", „Contemporanul" şi alte organe de presă centrale şi locale vor publica, cu periodicitate, materiale pe probleme similare.

De asemenea, presa va analiza şi oglindi aspecte ale activităţii şi vieţii profesionale, politice şi morale a colectivelor din instituţiile de artă.

10. Se va intensifica controlul Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste asupra modului în care se realizează repertoriul aprobat pentru fiecare stagiune, urmărindu-se concepţia punerii în scenă până la finalizarea ei în spectacol. Înainte de premiera cu public se va organiza de către fiecare instituţie, pentru fiecare spectacol de teatru, operă, balet, estradă, operetă şi pentru fiecare nou film artistic de lung metraj românesc un spectacol de avanpremieră cu invitaţi din rândul activiştilor de partid şi de stat, al oamenilor de cultură proeminenţi, al criticilor de artă.

11. Consiliul Culturii şi Educaţie Socialiste, Secţia de Propagandă şi Secţia Organizatorică a C.C. al P.C.R., împreună cu Uniunile de creaţie vor întocmi într-un termen scurt programul activităţii Uniunilor consacrat organizării de dezbateri ideologice privind probleme ale teoriei marxist-leniniste ale literaturii şi artei, ale politicii culturale a partidului nostru. Se vor îmbunătăţi tematicile învăţământului de partid şi se vor lua măsuri de organizare a unor activităţi sociale şi obşteşti cu

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

participarea activă a scriitorilor şi celorlalţi creatori de artă. Prin organizarea unor deplasări în întreprinderi şi unităţi industriale şi agricole, de întâlniri cu oamenii muncii din diferite sectoare de activitate se vor asigura contacte cât mai strânse ale creatorilor cu viaţa şi activitatea poporului nostru.

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar 109/1972, f. 2-39

35. 1972, noiembrie 22-23. *Plan de măsuri elaborat de Secţia Propagandă a C.C. al P.C.R., stabilind priorităţile în domeniul artei, culturii şi ştiinţei din România pentru perioada 1973-1980.*

NOTĂ

Potrivit indicaţiilor conducerii partidului, supunem spre aprobare Secretariatului C.C. al P.C.R. un plan de perspectivă până în anul 1980 privind realizarea unor lucrări de artă, literare şi cultural-ştiinţifice care să vină în întâmpinarea aniversării sau comemorării unor evenimente şi personalităţi. Planul a fost întocmit de către Secţia Propagandă a C.C. al P.C.R. şi Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste pe baza consultării Institutelor Academiei de ştiinţe sociale şi politice, a Institutului de studii istorice şi social-politice, a editurilor, uniunilor de creaţie, a comitetelor judeţene de cultură şi educaţie socialistă.

Planul a izvorât din necesitatea de a orienta în perspectivă organele de partid şi de stat centrale şi locale, uniunile de creaţie, institutele de cercetare şi alte organisme de cultură, ştiinţă şi artă în elaborarea din timp a planurilor tematice, a unor opere de artă, lucrări social-politice ş.a., dedicate aniversării celor mai importante momente din istoria patriei şi a partidului nostru, a unor personalităţi proeminente din istoria, cultura, ştiinţa şi arta românească.

Prezentul plan nu exclude întocmirea planurilor anuale detaliate de aniversări şi comemorări, în lumina Hotărârii Secretariatului C.C. al P.C.R. din februarie 1972.

PLANUL

principalelor lucrări de artă, literare şi cultural-ştiinţifice care vor fi realizate în perioada anilor 1973-1980

1973

a) ***Evenimente***

– 40 de ani de la luptele muncitorilor ceferişti şi petrolişti (1933)

Lucrări de artă plastică şi monumentală

– Realizarea, în prima etapă, a monumentului „Griviţa 1933", care va fi amplasat în parcul din faţa Palatului C.F.R. din Bucureşti (autor: I. Irimescu)

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

– Organizarea în februarie 1973 a unei expoziții republicane pe această temă. Pentru expoziție se vor lansa 30 de comenzi de lucrări de grafică, iar lucrările realizate, după ce vor figura în expoziție, vor decora cluburile C.F.R.

– Realizarea unui grup sculptural în bronz intitulat „Petroliștii" în orașul Moinești

Lucrări cu caracter istoric, literar și artistic

– Se va tipări o sinteză a lucrării „1933" pentru străinătate (în limbile italiană și franceză)

– Se vor tipări două volume de documente (selectate) privind luptele muncitorilor ceferiști și petroliști și un volum despre ecoul lor internațional

– Se va tipări un volum selectiv cu ecourile apărute în presa vremii și în lucrări beletristice

– Culegere de povestiri, evocări, reportaje despre eroismul în muncă și luptă al muncitorilor de la Griviția, din 1933 și până în zilele noastre

Lucrări de dramaturgie și muzicale

– Piese de teatru inspirate din luptele muncitorești din anii 1933: Aurel Baranga, Ilie Păunescu

– *Griviția – 1933* – cantată pentru soliști, cor și orchestră de Florin Comișel

– ***125 de ani de la revoluția brughezo-democratică din Țările Române (1848-1849)***

Lucrări de artă plastică și monumentală

– Se va ridica la București o lucrare de artă monumentală închinată Revoluției de la 1848, memoriei fruntașilor pașoptiști

– Se va ridica o statuie lui N. Bălcescu în București

– În orașul Miercurea-Ciuc se va ridica o statuie lui N. Bălcescu și una lui Petöfi Sándor.

– Pe Câmpia Libertății de la Blaj se va amenaja un parc cu o alee de busturi ale fruntașilor revoluționari și un obelisc comemorativ.

– La Brașov se va ridica statuia lui George Barițiu și la Sibiu bustul lui Andrei Mureșanu.

– Se vor dezveli busturile lui I. Buteanu la Abrud, P. Dobra la Zlatna, Alecu Russo la Dej și Eftimie Murgu la Rudăria – Caraș Severin.

– Se vor realiza 50 de lucrări de pictură și sculptură cu subiecte inspirate din Mișcarea revoluționară de la 1848 (compoziții, portrete) pentru organizarea unei expoziții jubiliare, după care vor intra în patrimoniul muzeelor de artă și de istorie.

Lucrări cu caracter istoric, literar și artistic

– Un volum selectiv cuprinzând principalele documente programatice ale mișcării revoluționare pașoptiste și unele articole și cuvântări ale fruntașilor acesteia

– Se vor edita *Opere complete* de N. Bălcescu

– O monografie istorică consacrată Revoluției de la 1848 din Țările Române

– O antologie de texte din operele scriitorilor pașoptiști (traduse în limbi de circulație internațională)

– *Gheorghe Pomuț* – roman biografic de Titus Popovici, privind viața unui luptător din Revoluția de la 1848 în Transilvania

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

– *Bălcescu* – roman, cronică a perioadei revoluționare pașoptiste din Țara Românească, de Viorel Știrbu

– *Gábor Aron* – roman dedicat militantului secui pentru cauza comună și prietenia româno-maghiară, de Sombori Sándor (limba maghiară)

– Scrieri ale pașoptiștilor români și maghiari care oglindesc strădaniile pentru unirea forțelor revoluționare (limba maghiară)

– Antologie oglindind frământările revoluționare ale anului 1848 în operele scriitorilor germani din România, de Heinz Stănescu

– Album reprezentativ al pictorilor de la 1848, de Dan Grigorescu

Lucrări de dramaturgie, cinematografie și muzicale

– Piesă de teatru dedicată evenimentelor din perioada revoluției (Ilie Păunescu)

– *Ștefan Ludwig Roth* – piesă istorică (Christian Maurer și Hans Schuschnig)

– Film artistic dedicat vieții și activității lui N. Bălcescu după un scenariu de C. Petrescu și romanul său, *Un om între oameni*

– Oratoriu pentru soliști, cor și orchestră (Sigismund Toduță)

– *Omagiu lui Avram Iancu* – cantată pentru soliști și orchestră (Cornel Țăranu)

b) ***Personalități***

– 100 de ani de la moartea domnitorului Alexandru Ioan Cuza (1873)

– Realizarea unei statui a lui Alexandru Ioan Cuza, care să fie amplasată la București

– *Cuza Vodă „In memoriam"* – antologie a istoricilor români despre Cuza Vodă

– *Al. I. Cuza în literatura română* – de Valeriu Râpeanu

– Piesă de teatru închinată memoriei domnitorului Al. I. Cuza, momentului Unirii – de Andi Andrieș

– 300 de ani de la nașterea domnitorului Dimitrie Cantemir (1673-1723)

– Se vor ridica busturi ale lui Dimitrie Cantemir la București, Iași și Cluj

– Se vor edita două volume din lucrările cărturarului Dimitrie Cantemir – de Virgil Cândea

– *Dimitrie Cantemir* – monografie de I.D. Lăudat

– *Dimitrie Cantemir* – roman de Alice Botez

– Editarea în limba maghiară a operei *Descriptio Moldaviae* cu un studiu despre marele cărturar

Lucrări dramatice și cinematografice

– Piesă de teatru dedicată lui Dimitrie Cantemir de Dan Nasta

– Realizarea unui film artistic după un scenariu de Mihnea Gheorghiu

1974

a) ***Evenimente***

– 30 de ani de la insurecția națională antifascistă din august 1944

Lucrări de artă plastică și monumentală

– Ridicarea statuilor: „Ostașului român" la Păuliș, Cluj, Sighetul Marmației, Miercurea-Ciuc și Sf. Gheorghe; grupul sculptural „Gărzile patriotice" la Drobeta-Turnu Severin

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

– Ridicarea Monumentului Muncii Socialiste la Reşiţa

– Realizarea unor expoziţii de artă plastică cu lucrări noi, în Bucureşti şi în alte centre culturale din ţară

– Se vor ridica obeliscuri comemorative şi se vor amenaja cimitire eroilor căzuţi în luptele insurecţionale şi în Războiul antihitlerist în oraşele: Bucureşti, Ploieşti, Braşov, Hârşova, Cluj, Drobeta-Turnu Severin, Timişoara şi în alte localităţi

Lucrări cu caracter istoric, literar, artistic

– *Tratatul de istorie a României* (vol. VI, cuprinzând perioada anilor 1918-1944)

– *Tratatul de istorie a României* (vol. VII, machetă, perioada de după 1944)

– Două volume de documente privind luptele pentru eliberarea României, Ungariei şi Cehoslovaciei (elaborate de Institutul de studii istorice şi social-politice)

– Roman despre activitatea unui grup de ilegalişti în anii războiului, de Mihai Beniuc

– *Confesiunile lui Darie,* evocare memorialistică din lupta împotriva regimului burghezo-moşieresc şi a pericolului de fascizare a ţării, de Zaharia Stancu

– *Eliberarea ţării de sub jugul fascist oglindită în poezie* – antologie lirică

– *Antologia reportajului Eliberării*

– *23 August în dramaturgia naţională* – antologie

– *Nuvela insurecţiei naţionale* – antologie

– *Clasa muncitoare în lirica românească* – antologie de versuri inspirate din viaţa şi lupta oamenilor muncii din ţara noastră

– *Asasinatul,* roman dedicat memoriei comuniştilor antifascişti căzuţi în ajunul celui de-al Doilea Război Mondial, de Paul Georgescu

– *Cavalerii dreptăţii,* roman dedicat luptei românilor în rezistenţa franceză, în cel de-al Doilea Război Mondial, de Şerban Nedelcu

– Roman despre activitatea comuniştilor în perioada 1934-1944 şi a insurecţiei fasciste, de Aurel Mihale

– Roman despre activitatea unei organizaţii de partid în anii următori Eliberării, de Alexandru Simion

– Roman despre insurecţie, de Haralamb Zincă

– *Batalionul tineretului,* roman de Pop Simion dedicat luptei eroice a unui grup de tineri pe frontul antifascist (decembrie 1944 – martie 1945)

– Roman despre insurecţie, de Laurenţiu Fulga

– Roman – *23 August,* de Radu Ciobanu

– Roman despre activitatea unor comunişti ilegalişti, de Bujor Nedelcovici

– *23 August în Valea Jiului,* de Vasile Nicorovici

– Roman de Ilie Tănăsache evocând momentul Eliberării văzut de copii

– *Oraşul scufundat în ceaţă* – roman de Meliusz Iosif (în limba română)

– *Porţi spre glorie,* volum de reportaje evocând episoade din insurecţia armată de la 23 August 1944 în Oltenia, de Ilie Purcaru

– *România pitorească azi,* itinerar contemporan al călătoriei făcute de Al. Vlahuţă în 1900 şi descrierea înfăţişării de astăzi a locurilor cutreierate de poet, de la Porţile de Fier până la Bicaz şi Marea Neagră (volum colectiv)

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

– *30 de sate,* reportaje privind transformările satului actual, de Katona Szabó István

– *Uteciştii,* povestire de Dorina Rădulescu

– Povestire despre viaţa copiilor de azi, de D.R. Popescu

– Nuvelă despre viaţa copiilor care cresc şi învaţă în şcolile noi ale patriei, de Fănuş Neagu

– *Din dragoste,* versuri patriotice de Camil Baltazar

– Poezii patriotice de Alexandru Andriţoiu

– *Patria copilăriei mele,* versuri de Dumitru M. Ion

– Antologie de debuturi cu versuri ale unor tineri poeţi închinate zilei de 23 August

– *Poeţi străini cântă România.* Antologie lirică din opera unor mari poeţi contemporani, oaspeţi ai ţării noastre

– Antologie de nuvele ale scriitorilor de limbă maghiară din România: Nagy István, Kovács György, Sütö András, Papp Ferenc, Huszár Sándor

– Antologie de proză germană contemporană semnată de Anton Breitenhoffer, Arnold Hauser, Franz Storch, Ludwig Schwarz şi alţii

– *Poezia patriotică românească.* Studiu de Ion Dodu Bălan

– *Ideea de patrie în literatura română.* Studiu de Al. Hanţă

– *Memoria pietrei.* Prezentarea monumentelor, obeliscurilor şi plăcilor comemorative din România, Ungaria, Cehoslovacia, Austria şi Franţa, prin care se cinsteşte memoria luptătorilor români căzuţi la datorie în lupta împotriva fascismului, pentru eliberarea patriei, de col. Florian Tucă

– *30 de ani de la Eliberare* – album de artă plastică ilustrând dezvoltarea socialistă a patriei noastre

Lucrări dramatice şi cinematografice

– Filmul serial de televiziune *Un August în flăcări,* după un scenariu de Eugen Barbu

– Filmul serial de televiziune *Secretul orei*

– Filmul *Detaşamentul Păuliş,* care va evoca un episod eroic din luptele pentru eliberarea României de sub jugul fascist după un scenariu de Titus Popovici

– Piesă de teatru dedicată actului de la 23 August şi luptei uteciştilor, de Eugen Barbu

– Piesă de teatru dedicată eroismului luptătorilor care au pregătit eliberarea, de Paul Anghel

Lucrări muzicale

– *Şi a fost ora H,* operă după romanul cu acelaşi titlu al scriitorului H. Zincă, de Mihai Moldovan

– Operă pe tema insurecţiei, de Cornel Trăilescu

– *Interogatoriul din zori,* operă într-un act de Doru Popovici

– *Dreptul la dragoste,* operă după romanul *Aveam 18 ani* al scriitoarei Ecaterina Lazăr, de Teodor Bratu

– *Văpaia,* balet de Mircea Chiriac

– *Zi de lumină şi adevăr,* cantată pentru cor şi orchestră de Irina Odăgescu

– *Simfonia II,* dedicată insurecţiei de Walter Klepper

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

– 400 de ani de la luptele lui Ion Vodă cel Cumplit cu turcii (Roşcani, Siliştea)

– Se va ridica un monument pe locul bătăliei

– *Ion Vodă cel Cumplit,* povestire de Radu Theodoru

– *Ion Vodă cel Viteaz,* monografie de Dinu C. Giurescu

– O nouă versiune a piesei *Ion Vodă cel Cumplit,* de Laurenţiu Fulga

– Film în care va fi evocată lupta domnitorului Ion Vodă cel Cumplit pentru independenţa Moldovei, dragostea de ţară şi vitejia acestuia (după un scenariu care urmează să fie comandat)

b) ***Personalităţi***

– 100 de ani de la naşterea lui C.I. Parhon (1874)

– Se vor ridica busturi în Bucureşti şi Iaşi

– Se va tipări un volum omagial despre personalitatea şi activitatea social-politică a lui C.I. Parhon

1975

a) ***Evenimente***

– 500 de ani de la luptele lui Ştefan cel Mare de la Vaslui

– Se vor dezveli statui ale lui Ştefan cel Mare la Bucureşti şi Suceava

– Se va ridica un obelisc la Podul Înalt – Vaslui

Lucrări istorice şi literare

– Monografia epocii domniei lui Ştefan cel Mare (Şerban Papacostea)

– *Bătălia de la Vaslui,* monografie de Tr. Mutaşcu

– Antologie de poezie patriotică, închinată personalităţii lui Ştefan cel Mare

– *Lupta de la Vaslui,* istorie romanţată pentru tinerii cititori, de I. Cihodaru

– Povestire de Al. Ivan Ghilia

– Legende despre Ştefan cel Mare, de Elena Mătase

Lucrări dramatice şi cinematografice

– Piesă de teatru închinată luptelor moldovenilor împotriva cotropirii turceşti, de H. Lovinescu

– Film artistic dedicat eroismului popular şi figurii lui Ştefan cel Mare, după un scenariu de Titus Popovici

– 375 de ani de la Unirea Ţărilor Române sub domnia lui Mihai Viteazul

Lucrări de artă plastică şi monumentală

– La Alba-Iulia se va ridica un grup statuar simbolizând prima Unire a celor trei ţări române

– Se va realiza monumentul Unirii în Piaţa Unirii din Bucureşti

– Ridicarea unor monumente ale lui Mihai Viteazul la Cluj şi Craiova; ridicarea unor obeliscuri la Şelimbăr-Sibiu şi la Gurăslău-Sălaj; realizarea unei compoziţii sculpturale *Fraţii Buzeşti* – în faţa liceului cu acelaşi nume din Craiova; dezvelirea statuii *Baba Novac* la Bastionul Croitorilor din Cluj; ridicarea unui bust compoziţional al lui Mihai Viteazul în cadrul ansamblului Mănăstirii Dealului

Lucrări literare

– *Istoria românilor sub Mihai-Voievod Viteazul,* de N. Bălcescu, ediţie bibliofilă, bogat ilustrată (în limbile română şi maghiară)

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

– *Mihai Viteazul în conştiinţa contemporanilor şi urmaşilor,* culegeri din izvoare diplomatice şi narative de Ştefan Pascu

– *Mihai Viteazul* – monografie de Ştefan Ştefănescu

– *Ideea de unitate naţională în literatura română.* Studiu de V. Fanache

– *Mihai Viteazul în literatura română şi universală.* Antologie

– *Mihai Viteazul şi Iaşii,* studiu istoric sub îngrijirea unui colectiv

– *Mihai Viteazul,* roman de Dana Dumitriu

– *Mihai Viteazul în legende şi balade*

Lucrări dramatice şi cinematografice

– Piesă de teatru care va evoca momentul Unirii ţărilor române sub domnia lui Mihai Viteazul, de Dan Tărchilă.

– Televiziunea va realiza un film documentar consacrat năzuinţei de unitate a poporului român şi înfăptuirii ei.

Lucrări muzicale

– *Mihai Viteazul,* suită simfonică de Tiberiu Olah

– *30 de ani de la instaurarea primului guvern democratic al României*

– *Tratatul de istorie a României* (vol. VII – editare şi vol. VIII – machetă)

– Monografia *6 Martie 1945*

Lucrări cinematografice

– Film artistic consacrat luptei pentru instaurarea puterii populare în România.

b) ***Personalităţi***

– *100 de ani de la moartea Anei Ipătescu (1875)*

– Ridicarea statuii Anei Ipătescu în Bucureşti

– *Ana Ipătescu,* roman de Mihai Giugariu

– *Figuri marcante de femei în Revoluţia de la 1848,* de Profira Sadoveanu

– *Ana Ipătescu,* operă de Florin Comişel

– Film artistic *Ana Ipătescu şi rolul ei în Revoluţia din 1848*

– 125 de ani de la naşterea poetului Mihail Eminescu

– Se vor ridica în Bucureşti un monument al poetului şi statui la Cluj şi Deva

– Se vor tipări *Caietele Eminescu* (publicarea manuscriselor Eminescu aflate la Academia R.S. România)

– *Eminescu,* studii de George Munteanu

– *Şapte planete,* roman documentar despre Eminescu de Petru Vintilă

– *Eminesciana.* Volum colectiv de studii critice asupra operei luceafărului poeziei româneşti

– *Poesis,* operă dedicată lui Mihail Eminescu de Gh. Dumitrescu

– Film artistic de lung metraj, *M. Eminescu*

1976

a) ***Evenimente***

– 40 de ani de la crearea brigăzilor internaţionale pentru Spania (1936)

– Poem dedicat luptei brigăzilor internaţionale din Spania, de Méliusz József

– *Amintiri din Spania,* de Vida Geza, album de grafică militantă din anii participării autorului la luptele din Spania în brigăzile internaţionale (în limbile română şi germană)

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

– *No pasaran* – film artistic după un scenariu de Titus Popovici

– Balet realizat de Sergiu Sarchizov

b) ***Personalităţi***

– 100 de ani de la naşterea sculptorului Constantin Brâncuşi (1876)

– Dezvelirea statuii *C. Brâncuşi* la Târgu-Jiu

– *Gândire în piatră,* eseu despre opera lui C. Brâncuşi, de Adrian Petringenaru

– Roman despre Brâncuşi de Constantin Cuza

– *Brâncuşi la Târgu Jiu* – album (în limbile română şi germană, de Ion Miclea

– *Brâncuşi şi critica românească,* de Barbu Brezianu

– Piesă de teatru în care va fi evocată personalitatea lui C. Brâncuşi, de Mihnea Gheorghiu

– Balet de Tiberiu Olah

– 125 de ani de la naşterea lui Spiru Haret (1876)

– Se va dezveli statuia lui Spiru Haret la Iaşi

– *Spiru Haret şi dezvoltarea învăţământului românesc* (monografie)

1977

a) ***Evenimente***

– 100 de ani de la cucerirea independenţei de stat a României (1877)

Lucrări de artă plastică şi monumentală

– Se va dezveli monumentul „Independenţei" la Bucureşti

– Realizarea unei compoziţii sculpturale la Calafat

– Dezvelirea de busturi eroilor de la 1877: maior Murgescu, maior Gh. Şonţu, lt. D. Lemnea, gen. Cernat, col. Cerchez, lt.-col. Cotruţ ş.a.

Lucrări cu caracter istoric şi literar

– *Războiul pentru independenţă din 1877-1878* – monografie de gen. maior Constantin Antip ş.a.

– *Consolidarea statului naţional român, 1859-1877,* de Matei Ionescu

– *Socialiştii români şi Războiul de independenţă*

– *Războiul de independenţă văzut de diplomaţii străini (documente inedite),* ediţie îngrijită de Gh. Ungureanu

– *Imaginea Războiului de independenţă în literatura română,* de Teodor Vârgolici

– Antologie literară dedicată Războiului de independenţă din 1877-1878

– *Războiul de independenţă,* roman de Nicolae Jianu

– *Plevna,* roman de M.R. Iacoban

– Povestire de Alexandru Mitru

– Poem de Victor Tulbure

– *Războiul de independenţă reflectat în arta plastică românească* – album în limbile română şi germană

Lucrări dramatice şi cinematografice

– Piesă de teatru inspirată din luptele eroice pentru independenţa României (1877), de Mihnea Gheorghiu

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

– Filmul artistic cu caracter de epopee închinat faptelor de vitejie ale poporului nostru (după un scenariu ce urmează a fi comandat)

Lucrări muzicale

– Operă de Emil Lerescu

– Balet de Achim Stoia

– Cantată jubiliară de Dan Constantinescu

– Se vor emite comenzi pentru realizarea unui ciclu de 100 gravuri pentru difuzarea lor la instituţiile de învăţământ

– Studioul de artă plastică al M.F.A. va realiza portrete (sculptură şi pictură) ale celor mai reprezentative figuri de eroi în războiul de independenţă care vor fi amplasate în incinta unor mari unităţi militare

– *30 de ani de la proclamarea Republicii Populare Române (1947)*

Lucrări monumentale

– Ridicarea, în Bucureşti, a „Monumentului Republicii"

Lucrări cu caracter istoric şi literar

– *De la Republica Populară Română la Republica Socialistă România* (Institutul de studii istorice şi social-politice)

– *România socialistă pe coordonatele lumii*

– Roman, de Petre Popescu

– Roman – pe teme contemporane, de D.R. Popescu

– Roman – pentru copii, de Octav Pancu-Iaşi

– Roman – inspirat din viaţa şi preocupările oamenilor muncii în perioada din preajma şi după proclamarea Republicii, de Szabó Gyula

– *Aceste oraşe nu existau,* reportaj ilustrat cu fotografii înfăţişând prefacerea socialistă a patriei, de Ion Crânguleanu

– Antologii şi volume colective de versuri patriotice atât româneşti cât şi în limbile maghiară, germană şi sârbă, consacrate evenimentului

– Album cu lucrări de artă plastică pe tema *30 de ani de Republică*

Lucrări dramatice şi cinematografice

– Piesă de teatru care va evoca momentul istoric al proclamării Republicii, de Horia Lovinescu

– Film artistic despre pregătirea şi instaurarea Republicii

Lucrări muzicale

– Operă de Cornel Trăilescu

– Cantată intitulată *România,* de Doru Popovici

– 100 de ani de la apariţia ziarului „Socialistul" – evocarea începuturilor mişcării socialiste (1877)

– Începuturile mişcării muncitoreşti şi socialiste în România – monografie

– Roman evocând începuturile mişcării socialiste în România, de Nicolae Dragoş

– Piesă de teatru inspirată din perioada începuturilor mişcării socialiste în România, de Mihnea Gheorghiu

– Film de evocare a luptelor muncitoreşti şi a presei socialiste din secolul trecut, după un scenariu ce va fi comandat

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

– Poem vocal-simfonic de Dumitru Bughici

– 70 de ani de la răscoalele ţărăneşti din 1907

– Se va ridica compoziţia statuară „Solidaritatea muncitorilor din Paşcani cu răsculaţii"

– Monumentul „1907" la Vaslui

– Se vor publica 3 volume de documente selective privind poziţia mişcării muncitoreşti şi socialiste faţă de problema agrară

– Se va tipări pentru străinătate o sinteză a lucrării monografice *Marea răscoală a ţăranilor din 1907*

– *Rapsozi ai răscoalei,* selecţie din poezia populară inspirată din lupta ţărănimii pentru dreptate socială

– *1907,* album de grafică dedicat răscoalei

– Studiu consacrat influenţei evenimentelor din 1907 în Transilvania, de Egyed Ákos

– Operă inspirată din viaţa nouă a ţărănimii noastre de Gheorghe Dumitrescu

– 60 de ani de la bătăliile de la Mărăşti, Mărăşeşti şi Oituz (1917)

– Readucerea şi amplasarea mormântului soldatului necunoscut la Bucureşti (sub Arcul de Triumf)

– Se vor dezveli busturile *Eremia Grigorescu* în comuna Bujoreni, judeţul Galaţi, *Dimitrie Praporgescu* la Turnu-Măgurele şi *Ecaterina Teodoroiu* la Bucureşti

– *România în Primul Război Mondial* – lucrare monografică

– *Mărăşti-Mărăşeşti-Oituz,* volum de documente militare

– *Lupta maselor populare împotriva ocupanţilor germani în anii 1916-1918,* studiu de lt.-col. Căzănişteanu Constantin

– *Eroi ai Primului Război Mondial,* evocări

– *Ecaterina Teodoroiu,* monografie de Ion Călin

– *Pe aici nu se trece,* povestiri pentru copii şi tineret de Dumitru Almaş

– Povestiri ilustrate cu fotografii ale monumentelor evocând scene din luptele de la Mărăşeşti, Mărăşti, Oituz, de Paul Anghel şi Ion Miclea

– Roman având ca temă luptele eroice de la Mărăşeşti, de Petre Popescu

– *Primul Război Mondial în conştiinţa literară românească,* studiu de Al. Săndulescu

– Filmul artistic *Pe aici nu se trece* dedicat luptelor de la Mărăşeşti, după un scenariu ce va fi comandat

b) ***Personalităţi***

– 100 de ani de la naşterea poetului Ady Endre (1877)

– Compoziţia sculpturală „Ady Endre – Emil Isac" la Cluj

– *Ady Endre,* monografie de Bustya Endre

– Culegere din publicistica militantă, anticlericală a poetului

– 125 de ani de la naşterea scriitorului I.L. Caragiale

– Se va ridica o statuie a scriitorului la Bucureşti

– Film artistic despre viaţa şi opera lui I.L. Caragiale

– 200 de ani de la naşterea lui Dinicu Golescu (1777)

– *Dinicu Golescu, omul şi opera* – monografie

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

– 450 de ani de la urcarea pe tron a lui Petru Rareş (1527)

– Dezvelirea unei statui a lui P. Rareş în oraşul Bistriţa-Năsăud *(sic!)* şi a unui bust la Hârlău

– *Petru Rareş şi epoca sa* – lucrare monografică

Lucrări dramatice şi cinematografice

– Piesă de teatru de Mircea Radu Iacoban

– Film artistic de lung metraj consacrat vieţii domnitorului

1978

– 60 de ani de la desăvârşirea unităţii de stat a României

– *Desăvârşirea unităţii statului naţional român – operă a maselor populare* –, Institutului „N. Iorga"

– Roman pe tema desăvârşirii unităţii naţionale, de Ioana Postelnicu

– Roman pe tema desăvârşirii unităţii naţionale, de Radu Ciobanu

– *Scrum şi coroană,* roman care evocă descompunerea Imperiului habsburgic în perioada premergătoare anului 1918, de Szencsei László

– Operă consacrată evenimentului de Liviu Glodeanu

– Film artistic despre pregătirea şi înfăptuirea actului Unirii din 1918

– 60 de ani de la reprimarea manifestaţiei muncitoreşti din Piaţa Teatrului Naţional de la 13 decembrie 1918

– Dezvelirea monumentului „13 Decembrie 1918" la Bucureşti

– Film artistic *13 Decembrie 1918*

1979

– 120 de ani de la Unirea Principatelor Române

– *Epoca Unirii* (monografie istorică)

– *Diplomaţii Unirii* (monografie)

– Roman inspirat din viaţa lui Alexandru Ioan Cuza, de Eugen Barbu

– *Scriitorii români şi Unirea,* studiu de Ion Roman

– *Literatura epocii Revoluţiei de la 1848 şi a Unirii,* monografie de Paul Cornea

– Antologie omagială cuprinzând memoralistică, proză şi poezie dedicată luptei pentru pregătirea şi înfăptuirea Unirii

– *Ecoul internaţional al luptelor românilor pentru unitatea naţională,* studiu de Gh. Platon

– Culegere din scrierile istoricilor maghiari progresişti despre Unirea Principatelor şi despre personalitatea lui Al. I. Cuza – colectiv

– Povestire de Pop Simion

– Film artistic *Alexandru Ioan Cuza,* după un scenariu de Eugen Barbu

– Operă despre Unire, de Cornel Trăilescu

– 50 de ani de la luptele minerilor de la Lupeni (1929)

– Dezvelirea la Petroşani a unui monument al luptelor minerilor Văii Jiului

– *Lupeni '29* – monografie istorică – (I.S.I.S.P.)

– Roman consacrat mişcării din 1929, de Al. Ivasiuc

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

– *Greva de la Lupeni,* roman de Petre Sălcudeanu
– Povestiri de Nicolae Ţic
– *Între noapte şi zi,* volum de reportaje despre munca şi oamenii din Valea Jiului, de Petre Dragu
– *Lupeni '29* – suită simfonică de Teodor Grigoriu
– Operetă inspirată din viaţa minerilor din Valea Jiului, de Elly Roman

– 200 de ani de la naşterea lui Gheorghe Lazăr (1779)

– Dezvelirea unei statui la Sibiu
– *Dascălul,* roman pentru tineret de Al. Mitru
– Piesă de teatru despre marele deschizător de drumuri al şcolii româneşti de Cornel Dragoman şi Al. Voitin

– 100 de ani de la naşterea lui Ştefan Gheorghiu (1879)

– Dezvelirea unor busturi la Bucureşti, Ploieşti, Brăila şi Galaţi
– Film artistic despre viaţa şi activitatea revoluţionară a lui Ştefan Gheorghiu

– 125 de ani de la naşterea lui Victor Babeş (1854)

– Dezvelirea unor busturi la Bucureşti şi Cluj
– *Victor Babeş – viaţa şi opera* (monografie)
– Se va realiza un film artistic

– 100 de ani de la naşterea lui Ion Borcea (1879)

– Dezvelirea unei statui la Constanţa
– *Ion Borcea – omul şi opera* (monografie)
– Film artistic

1980

– 250 de ani de la naşterea lui Horea (1730)

– Dezvelirea unor statui la Bucureşti, Deva şi Abrud
– *Horea* (monografie)
– *Horea,* roman de Nicolae Ţic
– *Horea,* roman de Mihai Beniuc
– *Horea,* evocarea istorică pentru tineret de D. Giurescu
– *Horea şi ortacii săi,* culegere de poezii pentru copii
– *Horea,* roman de Lucia Demetrius
– Filmul artistic *Horea,* închinat marelui luptător revoluţionar, după un scenariu ce va fi comandat
– Piesă de teatru de I. Vlasiu
– Operă dedicată lui Horea de Felicia Donceanu
– *Privelişti noi din Ţara Moţilor,* suită simfonică de Alexandru Paşcanu

– 40 de ani de la prăbuşirea Doftanei (1940)

– Realizarea unei compoziţii monumentale dedicate eroismului comuniştilor, amplasată la Doftana
– *Doftana* (monografie)
– Roman închinat luptei comuniştilor, de Ioan Grigorescu
– *Literatura luptei ilegale a comuniştilor* – studii critice. Colectiv
– Antologii de poezie şi de proză consacrate comuniştilor
– *Pionierii pe urmele eroilor,* reportaje de Ion Crânguleanu

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

– *Nu bate,* povestiri despre viața și lupta comuniștilor din Doftana semnate de Eugen Barbu, Fănuș Neagu, Octav Pancu-Iași, Vladimir Colin, Nicolae Velea etc.

– Filmul artistic *Evadarea,* după un scenariu de Ioan Grigorescu

– Lucrare vocal-simfonică de Constantin Arvinte

– 175 de ani de la nașterea lui Eftimie Murgu (1805)

– Dezvelirea unei statui la Timișoara

– *Eftimie Murgu* (monografie)

– Se va realiza piesa *Tancsics și E. Murgu,* de Vereș Dániel

– 200 de ani de la nașterea lui Tudor Vladimirescu (1780)

– Dezvelirea la București și Craiova a unor monumente

– Roman de Ilie Purcaru, dedicat epocii și luptei eroului din Vladimiri

– Antologie din folclorul și lirica românească cultă evocând figura lui Tudor Vladimirescu

– 125 de ani de la nașterea lui C. Dobrogeanu-Gherea (1855)

– Dezvelirea unui grup compozițional la Ploiești și a unor statui la București și Buzău

– *C. Dobrogeanu-Gherea – viața și opera* (monografie)

– Film artistic consacrat personalității sale politice

– 200 de ani de la nașterea lui Barbu Lăutaru (1780)

– Dezvelirea unui bust la București

– Un roman consacrat vieții lui B. Lăutaru, de D. Corbea

– Realizarea unui film artistic despre Barbu Lăutaru

Alte personalități istorice și științifice a căror aniversare sau comemorare va fi marcată prin lucrări literare și artistice

Emil Racoviță	– Se va turna un film
	– Busturi la București și Bacău
Aurel Vlaicu	– Evocare dramatică de Mircea Ștefănescu
	– Statuie la aeroportul de la Otopeni și la cel din Târgu Mureș
	– Realizarea unui film artistic
Ecaterina Varga	– Bust în satul Hălmag-Sercaia, județul Brașov
Mihail Sadoveanu	– Statuie la Fălticeni
	– Operă după *Baltagul,* de V. Spătărelu
George Coșbuc	– Statuie la Bistrița
Petru Maior, Gheorghe Șincai, Ion Micu-Clain	– Compoziție sculpturală în orașul Cluj
Alecu Constantinescu	– Bust în municipiul București
Andrei Șaguna	– Bust în orașul Sibiu
Dimitrie Paciurea	– Bust în orașul București
Ovidiu Densușianu	– Bust în comuna Densuș, județul Hunedoara
Ioan Slavici	– Bust la Liceul din Arad
Matei Millo, George Enescu,	– Busturi în fața Teatrului Național din Iași

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Mihail Sadoveanu, Mihai Codreanu	
Petru Groza	– Bust în comuna Băcia, județul Hunedoara
Lucian Blaga	– Statuie în comuna Lancrăm, județul Alba
Gh. Pop de Băseşti	– Bust în comuna Băseşti, județul Maramureş
M.R. Paraschivescu	– Bust în orașul Văleni de Munte
Th. Neculuță	– Bust la Târgu-Frumos – Iași
Leonte Filipescu	– Bust în municipiul București
George Călinescu	– Bust în orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej
I.C. Frimu	– Bust în orașul Brăila
Gh. Munteanu-Murgoci	– Bust în orașul Râmnicu Sărat
Sava Henția	– Bust în comuna Sebeşel-Sasciori, județul Alba
Constantin Ivănuş	– Bust în comuna Dumbrăveni, județul Gorj
Jozsa Bela	– Bust în orașul Odorheiul Secuiesc
Filimon Sârbu	– Bust în localitatea Herezia-Veţel, județul Hunedoara
Ocsko Terezia	– Bust în orașul Arad
Bernath Andrei	– Bust în comuna Sânpaul, județul Mureş

*

* *

În afara acțiunilor legate de aniversarea unor evenimente şi personalități mai propunem:

Mircea cel Bătrân	– Evocarea vocal-simfonică după un moment din *Scrisoarea a III-a,* de M. Eminescu, de C. Dan Grigorescu
Constantin Brâncoveanu	– Evocări dramatice de Paul Anghel şi Paul Everac
	– Oratoriu pentru cor şi orchestră de Doru Popovici
Pintea Viteazul	– Film artistic

Se vor comanda lucrări muzicale inspirate din marile balade şi legende

Mioriţa – un balet pe muzică de C. Dan Grigorescu

Meşterul Manole – operă de Gheorghe Dumitrescu

▼

D.A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie, dosar 136/1972, f. 132-154

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

INDICE ANTROPONIMIC

A

Ady, Endre (1877-1919) – 172, 176, 342
Agachi, Nicolae – 298
Agiu – 94
Albert, Michael (n. 1947) – 176
Alecsandri, Vasile (1818-1890) – 23, 137, 291
Alexandrescu, Sică (Vasile; 1896-1973) – *37-38*
Alexandru, Ioan (1941-2000) – 128, 129, 132, 231
Alexe, Ilie – 298
Almaş, Dumitru – 342
Almăşanu, Virgil (n. 1926) – 105, 116-117
Alsher, Otto – 176
Aman, Theodor (1831-1891) – 109
Anastasiu, Anastase (n. 1918) – 105
Andreescu, E. – 51, 52
Andrei, Petre (1891-1940) – 143
Andrei, Ştefan (n. 1931) – 321, 326-327
Andrieş, Andi (n. 1934) – 335
Andriţoiu, Alexandru (1929-1996) – 337
Anghel, Paul (n. 1931) – 337, 342, 346
Antip, Constantin – 257, 262, 263, 340
Antonescu, Ion (1882-1946) – 248
Apacsai (Apaczai), Csere János (1625-1659) – 173
Apostol, Gheorghe (n. 1913) – 21, 43, 104, 243
Apostu, George (1934-1986) – 278, 280
Ardeleanu, I. – 50-53
Ardeleanu, Virgil (n. 1950) – 128, 133
Argetoianu, Constantin (1871-1952) – 94
Arghezi, Tudor (1880-1967) – 23, 30, 39, 127, 226
Arvinte, Constantin (n. 1926) – 345
Asztalos, István (1909-1960) – 169
Atanasiu, Niky (1907-1967) – *36-37*
Axenciuc, Victor – 258, 265

B

Baba, Corneliu (1906-1997) – 105, *117-118*, 120
Baba Novac (c. 1530-1601) – 338
Babeş, Victor (1854-1926) – 344
Babeuf, François Noël (Gracchus, 1760-1797) – 167
Bacalbaşa – 94
Badea, N. – 56
Badrus, Gheorghe – 44

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Balaci, Alexandru (n. 1916) – 105, *113-114*, *118*
Balogh, Edgárd – 163, 164, 172, 182
Baltag, Cezar (1937-1997) – 224, 226
Baltazar, Camil (1902-1977) – 337
Banc, Iosif – 104, 321, *327*
Bantea, Eugen – 257
Banu, Fl. – 56
Banuş, Maria (1914-1999) – 150
Bányai, Ladislau (1907-1981) – 256, 264
Baranga, Aurel (1913-1979) – 37, 39-40, 334
Baraschi, Constantin (1902-1966) – 29-30, 33
Barbu, Eugen (1924-1993) – 31-32, 33, 124-128, 129, 130, 131, 132, 134, 135, 138, 149, 150, 152-154, 156, 158, 161, 337, 343, 345
Barbu, Ion (1895-1961) – 150
Barbu Lăutaru (c. 1780-c. 1860) – 345
Bariţiu, Gheorghe (1812-1893) – 101, 334
Barnovschi (domnitor) – 268
Baternay [?] – 176
Batez – 168
Bălcescu, Nicolae (1819-1852) – 101, 270, 334, 335, 338
Bărnuţiu, Simion (1808-1864) – 101
Bârlădeanu, Alexandru (1911-1997) – 2, 43
Bejan, Dumitru – 298
Beldeanu (avocat) – 129
Beligan, Radu (n. 1918) – 36, 298
Bem, Jósef (1794-1860) – 169, 176
Beniuc, Mihai (1907-1988) – 124, 144, 151, 290, 291, 336, 344
Berciu, Dumitru (1907-1998) – 257, 262, 263
Berindei, Dan (n. 1923) – 256, 262-264
Bernard, John – 17
Bernath, Andrei – 346
Bertola, Clody (1918-2007) – 326
Berwanger, Nikolaus (1935-1989) – 180
Berza, Mihail (1907-1978) – 256, 262, 264
Biţan, Ion (n. 1924) – 105
Bîrlea, Ştefan – 62
Blaga, Lucian (1895-1961) – 268, 272, 346
Blajovici, Petre (n. 1922) – 104, 313, *314*
Blandiana, Ana (n. 1942) – 128
Bodnăraş, Emil (1904-1976) – 2, 9, 21, 43, 272, 313
Bodor, Pál (n. 1930) – 169-170
Bogdan, Ioan (1864-1919) – 252
Bogza, Geo (1908-1993) – 130-131, 150, 224, 231, 234
Bolintineanu, Dimitrie (1819-1872) – 23, 101, 291
Bolliac, Cezar (1813-1881) – 101
Bölönyi, E. – 50
Borcea, Ion (1879-1937) – 344

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Borghida, István (1918-1990) – 169
Borilă, Petre (1906-1973) – 104
Boscolov – 168
Botez, Alice (1914-1985) – 335
Botez, Demostene (1893-1973) – 25-27, 32, 39, 141-144, 157, 221, 222-225, 227, 234
Botticelli, Sandro (1444/1445-1510) – 299
Boureanu, Radu (n. 1906) – 226, 234
Bözödi, György (1913-1989) – 182
Brad, Ion (n. 1929) – 105, 128, 322, 326, 328
Bratu, Teodor – 337
Brătescu, C. – 53, 54
Brătianu (familie) – 248
Brătianu, Ion I. C. (1864-1927) – 248, 271
Brâncoveanu, Constantin (domn al Ţării Româneşti, 1688-1714) – 346
Brâncuşi, Constantin (1876-1957) – 23, 107, 110, 111, 113-118, 120, 229, 278-280, 299, 340
Breban, Nicolae (n. 1934) – 227-230, 232, 280-285
Breitenhoffer, Anton (n. 1912) – 152-153, 175, 337
Brezeanu – 37
Brezianu, Barbu (n. 1909) – 340
Brukenthal, Samuel Baron de (1721-1803) – 176
Brumaru, Paul – 128
Bucur – 15
Bughici, Dumitru (n. 1921) – 342
Bujor, Mihail Gh. – 94
Bunea, Ioan (1906-1990) – 128
Burcă – 105
Burebista – 99
Burtică, Cornel – 315, 316, 321, 325, 326-328, 330
Bustya, Endre (1927-1996) – 342
Buteanu, Ioan (1821-1849) – 334

C

Calin – 168
Campus, Eliza – 255, 256
Cantemir, Dimitrie (1673-1723) – 73, 335
Carafoli, Elie (1903-1983) – 62
Caragea, Boris (1906-1982) – 105, 301
Caragiale, Ion Luca (1852-1912)– 23, 342
Caragiu, Toma (1925-1977) – 325, 326, 329
Caraion, Ion (1923-1986) – 125, 129
Carol I (1839-1914) – 249
Carol II (1893-1953) – 271
Cassian, Nina (n. 1924) – 150
Cazacu, S. – 15
Călin, Ion – 342
Călinescu, Armand (1893-1939) – 271
Călinescu, George (1899-1965) – 33, 221, 224, 229, 293, 346
Călinescu, Matei (n. 1934) – 128, 129
Călinoiu, Nicolae (n. 1926) – 105

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Căzănişteanu, Constantin (1931-2001) – 342
Cândea, Virgil (1927-2007) – 335
Ceauşescu, Nicolae (1918-1989) – *2-5*, 6, 8, 10, 16, 19-25, 30-34, 36, 38, 40-41, 43, 62, 65, 66, 67, 69, 70, 73, 75, 78-86, 104, 105-108, 114, 115, 118-123, 126, 128, 141, 143, 148, 149, 153-162, 163, 175, 204-214, 217, 220, 231-241, 243, 245-247, 268, 272-273, 277, 280-282, 285-297, 298, 299, 300, 302-304, 307, 310, 312-318, 321, 324-326, 328-330
Cehi (Csehi), Iulius (Gyula) (1910-1976) – 167, 182
Cerchez, Mihail (1839-1885) – 340
Cernat, Alexandru (1828-1893) – 340
Cernescu, Nicolae (1904-1967) – 62
Cernovodeanu, Paul (1927-2006) – 258, 265
Chintilă, Spiru (1921-1985) – 34-36, 105, 111-114
Chiriac, Mircea (1919-1994) – 337
Chiriţă, Constantin (1925-1991) – 150-151
Cihodaru, I. – 338
Ciobanu, Radu (n. 1935) – 336, 343
Cioculescu, Şerban (1902-1988) – 266, 267
Cionoff, Şerban – 242
Ciucurencu, Alexandru (1903-1977) – 105, 106, 115, 118
Ciulei, Liviu (n. 1923) – 325-327
Cloşca (c. 1747-1785) – 101
Coandă, Constantin (1857-1932) – 94
Codreanu, Mihai (1876-1957) – 346
Colin, Vladimir (n. 1921-1991) – 345
Coliu, Dumitru (n. 1907) – 104, 105, 204, 243
Comarnescu, Petru (1905-1970) – 118
Comişel, Florin (n. 1922) – 334, 339
Condurachi, Emil (1912-1987) – 255, 256
Constantin, Ilie (n. 1939) – 224, 226
Constantinescu, Alecu – 94, 345
Constantinescu, Dan (n. 1950) – 341
Constantinescu, Miron (1917-1974) – 243, 256-258, 262-265, 267, 272
Constantinescu, Nicolae N. (n. 1920) – 258, 265
Constantinescu-Iaşi, Petre (1892-1977) – *7-8*
Copil, Teodor – 50, 52
Corbea, D. – 345
Corlaciu, Ben (1924-1984) – 254
Cornea, Paul (n. 1924) – 343
Cosma – 112, 115
Coşbuc, George (1866-1918) – 23, 345

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Cotruş, Aron (1891-1961) – 242
Cotruţ, lt.-col. – 340
Covaliu, Ion Brăduţ (1924-1991) – 105, 108-110, 114-115, 116, 119, 120, 298, 300-301, 303
Crăciun, Constanţa (n. 1914) – 34
Crânguleanu, Ion – 341, 344
Crişan (1733-1785) – 101, 325
Csake, Gábor – 170
Csögör, Lájos – 182
Curticăpeanu, Vasile (n. 1923) – 256, 263
Cuza, Alexandru Ioan (1820-1873) – 101, 335, 343
Cuza, Constantin – 340

D

Daczi, **Pál** – 164
Daicoviciu, Constantin (1898-1973) – 62, 65-66, 67, 70, 71, 72, 75, 82, 83, 86, 176, 256, 257, 262, 263, 266, 267
Dalea, Mihai (n. 1917) – 104, 204, 211, 212
Damian, Mircea (1899-1947) – 149
Dănălache, Florian (n. 1915) – 104, 298
Deac, Augustin (1928-2003) – 44, 257, 264
Decebal – 99
Demeter, János (Ioan) – 164, 165-166, 181
Demetrius, Lucia (1910-1992) – 344
Densuşianu, Ovid (1873-1938) – 345
Deşliu, Dan (1927-1992) – 237, 291
Dimov, Dimităr (1909-1966) – 234
Dinculescu, Constantin (1898-1990) – 298-299, 301, 303
Dinu, Gheorghe – 150
Dobra, P. – 334
Dobre, Gheorghe – 258, 265
Dobrogeanu-Gherea, Constantin (1855-1920) – 45, 94, 236, 266, 267, 293, 345
Doca, Gheorghe – 298
Dodu Bălan, Ion (n. 1929) – 337
Doja, Gheorghe (?-1514) – 100
Domokos, Géza (1928-2007) – 166-167, 181
Donceanu, Felicia (n. 1931) – 344
Dostoievski, Fiodor Mihailovici (1821-1881) – 135, 231
Doxănescu, E. – 51, 58
Dragoman, Corneliu (1914-1999) – 344
Dragomirescu, Mihail (1868-1942) – 144
Dragoş, Nicolae (n. 1938) – 341
Dragu, Petre (1932-1977) – 344
Drăgan, Mihai (1937-1993) – 128
Drăgănescu, Mihai (n. 1929) – 298
Drăghici, Alexandru (1919-1993) – 43, 104, 105, 163
Duduman, Ştefan – 204
Duminecă, Petre – 204

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Dumitrescu, Dumitru (1904-1984) – 62
Dumitrescu, Geo (n. 1920) – 127, 131, 132, 138, 151-152, 156
Dumitrescu, Gheorghe (1914-1996) – 339, 342, 346
Dumitrescu, Ion (n. 1913) – 29, 299-300, 301-302, 303
Dumitriu, Dana (1943-1987) – 339
Dumitriu, Petru (n. 1924) – 151

E

Egyed, Akos (n. 1929) – 342
Eisenburger, Eduard – 178-179, 298
Eliade, Mircea (1907-1986) – 118, 122, 230, 242
Eminescu, Mihai (1850-1889) – 23, 160, 339, 346
Enache, Marin – 298
Enescu, George (1881-1955) – 23, 114, 229, 345
Erdös, Pál (1913-1996) – 168-169
Erdyi Istvan – 172-173
Everac, Paul (n. 1924) – 346

F

Fanache, V. – 339
Fazekas, János (n. 1926) – 170, 272, 298, 313
Ferdinand I (1865-1927) – 249
Filipescu, Leonte – 346
Fixler, Sandor – 169
Fodor, Sandor (n. 1922) – 168
Forcoş, Carol – 178
Fotino, Nicolae – 257, 264
Frimu, I. C. (1871-1919) – 94, 346
Frunză (poet) – 291
Fulga, Laurenţiu (1916-1984) – 336, 338

G

Gabor [?] – 171
Gábor, Aron (1814-1849) – 335
Gal, Carl – 194
Gal, Ernö – 162-163
Galan, Valeriu Emil (1921-1995) – 224
Gálfalvi, Zsolt (n. 1933) – 174, 217
Gâdea, Suzana (n. 1919) – 298
Georgescu, Paul (1923-1994) – 336
Georgescu, Titu (n. 1929) – 44
Gere, Mihai (1919-1997) – 104, 204, 205, 243, 272, 303, 313, 315, 316, 321, 327
Gheorghe, Ion (n. 1935) – 128
Gheorghiu, Mihnea (n. 1919) – 147-149, 154, 157, 231, 232, 234, 236, 335, 340, 341
Gheorghiu, Ştefan (n. 1926) – 94, 344
Gheorghiu-Dej, Gheorghe (1901-1965) – 8, 167
Ghilia, Al. Ivan (n. 1930) – 128, 129, 338
Ghircoiaş, V. – 49-58, 61
Ghişe, Dumitru (1930-1991) – 204, 210, 230
Gidofalvi, Z. – 54, 58
Gigurtu, Ion (1886-1959) – 94
Giosan, Nicolae (1921-1990) – 243

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Giugariu, Mihai (n. 1929) – 339
Giurescu, Dinu C. (n. 1927) – 338, 344
Glodeanu, Liviu (1938-1978) – 343
Gluvacov, Ion (n. 1913) – 204
Goethe, Johann Wolfgang (1749-1832) – 135, 285
Goga, Octavian (1881-1938) – 23, 221, 242, 271
Gogol, Nikolai Vasilievici (1809-1852) – 321, 328
Goldberger, Nicolae (1904-1970) – 44
Goldenberg, S. – 258, 265
Golescu, Dinicu (1777-1830) – 342
Göllner, Carol (1911-1995) – 176, 256, 264
Gostar, Nicolae (n. 1922) – 266
Goya y Lucientes, Francisco José de (1746-1828) – 299
Graeze, Mayer – 176
Grigorescu – 35
Grigorescu, Al. – 53, 57
Grigorescu, C. Dan – 346
Grigorescu, Dan (n. 1931) – 335
Grigorescu, Eremia (1863-1919) – 342
Grigorescu, Ioan (n. 1945) – 344, 345
Grigorescu, Lucian (1894-1965) – 35, 113
Grigorescu, Nicolae (1838-1907) – 23, 109, 119
Grigoriu, Theodor (n. 1926) – 344
Groza, Mia (1918-2003) – 298
Groza, Petru (1884-1958) – 346
Gusti, Dimitrie (1880-1955) – 37
Gutenberg, Johann (c. 1400-1468) – 14
Gúzner, Svoiklás – 164

H

Haas, Conrad (1509-1579) – 176
Haas, Sebastian – 176
Hajdu, Győzó – 163-164
Hanţă, Alexandru (n. 1931) – 337
Haret, Spiru (1851-1912) – 13, 340
Hauser, Aedi [Heidi?] – *178*
Hauser, Arnold (n. 1929) – *175*, 181, 337
Hăulică, Dan (n. 1932) – *278-280*
Hegedus, L. – 53-55
Heidegger, Martin (1889-1976) – 230, 242
Henţia, Sava (1848-1904) – 346
Hitler, Adolf (1889-1945) – 175, 248
Hohenzollern (familie) – 249
Honterus, Johannes (1498-1549) – 176
Horea (c. 1731-1785) – 101, 268, 344
Horedt, Kurt (1914-1991) – 256, 262, 263
Horodincă, Georgeta (n. 1930) – 230-231
Horvath, Imre (1906-1993) – 164
Hossu, Iuliu (1885-1970) – 248
Hulubei, Horia (1896-1972) – 10, 62, 70, 72

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Hurezeanu, Damian – 257, 264
Hussar, Sándor – 337

I

Iacoban, Mircea Radu (n. 1940) – 340, 343
Iancu, Avram (1824-1872) – 101, 251, 270, 335
Iancu de Hunedoara – 100
Ignat, Nestor – 298
Ignea, Dumitru (n. 1926) – 126
Iliescu, Ion (n. 1930) – 146, 220, 272, 298, 303
Ion, Dumitru M. (n. 1947) – 128, 337
Ion Vodă – 100, 338
Ionescu, Eugen (1912-1994) – 40, 51, 272
Ionescu, Gheorghe (n. 1912) – 49, 51, 54-56, 59, 61
Ionescu, Matei – 340
Ionescu, Nae (1890-1940) – 122
Ionescu, Take (1858-1922) – 248
Ionescu-Gulian, Constantin (n. 1914) – 62
Ionesd, Elemer [?] – 174
Iordáki Lajos – 170, 171, 182
Iordan, Iorgu (1888-1986) – 10-12, 13
Iorga, Nicolae (1871-1940) – 16, 17, 94, 154, 236, 252
Ipătescu, Ana (1805-1875) – 339
Irimescu, Ion (n. 1903) – 105, 110-111, 115, 116, 120, 333
Isac, Emil (1886-1954) – 342
Ivasiuc, Alexandru (1933-1977) – 343
Ivănceanu – 137, 152
Ivănuș, Constantin (1886-1928) – 94, 346

J

Jagamos, Janos – 164
Jalea, Ion (1887-1983) – *28*, 105, 107, 108, 114, 115, 120, 301
Jancsó, Elemér (1905-1971) – 164
Jebeleanu, Alexandru (1923-1996) – 216-218
Jebeleanu, Eugen (1911-1991) – 149, 150, 214, 254, 298
Jianu, Nicolae (1916-1982) – 340
Joja, Athanase (1904-1972) – 62, 71-72, 73-74, 75, 77
Jokab, Mauriţiu – 167
Józsa, Béla (1898-1943) – 346

K

Kafka, Franz (1883-1924) – 51
Kantor, Lajos – 171-172
Kányádi, Sándor (n. 1929) – 170
Katona Szabó, István – 337
Kazar, Vasile (n. 1913) – 105, 115-116
Klepper, Walter – 337
Kogălniceanu, Mihail (1817-1891) – 101
Kossuth, Lajos (1802-1894) – 270
Kovács, György – 164, 165, 337
Krasser, Frederik – 176

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Kurkó, Gyárfás – 182

L

Láko (asistent) – 163
Land, Max – 72
Lascu – 15
Laszloffy, Aladar (n. 1937) – 226-227
Lazányi, Endre – 164
Lazăr, Ecaterina – 337
Lazăr, Gheorghe (1779-1823) – 344
Lăncrănjan, Ion (1928-1991) – 127, 129, 130, 134, 135
Lăudat, I. D. – 335
Lăzărescu, Gh. – 56
Lemnea, lt. Dumitru – 340
Lenau, Nicolaus (1802-1850) – 176
Lenin, Vladimir Ilici (1870-1924) – 262, 264
Lerescu, Emil (n. 1921) – 341
Letay, Lajos (n. 1920) – 139-141
Levente, Mihail (n. 1915) – 298
Liveanu, Vasile (n. 1928) – 256, 263
Lovinescu, Eugen (1881-1943) – 149
Lovinescu, Horia (1917-1983) – *38-39*, 338, 341
Lovinescu, Monica (n. 1921) – 149
Luchian, Ştefan (1868-1916) – 280
Lungu, Traian – 256
Lupu, M. – 56
Lupu, Petre (n. 1946) – 104, 105

M

Macovei, Ligia (n. 1916) – 298
Macovei, Pompiliu – 129, 295, 298, 300
Macsári, Lajos – 173
Mahomed II (1432-1481) – 269
Maican, Constantin – 122, 125
Maicu, Horia (1905-1975) – 37
Maior, Petru (c. 1756-1821) – 345
Maiorescu, Titu (1840-1917) – 160, 266, 267, 293
Maitec, Ovidiu (n. 1925) – 105
Maliţa, Mircea (n. 1927) – 298, 301, 326
Maniu, Iuliu (1873-1953) – 248, 271
Mann, Thomas (1875-1955) – 285
Manolescu, Nicolae (n. 1939) – 139, 266, 267
Manolescu, Radu (1929-2005) – 257, 263
Marin, Gheorghe Gaston (n. 1918) – 2
Marinescu – 15
Marlin, Josef (1824-1849) – 176
Maros, Tibor – 164
Marţian, Dan (1935-2002) – 303
Marx, Karl (1818-1883) – 2
Mateescu, Patriciu (n. 1927) – 280
Matei, Gheorghe (n. 1919) – 44
Matisse, Henri (1869-1954) – 31
Maurer, Christian (1828-1898) – 335

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Maurer, Ioan Gheorghe (1902-2000) – 21, 32, 43, 254
Mavrocordat (domnitor) – 268
Mănescu, Manea (n. 1916) – 43, 62, 69, 70, 85, 86, 104, 105, 113, 204, 205, 206, 303, 312, 313, 315, 321, 325-326
Mătase, Elena – 338
Mârza, Vasile (1902-1995) – 8, 9, 14
Medrea, Corneliu (1889-1964) – 114, 301
Méliusz, József (1909-1995) – 163, 168, 182, 286, 336, 339
Mercy, conte de – 176
Michelangelo Buonarotti (1475-1564) – 119
Miclea, Ion (1931-1999) – 340, 342
Micu, Bucur – 55, 57
Micu-Klein, Ioan Inochentie (1692-1768) – 345
Mihai Viteazul – 100, 110, 119, 296, 338, 339
Mihalache, Ion (1882-1963) – 248
Mihale, Aurel (n. 1922) – 336
Mihali – 151
Mihăescu, Gib (1894-1935) – 129
Mihordea, Vasile – 266
Milcu – 69
Millo, Matei (1814-1896) – 345
Mircea, Dumitru – 126
Mircea cel Bătrân – 100, 268, 346
Mitrea, Bucur – 266
Mitru, Alexandru (1914-1989) – 340, 344
Mocanu, Constantin – 257, 263, 264
Moga, Aurel (1903-1977) – 62
Moisil, Grigore (1906-1973) – 13-16
Moldovan, Mihai (1937-1981) – 337
Moldovan, Roman (n. 1911) – 62, 64-65, 84, 85
Molho, Florența – 49, 58
Moraru, Ioan (1927-1989) – 105, 116
Moraru, Nicolae – 298
Morgan – 80
Moroianu, Emil (n. 1945) – 242
Mozeș – 105
Mühle,Wilhelm – 178
Müller-Guttenbrunn, Adam (1852-1923) – 178
Munteanu, George (n. 1924) – 339
Munteanu-Murgoci, Gheorghe (1872-1925) – 346
Mureșan, Camil (n. 1927) – 266
Mureșanu, Andrei (1816-1863) – 334
Murgescu, maior – 340
Murgescu, Costin (n. 1919) – 266
Murgu, Eftimie (1805-1870) – 270, 334, 345
Murgulescu, Ilie (1902-1983) – 5-7, 8, 9, 11, 13
Mușoiu – 94
Mutașcu, Traian – 338

N

Nagiari, V. – 60
Nagy, István – 163, 170, 337
Nasta, Dan – 335

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Năsăureanu – 168
Neagu, Fănuş (n. 1932) – 337, 345
Neculuţă, Th. – 346
Nedelcovici, Bujor (n. 1936) – 336
Nedelcu, Florea – 49
Nedelcu, Şerban – 336
Negoiţescu, Ioan (1921-1993) – 143
Negri, Costache (1812-1876) – 101
Nemoianu, Virgil (n. 1940) – 143
Neniţescu, Costin (1902-1970) – 62, 74-75, 76, 85
Nestor, Ion (1905-1974) – 255, 257
Nicolau, tov. – 80
Nicolau – 94
Nicolescu, Miron (1903-1974) – 12-13, 62-64, 70, 71, 72, 74, 84, 86, 298
Nicorovici, Vasile – 336
Niculescu-Mizil, Paul – 2, 43, 62, 72, 85, 104, 105, 121, 128, 152, 157, 158, 213, 220, 243-247, 272, 298, 303, 312, 313, 315, 316
Niţă, Elisabeta – 128
Noica, Constantin (1909-1987) – 143
Nottara, Constantin I. (1890-1951) – 37

O

Ocsko, Terezia – 346
Odăgescu, Irina – 337
Olah, Tiberiu (n. 1928) – 339, 340
Onciul, Dimitrie (1856-1923) – 221
Oniga – 168
Oprea, Alexandru – 134, 135-139, 141
Oprea, Ion M. – 255, 256, 267
Opreanu, N. – 50, 51, 56
Oprescu, George (1881-1969) – 30, 31
Opriş, A. – 60
Oţetea, Andrei (1894-1977) – 16-19, 256, 262, 264

P

P., Gabriela – 225
Paciurea, Dimitrie (1873-1932) – 279, 345
Paleologu, Alexandru (1919-2005) – 118
Paler, Octavian (1926-2007) – 298
Pall, Francisc – 256, 263, 266
Pallady, Theodor (1871-1956) – 114, 115
Pană, Gheorghe – 303, 312, 313, 315, 316, 321, 326, 330
Pancu-Iaşi, Octav – 341, 345
Pandrea, Petre (1904-1968) – 118
Papacostea, Şerban (n. 1928) – 338
Papp, Ferenc – 337
Paraschivescu, Miron Radu (1911-1971) – 346
Parhon, Constantin I. (1874-1969) – 338
Pascu, Ştefan (1914-1997) – 257, 262-264, 267, 339
Páskandy, Géza – 182
Pasolini, Pier Paolo (1922-1975) – 278

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Paşcanu, Alexandru (1920-1989) – 344
Patilineţ, Vasile – 104, 204, 207, 208, 211, 212, 243, 246-247, 265, 303, 313
Păcuraru, Andrei – 62
Pătrăşcanu, Lucreţiu (1900-1954) – 130, 151, 272
Păunescu, Adrian (n. 1943) – 126, 129, 131, 146, 219-220, 221, 226, 235, 236, 240, 255
Păunescu, Ilie – 334, 335
Pârvan, Vasile (1882-1927) – 229
Peltz, Tia – 255
Perahim, Julles [?] – 105
Peter, tov. – 173
Péterfi, Istvan (1906-1978) – 298
Petöfi, Sándor (1823-1849) – 176, 192, 334
Petraşcu, Gheorghe (1872-1949) – 114, 115
Petreanu, Nicolae – 257, 264
Petrescu, Cezar (1892-1961) – 335
Petrescu, Mihai – 44
Petrescu-Dâmboviţa, Mircea (n. 1915) – 256, 262
Petri, Norbert – 177
Petric, Aron – 44, 257, 264
Petringenaru, Adrian – 340
Petru Rareş – 343
Philippide, Alexandru A. (1900-1979) – 62
Picasso, Pablo (1881-1973) – 31
Pintea – 346
Pintilie, Lucian (n. 1933) – 324-328
Pippidi, Dionisie M. (1905-1993) – 256-258, 263, 265, 266
Pîrcălab, Fl. – 52, 55-57
Pîrvulescu, Constantin – 204, 207, 208, 210
Platon, Gheorghe (1926-2006) – 343
Poiană, V. – 53
Pompei – 14
Pomuţ, Gheorghe (1818-1882) – 334
Pop, Emil (1897-1974) – 62, 66
Pop, Simion – 128, 145-147, 204, 205, 206, 207, 211, 212, 214-216, 218, 221, 336, 343
Pop, Valeriu – 298
Pop de Băseşti, Gheorghe (1835-1919) – 346
Popa, Eugen (n. 1919) – 105
Popa, Margareta – 52, 54, 55
Popescu, Dumitru – 204, 207, 213, 235, 243, 245, 246, 272, 295, 296, 303, 312, 315, 316, 321, 324-325, 326, 327, 328-330
Popescu, Dumitru Radu (n. 1935) – 337, 341
Popescu, Mircea – 105, 116
Popescu, Petre – 341, 342
Popescu, Valerian – 298
Popescu-Puţuri, Ion – 44
Popovici, C. – 53, 56, 57
Popovici, Doru (n. 1932) – 337, 341, 346
Popovici, Tiberiu – 19, 20
Popovici, Titus (1930-1994) – 214, 284-286, 296, 334, 337, 338, 340
Postelnicu, Ioana – 343
Pothast – 17
Potop, Vasile – 298
Praporgescu, Dimitrie – 342

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Preda, Marin (1922-1980) – 133-135, 138, 147, 152, 217-218, 230, 282
Preyer, Johan Nepomuk – 178
Purcaru, Ilie – 336, 345
Puşcariu, Sextil (1877-1948) – 242
Puşkin, Aleksandr Sergheevici (1799-1837) – 167

R

Racoviţă, Emil (1868-1947) – 345
Rákóczi, Francisc (1676-1735) – 167
Ralea, Mihail (1896-1964) – 221, 224
Rădulescu, Dorina – 337
Rădulescu, Gheorghe (Gogu) – 2, 104, 272
Rădulescu, Ilie – 44, 298, 322, 326, 329
Răduleţ, Remus (1904-1984) – 62, 76-78, 86
Rău, Aurel – 225, 226, 227
Răutu, Leonte – 2, 21, 40, 41, 43, 104, 171, 204, 205, 207, 209, 212-213, 243, 245, 246, 272
Râpeanu, Valeriu – 335
Rebreanu, Liviu (1885-1944) – 23
Richard – 178
Ripan, Raluca (1894-1975) – 62, 67-71, 76, 77
Rockefeller – 80
Rohin, George – 168
Roman, Elly (n. 1905) – 344
Roman, Ion – 343
Roman, Valter – 44
Rosetti, Constantin A. (1816-1885) – 101
Roth, Stefan Ludwig (1796-1849) – 176, 335
Russo, Alecu (1819-1859) – 334

S

Saal, Carl – 176, 177
Sadoveanu, Mihail (1880-1961) – 23, 345, 346
Sadoveanu, Profira – 339
Sahia, Alexandru (1908-1937) – 150
Sandu, Constantin – 204
Sarchizov, Sergiu – 340
Sălcudeanu, Petre – 344
Sănătescu, Constantin (1885-1947) – 272
Săndulescu, Al. – 342
Sârbu, Filimon – 346
Schaffer, Fl. – 56, 61
Scherg, Georg – 182
Schubert, Franz (1797-1828) – 178
Schuller, Paul – 177
Schuschnig, Hans – 177, 335
Schuster, Paul – 175, 176
Schwarz, Ludwig – 337
Sijak, Ernest – 172
Silva, Diara Da – 280
Simion, Alexandru – 336
Simion, Eugen (n. 1933) – 220-222, 224, 226, 229, 231, 266, 267
Simionescu, Cristofor (n. 1920) – 62, 66, 67, 71, 76, 83
Slavici, Ioan (1848-1925) – 345
Sombori, Sándor – 335
Spătărelu, V. – 345
Spîrchez, tov. – 80

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Stancu, Zaharia (1902-1974) – 122-124, 125, 127, 128-130, 132-136, 138, 141, 143, 146, 152, 155, 162, 194, 196, 204, 205, 208, 209, 210, 211, 213, 214, 218, 234, 241, 273-278, 281-284, 288, 290, 291, 298, 317, 318, 336
Stănescu, Eugen – 257, 262, 263
Stănescu, Heinz – 335
Stănescu, Marin – 128
Stoia, Achim (1910-1973) – 341
Stoian, Ion – 44, 105, 129, 204
Stoica, Chivu – 2, 21, 35, 43, 104, 204, 205, 211, 243, 246
Stoica, Gheorghe – 272, 298
Storch, Franz – 337
Streinu, Vladimir (1902-1970) – 125
Surpat, Gheorghe – 258, 265
Sütö, András (n. 1927) – 167, 168, 337
Szabo, Attila T. – 164, 169, 174
Szabo, Gyula (n. 1930) – 170, 341
Szabo, Janos – 164
Szányi, Istvan – 169
Szasz, Janos – 131-133, 136, 139, 164, 165, 214
Szekler, Johann – 178
Szemlér, Ferenc (1906-1978) – 164
Szencsei, Lásló – 343
Szilágyi, Dezideriu – 166

Ş

Şaguna, Andrei (1809-1873) – 345
Şincai, Gheorghe (1754-1816) – 345
Şonţu, Gheorghe (1851-1877) – 340
Ştefan, Gheorghe (1899-1980) – 255, 256, 262, 263
Ştefan cel Mare – 100, 147, 268, 269, 338
Ştefănescu, Mircea (n. 1929) – 345
Ştefănescu, Sabba (1902-1994) – 62
Ştefănescu, Ştefan (n. 1929) – 256, 257, 262, 263, 339
Ştirbu, Viorel – 335

T

Takács, Ludovic – *173, 174*
Tancsics – 345
Tanea, Traian – 55-57, 61
Tănăsache, Ilie – 336
Tărchilă, Dan – 339
Teodorescu, Nicolae – 62, 67, 77
Teodorescu, Virgil (1909-1987) – 244, 246, 247
Teodoroiu, Ecaterina (1894-1917) – 342
Teoreanu, Ion – 204
Theodorescu, Cicerone (1908-1974) – 203, 237
Theodoru, Radu – 218, 338
Titulescu, Nicolae (1882-1941) – 94, 248
Toduţă, Sigismund (1908-1991) – 335
Toma, A. – 127
Tomson – 156
Toth, Imre – 164

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Trăilescu, Cornel – 337, 341, 343
Trofin, Virgil – 204-206, 208-211, 243, 244, 247, 298, 303
Tucă, Florian – 337
Tulbure, Victor – 340
Turcu, Ion – 298

Ţ

Ţăranu, Cornel (n. 1934) – 335
Ţic, Nicolae – 344
Ţiţeica, Şerban (1908-1986) – 14, 62, 69- 72, 74, 84
Ţuculescu (1910-1962) – 109

U

Ungureanu, Gh. – 178, 340

V

Vaida-Voevod, Alexandru (1872-1950) – 248, 271
Varga, Ecaterina – 345
Vâlcu, Vasile – 104, 298, 301
Vârgolici, Teodor – 340
Velea, Nicolae (n. 1936) – 345
Vendég, Encz – 164
Verdeţ, Ilie – 104
Vereş, Daniel – 345
Vianu, Tudor (1897-1964) – 221, 224, 229
Vida, Geza (1913-1980) – 339
Vinci, Leonardo da (1452-1519) – 23
Vintilă, Petru – 339
Vlad, Vasile – 44
Vlad Ţepeş – 100
Vladimirescu, Tudor (c. 1780-1821) – 101, 273, 294, 345
Vlahuţă, Alexandru (1858-1919) – 336
Vlaicu, Aurel (1882-1913) – 345
Vlasiu, Ion (1908-1997) – 115, 344
Voicu, Ştefan – 44
Voitec, Ştefan (1900-1984) – 21, 104, 298
Voitin, Alexandru – 344
Vrănceanu, Gheorghe (1900-1979) – 62, 75, 76
Vrînceanu, Dragoş – 127, 129, 131, 132

W

Wagner, Valentin – 176
Wolf, Johann – 177

X

Xenopol, Alexandru D. (1847-1920) – 73, 252

Z

Zaharia, Gheorghe – 44, 257, 264
Zamfirescu, Dan (n. 1933) – 128
Zane, Gheorghe (1897-1978) – 258, 265, 266
Zincă, Haralamb – 336, 337
Zweier, Eald – 177

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

INDICE TOPONIMIC

A

Abrud – 334, 344
Africa – 259
Alba (judeţ) – 346
Alba-Iulia – 110, 119, 268, 338
America Latină – 259
Anglia – 12, 80, 90, 125, 156, 326
Anina – 177
Arad – 345, 346
Arad (judeţ) – 177
Argeş – 279
Asia – 259, 261
Austria – 101, 337

B

Bacău – 53, 57, 59, 125, 236, 345
Baden-Pecel – 98
Balcani – 260, 261, 263, 264
Baltice, Ţările – 260
Banat – 176, 183, 270
Basarabi – 99
Basarabia – 51, 252, 269
Băcia (comună, jud. Hunedoara) – 346
Băseşti (comună, jud. Maramureş) – 346
Bâlea (lac) – 289
Bârseşti-Ferigele – 99
Belgia – 13
Belgrad – 268
Berlin – 73
Bicaz – 336
Bistriţa – 61, 345
Bistriţa-Năsăud (judeţ) – 178, 343
Bizanţ – 99, 260, 263
Blaj – 251, 334
Bobâlna – 100, 169
Bodrog-Kerestur-Decea Mureşului – 98
Boian – 98
Braşov – 170, 172, 175, 177, 182, 186, 191, 194, 218, 334, 336
Braşov (judeţ) – 345
Brăila – 205, 281, 344, 346
Bucovina – 252
Bucureşti (Capitală) – 1, 13-15, 19, 32, 35, 38, 39, 48, 50-61, 66, 80, 85, 89, 94, 112, 114, 116, 117, 122, 125, 140, 144, 160, 165, 166, 168, 169, 176, 177, 183, 184, 192, 193, 202, 203, 214-216, 218, 226, 235, 236, 241, 242, 245, 246, 254, 256, 257, 265, 266, 274, 275, 279, 280, 299, 301, 309, 313, 317, 321, 326, 333-336, 338-346
Budapesta – 14, 17, 171
Bugiuleşti – 98
Bujoreni (comună, jud. Galaţi) – 342
Bulgaria – 17, 256
Buzău – 345

C

Cadrilater – 252
Calafat – 340
Calcutta – 166

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Caprei (lac) – 290
Caracal – 61
Caraş-Severin (judeţ) – 334
Câmpia Turzii – 81
Câmpulung-Muscel – 61
Cehoslovacia – 117, 256, 336, 337
Cernavodă – 98
Cernăuţi – 61
Cetatea Albă – 268, 269
Chilia – 17, 268, 269
Chişinău – 61
Chiuruş (sat, jud. Covasna) – 166
Cluj – 1, 10, 13, 15, 19, 50, 52, 53, 55-57, 61, 65, 66, 68, 70, 76, 81, 89, 123, 140, 165-171, 173, 174, 176, 181, 183, 185-187, 190, 209, 226, 227, 236, 241, 256, 257, 266, 317, 318, 335, 336, 338, 339, 342, 344, 345
Codlea – 179
Constanţa – 154, 301, 344
Costişa – 99
Coţofeni – 98, 99
Covasna (judeţ) – 166, 187
Craiova – 32, 50, 55, 56, 59, 61, 154, 205, 236, 338, 345
Cucuteni-Ariuşd – 98

D

Dacia – 99
Danemarca – 222
Dealu (mănăstire) – 338
Dej – 334
Densuş (comună, jud. Hunedoara) – 345
Deva – 339, 344
Dobrogea – 73, 99, 101, 267, 268
Doftana – 89, 94-96, 344, 345
Drobeta-Turnu Severin – 335, 336
Dumbrăveni (comună, jud. Gorj) – 346
Dunăre – 99, 100, 268
Dunărea de Jos – 17, 99

E

Egipt – 260
Europa – 175, 221, 256, 260, 261, 263, 264

F

Fălticeni – 345
Finlanda – 10
Floreasca – 115
Focşani – 271
Folteşti – 98
Franţa – 12, 13, 72, 80, 90, 94, 107, 119, 120, 224, 260, 272, 337

G

Galaţi – 168, 344
Galaţi (judeţ) – 342
Gârla Mare – 99
Geneva – 144
Genova – 17
Germania (RFG, RDG) – 14, 175-177, 194, 248, 256, 261, 300
Gheorghe Gheorghiu-Dej (oraş) – 346
Glina III – 99
Gorj (judeţ) – 346
Grecia – 265
Grenoble – 280
Griviţa – 334
Gumelniţa – 98

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Gura Humorului – 61
Gurăslău – 338

H

Hamangia – 98
Harkov – 14
Hălmag-Sercaia (jud. Braşov) – 345
Hârlău – 343
Hârşova – 336
Hârtibaciului, Valea – 175
Herăstrău, Parcul – 106
Herezia-Veţel (jud. Hunedoara) – 346
Hiroshima – 300
Horodiştea – 98
Hunedoara (judeţ) – 345, 346

I

Iaşi – 13, 15, 32, 50, 55-57, 61, 66, 67, 73, 81, 89, 126, 173, 236, 245, 256, 266, 317, 318, 335, 338, 340, 345
India – 12
Ipoteşti-Cândeşti – 99
Iran – 303
Italia – 90, 119, 261
Iugoslavia – 251

J

Japonia – 12
Jimbolia – 216
Jiului, Valea – 103, 343, 344

L

Lancrăm (comună, jud. Alba) – 346
Leipzig – 221
Leningrad – 258, 265
Liban – 132
Londra – 115
Lupeni – 343, 344

M

Manchester – 283
Mangalia – 317
Maramureş – 115, 187, 280
Maramureş (judeţ) – 346
Maroc – 303
Măgura – 280
Mărăşeşti – 102, 342
Mărăşti – 342
Mediaş – 68, 175-177
Mediterană, Marea – 260, 263
Mexic – 280
Miercurea-Ciuc – 168, 191, 334, 335
Moineşti – 334
Moldova – 65, 66, 68, 99-101, 267, 269, 338
Mongolia – 260
Monteoru – 99
Moscova – 14, 17, 255, 258, 265, 273, 275, 288
Muntenia (Ţara Românească) – 99-101, 267
Mureş (judeţ) – 175, 187, 346
Mureş-Autonomă Maghiară (regiune) – 163, 173

N

Neagră, Marea – 99, 260, 268, 336
Neptun – 317
New York – 17, 279

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Nikolaus Lenau (comună) – 178
Noua – 99

O

Oaş – 280
Ocna-Mureş – 68
Odesa – 93
Odorheiul Secuiesc – 346
Oituz – 102, 342
Oltenia – 168, 336
Omu (vârf) – 289
Oradea – 32, 49, 59-61, 166, 172, 173
Otomani – 99
Otopeni – 345

P

Paris – 13, 14, 17, 36, 115, 118, 131, 225, 278-280, 294
Paşcani – 342
Păuliş – 335
Periam-Pecica – 99
Petreşti – 98
Petroşani – 343
Ploieşti – 205, 236, 336, 344, 345
Podul Înalt – 338
Polonia – 77, 256, 268
Porţile de Fier – 336
Praga – 36
Prahovei, Valea – 129

R

Rădăuţi – 111
Râmnicu-Sărat – 346
Reşiţa – 336
Riga – 324
Roma – 17, 36, 132, 221, 265, 298
România (Ţara Românească, Principatele Române, Ţările Române) – 18, 19, 25, 34, 42-46, 62, 66, 85, 87, 88, 90, 93, 94, 98, 100-104, 108, 120, 132, 138, 146, 147, 149, 154, 163-165, 168, 170, 172, 173, 175, 195-203, 205, 207, 210, 212, 217, 221, 222, 227-229, 232, 233, 236, 237, 239, 243, 244, 248-250, 252-254, 256, 257, 262, 265, 267-272, 276, 277, 280- 283, 285, 286, 288, 292, 297, 312, 316-321, 334-343
Roşcani – 338
Rudăria (jud. Caraş-Severin) – 334

S

Sarmizegetusa – 85
Satu Mare – 167-170, 184, 187
Sălaj (judeţ) – 338
Sălcuţa – 98
Sânpaul (comună, jud. Mureş) – 346
Sebeşel-Sasciori (comună, jud. Alba) – 346
Sena – 120
Sf. Gheorghe – 61, 173, 191, 335
Sibiu – 172, 175, 177, 178, 183, 192, 256, 334, 344, 345
Sibiu (judeţ) – 192, 338
Sighetul Marmaţiei – 115, 335
Sighişoara – 61, 175, 177

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Siliştea – 338
Sinaia – 125
Spania – 94, 339
SUA (Statele Unite, America) – 12, 13, 15, 18, 75, 80, 90, 105, 119, 129, 156, 261, 271
Stoicani II – 99
Stuttgart – 175
Suceava – 338
Suciu de Sus – 99

Ş

Şelimbăr (jud. Sibiu) – 338

T

Târgu-Frumos – 346
Târgu-Jiu – 340
Târgu-Mureş – 54, 55, 58, 61, 123, 163, 165, 168, 172-174, 183, 185, 189- 191, 345
Târgu Secuiesc – 173
Târnavelor, Valea – 177
Târnăveni – 68
Tei – 99
Timiş – 175, 180, 182
Timişoara – 13, 15, 20, 32, 50, 55-57, 59, 103, 126, 166, 169, 170, 172, 175-180, 182, 183, 185, 216, 236, 241, 317, 318, 336, 345
Tisa – 98
Tokio – 166
Transilvania (Ardeal) – 17, 45, 93, 99-103, 171, 176, 183, 185, 204, 248-251, 262, 267-271, 334, 342
Turda – 61, 70
Turnu-Măgurele – 342

Ţ

Ţara Moţilor – 344

U

Ungaria – 93, 251, 256, 268, 336, 337
URSS (Uniunea Sovietică, Rusia) – 12, 13, 45, 75, 93, 101, 175, 193, 252, 260-263, 266, 269, 324

V

Vaslui – 338, 342
Vatina – 99
Vădastra – 98
Văleni de Munte – 346
Veneţia – 36
Verbicioara – 99
Victoriei, Calea – 32, 112, 287, 301
Viena – 17, 103, 176, 248
Vinča-Turdaş – 98
Vladimiri – 345

W

Witenberg – 99

Z

Zalău – 170
Zăbrani (comună) – 178
Zimmerwald – 45
Zlatna – 334

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

CUPRINS

Studiu introductiv
Colivia de catifea. Funcţia politică a intelectualului în comunism III

Lista documentelor XI

Documente 1

Indice antroponimic 347

Indice toponimic 363

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

Tiparul executat la ***S.C. LUMINA TIPO s.r.l.***
str. Luigi Galvani nr. 20 bis, sect. 2, Bucureşti
tel./fax 211.32.60; tel. 212.29.27
E-mail: **office@luminatipo.com**
www.luminatipo.com

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro

ISBN 978-973-8308-34-3

https://biblioteca-digitala.ro / http://arhivelenationale.ro